

1000 de ani de cultură și civilizație românească

O istorie în imagini

1000 Years of Romanian Culture and Civilization

A Visual History

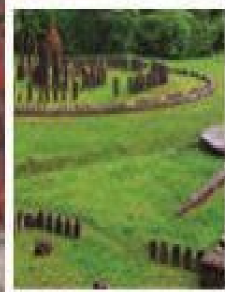

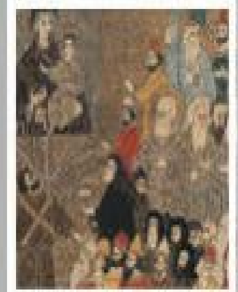
1000 DE ANI DE CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE ROMÂNEASCĂ

O ISTORIE ÎN IMAGINI

1000 YEARS OF ROMANIAN CULTURE AND CIVILIZATION

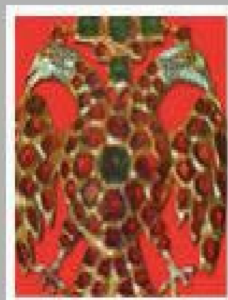
A VISUAL HISTORY

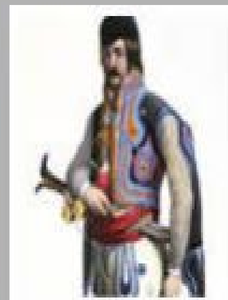

1000 DE ANI DE CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE ROMÂNEASCĂ

O ISTORIE ÎN IMAGINI

1000 YEARS OF ROMANIAN CULTURE AND CIVILIZATION

A VISUAL HISTORY

Prefață: academician VIRGIL CÂNDEA
Texte: dr. GEORGETA FILITTI (sec. XVIII–XX)
DORIN MATEI (sec. XI–XVII)

Introduction by: Professor VIRGIL CÂNDEA
Member of the Romanian Academy of Sciences
Texts: GEORGETA FILITTI PhD (18th–20th centuries)
and DORIN MATEI (11th–17th centuries)

LITERA
București
2020

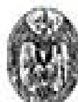
Proiect editorial: Anatol Vidraşcu
Prefaţă: acad. Virgil Cândea
Texte: dr. Georgeta Filitti, Dorin Matei
Selecţie imagini: Dorin Matei
Traducere în limba engleză:
Anca Irina Ionescu

Grup Media Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4,
Bucureşti, România
tel.: 021 319 63 90;
031 425 16 19; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Grup Editorial Litera
str. B.P. Hasdeu, 2, Chişinău
tel.: +373 22 294110; 294101
e-mail: litera@litera.md

Ne puteţi vizita pe
www.litera.ro

Fundaţia Culturală Magazin Istoric
Piaţa Valter Mărăcineanu 1–3,
Bucureşti, P.O. Box 1–702,
Telefon, fax: 312 68 77, 315 09 91

Editor: Vidraşcu şi fiii

Coordonare editorială: Ilieş Câmpeanu
Redactare: Justina Bandol
Corectură: Georgiana Enache
Concepţie grafică: Vladimir Zmeev
Copertă: Vladimir Zmeev, Vlad Panfilov
Tehnoredactare şi prepress: Vlad Panfilov

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
FILITTI, GEORGETA; MATEI, DORIN
1 000 de ani de cultură şi civilizaţie
românească / Georgetta Filitti, Dorin Matei. –
Bucureşti: Litera, 2020

ISBN 978-606-33-3290-6
ISBN EPUB 978-606-33-5868-5

94(498)

CUPRINS

CONTENTS

Prefaţă

Pentru a cunoaşte un popor, trecutul şi prezentul lui, personalităţile şi evenimentele care i-au marcat evoluţia şi i-au cucerit locul în lume, există multe şi variate căi de informare.

Călătoriile i-au apropiat pe oameni din cele mai vechi timpuri. Ei s-au descoperit apoi prin acţiunile şi realizările lor de seamă, consemnate în scrieri care le păstrau în memoria colectivă, biruind uitarea şi distanţele.

Dintotdeauna documentele precumpănitor evocatoare au fost însă cele vizuale. Imaginaţia este de multe ori înşelătoare, ea poate fi afectată de sentimente, prejudecăţi sau iluzii. Veridice sunt imaginile, fixate în forme şi culori, asupra cărora poţi reveni pentru corectarea percepţiei, pentru cunoaşterea aprofundată, reflecţie şi reculegere sau pentru desfătarea ochilor şi a minţii.

Plaiurile româneşti, locuitorii, arhitectura şi arta populară, sanctuarele, dar mai ales trecutul nostru au inspirat de mult pe meşterii imaginilor în piatră, contururi şi vopsele, autohtoni sau din alte părţi ale Europei. Când scrierile cronicarilor au fost nimicite de dintele necruţător al vremii, au rămas, mai evocatoare, monumentele.

Jurnalul de campanie al lui Traian *Despre războiul dacic* n-a ajuns până la noi, dar faima strategului care aşezase spre răsărit un nou limes al împărăţiei sale s-a păstrat în istorie prin columna şi forul ce-i poartă numele, ctitorite de el în inima Romei, uriaş muzeu în aer liber care continuă să instruiască şi să fascineze după aproape două milenii. Filmul de piatră desfăşurat pe fusul columnei evocă privitorilor întreg războiul din anul 106. Dunărea, impunătorul pod militar – capodoperăa ingineriei antice –, înălţimile stâncoase ale Carpaţilor, cetăţile dacice şi apărătorii lor, legiunile romane, cumplitele încleştări ale ostaşilor, bejenia locuitorilor izgoniţi de furia armelor, triumful cuceritorilor relatează captivant evenimentul care sporea, pentru totdeauna, întinderea civilizaţiei europene spre răsărit printr-un nou popor latin, românii, înfăţişaţi – tot în imagini – de cartea aceasta.

Cucerirea Daciei, prezenţa unităţilor militare formate din autohtoni recrutaţi acolo, auxiliare ale trupelor romane din Britannia, Germania sau în luptele cu perşii din anul 297, înfăţişate pe arcul de triumf al împăratului Galeriu, au introdus în arta antică tipul dacului pletos *(comatus)* regăsit de fotografii moderni în ţinuta mândră a ţăranilor din Maramureş.

Principatele Dunărene, raporturile lor cu statele vecine – regate şi imperii puternice sau popoare creştine căzute sub robia islamului în expansiune –, rolul nostru în schimburile de valori sau în confruntările armate dintre Est şi Vest sunt capitole din istoria românilor, dar ele ocupă deopotrivă un loc însemnat în istoriografia universală şi în iconografia ei.

După strategi, misionari, neguţători, ambasadori, călătorii apuseni în ţările române li s-au adăugat artişti fermecaţi de peisaje, arhitecturi, fizionomii şi costume. Prin picturi, desene, gravuri, stampe, ei deschid seria documentelor istorice vizuale – miniaturi în cronici, portrete de domni, vederi de oraşe, cetăţi şi locuinţe, categorii sociale, păstori şi plugari, ostaşi şi monahi, târgoveţi etc. Ei sunt scenografii care dau viaţă evenimentelor consemnate în texte.

Bătăliade la Posadæ sugeratăîn *Cronicapictată de la Viena*, teatrul românescal invazieiotomane spreEuropaCentrală apareîn hărţi de epocădetaliate, cu munţi, apeşi inscripţii (Moldavia, Bassarabia, Valachia Magna, Transalpina, Galatz etc.), scenede luptă ilustreazăcele peste două mii de *avvisi*(broşurileprемergătoarezиarelor)publicate în secolulal XVI-leape aceastătemă obsedantă pentru popoarelecontinentului nostru. Între eroii creştini ai rezistenţeiantiotomane întâlnim portretele în ulei saugravate ale lui Vlad Ţepeş, Iancu de Hunedoaraşi Mihai Viteazul.

Începuturilemodernităţii în PrincipateleRomânesunt redate de artişti călători ca elveţianulLiotard, franceziiDupré, Doussault, Raffet ş.a., alecăroropere cu tematicăromânească sunt preţioasedocumente istorice. Prinacuarele, desenesaugravuri, ele surprind trecerearomânilor spremodernitate prin juxtapunereasugestivăde nou şi vechi: uliţe pavate cu lemn (poduri) în oraşelemari, pe care circulătrăsuri de factură (şi provenienţă)vieneză, mari dregători în costume încăorientale (dar din stofe apusene), alături de colegimai tineri, „bonjurişti" în haine „nemţeşti", de modă occidentală, sausaloanecu mobile şi draperiide import în care, pe canapelemoderne, boieri în caftane fumează din narghilele sau ciubucelungi... Sunt imagini ale unei tranziţii în istoria, civilizaţiaşi cultura unui popor pe careobservatoriiapuseniil simţeaual lor, pentru căoameni cultivaţi le vorbeauîn franceză, germană sau italiană, erau la curent cu filosofia Luminilor şi dreptul natural (dar, deşi creştini, se închinaudupă legea „schismatică" a Răsărituluiortodox), apreciaurafinamentul occidental, dar încă se delectau cu bunătăţile artei culinareturceşti, cu cofeturile şi îngheţatele savantearabo-persane şi cu manelele Orientului aduse de lăutari romi (pe care, curios, îi sloboziserădin robie înainte de abolirea sclavagismuluiîn America...). Tot aşa, din opera de modernizarea Vechiului Regat, după cucerireaindependenţei de stat (1877–1878) şi reîntregireaRomâniei(1918), cititorul va înţelege virtuţile creatoareale poporului nostru când se bucură de libertate, disciplinăa muncii şi are parte de conducători înţelepţi.

Imaginile seoferă privirilor atente, dar se destăinuienumai minţilor iscoditoare, capabileprin învăţătură şi reflecţie săcompletezesecvenţelepe careele doar le sugerează. Doar aşaputem ajunge de la basoreliefurileColumnei lui Traiansaumetopelede la Adamclisila înţelegereacontopirii totale a unor popoare (geto-dacii şi romanii) care se duşmăniserăşi se războiserăcu atâta înverşunare câteva secole; sau să pricepem cum a fost posibil ca în obiceiuri, cultură şi idealuri românii să păstrezepână azi tradiţii ale Europeiarhaice, pe care le descoperăcu uimire etnografi, folclorişti şi istorici ai religiilor de pretutindeni, dar săfi fost necontenit atenţi la evoluţiile celeilalteEurope, apusene, în gândirea, modul de viaţă şi idealurileei.

Alcătuitorii acestuitezaur de imagini ale românilor şi ale istoriei lor, atât de exigent ca informaţie, selecţie, sistematizare, comentariişi prezentaregrafică, s-auachitat cu ştiinţă şi pasiunede datoriile lor. Li se cuvine recunoştinţacelor care vor învăţadin aceastăfrumoasă carte să-şicunoascăşi să-şi iubească mereu mai bine ţara, neamul şi trecutul.

Academician Virgil CÂNDEA

Introduction

Thereare severalways to get acquainted with a people, its past and present, personalities and events, which have impacted its evolution and earned it a place in the world.

Travelling has shortened the distances between people from the most ancient times. They revealed themselves later through their remarkable activities and achievements recorded in writings, which preserved them in the collective memory, thus overcoming oblivion and distance.

But the most evocative documents have always been images. Imagination can sometimes be elusive and misleading; it can be affected by emotions, preconceived ideas and delusions. Images are truthful, they are expressed in shapes and colours to which you can come back to correct your perception, to deepen your knowledge, to reflect and collect your thoughts or to delight your eyes and mind.

Romanian realms, people, folk architecture and art, shrines but especially your past have been an important source of inspiration for the local and foreign artists sometimes coming from other parts of Europe who carved in stone or gave shape with their paints to their imagination. While sometimes chroniclers' writings gave up to the merciless wear of time, monuments have stayed for ever to witness to history.

Trojan's campaign diary *On the Dacian War* did not reach us but the fame of the strategist who created a new limes in the east of his empire has been preserved in history due to his Column and the Forum bearing his name, erected in the heart of Rome as a huge open air museum, which still educate and fascinate after almost two thousand years. The stone pictures on the Column body evoke to the visitor the whole war of 106 AD. The Danube, the imposing military bridge – a masterpiece of ancient engineering – the stony heights of the Carpathians, Dacian fortresses and their defenders, Roman legions, the terrible fights of soldiers, people fleeing into exile in front of the fury of arms, the triumph of the conquerors tell us a captivating story of the memorable event which was to enlarge once for ever the European civilisation to the East encompassing a new people of Latin origin, the Romanians, presented also by images in this book.

The conquest of Dacia, the presence of the military units made up of local troops as auxiliary to the Roman army in Britain, Germany or the battles with Persians in 297, as represented on the Triumphal Arch of Emperor Galerius, have introduced into the ancient art the prototype of the long-haired Dacian *(comatus)* to be found by the modern photographers in the beautiful peasant outfit of Maramure°.

The Danube Principalities and their relations with their powerful neighbouring states – kingdoms, empires or Christian people enslaved by expanding Islam – our role in the value exchanges or in the armed confrontations between West and East are as many chapters of the Romanians' history, but they have also a place of pride in the universal historiography and its iconography.

In the wake of Western strategists, missionaries, merchants, ambassadors and travellers to the Romanian Countries artists came here and were charmed by the gorgeous landscape, architecture, physiognomies and outfits. Through their paintings, drawings, engravings, and prints they open the line of the visual historical documents – miniatures in chronicles, portraits of rulers, images of towns, fortresses and dwelling houses, of social categories, shepherds and ploughmen, soldiers and priests, merchants, etc. These are the architects who gave life to the events recorded in books.

The Battle of Posada is represented in the *Vienna Illuminated Chronicle;* the Romanian battle field of the Ottoman invasion to Central Europe shows up in detailed maps of that time, with mountains, rivers and signs reading *Moldavia, Bassarabia, Valachia Magna, Transalpina, Galatz* etc.; there are many battle scenes in the over 2000 *avvisi* (brochures preceding newspapers) published in the 16th century on this obsessive matter of the people on our continent. Among the Christian heroes of the anti-Ottoman resistance we find the oil portraits and engravings of Vlad the Impaler, Iancu of Hunedoara and Michael the Brave.

The beginnings of the modern age in the Romanian Principalities are described by travellers and artists like the Swiss Liotard, the French Dupré, Doussault, Raffet and others, whose works on Romanian themes are most valuable historical documents. In watercolours, drawings and engravings they capture Romanians' passage to modernity by a remarkable juxtaposition of new and old: board-paved streets ("bridges") in big cities, where one can see Viennese carriages, high dignitaries in their still Oriental outfits (but made of Western fabric) and their younger colleagues, the "bonjour-people", dressed in "German" suits, Western-style living rooms with furniture and curtains imported from the Occident where boyars dressed in Eastern-style long velvet mantles sit on modern sofas and smoke their long hookahs and nargilehs.

These are images of a transition in the history, civilisation and culture of a people which Westerners saw as theirs, because they found here educated individuals speaking French, German and Italian, familiar with the philosophy of the Enlightenment and natural law (but who, although Christians, belonged to the "schismatic" law of the Orthodox Eastern Church) and who, although appreciative of the Occidental refinement, were still delighted by the delicacies of the Turkish cuisine, by the sophisticated cakes and ice creams of Persian origin and the sad songs of the Orient brought here by the Gypsy slave fiddlers (whom, curiously, they freed even before slavery was abolished in America…). Likewise, examining the modernisation efforts of the Old Kingdom after the conquest of the state independence (1877–1878) and Romania's enlargement (1918) one can understand the creative virtues of the Romanian people when they enjoy freedom, labour discipline and are blessed with wise rulers. Images are open to an attentive scrutiny, however only an inquisitive mind can decode them, by learning and reflecting to complete the sequences which they merely suggest. This is the only way to get from the message of the bas-reliefs on the Trajan's Column and the Adamclisi metopes to an understanding of the full blending of two peoples (the Geto-Dacians and the Romans) who were sworn enemies and had been waging so many wars centuries after centuries, of how it was possible for Romanian customs, culture and ideals to preserve until nowadays the traditions of an archaic Europe, which ethnologists, folklorists and historians of religions from everywhere are amazed to discover here, attaching all the while permanent attention to the evolutions of the other, Western Europe in its thinking, way of life and ideals. The compilers of this treasure of images of Romanians and their history, which is an exquisite selection of information, systematisation, comments and graphic presentation, fulfilled their tasks with knowledgeable passion and dedication. They are entitled to a deep acknowledgment from those who will learn from this beautiful book to better love their country and people's legacy.

Virgil CÂNDEA

Member of the Romanian
Academy of Sciences

Notă asupra ediţiei

Această carte nu este o istorie a poporului român sau a spaţiului locuit de români în cel de al doilea mileniu al erei noastre, în sensul consacrat. Este un album care se adresează celor care sunt deja îndrăgostiţi de istorie, dar şi celor care, atraşi de frumuseţea imaginilor, vor începe poate, din clipa când vor deschide această carte, să fie interesaţi de trecutul nostru.

Este, în acelaşi timp, şi o carte de vizită ce prezintă istoria românilor într-o formulă sintetică şi atractivă pentru străinul puţin familiarizat cu ea.

Album cu imagini ce oferă scenografia şi chipurile personajelor din principalele episoade prezentate în cărţile clasice de istorie, cadou util pentru orice străin, volumul poate fi folosit în egală măsură şi de profesori la clasă.

Apariţia lui a fost posibilă datorită fototecii alcătuite în timp în redacţia revistei *Magazin istoric*, în cei peste 50 ani de apariţie neîntreruptă. În anii 1970, redacţia revistei a angajat fotografi pentru a realiza seturi de imagini ale unor monumente istorice sau prin muzee.

Mare parte dintre fotografii provin de la autorii articolelor publicate în revistă. Ei se pot considera, în egală măsură, autori ai acestui volum. O menţiune specială se cuvine pentru câţiva colaboratori care, din prietenie şi fără solicitări financiare, au adus revistei un mare număr de fotografii şi după 1989. Ionel Zănescu, Cezar Mihai Săvulescu, Narcis Dorin Ion sau Georgeta Filitti sunt câţiva dintre cei către care îndreptăm gânduri de recunoştinţă.

Mulţumim, de asemenea, autorilor celor două frumoase albume – *Armata română în războiul de independenţă, 1877–1878* şi *Armata română 1941–1945* – care ne-au acordat dreptul de a prelua unele imagini.

O colaborare reciproc profitabilă a avut revista *Magazin istoric* în timp şi cu Biblioteca Academiei Române şi cu unele edituri, prezentând în avanpremieră editorială fragmente din cărţi. Ne amintim cu plăcere mai ales de colaborarea cu Editura Meridiane, de unde revista a primit un număr important de fotografii, mai multe decât era necesar pentru ilustrarea acelor texte.

În acest album sunt reproduse câteva imagini achiziţionate de la Rompres. Am făcut, la cererea expresă a agenţiei, menţiunea surselor în explicaţiile care le însoţesc.

Publisher's note

This book is not a traditional history either of the Romanian people, or of the realms inhabited by Romanians in the second millennium of our era. It is an album dedicated to both those who are already fond of history and those who – delighted by the beauty of the images – might start being interested in our legacy when they open this book.

It is at the same time a presentation of the Romanian history in an attractive nutshell for the foreigner who is not so familiar with it.

The album provides the reader with images of the landscape, settings and faces of persons frequently presented in the classical textbooks of history; a useful gift for a foreign guest, the album can also be used in a teaching class.

Its publication was possible thanks to the photograph collection set up over the years by the *Magazin istoric* magazine in its over 50 years of uninterrupted existence. In the 70s our magazine board had hired photographers to take pictures of historical monuments and museum exhibits.

Many of these photographs come from the authors who had contributed to the magazine. They are surely entitled to see themselves as authors of this book. A special mention goes to some of the contributors who, out of pure friendship and without any financial gain, brought a great number of photographs to our magazine after 1989. Ionel Zănescu, Cezar Mihai Săvulescu, Narcis Dorin Ion and Georgeta Filitti are only a few of those we thank most sincerely.

Our thanks go also to the authors of the two beautiful albums *The Romanian Army during the Independence War 1877–1878* and *The Romanian Army 1941–1945* who allowed us to use some of their pictures.

There was a mutually profitable cooperation between the Library of the Romanian Academy and some publishers and the *Magazin Istoric* magazine, which has published in advance fragments from their books. We are glad to remember our cooperation with the Meridiane Publishers from which our magazine has received an important number of pictures, more than necessary to illustrate the texts.

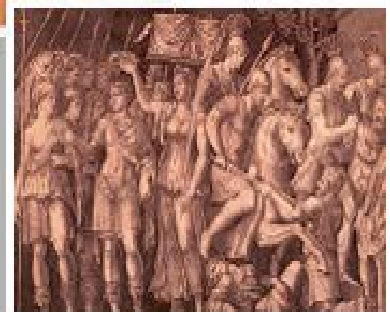
This album presents some pictures purchased from the Rompres News Agency. Following the special request by the agency we have mentioned their source in the accompanying explanations.

SECOLELE

XI-XIV

CENTURIES

Veacurilesintezei

Istoria românilor din veacurileXI–XIVşi aşteaptă încă istoricul de talent care să o scoată din cărţile savanţilor şi să o povestească pe înţelesul celor mulţi. Absolventul clasei a XII-a rămâne cu câteva cioburi de istorie: numele unor voievozi din Transilvania până la cucerirea ungară, numele unor scrieri şi autori care îi menţionează pe români şi formaţiuni politice de pe cei doi versanţi ai Carpaţilor. Ceea ce lipseşte este tocmai viaţa şi mai ales originala sinteză ce se produce în aceste veacuri, caracterul multicultural al istoriei spaţiului românesc.

Se poate ca istoriografia română, supusă unui atac metodic vreme de câteva secole, atac ce voia să demonstreze fie că românii au venit în acest spaţiu după unguri, din sudul Dunării, fie că au coborât de la nord de Dunăre spre sud, după formarea naţiilor bulgară şi sârbă, să fi pierdut din vedere că rămânem singurul popor din Europa căruia i se contestă dreptul de locuire pe pământul pe care se află astăzi. Nimeni nu pune sub semnul întrebării un asemenea drept pentru francezi, germani, spanioli, elveţieni, olandezi etc. Sigur, se mai păstrează amintirea sau mai răbufnesc dispute asupra unui teritoriu limitat, dar o contestare de o asemenea amploare nu a mai fost înregistrată în istoriografia europeană. Şi astfel, în loc să se ocupe, firesc, de istoria acestor locuri şi a locuitorilor lor, de sintezele create, de convieţuirea cu neamuri care s-au aşezat la un moment dat aici, dispărând sau rămânând până azi – ceea ce conferă un caracter original istoriei noastre –, istoricii români care s-au aplecat asupra epocii se luptă să răspundă unor afirmaţii absurde.

Caracterul original al istoriei spaţiului carpato-danubiano-pontic îl dă tocmai sinteza realizată. Nu sunt multe locuri în Europa în care să poţi admira o biserică romanică sau gotică alături de una protestantă şi de o alta ortodoxă, de plan grec. Spaniolul Puig i Cadafalch a fost primul care a remarcat originalitatea artei din vremea lui Ştefan cel Mare, sinteza de valoare europeană a goticului târziu cu arta bizantină. Aşa cum menţiona încă Nicolae Iorga, locul nostru în istoria lumii rămâne să fie fixat. Şi ar trebui să fim mult mai conştienţi de bogăţia pe care am primit-o moştenire şi cu care nu ştim încă ce să facem. Una dintre populaţiile alături de care am vieţuit aproape opt veacuri, saşii, ne-a părăsit în numai 30 de ani. Moştenirea ei arhitectonică este ameninţată în multe locuri de ruină şi riscăm să o pierdem ireparabil.

Spaţiul locuit de români a fost dintotdeauna situat lângă marile căi de migraţie, ceea ce a favorizat înscrierea lui în patrimoniul cultural al umanităţii. Culturile neolitice (în special cultura Cucuteni) dezvoltate aici fac faima istoriei antice. Cea mai însemnată parte a teritoriului românesc de azi a fost cuprinsă între graniţele Imperiului Roman, iar restul a fost integrat în *pax romana*. În inima Romei, Columna lui Traian povesteşte despre războaiele împăratului cu regele dac Decebal.

Un lung proces de romanizare face ca astăzi românii să fie un popor latin, cu o limbă a cărei înrudire cu italiana, franceza sau spaniola ţine de evidenţă. Un popor latin, cu o viaţă creştină dovedită încă din primele secole ale celui dintâi mileniu al erei noastre. Legenda lui Sava Gotul, cel înecat în 372, a cincea zi după Paşte, în râul Buzău de regele got Athanaric, obiectele cu însemne creştine,

ruinele bazilicilor şi descoperirile de la Murfatlar o dovedesc. De altfel, în acest spaţiu a tradus şi Ulfila Biblia pentru goţi.

Acest prim mileniu al istoriei noastre este îndeobşte lipsit de izvoare scrise. Dar să nu uităm că, exceptând clasicul Bizanţ, fenomenul este caracteristic întregului Răsărit european. Nici cehii, nici polonezii nu dispun de cronici scrise înainte de secolul XIII, iar primele sunt, de fapt, consemnarea în scrisa unor *gesta*, epopei orale, în care fantezia este greu de delimitat de realitate.

Şi totuşi, izvoarele au consemnat chiar o primă menţiune de limbă protoromână: acel „*torna, torna, fratre*", strigăt scos de un ostaş din armata imperială bizantină (ce se îndrepta contra avarilor şi slavilor în 587), care voia să-i atragă atenţia unui camarad şi care a provocat panică printre ceilalţi soldaţi.

Istoria ţinutului carpato-danubiano-pontic nu diferă fundamental de ceea spaţiului franco-spaniol. Peste o populaţie stabilă trec valuri succesive de migratori. Europa de atunci poate fi comparată cu o imensă sală, cu „pereţii" reprezentaţi de apă – Mediterana şi Oceanul Atlantic – şi cu „poarta" aici, în Est. Nou-veniţii pătrund pe „poartă" şi se îndreaptă către locurile din spate, pe care le ocupă, următorii sosiţi completând rândurile tot mai apropiate de „poartă". Abia după ce intră şi ultimii migratori, „poarta" se închide şi lumea „se aşază" şi în spaţiul de lângă „poartă". În zona occidentală se succed alanii, ostrogoţii, vandalii, vizigoţii şi longobarzii în Italia, respectiv burgunzii şi francii în Gallia, aceştia din urmă oprind deja următorul val, hunii. În Est, sarabanda continuă cu noi neamuri. Peste slavi, care rămân, dar nu au o structură militară suficient de puternică pentru a li se opune, vin ungurii, pecenegii, cumanii, tătarii şi, ultimii, turcii.

Iniţial, doar românii îmbrăţişează creştinismul, de factură orientală şi cu multe elemente păgâne absorbite în noua credinţă. Apoi slavii sunt creştinaţi de Chiril şi Metodiu. Prin activitatea lor, slavona devine limba de liturghie pentru Biserica Răsăriteană, cu excepţia lumii greceşti, aşa cum latina era limba liturghiei în cea Apuseană. Ultimii creştinaţi, ungurii, aleg ritul apusean, catolic. După marea schismă din 1054, spaţiul carpato-danubiano-pontic devine unul al confruntării dintre catolici şi ortodocşi. Misionarismul catolic aduce aici ordine călugăreşti (benedictinii, cistercienii la Igriş şi Cârţa), chiar ordinele cavalereşti ale teutonilor (după eşecul misiunii lor, rolul va fi preluat de cistercieni) şi ioaniţilor. Papalitatea înfiinţează episcopii în „teritoriul Cumanilor" (pe Milcov) şi se plânge de ereticii care nu vor să asculte decât de preoţii lor ortodocşi. Prozelitismul catolic nu are nici o şansă la sud de Carpaţi, unde colonizarea săsească de la Câmpulung rămâne un episod izolat. Apropierea de spaţiul bizantin sud-dunărean va fi jucat un rol. În schimb, Moldova, supusă unei duble influenţe, şi din Polonia, s-a arătat mult mai receptivă, unul dintre domnii secolului XIV, Laţcu, trecând chiar la catolicism. Iar prima necropolă domnească a Moldovei, biserica din Rădăuţi, este un exemplu de adaptare a arhitecturii gotice la nevoile liturgice ortodoxe.

După ce cuceresc Transilvania, „*silva Blaccorum et Bissenorum*" („pădurea locuită de vlahi şi pecenegi", cum o numea un izvor), regii maghiari aduc aici, pentru a-şi consolida stăpânirea, pe lângă teutoni şi ioaniţi, o populaţie germanică din zona Luxemburgului de azi, saşii, pe care-i aşază în

jurul Sibiului, în ŢaraBârseişi în Bistriţa, adicăla graniţele cu ŢaraRomâneascăşi Moldova. Saşiivor primi o organizareautonomă, asemeneaunei populaţii cu origine controversată,secuii,din zona Carpaţilor de Curbură. Spaţiul transilvan se modifică de acum faţă de cel extracarpaticprintr-o dezvoltareurbană puternică.

Menţionaţi sub nume diferite în izvoare– olaci, olahi, balacci,blacki, walathi, francezul Philippe de Mezièresajungând să vorbească,la sfârşitul secoluluiXIV, de o *„double Abblaquie"* (Moldova şi Ţara Românească)–, românii îşi continuă viaţa în forme ancestrale, alegându-şi conducătorii („oamenii buni şi bătrâni", cnezii şi voievozii)şi aplicând *jus valachicum*, adică „dreptul valah", rămas în funcţiune în Ardeal în anumite zone până târziu în secolulXVIII.De altfel, îndepărtarea reprezentanţilorromâni din congregaţiile nobiliare s-a petrecut abia în veacul XV. Nobilii români sunt pomeniţi fie în corpuri de oaste ce însoţescpe regii unguri în campanii, fie în fruntea unor răscoalelocale. Stau mărturie şi ctitoriile lor religioasede la Densuşsau Strei.

Despre stratificarea socială a populaţiei româneşti de la sud şi est de Carpaţi vorbescelocvent descoperirilearheologice. Podoabele,relicvariileşi ceramicade lux ce au ajuns până la noi sunt o dovadăa existenţeiunei categorii înstăriteşi caredorea să-şimarchezestatutul privilegiat în raport cu ceilalţi locuitori. Sunt şi o mărturie a plasării spaţiului românescpe două mari axe comerciale ce uneau, prin Transilvania,prin pasurilede la Turnu Roşuşi Braşov,şi prin porturile dunărene, spaţiul flamand şi german cu cel bizantin, respectivdrumul galiţian, ce cobora pe Siret şi Prut tot la Dunăre şi la Marea Neagră.

Celelaltedouă principate române, ŢaraRomâneascăşi Moldova, s-auformat şi s-auaflat în primul veacal existenţeilor subsemnulrezistenţeicontra expansiuniimaghiare.Subumbrelaunei stăpâniri tătăreşti îndepărtate, un Basarabla sud de Carpaţi şi un Bogdan la răsăritau întemeiat celedouă dinastii domnitoare, obţinând prin luptă dreptul la existenţă.

De multe ori se face greşealade a introduce în lumea medievalănoţiuni contemporane, precum independenţa. Atunci altele erau regulile politice. Funcţionaconcepţiafamiliei de suverani,în care fiecareocupa o poziţie mai înaltă saumai joasă.RegeleAngliei putea prestajurământ de vasalitate monarhului Franţei,pentru o posesiunedin cuprinsulregatului acestuiaputeau ajunge şi la război (celde 100 de ani), dar astanu însemnacă în termeni realiunul era supusceluilalt. Şidomnii români au prestatjurământde vasalitateregilor maghiarisaupoloni ori au plătit tribut PorţiiOtomane. Ceea ceconta, dincolode asemeneaformule de omagiu, era capacitateade a rezistaingerinţelorexterne.

Domniile româneştiale veacului XIV sunt prea puţin cunoscute. Amploareapoliticii externe desfăşurate de domnii români nu estedeplin relevată,nici măcarîn cazullui Mircea cel Bătrân, cel care ajunsesesă facă şi să desfacăsultani, după capturarealui BaiazidIldirim la Ankara, în 1402. Sunt puţin cunoscutepublicului larg şi înrudirile încheiate, cu rol covârşitorîn politica externă. A doua soţie a lui NicolaeAlexandru, Clara, aparţineaunei familii de nobili ardelenicareadoptaserăreligia catolică. Una dintre fiicele saledin prima căsătorieva fi soţia unui duce de Oppeln, din Silezia,un

membru al familiei regale poloneze a Piaştilor, ajuns palatin la Oradea. Iar Vladislavl (Vlaicu) era cumnat şi văr cu ţarul bulgar Ivan Straţimir. Aşa cum nota Iorga, „cele două Românii ajunse libere şi românitatea cavalerească din Transilvania, din Banat, din Maramureş se află aşadar împreună, cuprinse într-un singur sistem, cu instituţii de feudalitate occidentală sub drapelul de cruciadă al hegemoniei franceze din secolul XIV". De altfel, şi participă la efortul de cruciadă (Nicopole, 1396), în paralel cu rezistenţa faţă de eforturile de convertire ale catolicismului. Mănăstirea Vodiţa, ridicată în ţinutul Severinului, este o astfel de demonstraţie de rezistenţă a ortodoxiei.

Apartenenţa la spaţiul occidental ne-o relevă şi frescele murale păstrate. Domnii români sunt reprezentaţi în pantaloni scurţi şi largi din piele, la modă în Normandia secolului XII, ori în ciorapi-pantalon din bumbac sau postav fin, ce ţin de moda secolului XIV.

Puţin cunoscută rămâne publicului românesc şi pictura gotică (stilul liniar narativ) a ctitoriilor transilvănene, ca şi faptul că doi meşteri clujeni, Martin şi Gheorghe, realizau statui comandate tocmai de la Praga. Spaţiul românesc, deşi aflat la frontieră, aparţinea pe deplin Europei.

În astfel de forme politice, similare celor în care au trăit germanii şi italienii până în veacul XIX, avea să îşi ducă viaţa poporul român până la Unirea Principatelor din 1859.

The Centuries of synthesis

The Romanians' history from the 11th to the 14th centuries is still waiting for a talented historian to draw it out of the scholars' books and tell it in the language of the many. The highschool graduate holds in memory some history shards: the names of some Transylvanian voivodes (ruling princes) before the Hungarian conquest, the names of some writings and authors who mentioned the Romanians, and the political structures on the two mountainsides of the Carpathians. What is missing is precisely the life and, especially, the original synthesis that took place during these centuries – the multi-cultural character of the Romanian realm's history.

Maybe the Romanian historiography, submitted for some centuries to methodical attacks aimed at demonstrating that the Romanians came here after the Hungarians, from south of the Danube, or that they descended from north of the Danube to the south, after the formation of the Bulgarian and Serbian nations, overlooked the fact that we continue to be the only people of Europe whose habitation right on the land where it lives today is disputed. No one questions this right in the case of the French, Germans, Spaniards, Swiss, Dutch, and so on. Of course, the memory of disputes still persists there too, or they burst out over a limited territory, but a contestation of such proportion is not to be found anywhere else in the European historiography. Therefore, instead of treating, naturally, the history of these places and their inhabitants, their synthesis, their life together with other peoples that settled here at some moment, and then either vanished or lasted until now – and this is exactly what gives our history its original character – the Romanian historians who have studied this epoch are fighting to reply to some absurd claims.

It is precisely this synthesis that gives the history of the lands between the Carpathians, the Danube and the Black Sea its original character. There are not many places in Europe where one can admire a Romanic or Gothic church next to a Protestant one and another, Orthodox of Greek plan. The Spaniard Puig i Cadafalch was the first to notice the originality of the art of Stephen the Great's time, the European value of the synthesis between the late Gothic and the Byzantine arts. As Nicolae Iorga mentioned, our place in the history of the world is still to be established. And we should be much more aware of the wealth we inherited from our ancestors and with which we don't know what to do. It took the Saxons, one of the populations who had been living together with us for almost eight centuries, only 30 years to leave us. In many places their architectural assets are threatened by ruin and we risk loosing them without chance of recovery.

The area inhabited by Romanians was always situated at the crossing of the great migration roads, which favoured its place in mankind's cultural patrimony. The Neolithic cultures (especially the Cucuteni culture) that evolved here are famous in the ancient history. The most significant part of the present Romanian territory was included within the borders of the Roman Empire, and the rest was integrated in *pax romana* (The Roman Peace). In the very heart of Rome, Trajan's Column tells us the story of the emperor's wars with the Dacian King Decebal.

After a long Romanization process the Romanians are today a Latin people, speaking a language whose kinship with the Italian, the French or the Spanish is obvious. This is a people of Latin origin, with a Christian life already certified in the first centuries of the first millennium of our era. The legend of Sava the Goth, the one drowned in 372, on the fifth day after Easter, in the river Buzău by the Goth king Athanaric, the objects with Christian distinguishing marks, the ruins of the basilicas and the discoveries at Murfatlar prove it. Evenmore, it is here in this area that Ulfilas translated the Bible for the Goths.

Generally speaking, this first millennium of our history lacks of written sources. But we should not forget that, excepting the classical Byzantium, the phenomenon was typical for the entire European East. Not even the Czechs, or the Poles possess written chronicles before the 13th century, and the first ones were actually transcriptions of some *gesta*, oral sagas where you cannot tell fantasy apart from reality.

Nevertheless there is in the sources a first mention of the proto-Romanian language – the "torna, torna, fratre" call, which a soldier of the Imperial Byzantine army (marching against the Avars and the Slavs in 587) cried out intending to call the attention of a comrade, but causing instead panic among the other soldiers.

The history of the area between the Carpathians, the Danube, and the Black Sea was not fundamentally different from that of the French-Spanish territory. Several successive waves of migrants passed over the land of a lasting population. The Europe of that time could be compared with an immense hall, whose "walls" were the waters – the Mediterranean Sea and the Atlantic Ocean – and with a "gate" here, in the East. The newcomers penetrated through the gate and marched towards the back seats, which they occupied, the following newcomers completing the rows closer to the "gate". Only when the last migrants came in the "gate" was closed and people settled also in the regions next to it. In the West came in turns the Alans, the Ostrogoths, the Vandals, the Visigoths, and the Lombards in Italy, the Burgundians and the Franks in Gaul, the latter already stopping the following wave – the Huns. In the East, the whirlpool continued as new populations rushed in. Over the Slavs, who settled in, but had no sufficiently strong military structures to resist them, came the Hungarians, the Pechenegs, the Cumans, the Tatars, and – the latest – the Turks.

Initially only the Romanians embraced Christianity of an Eastern structure and with many pagan influences absorbed in the new belief. Then the Slavs were Christianised by Cyril and Methodius. Thanks to their activity and except for the Greek world, the Slavonic became the liturgy language in the Eastern Church, as Latin was in the Western Catholic rite. The Hungarians, the last to be Christianized, adopted Western Catholicism. After the great schism of 1054, the lands between the Carpathians, the Danube, and the Black Sea became an area of confrontation between Orthodox and Catholics. The Catholic missionaries brought here the monastic orders (the Benedictines, the Cistercians at Igri° and Cârþa), and even the cavalry order of the Teutons (after the failure of their mission, their role would be taken over by the Cistercians) and of the Knights of St. John. The papacy

founded bishoprics"on the territory of the Cumans" (on Milcov River)and complainedabout the hereticswho did not want to listen to anyonebut their Orthodox priests. TheCatholic proselytism had no chancesouth of the Carpathians, where the Saxoncolonization at Câmpulung remained an isolatedepisode. Thevicinity of the Byzantinerealm south of the Danubewould haveplayedits role. On the other hand, Moldavia, submitted to a second– Polish– influence, proved to be much more responsive,and one of the rulers from the 14th century, Laþcu,becamea Catholic. And the first princely necropolisof Moldavia, the church at Rădăuþi,was an exampleof how could Gothic architecturebe adapted to Orthodox liturgical needs.

After conquering Transylvania,"*silva Blaccorumet Bissenorum*"("the forest inhabited by Vlachs and Pechenegs",as named by a source),in order to strengthen their domination, the Hungarian Kings brought here, besidesthe Teutons and the Knights of St. John, a Germanicpopulation from the area of nowadaysLuxembourg, the Saxons,and settled them around Sibiu, in ÞaraBârseiand in Bistriþa,at the borders with Walachiaand Moldavia. The Saxonswould receivean autonomous organization, just like the Szeklers,a population of controversialorigin located in the area at the bend of the Carpathians.Unlike the areaoutside the Carpathians,Transylvaniastartedto change through an intenseurban development.

Mentioned under different namesin sources– olaci, olah, balacci,blacki, walathi (at the end of the 14th century the FrenchmanPhilippede Mezièrestalked about a "double Abblaquie" – Moldavia and Walachia)– the Romanianscontinued their life in ancestralforms, electing their leaders("the old and good people", the knez and voivodes)and enforcing *jus valachicum*("The WalachLaw"), which was still functioning in some areasof Transylvaniauntil late in the 18th century. As a matter of fact, the removal of the Romanianrepresentativesfrom the nobility congregationshappened as late as the 15th century. The Romaniannoblemen were mentioned both in the army corps that accompaniedthe Hungarian Kings in their campaigns,and as headsof some local uprisings. Their religious foundations in Densuº or Streitestify to this.

As for the social stratification of the Romanianpopulation south and east of the Carpathians there are convincing archaeologicaltestimonies. The ornaments, the reliquaries, and the luxury ceramicsthat got to us prove the existenceof a well-do-to category that wanted to show off its privileged statuts in relation with the other inhabitants. Theyalso reflected Romania'sposition at the crossingof two big commercialroads – one, that joined through Transylvania,the mountain passesof Turnu Roºu and Braºov, and the Danube harbours the Flemishand German areaswith Byzantium, and a second– Galician– road that camedown along the Siretand Prut riversto the Danubeand the Black Sea.

In the first centuryof their existencethe two other RomanianPrincipalities,Walachiaand Moldavia, were founded becauseof and characterisedby their resistanceto the Magyar expansion. Under

the umbrella of a far-off Tartar domination, Basarab to the south of the Carpathians and Bogdan to the east founded the two ruling dynasties, gaining their right to existence on the battlefield.

Contemporary notions like independence have been many times erroneously introduced in the mediaeval world history. The political rules were different then. People had the notion of the sovereign family, in which everyone occupied a higher or lower position. The King of England could perform a vassalage oath to the king of France, for a possession outside his kingdom; they could even wage a war one against the other (like the 100-year one), but this did not mean that one of them was really subdued by the other. The Romanian rulers performed a vassalage oath to the Hungarian or Polish kings, or paid a tribute to the Ottoman Porte, but what mattered, beyond such forms of homage, was their capacity to resist external encroachments.

The Romanian rulers of the 14th centuries are poorly known. The scope of their foreign policy is not fully highlighted, not even in the case of Mircea the Old, who appointed and removed Sultans after Bayezid Yildirim was captured in Ankara in 1402. The kinship relations, which played an overwhelming role in the foreign policy, are also very little known. Nicolae Alexandru's second wife Clara belonged to a Transylvanian noble family that embraced the Catholic religion. One of his daughters from his first marriage would become the wife of a duke of Oppeln, in Silesia, a member of the Polish royal family of the Piasts, later appointed Palatine of Oradea. And Vladislav I (Vlaicu) was the brother-in-law and cousin of the Bulgarian Tsar Ivan Stracimir. As Nicolae Iorga wrote, „the two free Romanias and the Romanian gentry from Transylvania, Banat, Maramure°, were all included in a single system of Western feudal institutions, under the crusade flag of the French hegemony of the 14th century". As a matter of fact, they participated in the crusade endeavour (Nicopolis, 1396), resisting at the same time the Catholicism's efforts to convert them. The Vodiþa Monastery, built in the Severin region, is a proof of Orthodoxy's resistance.

The affiliation to the Western culture is emphasized by the conserved wall frescoes. Romanian rulers were represented in short, large leather trousers, trendy in Normandy during the 12th century, or in tights made of cotton or fine cloth that followed the fashion of the 14th century.

Romanian public opinion still knows very little about the Gothic paintings (the narrative linear style) of the Transylvanian churches or about Martin and George, two Cluj-based craftsmen who carved statues commissioned from as far as Prague. In spite of being at its border, the Romanian realm fully belonged to Europe.

These are the political forms – highly similar to those in which Germans and Italians lived until the 19th century – in which the Romanians conducted their lives until the Unification of the Romanian Principalities in 1859.

Petentoriul de formarea poporului români s-au succedat neamuri și culturi care au lăsat mărturii demne să intre în patrimoniul culturii universale.

Obiecte din ceramică, Cucuteni

„Gânditorul" și perechea lui, din necropola de la Cernavodă, cultura Hamangia *(jos)*

On the territory where the Romanian people formed nations and cultures succeeded each other, and left testimonies worth entering the patrimony of the universal culture.

Ceramic pieces, Cucuteni

"The Thinker" and his pair, from the necropolis of Cernavodă, Hamangia Culture *(bottom)*

Vasecu decor tricrom de la Calu–Piatra Şoimului şi Traian–Dealul Fântânilor (judeţul Neamţ), cultura Cucuteni A-B

Suporturi de tip „horă", cu decor canelat, pictură albă şi roşie, Drăguşeni (judeţul Botoşani), cultura Cucuteni A

Vesselswith three-colour decoration discoveredat Calu–PiatraŞoimului and Traian–Dealul Fântânilor, Neamţ County, Cucuteni A-B Culture

"Hora" type supports, with channelled decoration and white and red painting, found in Drăgu°eni, BotoşaniCounty, Cucuteni A Culture

Pe un fond ancestral, reprezentat în ultima fază de geţi şi daci, are loc procesul romanizării.

Calendarul de la Sarmizegetusa, capitala regatului dac condus de Decebal

The process of Romanization took place against an ancient background embodied in its latest phase by Getae and Dacians.

The Calendar at Sarmizegetusa, the capital of the Dacian kingdom ruled by Decebal

Columna lui Traian

Ruinele podului lui Traian, la Drobeta-Turnu Severin, litografie colorată din 1857 *(jos)*

Trajan's Column

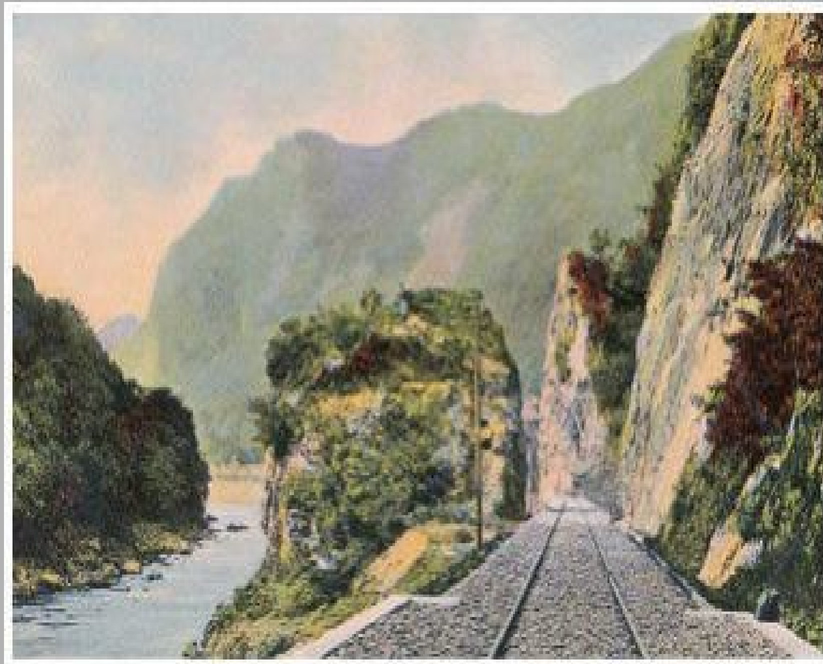
The ruins of Trajan's Bridge in Drobeta Turnu Severin, as they appeared in a 1857 colour lithograph *(bottom)*

Podul lui Traian, reconstituire contemporană

„Masa lui Traian" (cunoscută şi ca „Masa lui Mihai Viteazul"), situată pe partea stângă a Oltului, spre Sibiu

Inscripţia la Cazane amintind Via Traiana, construită pe malul Dunării, acvaforte din 1780 *(jos)*

Trajan's bridge across the Danube, modern reconstruction

"Trajan's Table" (also known as Michael the "Brave's Table"), on the left bank of the Olt river towards Sibiu

Inscription mentioning the construction of Via Traiana (Trajan's Road), on the Danube's bank, at Kazan gorge; etching, 1780 *(bottom)*

Statuia„Lupoaica Romei", din Cluj-Napoca

Statuiaoriginală, *LupaCapitolina*, păstratăla Museo Nuovo din Roma *(jos)*

Reliefde pe Columna lui Traian(detaliu)

Cioban

"Rome's she-wolf" statue, located in Cluj-Napoca

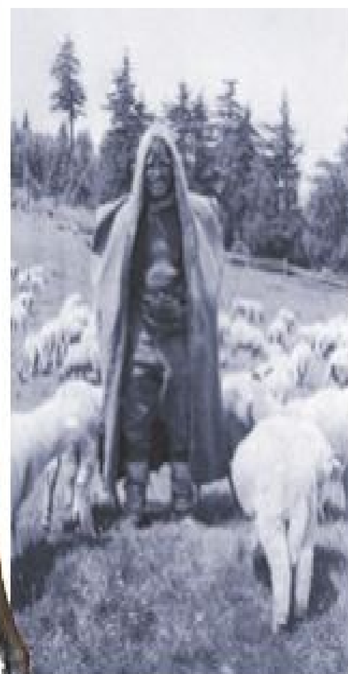
The Capitoline Wolf, Museo Nuovo, Rome *(bottom)*

Reliefon Trajan's Column *(detail)*

Romanianshepherd

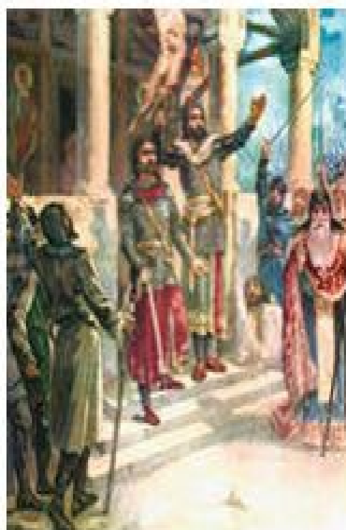

Aria locuită de români a fost şi este mai mare decât cea a statului român actual.

Asan şi Petru, conducătorii celui de al Doilea Ţarat Bulgar, pictură de Costin Petrescu

Monumentul Asanizilor, Veliko Târnovo, Bulgaria

Românii din Voivodina

The area inhabited by Romanians has been and still is larger than that of the present-day Romanian State.

Asen and Peter, the rulers of the Second Bulgarian Empire, painting by Costin Petrescu

The monument of the Asens, Veliko Tarnovo, Bulgaria

Romanians from Vojvodina

Hartă ce înfăţişează răspândireacuvântului „grumaz", din *Atlasul lingvistic*editat de Sextil Puşcariu

Map showing the geographic distribution of the Romanian word *grumaz* ("neck"). *LinguisticAtlas* published by SextilPu^cariuin 1938

Fibulemijlocii din tezaurul got de la Pietroasa(județul Buzău)

Aplice de șa germanice, secolul V, descoperitela Apahida (județul Cluj)

Pateră(vaspentru libație), piesădin acelașitezaur

Cazande ritual ce a aparținut hunilor, secolulV, Desa (județul Dolj)

Middle-sized fibulas (buckles)from the Gothic thesaurus of Pietroasa,Buzău County

Germanicsaddle brackets, 5th century, discoveredat Apahida, Cluj County

Patera, piece from the samethesaurus

Ritual cauldron that belonged to the Huns, 5th century, discoveredat Desa, Dolj County

Exagerat în anii de începutul regimului comunist, aportul slavilor la conturarea civilizaţiei româneşti medievale a fost totuşi unul însemnat. Vreme de câteva secole, în Ţara Românească şi Moldova, cele două principate medievale extracarpatice, s-a scris cu alfabet chirilic.

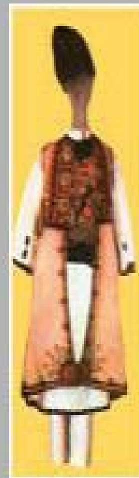
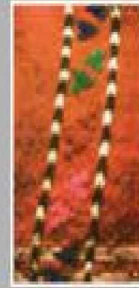
Chiril şi Metodiu

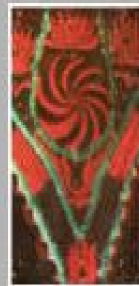
Exaggerated in the early years of the Communist regime, the Slavs' contribution to outlining the mediaeval Romanian civilisation was, nevertheless, an important one. The Cyrillic alphabet was used in writing in Walachia and Moldavia, the two mediaeval Principalities outside the Carpathians for several centuries.

Cyril and Methodius

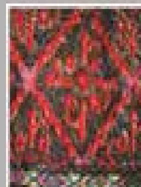

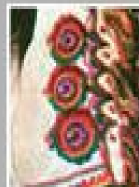

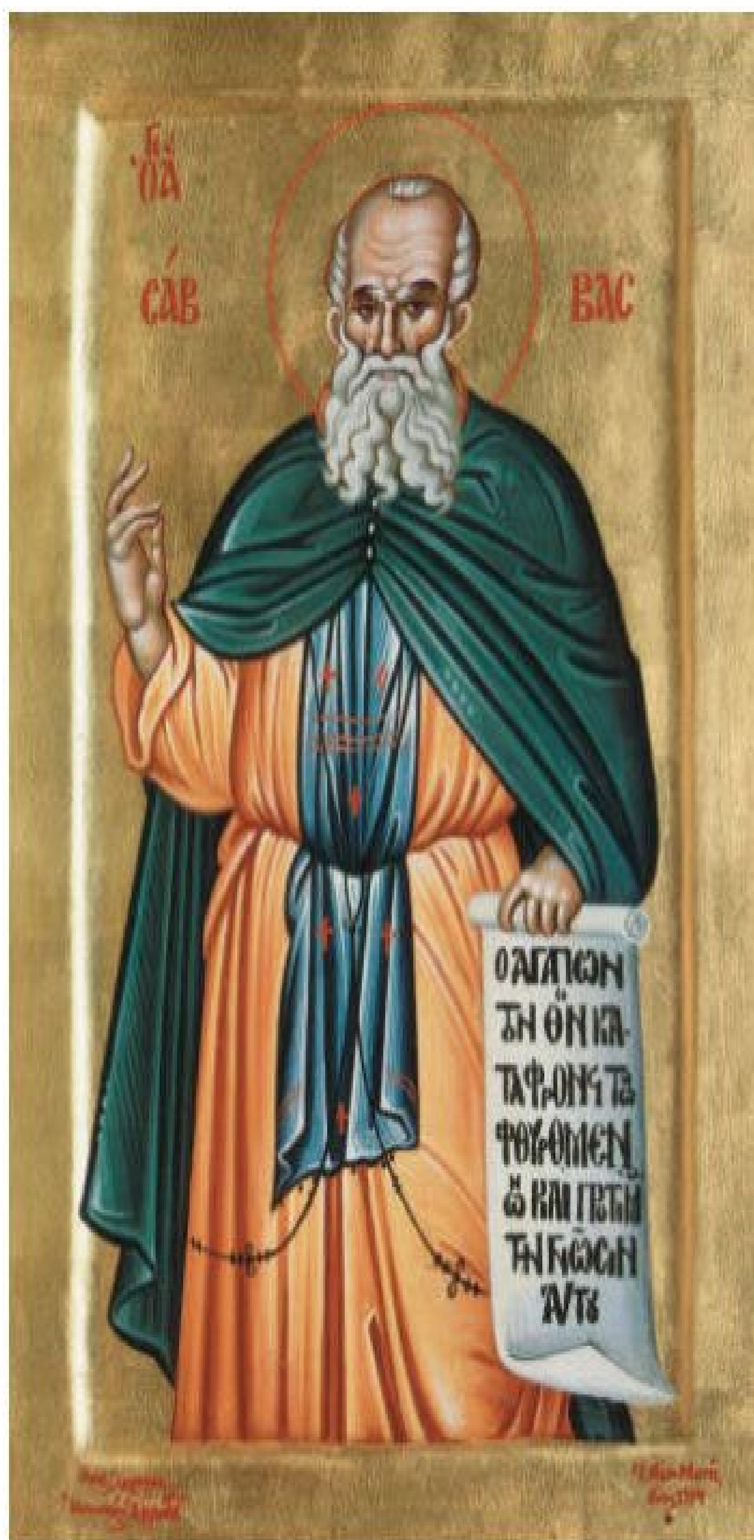

La începuturi, civilizația românească a fost țărănească.

The Romanian civilisation was, at its beginnings, a peasant one.

Sfântul Sava, cel înecat în râul Buzău pentru credința sa

St. Sava, who was drowned in the Buzău river for his faith.

Cruce de origine bizantină, Histria, secolul VI

Crossof Byzantine origin, Histria, 6th century

Opaiț descoperit la Luciu, județul Ialomița, de origine orientală sau constantinopolitană

Rushlight discovered at Luciu, Ialomița county, of Eastern or Constantinople origin

Existența unei aristocrații este dovedită de descoperirile arheologice.

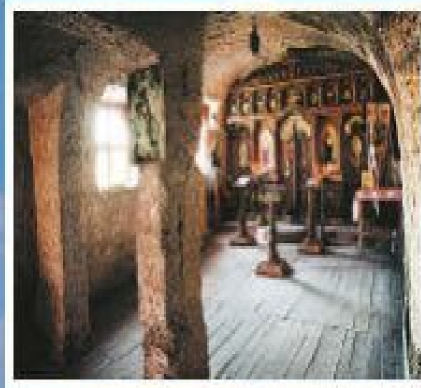
Cruce relicvar. A aparținut unei înalte fețe bisericești. Descoperită la Dinogeția–Garvăn (județul Tulcea), a provenit dintr-un atelier bizantin, secolul XI

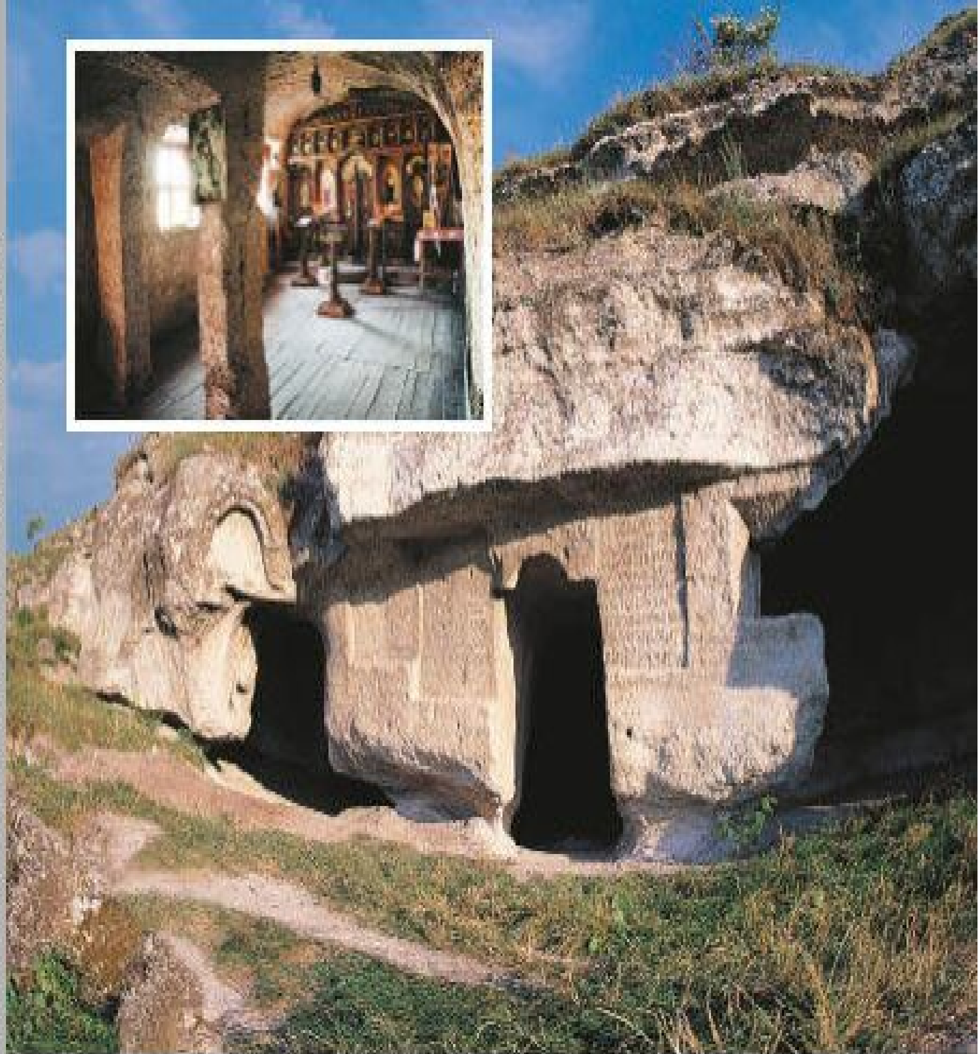
Amuletă din bronz, cu reprezentarea unui sfânt militar, de factură ortodoxă, descoperită la Sălacea (județul Bihor); a aparținut cu certitudine unui nobil român din secolele XI–XII.

The existence of the aristocracy is proved by archaeological discoveries.

Reliquary cross belonging to a high clergyman, discovered at Dinogeția–Garvăn (Tulcea County) originating from a Byzantine workshop, 11th century

Orthodox–style, bronze amulet with the representation of a military saint, discovered at Sălacea, Bihor County; it belonged to a Romanian nobleman from the 11th–12th centuries.

Creştinismul s-a păstrat şi prin aceste biserici rupestre săpate în cretă, la Murfatlar (judeţul Constanţa), asemănătoare celor de la Orheiul Vechi (azi în Republica Moldova).

Christianity was also preserved in these cave churches, carved in a chalk hill, in Basarabi–Murfatlar, (Constanţa County) similar to those in Orheiul Vechi (today in the Republic of Moldova).

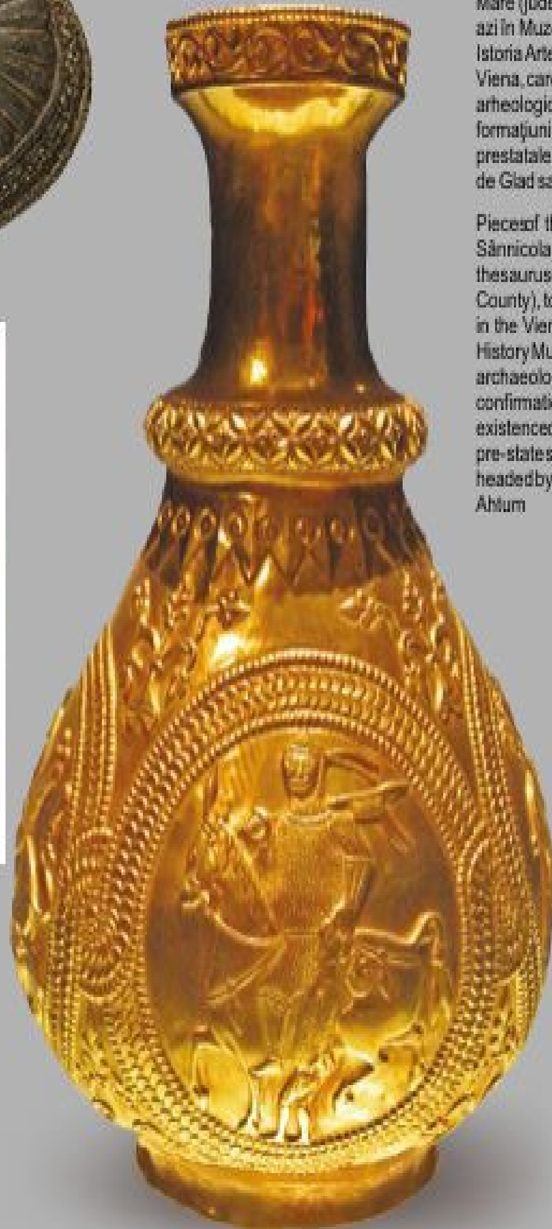

Piesedin tezaurul de la Sânnicolau Mare (județul Timiș), azi în Muzeul de Istoria Artei de la Viena, care confirmă arheologicexistența formațiunilor prestatalecondusе de Glad sau Ahtum

Piecesof the SânnicolauMare thesaurus(Timiș County), today in the ViennaArt HistoryMuseum, archaeological confirmation of the existenceof some pre-statesystems headedby Glad or Ahtum

Ţinuturile de la sud şi est de Carpaţi au rămas definitiv ataşate Bisericii Răsăritene, ortodoxiei şi formelor de viaţă spirituală de influenţă bizantină.

Ruinele cetăţii bizantine ridicate pe insula Păcuiul lui Soare, secolele X–XII

Medalion medieval descoperit în incinta cetăţii Păcuiul lui Soare... *(dreapta)*

... şi vas smălţuit descoperit în incinta ei

The territories south and east of the Carpathians will remain for ever attached to the Eastern Church, to Orthodoxy and the spiritual ways of life of Byzantine influence.

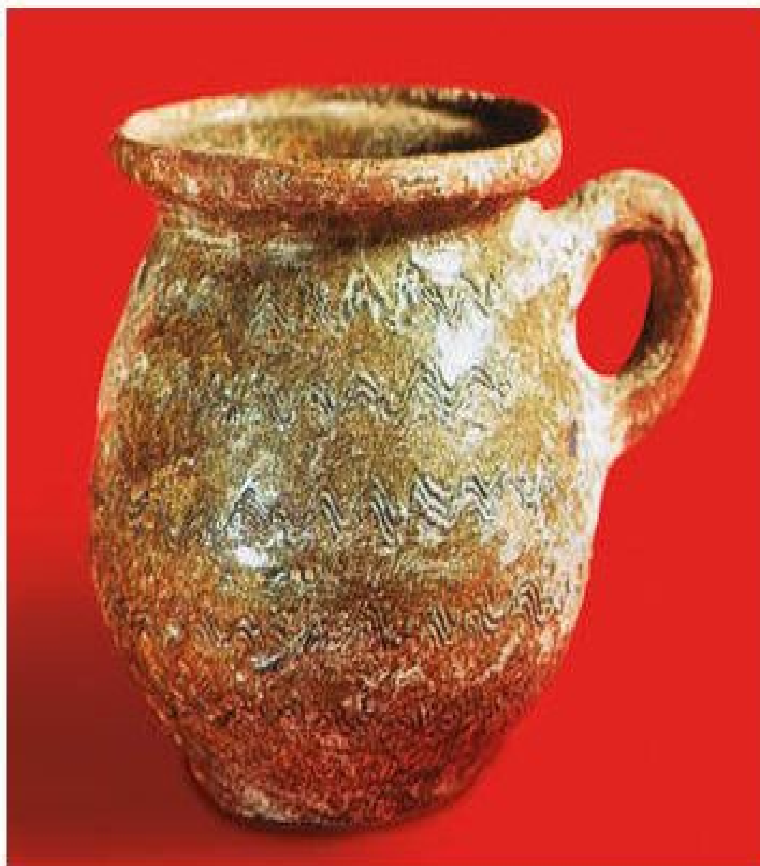
Ruins of the Byzantine fortress built on the Danube island Păcuiul lui Soare, 10th–12th centuries

Mediaeval medallion discovered on Păcuiul lui Soare... *(right)*

... and enamelled vessel unearthed on its premises

Cucerirea Transilvaniei de Regatul Ungariei a adus catolicismul și forme de viață conectate mai strâns la realitățile Europei Centrale.

Ruinele cetății Balvanyos (județul Covasna), datată în jurul anului 1100

The conquest of Transylvania by the Hungarian Kingdom brought Catholicism and ways of life more strongly connected to the realities of Central Europe.

The ruins of Balvanyos Citadel, dated around year 1100, Covasna County

Româniidepe versanţiiCarpaţilor erauortodocşiei au putut comunica, în ciudaseparării în statefeudale diferiteprin pasurile munţilor.

Turnu Roşu,pe valea Oltului, lega Ţara Româneascăde Transilvaniagravură colorată de mână...

... şi acuarelă

Prinpasul Surduc seputea ajunge din Transilvaniaîn Moldova *(dreapta)*

TheRomanians, Orthodoxbelieverson bothmountainsides oftheCarpathians, wereableto communicatethrough mountainpasses in spiteofbeing separatedin different feudalstates.

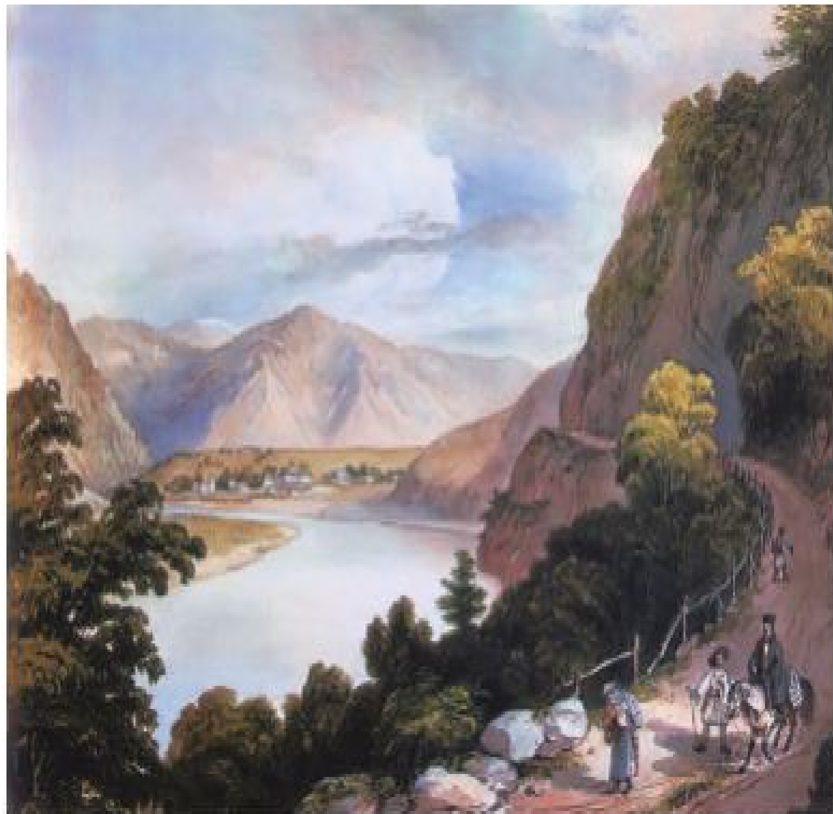
Turnu Ro^u, on the Olt Rivervalley, connectedWalachia and Transylvania; hand-coloured engraving...

... and watercolour

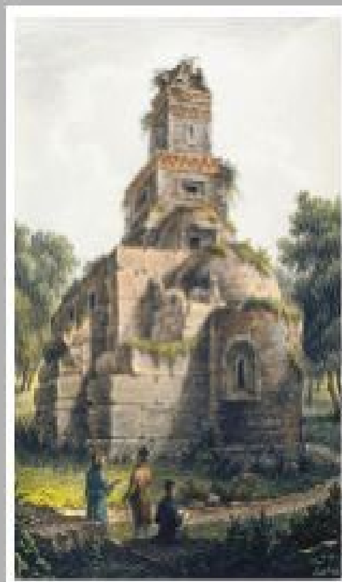
Through the Surduc Passone could go from Transylvaniato Moldavia *(right)*

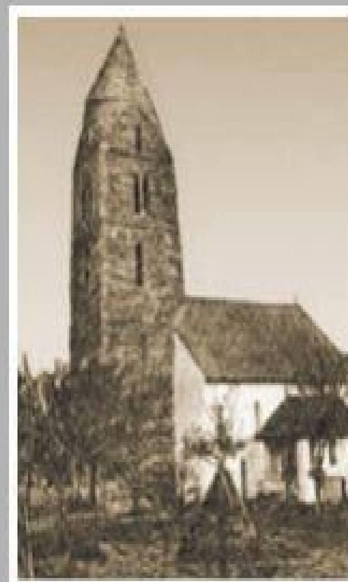

În *Bula de Aur* a regelui Andrei al II-lea al Ungariei, din 1222, este menționată „Țara Românilor" din ținutul Făgăraș. Sibiu, gravură din secolul XIX

Biserica din Densuș, litografie color din 1821,... *(jos, stânga)*

... și cea din Strei atestă continuitatea de locuire a românilor alături de nou-veniți: sași, unguri și secui *(jos, dreapta)*

The *Golden Bulla* of King Andrew II of Hungary mentions in 1222 "The Romanians' Country" in Făgăra° lands; Sibiu, 19th century engraving

The Church of Densu°, colour lithograph from 1821... *(bottom left)*

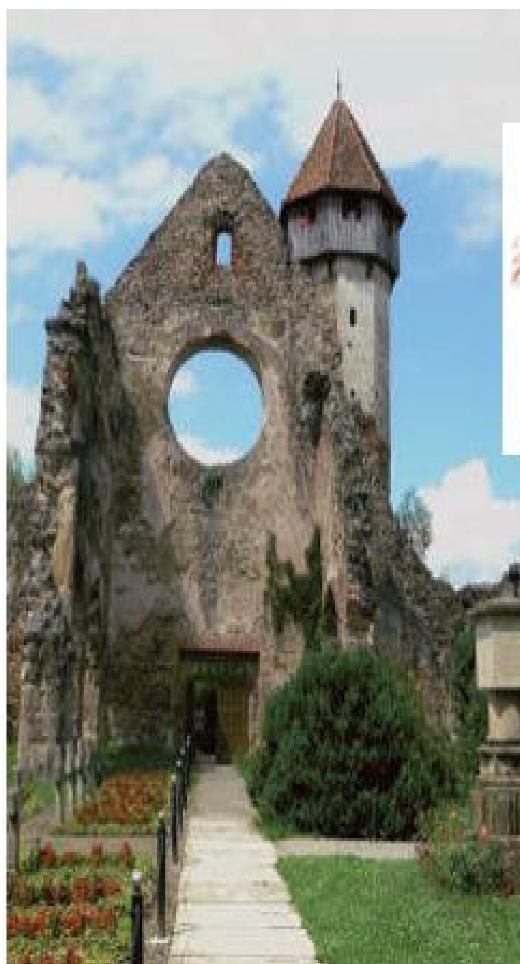
... and the Church of Strei confirm the continuous living of Romanians beside newcomers: Saxons, Hungarians and Szeklers *(bottom right)*

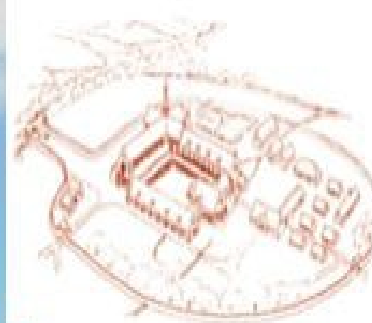
La începutul secoluluiXIII, călugării cistercieni dela mânăstirea Igriş întemeiază la Cârţa (judeţul Sibiu) abaţia filială. Era înzestrată, la 1223, cu Cisnădioara, „ţinutul luat dela valahi”.

Imagini ale ctitoriei şi o reconstituirea complexului abaţial *(jos)*

At thebeginningof the13thcentury, Cistercianmonks fromIgriş Monastery foundeda branch abbeyat Cârţa, SibiuCounty.In 1223it wasendowed with Cisnădioara, "theland takenfrom theVlachs".

Modern imagesand a reconstructionof the abbey compound *(bottom)*

Bisericadin Cisnădie, ridicată în secolulXIII şi transformată în secolulXV...

... şi curtea interioară

Catedraladin Alba Iulia, înălţată la jumătatea secolului XIII *(sus,dreapta)*

Cetatea ţărănească din Cristian (judeţul Sibiu)

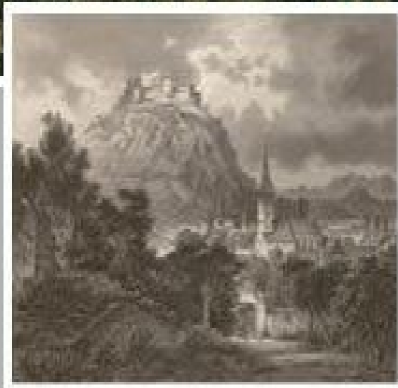
The church in Cisnădie, built in the 13th century and altered in the 15th century...

... and its inner courtyard

Alba Iulia Cathedral, erectedin the middle of the 13th century *(top, right)*

Peasantfortress of Cristian, Sibiu County

Cetatea Deva, ale cărei prime fortificaţii datează din secolul XIII...

Deva Citadel, whose first defence works date from the 13th century…

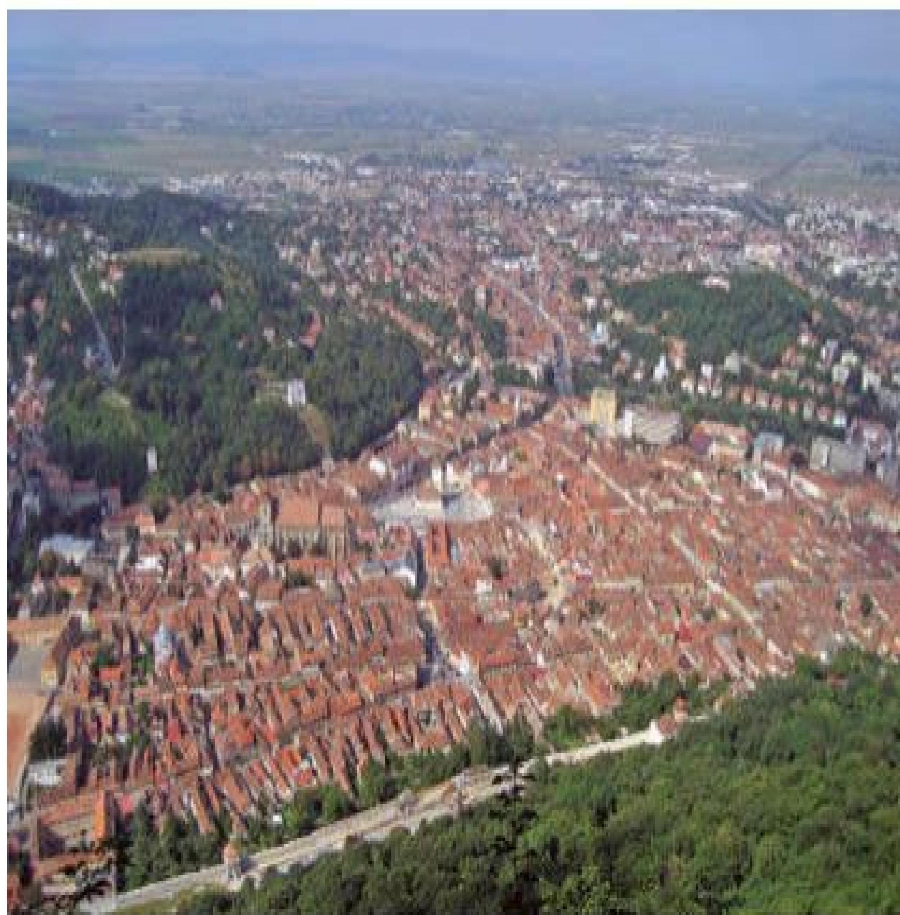
... şi cea ridicată la Turnu Severin, în Ţara Românească

... and the citadel built at Turnu Severin, in Walachia

Transilvania a cunoscut un grad de urbanizare mai ridicat decât al celorlalte două principate româneşti.

SighPoara

Braşov

Transylvania saw a much higher urbanisation level than the two other Romanian Principalities.

Sighişoara

The city of Bra°ov

Cetatea țărănească de la Câlnic, atestată documentar din secolul XIII

Invazia mongolă din 1241, miniatură din *Codex Hedwig*, 1353

The peasant fortress of Câlnic, first documented in the 13th century

The Mongolian invasion of 1241, miniature from *Hedwig Codex*, 1353

Aşezareamedievală de la Orheiul Vechi, aflată multă vreme sub stăpâniretătară

The mediaeval settlementin Orheiul Vechiwas for a long time under Tartar domination.

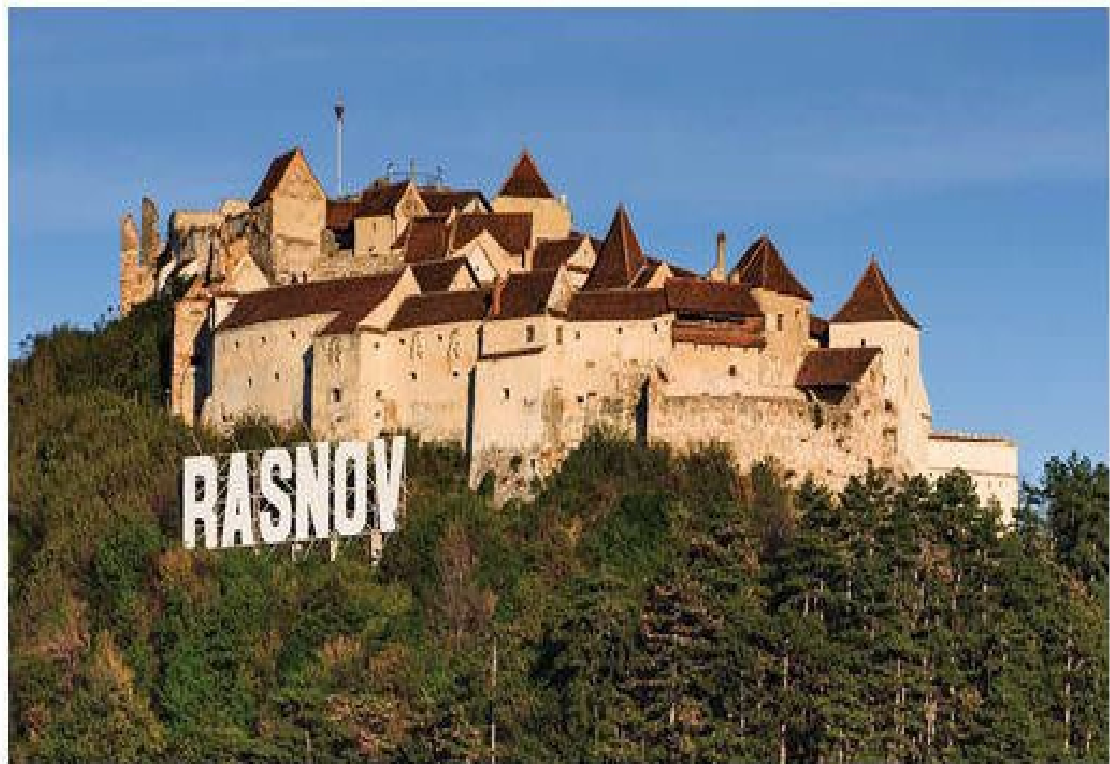
Mănăstirea rupestră de la Ţipova–Horodişte, secolulXIII, azi în RepublicaMoldova

The cavemonastery in Þăpova–Horodi²te, 13th century, nowadaysin the Republicof Moldova

Bisericafortificată din Cincu (județul Brașov)

Thefortified churchin Cincu, Bra°ovCounty

Cetatea ţărănească de la Râşnov, construcţie începută în secolul XIV

Peasant citadel of Râ°nov, whose construction started in the 14th century

Cetatea Rupea domina așezarea cu același nume.

Turnul Blănarilor din Aiud, unul dintre primele centre de colonizare săsească *(jos, stânga)*

Cetatea din Târgu Mureș, menționată la 1316

Rupea Fortress dominated the settlement with the same name.

Furriers' Tower in Aiud (town documented in 1301), one of the first centres of Saxon colonization *(bottom left)*

Fortress of Târgu Mure², documented in 1316

Sighişoara,unul dintre oraşeleunde apăreau, în noiembrie 1376, primele statute de breaslă

SighPoara,one of the towns where the first guilds' statutesappeared,in November1376

În 1382–1383 are loc răscoalalocuitorilor din scaunul Sibiu, condusăde Vladimir şi cneazul Cândea, la care au participat şi ţărani români de la sud de Carpaţi. Bisericaevanghelică din Sibiu, secolele XIV–XV

In 1382–3 the uprising of the inhabitants from Sibiuareatook place under the leadership of Vladimir and knez Cândea; Romanian peasantsfrom the south of the Carpathiansjoined in. Evangelicchurch in Sibiu, 14th–15th centuries

Biserica romano-catolică din Ghelința (județul Covasna)

Intrarea în Ierusalim (detaliu)...

...și *Biciuirea lui Hristos (detaliu)*

Fortified church of Ghelința, Covasna County

... *Entrance into Jerusalem (detail)*

...and *Flagellation of Christ (detail)*

Diademă descoperită la Cotnari, datată între 1200 și 1400

Tiara discovered at Cotnari, dated 1200–1400

La 1300 este atestat oraşul Câmpulung Muscel, cu o puternică prezenţă catolică.

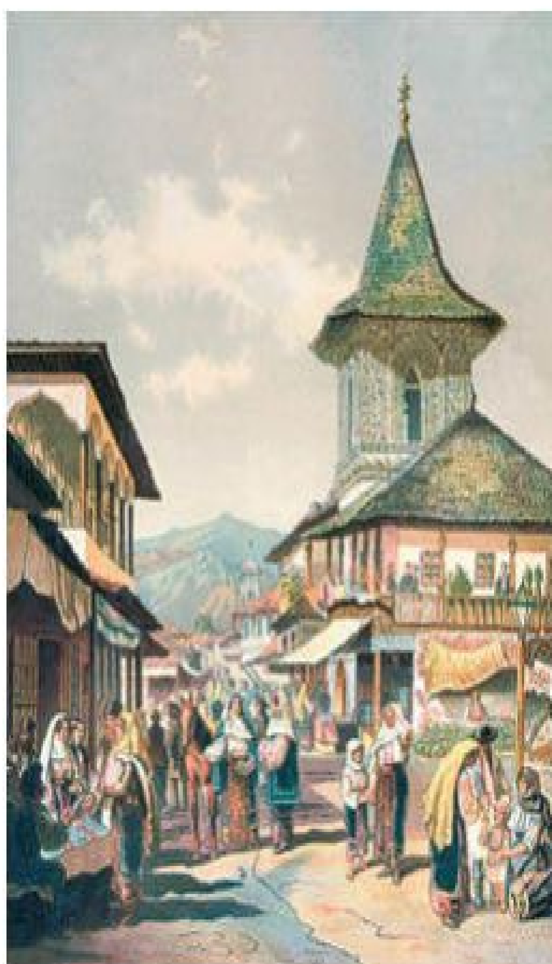
Imagine de secol XIX a oraşului...

... şi corul Bărăţiei

The town of Câmpulung Muscel was officially documented in 1300, with a strong Catholic population.

The town in the 19th century...

... and the Bărăţia Catholic church choir

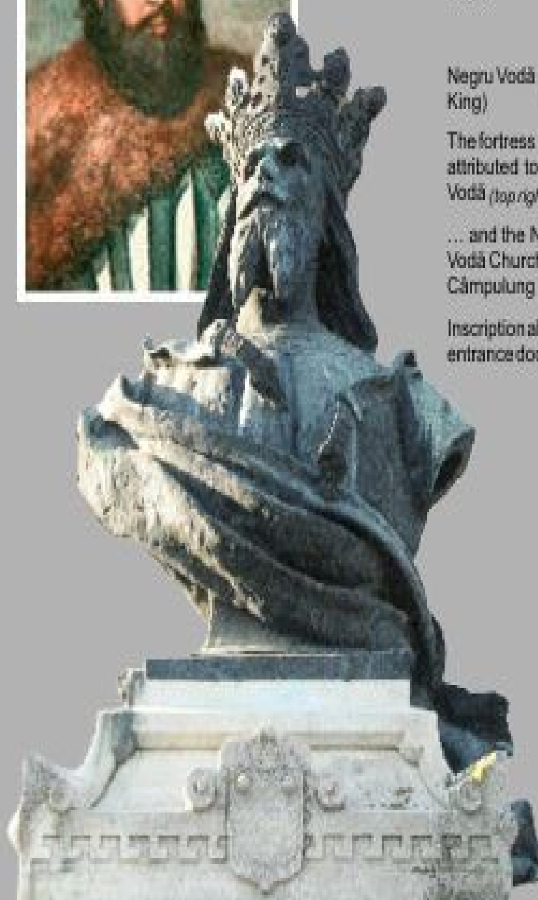

Negru Vodă

Cetatea atribuită lui Negru Vodă *(sus, dreapta)*

... şi biserica Negru Vodă din Câmpulung Muscel

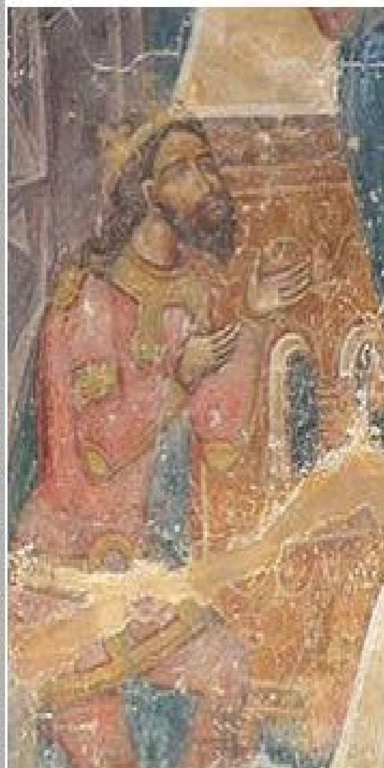
Pisania deasupra intrării

Negru Vodă (Black King)

The fortress attributed to Negru Vodă *(top right)*

... and the Negru Vodă Church in Câmpulung Muscel

Inscription above the entrance door

Basarabl, tablou votiv din Biserica Domneascădin Curtea de Argeş

Două imagini ale bătăliei de la Posada: una din *Cronica pictată de la Viena*...

... şi alta din *Chronica Hungarorum* (jos)

Voivode Basarabl, votive painting from the PrincelyChurch of Curtea de Arge$

Battle of Posada: miniature from *ViennaIlluminated Chronicle*...

... and another one from *Chronica Hungarorum* (bottom)

La jumătatea secolului XIV începe construcţia catedralei gotice din Cluj.

Construction of the Gothic Cathedral begins in Cluj in the middle of the 14th century.

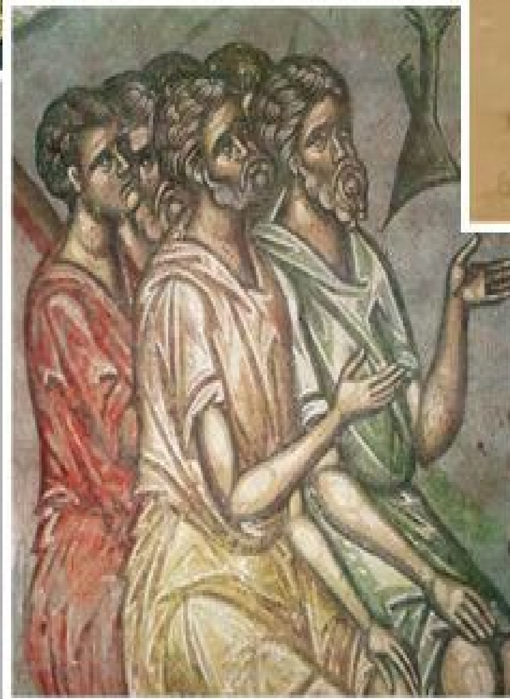

Vlaicu (Vladislav I), domn al Țării Românești 1364–1376, frescă din catedrala de la Curtea de Argeș

Biserica Domnească Sf. Nicolae din Curtea de Argeș, secolul XIV *(dreapta)*

Vlaicu (Vladislav I), ruler of Walachia (1364–1376), fresco from Curtea de Arge° Cathedral

St. Nicholas Princely Church of Curtea de Arge°, 14th century *(right)*

Iisus se arată apostolilor la Marea Tiberiadei, detaliu din fresca bisericii Sf. Nicolae de la Curtea de Argeș

Jesus appears to the Apostles at the Sea of Galilee, fresco detail, St. Nicholas Church, Curtea de Arge°

Vlaicu Vodă cu soţia Ana, detaliu din frescade la Biserica Sf. Nicolaedin Curtea de Argeş

Hrisovde la Vladislav I (Vlaicu)(1374), prin care dăruieşte mânăstirii Vodiţa, ctitoria sa, sate şi alte bunuri *(fundal)*

Frontispiciulunui tetraevangheliarce a aparţinut, probabil, mânăstirii Vodiţa

Ferecăturaunui tetraevangheliarce a aparţinut, probabil, mânăstirii Tismana

Vlaicu Vodă and his wife Ana, fresco detail, St. Nicholas Church, Curtea de Arge°

Document issuedby VladislavI (Vlaicu) (1374) endowing VodiþaMonastery, his foundation, with villagesand other assets*(background)*

Title page of a Four GospelsBook that probably belonged to VodiþaMonastery

Coverbinding of a Four Gospels Book that probably belonged to Vodiþa Monastery

Pafta din aur și bronz turnat, cizelat și emailat, produsă într-un atelier transilvănean, secolul XIV, descoperită în mormântul atribuit lui Radu I (1377–1385) din biserica Sf. Nicolae, Curtea de Argeș

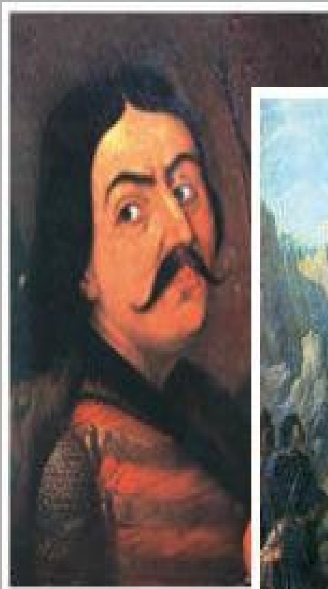
Aplică din aur, de modă franceză, reprezentând o nobilă doamnă (era însoțită de o figurină ce înfățișa un senior îmbrăcat după moda occidentală); piesă descoperită în Țara Românească

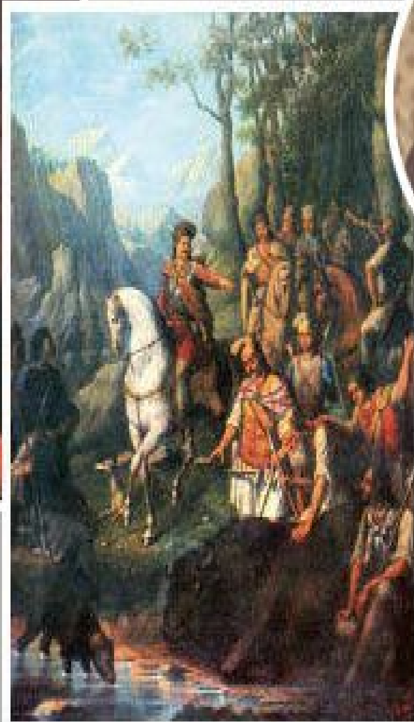
Buckle of gold and moulded, chiselled, and enamelled bronze, created in a Transylvanian workshop in the 14th century, and discovered in the grave of (probably) Radu I (1377–85) in St. Nicholas Church, Curtea de Arge°

French-style golden bracket representing a noble lady (it was accompanied by a figurine that represented a feudal lord dressed in Western fashion); discovered in Walachia

Dragoş,pictură din secolulXIX...

... şi *Dragoş Vodă la vânătoareazimbrului*, într-un tablou din secolulXIX

Bogdan, pictură din secolulXIX *(jos)*

Tablou votiv din mănăstireaBogdana, ctitorie a lui Bogdan I

Drago°, 19th century painting...

... and *Dragoş Voivode hunting the bison*, another 19th century painting

Bogdan, 19th century painting *(bottom)*

Votive painting in BogdanaMonastery, Bogdan I's foundation

Petru al II-lea Mușat, domn al Moldovei (1375–1391)

Biserica din Rădăuți, ctitorită de Petru al II-lea

Biserica Mirăuți, locul de încoronarea domnilor Moldovei, imagine din secolul XIX...

... și azi, după restaurare

Petru (Peter) II, ruler of Moldavia (1375–91)

The Church of Rădăuþi founded by Petru II

The Church of Mirăuþi, the coronation place of Moldavian rulers, as it looked in the 19th century...

... and nowadays, after being restored

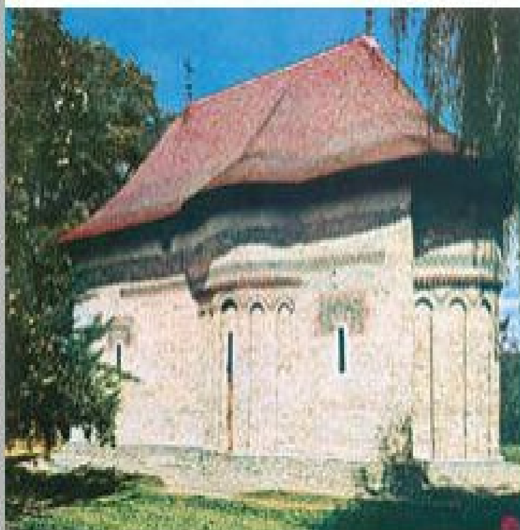

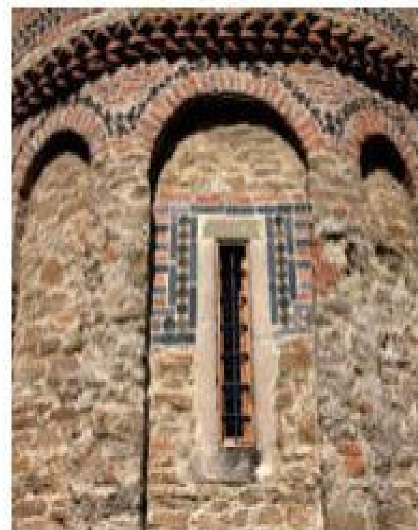

Cetatea Sucevei

Suceava Fortress

MânăstireaNeamţ...

... şi bisericaSfânta Treimedin Siret, ctitorii alelui Petru al II-leaMuşat

NeamţMonastery...

... and the St. Trinity Church in Siret,both foundations of Petru (Peter)II Mu°at

Roman I, domn al Moldovei (1392–1394)

Sigiliul și...

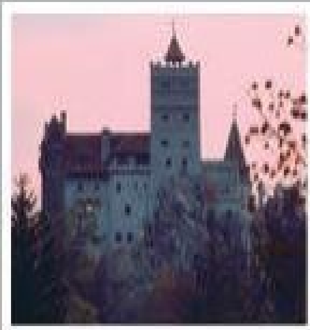
... stema sigiliului său, 1393

Roman I, ruler of Moldavia (1392–4)

Roman I's seal and...

... his coat of arms, 1393

În 1378 începe construcția castelului Bran. O gravură fantezistă *(sus, stânga)* și imagini ale castelului

Construction of Bran Castle started in 1378. Fanciful engraving *(top left)* and some real images

BisericaNeagră din Braşov,numită astfel după incendiul din secolulXVII

Interiorul Bisericii Negre, vedere spre altar

BlackChurch in Bra°ov, named so after a fire in the 17th century

BlackChurch – interior view toward the altar

Mircea şi fiul său Mihail, tablou votiv de la Cozia

Înmulţirea pâinilor, frescădin biserica Sf. Nicolae, Curtea de Argeş *(detaliu)*

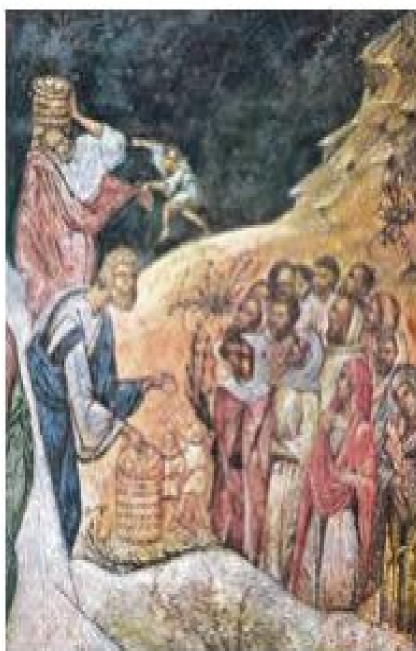
Sfinţi militari, frescădin Biserica Sf. Nicolae, Curtea de Argeş

Mircea and his son Mihail, votive painting in Cozia Church

Feedingthe multitude, fresco detail from St. NicholasChurch, Curtea de Arge°

Military saints, fresco in St. Nicholas Church, Curtea de Arge°

Mircea cel Bătrân în frescade la biserica Sf. Nicolae, Curtea de Argeş

Mircea the Old, ashe appearsin the fresco of St. NicholasChurch, Curtea de Arge°

RuineleCurţii Domneşti din Târgovişteîntr-o imagine din secolul XIX...

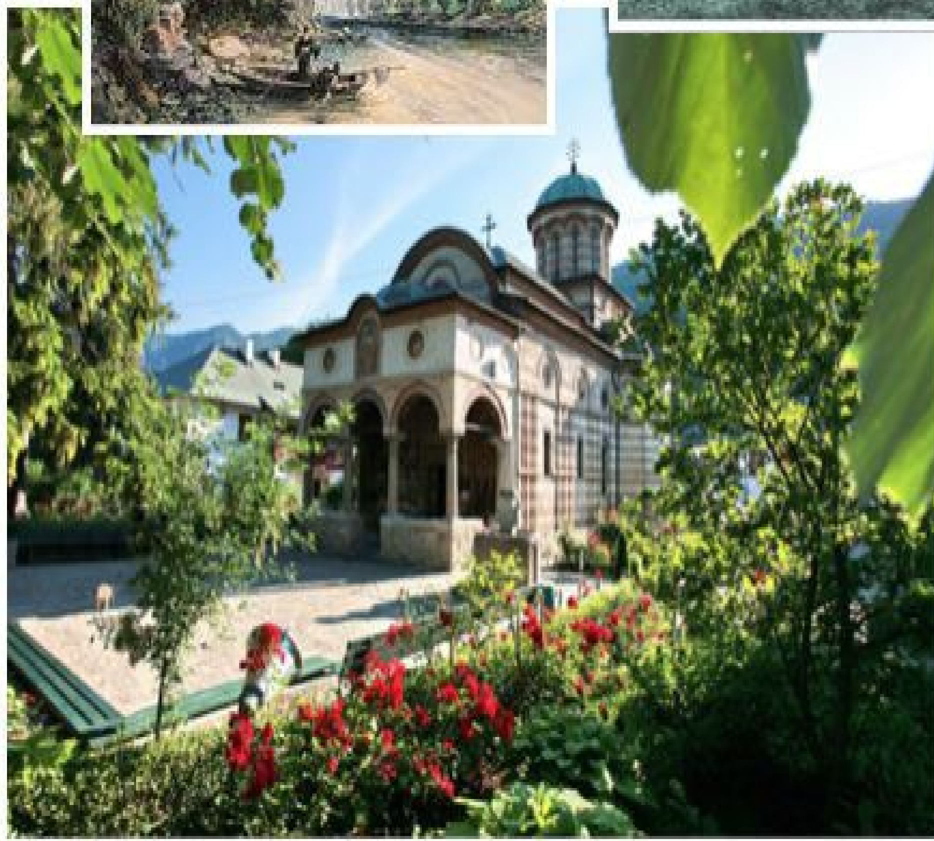
... şi o fotografie din 1906

Ruinsof the Princely Court of TârgoviΠte in a 19th century picture...

... and in a photograph from 1906

MănăstireaCozia, ctitorită de Mircea cel Bătrânîn 1388, într-o acuarelădin secolulXIX...

... şi vedere contemporană

Cozia Monastery, founded by Mircea the Old in 1388, 19th century watercolour

... and its modern state

Biserica Bucur în secolul XIX, în ansamblul mânăstirii Radu Vodă

Biserica Bucur Ciobanul din Bucureşti, ctitorită la 1416 de Mircea cel Bătrân, spune tradiţia, pe locul fostei biserici de lemn a lui Bucur Ciobanul *(jos)*

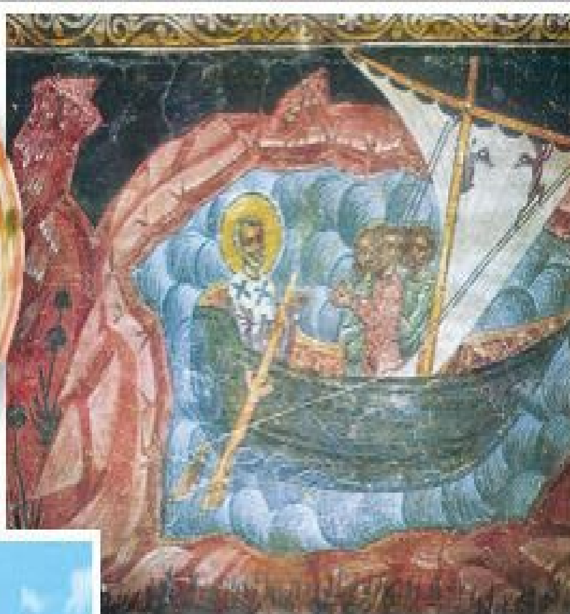
Bucur Church in the 19th century, inside Radu Vodă Monastery

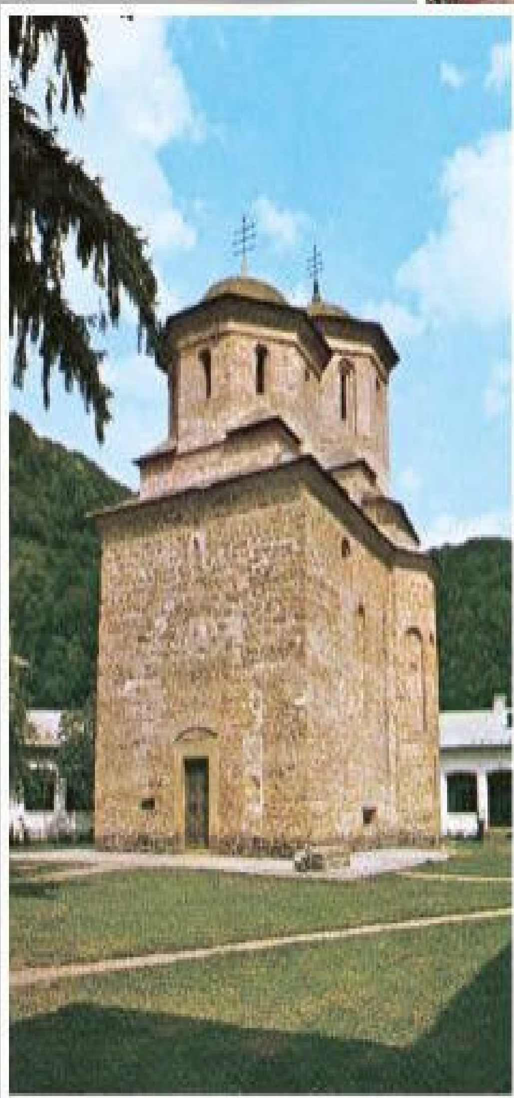
Bucur the Shepherd Church in Bucharest was founded by Mircea the Old in 1416, according to the legend on the very site of the former wooden church of Bucur the Shepherd *(bottom)*

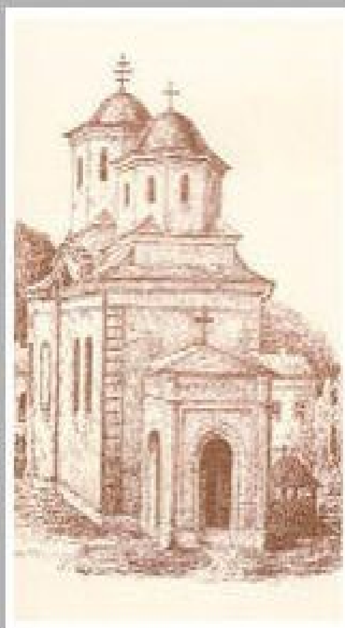

Vas smălţuit descoperit la Zimnicea, sfârşitul secolului XIV

Sf. Nicolae salvează viaţa unor corăbieri pe mare, frescă din biserica Sf. Nicolae, Curtea de Argeş, *(detaliu)*

Enamelled vessel discovered at Zimnicea, end of the 14th century

St. Nicholas saves the lives of some seamen on the sea, fresco *(detail)*, St. Nicholas Church, Curtea de Arge*

Biserica mănăstirii Tismana, după 1950

The church of Tismana Monastery after 1950

Biserica mănăstirii Tismana, după 1855

The church of Tismana Monastery after 1855

Mănăstirea Râmeţ, judeţul Sibiu *(pagina următoare)*

Râmeţ Monastery, Alba County *(next page)*

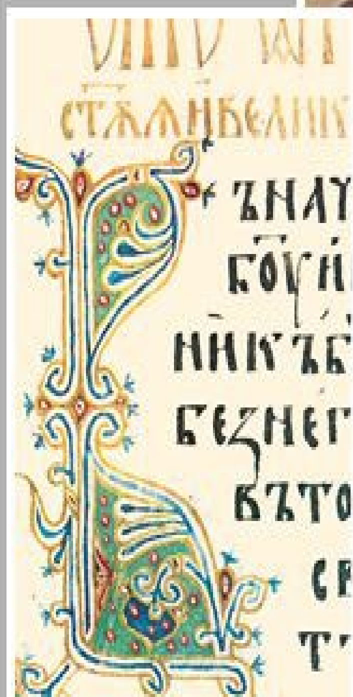

Iuda primind arginții trădării, frescă din biserica de la Mălâncrav (județul Sibiu), ce aparține stilului gotic internațional

Judas receiving the betrayal money, fresco from Mălâncrav Church, Sibiu County, international Gothic style

SECOLUL

XV

CENTURY

Veacul cruciadei

Abandonată de Curţile occidentale după eşecul de la Nicopole (1395), cruciada (confruntarea cu islamul) rămâne o realitate pe linia Dunării. Instalarea otomanilor în Europa şi înaintarea lor către Europa Centrală – de care nu au reuşit niciodată să treacă – provoacă, până în îndepărtata Anglie, un soi de isterie colectivă, cu punctul culminant în jurul anului căderii Constantinopolului bizantin, 1453. Dar nu se produce nici un fel de răspuns militar concret. Până şi Iancu de Hunedoara, cel pe care papa îl numea „atlet al lui Hristos", condiţionează ajutorul său pentru ultimul împărat bizantin şi în final nici nu îl acordă. Cu câţiva ani înainte, în 1444, la Varna mai avusese loc o tentativă palidă de cruciadă, soldată cu moartea regelui ungar. Armatele cavalerilor occidentali cuirasaţi nu aveau nici o şansă în faţa iuţilor spahii şi a temuţilor ieniceri. Doar condotieri italieni dornici de aventură – precum florentinul Filippo de Scolari, cunoscut în propria ţară ca Pippo Spano – mai vin dinspre Apus. Şi scrisori de mulţumire cu multe laude, precum cele trimise de Vatican lui Iancu sau lui Ştefan cel Mare.

Pentru domnii români, cruciada rămâne o realitate de fiecare zi. Prăbuşirea statelor creştine din sudul Dunării elimină orice barieră din calea oştilor sultanului. Într-o manieră simplistă, domnii români au fost împărţiţi uneori în două categorii: cei care au luptat cu otomanii şi cei care au pactizat cu Poarta. Realitatea a fost mult mai complexă. Capacitatea de rezistenţă a depins şi de caracterul domnului respectiv, dar şi de conjunctura internă şi externă. Ţările române s-au aflat, mai multe secole, la intersecţia unui triunghi de forţe. În veacul XV, el era format din Regatul Ungariei, cel polon şi Imperiul Otoman. Doar un Iancu de Hunedoara, în perioada cât a fost şi guvernator al Ungariei, a avut forţa să strângă, vremelnic, în jurul său pe domnul Ţării Româneşti şi pe cel al Moldovei, într-un proiect ce va căpăta în următoarele două secole numele de *Restitutio Daciae*. Şi doar Ştefan cel Mare, care a dominat istoria românească o jumătate din acest veac XV, a avut abilitatea de a folosi două dintre cele trei forţe ale triunghiului contra celei de a treia: când s-a luptat cu otomanii, l-au ajutat ungurii şi polonii; când l-a înfruntat pe Matei Corvin, a avut sprijinul Porţii şi pe al regelui polon; când s-a bătut cu acesta din urmă în Codrii Cosminului, l-au ajutat sultanul şi regele Ungariei.

În rest, au fost nenumărate tentative de respingere a presiunilor otomane (dar şi a celor ungare şi polone) soldate cu succese vremelnice. Cel mai cunoscut domn al veacului XV pentru occidentali, Vlad Ţepeş (numit Dracula, în urma răutăţilor puse pe seama lui de saşii nemulţumiţi că le refuza se privilegiile comerciale), a trebuit până la urmă să plece capul.

De altfel, Ţara Românească intră prima în acel sistem de relaţii speciale cu Poarta ce va căpăta, din veacul următor, numele de „dominaţie otomană". La 1420, otomanii impun pentru prima oară domnul dorit de ei în Ţara Românească. În 1432 se produce cea dintâi închinare personală a unui domn în faţa sultanului, iar în 1436 Vlad Dracul, tatăl lui Ţepeş, merge personal să prezinte sultanului haraciul (darea în bani). La jumătatea secolului, moneda Ţării Româneşti se aliniază asprului otoman.

Moldova, mai ferită cumva, îşi face închinarea doi ani după căderea Constantinopolului, în 1455, printr-un act hulit pe nedrept, ca şi domnul care l-a înfăptuit, Petru Aron. Era singura cale prin care negustorii moldoveni mai puteau avea acces la comerţul ce se prelungea peste Marea Neagră.

De altfel, mulţi alţi domni, blamaţi pentru politica lor faţă de Poartă, au făcut gesturi menite să protejeze ortodoxia din sudul Dunării. Unul dintre ele a fost solicitarea unor mănăstiri din Bulgaria, Serbia sau de la Sfântul Munte ca timaruri. În calitate de timarioţi, ei puteau interveni în apărarea lăcaşurilor respective contra abuzurilor unor dregători ai imperiului. Veniturile care li se cuveneau ca timarioţi erau lăsate mănăstirilor pentru întreţinere. Era singura modalitate prin care calitatea de ctitor din dreptul bizantin (ce presupunea şi protecţia ulterioară a lăcaşului) mai putea fi exercitată în cadrul dreptului islamic.

Cât priveşte sprijinul puterilor creştine din zonă în această operă de cruciadă, el era condiţionat de propriile interese. În 1412, Ungaria şi Polonia se înţeleg să împartă Moldova, dacă aceasta nu va acţiona conform intereselor lor, iar în 1497 armata regelui polon intră în Moldova cu intenţia declarată de a merge la cruciadă şi cu cea ascunsă de a-l detrona pe Ştefan cel Mare.

Permanentele rivalităţi dintre domnii români nu aveau cum să ajute efortul de cruciadă. Ascunse cu grijă vreme de aproape 50 ani de istoriografia comunistă, din teama de a nu afecta „istoria unică şi unitară a poporului român", asemenea conflicte nu se deosebesc cu nimic de războaiele dintre comitatele şi ducatele franceze, dintre statele italiene sau dintre principii germani. În acelaşi timp, conştienţi că vorbesc aceeaşi limbă, la fraţii lor căutau domnii români sprijin când voiau să ridice steagul luptei antiotomane. Posesiunile pe care şi domnul Ţării Româneşti, şi cel al Moldovei le-au avut peste munţi, în Transilvania, au contribuit la păstrarea unei legături între românii de pe cei doi versanţi ai Carpaţilor.

Pe fondul acestui zbucium se consolidează şi instituţiile ţării. Transilvania îşi continuă evoluţia autonomă în cadrul Regatului Ungariei, cu instituţii mai apropiate de ale feudalismului occidental. De altfel, aici aservirea ţărănimii este un proces aproape încheiat – doar în „ţările" de margine mai supravieţuiesc mici comunităţi libere. Diferenţa faţă de cele două principate de la sud şi est de Carpaţi o mai dă un fenomen. Comunitatea săsească impune un model de organizare a „societăţii civile". În faţa raziilor otomane, nu se alege calea refugiului în pădure, a incendierii holdelor şi otrăvirii fântânilor, ci se înalţă fortificaţii (cetăţi ţărăneşti sau biserici cu ziduri şi turnuri de apărare), în care locuitorii satului se pot retrage în caz de pericol.

Românii sunt excluşi de la viaţa politică prin acel *unio trium nationum* din 1437. Nobilimea română care vrea să îşi păstreze privilegiile trebuie să se maghiarizeze.

Domnii Ţării Româneşti şi ai Moldovei continuă să fie zugrăviţi în costume occidentale.

Ritualul la Curte este însă bizantin, ca şi mare parte a dregătoriilor. Curtea domnului este itinerantă, chiar dacă cetăţi mai puternice se ridică la Târgovişte sau Suceava. Puterea îi este permanent disputată de boieri. Abia în a doua parte a domniei reuşeşte Ştefan cel Mare să iscălească singur acte de domnie, fără să fie nevoie şi de peceţile boierilor săi.

În această rivalitate între domn şi boieri se ajunge până acolo încât, după moartea lui Alexandru cel Bun, Moldova se împarte în două – Ţara de Sus şi Ţara de Jos –, cu doi domni şi două sfaturi de boieri. La fel şi în Ţara Românească, unde, dincolo de Olt, rămâne multă vreme o „ţară", Bănia Craiovei.

Lipsa unui sistem clar de succesiune la tron face ca orice „os domnesc" să poată emite pretenţii şi să poată cere ajutor puternicilor vecini, cu care să alunge pe cel aflat în scaun. Domnul învins, când scapă cu viaţă, pleacă în exil, însoţit de boierii rămaşi credincioşi. Acolo unelteşte să revină pe tronul rivalului său.

Viaţa religioasă rămâne la fel de tolerantă, mai ales în Moldova, unde îşi găsesc adăpost eretici husiţi condamnaţi de Conciliul de la Konstanz şi unde catolicismul se simte mult mai bine decât în Ţara Românească.

Curentele artistice ale Occidentului ajung aici mediat, prin Ungaria şi Polonia, şi se îmbină în creaţiile splendide ale artei moldoveneşti din vremea lui Ştefan cel Mare. Dar şi influenţele orientale, venite din sudul Dunării sau de peste Marea Neagră, încep să îşi facă simţită prezenţa, pentru a ajunge să domine, la nivel ornamental, nu structural, în veacul următor.

The Crusade Century

Abandoned by the Western Courts after the failure at Nicopolis (1395), the crusade (the confrontation with Islam) remained a reality on the Danube line. The settling down of the Ottomans in Europe and their advancement towards Central Europe – beyond which they never managed to pass – aroused a sort of collective hysteria as far as the far-off England, with its acme around the year 1453, and the fall of Byzantine Constantinople. But there was no concrete military response. Even John Hunyadi (Iancu de Hunedoara), whom the Pope called "Christ's Champion", conditioned his help to the last Byzantine Emperor and, finally, didn't even grant it. A few years before, in 1444, there was a pale crusade attempt at Varna resulting in the death of the Hungarian king. The armies of the Western men-of-war knights didn't have any chance again the nimble spahis and the dreaded janissaries. Only Italian condotieres eager of adventure – as the Florentine Filippo de Scolari, known in his own country as Pippo Spano – came from the West. And letters of gratitude with lots of praises, as the ones sent by the Vatican to John Hunyadi or Stephen the Great.

For the Romanian rulers, the crusade remained a daily reality. The collapse of the Christian states south of the Danube eliminated all barriers from the way of the Sultan's armies. Romanian rulers were sometimes simplistically divided in two categories: those who fought against the Ottomans and those who came to terms with the Porte. The reality was much more complex. Resistance capacity depended on the character of the ruler, but also on the internal and external conjuncture. For several centuries, the Romanian Countries were at the intersection of a triangle of forces. In the 15th century, this was made up of the Hungarian Kingdom, the Polish one, and the Ottoman Empire. Only someone like John Hunyadi, while he was also Governor of Hungary, had the force to gather temporarily around him the rulers of Walachia and Moldavia in a project that would be named *Restitutio Daciae* during the following two centuries. And only Stephen the Great, who dominated the Romanian history in the second half of the 15th century, had the ability to use two of the three forces of the triangle against the third one: when fighting the Ottomans he was backed up by Hungarians and Poles, when confronting Matthias Corvinus he had the support of the Porte and the Polish King, when fighting the latter at Codrii Cosminului he received help from the Sultan and the King of Hungary.

Other than that, there were countless attempts to reject the Ottoman pressure (but also the Hungarian and Polish ones), ending in temporary successes. The best known ruler of the 15th century, Vlad the Impaler (Dracula for the Westerners, due to the ill-wills attributed to him by the Saxons dissatisfied with his refusal to grant them commercial privileges) had to finally bow the knee.

Walachia was the first to join that system of special relations with the Porte that would receive, in the following century, the name of "Ottoman domination". In 1420 the Turks imposed for the first time a ruler of their choice on Walachia's throne.

In 1432 the first Walachianprince bowed down personallyin front of the Sultan, and in 1436 Vlad Dracul, Vlad the Impaler'sfather, went in person to present the *haraci*(money tribute) to the Sultan. By the middle of the century the Walachiancurrencylined up with the Ottoman one, the *aspru*.

Moldavia, somehow safer, yielded two years after the fall of Constantinople, in 1455, though Peter Aaron, the ruler who submitted to the Turks, was unfairly criticized for his gesture. It was in reality the only way for the Moldavian merchants to continue having accessto the trade routes over the BlackSea.

As a matter of fact, many other rulers, blamed for their policy towards the Porte, made gesturesmeant to protect the Orthodoxy south of the Danube. One suchmethod was to ask that monasteriesfrom Bulgaria, Serbia, or the Holy Mount become their timars. As timariots, the rulers could try to protect those placesagainst the abusesof high officials of the Ottoman Empire. Revenuesdue to them as timariots were left to the monasteries for their upkeep. It was the only way to exert the *ktitor* function of ByzantineLaw (that involvedthe protection of the placeafter its founding) within the framework of IslamicLaw.

The RegionalChristian powers' support in this crusadeaction was conditioned by their own interests. In 1412 Hungaryand Polandagreedto shareMoldavia if the country didn't act in accordancewith their interests, and in 1497 the army of the PolishKing entered Moldavia with the declaredintention to join the crusadeand the secret aim to depose Stephenthe Great.

The permanent rivalries between the Romanianrulers did not help the crusade effort. Carefully hidden for almost 50 years by the communist historiography, for fear not to affect "the unique and unitary history of the Romanianpeople", such conflicts were by no means different from the wars between the Frenchcounties and duchies, the Italian states, or the Germanprinces. At the sametime, aware of speakingthe samelanguage, the Romanianrulers looked for support to their brothers when they wanted to hoist the flag of the anti-Ottoman battle. The possessionsthat both the ruler of Walachia and the prince of Moldavia had acrossthe mountains, in Transylvania,helped to maintain a connection between the Romanianson the two mountainsidesof the Carpathians.

During this continuous turmoil the country's institutions strengthened. Transylvania continued her autonomous evolution within the framework of the HungarianKingdom, with institutions more similarto those of the Westernfeudalism. In fact, the subjugationof the peasantrywas a nearlyfinished processhere, with only smallindependent communities survivingin the border "counties". The dissimilaritywith the two principalitiessouth and eastof the Carpathianswasthe resultof yet another phenomenon. TheSaxoncommunity imposeda model for organisingthe "civil society". When facedwith Ottoman raids, they did not take refuge in the woods, setting the cornfieldson fire, and poisoning the wells,

but erected defence works instead (peasant fortresses or churches with defensive walls and towers) where the village inhabitants could find shelter in case of danger.

The Transylvanian Romanians were excluded from the political life through the *Unio Trium Nationum* Act of 1437. The Romanian nobility had to adopt Magyar names and lifestyle if they wanted to keep their privileges.

Walachian and Moldavian princes of the time are painted in Western costumes. The Court ritual was, however, Byzantine, as were most of the dignities. The ruler's Court was itinerant, in spite of greater citadels being built in Târgoviște or Suceava. The ruler's power was permanently disputed with the boyars. Only in the second part of his rule did Stephen the Great succeed in signing decrees by himself, without needing the seals of his boyars.

This rivalry between the ruler and the boyars came to a point where, after the death of Alexander the Good, Moldavia was divided into the Upper Country and the Lower Country, with two rulers and two boyar councils. The same happened in Walachia, where the Craiova Banate lasted for a long time as a separated "country beyond the Olt River".

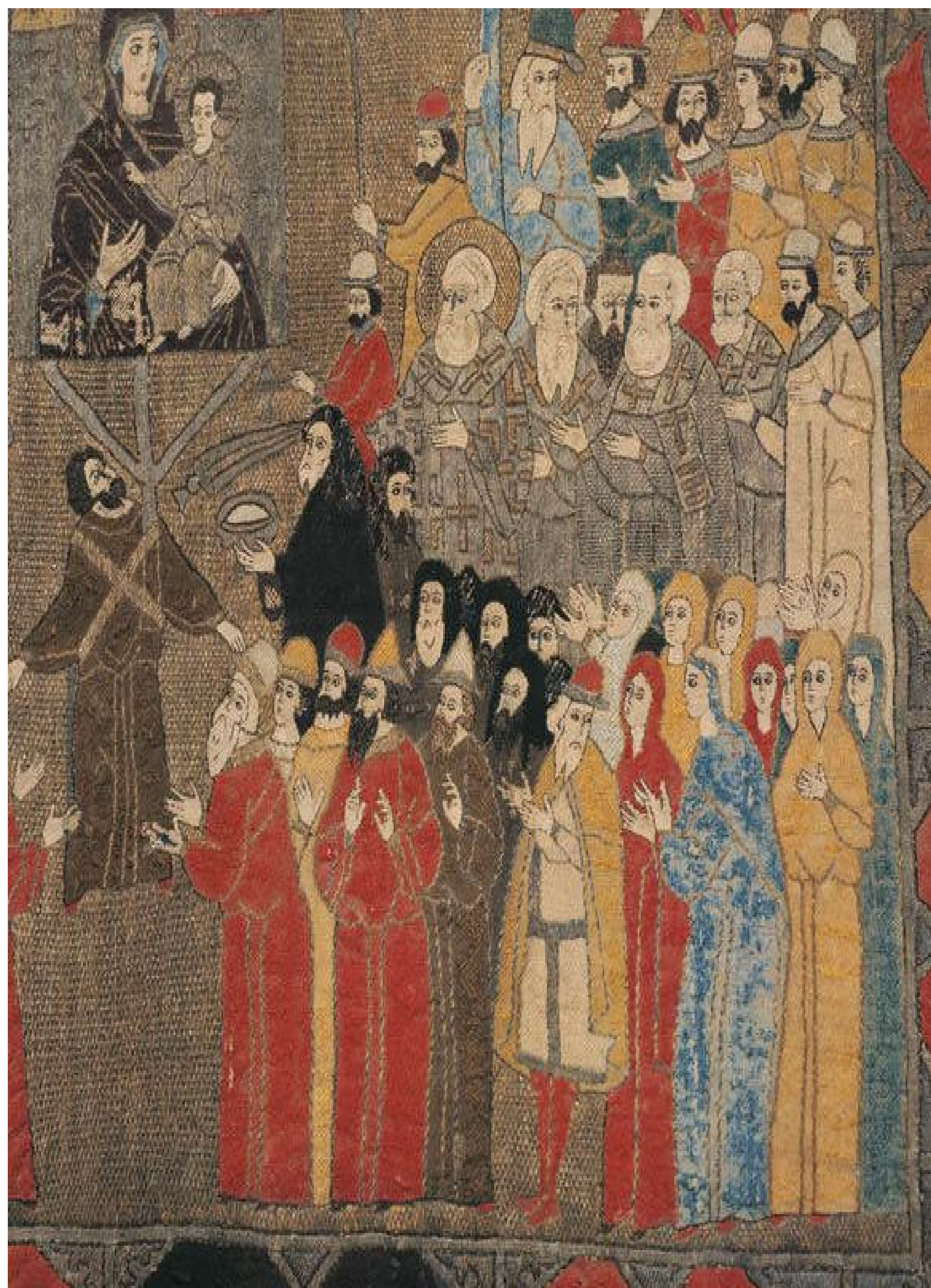
The absence of a clear succession system made it possible for anyone of "princely blood" to make claims and to ask his powerful neighbours for help to depose the ruler of the country. The defeated ruler, if he got off alive, left for exile, accompanied by his faithful boyars. There he conspired to come back on the throne of his rival.

The religious life continued to be as tolerant as always, especially in Moldavia, where the Hussite heretics, sentenced by the Concilium of Constance, took shelter, and where the Catholicism had better conditions than in Walachia.

The artistic trends of the West reached here through Hungary and Poland, and blended in the splendid creations of the Moldavian art from the time of Stephen the Great. But Eastern influences, coming from south of the Danube or across the Black Sea, also started to make their presence felt, and became dominant – at a decorative, not structural level – in the following century.

POLONIA
MARAMUREȘ
MARELE
PRINCIPAT
TRANSILVANIA
BANAT
MAREA NEAGRĂ
ȚĂRILE ROMÂNE
VLAD ȚEPEȘ
ȘTEFAN CEL MARE

Alexandru cel Bun, domn al Moldovei (1400–1432), în frescă de la Suceviţa...

... şi într-o pictură din secolul XIX

Document de la Alexandru cel Bun, 1411

Alexander the Good, ruler of Moldavia (1400–32), as he was painted in the fresco of Suceviţa Monastery...

... and in a 19th century painting

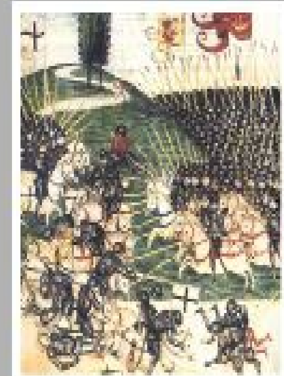
Document dating from Alexander the Good's reign, 1411

Mănăstirea Bistrița, ctitoria și necropola lui Alexandru cel Bun, refăcută succesiv de Ștefan cel Mare, Petru Rareș și intregral de Alexandru Lăpușneanu

Participarea oștenilor moldoveni în bătălia de la Grunwald, litografie de secol XIX...

... și pictură de secol XIX

Bistrița Monastery, founded by Alexander the Good, where he is buried. It was renovated by Stephen the Great, Petru Rareș and fully restored by Alexandru Lăpușneanu.

Moldavian fighters participating in the Battle of Grunwald, 19th century litography...

... and 19th century painting

Curtean și arcaș din vremea lui Alexandru cel Bun, reconstituiri de secol XIX, *Albumul Asachi*

Courtier and archer of the time of Alexander the Good, 19th century reconstructions, *Asachi Album*

Ruineleprimei biserici de la Humor, ctitorie a lui OanăVornicul, pe la 1415

Evanghelistul Marcu, miniatură dintr-un evangheliar aparţinând lui Axinte Uricariul

The ruins of the first church in Humor, founded by Oană Vornicul around 1415

Mark the Evangelist, miniature from a Four GospelsBook belonging to Axinte Uricariul

Mânăstirea Căpriana, Republica Moldova, ctitorită în vremea lui Alexandru cel Bun și refăcută de Ștefan cel Mare, Petru Rareș și mitropolitul Gavriil Bănulescu

Căpriana Monastery, in the Republic of Moldova, founded during the reign of Alexander the Good and rebuilt by Stephen the Great, Petru Rareș and the Metropolitan Bishop Gavriil Bănulescu

Das lxxi blat

Hye gibt d kriegisch ertzbischoff nach jr mich gewon hept als man pflicht hie zu land den segen zu geben.

DelegaţiaMoldovei condusăde Grigore Ţamblacla Conciliul ecumenicde la Konstanz,gravură din incunabulul lui Ulrich von Richenthal,1483

Moldavia's deputation to the EcumenicalCouncil of Constance,headed by Grigore Þamblac; engraving from the incunabulum of Ulrich von Richenthal,1483

În 1405 un decret regal cerea oraşelor transilvane să se înconjoare cu ziduri pentru a face faţă atacurilor otomane.

Biserica din Dârjiu, judeţul Harghita, decorată cu picturi murale de factură gotică de Paul, fiul lui Ştefan din Ung

Pavel Chinezul, figură legendară a luptei antiotomane

Turnul Alb, din sistemul de fortificaţii al Braşovului, s-a păstrat până astăzi.

In 1405 a royal decree demanded Transylvanian towns to surround themselves with walls in order to resist the Ottoman attacks.

The church of Dârjiu, Harghita County, was decorated with mural paintings of Gothic influence by Paul, son of Stephen of Ung.

Pavel Chinezul (Paul the Prince), a legendary figure of the anti-Ottoman fight

White Tower, part of the defence works system of Braşov, remains in place until today.

După ce Vladislav al III-lea Jagello...

... cade în Bătălia de la Varna... *(jos, stânga)*

... Iancu de Hunedoara asigură conducerea Regatului Ungariei...

... în vremea minoratului lui Ladislau Postumul *(jos, dreapta)*.

After Wladyslaw III of Poland...

... fell in the Battle of Varna... *(bottom/left)*

... John Hunyadi took the reins of the Hungarian Kingdom...

... during the minority of Ladislaus the Posthumous *(bottom, right)*.

Biblia lui Matia Corvin. Fraţii del Fora l-au reprezentat sub chipul regelui biblic David, cântând la harpă.

Însemnele heraldice ale lui Matia Corvin prezentate în manuscrisul german al cronicarului ungur Ioannes de Thurocz (Thuróczy János), datat 1490 (stânga)

Stema oraşului şi stema Huniazilor pe zidul Bisericii Negre din Braşov

Bible of Matthias Corvinus. Del Fora brothers represented him as the biblical King David, playing the harp.

Coat of arms of Matthias Corvinus, as represented in the 1490 German manuscript of Hungarian chronicler Johannes de Thurocz (Thuróczy János) (left)

The city's coat of arms and the Hunyads' coat of arms on the wall of Black Church in Braşov

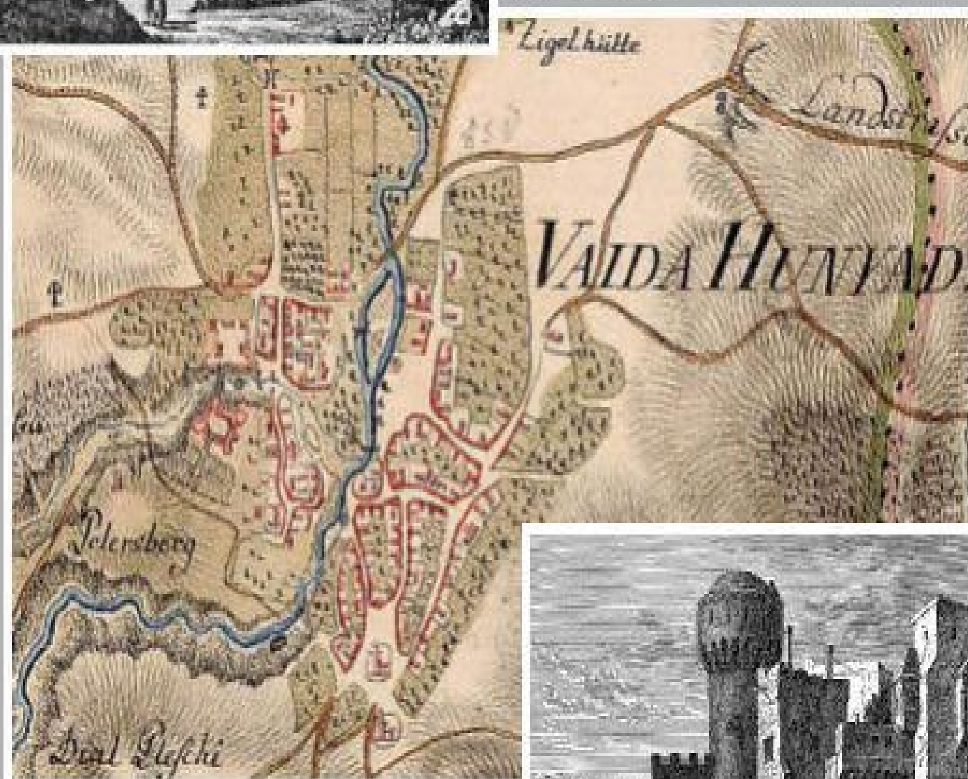
Casa din Cluj în care s-a născut Matia Corvin, fotografie de la începutul secolului trecut

The house in Cluj where Matthias Corvinus was born. Photograph from the beginning of the last century

Castelul Huniazilor, imagini din secolul XIX...

Hunyadi Castle, 19th century pictures

Castelul Huniazilor pe Harta iosefină a Transilvaniei, 1769–1773

Hunyadi Castle on the Josephinian map of Transylvania, 1769–73

... şi într-o fotografie de azi

Curtea interioară a castelului Huniazilor

... and in a present-day photograph

Inner courtyard of the Hunyadi Castle

Dracula, adică Vlad Țepeș, este poate cel mai cunoscut voievod al românilor. Tatăl său, Vlad Dracul (1443–1447), fusese făcut cavaler al Ordinului Dragonului, de unde și supranumele.

Dracula, or Vlad the Impaler, was perhaps the best known Romanian voivode. His father, Vlad Dracul (Vlad the Dragon) (1443–7), had been made a knight of the Order of the Dragon, hence his appellation.

Vlad Țepeș într-o reprezentare germană medievală

Vlad the Impaler in a German mediaeval depiction

Cercetătorul Mario Valdes a afirmat de curând că acest portret, ce apare în fresca realizată în capela palatului familiei Medici din Florența de Benozzo Gozzoli, ar aparține lui Vlad Țepeș

Researcher Mario Valdes has recently claimed that this portrait from a fresco in the Medici Palace in Florence painted by Benozzo Gozzoli, could represent Vlad the Impaler.

Scriitorul britanic Bram Stoker a contribuit decisiv la versiunea modernă a legendei lui Dracula.

British writer Bram Stoker, who contributed decisively to the modern version of Dracula's legend

Casa în care se afirmă că a locuit la Sighișoara Vlad Dracul, în vremea exilului său transilvănean

The house in Sighișoara in which Vlad Dracul is said to have lived during his Transylvanian exile

Obiceiul tragerii în ţeapă era răspândit în Evul Mediu. Lui Vlad Ţepeş s-au atribuit aplecări patologice către această formă de pedeapsă medievală. Ţepele erau prezente chiar şi la banchetele pe care le dădea domnul!

Portret descoperit în Biblioteca de stat a landului Wurttemberg din Stuttgart

The practice of impaling was widely spread in the Middle Ages. Vlad the Impaler was said to have had pathological inclinations towards this form of mediaeval punishment. The stakes were there even at his banquets!

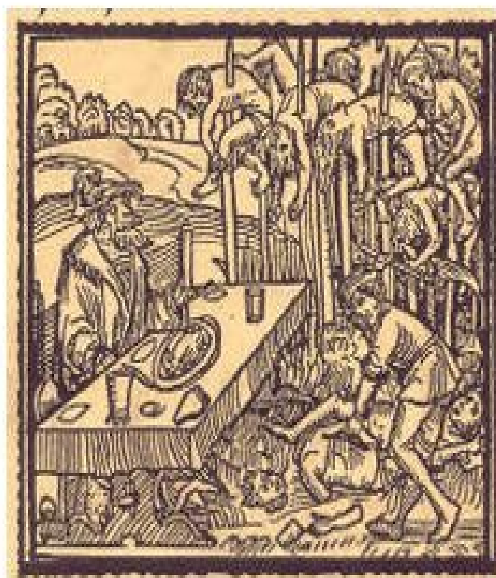
Vlad the Impaler, portrait discovered in the Stuttgart State Library of Württemberg

Conflictele comerciale ale domnului cu negustorii saşi din Braşov şi Sibiu au contribuit la zugrăvirea lui în cronicile acestora în cele mai negre culori.

Commercial conflicts between the ruler and the Saxon merchants of Braşov and Sibiu led to him being depicted in the darkest of colours in their chronicles.

Legendaatribuie originile orașului Bucureștilui Bucur Ciobanul.

Primuldocument care menționeazăorașul dateazădin 1459.

Legendsattributed the origins of the city of Bucharestto Bucur the Shepherd.

The first document to mention the town dates from 1459.

Curtea Veche: în prezent, ruinele au fost transformate în muzeu.

Subsolul palatului de la Curtea Veche...

... şi o reconstituire a Curţii Domneşti

Sultanul Mohamed II

Curtea Veche (Old Princely Court) of Bucharest, as it looks today

Basement of Curtea Veche palace...

... and a reconstruction of the Princely Court

Sultan Mehmed II

Atacul de noapte, tablou de Theodor Aman

Vlad Ţepeş şi solii turci, tablou de Theodor Aman

The Night Attack, painting by Theodor Aman

Vlad Ţepeş and the Turkish Envoys painting by Theodor Aman

În 1476, Vlad Ţepeş revine pe tronul Ţării Româneşti.

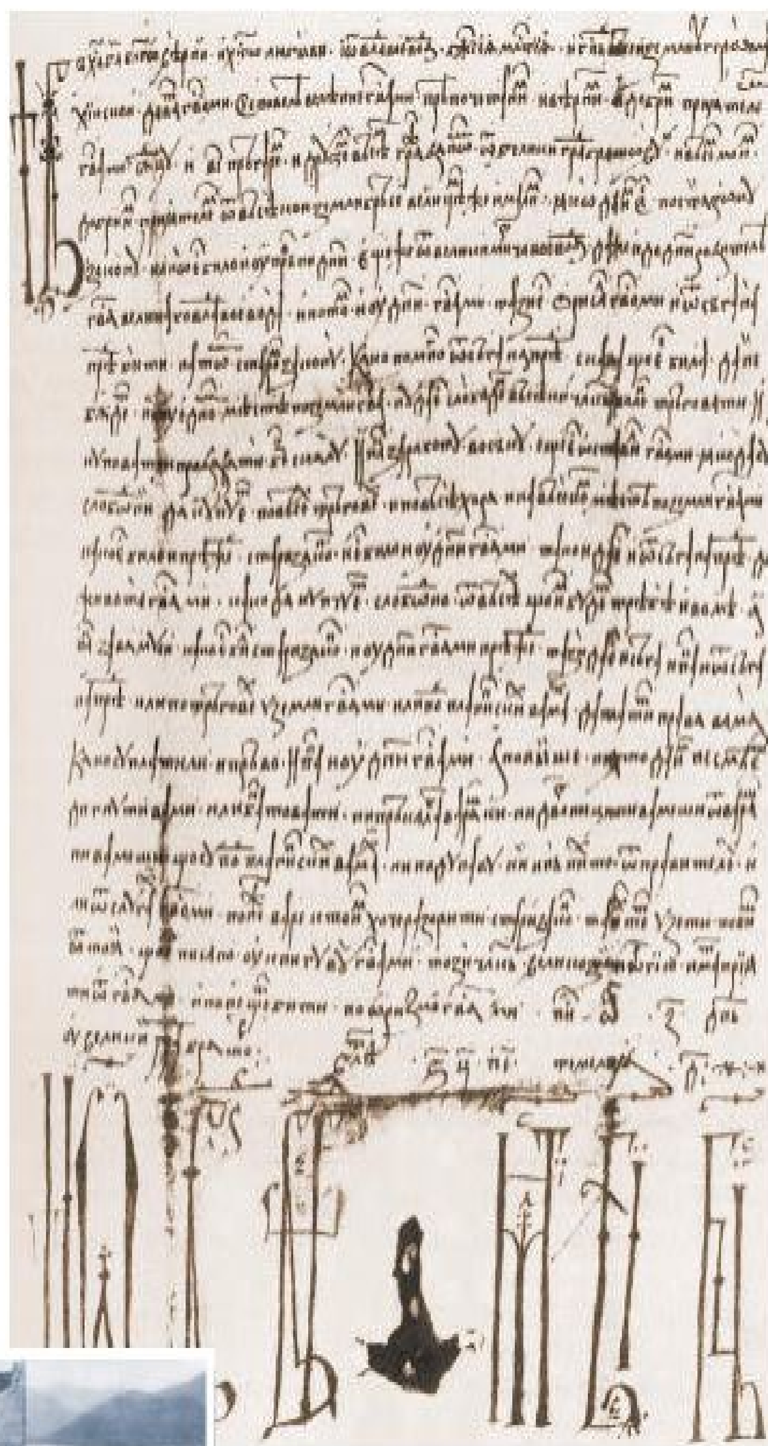
Privilegiu acordat negustorilor braşoveni la 7 octombrie 1476

Cetatea Vişegrad, unde a fost ţinut prizonier Vlad Ţepeş

In 1476 Vlad the Impaler returned on the Walachian throne.

Privilege granted to merchants of Braşov on 7 October 1476

Višegrad Citadel, where Vlad the Impaler was detained

Ruinelecetăţii Poenariiînălţată de Vlad Ţepeş

Ruinsof Poenari Fortressbuilt by Vladthe Impaler

Ştefan cel Mare, ctitorul bisericii Dobrovăţ, judeţul Iaşi, tablou votiv...

... şi în viziunea urmaşilor lui *(jos, stânga)*

Stephen the Great, founder of Dobrovăţ Church, Iaşi County, votive painting...

... and as seen by future generations *(bottom left)*

Ctitoria lui Ştefan cel Mare din localitatea Borzeşti, judeţul Neamţ, unde, spune legenda, în copilărie şi-ar fi pierdut un bun prieten, omorât de tătari

The church founded by Stephen the Great in Borzeşti, where, according to the legend, he had lost, as a child, a very good friend killed by the Tartars

Bogdan II (1449–1451), tatăl lui Ştefan, a pierit omorât de boieri.

Lepădarea lui Petru (detaliu), frescă din naos, Dobrovăţ

Bogdan II (1449–51), Stephen the Great's father, died a violent death, killed by the boyars.

Peter's Denial of Jesus (detail), nave fresco, Dobrovăţ Church

Începutul domniei lui Ştefan cel Mare a fost marcat de pedepsirea boierilor care refuzaseră să i se supună şi fugiseră peste hotare.

Spânzurarea lui Iuda, frescă din naosul ctitoriei de la Dobrovăţ

In the beginning of his rule, Stephen the Great punished those boyars who had refused to obey him and had left the country.

Hanging of Judas, fresco in the nave of the Dobrovăţ Church

Voichița, una dintre soțiile lui Ștefan cel Mare, în tabloul votiv de la Voroneț, cu domnul și copiii

Voichiþaone of Stephen's wives, in the votive painting of the VoroneþChurch, together with the Voevod and their children

Bălineşti,portret votiv al logofătului Tăutu

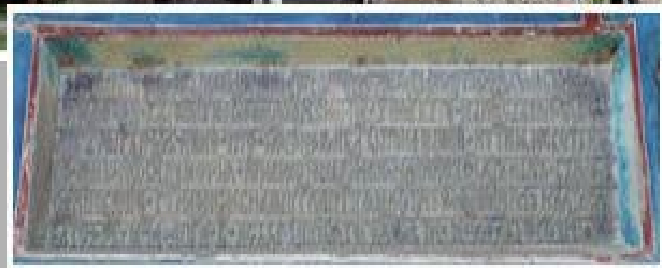
Logofătul Tăutu şi jupâneasalui, reproduceredupă o frescădin biserica Bălineşti(judeţul Suceava)imagine din *Albumul Asachi*

Frescăde la mănăstireaArbore

Bălineşti,votive painting of ChancellorTăutu

ChancellorTăutu and his wife according to a frescoin the 15th century, Bălineşti Church, Suceava Country; image from *Asachi'Album*

Fragmentof a fresco in Arbore Monastery

Biserica mănăstirii Arbore, 1503, ctitorie şi necropolă a familiei pârcălabului Luca Arbore...

... şi pisania

The church of Arbore Monastery, 1503, foundation and necropolis of gatekeeper Luca Arbore's family...

... and the inscription above the entrance

Sfânta Marina, frescă de la mânăstirea Arbore

Saint Marina, fresco in Arbore Monastery

Judecata lui Iisus frescă pe peretele sudic al naosului de la Dobrovăț

The Judgement of Jesus fresco on the southern wall of the nave in Dobrovăț Church

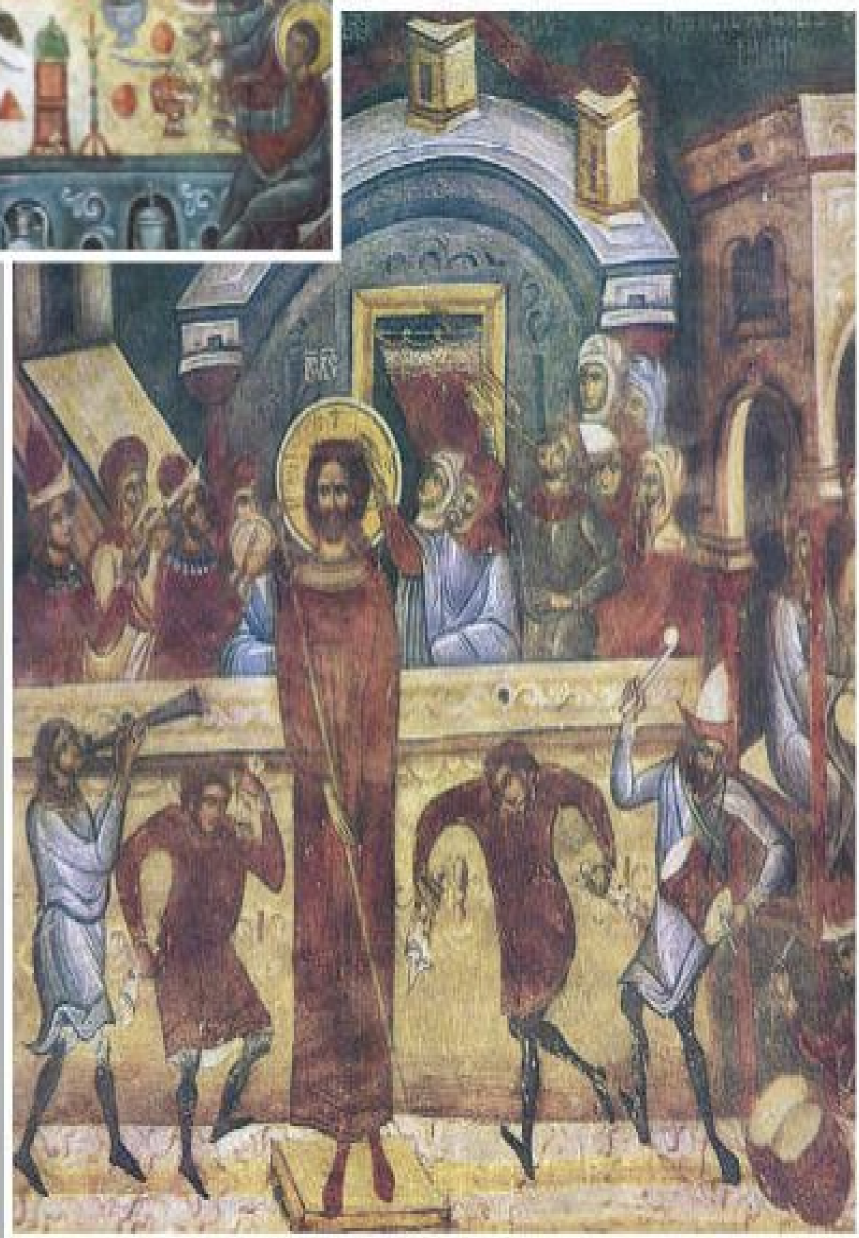
Iosif din Arimateea la Pilat din Pont

Joseph of Arimathea speaks to Pontius Pilate

Cina cea de Taină, frescă din altarul de la Dobrovăţ

The Last Supper, fresco in the altar of Dobrovăţ Church

Încoronarea cu spini, frescă din naosul de la Dobrovăţ

The Crowning with Thorns, fresco in the nave of Dobrovăţ Church

Sfântul Gheorghe, patronul Moldovei

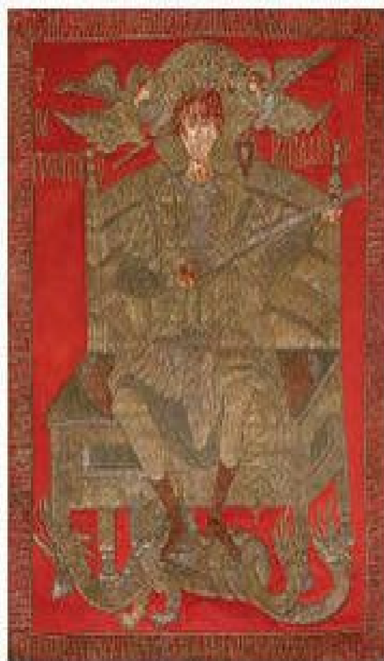
Saint George, the patron saint of Moldavia

Steag ostăşesc original din vremea lui Ştefan cel Mare

Oşteni ai domnului, imagine de epocă. *Drumul crucii*, detaliu de pe peretele vestic al naosului de la Dobrovăţ

Original military flag from the time of Stephen the Great

Soldiers of the prince's army in a contemporary representation. *The Way of the Cross*, detail on the western wall of the nave in Dobrovăţ Church

Cetatea
Hotinului

Hotin Fortress

Cetatea Albă. Vedere dinspre sud...

... şi o imagine de ansamblu a fortificaţiilor dinspre limanul Nistrului

Cetatea Albă. View from the south...

... and overall view of the defence works from the liman of the Dniester River

Cetatea Soroca

SorocaFortress

În 1475 a avut loc cea dintâi confruntare a lui Ştefan cu otomanii, lângă Vaslui, soldată cu victoria marelui domn.

Lepădarea lui Petru (detaliu)...

... şi *Încoronarea cu spini* (detaliu)

In 1475 the first great confrontation with the Ottomans took place near Vaslui which ended in victory for Stephen the Great.

Peter's Denial, (detail)...

... and *The Crowning with Thorns* (detail)

Arbaletă lucrată la Sibiu în a doua jumătate a secolului XV

Scenă din *Viaţa Sfântului Ioan cel Nou*, Voroneţ

Scena Prorocilor din fresca *Judecăţii de apoi*, mănăstirea Voroneţ

Bici de luptă de la sfârşitul secolului XV

Crossbow manufactured in Sibiu in the second half of the 15th century

Scene from *The Life of Saint John the New*, Voroneţ Monastery

Prophets from *The Last Judgement* fresco, Voroneţ Monastery

Ball-and-chain flail, end of the 15th century

Urcarea pe cruce, frescă din absida nordică a naosului de la Dobrovăţ

Jesus Ascending the Cross, fresco in the northern apse of the nave in Dobrovăţ Church

Victoria de la Podul Înalt i-a atras lui Ştefan cel Mare preţuirea întregii creştinătăţi şi laudele Sfântului Părinte, papa Silvestru, frescă din altarul de la Dobrovăţ

The victory at Podul Înalt earned Stephen the Great the appreciation of the entire Christendom and the praises of the Holy Father. Pope Sylvester fresco in the altar of Dobrovăţ Church

Rugăciunea detaliu din frescagropniței de la Dobrovăț

The Prayer detail from the frescoon the burial vault, DobrovățChurch

Eforturile lui Ştefan de a impune în Ţara Românească un domn favorabil unei rezistenţe armate antiotomane s-au soldat de fiecare dată cu un eşec.

Stephen's efforts to impose a Walachian ruler willing to get involved in the armed anti-Ottoman resistance ended each time in failure.

Laiotă Basarab, domn al Ţării Româneşti, după frescă de la Hurezi

Laiotă Basarab, ruler of Walachia, as seen in the fresco of Hurezi Monastery

Judecata lui Iisus (detaliu)

The Judgment of Jesus (detail)

Biserica din Feleacu (județul Cluj), ctitorie a lui Ștefan cel Mare

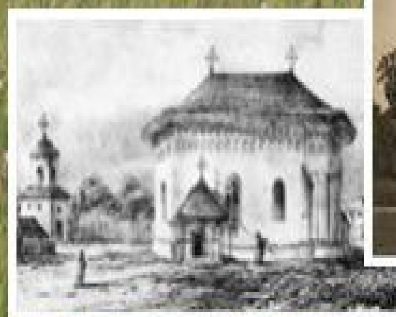
Biserica ridicată la Valea Albă (județul Neamț), litografie, secolul XIX

Castel ridicat la Cetatea de Baltă în secolul XVII

The church of Feleacu, Cluj Country, foundation of Stephen the Great

The church of Valea Albă, 19th century lithograph

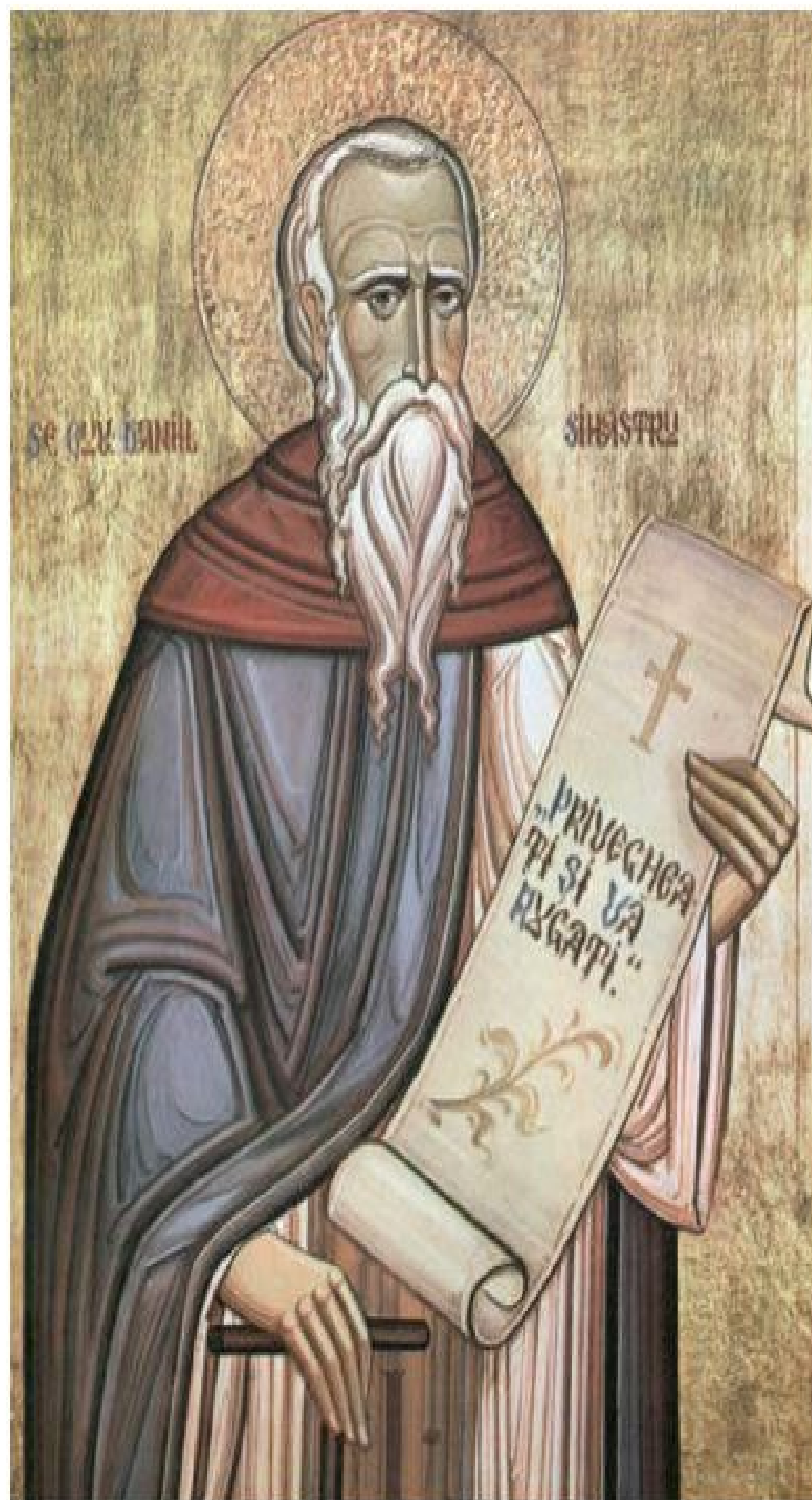
Cetatea de Baltă, castle from the 17th century

Daniil Sihastru

Daniil Sihastru
(Danielthe Hesychast)

Biserica mănăstirii Putna, necropola lui Ștefan cel Mare

The church of Putna Monastery, Stephen the Great's necropolis

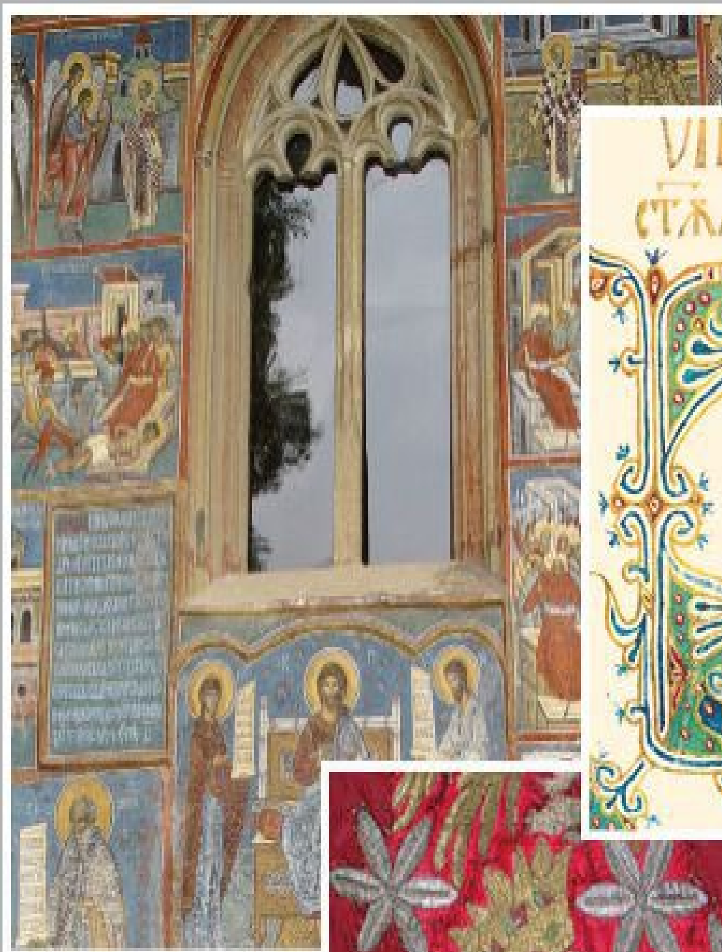
Vedereaeriană a mănăstiriiPutna...

Bird-eyeview of the PutnaMonastery...

... şi o imagine din secolulXIX

... and a 19th century picture

Ancadrament gotic de la biserica mănăstirii Voroneţ, ctitorie a lui Ştefan cel Mare

Miniatură dintr-un manuscris aflat la Putna

Gothic framing in the church of Voroneţ Monastery, founded by Stephen the Great

Miniature from a manuscript in Putna Monastery

Chipul lui Ştefan cel Mare pe Dvera Răstignirii de la mănăstirea Putna

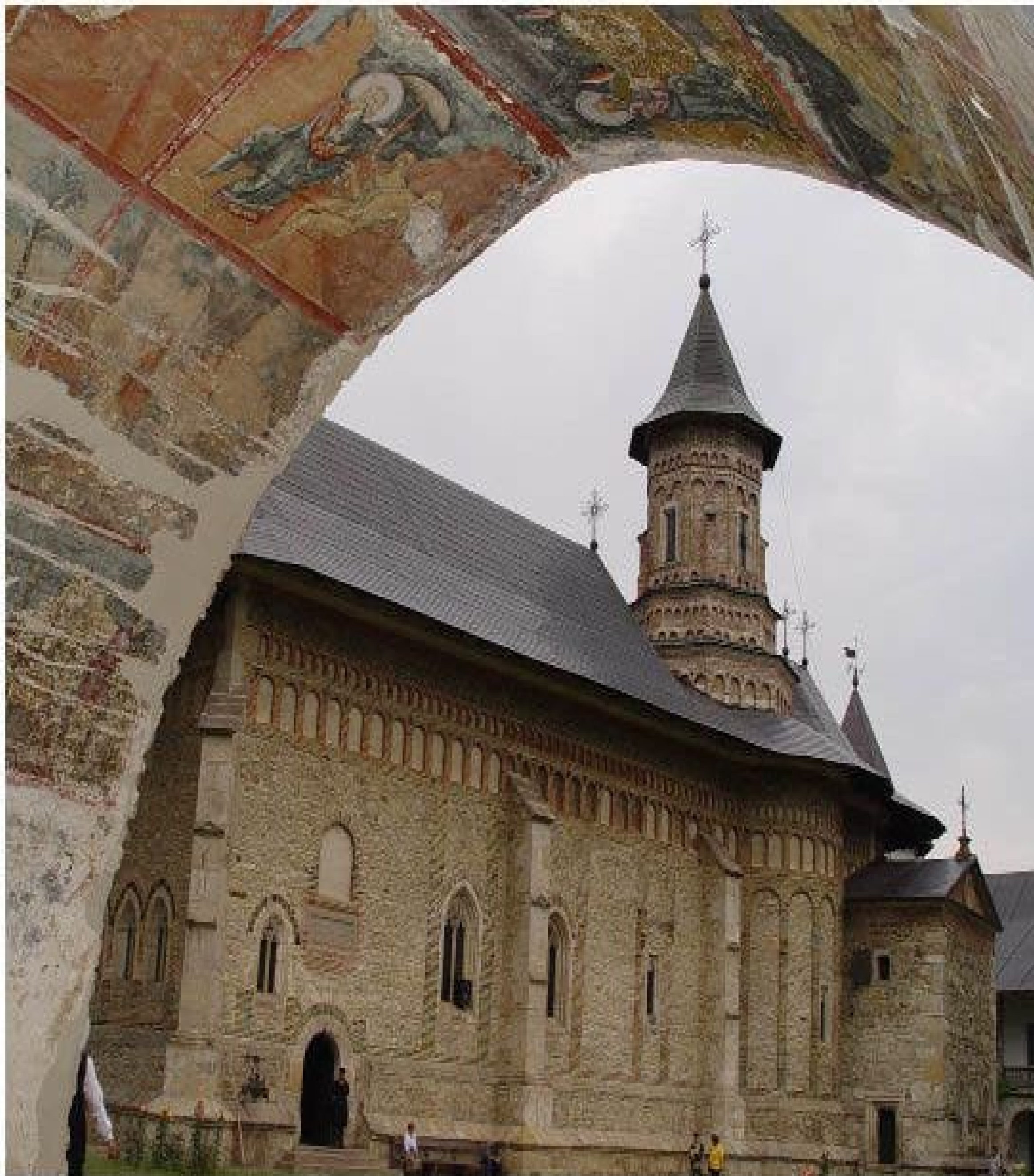
The face of Stephen the Great on the Crucifixion Altar Door at Putna Monastery

Miniatură înfăţişându-l pe evanghelistulMatei, Tetraevanghelul lucrat în 1492 pentru mânăstireaZografu

Miniature of Matthew the Evangelistfrom the Four Gospels Book crafted in 1492 for Zograf Monastery

Bisericamănăstirii Neamţ

Thechurch of Neamþ Monastery

Turnul şi biserica ridicate de Ştefan cel Mare la Piatra Neamţ

Tower and church built by Stephen the Great in Piatra Neamþ

Imagine de la ceremoniile consacrate lui Ştefan cel Mare în 1904

Scene during the ceremonies dedicated to Stephen the Great in 1904

Panaghiar provenit dintr-un atelier din Moldova, dăruit de Ştefan cel Mare mănăstirii Neamţ

Icoana Sf. Gheorghe donată de Ştefan cel Mare mănăstirii Zografu de la Sfântul Munte

Statuia lui Ştefan cel Mare ridicată la Chişinău

Small precious metal bowl for the holy bread, manufactured in a Moldavian workshop, presented by Stephen the Great to Neamţ Monastery

Icon of St. George donated by Stephen the Great to Zograf Monastery on the Holy Mountain

Statue of Stephen the Great erected in Chişinău

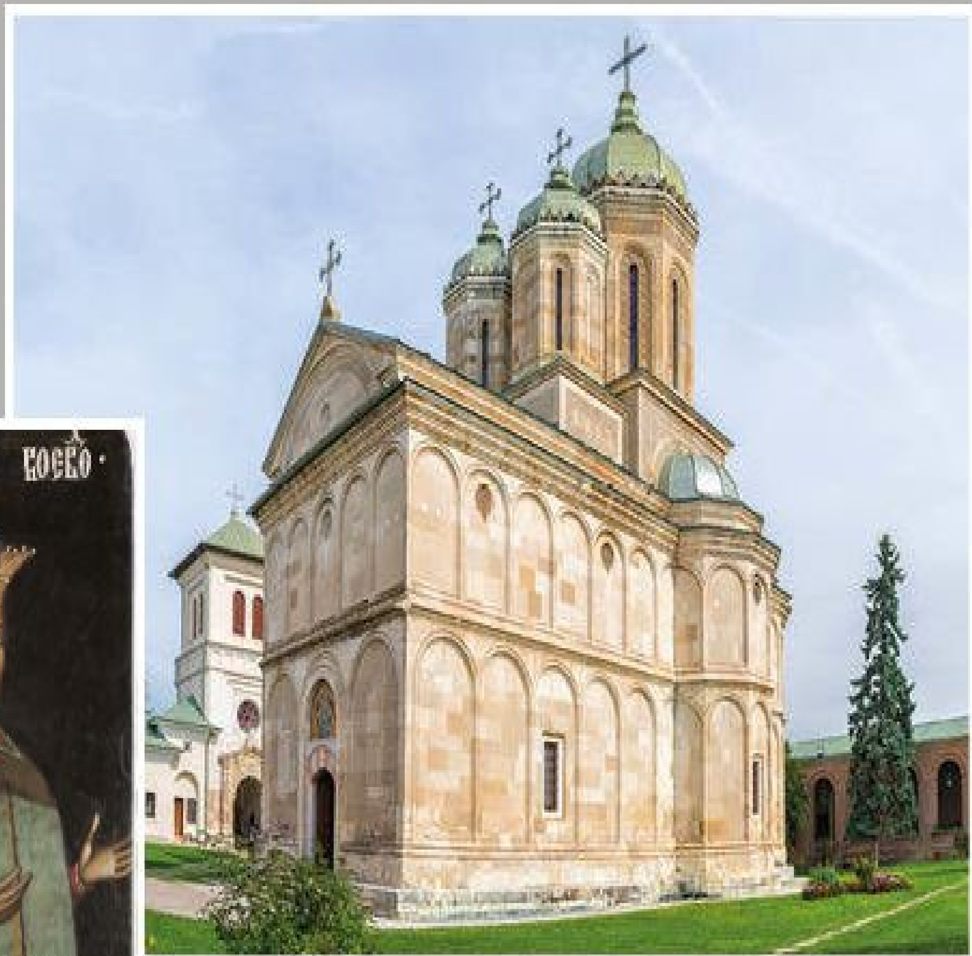

Ştefan cel Mare şi Aprodul Purice într-o pictură din secolul XIX

Ştefan cel Mare, mănăstirea Vatopedu, Muntele Athos

Stephen the Great and Aprod Purice in a 19th century painting

Stephen the Great, Vatopedi Monastery on Mount Athos

Radu cel Mare, domnul Ţării Româneşti (1495–1508)...

... şi ctitoria sa, mănăstirea Dealu

Mănăstirea Tismana, reconstruită de Radu cel Mare, xilogravură de secol XIX

Radu the Great, ruler of Walachia (1495–1508)...

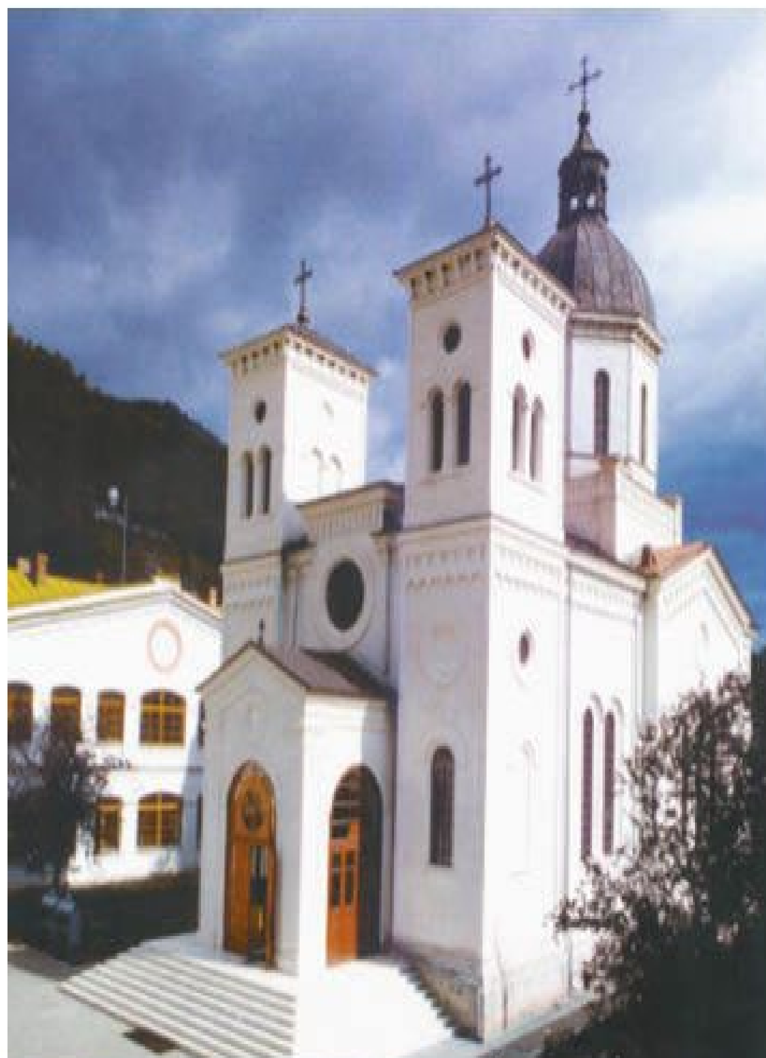
... and his foundation, Dealu Monastery

Tismana Monastery, reconstructed by Radu the Great, 19th century woodcut

Turnul Chindiei, parte a Curţii Domneşti din Târgovişte

Chindia *(Sunset)* Tower, part of the Princely Court in Târgovişte

Biserica mănăstirii Bistriţa, ctitorie a boierilor munteni Craioveşti...

... şi într-o xilogravură de secol XIX

The church of Bistriţa Monastery, foundation of the Walachian boyars Craiovescu...

... also in a 19th century woodcut

PiaţaPrimărieidin Braşovşi Biserica Neagră

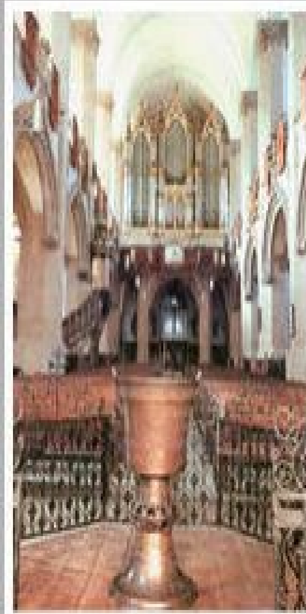
Council Squarein Braşovwith the Black Church

Orga şi cristelniţa din BisericaNeagră datează din 1472

Theorgan and the font of the BlackChurch date from 1472.

BastionulŢesătorilor, parte a fortificaţiilor oraşuluiBraşov

WeaversBastion, part of the defenceworks of the city of Braşov

Fortificații la Viscri (județul Brașov)...

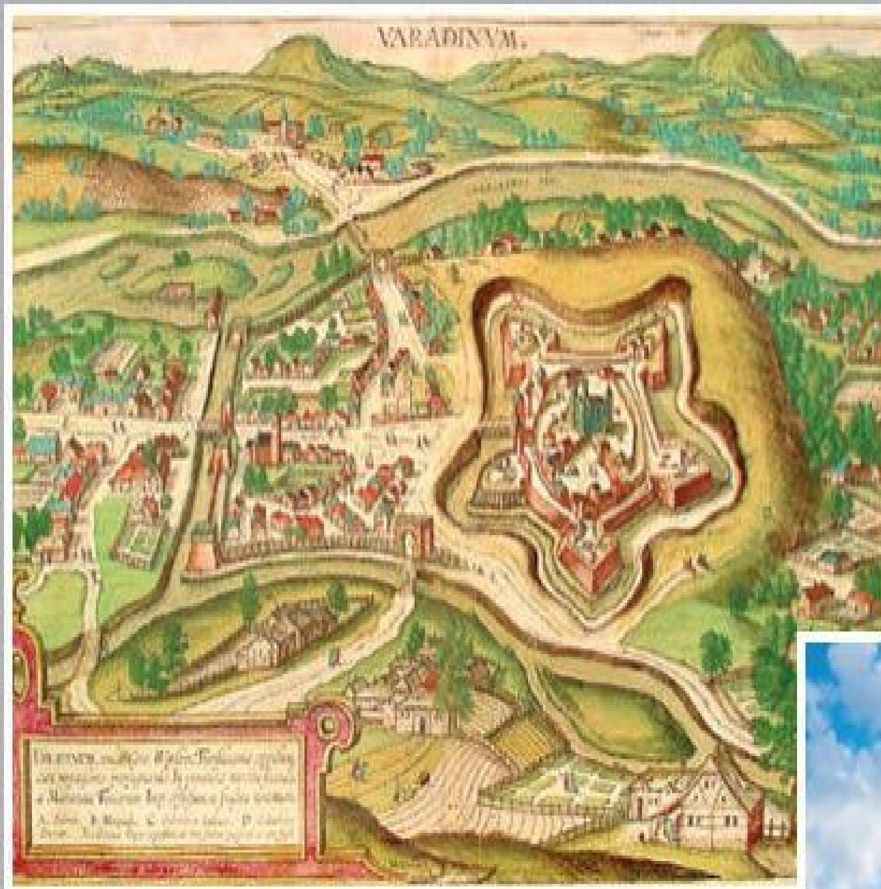
... Mediaș *(dreapta)*...

... și Archita (județul Mureș), trei așezări ce făceau parte din *UniversitasSaxonum*

Defenceworks at Viscri, Brașov County...

... Mediaș *(right)*...

... and Archita, Mureș County, three settlementsbelonging to *Universitas Saxonum*

Cetatea Oradea la sfârşitul secolului XV

Saschiz (judeţul Mureş); biserică fortificată, vedere dinspre sud cu turnul sacristiei

Stradă medievală din Mediaş

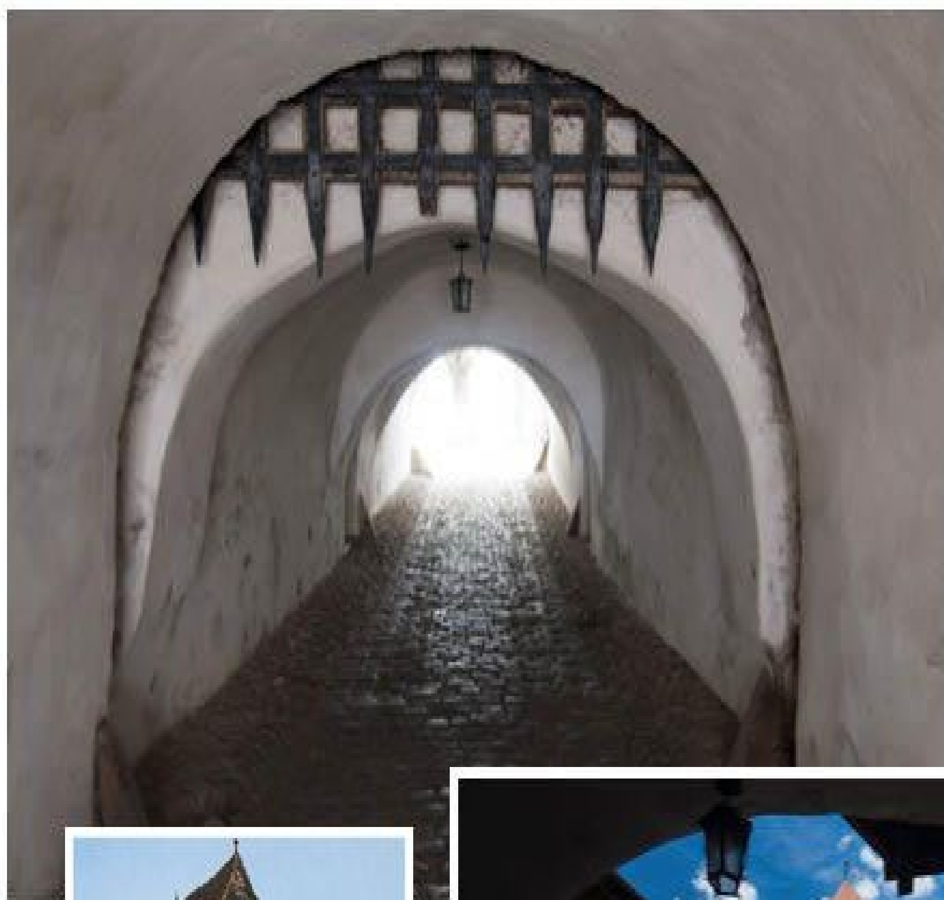
Oradea Citadel at the end of the 15th century

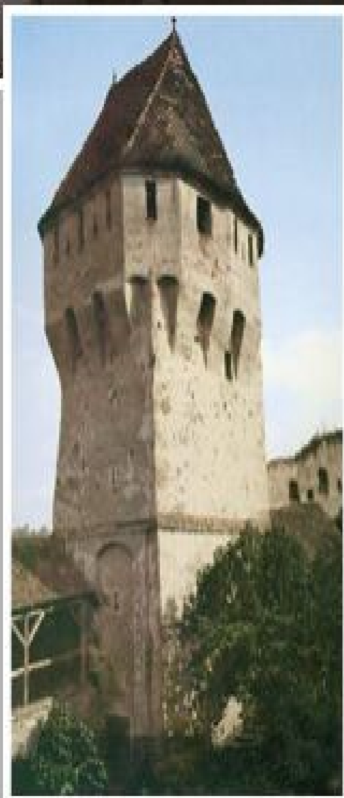
Saschiz, Mureş County, fortified church, view from the south with the tower of the sacristy

Mediaeval street in Mediaş

Imagini ale cetății țărănești de la Prejmer (județul Brașov)

Prejmer peasant fortress, Brașov County

SECOLUL

XVI

CENTURY

Veacul boierilor

În secolul XVI politica ţării o fac mai cu seamă boierii. Nu mai avem nici un domn care să-i domine autoritar, precum un Mircea cel Bătrân sau un Ştefan cel Mare în veacul anterior. În Transilvania, puterea nobililor devine şi mai greu de controlat după catastrofa de la Mohács (1526) şi dispariţia Regatului Ungariei. Principatul Transilvaniei, autonom, dar sub suzeranitatea Porţii, este controlat de puternica nobilime locală, în rândurile căreia se integrează aproape complet, prin maghiarizare, şi nobilimea română.

Peste munţi, mari familii (Craioveştii în Ţara Românească) sau mari boieri (Luca Arbore, portarul Sucevei) fac şi desfac domnii, apelând tot mai des la concursul otomanilor. De altfel, sporirea periodică a haraciului cuvenit sultanului se datorează în bună măsură „licitaţiilor" organizate de pretendenţi şi de grupările boiereşti care-i sprijină în lupta pentru tron.

Periodic, şi domnul se descarcă de această povară a boierilor care-i dictează gesturile (un Moise Vodă, de exemplu, recunoştea boierilor săi drepturi speciale) căsăpindu-i la vreun ospăţ sau după ce îşi învinge pretendentul (literatura, mai ales, a transmis amintirea, distorsionată adesea, a unui Mircea Ciobanul sau Alexandru al II-lea Mircea, în Ţara Românească, a lui Alexandru Lăpuşneanu sau Ioan Vodă cel Cumplit, în Moldova). Şi Mihai Viteazul, de altfel, a trebuit să accepte condiţiile negociate de boierii săi cu principele transilvan Sigismund Bathori.

Ultimul urmaş important al lui Ştefan cel Mare care şi-a închipuit că putea duce o politică internaţională, Petru Rareş, a fost doborât până la urmă tot de boieri.

Nici între domnii români din Ţara Românească şi Moldova raporturile nu sunt mai bune decât în secolul anterior. Împăcarea cu mare fast dintre Bogdan al III-lea al Moldovei şi Radu cel Mare, domnul Ţării Româneşti, din 1507, a fost un moment singular. A lipsit, până la Mihai Viteazul, domnul care să mai încerce să-i strângă pe ceilalţi doi sub acelaşi steag al luptei comune.

Şi contextul internaţional s-a modificat. Ungaria, una dintre cele trei forţe ale triunghiului de presiune asupra ţărilor române (care se anulau, într-o oarecare măsură, reciproc), a dispărut. În tot veacul XVI, locul ei nu a putut fi luat, cu toate eforturile depuse, de Habsburgi. Curtea de la Viena a reuşit doar un an (1551–1552) o tentativă de luare sub administrarea Transilvaniei. Vicleanul călugăr Martinuzzi, care le-a dat o vreme speranţe imperialilor, s-a dovedit prea ambiţios şi a pierit răpus de această ambiţie. Mai mult, din 1541 Ungaria (cea mai mare parte a ei) devine paşalâc otoman, cu capitala la Buda. La jumătatea secolului, aceeaşi soartă o are şi Banatul (transformat în paşalâcul de Timişoara). În 1538 Moldova pierde Bugeacul (Bender), iar doi ani mai târziu Ţara Românească rămâne fără Brăila. Sunt pierderi teritoriale grele, care măresc presiunea şi posibilităţile de control ale Porţii asupra spaţiului românesc.

Fenomenul are resorturi economice puternice. Principatele Române sunt atrase tot mai puternic în ceea ce s-a numit economia-lume otomană. Nu a fost, cum s-a afirmat multă vreme, doar o impunere politică. Au existat şi raţiuni economice pentru o asemenea orientare. O astfel de raţiune, mai puţin cunoscută, o reprezenta faptul că domnii români erau cointeresaţi să trimită sare sau vite la sud de Dunăre, căci o parte a vămii încasate le revenea lor. După cum fenomenul nu trebuie exagerat până la ceea ce s-a numit „monopolul comercial otoman". Un Lăpuşneanu făcea un vast comerţ cu boi până în ţinuturile germane, şi la fel procedau şi alţi domni sau boieri.

În sfârşit, Polonia nu a acţionat niciodată ca o contrapondere activă la presiunea otomană. Excelentele relaţii dintre poloni şi otomani sunt dovedite şi de intervenţia sultanului Suleiman, care îi cere lui Petru Rareş să renunţe la pretenţiile asupra Pocuţiei şi să accepte punctul de vedere polon. Pocuţia fusese depusă ca zălog, în 1388, de regele polon pentru un împrumut luat de la Petru I Muşat, iar banii nu mai fuseseră restituiţi.

Un rol important încep să joace de acum conflictele Imperiului Otoman cu Persia safavidă. Toate ridicările la luptă pe linia Dunării se produc în contextul angrenării armatei sultanului în Asia.

Secolul XVI înregistrează şi un număr mare de pretendenţi la tronurile principatelor, între care şi mulţi aventurieri străini. După episodul Aloisio Gritti, care-şi sfârşeşte zilele în cetatea Mediaşului, a venit rândul unui fost copist de documente din Montpellier, ajuns domn al Moldovei sub numele de Despot Vodă. Succes vremelnic a avut şi Ioan Vodă, giuvaiergiul din Istanbul. Posteritatea i-a păstrat, în ciuda dezastrului provocat în Moldova, o imagine aureolată de erou, care contrastează cu chipul zugrăvit pe nedrept în tuşe întunecate de Negruzzi unui Lăpuşneanu. Lipsiţi de şansă s-au dovedit un Albert Laski, trecut pe la Curtea Caterinei de Medici (ca şi domnul muntean Petru Cercel), un Nicoară Potcoavă sau un Dimitrie Wiszniowiecki, căpetenie de cazaci.

Nu au lipsit nici cazuri de trecere la mahomedanism, precum Mihnea sau Iliaş Rareş. Numele celui din urmă a fost răzuit de pe pereţii bisericilor şi de pe manuscrisele lor ori de pe documentele în care fusese consemnat.

Un veac agitat, dar în care se petrec mari fapte de cultură. Acum a dat Moldova patrimoniului universal minunatele biserici zugrăvite în exterior din nordul Bucovinei.

Influenţele Renaşterii târzii se vădesc nu numai în politica unui Petru Rareş, ci şi în scrierea *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*, comparată cu *Principele* lui Machiavelli. Nicolaus Olahus, învăţatul român, cum îi spune şi numele, din Transilvania, era în corespondenţă cu Erasmus. Despot Vodă a înfiinţat la Cotnari o şcoală umanistă în fruntea căreia a pus un german. Iar în 1581, la Cluj, se înfiinţa o universitate, condusă de italianul Possevino, care, este adevărat, şi-a încetat activitatea la 1603.

Intrate în lumea tiparului încă din 1508, ţările române cunosco activitate înfloritoare, din caresealimentează toată ortodoxia aflată sub stăpânirea Semilunei. Un rol important joacă şi Reforma, adusă în Transilvania de Johannes Honterus. Sub influenţa ideilor Reformei, limba română (chiar dacă se utilizează în continuare alfabetul chirilic) este tot mai des folosită în corespondenţă şi în tipărituri. De altfel, primul document în limba română păstrat este scrisoarea boierului Neacşu din Câmpulung (1521). În 1544 se tipăreşte un Catehism românesc, iar în 1582 Palia de la Orăştie. În 1568, într-o Europă răvăşită de războaie religioase şi cu doar patru ani înainte de Noaptea Sf. Bartolomeu din Franţa, Dieta Transilvaniei recunoştea libertatea de cult religios pentru supuşii săi (exceptând, evident, ortodoxismul!).

Finalul veacului aduce epopeea lui Mihai Viteazul. Proiectul său de refacerea unei ipotetice Dacii avea să fie însuşit şi de principii ardeleni Sigismund şi Andrei Bathori, şi de cancelarul polon Jan Zamojski. Transformată într-un simbol (cu semnificaţii ce, în mod sigur, au lipsit în epocă), unirea realizată de Mihai Viteazul a devenit un precedent la care românii s-au raportat de atunci mereu.

The Century of the Boyars

In the 16th century the country's policy was mostly made by the boyars. There was no ruler capable of exerting an authoritative domination over them, like Mircea the Old or Stephen the Great in the previous centuries. In Transylvania, the power of the noblemen became even harder to control after the catastrophy at Mohács (1526) and the disappearance of the Hungarian Kingdom. The Transylvanian Principality, which was autonomous, but nevertheless under the suzerainty of the Porte, was controlled by the powerful local aristocracy, in which the Romanian nobility integrated almost completely, through Magyarization.

Over the mountains, important families (like the Craioveºti in Walachia) or great boyars (as Luca Arbore, the gatekeeper of Suceava) appointed and removed rulers, resorting to the Ottomans' help more and more often. In fact, the periodical increase of the *haraci* (money tax) paid to the Sultan was largely due to the "auctions" organised by the throne claimants and their supporting groups of boyars.

Periodically, the ruler would relieve the burden of boyars commanding his gestures (Moise Vodă, for example, acknowledged them special rights) by butchering them at some feast or after defeating his opponent (the literature, especially, preserved the frequently distorted memory of a Mircea the Shepherd and Alexandru II Mircea in Walachia, or Alexandru Lăpuºneanu and John III the Terrible in Moldavia). As a matter of fact, even Michael the Brave had to accept the conditions negotiated by his boyars with the Transylvanian prince Sigismund Báthory.

Petru Rareº, the last important descendant of Stephen the Great, who imagined he would be able to carry on an international policy, was finally overthrown by the boyars too.

The relationships between the Romanian rulers of Walachia and Moldavia were not better than in the previous century. The ostentatious reconciliation between Bogdan III of Moldavia and Radu the Great, the ruler of Walachia, in 1507 was a singular moment. Until Mihai Viteazul, no ruler tried anymore to gather the other two under the flag of a common battle.

The international context changed as well. Hungary, one of the three forces of the triangle exerting pressure over the Romanian Countries (that cancelled each other, to a certain extent), disappeared. During the 16th century the Habsburgs were not able to take its place, all their efforts notwithstanding. The Court in Vienna managed to take Transylvania under its administration for only one year (1551–1552). The cunning monk Martinuzzi, who gave them hopes for a while, proved to be too ambitious and died a victim of his ambition. Moreover, in 1541 most of Hungary became an Ottoman pashalik, with the capital at Buda. Banate had the same fate, becoming the Pashalik of Timiºoara in the middle of the century. In 1538 Moldavia lost Budjak (or Bender) to the Ottomans, and

two yearslater Walachiawas deprivedof Brăila.Thesewere heavyterritorial losses,which increasedthe Porte'spressureand control over the Romanianrealms.

The phenomenon had powerful economical reasons.The Romanian Principalitieswere more and more strongly attracted into what was called "the Ottoman economy-world". It was not only a political constraint, as it was thought for a long time. Therewere also economicalreasonsfor such an orientation. One such reason, lessknown, was the fact that Romanianrulers were interestedin sendingsalt or cattle to the south of the Danube, as part of the collected customstaxeswas given to them. But the phenomenon should not be exaggeratedto the levelof what wascalled"the Ottoman commercialmonopoly". A ruler like Lăpu°neanudid a vasttrade with oxen as far as the German territories, and the sameapplied to other boyarsor rulers.

Finally, Poland never acted as an active counterweight to the Ottoman pressure.The excellentrelationshipsbetween the Polesand the Ottomans were also proved by Sultan Suleimanasking Petru Rare°to give up his claimsover Pokuttia and to acceptthe Polish point of view. In 1388 Pokuttiahad beenlaid down aspledgeby the Polishking for a loan taken from Petru I Mu°at, which had neverbeen returned.

The Ottoman Empire'sconflicts with SafavidPersiastarted to play an important role in the 16th century. All the battle risingson the Danubeline occurredin the context of the Sultan'sarmy being deployedto Asia.

The same century also witnessed a large number of claimants to the thrones of the Principalities,among them many foreign adventurers.After the Aloisio Gritti episode(he ended his days in the citadel of Media°) a former scribe from Montpellier became the ruler of Moldavia under the name Despotthe Voevode. John III, a jeweller from Istanbul, also had temporary success.In spite of the disasterhe brought about in Moldavia, the posterity preservedhim a heroic image, contrasting with the one of Lăpu°neanu,unjustly depicted in dark tones by Negruzzi. On the other hand, people like Albert Laski, who spent time at the Court of Catherine de Medici (asdid the Walachianruler Petru Cercel), NicoarăPotcoavă,or Dmytro Vyshnevetsky,a Cossackleader, had no luck in their similar endeavours.

Therewere alsocasesof conversionto Islam– like that of Mihnea or Ilia° Rare°.Thename of the latter was scrapedfrom the church walls and from the manuscriptsor documents in which it had been mentioned.

A century of turmoil but during which great acts of culture occurred. Thiswas the time when Moldavia gavethe universalpatrimony the wonderful painted churchesof northern Bukovina.

Late Renaissanceinfluencescan be traced not only in the policy of Petru Rare°,but also in *The Teachingsof NeagoeBasarabto His Son, Theodosie*, comparedwith Machiavelli's *Prince*. Nicolaus Olahus, a Romanianscholar (as his name suggests)from Transylvania,

had a rich correspondence with Erasmus of Rotterdam. Despot Voevode (Iacob Heraclid) founded a humanist school at Cotnari and named a German as its head. And in 1581 a university was founded in Cluj, headed by the Italian Possevino; the institution ceased its activity in 1603.

Using the printing press as early as 1508, the Romanian Countries were part of a thriving activity, from which they fed the entire Orthodoxy under the Porte's domination. The Reform, brought to Transylvania by Johannes Honter, also played an important role. Under the influence of its ideas, the Romanian language (even if the Cyrillic alphabet was still in use) came to be more and more often employed in correspondence and printings. The first extant document in Romanian language was a letter written in 1521 by the boyar Neacºu of Câmpulung. In 1544 a Romanian catechism was printed, and in 1582 the *Pentateuch of Orãºtie* was published. We should also mention that in 1568, while Europe was turned upside down by religious wars, only four years before Saint Bartholomew's Night in France, the Transylvanian Diet recognised the freedom of religious creed (excepting, of course, Orthodoxy!).

The end of the century witnessed the saga of Michael the Brave. His project of reconstructing a hypothetical Dacia was to be appropriated by the Transylvanian princes Sigismund and Andrei Báthory, and also by the Polish chancellor Jan Zamojski. Turned into a symbol (full of meanings that were certainly absent at the time), the union achieved by Michael the Brave became a precedent the Romanians have referred to ever since.

TRANSILVANIA
MIHAI VITEAZU

СТЕФАНЪ
ВОЕВОДА МОЛ
ДАБСКІЙ КТИТОРЪ
РОБЕЦСКІЙ И КАПРІ
СКІЙ И ОБНОВИТЕЛЬ
СЕЯ ОБИТЕЛИ·
АЛЕѮАНДРЪ
ВОЕВОДА МОЛ
ДАБСКІЙ ОБНО
БИТЕЛЬ КАПРІА
НСКІЙ·
ВАСІЛІЙ ВОЕ
МОЛДАБСКІЙ
ЛОЖНИКЪ ДОБРО

Chivot al bisericii mănăstirii Bistriţa, ctitoria din 1491 a boierilor Craioveşti. A fost distrusăde Mihnea cel Rău (1508–1509) şi refăcută în 1519.

Tabernaclein the church of Bistriþa Monastery, founded by the Craiove°ti boyarsin 1491, destroyedby Mihnea cel Rău(Mihnea the Evil)(1508–9), and rebuilt in 1519

Barbu Craiovescu
și soția Negoslava,
cu chivotul bisericii,
frescă din bolnița de
la Bistrița

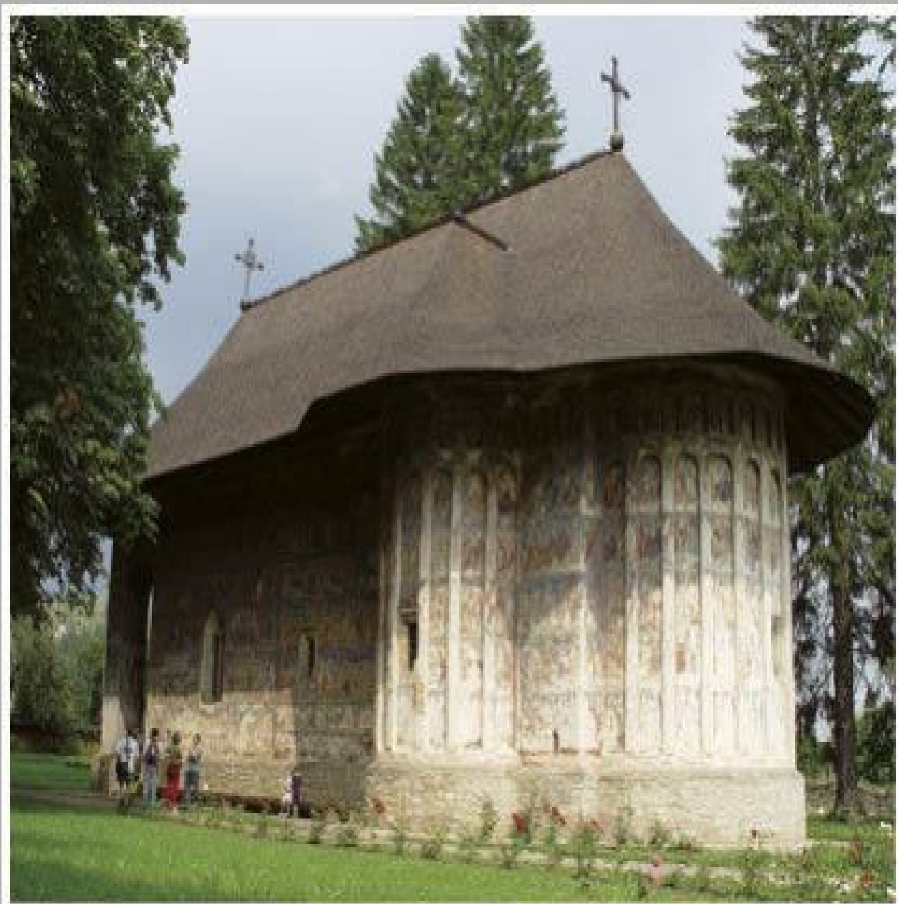
Pocal realizat
într-un atelier din
Transilvania, dăruit
de boierii Craiovești
mânăstirii Bistrița

Barbu Craiovescu and
his wife Negoslava, with
the church's tabernacle;
fresco from the infirmary
of Bistrița Monastery

Goblet manufactured
in a Transylvanian
workshop, donated by
the Craiove*ti brothers
to Bistrița Monastery

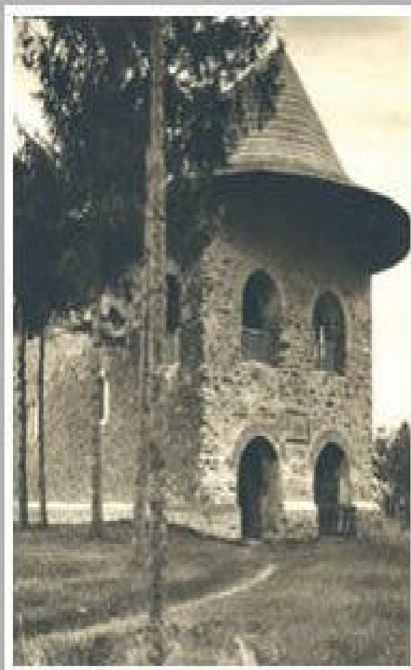

Panaghiardăruit de banul Barbu Craiovescumănăstirii Bistriţa

Smallpreciousmetal bowl for the holy bread donated by Ban Barbu Craiovescuto BistriţaMonastery

Bisericamănăstirii Humor, rectitorită de logofătul Teodor Bubuiog în 1530

BisericaDuminica Tuturor Sfinţilor înălţată în 1522 de logofătul Gavril Trotuşanla Pârhăuţi, în judeţul Suceava

The church of Humor Monastery, refounded by ChancellorTeodor Bubuiog in 1530

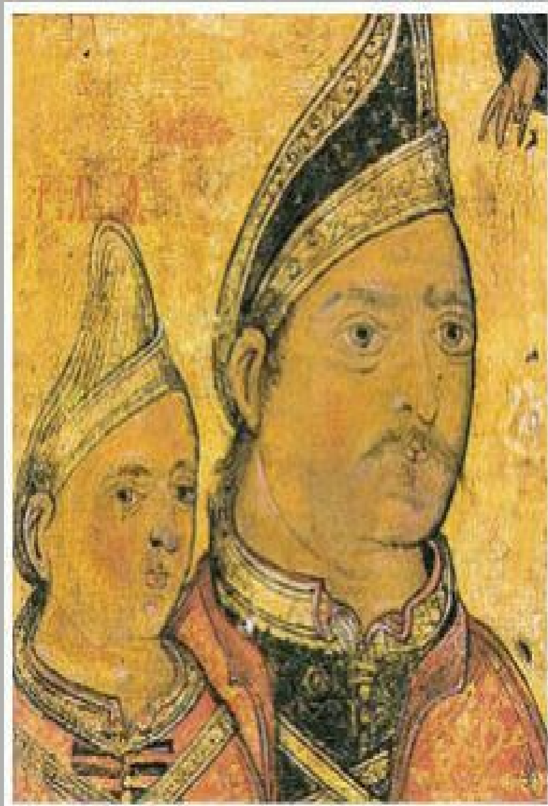
All SaintsChurch in Pârhăuţi,Suceava County, erected in 1522 by Chancellor Gavril Trotu^an

Neagoe Basarab şi familia sa, tablou votiv din Biserica Episcopală de la Curtea de Argeş

Neagoe Basarab and his family, votive painting from Curtea de Arge° Cathedral

NeagoeBasarabşi fiul său Teodosie,frescăde la mănăstireaDionysiou, Muntele Athos

DespinaDoamna oferind domnului NeagoeBasarabdaruri pentru ctitoria sade la Curtea de Argeş (pictură anonimă din secolulXIX)

NeagoeBasaraband his son Theodosie,frescofrom Dionysiou Monastery, Mount Athos

LadyDespinapresentingthe ruler NeagoeBasarabwith gifts for his monasteryin Curtea de Arge° (anonymous19th century painter)

Ruxandra,una dintre fiicele lui Neagoe Basarab,soţia lui Radude la Afumaţi

Piatrade mormânt a lui Radude la Afumaţi

Ruxandra,one of NeagoeBasarab's daughters, the wife of Raduof Afumaţi

Tombstoneof Radu of Afumaţi

Vecheamitropolie a Târgoviştei ridicată de Neagoe Basarab,azi dispărută...

... şi ctitoria aceluiaşi domn de la Curtea de Argeş, cromografii din secolul XIX

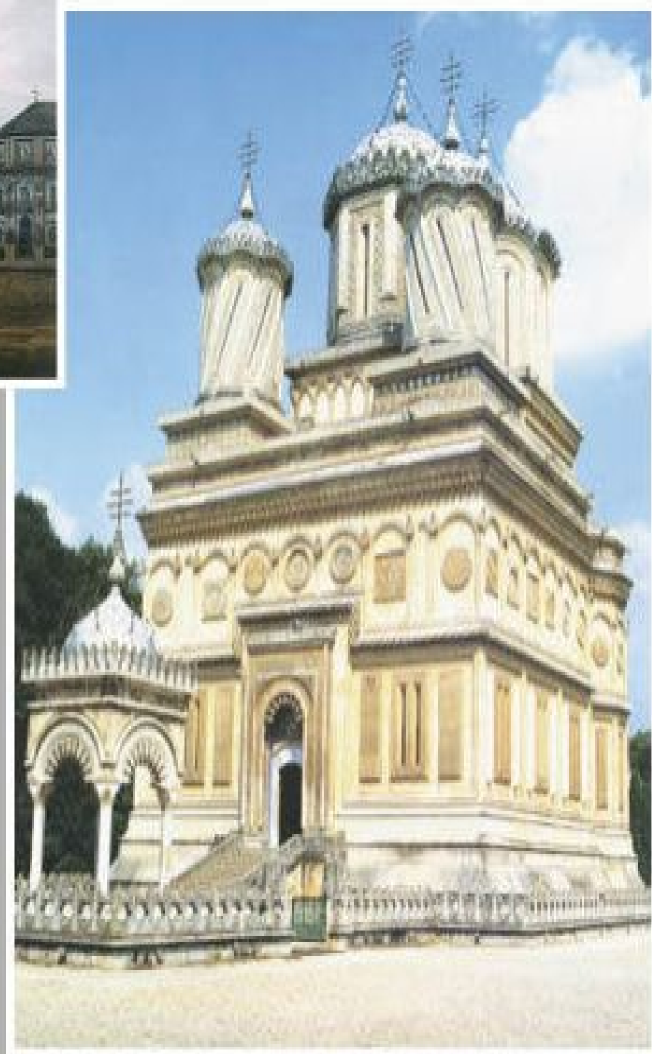
Biserica Episcopală din Curtea de Argeş azi

The old Metropolitan Church in Târgovi°te, erected by Neagoe Basarab,nowadays lost...

... and the foundation of the sameruler at Curtea de Arge°, 19th century chromographs

Curtea de Arge° Cathedral today

Bogdan al III-lea (1504–1517)...

... şi Ştefăniţă (1517–1527)

Petru Rareş (1527–1538; 1541–1546), tablou votiv de la Dobrovăţ, din naos, peretele vestic

Elena, soţia lui Petru Rareş

Bogdan III (1504–17)...

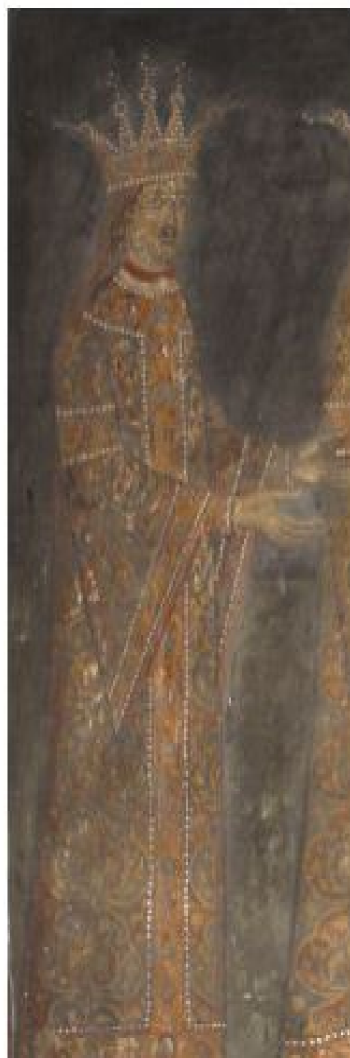
... and Stephen IV (1517–27)

Petru Rare° (1527–38; 1541–6) in the votive painting on the western wall of the nave in Dobrovãþ Church

Elena, the wife of Petru Rare°

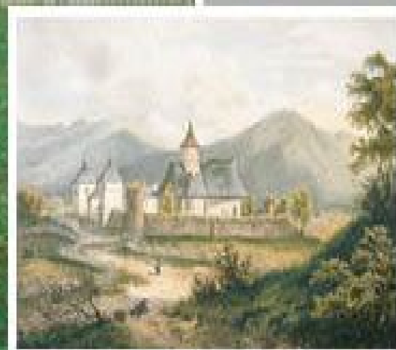

Bisericamănăstirii Moldovița (monument UNESCOdin 1993), împodobită în vremea lui Petru Rareș,ca și altele din nordul Bucovinei,cu fresce exterioare...

... și într-o cromolitografie de secolXIX

The church of the Moldoviþa Monastery(UNESCO landmark since 1993), decorated, like severalothers in northern Bukovina, with external frescoes during Petru Rare"s reign...

... and in a 19th century chromolithograph

Bisericamănăstirii Probota, ctitorie a lui Petru Rareş, monument UNESCO din 1993

Thechurchof Probota Monastery, founded by Petru Rare°, UNESCOlandmark since1993

Ferecăturăde carte realizatăîntr-un atelier din Moldova, dăruită de mitropolitul Sucevei Grigorie Roşcamănăstirii Voroneţ, cu portretul lui Daniil Sihastru

Manuscrisslavondin 1550

Tipamiţă

Book binding in preciousmetal, with the portrait of Daniil Sihastru(Danielthe Hesychast), manufacturedin a Moldavian workshop, donated by Suceava's Metropolitan BishopGrigorie Ro°cato VoronepMonastery

Slavonicmanuscriptof 1550

Printing press

Braşovul devine un important centru cultural, mai ales prin activitatea lui Johannes Honterus. Cetatea Braşov, acuarelă de arh. Günther Schuller

Statuia învăţatului sas de lângă Biserica Neagră

Chipul lui Nicolaus Olahus într-o gravură de epocă

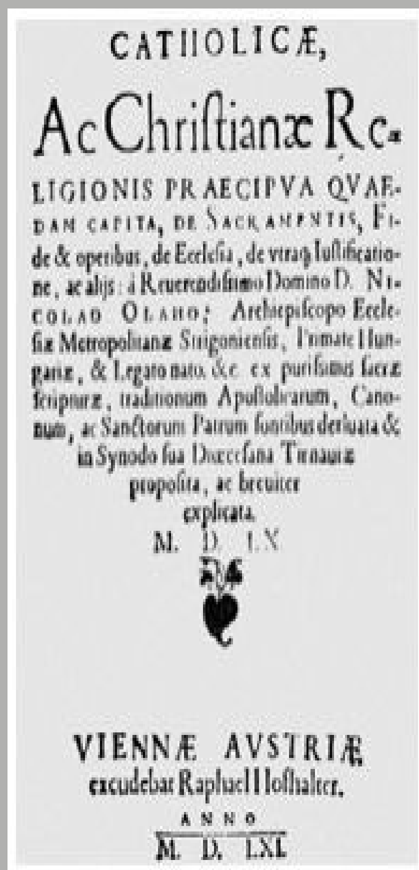
Elemente constitutive ale blazonului atribuit lui Nicolaus Olahus

Braºov became an important cultural centre, especially thanks to the activity of Johannes Honter. Braºov Citadel, watercolour by Architect Günther Schuller

Statue of the great Saxon scholar near the Black Church

Nicolaus Olahus's portrait in a contemporary engraving

Coat of arms attributed to Nicolaus Olahus

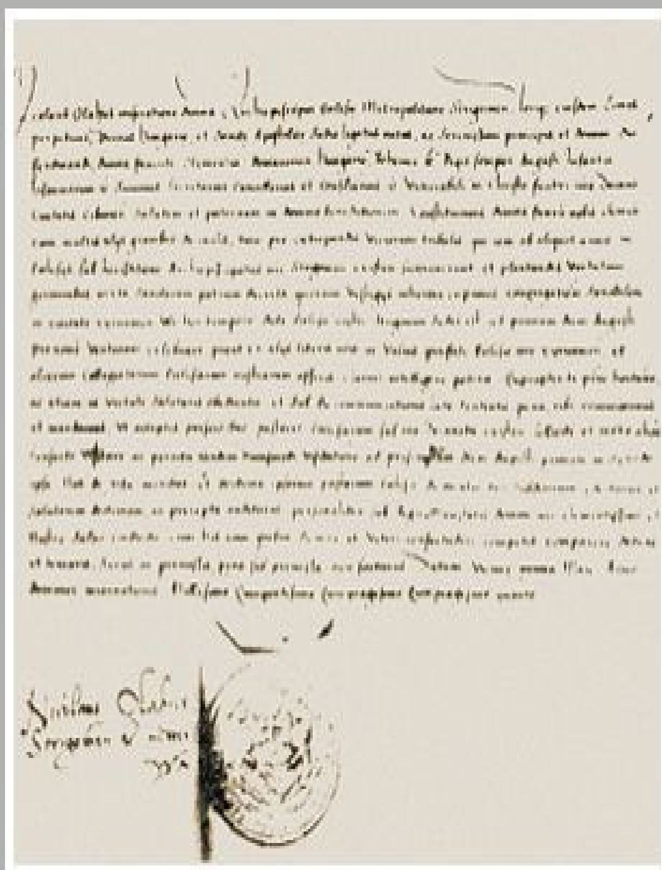
CATHOLICÆ,

AcChriſtianæ Re-

LIGIONIS PRAECIPVA QVAEDAM CAPITA, DE SACRAMENTIS, Fide & operibus, de Eccleſia, de vtraq; Iuſtificatione, ac alijs: à Reuerendiſſimo Domino D. NICOLAO OLAHO; Archiepiſcopo Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis, Primate Hungariæ, & Legato nato. &c. ex puriſſimis ſacræ ſcripturæ, traditionum Apoſtolicarum, Canonum, ac Sanctorum Patrum fontibus deriuata & in Synodo ſua Diœceſana Tirnauiæ propoſita, ac breuiter explicata.

M. D. LX.

VIENNÆ AVSTRIÆ
excudebat Raphael Hofhalter,
ANNO
M. D. LXI.

Coperta unei cărţi de NicolausOlahus

Scrisoareautografă a lui NicolausOlahus către conducerea comunităţii săseşti din Sibiu

Cetatea Mediaşului

Coverof a book by NicolausOlahus

Autograph letter of NicolausOlahusto the leadersof the Saxoncommunity in Sibiu

Media° Fortress

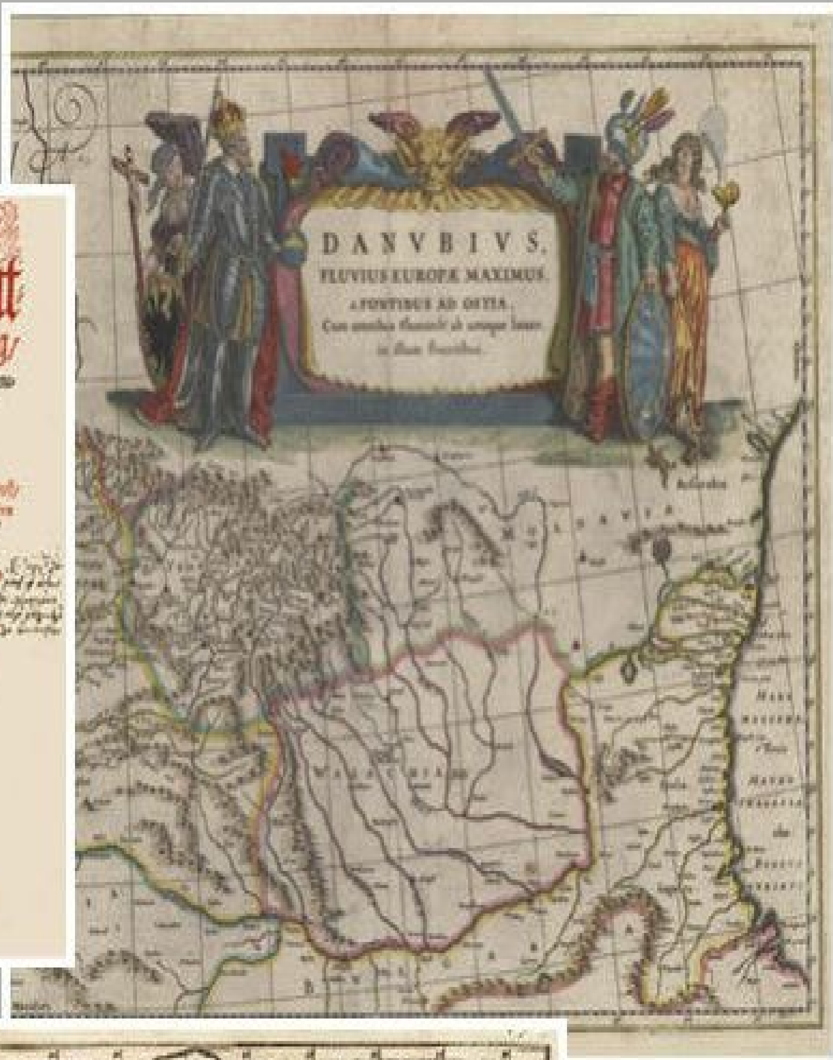
Imagine nelipsită în pictura bisericilor din nordul Moldovei: tema asediului Constantinopolului

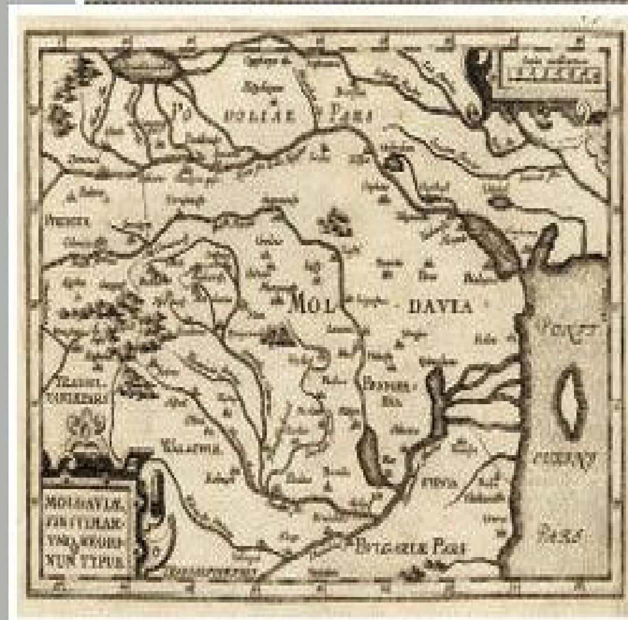
Dregători otomani

A recurrent image in the frescoes of the northern Moldavian churches: the *Siege of Constantinople*

Ottoman dignitaries

TurchischeChronica din 1577, foaie de titlu

DanubiusFluvius EuropaeMaximus

Hartă a Moldovei din 1541

TürchischeChronica, 1577, title page

DanubiusFluvius EuropaeMaximus

Map of Moldavia, 1541

Pentrutoţi călătorii careau trecutprin ţările române, diferenţaîntre celedouămaluri aleDunării, cel desud, aflat sub ocupaţieotomană, şi celdenord, al principatelorera evidentă.

Ne-o arată şi această imagine târzie a Dunării în zona Rusciuc(Ruse),cu minarete pe malul bulgărescşi turle de bisericipe cel românesc.

Forall thetravellers whopassedthrough theRomanian Countries,the differencebetween thetwobanksof theDanube,the southernone,under Ottomanoccupation, and thenorthern one,belongingto he Principalities,was obvious.

We can seeit in this late image of the Danube in the Rusçuk(Ruse)area, with minaretson the Bulgarianbank and church spireson the Romanianone.

Boierimoldoveni faţă cu păgânii, detaliu din scenaJudecăţiide *Apoi*, Voroneţ

Moldavian boyars face to face with the pagans,detail of the *Last Judgement* scene,Voroneţ Church

Tui, însemnce se acorda dregătorilor sultanului şi pe care au început a-l primi şi domnii ţărilor române

RuinelebisericiiPalatuluiMoldovei de la Istanbul

Tugh (horsetailflag), Ottoman insigniagranted to the high officials of the Sultan, receivedalsoby the rulers of the RomanianCountries

Ruinsof the church of Moldavia's Palacein Istanbul

Icoanăa Sfântului Gheorghe din Balcani,în care apare minaretul unei moschei

Balkanicon of Saint George, with the minaret of a mosque

Transilvania a suferit din plin efectele prăbuşirii statului ungar, dispărut în urma înfrângerii suferite la Mohács (1526).

Bătălia de la Mohács (1526) (reconstituire)

Capacul sarcofagului lui Sigismund Zápolya, din a doua jumătate a secolului XVI, biserica romano-catolică din Alba Iulia

Cămaşă de zale din a doua jumătate a secolului XVI

Pavăză transilvăneană de la începutul secolului XVI

Transylvania suffered to the full the effects of the breakdown of the Hungarian state after the defeat at Mohács (1526).

Battle of Mohács 1526 (reconstruction)

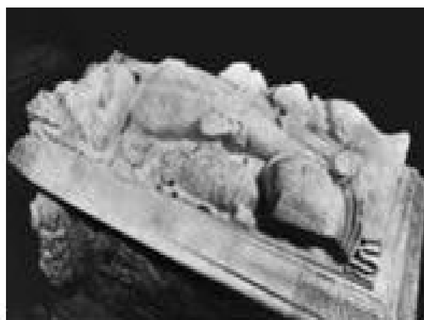
Lid of Sigismund Zápolya's sarcophagus, second half of the 16th century, Roman Catholic Church of Alba Iulia

Mail shirt, second half of the 16th century

Transylvanian shield, beginning of the 16th century

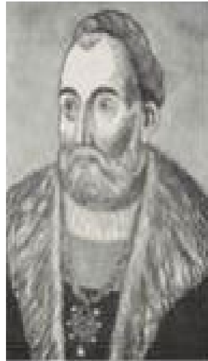

În 1514, Transilvania fusese deja scena unui adevărat război țărănesc condus de un mic nobil secui Gheorghe Doja.

Țăranii răsculați înconjoară un cavaler, xilogravură, 1539

Ioan Zápolya a înăbușit în sânge răscoala țărănească condusă de Gheorghe Doja *(sus, stânga)* gravură din secolul XVI

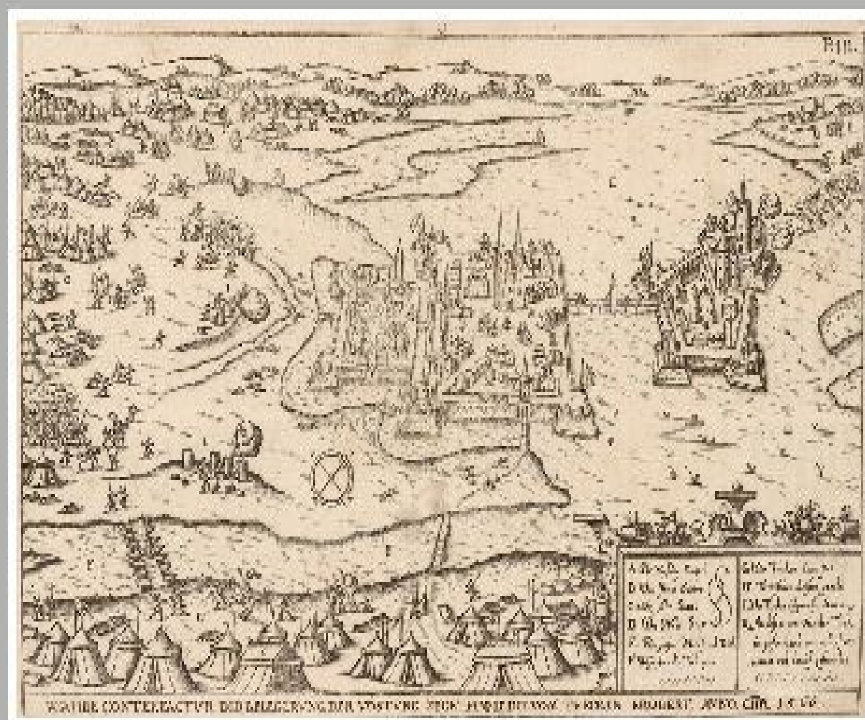
Execuția lui Gheorghe Doja

In 1514 Transylvania had already been the scene of a true peasant war, led by György Dósza a small Szekler nobleman.

Insurgent peasants surround a knight; woodcut, 1539

The peasant revolt led by György Dósza was bloodily repressed by John Zápolya; 16th century engraving

György Dósza's execution

Confruntări cu oştile otomane (gravuri de epocă) la Sighet...

... şi Gyula, în 1566

Engravings depicting confrontations with the Ottoman armies at Sighet...

... and Gyula, in 1566

Biserica fortificată din Biertan (judeţul Sibiu), construită în stil gotic între 1492 şi 1516

The fortified Gothic-style church of Biertan, Sibiu County, built between 1492 and 1516

Biserica din Dealu Frumos (județul Sibiu), ale cărei lucrări de fortificare s-au încheiat în anul 1522...

... și detalii din interior

Curtea interioară a bisericii fortificate din Hărman (județul Brașov)

The church of Dealu Frumos, Sibiu County, whose fortification works ended in 1522...

... and interior details

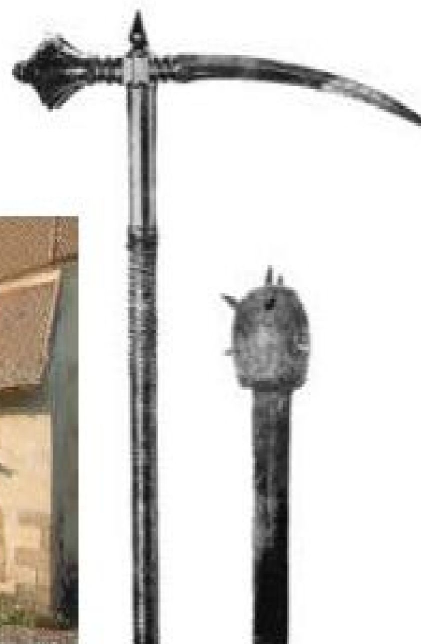
Inner yard of the fortified church in Hărman, Braºov County

Ciocan de luptă de la jumătatea secolului XVI; ghioagă de la începutul secolului XVI

War hammer, mid 16th century; morning star, beginning of the 16th century

La adăpostul fortificaţiilor şi în schimbul unui tribut mai mic decât cel plătit de Ţara Românească şi Moldova, oraşele transilvănene şi-au continuat dezvoltarea.

Harta Transilvaniei, 1566

Hidden behind fortifications and in exchange for a smaller tribute than the one paid by Walachia and Moldavia, the Transylvanian towns continued to develop.

Map of Transylvania, 1566

O cunoscută imagine a Timişoarei

Pe lângă zidul cetăţii Sibiu

Well-known representation of Timişoara

Along the wall of Sibiu Citadel

În 1543, Dieta Transilvaniei (în imagine, sala unde își ținea lucrările) legiferează dreptul acordat de sultan de a-l alege pe principe și proclamă principiul libertății religioase.

Pastor protestant

Portretul și stema lui George Martinuzzi, cel prin care Habsburgii au încercat, la jumătatea secolului XVI, să pună stăpânire pe Transilvania

In 1543 the Transylvanian Council (Dieta) (here the hall where it held its debates) legislated the right granted by the Sultan to elect the Transylvanian prince and proclaimed the freedom of religion.

Protestant pastor

Portrait and coat of arms of George Martinuzzi, through whom the Habsburgs tried to take possession of Transylvania in the middle of the 16th century

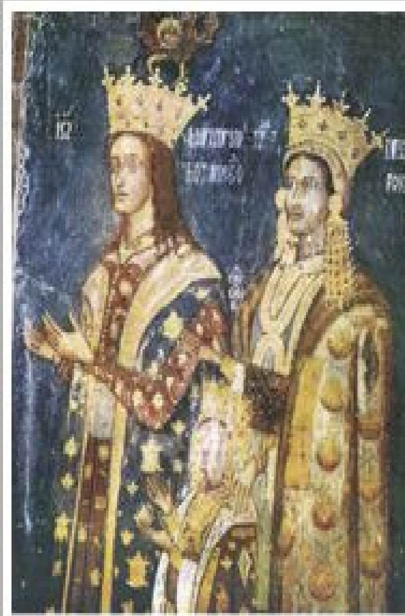

RaduPaisie (1535–1545) cu fiul săuMarco, frescăde la Curtea de Argeş

Voievoziictitori Radu cel Mare şi Mircea Ciobanul (1545–1552; 1553–1554; 1558–1559), frescă din naos, Tismana

Fiullui RaduPaisie, Marco, cu doamna Ruxandaşi domniţa Zamfira

RaduPaisie(1535–45) with his son Marco, frescoin Curtea de Argeº

Foundingprinces Raduthe Greatand Mircea the Shepherd (1545–52; 1553–4; 1558–9); frescoin the nave, TismanaChurch

RaduPaisie'sson, Marco, with Lady Ruxandaand Princess Zamfira

NeagoeBasarab, fiul acestuia Teodosieşi Mircea Ciobanul, frescăde la mănăstireaSnagov

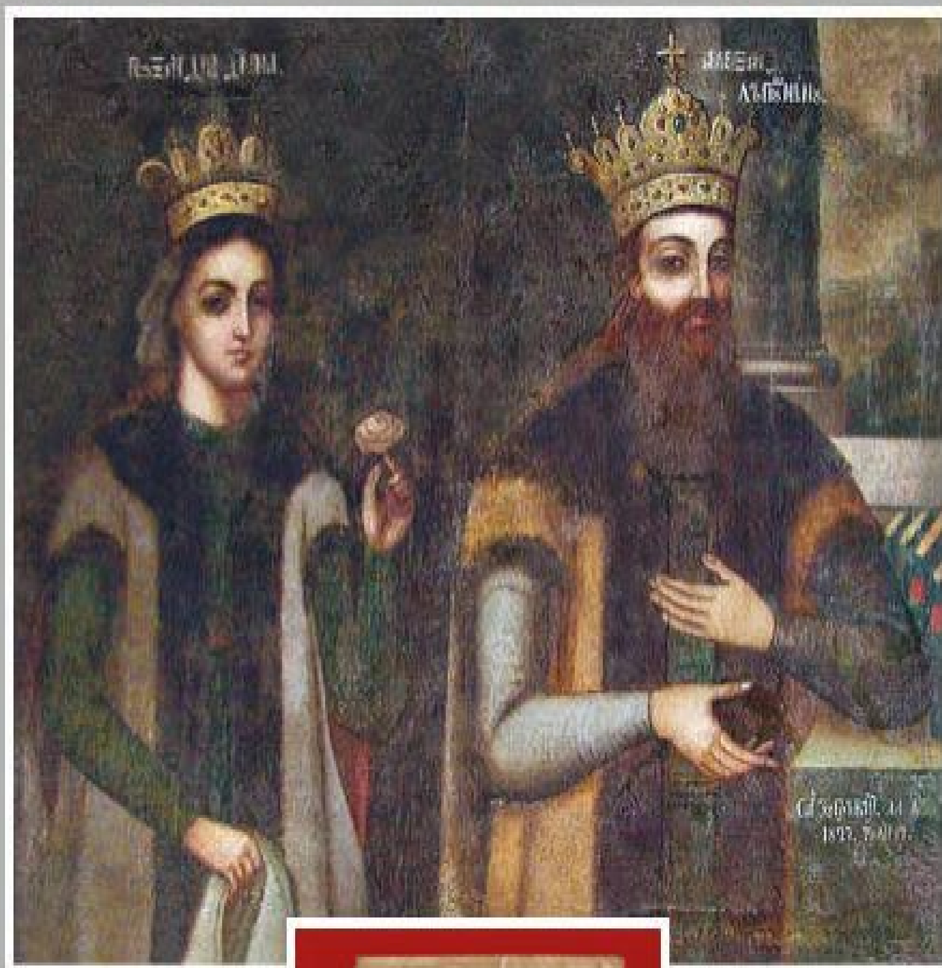
Sigiliul lui Pătraşcu Vodă cel Bun (1554–1557)

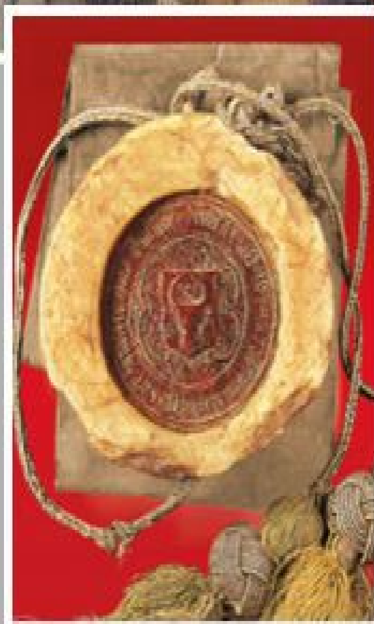
Petrucel Tânăr (1559–1568) şi fraţii săi, Raduşi Mircea, frescădin naos, Snagov

NeagoeBasarab,his son Theodosieand Mirceathe Shepherd, frescoin Snagov Monastery

Sealof Pătra²cuthe Good (1554–7)

Peterthe Younger (1559–68)and his brothers, Raduand Mircea; frescoin the church naveof SnagovMonastery

Mânăstirea Zografu, Muntele Athos. Alexandru Lăpuşneanu şi Ruxandra Doamna, ctitorii mânăstirii

Zograf Monastery, Mount Athos. Alexandru Lăpuşneanu and Lady Ruxandra, founders

Mânăstirea Vatoped. Sigiliu pe hrisoavele domnilor Ieremia Movilă şi Alexandru Lăpuşneanu

Vatopedi Monastery. Seal on charters issued by rulers Ieremia Movilă and Alexandru Lăpuşneanu

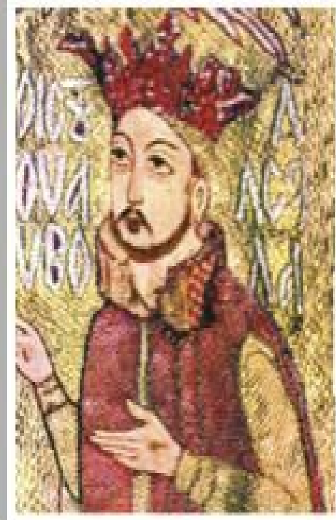
Mânăstirea Xiropotamu, ctitorie a domnului Alexandru Lăpuşneanuşi a RuxandreiDoamna. Pe uşa bisericii centrale sunt sculptate sterna Moldovei şi cea a ŢăriiRomâneşti. SecolulXVI

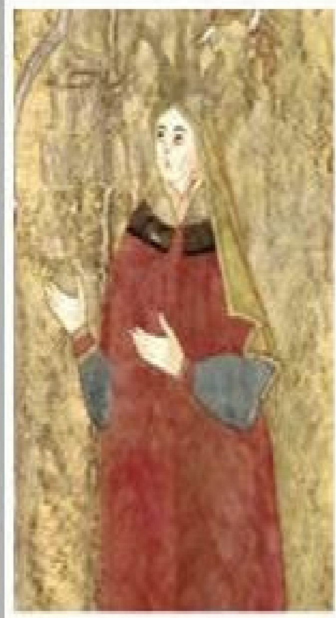
Xeropotamou Monastery, founded by prince Alexandru Lăpuşneanuand his wife Ruxandra. The coat of arms of Moldavia and that of Walachiaare carved on central church door. 16th century

Tablou votiv al voievodului Alexandru Lăpuşneanu cu fiii săi Constantin şi Petru, ctitori. Mănăstirea Dochiaru, Muntele Athos.

Votive painting of voivode Alexandru Lăpuşneanu and his sons Constantine and Petru, founders. Docheiariou Monastery, Mount Athos.

Alexandru Lăpuşneanu într-o tapiserie de epocă

Doamna Ruxandra, soţia lui Alexandru Lăpuşneanu; detaliu de pe o broderie din 1561 de la mănăstirea Slatina (judeţul Suceava)

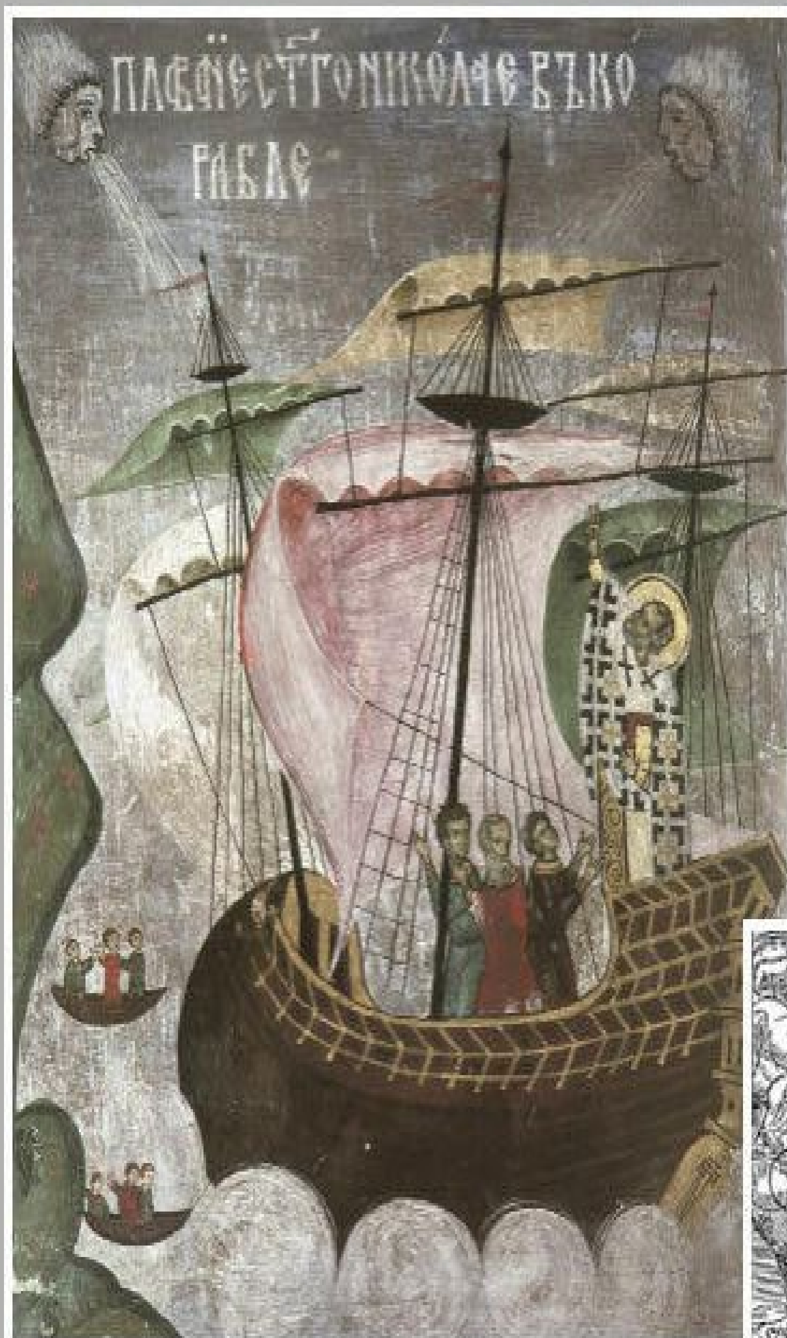
Alexandru Lăpu^neanu in a contemporary tapestry

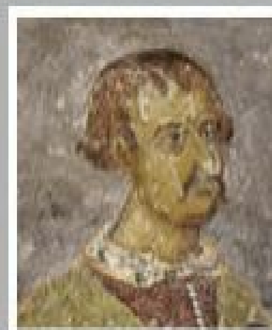
Lady Ruxandra, the wife of Alexandru Lăpu^neanu; detail from an embroidery dated 1561, Slatina Monastery, Suceava County

MănăstireaDochiaru, Muntele Athos, cea mai mare ctitorie a domnului Alexandru Lăpuşneanuşi a RuxandreiDoamna

Docheiariou Monastery, Mount Athos, the greatest foundation of ruler Alexandru Lăpuşneanuand his wife LadyRuxandra

Corabie pe valuri, frescă din naosul bisericii mănăstirii Sucevița

Stroe vel-spătar, cu simbolul de participare ctitoricească, frescă din bolnița de la Cozia

Căderea lui Despot Vodă, gravură de epocă

Ship on waves, fresco in the nave of the church in Sucevița Monastery

The Great Swordbearer Stroe, with the symbol of *ctitor* participation, fresco from the Cozia infirmary

The fall of Despot Voivode, 16th century engraving

Ferecăturăde carte, atelier din Ţara Româneascădăruită de spătarul Dragomir şi vistierul Teodor bisericii Sf. Nicolae din ŞcheiiBraşovului, 1543–1545, cu portretele donatorilor

Ion Sturza,împreună cu Gavril vornicul, au ridicat în scaunpe Joldea, îndepărtându-l pe Alexandru Lăpuşneanu.Stemăa familiei Sturza

Book binding in preciousmetal, with the portraits of the donors, manufacturedin Walachia,given by Swordbearer Dragomir and TreasurerTheodor to St. NicholasChurch in ŞcheiiBraºovului, 1543–5

Boyarslon Sturdza and Gavrilraised Joldeaon the throne, removingAlexandru Lăpuºneanu.Coat of armsof the Sturdza family

Ctitorii Stepan, mare ban, şi Pârvu, mare clucer, frescă din pronaos, Bucovăţ

Founders Great Ban Stepan and Great Steward Pârvu, fresco in the antenave, Bucovăţ Monastery

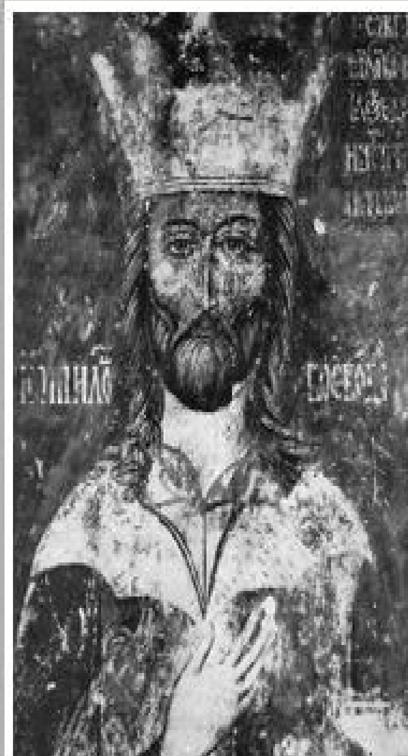
Pahar care a aparţinut logofătului Luca (Lupu) Stroici, provenit dintr-un atelier din Moldova

Cup manufactured in a Moldavian workshop, that belonged to Chancellor Luca (Lupu) Stroici

Biserica mânăstirii Bucovăţ de lângă Craiova

The church of Bucovăţ Monastery near Craiova

Miloş, fratele lui Alexandru al II-lea, detaliu din naos, Bucovăţ

Miloş, Alexander II's brother; detail from the church nave, Bucovăţ

Petru Cercel, frescă din naos, mănăstirea Căluiu (județul Dolj)

Bulă sigilară, atelier Țara Românească, reprezentându-l pe Alexandru al II-lea (1568–1574), cu fiul său Mihnea al II-lea

Bulă sigilară, atelier Țara Românească, reprezentându-l pe Petru Cercel (1583–1585)

Petru Cercel, nave fresco, Căluiu Monastery, Dolj County

Sealbulla manufactured in Walachia, representing Alexander II (1568–74) with his son Mihnea II

Sealbulla, manufactured in Walachia, representing Petru Cercel (1583–5)

Stema familiei Băleanu

Coat of arms of Băleanu family

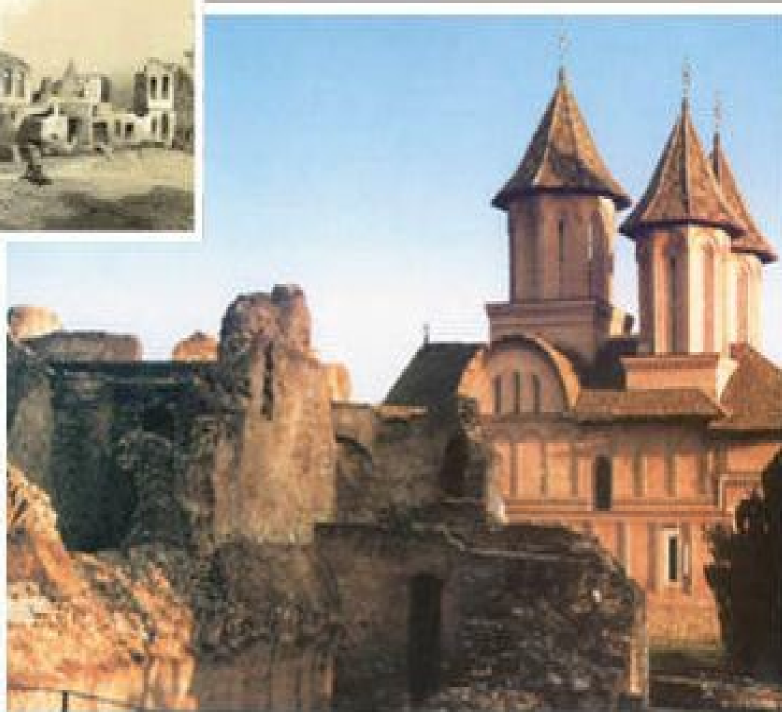
BisericaMare Domnească și ruinele Curții din Târgoviște într-o fotografie contemporană...

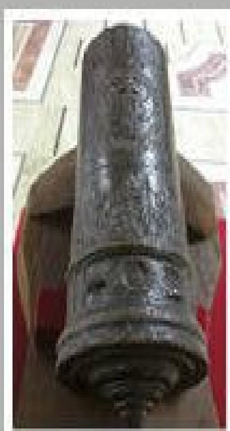
... și într-o litografie din 1840

PrincelyChurch and the ruins of the PrincelyCourt of TârgoviPtein a recent photograph...

... and in a 1840 litograph

Țeavă de tun din vremea lui Petru Cercel

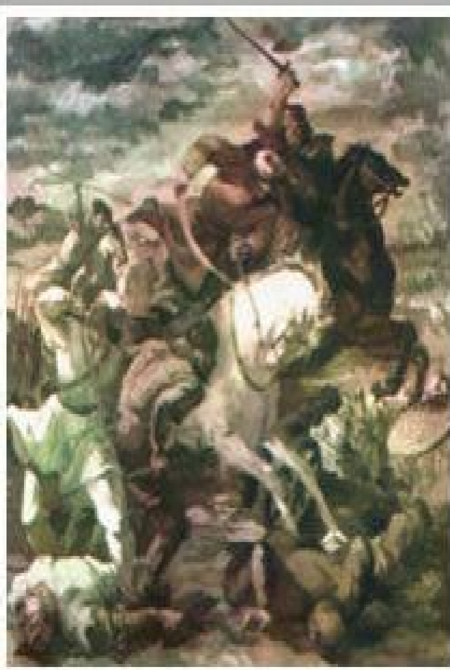
Bătălia de la Jiliștea pictură de Gheorghe Labin, Muzeul Militar Național, București

Ioan Vodă cel Cumplit, tablou din secolul XIX

Cannon barrel from the time of Petru Cercel

The Battle of JiliPtea, painting by Gheorghe Labin in the National Military Museum, Bucharest

John the Terrible, 19th century painting

Mânăstirea Golia din Iaşi, ctitoria marelui logofăt Ion Golia, cel care i-a cerut lui Ion Vodă să se supună Porţii sau să plece din ţară.

Great Chancellor Ion Golia (the founder of Golia Monastery in Ia°i) asked John III to obey the Sublime Porte or leave the country.

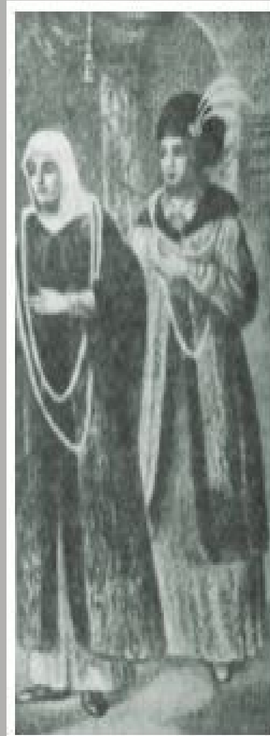
Petru Şchiopul, frescă de la mănăstirea Galata din Iaşi

Petru Şchiopul, fresco in Galata Monastery in Iaºi

Zotu Tzigara, mare spătar, originar din Ioannina, ginerele lui Petru Şchiopul

Doamna Maria, soţia lui Petru Şchiopul, şi fiica sa Maria, frescă de la mănăstirea Galata din Iaşi

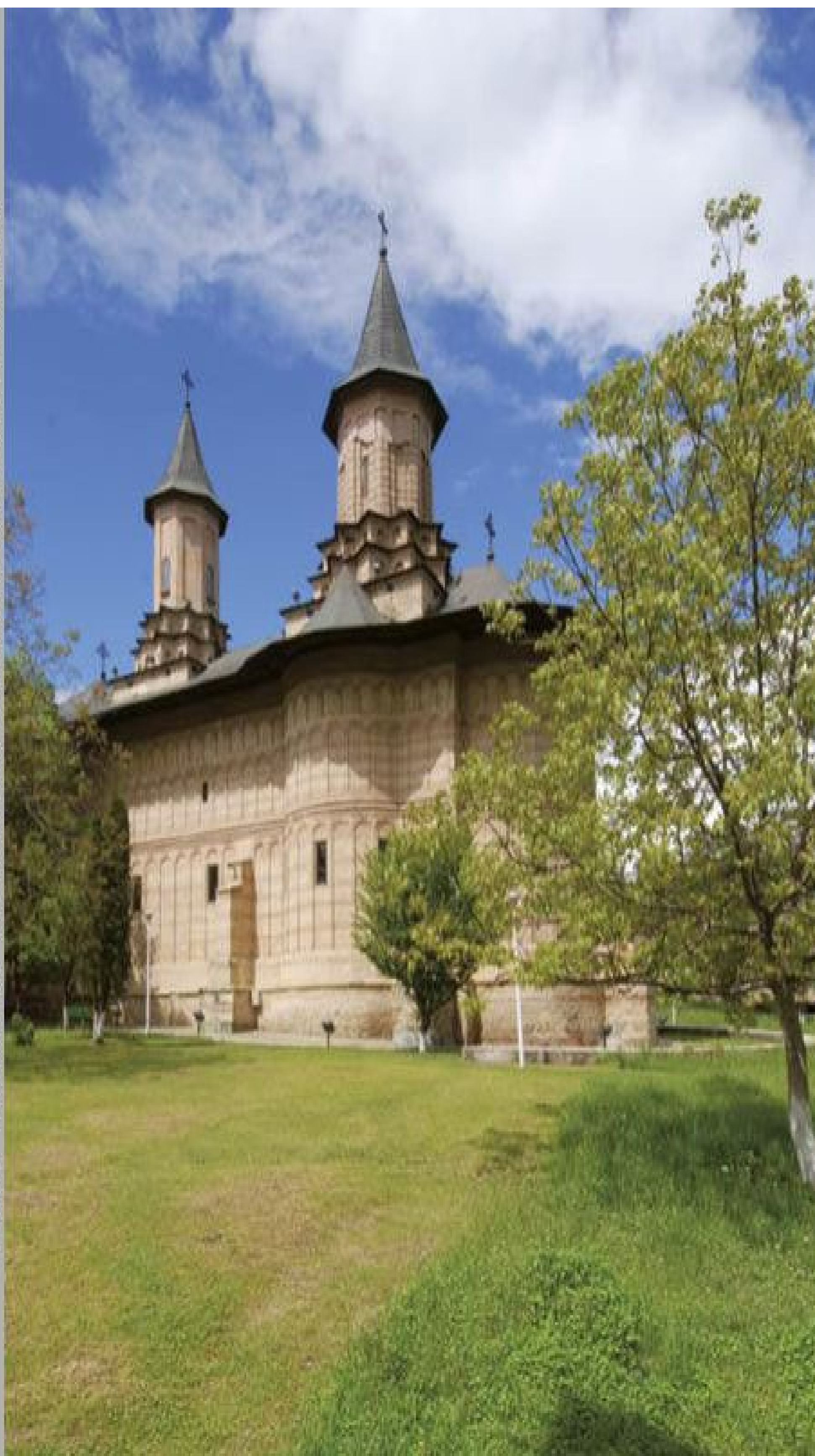
Zotu Tzigara, Great Swordbearer, a native of Ioannina Petru Şchiopul's son-in-law

Lady Maria, Petru Şchiopul's wife, and their daughter Maria, fresco in Galata Monastery in Iaºi

Bulă de Aur de la Petru Şchiopul (1578–1579; 1582–1592)

Golden bulla from Petru ªchiopul (1578–1579; 1582–1592)

BisericaGalata, ctitorie a domnului Petru Şchiopul

Galata Church, foundation of Prince Petru Şchiopul

Ştefan Báthory, principe al Transilvaniei (1571–1575)...

... şi urmaşul său Cristofor Báthory (1576–1581)

Ştefan Báthory, din 1575 rege al Poloniei; litografie din secolul XIX

Stephen Báthory, prince of Transylvania (1571–5)...

... and his successor Christopher Báthory (1576–81)

Stephen Báthory became King of Poland, in 1575; 19th century litograph

Monedă poloneză bătută în timpul regelui Ştefan Báthory

Polish coin with likeness of Stephen Báthory

Hartă a Europei tipărită la Londra în 1592. Muntenia şi Moldova apar sub numele generic „Walachia".

Map of Europe printed in London in 1592. Walachia and Moldavia appear under the generic name of "Walachia".

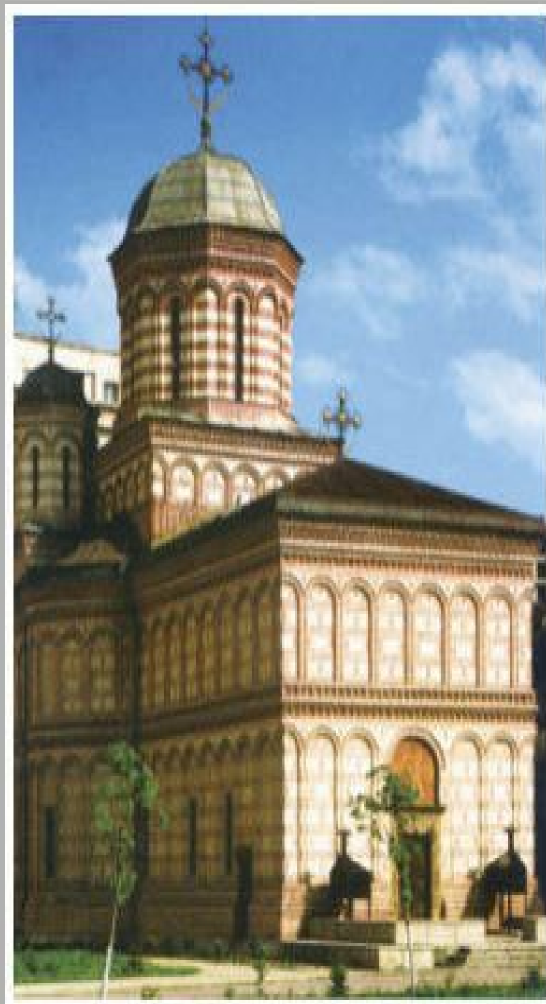

Unul dintre portretele lui Mihai Viteazul

Hartă a Daciei realizatăîn 1595

Portrait of Michael the Brave

Map of Dacia, 1595

BisericaMihai Vodă din Bucureşti,ctitorie a lui Mihai Viteazul din 1589, pe când era locţiitor al banului Craiovei

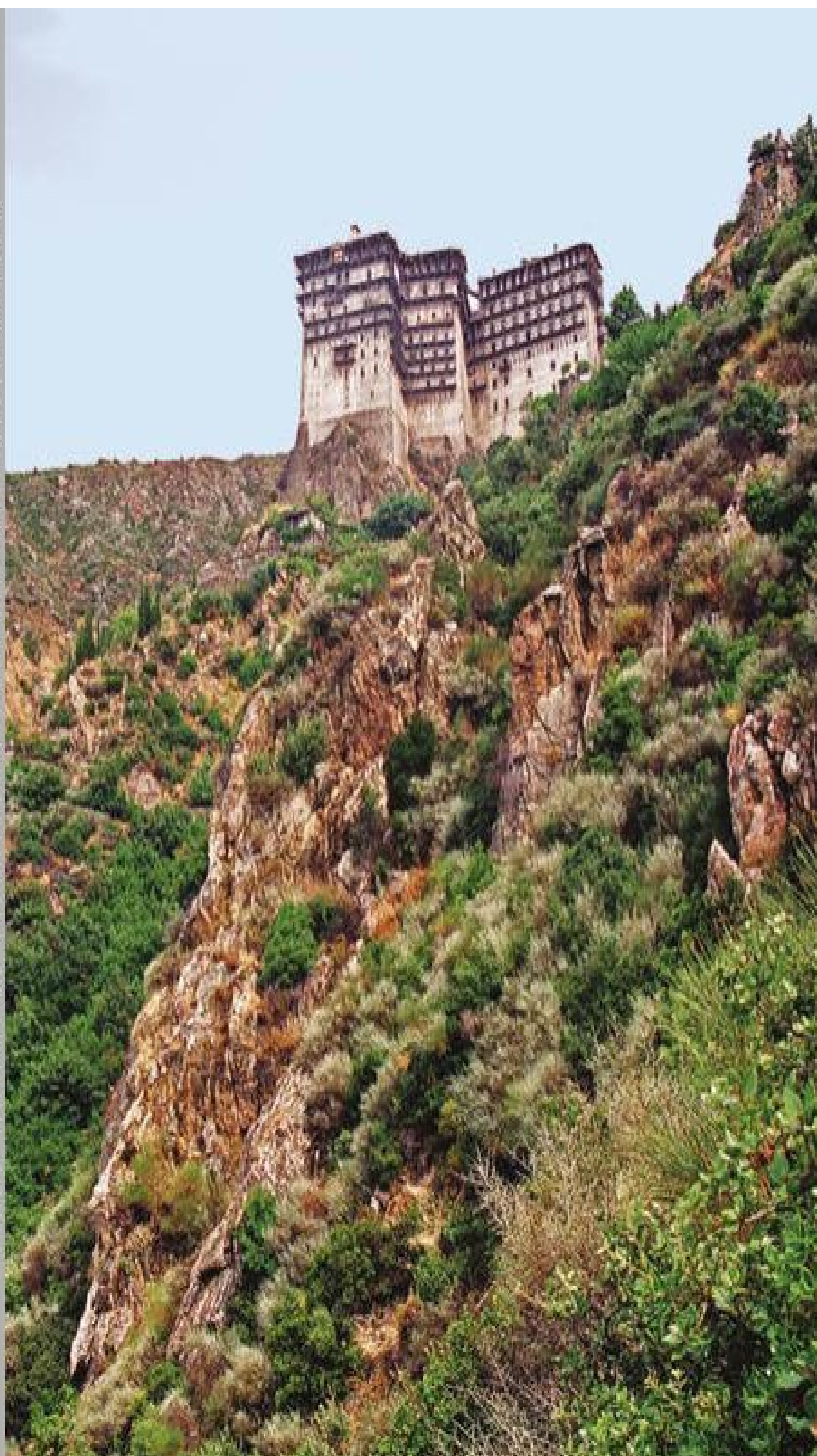
MânăstireaMihai Vodă în timpul translării (fotografie de prof. dr. arh. Sorin Vasilescu)

Mihai Vodă Church in Bucharest,founded by Michael the Bravein 1589, while he was deputy of Craiova'sBan

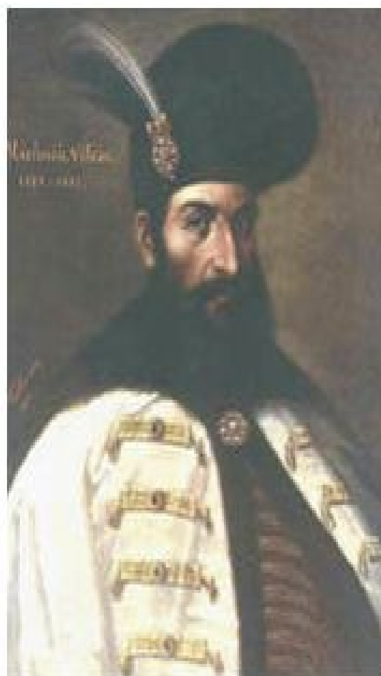
Mihai Vodă Monastery during its translation (photograph by Prof. Dr. Architect Sorin Vasilescu)

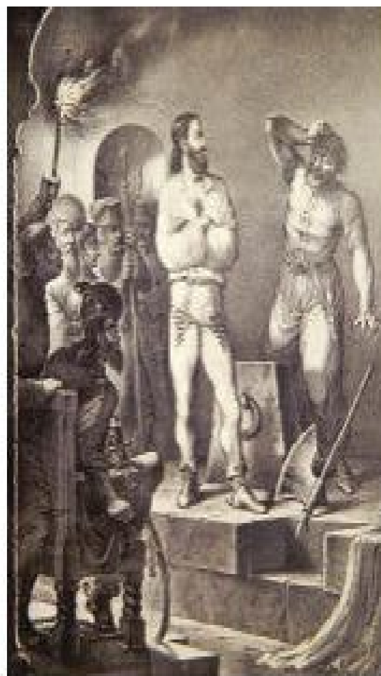
Mănăstirea Simonos Petra de la Muntele Athos, cea mai mare ctitorie a voievodului Mihai Viteazul

Simonopetra Monastery at Athos Mountain, voivode Michael the Brave's greatest foundation

Mihai Viteazul, fragment dintr-un tablou de Theodor Aman

Mihai Viteazul, tablou de Gheorghe Tattarescu

Mihai Viteazul și călăul, litografie din secolul XIX

Michael the Brave, fragment from a painting by Theodor Aman

Michael the Brave, portrait by Gheorghe Tattarescu

Mihai Viteazul and the executioner, 19th century lithograph

Stema unită a Țării Românești și Moldovei din vremea lui Mihai Viteazul (reconstituire)

United coat of arms of Walachia and Moldavia under Michael the Brave (reconstruction)

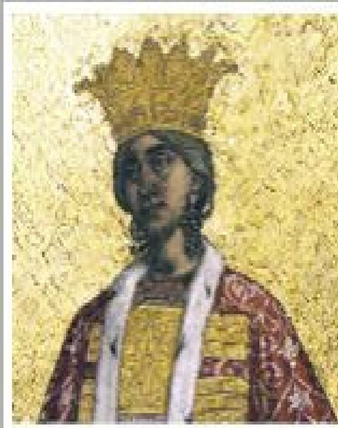
Mihai Viteazul într-o gravură din 1601...

... şi în frescade la Căluiu

Mihai Viteazul, 1601 engraving...

... and frescoin Căluiu Monastery

Doamna Stanca în frescade la Ateneul Român

Lady Stanca, frescoin the Romanian Athenaeum

Doamna Stanca, soţia lui Mihai Viteazul, cu fiul Pătraşcu în frescade la Căluiu

Lady Stanca, Michael the Brave'swife, with their son Pătra°cu, frescoin Căluiu Monastery

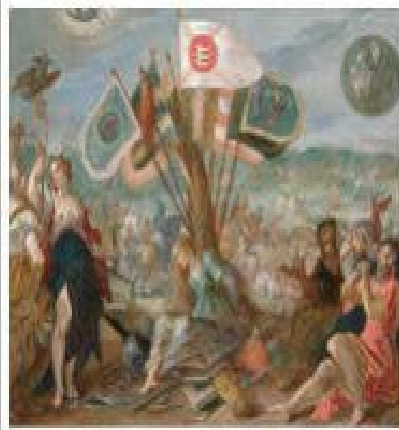

Predaşi RaduBuzescu,ctitorii mănăstirii Căluiu, reprezentaţi pe frescadin pronaos

Predaand RaduBuzescu,frescoin the antenaveat Căluiu Monastery

Bisericadin Surpatele, ctitoria boierilor Buzeşti

Bătăliade la Guruslău...

... şi ceade la Braşov, alegorie, 1604

The church of Surpatele,a foundation of the Buze°ti family

Allegory of the Battle of Guruslău...

... and of that of Braşov,1604

Călăreţ valah din oastealui Mihai Viteazul, gravură

Walachianrider in Michael the Brave'sarmy, engraving

FortăreaţaNicopole, cromolitografie din secolulXIX

NicopolisFortress,19th century chromolithograph

SinanPaşa

SinanPasha

Ruinelecetăţii Giurgiu

Bătăliade la Călugărenidin 1595

Ruinsof the Giurgiu Fortress

Battle of Călugăreni, 1595

Construireapodului de la Giurgiu de către otomani

The Ottomans build the bridge at Giurgiu.

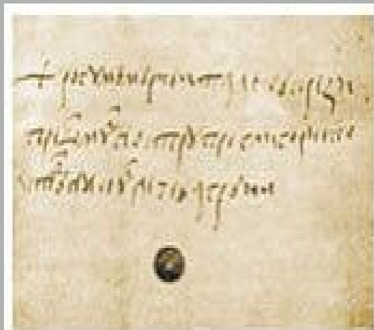

Mihai Viteazul la curtea împăratului Rudolf al II-lea, detaliu dintr-un tablou de FranzFrancken I

Michael the Brave at the Court of EmperorRudolf II, detail from a painting by FranzFrancken I

Scrisoare autografă a lui Mihai Viteazul din 1598 şi semnătura domnului

Autograph letter by Michael the Brave, 1598, and the ruler's signature

Bătălia de la Târgovişte,octombrie 1595, acvaforte

Altă imagine a bătăliei de la Târgovişte

Izgonirea otomanilor peste Dunăre, la Giurgiu

The Battle of Târgovişte, October 1595, etching

Another image of the Battle of Târgovişte

Driving away the Ottomans over the Danube at Giurgiu

Bătălia de la Şelimbăr, tablou de Costin Petrescu...

... şi într-o gravură de epocă

The Battle of ªelimbăr, painting by Costin Petrescu...

... and contemporary engraving

Uciderea lui Mihai Viteazul pe Câmpia Turzii, gravură din 1703

Michael the Brave's assassination at Câmpia Turzii, engraving, 1703

Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia

Mihai Viteazul entering Alba Iulia

Maria Cristina de Habsburg, soţia lui SigismundBáthory

Maria Cristina de Habsburg, SigismundBáthory's wife

30 Kurtze Sybenbürgische
Darauff gedachter Gefangener Hassan Bassa/
mit standhafftigem Gemüth/ vnd gleich Heroischen ge-
berden / in gebürender Reverentz geantwortet / daß diß-
mals bey 25000. oder 30000. Mann zu Roß vnd Fuß/

bey jhm Spahi nicht weren/ dan er etlich 2000. Mann
in die B.sazungen vnd andere Orter hin vnd wider ver-
steckt/ vand in aller eyl zu jhm nicht stossen können / vnnd
weyln der Tartarische Cham nicht zu hülff keme / deß-
sen er gleich wol mit etlich tausent starck stündlich erwar-
tende / würde Sinan bloß vnnd vbel bestehen / Er Sy-
nan würd auch / so viel jhm bewust / seinen Weg auff
Biccareßt nemen / allda Kundschaffe zu erwarten / wie es
einen Außgang mit seinem hinderlassenen Läger / vnnd
Tergowist genommen / befindet er nun die Sachen gut/
würde

SigismundBáthory, gravură

Stema primită de SigismundBáthory de la împăratul Rudolf al II-lea

Întâlnirea dintre SigismundBáthory şi HassanPaşa *(Sybenbürgische Chronica)*

SigismundBáthory, engraving

Coat of arms received by SigismundBáthory from Emperor Rudolf II

Meeting between SigismundBáthory and HasanPasha *(Sybenbürgische Chronica)*

Confruntarea dintre otomani şi habsburgi la Oradea, 1598, gravură

Confrontation between the Ottomans and the Habsburgsat Oradea, in 1598, engraving

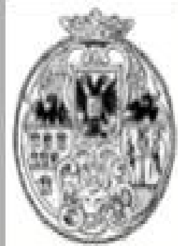
Asediul Timişoareide către otomani, 1596, într-o litografie de epocă...

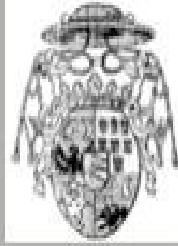
... şi într-o miniatură turcească

Ottoman siegeof Timi?oara in 1596, lithograph...

... and Turkishminiature

Uciderealui Andrei Báthory

Stemaunită a Ardealului, Moldovei şi Ţării Româneştiîn sigiliul lui SigismundBáthory, 1597...

... şi în sigiliul lui Andrei Báthory, 1599

Catedralaromâneascădin Alba Iulia (reconstituire)

The killing of Andrew Báthory

United coat of arms of Transylvania,Moldavia and Walachiaon the seal of SigismundBáthory, 1597...

... and on the sealof Andrew Báthory, 1599

RomanianCathedralin Alba Iulia (reconstruction)

Împăratul Rudolf al II-lea

Emperor Rudolf II

Generalul GeorgeBasta

GeneralBasta George

Secui

Szekler

Domnul Moldovei Ieremia Movilă (1595–1600; 1600–1606), timbru din Republica Moldova...

... şi soţia cu copiii, miniatură dintr-un evangheliar din 1607

Stema familiei Movilă pe un document din 1599

Ieremia Movilă cu soţia şi copiii, închinând chivotul mânăstirii pe care au ctitorit-o; detaliu din fresca votivă de la Suceviţa

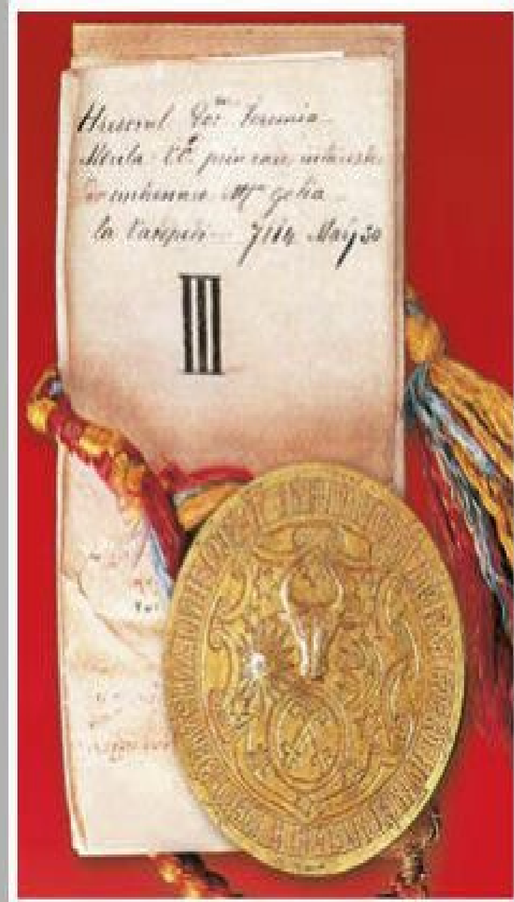
Ieremia Movilă, ruler of Moldavia, (1595–1600; 1600–6), stamp issued in the Republic of Moldova...

... and his wife and children, miniature in a Gospel of 1607

Coat of arms of Movilă family on a document issued in 1599

Detail from the votive fresco of Suceviţa Church, depicting Ieremia Movilă, his wife and children dedicating the tabernacle of the monastery they founded

Ieremia Movilă, broderie de la Sucevița

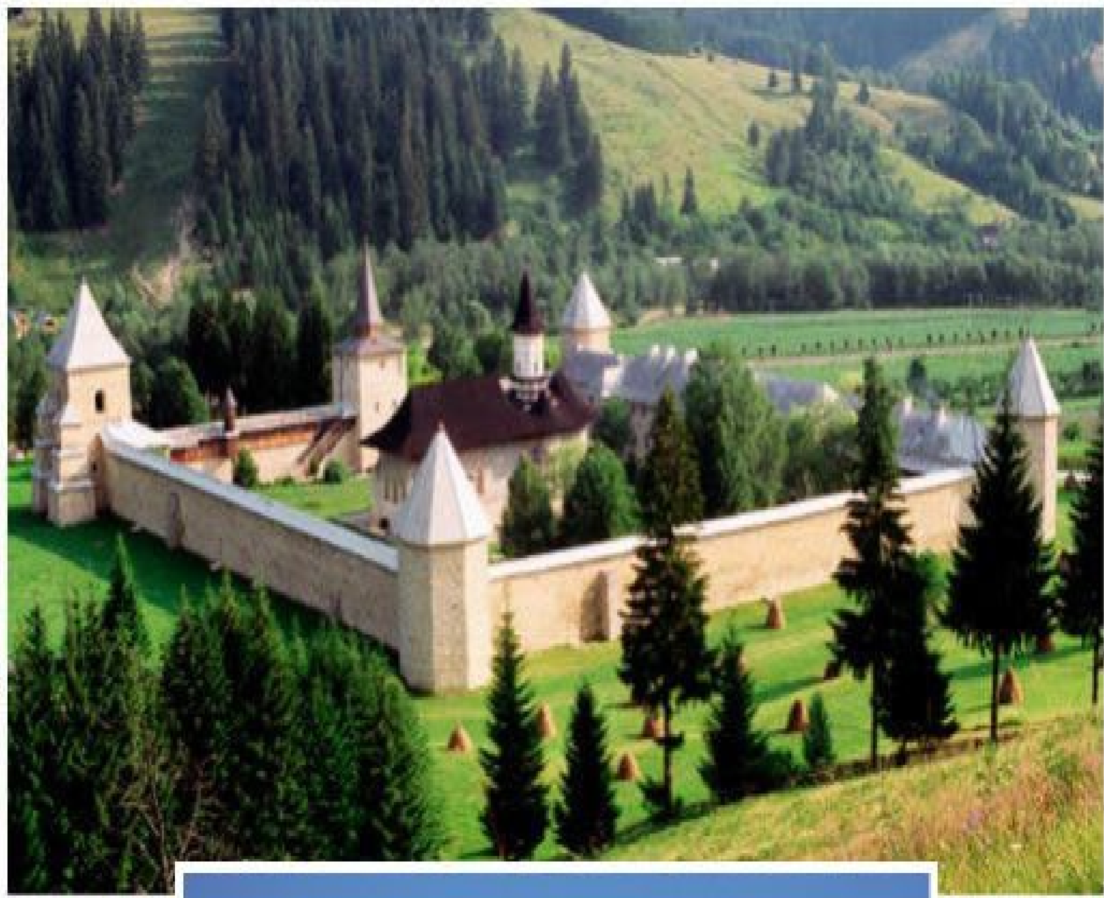
Mânăstirea Vatoped, sigiliu pe hrisovul domnului Ieremia Movilă

Mânăstirea Xenofont, ctitorie a voievozilor Ștefan cel Mare, Neagoe Basarab, Vlad Țepeș, Ieremia Movilă, Alexandru Lăpușneanu

Prince Ieremia Movilă, embroidery from Sucevița Monastery

Vatopedi Monastery, seal on a charter issued by Ieremia Movilă

Xenophontos Monastery, founded and endowed by voivods Stephen the Great, Neagoe Basarab, Vlad the Impaler, Ieremia Movilă, Alexandru Lăpușneanu

Bisericamănăstirii Suceviţa,ctitorie a fraţilor Movilă (1581–1601)

Thechurchof SuceviţaMonastery, founded by Movilă brothers (1581–1601)

Frescă de la mănăstirea Sucevița

Fresco in Sucevița Monastery

Cupe, pocale, potire şi pahare executate de meşteri români

Cups, goblets, chalices and glasses made by Romanian craftsmen

Mănăstirea Suceviţa – o soluţie arhitectonică originală pentru înălţarea turlelor bisericilor din Bucovina

Scara raiului – frescă de la aceeaşi mănăstire

Suceviţa Monastery – an original architectural solution for the towers of the churches in Bukovina

The Ladder of Virtues, fresco in Suceviţa Church

Tetraevangheliarscrisde călugărul Mihail la comandalogofătului Ion Golia pentru mănăstireaGolia din Iaşi, 1575.

Paginicu miniaturi şi frontispicii din Evangheliiledupă Marcu şi Luca.

Four GospelsBook written by monk Michael upon commissionfrom Chancellor Ion Golia for Golia Monastery in Iaşi, 1575.

Pageswith miniaturesand frontispieces from the Gospelsafter Mark and Luke.

SECOLUL XVII CENTURY

Veacul „naționalismelor"

Cel care parcurge rapid o istorie cronologică a țărilor române în secolul XVII rămâne sub impresia nenumăratelor schimbări violente de domnii (care rar ajung să însumeze mai mulți ani), a răscoalelor ºi a invaziilor străine ce răvăºesc teritoriul carpato-danubiano-pontic. Pare un secol alcătuit din cioburi, asemenea celor care rămân după ce un glob de sticlă se izbeºte de pământ. Doar domniile de la mijlocul secolului (Matei Basarab, în Țara Românească, Vasile Lupu în Moldova, ºi cei doi Rákóczi în Transilvania) alături de cea a Brâncoveanului, la sfârºit de veac, au avut o durată mai mare. Au contribuit la aceasta factorii interni ºi externi.

În interior, confruntările dintre boieri (nobili în Transilvania) ºi domni (principi) au continuat. Punctul culminant este atins în a doua jumătate a secolului prin conflictul dintre Băleni ºi Cantacuzini, în Țara Românească. Cauzelor anterioare li se alătură, în mai mare măsură, opțiunile divergente ale diferitelor grupări în materie de politică externă. Tabăra prootomană rivalizează tot mai acut, mai ales în a doua jumătate a secolului XVII, fie cu cea habsburgică, fie cu cea nou apărută, proruseasca. Deja în 1656, Gheorghe ªtefan încheia un tratat cu țarul. În vremea lui Constantin Brâncoveanu, Toma Cantacuzino trece cu un corp de oaste în tabăra țarului rus Petru I, iar Dimitrie Cantemir (al cărui tată încheiase, în secret, un tratat cu Habsburgii) optează tranºant ºi perdant pentru tabăra rusă.

Conflictele interne sunt alimentate ºi de înfruntări cu caracter „național". În acest spațiu se întâlnesc trei „naționalisme": cel românesc, cel unguresc ºi cel grecesc. Ungurii, care îºi mențin poziția dominantă asupra românilor în Transilvania, luptă pentru renaºterea statului lor, dar tot în formula „Daciei". De altfel, în 1627, Gabriel Bethlen cere acordul Porții pentru un astfel de proiect, după ce înaintaºul său, Gabriel Báthory, ocupase, în 1611, Târgoviºtea ºi se intitulase „principe al Transilvaniei ºi al Valahiei Transalpine". Acelaºi Báthory, în dorința de a elibera nația sa de amenințarea Curții imperiale din Viena, se amestecă în Războiul de 30 de Ani ca aliat al suedezilor ºi chiar al lui Richelieu.

În Țara Românească ºi Moldova, conflictul latent dintre boierii pământeni ºi grecii sosiți de curând, care au tendința de a crea „camarile" la Curte, izbucneºte violent în 1611, 1630, 1631 (când Leon Tomºa dă un aºezământ pentru reglementarea disputei, reînnoit în 1668).

Amintirea lui Mihai Viteazul nu este uitată: cel puțin până la jumătatea veacului al III-lea, „Dacia" românească rămâne un obiectiv deschis asumat ºi de Radu ªerban, ºi de Mihnea. Cel din urmă merge până acolo încât dă semnalul revoltei antiotomane imitându-l pe Mihai Viteazul: adună toți creditorii otomani ºi le dă foc, în 1659.

În plan cultural, accentul pus pe limba română ºi scrierile tot mai numeroase care vorbesc despre originea latină a românilor, despre unitatea lor, confirmă trăsăturile vieții politice enumerate până acum. Apar primele culegeri de texte (1646, în limba română, la Iaºi; în

Transilvania în 1653, *Approbatae Constitutiones*, o *Carte românească de învăţătură* sau *Cazania* lui Varlaam, 1643, a circulat în toate cele trei ţări române); *Răspunsul împotriva Catehismului calvinesc* (al aceluiaºi autor, mitropolitul Varlaam) se tipărea în 1645; mitropolitul Simion ªtefan traduce în română Noul Testament (1648); iar mitropolitul Dosoftei traduce în versuri *Psaltirea* lui David. În Transilvania, văduva lui Gheorghe Rákóczi I înfiinţează, în 1657, o ºcoală în limba română la Făgăraº, iar în 1675 sinodul de la Alba Iulia hotărăºte suspendarea preoţilor care slujeau în slavonă, nu în română. În 1679, mitropolitul Dosoftei cere ºi el introducerea limbii române în locul slavonei în serviciul religios. Peste nouă ani, în 1688, apărea la Bucureºti prima traducere integrală a Bibliei.

Miron Costin, stolnicul Constantin Cantacuzino ºi Dimitrie Cantemir scriu, cu argumente lingvistice, arheologice ºi istorice, contra teoriilor despre pustiirea Daciei, care falsificau originea ºi continuitatea românilor în acest spaţiu. Literatura română se îmbogăţeºte cu scrieri filosofice, cu relatări de călătorie (Milescu în China), cu lucrări semnate de Dimitrie Cantemir, cu caracter etnografic (*Descriptio Moldaviae)* sau despre istoria islamului ºi a Imperiului Otoman, rămase de referinţă până astăzi.

Vasile Lupu, domn în Moldova, a fost ºi unul dintre marii protectori ai ortodoxiei sud-dunărene ºi din Orient. Mitropoliţii se alegeau cu voia lui, iar darurile sale către Sfântul Munte ºi către alte lăcaºuri erau comparate cu cele făcute de foºtii împăraţi bizantini.

Sfârºitul de secol aduce, în primul rând, schimbarea actorilor de la graniţele celor trei principate româneºti. Imperiul Austriac reuºeºte să ia în stăpânire Transilvania, iar Rusia, după o primă tentativă nereuºită, se va instala, în secolul următor, pentru mai bine de 200 ani, cu graniţa lângă noi.

Venirea austriecilor a adus o importantă modificare în viaţa religioasă a românilor din Transilvania. O parte a lor acceptă unirea cu Biserica Romei (în 1697), păstrându-ºi unele elemente de ritual, sub denumirea de greco-catolici.

The Century of "Nationalisms"

He who rapidly examinesa chronological history of the RomanianCountries during the 17th century is left with the impressionof countless violent changes of rulers (which rarely sat more than a couple of yearson the throne), uprisings, and foreign invasions that ravaged the region between the Carpathians, the Danube, and the Black Sea. It looks like a century made out of shards,similar to a broken glassball. Only the reigns of Matei Basarabin Walachia, VasileLupu in Moldavia, and the two Rákócziin Transylvania, besidesthat of Brâncoveanuat the end of the century, lasted longer. Both internal and external factors have contributed to this.

Internally, the confrontations between the boyars (noblemen in Transylvania)and the rulers (princes)continued. Theyreachedtheir acme in the secondhalf of the century, in the conflict between Băleanuand Cantacuzino families in Walachia. Divergent foreign policy options of the different groups added to the previous causes.The pro-Ottoman party vied more and more acutely, especiallyin the secondhalf of the century, either with the pro-Habsburg, or with the emerging pro-Russianone. Already in 1656, Gheorghe ªtefan concluded a treaty with the tsar. During Constantin Brâncoveanu'sreign, Toma Cantacuzinojoined Peterthe Great's camp with an army corps, while Dimitrie Cantemir (whose father had secretlyconcluded a treaty with the Habsburgs)opted firmly – and losingly – for the Russianparty.

The internal conflicts were also fed by "national" controversies.Three "nationalisms" – the Romanian, the Hungarian, and the Greek – clashedin the region. The Hungarians, who maintainedtheir ruling position overthe Romaniansin Transylvania,fought to rebuild their state, but still in the Dacian formula. In 1627, Gabriel Bethlen asked the Porte's approval for such a project, after his precursor, Gabriel Báthory, had occupied Târgoviºte in 1611 and had proclaimedhimself "prince of Transylvaniaand Trans-AlpineWalachia". The same Báthory, wanting to free his country from the threat of the VienneseImperial Court, got involvedin the Thirty Years' War asan ally of Swedenand evenof Richelieu.

In Walachiaand Moldavia, the latent conflict between the native rulers and the recently arrived Greeks, who tended to set up camarillasin Court, broke out violently in 1611, 1630, 1631 (when Leon Tomºa gave a ruling, renewed in 1668, to settle the dispute).

Michael the Brave'smemory was not thrown into oblivion and at least until the middle of the century Romanian"Dacia" remainedan objective openly assumedby both Radu ªerban and Mihnea III. The latter went even so far as to give the signal of the anti-Ottoman revolt imitating Michael the Brave:in 1659 he gathered together all Ottoman creditorsand burnt them alive.

On the cultural side, the importance given to the Romanian language and the ever more numerouswritings talking about the Latin origin of the Romaniansand their unity,

confirm the above-mentioned features of the political life. The first text collections in Romanian appeared in Ia°i in 1646; in Transylvania in 1653 – *Approbatae Constitutiones;* the *Romanian Book of Learning* (or Varlaam's *Homiliary*) published in 1643 circulated in all three Romanian Countries; the *Reply against the Calvinist catechism* by the same author, Metropolitan Bishop Varlaam, was printed in 1645; Metropolitan Bishop Simion ªtefan translated the New Testament into Romanian in 1648; and Metropolitan Bishop Dosoftei translated in rhymes David's *Psalm Book*. In Transylvania, George I Rákóczi's widow founded in Fãgãra°, in 1657, a school where the teaching language was Romanian, while in 1675 the Alba Iulia Synod decided to suspend the priests who preached in Slavonic instead of Romanian. In 1679 Metropolitan Bishop Dosoftei also asked for the introduction of the Romanian language to replace Slavonic in the religious service. Nine years later, in 1688, the first full translation of the Bible appeared in Bucharest.

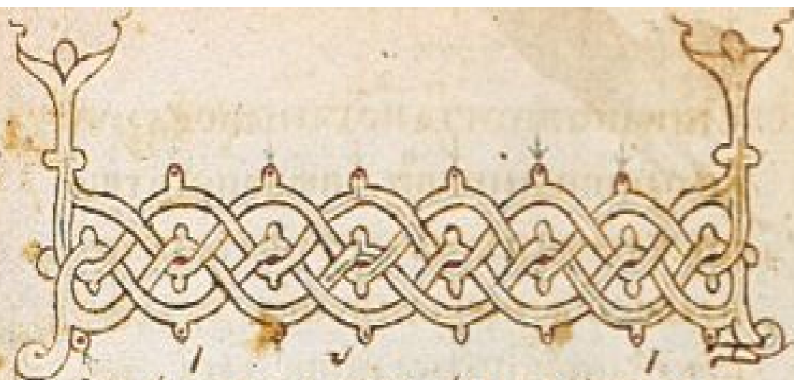
In their writings, Miron Costin, High Steward Constantin Cantacuzino, and Dimitrie Cantemir made recourse to linguistic, archaeological, and historical arguments against the theories that claimed that Dacia had been depopulated, thus falsifying the origin and continuity of Romanians on their land. The Romanian literature is enriched at the time with philosophical writings, travel accounts (Milescu's *Journey to China*), or Dimitrie Cantemir's works, either of ethnographical character (*Descriptio Moldavie*) or presenting the history of the Islam and the Ottoman Empire (and used as reference texts until today).

Vasile Lupu, ruler of Moldavia, remained in history as one of the greatest protectors of Orthodoxy to the south of the Danube and in the East. Metropolitan bishops were appointed with his consent, and his gifts to the Holy Mount and other religious settlements were compared with the ones presented by former Byzantine Emperors.

The end of the century brought, first and foremost, a change of players at the borders of the three Romanian Principalities. The Austrian Empire managed to take possession of Transylvania, while in the following century Russia, after a first unsuccessful attempt, would settle her border next to ours for more than 200 years.

The arrival of the Austrians brought an important change in the religious life of the Romanians in Transylvania. Part of them accepted the union with Rome (in 1697), keeping some rite elements, under the name of Greek Catholics.

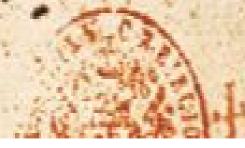

TRANSILVANIA

ГЛАВИЗНЫ ІЕЖЕ ВЬ НИ СТОИТЬ

Сеи книги: ѕ҃ӏ. Оуказь малѣи вечерни. гл҃а

О бдѣнии оуказь. и о нелны оутрьнѣ. :– а҃
Оуказь бдѣніемь вьсего лѣта. и извѣ- в҃
щеніе црковнѣи слоужбѣ. :–
О томь како подобае пѣти ѱалтірь вьсего г҃
лѣта. :– О еже како подобае клепати д҃
на вьсакь дн҃ь. О вьнеже оуказь слоу- е҃
жбѣ вечернѣи. и оутрьнеи. іаже вь
днехь седмици. вьнихже поеть аллилуіа.
и о прьвочасѣ. :– О прокимнехь ѕ҃
и о аллилуіарѣ, и о апостолѣ. и еже вь
бдѣнии и на трапезѣ чьтеніи. ѿ кого
сьвршати се подобае. и о малѣи
и како подобаѥть пѣти се вь вьсеи седми-
ци. Ѥгда нѣ празноуемь свѣтымь. :–

Radu ªerban (1602–1611) într-o frescă de epocă...

... ºi într-o gravură de secol XIX

Jude le braºovean Mihail Weiss, cel care l-a ajutat pe Radu ªerban în bătălia de lângă Braºov, cu Gabriel Báthory, 1611

Radu ªerban (1602-11) in a contemporary fresco...

... and in a 19th century engraving

Braºov mayor Michael Weiss, who helped Radu ªerban in the battle against Gabriel Báthory near Braºov, in 1611

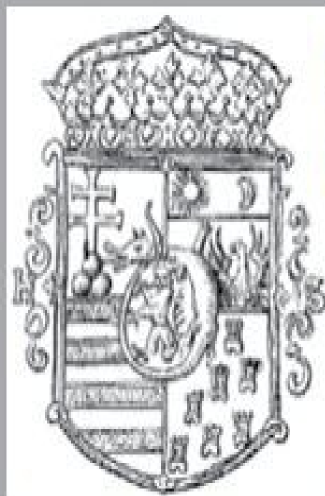

Gabriel Báthory
(1608–1613)

Sigismund Rákóczi, principe al Transilvaniei (1607–1608)

Sigismund Rákóczi, Prince of Transylvania (1607–8)

Stema monetară a principelui Transilvaniei Ştefan Bocskay (1605–1606)...

... şi o monedă de aur din 1605 care îl ilustrează ca principe al Transilvaniei

Coat of arms of Transylvanian Prince Stephen Bocskay (1605–6) on a coin...

... and Ducat gold coin of 1605 depicting him as Prince of Transylvania

Gabriel Bethlen (1613–1629)...

... şi stema sa monetară

Gabriel Bethlen (1613–29)...

... and his coat of arms on a coin

Ecaterina de Brandenburg, soţia principelui Gabriel Bethlen, principesă a Transilvaniei (1629–1630) după moartea acestuia

Catherine of Brandenburg, Prince Gabriel Bethlen's wife, Princess of Transylvania (1629–30) after his death

Surguci şi nasturi din garnitura de podoabe a lui Gabriel Bethlen

Panache and buttons from a set of ornaments belonging to Gabriel Bethlen

Sabiecarei-a aparţinut lui Gabriel Báthory...

... şi garnitura de podoabe (argint, argint aurit, peruzele), a lui Gabriel Bethlen, producţie a unui atelier transilvănean *(jos)*

Pistoaleoccidentale cu cremene°i rotiţă, începutul secolului XVII

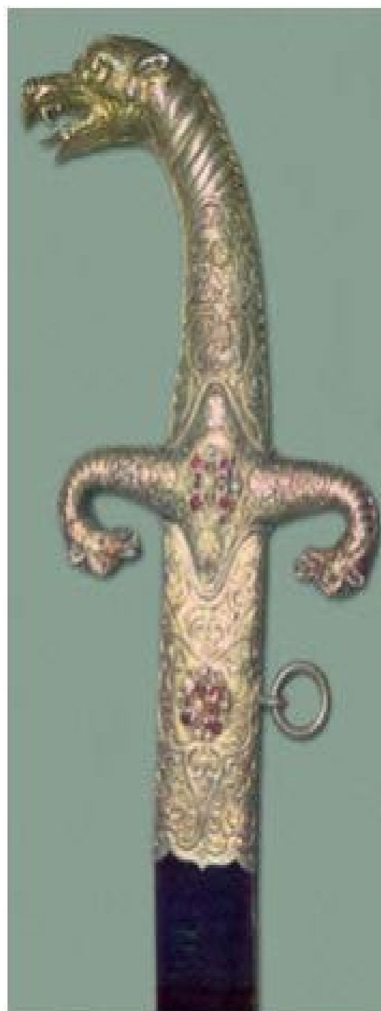
Carabinedin Europa Centralăcu cremene °i rotiţă, prima jumătate a secolului XVII

Sword that belonged to Gabriel Báthory...

... and set of jewelleries(silver, gilded silver, turquoises)belonging to Gabriel Bethlen, manufactured in a Transylvanian workshop *(bottom)*

Western flintlock pistols, beginning of the 17th century, Pele°Museum

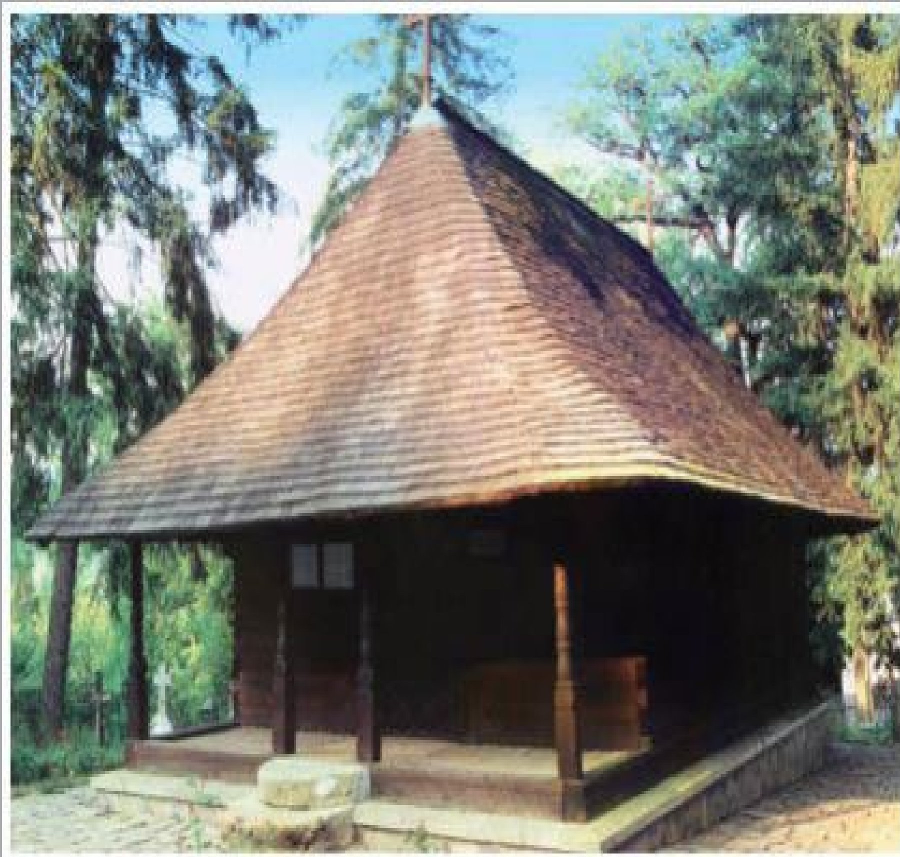
Flintlock rifles from Central Europe, first half of the 17th century, Transylvanian History Museum, Cluj

Bisericaveche a mănăstirii Dintr-un Lemn (județul Vâlcea), construită la sfâr°itul secoluluiXVI°i începutul secolului XVIIdintr-un stejar uria°

The old church of MănăstireaDintr-un Lemn (One Pieceof Wood Monastery), VâlceaCounty, built at the end of the 16th century – beginning of the 17th century from a huge oak tree

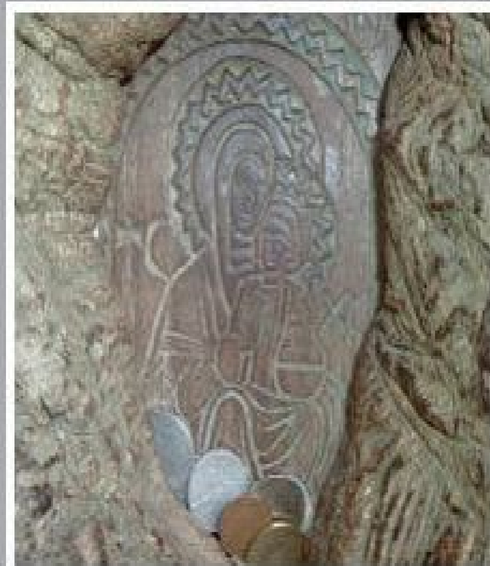
Stejarsecular din împrejurimile mănăstirii...

... şi icoană în scorburaacestuia

Centuries-oldoak tree in the vicinity of the monastery...

... and icon fitted in its hollow

Nobil cu lance, 1613

Mercenari în slujba principelui Transilvaniei executăprin tragere în țeapă prizonieri turci; gravură

Lancer nobleman, 1613

Mercenariesin the serviceof the Transylvanian prince, impaling Turkish prisonerson wooden stakes, engraving

Arbaletă u°oară de vânătoare,începutul secoluluiXVII,Muzeul Militar Național, București

Light hunting crossbow, beginning of the 17th century, National Military Museum, Bucharest

Satu Mare la 1603, dălțiță °i acvaforte

Satu Mare in 1603, chiseletching

Clujul în 1617, acvaforte colorată

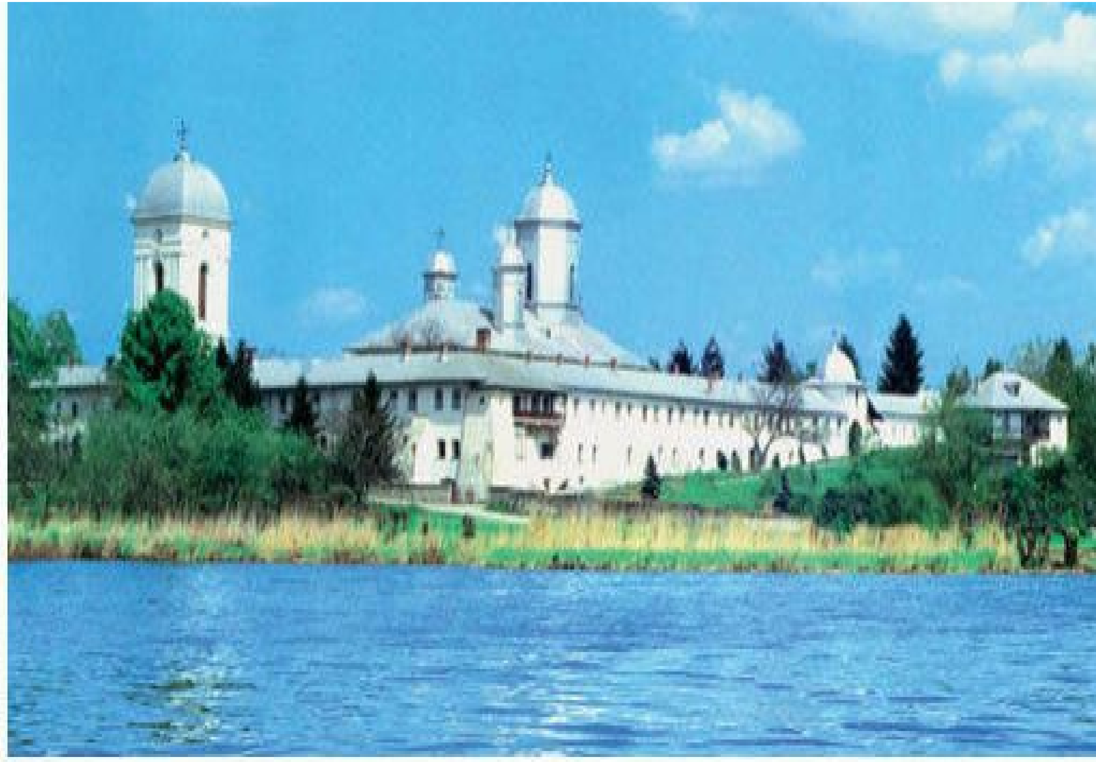
Cetatea Făgăra°ului azi...

... °i în secolul XIX

Cluj in 1617, coloured etching

Făgăra° Fortress nowadays...

... and in the 19th century

MănăstireaCernica, ctitorită înainte de 1608 de vornicul Cernica®tirbei

BisericaSf. Lazăr, mănăstireaCernica

CernicaMonastery, foundation of boyar Cernica®tirbei, before 1608

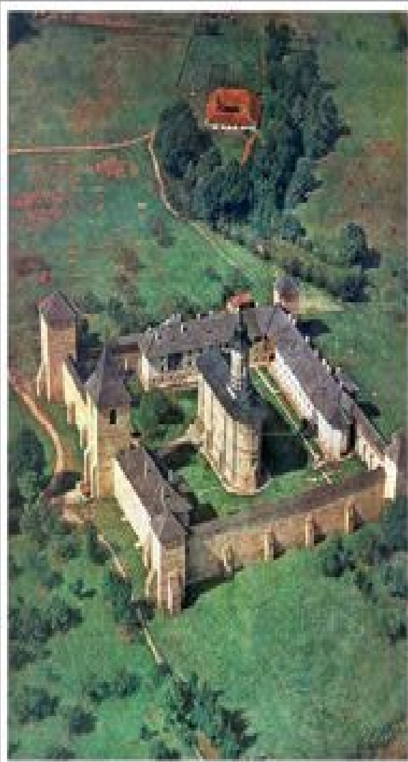
St. LazarChurch, CernicaMonastery

MănăstireaDragomirna (județul Suceava), ctitorie a mitropolitului AnastasieCrimca

DragomirnaMonastery, SuceavaCounty, founded by Metropolitan BishopAnastasieCrimca

Miniatură dintr-un Liturghier cu autoportretul mitropolitului AnastasieCrimca închinându-se Sf. Ierarh Ioan Gură de Aur, 1610

Miniature from The Missalincluding Metropolitan AnastasieCrimca's self-portrait worshipping the Holy HierarchJohn Chrysostom,1610

MănăstireaSecu(județul Neamț), ctitorită de marele vornic NestorUreche (tatăl cronicaruluiGrigore Ureche)în anul 1602

GasparGrațiani, maurovlah din Dalmația, domn al Moldovei (1619–1620)

SecuMonastery, Neamț County, founded by boyar NestorUreche(chronicler Grigore Ureche'sfather) in 1602

GasparGraziani, a Merlach from Dalmatia, ruler of Moldavia (1619–20)

Sigiliullui ªtefan Tomºa, domn al Moldovei (1611–1615; 1621–1623)

Ctitoria sa Solca

Paftadin argint aurit realizată într-un atelier balcanic

Sealof ªtefan Tomºa, ruler of Moldavia (1611–5; 1621–3)

His foundation at Solca

Gilded silverbuckle, manufactured in a Balkan workshop

Miron Barnovschi (1626–1629; 1633), pictură de secol XIX...

... şi ctitoria sa din Toporăuţi, azi Ucraina, biserica fortificată Sf. Ilie, 1628

Miron Barnovschi (1626–9; 1633), 19th century painting...

... and his foundation in Toporăuţi, Ukraine, the fortified church of St. Elijah, 1628

Gheorghe Rákóczil (1630–1648) într-o gravură de Rembrandt şi JanGillisz van Vliet, 1631...

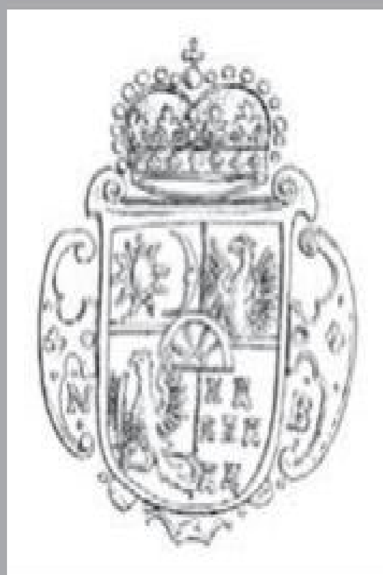
... şi într-o acuarelădin 1729

George I Rákóczi(1630–48), engraving by Rembrandt van Rijnand JanGilliszvan Vliet, 1631...

... and watercolour, 1729

Stemamonetară a principelui...

... şi cupă, atelier din Transilvania,carei-a aparţinut

Coat of arms of the Princeon a coin...

... and a cup (Transylvanian workshop) that belonged to him

Garnituri de podoabe (argint aurit, turcoaze), atelier transilvănean, secolul XVII

Candelă lucrată într-un atelier din Țara Româneascăargint ciocănit, aurit, dăruită de marele ban Radu Buzescumănăstirii Bistrița în 1633

Țeavăde tun din Transilvaniafăurită în anul 1646

Set of ornaments (gilded silver, turquoises), Transylvanian workshop, 17th century

Icon lamp given by Great Ban Radu Buzescuto Bistrița Monastery in 1633; Walachianworkshop, hammered gilded silver

Transylvaniancannon barrel forged in 1646

Crucea lui Leon Tom°a

Leon Tom°a's cross

Scenă de judecată dintr-un slujebnic, secolul XVII *(sus, stânga)*

Matei Basarab şi soţia sa Elina, după o miniatură din 1650 *(sus, dreapta)*

Infanterist din Ţările Române, acuarelă de secol XIX, Muzeul de Istorie al Primăriei din Viena

Judgement scene from a clerical book, 17th century *(top left)*

Matei Basarab and his wife Elina, 1650 miniature *(top right)*

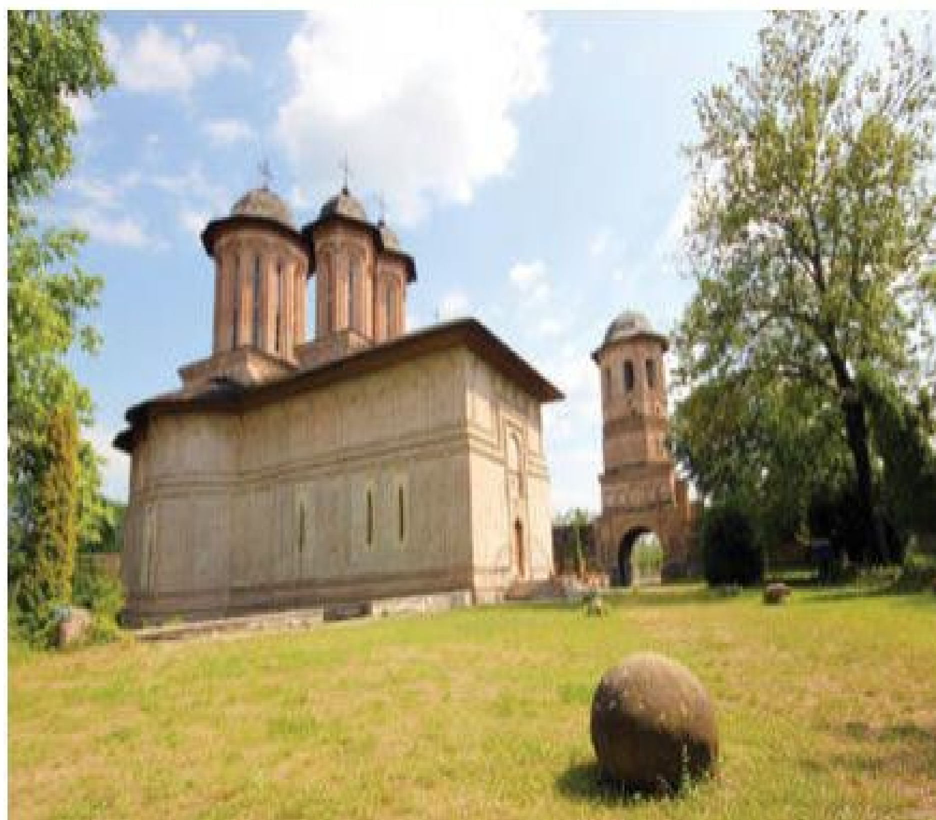
Walachian infantryman, 19th century watercolour, History Museum of Vienna City Hall

Bulă de Aur de la Matei Basarab din anul 1645

Golden Bulla issued by Matei Basarab, 1645

Mănăstirile Căldăru°ani (judeţul Ilfov)...

... şi Brebu (judeţul Prahova),ctitorii ale voievoduluiMatei Basarab

Căldăru°ani Monastery, Ilfov County...

... and Brebu Monastery, Prahova County, founded by Voivod Matei Basarab

Alte ctitorii ale lui Matei Basarab: Plumbuita (Bucure°ti)...

... şi Strehaia(judeţul Mehedinţi)

Other foundations of Matei Basarab: PlumbuitaMonastery (Bucharest)...

... and Strehaia Monastery, Mehedinţi County

Voievodulîntr-o frescă de la Strehaia

Frescoof the ruler in StrehaiaMonastery

*i boierii lui Matei Basarabau ctitorit mult. Diicu Buicescu*i familia sa, frescăde la mânăstireaClocociov (județul Olt)

Stemafamiliei Argetoianu

Stemafamiliei Aslan

Bisericamânăstirii Polovragi(județul Gorj), întemeiată în anul 1648 de logofătul Danciu Pârăianu

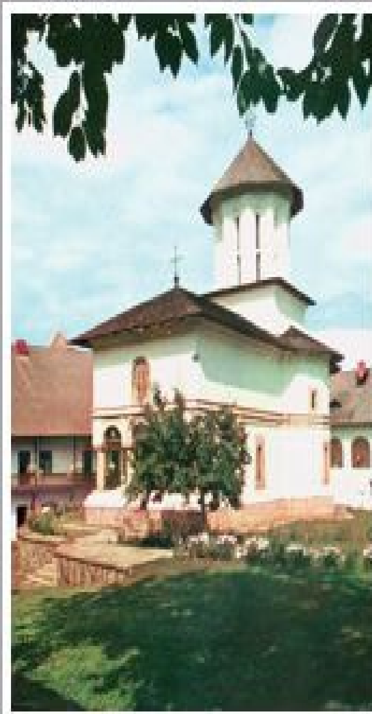
Matei Basarab's boyarsfounded many churchesand monasteries.Diicu Buicescuand his family, frescoin ClociocovMonastery, Olt County

Argetoianu family's coat of arms

Aslan family's coat of arms

The church of PolovragiMonastery, Gorj County, founded in 1648 by Chancellor DanciuPârăianu

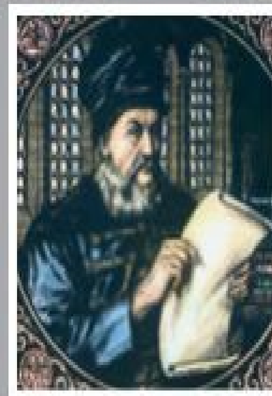

LamănăstireaGovora, Matei Basaraba întemeiat o tiparniță.

Chipul voievodului, acuarelă de A. Murnu, colecția G. Potra

Matei Basarabset up a printing pressat Govora Monastery.

The ruler's portrait, watercolour by A. Murnu in G. Potracollection

Pisaniabisericiidin Măxineni, ctitorită de Matei Basarabchiar în vecinătatearaialei Brăilei

Pocaldăruit de Matei Basarab mănăstirii Negru Vodă din Câmpulung Muscel, atelier bra°ovean *(stânga)*

Foundinginscription in the church of Măxineni, built by Matei Basarabvery closeto the Brăila Vilayet

Goblet offered by Matei Basarab to Negru Vodă Monasteryin Câmpulung Muscel; Bra°ov manufacture *(left)*

Biserica mănăstirii Arnota

The church of Arnota Monastery

MănăstireaZografu, Muntele Athos, tablou votiv al voievodului VasileLupu, ctitor al mănăstirii

VasileLupu...

... fiica °i soţia lui...

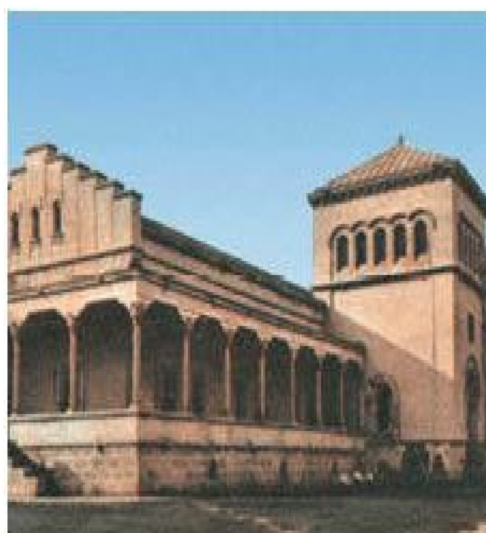
... şi fiul Ioan, în vecheafrescăa bisericii Trei Ierarhidin Ia°i

Zograf Monastery, Mount Athos. Votive picture of voivode VasileLupu, founder of the monastery

VasileLupu...

... his daughter and wife...

... and his son Ioan, in the old frescoof the Trei Ierarhi Church in Ia°i

BisericaTrei Ierarhi, Salagotică

Imagineactitoriei, cromolitografie de secolXIX...

... şi fotografie contemporană

Trei Ierarhi Church, the Gothic Hall

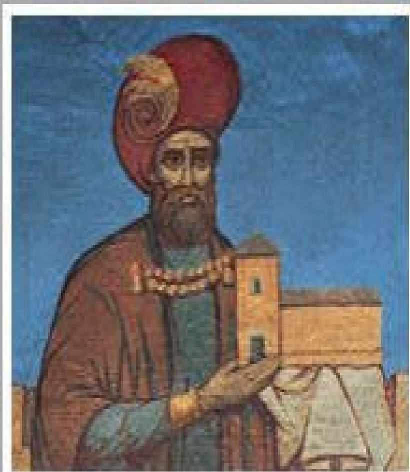
Thesamechurch in a 19th century chromolithograph...

... and in a modern photograph

Frescă în biserica mănăstirii Golia

Fresco in the church of the Golia monastery

Portretul votiv al domnului VasileLupu din bisericaSf. Dumitru, Orhei, 1636

Votive portrait of Prince VasileLupu in St. Demetrius Church, Orhei, 1636

BisericaSf. Nicolae, Chilia, azi Ucraina, ctitorie a voievoduluiVasile Lupu, 1648–1649

Holy Hierarch NicholasChurch, Chilia, present-day Ukraine, founded by voivode VasileLupu in 1648–9

Bisericafortificată Sf. Vineri, Liov, Ucraina, ctitorită de voievodul Vasile Lupu, 1643

The fortified Church of Holy Friday, Lviv, Ukraine, founded by voivode Vasile Lupu in 1643

Gheorghe Rákóczi al II–leaîn două imagini

George II Rákóczi,two portrayals

Radu Mihnea al III-lea (1658–1659)

Mihnea III (1658–9)

Şiling de argint emis de Mihnea al III-lea,cel mai probabil în timpul şederii sale în Transilvania

Silvershilling issued by Mihnea III most likely during his stay in Transylvania

Gheorghe ªtefan, domn al Moldovei (1653; 1653–1658)

Grigore I Ghica, domn al Țării Româneªti (1660–1664; 1672–1673)

Gheorghe ªtefan, ruler of Moldavia (1653; 1653–8)

Grigore I Ghica, ruler of Walachia (1660–4; 1672–3)

Constantin ªerban Basarab, domn al Țării Româneşti (1654–1658; 1660) şi al Moldovei (1659; 1661), în frescade la Hurezi

Constantin ªerban Basarab, ruler of Moldavia (1659; 1661), in the fresco of Hurezi Monastery

Gheorghe Duca a domnit ª i în Moldova (1665–1666; 1668–1672), ª i în Ţara Româneascã (1673–1678).

Biserica mânăstirii Cetăţuia, ctitoria de lângă Iaªi

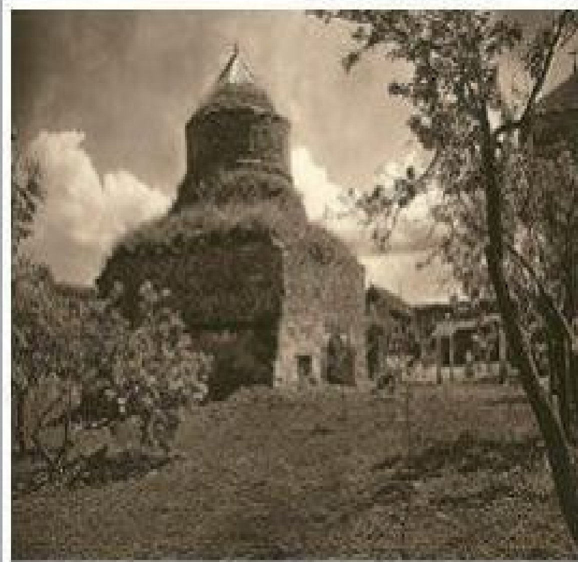
Ruinele băilor lui Duca Vodă, Iaªi *(sus dreapta)*

Gheorghe Duca ruled both in Walachia (1673–8) and in Moldavia (1665–6; 1668–72).

The church of Cetăţuia Monastery, the ruler's foundation near Iaªi

Ruins of Duca's Baths, Iaªi *(top, right)*

Antonie Ruset, domn al Moldovei (1675–1678), frescă la biserica Sf. Nicolae din Iaşi

Crucea lui Antonie Vodă Ruset în curtea bisericii Cuţitul de Argint, Bucureşti

Constantin Cantemir, domn al Moldovei (1685–1693), cu fiul său Antioh

Antonie Ruset, ruler of Moldavia (1675–8), fresco in St. Nicholas Church, Iaşi

The cross of Antonie Vodă Ruset in the Cuţitul de Argint church cemetery, Bucharest

Constantin Cantemir, ruler of Moldavia (1685–93), with his son Antioh

Mitropolitul Dosoftei

Metropolitan Bishop Dosoftei

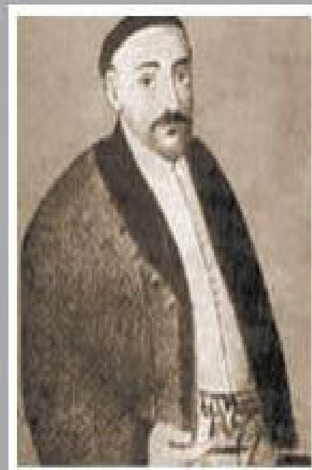

Miron Costin

Luigi FernandoMarsigli, călător italian carea remarcat că pe ambele maluri ale Dunării se vorbe°te române°te

Miron Costin

Luigi FernandoMarsigli, an Italian travellerwho noticed that people spoke Romanian on both banks of the Danube

Casadin la°i a mitropolitului Dosoftei...

... şi monumentul lui

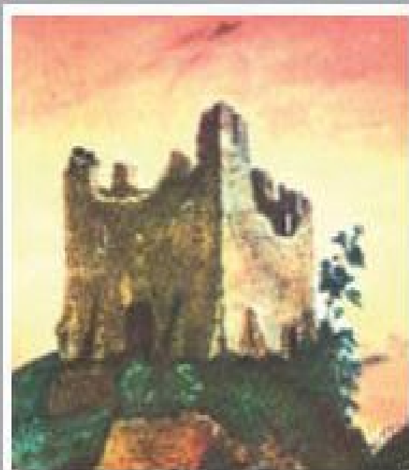
Houseof metropolitan BishopDosoftei in la°i...

... and his statue

Ruinele cetăţii Neamţ

Ruins of the Neamţ Fortress

Suceava la sfâr°itul secolului XVII

Suceava at the end of the 17th century

Stema familiei Bal°...

... °i cea a familiei Bălăceanu

Mănăstirea Turnu (judeţul Vâlcea); biserica mică a fost construită în 1676 de mitropolitul Varlaam.

Bal° family's coat of arms...

... and that of Bălăceanu family

Turnu Monastery, Vâlcea County; the small church was built by Metropolitan Bishop Varlaam in 1676.

Bisericade lemn din Căline°ti (judeţul Maramure°), construită înainte de 1663...

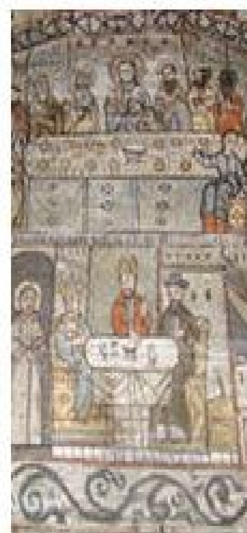
... şi fragmente din frescainterioară

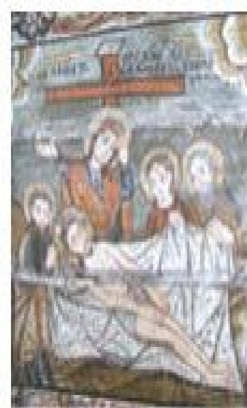
Wooden church in Căline°ti, Maramure° County, built before 1663...

... and fragments of the frescoinside

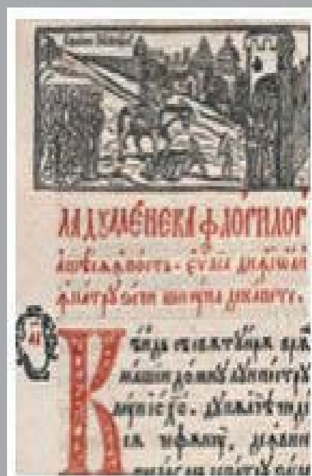

Portret al lui Varlaam, mitropolit al Moldovei, canonizat în 2007

Portrait of Varlaam, Metropolitan of Moldavia, canonized in 2007

Paginădin *Carte româneascăde învățătură (Cazania)*, prima carte tipărită la Iași, în Moldova, de mitropolitul Varlaam, în 1643

Pagefrom *The RomanianBook of Learning (Homiliary)*, the first book printed in Iași, Moldavia, by Metropolitan Varlaam, in 1643.

Judecarealui Iisus, frescădin biserica ortodoxă din lemn, Ociu (județul Hunedoara)

Trial of Jesus, fresco in the wooden Orthodox church in Ociu, Hunedoara County

Ioan Kemény, principe al Transilvaniei (1661–1662)

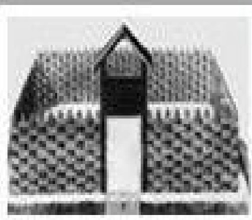
Barbacane în Turnul cu Ceas din Sighi²oara

Fortificaţie de tip palancă folosită încă în Transilvania în secolul XVII

John Kemény, Prince of Transylvania (1661–2)

Fortified watching windows of the Clock Tower in Sighi²oara

Palisade-type defence works, still in use in Transylvania in the 17th century

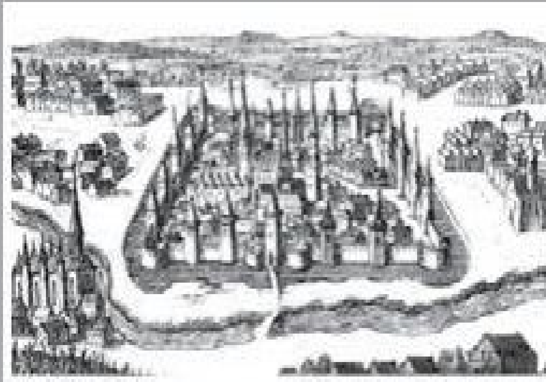

Pagini din *Psaltire pre versuri tocmită* şi *Acatistul Născătoarei de Dumnezeu*, tipărite la Uniev (azi Ucraina) de mitropolitul Dosoftei, 1673

Pages from *The Book of Psalms in rhymes compiled* and *The Akathist to the Theotokos*, printed at Uniev (present-day Ukraine) by Metropolitan Dosoftei in 1673

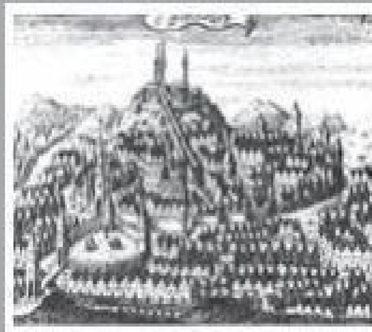

Cluj. Vedere generalădinspre nord, mijlocul secoluluiXVII (după o stampă contemporană)

SighPoara,1666, dăltiță

Bătăliade la Leventz(Levice), dintre habsburgi ¶i otomani, aliaţi cu tătarii ¶i moldovenii, 1664, acvaforte

Confruntarea de la Satu Mare, 1666

Bistrița, 1666

Confruntările dintre habsburgi ¶i otomani de la jumătatea secolului XVII reflectate în două gravuri de epocă

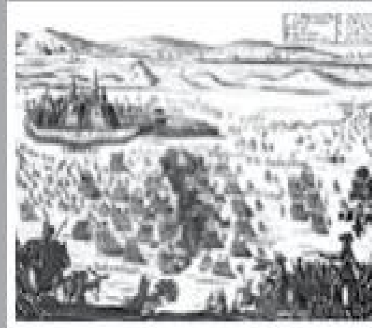
Planulcetăţii Satu Mare

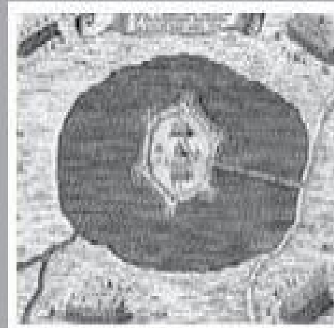
Cluj. Bird's eye view from the north, mid17th century (after a contemporary printing)

SighPoara,1666, chisel

The Battle of Levicebetween the Austrian and the Ottoman armies,the latter allied with the Tartarsand the Moldavians, 1664, etching

The confrontation at Satu Mare, 1666

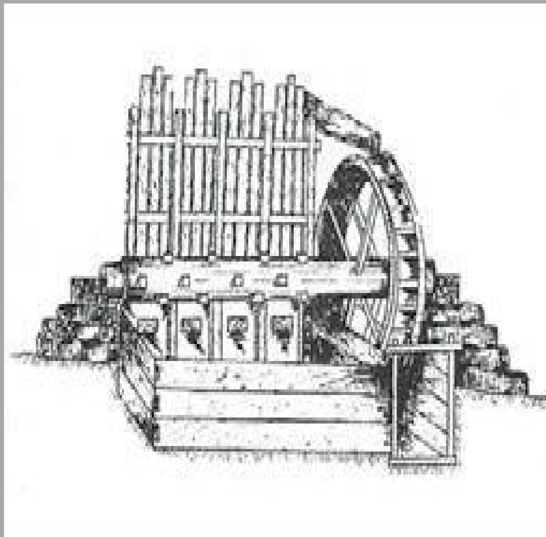
Bistrița, 1666

Mid17th century confrontations between the Habsburgsand the Ottomans reflected in two contemporary engravings

Planof SatuMare Fortress

ªteamp de lemn (pentru măcinareaminereurilor aurifere)

Unelte de miner din secolulXVII

Sfatul bresleipostăvarilor români din Făgăraº. Imaginede pe interiorul capaculuiunei lăzi de zestredin secolulXVII

Old wooden stamp used to crush auriferousores

Miner's tools from the 17th century

The Guild's Counsel of the Romaniancloth manufacturersfrom Făgăraº.Imagefound on the inner sideof a dowry chestlid from the 17th century

ªerban Vodă Cantacuzino, ctitorul mânăstirii Cotroceni, cu doamna Maria ºi fiul lor Gheorghe. Miniatură din condica mânăstirii Cotroceni

Casa domnească construită de paharnicul ªerban Cantacuzino la Comana (judeţul Ilfov)

ªerban Cantacuzino, founder of Cotroceni Monastery, with Lady Maria and their son Gheorghe. Miniature from the register of Cotroceni Monastery

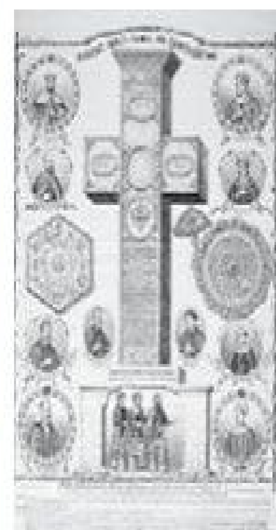
Princely House built in Comana, Ilfov County, by Cupbearer ªerban Cantacuzino

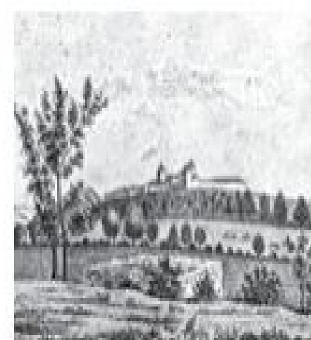

Crucea Cantacuzinilor

The cross of the Cantacuzino family

Mânăstirea Cotroceni la 1860

Cotroceni Monastery at 1860

Bisericamănăstirii Sinaia,fotografie din 1906

Chivot dăruit de ªerban Cantacuzino mănăstirii Cotroceni din Bucureªti

The church of Sinaia Monastery, 1906 photograph

Tabernacle donated by ªerban Cantacuzinoto Cotroceni Monastery in Bucharest

Valah, acvafortedin 1666

Valahă, acvafortedin 1666

Wallachianpeasant, etching, 1666

Wallachianpeasantwoman, etching, 1666

Mânăstirea Sinaia, ctitorită de spătarul Mihail Cantacuzino după o vizită la mânăstirile de pe Muntele Sinai. Pictura a fost realizată în 1692 de Pârvu Mutu.

Portretul marelui spătar Mihail Cantacuzino, pictură din secolul XIX

Sinaia Monastery, founded by Swordbearer Mihai Cantacuzino between 1690 and 1695, after a visit to the monasteries on Mount Sinai. The frescoes were painted in 1692 by Pârvu Mutu.

Mihai Cantacuzino's portrait, 19th century

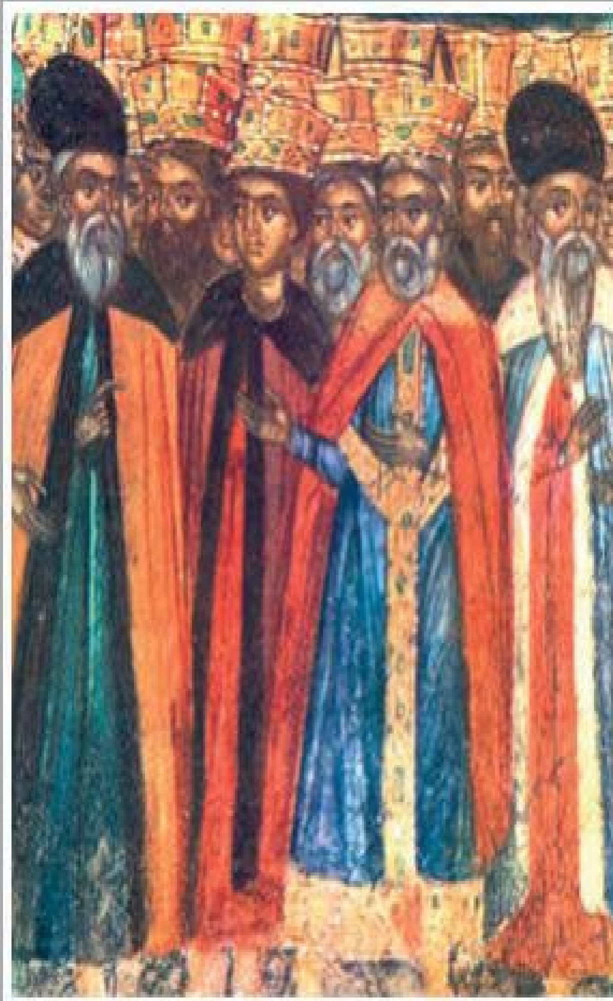

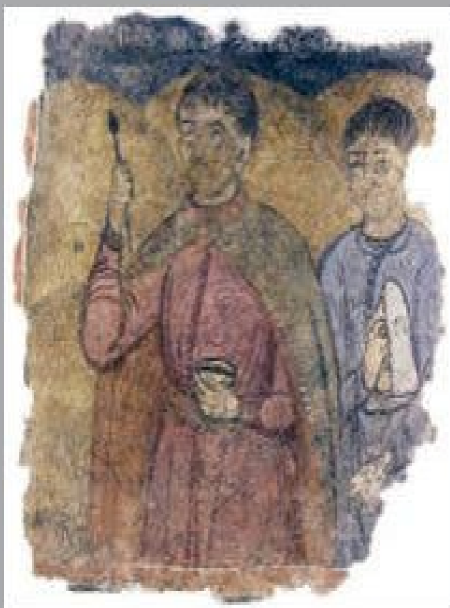
StemaCantacuzinilor realizatădin aur, rubine, smaralde°i perle

Cantacuzino Family'scoat of arms made out of gold, rubies, emeraldsand pearls

Frescăde PârvuMutu de la Treilerarhi, bisericadin Filipe°ti de Pădure,ctitoria Băla°ei Cantacuzino,soţia agăi Matei Cantacuzino

Frescoby PârvuMutu (1657–1735)in the Trei IerarhiChurch in Filipe°tii de Pădure,founded by Matei Cantacuzino'swife, Băla°a Cantacuzino

PârvuMutu (1657–1735), autoportret, fragment din pictura murală a bisericii din Bordeşti

PârvuMutu's self-portrait in the frescoof Bordeşti Church

BisericaColţea din Bucureºti ridicată în jurul anului 1698 de Mihail Cantacuzino

Paginădintr-o carte despreasediulVienei

Colţea Church in Bucharestbuilt around 1698 by Mihai Cantacuzino

Pagefrom a book on the Siegeof Vienna

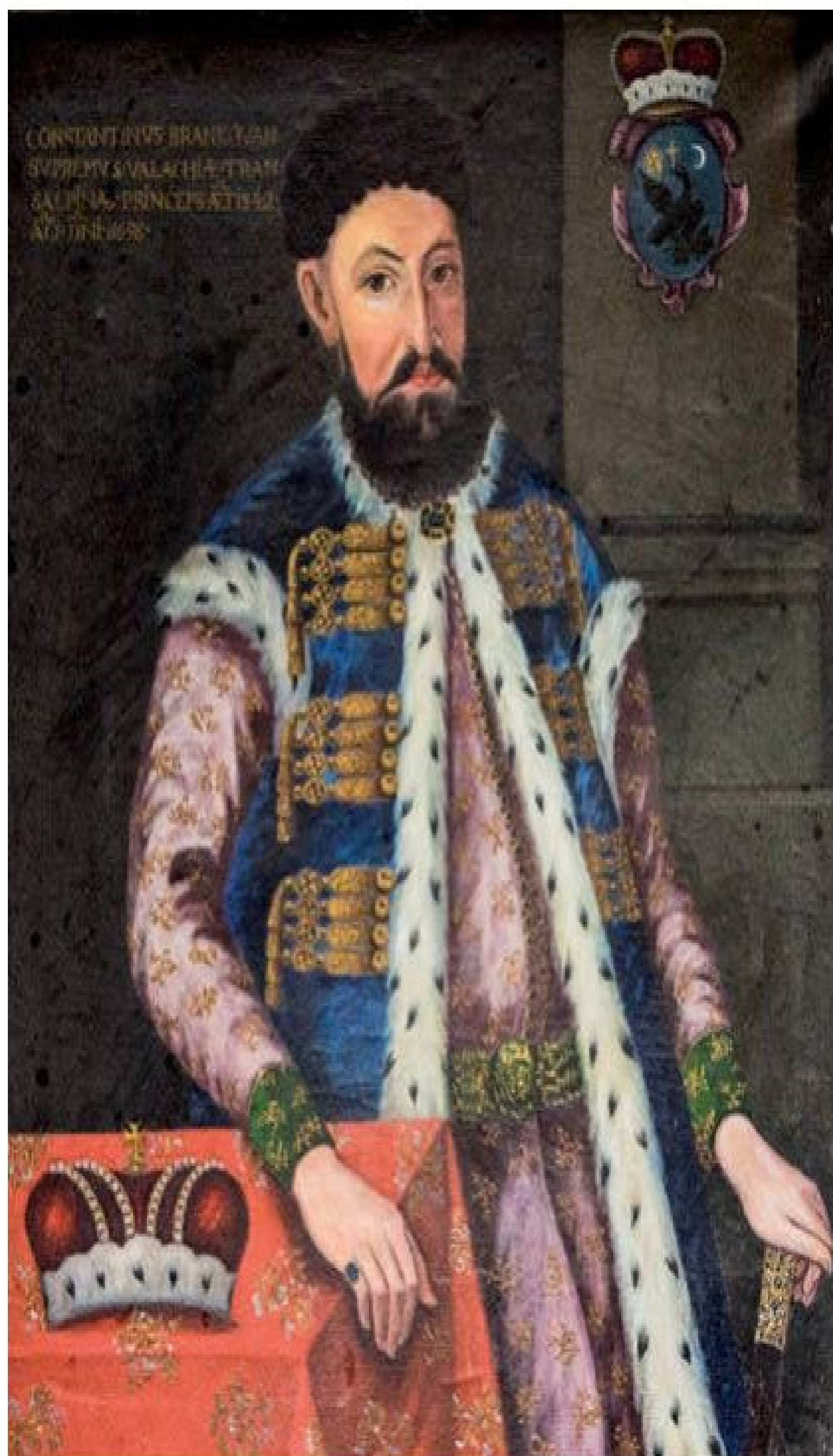
Lupta polonezilor ºi cazacilorcu otomanii ºi tătarii în sudul Basarabiei,1684

Thebattle of the Polesand Cossacksagainst the Ottomans and Tartarsin the south of Bessarabia,1684

Planulcetăţii Tighina (Bender)

Planof Tighina (Bender) Fortress

Constantin Brâncoveanu,tablou aflat la palatul Mogoºoaia

Constantin Brâncoveanu, painting in Mogoºoaia Palace

Bisericamănăstirii Hurezi,
principalactitorie a lui
Constantin Brâncoveanu...

... într-un desen
de Dieudonné Auguste
Lancelot

The church of Hurezi
Monastery, the main
foundation of Prince
Constantin Brâncoveanu...

... and the samein a
drawing by Dieudonné
Auguste Lancelot

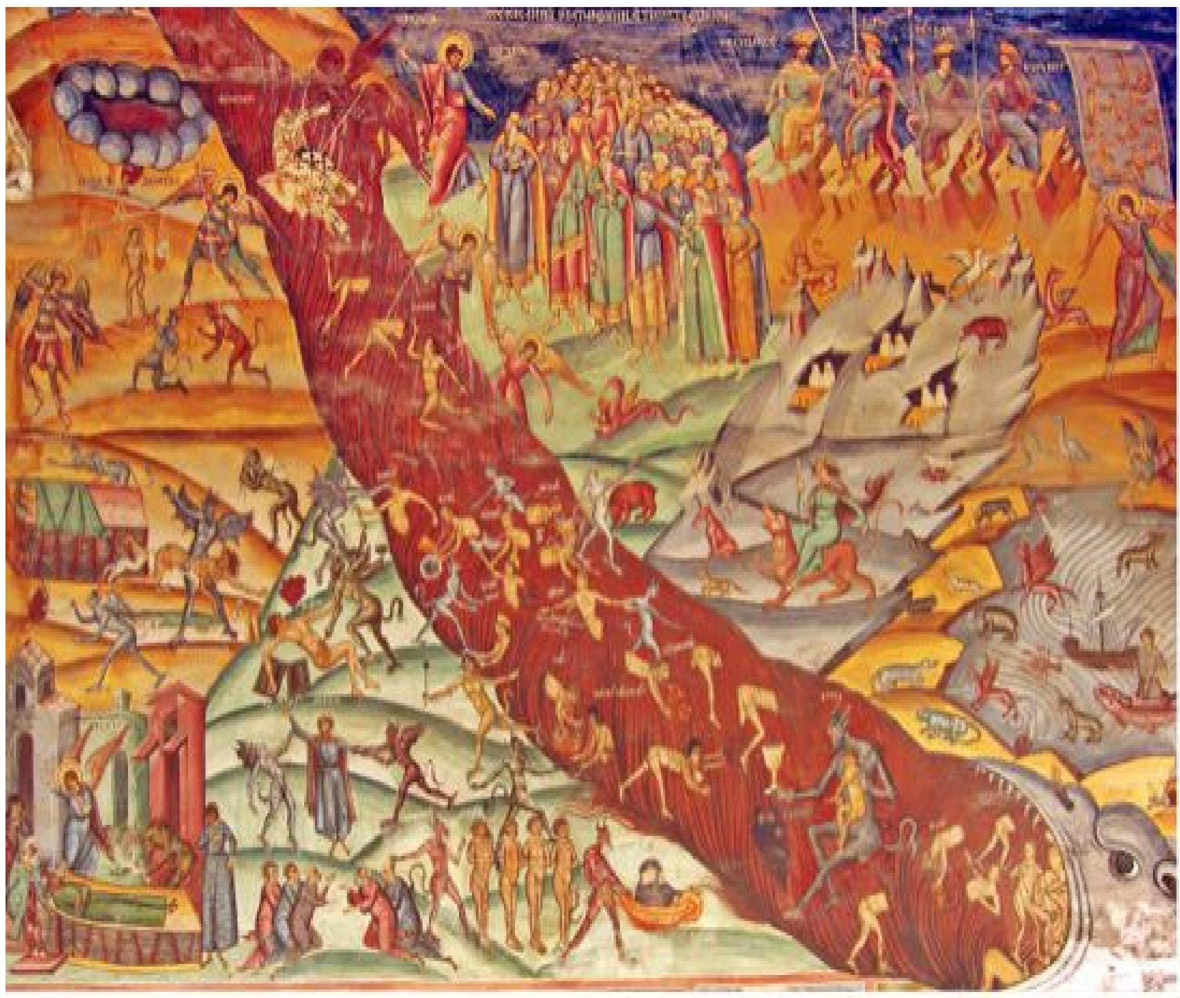

Hurezi, cromolitografie, secolul XIX

Judecata de Apoi, frescă exterioară, biserica mănăstirii Hurezi

Hurezi Monastery, 19th century chromolithograph

The Last Judgment, fresco in the porch of Hurezi Church

Palatul Mogo°oaia, ridicat de Constantin Brâncoveanu

Curtea lui Brâncoveanu (reconstituire)

Mogo°oaia Palace, built by Constantin Brâncoveanu

Brâncoveanu's Court (reconstruction)

Mănăstirea Sâmbăta de Sus, ctitorie a lui Constantin Brâncoveanu

Sâmbăta de Sus Monastery, founded by Constantin Brâncoveanu

Vas pentru agheasmă realizat de argintarul bra°ovean Georg Heltner, dăruit de Constantin Brâncoveanu mănăstirii Dintr-un lemn (județul Vâlcea), 1695

Holy water vase, made by silversmith Georg Heltner of Bra°ov, given by Constantin Brâncoveanu to Mănăstirea Dintr-un Lemn (One Piece of Wood Monastery), Vâlcea County, in 1695

Cană realizată de argintarul Sebastian Hann...

... °i alta, opera argintarului Stephanus Weltzer al II-lea

Pitcher made by silversmith Sebastian Hann...

... and another one, made by silversmith Stephanus Weltzer II

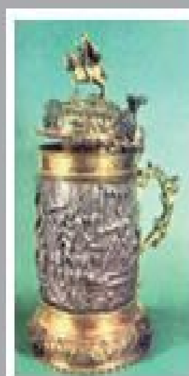
Mitropolitul Antim Ivireanul, zugrăvit pe o icoană...

... ºi în tabloul votiv din biserica Govora

Metropolitan Bishop Antim Ivireanul, depicted in an icon...

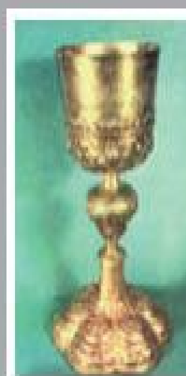
... and in the votive painting of Govora Church

Obiecte de orfevrărie realizate în timpul lui Constantin Brâncoveanu

Goldsmith's works from the reign of Constantin Brâncoveanu

Bisericamănăstirii Antim din Bucure°ti, ctitorie a lui Antim Ivireanul,în noul amplasament,după ce a fost translată în vremealui Nicolae Ceau°escu

The church of Antim Monastery in Bucharest,founded by Metropolitan BishopAntim Ivireanul(1713–5), in its new location, after being translated during Ceau°escu's regime

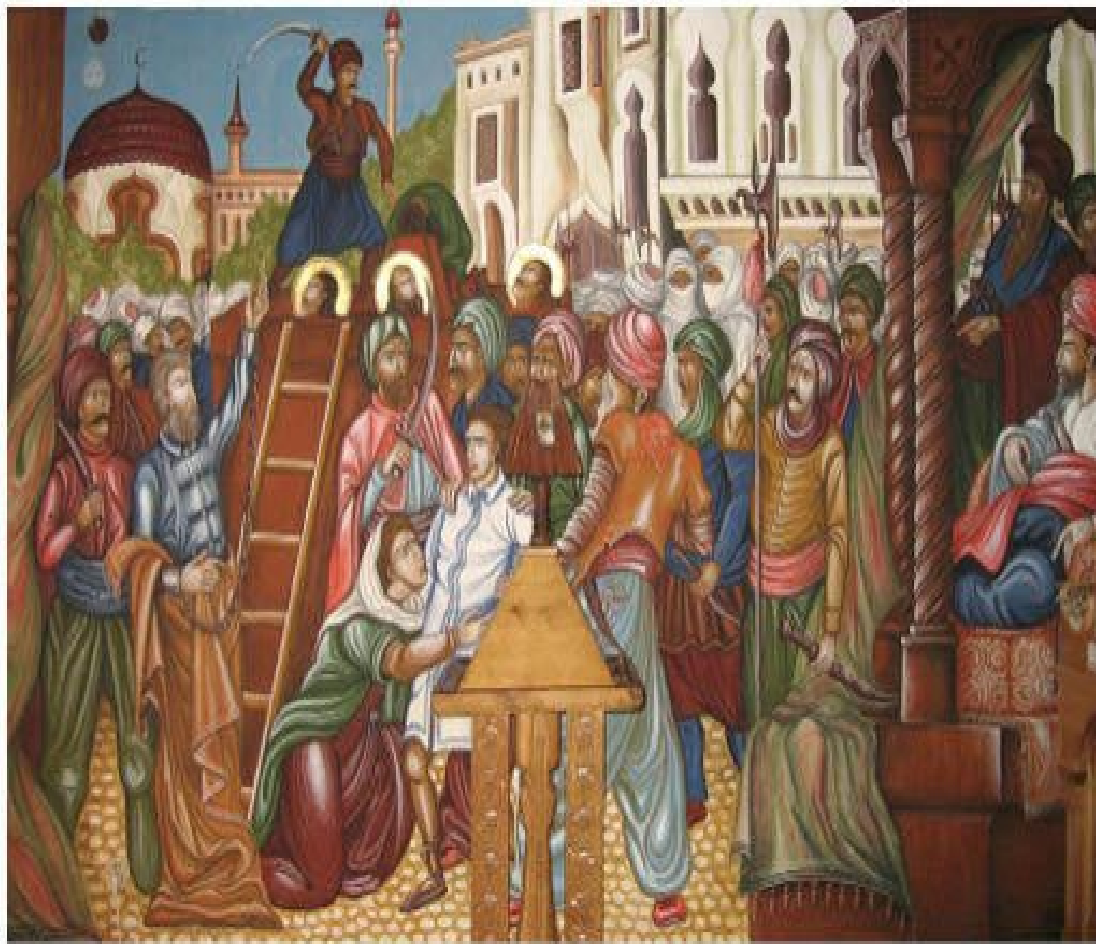

Carede oastedin vremealui Constantin Brâncoveanu

ExecuțiaBrâncovenilor la Istanbul

Army carts from the time of Constantin Brâncoveanu

Executionof Brâncoveanu family in Istanbul

Dimitrie Cantemir

CasandraCantacuzino, prima soţie a lui Dimitrie Cantemir

Dimitrie Cantemir

CasandraCantacuzino, Dimitrie Cantemir's first wife

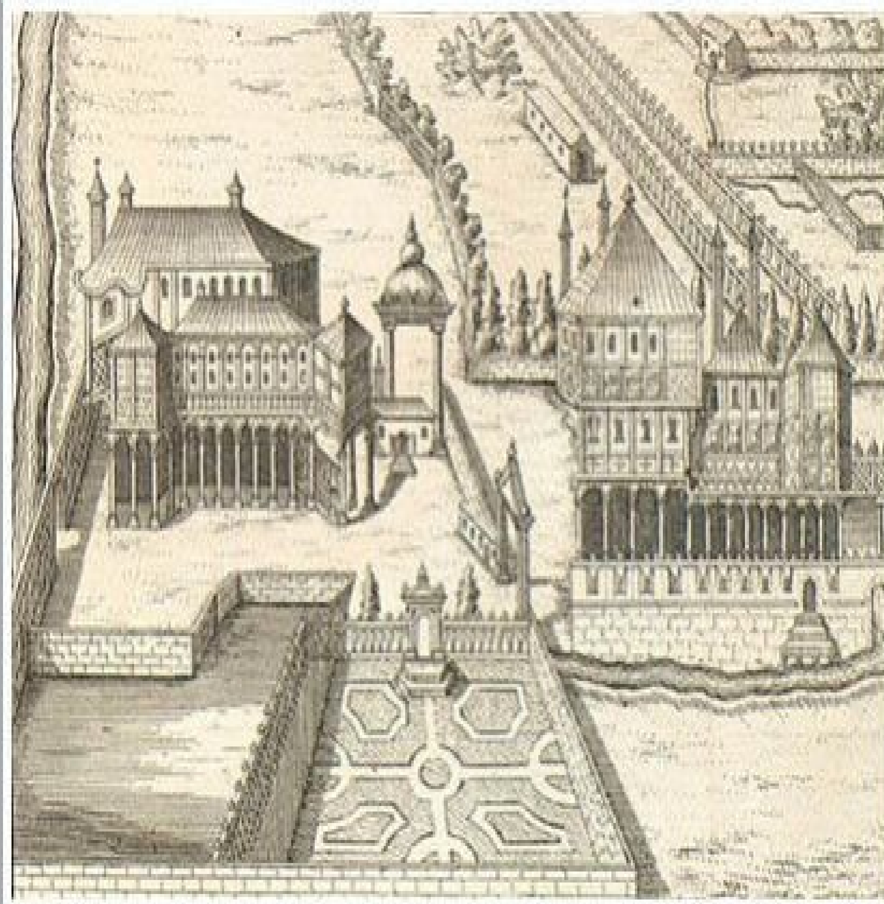

RaduGreceanu,mare logofăt ¶ cronicarmuntean

RaduGreceanu,Walachian GreatChancellorand chronicler

Palatul de pe malul Bosforului în care a locuit cu chirie Dimitrie Cantemir

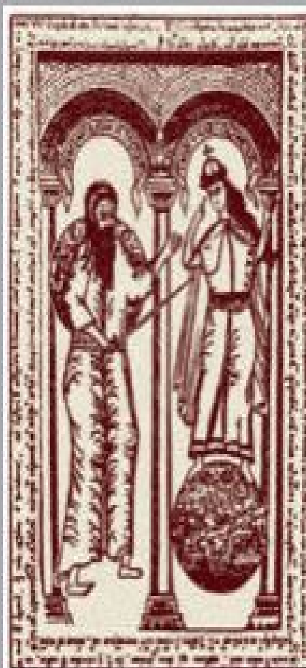
Ilustraţie a lui Dimitrie Cantemir la cartea sa *Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea*

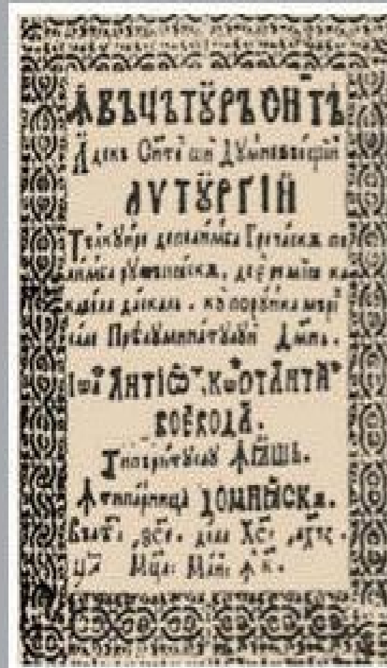
Tâlcuirea Liturghiei de Ieremia Cacavela, Ia°i, 1697

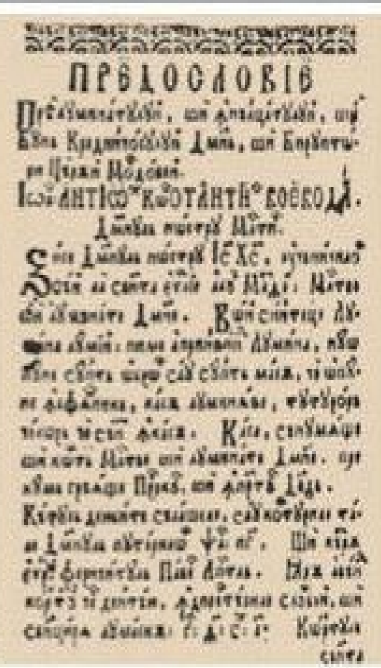
The Istanbul palace on the bank of the Bosphorus where Dimitrie Cantemir lived on rent

Ilustraţie a lui Dimitrie Cantemir la cartea sa *The Divan or The Wise Man's Parley with the World*

The Holy Mass translated by Ieremia Cacavela, Ia°i, 1697

Antioh Cantemir

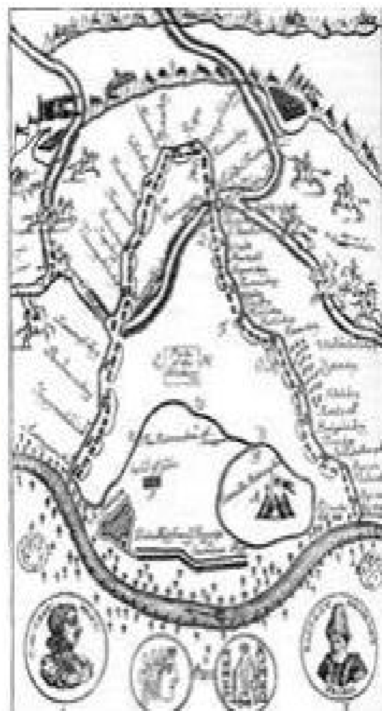
Antioh Cantemir

Imre Thököly, principe al Transilvaniei (1690–1691)

Emeric Thököly, Prince of Transylvania (1690–1)

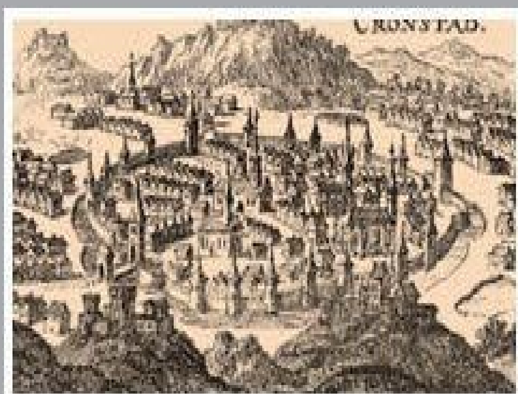

Primul ºi al doilea campament al regelui Suediei la cetatea Tighina (1711), acvaforte

Planul Bătăliei de la Stănileºti, iulie 1711 *(jos, dreapta)*

The first and the second camping of the Swedish King at Tighina Fortress (1711), etching

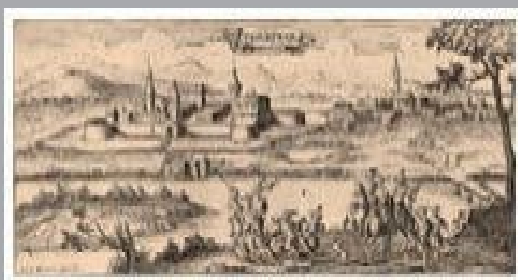
Plan of the battle of Stănileºti, July 1711 *(bottom, right)*

... Sibiu... ... Sibiu...

... Alba Iulia... ... Alba Iulia...

... Oradea ... Oradea

Ora°e transilvănene la sfâr°it de secol XVII:

Bra°ov...

... Timi°oara...

... Sighet...

... Gherla, fortăreață pusă la dispoziția armatei imperiale în 1687...

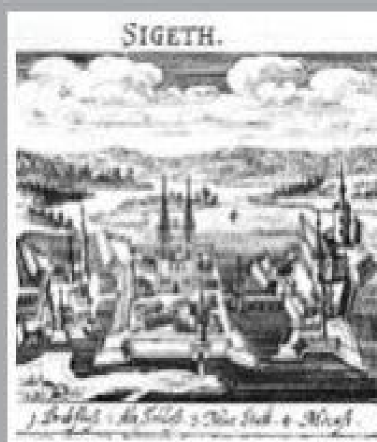
Transylvanian towns at the end of the 17 century:

Bra°ov...

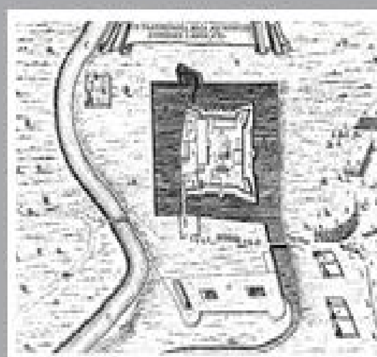
... Timi°oara...

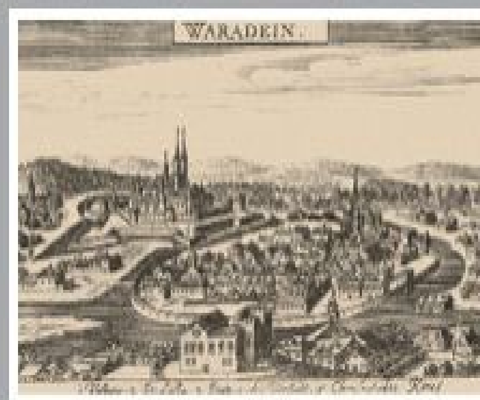
... Sighet...

... Gherla, fortress put at the disposal of the Imperial army in 1687...

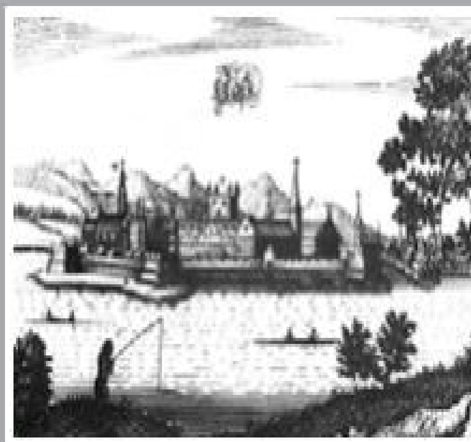

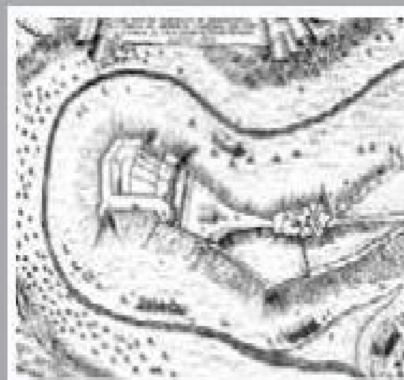
Lupta de la Lipovadintre imperiali °i otomani

The Battle of Lipovabetween the Imperialsand the Ottomans

TurnuRo°u, pasul de pe Valea Oltului

Bucure°tiul în secolulXVII

TurnuRo°u, the mountain passon the Olt River valley

Bucharest in the 17th century

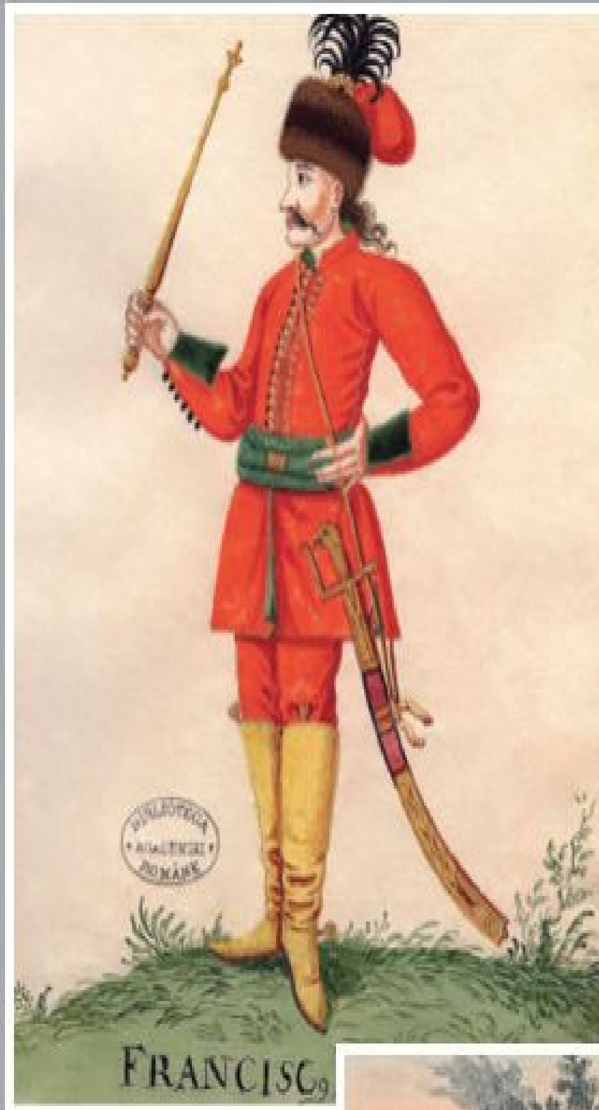

Ia°i, gravurăde sfâr°it de secolXVII

Chioaru, fortăreață ocupată în anul 1688 de generalul austriacCarafa

Ia°i, engraving,end of the 17th century

Chioaru, fortress occupiedin 1688 by the Austrian generalAntonio von Caraffa

SECOLUL

XVIII

CENTURY

Veacul reformelor

„Marele secol", cum e îndeobște cunoscut răstimpul de după 1700 și care prin evenimentele consumate într-o parte sau alta a Europei are o durată variabilă – în Principatele Române, de pildă, prelungindu-se până la 1821 –, înseamnă în primul rând o redimensionare a stăpânirii spațiului continental.

Expansiunea Imperiului Austriac spre sud-est, care la un moment dat va face ca Dunărea să-i fie hotar cu Poarta Otomană, regresul acesteia din urmă, ofensiva Rusiei spre Europa și Orientul Apropiat, în numele ortodoxiei de expresie panslavistă, se traduc mai cu seamă într-un șir nesfârșit de războaie și croiri de noi hotare.

Aflate la confluența atâtor interese divergente, teritoriile române sunt, pe rând, teatru de război, obiect de negociere, spațiu de absorbție al unor influențe dintre cele mai felurite. Criza de conștiință traversată de monarhiile absolute, dialogul cu mari filosofi, între care enciclopediștii, formulele de guvernare de tipul despotismului luminat își găsesc ecoul în societatea românească. Influențele străine – austriacă, turcească (aceasta în formă fanariotă) ori rusească – sunt receptate rapid, și emergența noilor structuri economice, sociale și mentale este o dovadă a mobilității românilor, a dorinței lor de a se insera în Europa lărgită.

O exploatare eficientă a resurselor umane, un aparat birocratic a toate stăpânitor, marile și eficientele lucrări edilitare, ca și privirea binevoitoare plecată asupra populației românești majoritare de către Maria Tereza și Iosif al II-lea mai cu seamă, păreau a fi ingrediente îndestulătoare pentru „fericirea popoarelor" de curând intrate sub ferula habsburgică.

Realitatea era mai prozaică. Secolul XVIII debutează în Transilvania recent cucerită de austrieci și în Ungaria cu revolta curuților, în fruntea cărora nu întârzie să se pună Francisc Rákóczi al II-lea, reprezentantul unei familii mereu nesupuse față de Casa de Austria.

Dar uriașul angrenaj pus în mișcare de imperiu funcționează eficient: războaiele neîntrerupte și susținerea armatei, aparatul administrativ, noile creații instituționale, opulența domeniilor senioriale, toate reclamă o capacitate financiară imensă. Și atunci fiscalitatea copleșitoare, organizarea vămilor (a oficiilor tricesimale), taxarea producției manufacturate, a importurilor, a activității companiilor negustorești – unele organizate pe criterii etnice (mai cunoscute fiind cele grecești și armenești) –, restructurarea sistemului notarial, prin înregistrarea riguroasă a oricărei forme de proprietate imobilă sau mobilă, devin tot atâtea surse de venituri pentru imperiul aflat în expansiune.

Tensiunile sociale previzibile, unele generate și de configurația etnică – a Transilvaniei, de pildă, unde populația producătoare aservită, formată din iobagi ori jeleri, este mai ales românească, iar nobilimea e în primul rând maghiară –, sunt rezolvate cu mână de fier învelită în mănușă de catifea. Soluția va rezista până către sfârșitul secolului XVIII, când războiul țărănesc declanșat de Horea în 1784 zguduie monarhia din temelii și are ecou până în America. Între timp însă, se pun în aplicare principiile iluministe care câștigă toată Europa: instruirea poporului, ameliorarea condițiilor de viață, cultivarea tradițiilor proprii fiecărui neam al monarhiei, șansa, mai mult iluzorie, de a face apel la „drăguțul de împărat".

Deosebirile confesionale (populația română majoritară fiind de credință ortodoxă) au fost rezolvate prin oferta unirii cu Roma, materializată în Biserica Greco-Catolică, cu centrul ei spiritual de iradiere Blajul. În 1754 începe astfel un lung și susținut proces de educare, luminare și întărire sufletească a românilor. Reprezentantul ilustru al acestei orientări rămâne Inocențiu Micu (Klein). Roadele oferite între zidurile Blajului se regăsesc în activitatea Școlii Ardelene, continuată și după 1800. Nivelul cultural atins de românii ardeleni la sfârșitul secolului XVIII e cel mai bine ilustrat de *Supplex Libellus Valachorum* – ansamblu de revendicări naționale adresate împăratului de la Viena.

La sud și est de Carpați, în primii ani ai secolului XVIII, suveranitatea Porții asupra Țării Românești și Moldovei își pierde din înțeles prin politica fățișă de desprindere de sub dominația otomană dusă de domnii Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir. Reacția Țarigradului nu întârzie: în locul voievozilor pământeni, vin (în 1711 în Moldova și în 1716 în Țara Românească) funcționari recrutați din 11 familii fanariote (numite astfel după cartierul stambuliot Fanar unde își aveau reședințele) sau asimilate: Callimachi, Caragea, Ghica, Hangerli, Ipsilanti, Mavrocordat, Mavrogheni, Moruzi, Racoviță, Giani-Ruset, Suțu. Unele dintre aceste familii erau românești, nu grecești.

O colonie grecească puternică exista în țările române încă de la căderea Constantinopolului (1453). Acum însă domnii fanarioți și clientela lor (dintre care mulți creditori) încep să domine toate resorturile țării, până în 1821. Oameni cultivați în majoritate și buni administratori, fanarioții trebuie să facă față cererilor sporite ale Porții (de produse, mână de lucru și bani), să-și urmărească propria îmbogățire și să guverneze în așa fel încât să domnească timp cât mai îndelungat asupra acestor mănoase provincii. Deveniți deopotrivă „ochii și urechile sultanului" la hotarul către Occident al imperiului, ei stabilesc o rețea de spioni și informatori care comunică permanent și eficient cu capitalele europene. Secretari, preceptori, negustori, călători, medici, aventurieri fac să pătrundă ideile iluministe în spațiul românesc. Racordați la climatul înnoitor de pe continent, unii domni fanarioți realizează reforme notabile, care le devansează pe cele operate în timpul Revoluției Franceze. Constantin Mavrocordat, cu eliberarea țăranilor dependenți (1746 și 1749), premerge dispoziția asemănătoare a ministrului francez Turgot.

În vremea lor se face o organizare administrativă mai eficientă a țării, se precizează forma și cuantumul impozitelor (ajunse, vai, la 431), se codifică sistemul juridic prin apelul la vechi texte bizantine combinate cu obiceiul pământului: apar astfel *Pravilniceasca Condică* (1780), *Codul Calimach* (1817), *Legiuirea Caragea* (1818). Asemenea despoților luminați din Occident, fanarioții sunt preocupați de instrucția și sănătatea poporului. Academiile princiare de la Iași și București, unde predau erudiți formați la Veneția, Padova sau Ioannina (Ianina) („a doua Atenă"), sunt pepiniere de viitori intelectuali, în majoritate cu formație clasică și teologică. Ospitalitatea fanarioților face ca la Iași și București să-și găsească adăpost spirite agitate, revoluționari care vor răscoli lumea creștină din Imperiul Otoman, ca acel Rigas Velestinlis, autorul unei constituții republicane și al unui imn revoluționar, *Thurios*, care îndemnau popoarele balcanice la luptă împotriva opresiunii turcești.

În tot secolul XVIII limba greacă e cea a culturii. Traducerile ce încep a se face reprezintă atât un efort de desprindere de sub tutela ei, cât și o căutare, meritorie și laborioasă, de echivalențe mai cu seamă a unor noțiuni abstracte în limba națională.

Dar analfabetismul e încă atotstăpânitor. Puținele școli mănăstirești ori laice, de țară sau de oraș, oferă o instrucție sumară. Absolvenții lor nu trec de lectura unor cărți populare, ca *Alexăndria*, *Erotocritul* ori *Sindipa* și *Visul Maicii Domnului*. Cel mai adesea se mulțumesc cu predica de duminică a preotului. Prin contrast, bibliotecile unor domni din familia Mavrocordaților atrag atenția regilor francezi, care trimit emisari la București pentru a achiziționa exemplare rare.

Așezămintele spitalicești ori manufacturiere patronate de domnii din familia Ghica (de pildă spitalul Pantelimon și manufactura de la Chiperești), mănăstirile cu biblioteci (precum cea de la Văcărești), conacele, casele fortificate (cule), apeductele, fântânile, drumurile se înscriu într-un program edilitar întrerupt prea adesea, din nefericire, de războaie ori de năvălirile otomanilor din cazanele dunărene.

„Secolul fanariot" operează o schimbare drastică și în mentalitatea oamenilor, în port, comportament, preferințe gastronomice. Moda constantinopolitană, cu strălucirea ei amintind Bizanțul, e preluată de protipendada de la București, Iași sau Craiova, dar deopotrivă imitată de vârfurile păturii lucrătoare a negustorilor, cămătarilor, arendașilor.

Ortodocși cumpăniți, originari din lumea atât de pestriță confesional a capitalei otomane, fanarioții se dovedesc toleranți în ceea ce privește acceptarea și susținerea altor culte în țările române. Așa apar în această epocă biserici luterane și catolice, ca și sinagogi. Această influență turcească, mediată hotărâtor de lumea fanariotă, între altele și printr-o stăruitoare strategie matrimonială, care face ca aproape toate familiile grecești astfel venite să se încuscrească aici cu pământeni, începe, după 1774 (tratatul de la Kuciuk-Kainargi), să fie contracarată de cea rusească.

Ofensiva puterii Nordului, în expresia concentrată a domniei țarinei Ecaterina a II-a și mai apoi a nepotului ei Aleksandru I, s-a făcut prin ocupații succesive ale pământului românesc, ce au culminat în 1792 cu stabilirea primei granițe comune și în 1812 cu răpirea Basarabiei. Venirea puhoiului rus a însemnat prezența ofițerilor și a soldaților, a spionilor și a călugărilor predicatori și repetarea tacticii intrusului: căsătoria cu pământence. La nivelul protipendadei, în mod paradoxal, rușii favorizează pătrunderea limbii, a bucătăriei și a modei franceze. Din acest punct de vedere, rolul femeilor va fi unul de excepție.

Străinii în trecere prin țările române (Lady Craven, Langeron) sau cei cu rosturi statornice aici ca secretari ori consuli (Del Chiaro, Boscovici, Raicevici, Recordon, Wilkinson) descriu societatea românească astfel stratificată: *marea boierime*, cu luxul ei orbitor și petreceri de pomină (legile somptuare ale unor domni fanarioți rămân fără efect), jocuri de cărți ruinătoare, moravuri nu totdeauna riguroase. O urmează, imitând-o servil, *mica boierime*, din rândurile căreia se ridică slujbașii, funcționarii de tot felul – parte a *ciocoimii* –, *meșteșugarii și negustorii*, organizați parțial în bresle (isnafuri), care-și petrec viața între atelier sau prăvălie și bâlciul ori târgul unde-și desfac marfa (după 1774 sunt peste 600 de locuri de adunare a bâlciurilor numai în Țara Românească) și *țărănimea*, apăsată de

biruri, expuşămalversaţiunilor administraţiei, raidurilor militare străine, bolilor şi ignoranţei. Măsurile de protejare a ţărănimii rămân mai mult retorice: precizarea impozitelor nu înseamnă diminuarea lor. Ba, I.G. Caragea introduce chiar o dare preventivă, grosăritul, spre a evita intrarea în puşcărie...

Ultima categorie socială socotită în legislaţia vremii „bun de mână moartă", *ţiganii* (de curte, mănăstireşti, ursari, aurari, lingurari ş.a.) sunt oamenii cei mai defavorizaţi de soartă.

Străbătând şleaurile pline de praf, noroi ori nămeţi ale ţărilor române, străinii rămân impresionaţi mai ales de frumuseţea femeilor şi a costumului popular, ca şi de numărul mare de biserici.

Dar, dacă această margine de Europă începe să intereseze tot mai mult pe străini – nemţi, francezi sau englezi –, care includ şi teritoriile române în acel *Grand Tour* cu care se simţea dator orice om de lume din Occident, gestul nu este nici pe departe reciproc. Românii nu prea circulă dincolo de hotarele lor, cu excepţia hagiilor şi a negustorilor care mai coboară în Grecia, făcându-şi în prealabil testamentul. Radu Dudescu, care, ajuns ca prin minune la Paris, unde, în plină epocă napoleoniană, în condiţiile în care zahărul era o raritate din cauza războaielor, îl presară pe drumul către Versailles ca să-i dea iubitei senzaţia că e iarnă, rămâne o figură singulară prin ce face şi prin locul de unde vine.

Secolul fanariot a fost criticat cu furie şi patimă de istoricii veacului următor, începând cu Nicolae Bălcescu şi Mihail Kogălniceanu. Ei şi urmaşii lor au văzut în guvernarea fanarioţilor explicaţia decalajului nostru cultural faţă de Europa, a moravurilor pervertite, incapacitatea de organizare pe termen lung, o anume versatilitate în relaţiile interumane.

Evidenţa cere să acceptăm câte ceva din aceste susţineri. Pe de altă parte, le datorăm fanarioţilor legăturile cu Europa din acest răstimp, mult mai profunde, mai subtile şi mai însemnate decât lasă să se vadă o privire superficială asupra domniilor lor. Înflorirea culturii de expresie grecească, în asemenea măsură încât se poate vorbi de „o limbă grecească din principate", oarecum deosebită de cea de pe pământul elen, a însemnat cultivarea a mii de oameni, greci şi români. Aceştia din urmă, după puteri, odată instruiţi, aveau să devină promotori ai culturii naţionale. Între ei, un rol de seamă l-au jucat poeţii Văcăreşti.

Biserica, aflată deopotrivă în obedienţa fanarioţilor – aproape toţi mitropoliţii de la Iaşi şi Bucureşti din acest răstimp sunt greci –, a contribuit la disciplinarea clerului, la comentarea şi tipărirea unei literaturi liturgice remarcabile în centrele monahale de la Neamţ, Râmnic, Buzău sau Argeş.

În sfârşit, fanarioţii nu pot fi percepuţi ca duşmani ireductibili ai românilor, ca unelte oarbe ale osmanlâilor. Propriile lor idealuri de independenţă, de înfăptuire a „marii idei" care însemna renaşterea Bizanţului, comunitatea de religie, înrudirile cu atâtea familii româneşti, care au dus practic la împământenirea multor neamuri, cum e cel al mitropolitului Dosithei Filitti, ne îndeamnă să-i privim ca pe nişte înaintaşi. Când contractul lor cu societatea românească şi-a epuizat toate valenţele, aveau să fie înlăturaţi. Acest lucru s-a întâmplat în 1821.

The Age of Reforms

The Great Century – as the period after 1700 is also known – has a variable length depending on the events which occurred in one part of Europe or another (for example, in the Romanian Principalities it lasts until 1821) and brings first of all a resizing of the continental domination.

The expansion of the Austrian Empire towards south-east, which at a certain point will change the Danube into its border with the Ottoman Empire, the Porte's regression, the Russian offensive towards Europe and the Middle East in the name of the pan-Slavic Orthodoxy are reflected in a neverending succession of wars and new border lines.

At the junction of so many divergent interests, the Romanian territories became successively: war theatre, bargaining chip, and a region which absorbs the most varied influences. The crisis of conscience absolute monarchies are facing, the dialogue with great philosophers (among them the Encyclopaedists), the enlightened despotism-like government solutions are echoed by the Romanian society. Foreign influences (Austrian, Turkish in their Phanariot form, and Russian) are quickly absorbed, and the newly emerged economical, social and mental structures become a proof of Romanians' adaptability and of their wish to join the enlarged Europe.

A more efficient exploitation of the human resources, an almighty bureaucratic gearing, the vast and efficient urban projects, as well as the benevolent attitude of Maria Theresa and Josef II towards the Romanian majority of the Translyvanian population, seemed to be enough ingredients to ensure the "happiness of the peoples" recently fallen under the Habsburg lash.

The reality was much more prosaic. The 18th century starts in Transylvania (recently conquered by Austrians) and in Hungary with the Hungarian kuruc peasant revolution led by Francis Rákóczi II, member of a family which had never been obedient to the House of Austria.

But the huge gear set in motion by the Empire worked very efficiently: the everlasting wars and the army's maintenance, the new administrative institutions, the opulence of the nobles' estates, all required a huge financial capacity. Hence the overwhelming taxes, the customs organization, the taxes on manufactured production, on imports, on the activity of the merchant companies – some based on ethnic criteria (the better known being the Greek and Armenian ones) – the notary system's restructuring through rigorous registration of any form of property, either mobile goods or real estate, became as many income sources for the ever expanding Empire.

The predictable social tensions, some of them generated by the ethnic configuration – in Transylvania for instance, where the subjugated productive population (made up of serfs or cottars) is mostly of Romanian ethnic origin, while the nobility is mainly Hungarian – were settled with "an iron fist in a velvet glove". This solution will last until the end of the 18th century, when the peasant war started by Horea in 1784 shattered the very foundations of the monarchy and its echo reached as far as the US. Meanwhile, the Enlightenment principles which swept throughout Europe were applied: education of the people, improvement in the standard of living, cultivating the folk customs of each nation within the Monarchy, the chance (illusory usually) to appeal to the „Kind Emperor".

Religious differences (most of the Romanian people were Orthodox) were settled by the Union with Rome, materialised in the emergence of the Greek-Catholic Church, with its spiritual irradiation centre in Blaj. A long and sustained process of education, enlightenment and spiritual reinforcement of the Romanian people began in 1754. The great representative of this orientation was Inocențiu Micu (Klein). The process of thinking and teaching within the walls of Blaj resulted in the activity of the so-called Transylvanian School, which continued its activity well after 1800. A prestigious illustration of the cultural level reached by the Transylvanian Romanians at the end of the 18th century was *Supplex Libellus Valachorum*, a collection of national claims addressed to the Austrian Emperor in Vienna.

To the south and east of the Carpathians the sovereignty of the Ottoman Empire over Walachia and Moldavia lost its significance at the beginning of the 18th century thanks to the open anti-Ottoman policy of both Constantin Brâncoveanu and Dimitrie Cantemir. Istanbul's reaction was quick: instead of native rulers the Ottomans started sending (since 1711 in Moldavia and 1716 in Walachia) public servants recruited from 11 Phanariot or Phanariot-like families (named after the Phanar neighbourhood of Istanbul where they had their residence), namely Callimachi, Caradja (Caragea), Ghica, Hangerli, Ypsilanti, Mavrocordatos, Mavroghenes, Mourouzis (Moruzi), Racoviță, Giani-Ruset, and Soutzos. Some of them were Romanians, not Greeks.

A strong Greek colony had been living in the Romanian Principalities since the fall of Constantinople (1453). Now, the Phanariot princes and their clients (mainly creditors) started ruling everything in the country until 1821. Usually educated and good administrators, the Phanariots had to cope with the Ottoman Court's evergrowing demands (in products, labour force and money), to care for their own enrichment and to try to rule these wealthy territories as long as possible. Becoming the Sultan's "eyes and ears" at the western border of the Empire, they established a net of spies and informants which communicated permanently and efficiently with all European capitals. Secretaries, private teachers, merchants, travellers, doctors, adventurers brought Enlightenment ideas into our country. Connected to the progressive European climate, some of the Phanariot princes carried out remarkable reforms, at times even more advanced than those implemented by the French Revolution. Constantine Mavrocordatos, for example, was one step ahead of the French Minister Turgot by freeing dependent peasants in 1746 and 1749.

The Phanariotes governed the country more efficiently, established the form and the exact amount of taxes (whose number unfortunately reached 431), codified the legal system by making recourse to old Byzantine texts combined with customary law. Several legal books were published such as: *Pravilniceasca Condică* (*The Book of Rules*) (1780), *Codul Calimach* (*The Calimach Code*) (1817), *Legiuirea Caragea* (*Caragea's Law*) (1818). Like the Western enlightened monarchs, the Phanariot princes showed concern for the people's instruction and health. Scholars educated in Venice, Padua or Ioannina („the second Athens") taught at the Royal Academies in Iași and Bucharest, which became nurseries of future intellectuals, most of them with a classic or theological background. Phanariot hospitality allowed for Iași and Bucharest to house excited spirits, revolutionaries who would unsettle the Christian world in the Ottoman Empire, like Rigas Velastinlis, the author of a Republican Constitution and a revolutionary anthem – *Thurios* – which instigated peoples from the Balkans to fight against Ottoman oppression.

Greek language was the language of culture throughout the 18th century. The translations into Romanian, which became more frequent at the time, were an attempt to get free of its influence, and a praiseworthy and arduous quest for Romanian equivalents to abstract terms.

But illiteracy was still omnipresent. The few monastery or secular schools in towns and villages provided but a summary instruction. Their graduates were able to read only *Alexandria, Erotokritos, Syntipas* or *Visul Maicii Domnului (St. Mary's Dream)*. Most often the Sunday sermon was quite enough for them. By contrast, some libraries of the Mavrocordatos family caught the attention of the French Kings who sent couriers to Bucharest to purchase rare copies.

Hospitals and manufactures owned by rulers from the Ghica family (like the Pantelimon Hospital and the manufacture in Chiperești), monasteries with large libraries (for example Văcărești Monastery), manors, fortified houses (*cule*), aqueducts, fountains, and roads became parts of an urban development programme, unfortunately too often interrupted by wars or Ottoman invasions.

The "Phanariot Age" witnessed also a crucial change in people's mentality, clothes, behaviour, and culinary preferences. Constantinopolitan fashion with its Byzantine glow was adopted by the upper class of Bucharest, Iași and Craiova, but also imitated by the upper layer of merchants, money lenders, and land tenants.

The Phanariots were sensible Orthodox, originating from the confessional mix of the Ottoman capital, and they proved very tolerant towards other religions in the Romanian Principalities. Lutheran and Catholic churches and even synagogues were erected at the time. After the 1774 Treaty of Kücük Kaynarca, this Turkish influence, decisively mediated by the Phanariot worldview and heavily impacted by a persistent matrimonial strategy, which made almost all newcoming Greek families become relatives of Romanian families, began to be countered by the Russian influence.

The offensive of the Northern power, exerted in a concentrated way by Empress Catherine II and later by her nephew Alexander I, was accomplished by successive conquests which reached their highest point in 1792, when the first shared border was established, followed by the annexation of Bessarabia in 1812. The Russian flooding brought soldiers and officers, spies and preaching monks as well as a repetition of "the intruder's technique": marriages with Romanian women. Paradoxically at the upper class level, Russians facilitated the penetration of the French language, cuisine and fashion. Women played an exceptional role in this respect.

Foreigners visiting Romanian Principalities (Lady Craven, Langeron) or those who had already settled down and were working here as secretaries or advisers (Del Chiaro, Boscovich, Raicevich, Recordon, Wilkinson) described a stratified society made up of the following levels: the *great boyars*, with their overwhelming luxury and great parties (several sumptuary laws of the Phanariot rulers were not enforced), with their card gambling leading to bankruptcy, and not a very healthy morality. They are followed and subserviently imitated by *the small gentry*, out of which all kind of clerks and servants – belonging to *the upstart class* – rise in the world. *Handicraftsmen* and *merchants*, partially organised in guilds (*isnafs*), share their entire lives between workshops and stores and the fairs where they exhibit their products (after 1774 there were more than 600 fairs in Walachia only). Finally there is *the peasantry*, burdened by taxes, exposed

to administrative abuses, foreign military raids, diseases and ignorance. The measures intended to protect the peasants were rhetorical rather than real: the specification of the exact tax values did not mean their reduction. I.G. Caradja introduced even a prevention bulk tax, which people had to pay in order to avoid going to jail.

The last social category were *the Gipsies*, seen as "good for dead hands" in the legislation of the time (the ruler's Court and the monasteries own Gypsies who are bear leaders, goldsmiths, spoonmakers etc.). They were the most disfavoured social category.

Foreigners travelling the dust-, mud- or snow-covered roads of the Romanian Principalities were especially impressed by the beauty of the Romanian women and their traditional clothes and by the big number of churches.

In spite of this remote part of Europe becoming more and more interesting to foreigners (Germans, French or Englishmen), who included our country in their mandatory "grand tour" of any well-travelled Westerner, their behavior was not in the least reciprocated. Romanians did not go beyond the borders of their country, except for pilgrims and merchants who sometimes went as far as Greece after having made their last will. Radu Dudescu, who, arrived as by miracle in Paris during the Napoleonic era when, because of the war, sugar was a rarity, sprinkled it on the road to Versailles to give his girlfriend the impression that it is winter, is unique in his gesture and the place he came from.

The Phanariot century was criticized with anger and fury by next century's historians, beginning with Nicolae Bălcescu and Mihail Kogălniceanu. They and their successors had hold the Phanariots' governance responsible for our lagging behind the European culture, our corrupt morality, lack of long-term organisation, and a certain versatility in human relations.

Historical reality forces us to accept part of their statements. On the other hand, we owe the Phanariots our connections with contemporary Europe, which were deeper, more subtle and stronger than they seem at first sight if we look at their reigns only in a superficial way. The flourishing of the culture in Greek to such an extent that we can speak of a "Greek language of the Principalities", slightly different from the one spoken in Greece, meant that thousands of people, of both Romanian and Greek ethnic origin, had access to better education. Once educated, Romanians were to become in their turn and according to their possibilities promoters of the national culture. Among them, an important role was played by the Văcărești poets.

The Church, which was equally obedient to the Phanariots – almost all the Metropolitan Bishops of Iași and Bucharest of the time were Greek – contributed a lot to the clergy's discipline; they also published and issued commented copies of a remarkable liturgical literature in the monastic centres of Neamț, Râmnic, Buzău or Argeș.

Finally, the Phanariots cannot be considered the Romanians' irreducible enemies, blind instruments of the Ottoman Empire. Their own ideals of independence, of accomplishing "the Great Idea", namely the re-birth of Byzantium, the shared religion and their kinship with many Romanian families, which made many of them (for example Metropolitan Dositei Filliti's family) settle down here, impel us to see them as forerunners. When their contract with the Romanian society had exhausted all its valences, they were removed. This happened in 1821.

ȚĂRILE ROMÂNE
TRANSILVANIA

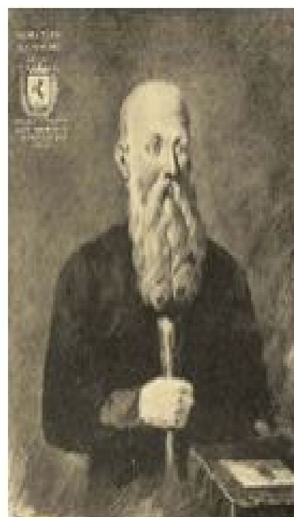

2
3
ΜΑΙΟΣ

MICHAEL ABAFFI D.G. PRINCEPS TRANSYLVANIÆ, PART: REG HUNG DOMINUS ET SICULOR: COMES.

Mihail Apafi I, principe al Transilvaniei (1661–1690), căruia Austria i-a recunoscut domnia ereditară

Michael I Apafi, the Transylvanian Prince (1661–90) whose hereditary reign was recognized by Austria

Cancelarul Mihail Teleki, cel care a deschis calea Habsburgilor în Transilvania

Generalul austriac Donat Heissler

Friedrich von Veterani, comandantul trupelor imperiale din Transilvania acvaforte

Chancellor Michael Teleki opened the path of the Habsburg domination in Transylvania.

Austrian General Donat Heissler

Friedrich von Veterani, commander of the Imperial troops in Transylvania (etching)

Gravură alegorică înfățișând supunerea Transilvaniei

Allegorical engraving showing Transylvania's submission

Bisericagreco-catolică din Cluj *(stânga)*

Fostulmitropolit ortodox Atanasie Anghel devine, în 1701–1713, primul episcopal Bisericii RomâneUnite din Transilvania.

Petru PavelAaron, episcopal românilor uniți în 1752–1764, a deschisprimele trei școliromâneștila Blaj.

Preotși țăran români din Transilvania

Greek-Catholic Church in Cluj *(left)*

Ex-Orthodox Metropolitan Bishop AtanasieAnghel becamethe first Bishopof the United RomanianChurch in 1701–13.

Petru PavelAaron, Bishopof the United Romanians in 1701–13. He inaugurated the first three Romanian schoolsin Blaj.

Romanianpriest and Romanianpeasant from Transylvania

Biserica din Șurdești (județul Maramureș), construită din lemn de gorun în 1724, monument UNESCO din 1993

The durmast wood church in Șurdești, Maramureș County, erected in 1724, UNESCO landmark since 1993

Adam și Eva, icoană pe sticlă de la mănăstireadin Nicula, sat aflat la patru kilometri de Gherla, cel mai vechi centru de icoane pe sticlă din România

Adam and Eve, glass icon from Nicula Monastery, four kilometres from Gherla, the oldest centre of glassicons in Romania

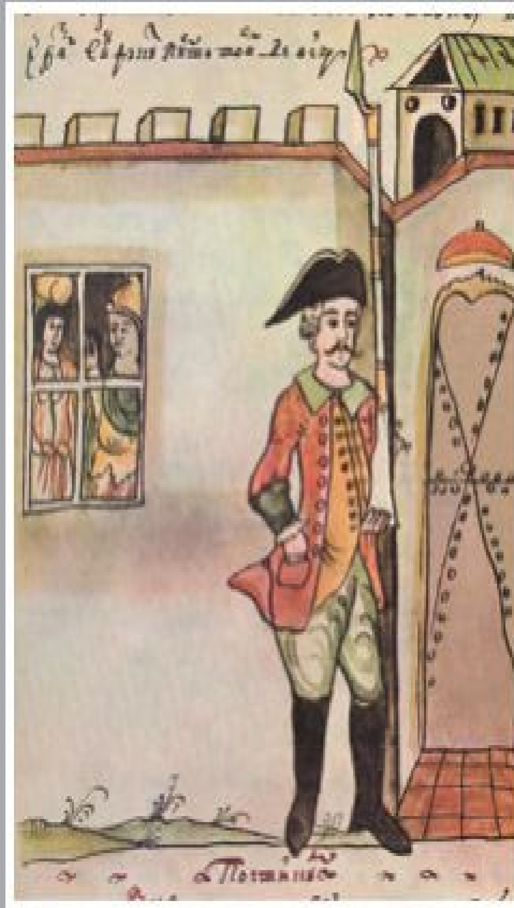

ȚaraRomânească și Moldova au rămasortodoxe... (Însemnearhierești: mitră, cruceși cârjă desenatede Dionisie din Pietrari,la 1787, în condicamănăstirii Tismana)

Walachiaand Moldavia remained Orthodox... (Bishop's insignia: mitre, cross and sceptredrawn by Dionisieof Pietrari in the registerof the TismanaMonastery, 1787)

... dar influența austriacă asupra țărilor române este evidențiată și de această miniatură din *Erotocritul* logofătului Petrache.

... but the Austrian influence on the Romanian Principalities is shown by this miniature from Chancellor Petrache's copy of *Erotokritos*.

Francisc al II-lea Rákóczi, principe al Transilvaniei și conducător al mișcării curuților (1704–1711), acuarelă

Transylvanian Prince Francis II Rákóczi, leader of the kuruc rebellion (1704–11), watercolour

Dans de înrolare în mișcarea curuților din Ardeal, acvaforte realizată de un anonim

Enlistment dance in the kuruc rebellion in Transylvania (anonymous etching)

Ștefan Cantacuzino, domn al Țării Româneștiîn 1714–1716, ultimul domn „pământean" dinainte de fanarioți, alături de Doamna Păuna; tablou votiv de la mănăstirea Dintr-un lemn.

Ștefan Cantacuzino, Walachia's ruler between 1714 and 1716, next to his wife, Lady Păuna; votive painting from the Dintr-un lemn Monastery. He was the last native ruler before the Phanariots.

Act emis de Ştefan Cantacuzino la 1 aprilie 1714

Document issued by Ştefan Cantacuzino on 1 April 1714

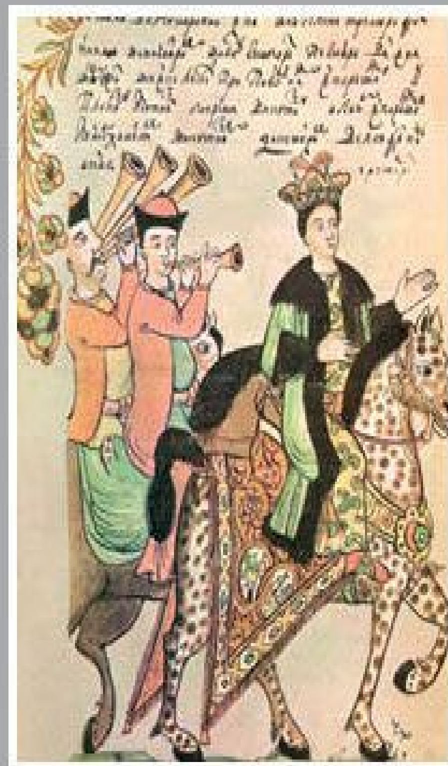
Cu astfel de miniaturi se suplinea în plan ideologic noul statut al domnilor români față de Poartă. Împăratul Eraclie, din *Erotocritul* logofătului Petrache...

... Împărăteasa Artemi...

The strong submission of the Phanariots to the Ottoman Empire was ideologically compensated by the rebirth of the imperial Byzantine ideas through this kind of miniatures. King Heracles, from Chancellor Petrache's *Erotokritos*...

... Empress Artemis...

... sau acest alai împărătesc încercau să estompeze în mintea privitorilor absența puterii reale...

... a unor domni care pândeau cu teamă orice veste venită dinspre Istanbul.

... or this royal retinue tried to mitigate in the readers' minds the lack in real power...

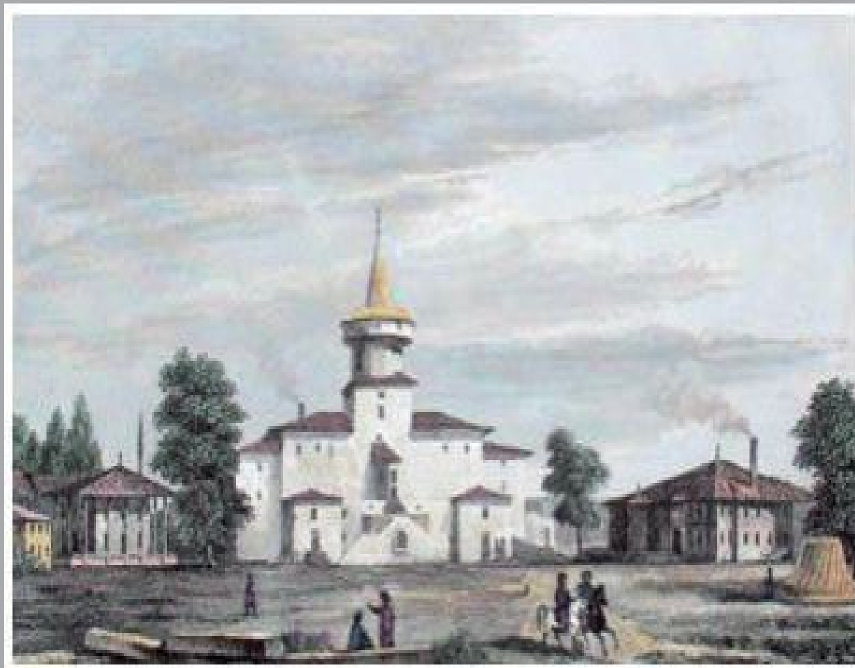
.... of the rulers who waited full of fear for any news from Istanbul.

Palatul familiei Moruzi din cartierul Therapia, Istanbul

Palace of the Mourouzis family, Tarabya neighbourhood of Istanbul

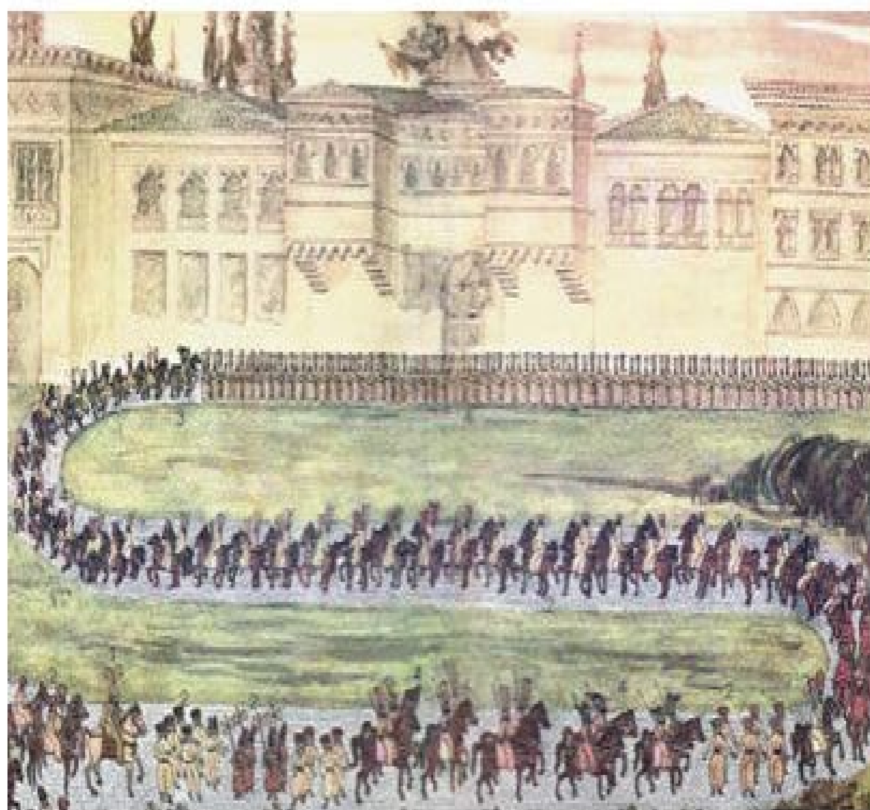

Sultanul împărțind teritoriile de la gurile Dunării, la 1683; acvaforte aparținând școlii germane

Vechiul palat al sultanilor; astăzi pe acest loc se înalță Universitatea din Istanbul.

The Sultan dividing the Romanian territories at the Danube River mouth, 1683; etching, German School

The old Palace of the Sultans; today the University of Istanbul stands here.

Alaiul lui Constantin Ipsilanti merge la Sublima Poartă pentru învestitură (august 1802): 1. domnul; 2. boierii; 3. căpetenia ienicerilor; 4. ieniceri (acuarelă de Anca Brucan, după Marcu Calfa)

Constantine Ypsilanti's suite goes to the Sublime Porte for investment (August 1802): 1. The ruler; 2. The boyars; 3. Head of the janissaries; 4. Janissaries (aquarelle by Anca Brucan after Marcu Calfa)

Bâb-i-Hümâyûn, a doua poartă a noului palat imperial din Istanbul, unde sultanul acorda audiențe

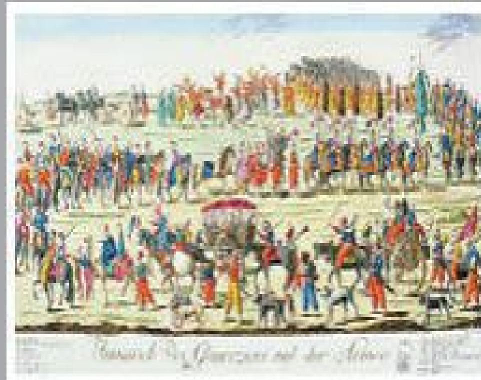
Bâb-i-Hümâyûn, the second gate of the new Imperial palace of Istanbul, the place where the Sultan used to grant audiences

Intrarealui Nicolae Mavrogheni în București la 1786, acvaforte colorată

Fortul Hârșova,litografie alb-negru

NicholasMavroghene's entrance in Bucharestin 1786, colour etching

HârșovaFortress(black and white lithograph)

În secolulXVIIIțările române au fost vizitate de numeroși călători care au lăsat imagini ale orașelorși oamenilor. Băile Herculane,lângă Mehadia...

Many travellersvisitedthe RomanianCountries in the 18th century and left images of cities and people. Băile Herculanenear Mehadia...

Vedereaerianăa Clujului, 1700

Bird's-eyeview of Cluj, 1700

... și Dunăreala Ada Kaleh

... and the Danubeat Ada-Kaleh

PasulTurnu Roşu,care făcea legătura între Ţara Româneascăşi Transilvania,acvaforte

Gherla

Bucureşti,litografie colorată

Turnul Roşumountain passconnected Walachiaand Transylvaniaetching

Gherla

Bucharest,colour lithograph

Curtea domnească din Bucureşti, gravură fantezistă

The RoyalCourt in Bucharest,fantasy engraving

Pitești, acvatintă colorată

BisericaSf. Maria, Curtea de Argeș, acvatintă colorată

Pitești, colour aquatint

St. Mary Church, Curtea de Argeș, colour aquatint

Palatul Bánffy, într-o imagine contemporană...

... și într-o gravură de epocă

Bánffy Palace, contemporany photograph...

... and older engraving

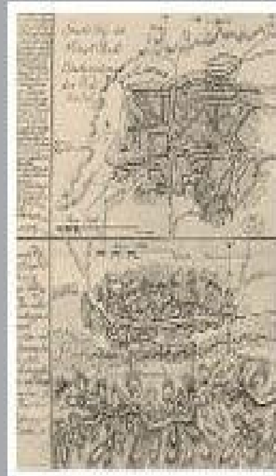

Palatul Wesselényi într-o gravură de epocă

Wesselény Palace in an engraving of the time

Planurile orașelor București și Iași, 1781

Casă săsească în Codlea, 1789

Plans of Iași and Bucharest cities, 1781

Saxon house in Codlea, 1789

SamuelBruckenthal, guvernator al Transilvaniei (1774–1777)...

... și palatul de vară de la Avrig (județul Sibiu)

SamuelBruckenthal, Governor of Transylvania (1744–77)...

... and the Governor's summer palace in Avrig, Sibiu County

Cula Duca...

... și Cula Greceanu, ambele în Măldărești (județul Vâlcea)

Duca fortified house (culă)...

... and Greceanu fortified house, both in Măldărești, Vâlcea County

CasaCantacuzino din Șerbești(județul Neamț)

CasaDrugănescudin Stoenești,(județul Dâmbovița)

CantacuzinoHouse in Șerbești,Neamț County

DrugănescuHousein Stoenești,Dâmbovița County

CasaMelik din București

Melik Housein Bucharest

Casă din Chiojdu Mic (județul Buzău), azi la Muzeul Satului din București

Casa Bașotă din Iași

House of Chiojdu Mic, Buzău County, now in Bucharest Village Museum

Bașotă House, Iași

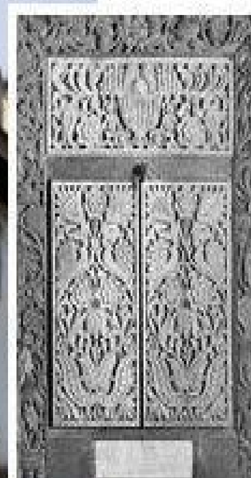

Foișorul palatului Budiștenilor (înainte de 1746) din Budeasa (județul Argeș)

Belvedere of the Budiștenii Palace (before 1746) in Budeasa, Argeș County

Uliță din București

Casa lui Hagi Prodan din Ploiești. Structura sa îmbină elemente de arhitectură românească cu unele de influență orientală...

... și dulap de colț din aceeași casă

Old street in Bucharest

Hagi Prodan's house in Ploiești. Its architecture combines Romanian and Oriental influences...

... and corner wardrobe from Hagi Prodan's House, Ploiești

Casăatribuită lui Anton Pann,Râmnicu Vâlcea...

Housewhere Anton Pannis saidto have lived,Râmnicu Vâlcea...

... şi detalii din interior

... and interior details

Boier...

... și boieroaicădin ȚaraRomânească...

... boier bucureștean...

... și tălpaș valah...

Boyar...

... and lady from Walachia...

Bucharestboyar...

... and Walachian foot soldier

Episcop...

... și călugăriță

Țărancăîmbrăcată de vară...

... și de iarnă

Bishop...

... and nun

Peasantwoman in summerdress...

... and in winter dress

Porcar

Țăran muncind la câmp

Swineherd

Peasant working the land

Căruțaș

Țărancăîn costum de casă

Carter

Peasantwoman in home attire

Măjeriță

Woman who sold fish

ElenaCornescu (născutăManu) în costum de secol XVIII

Boieroaică...

... și boier din Moldova, acvaforte colorate

Boier...

... și boieroaicădin Moldova *(jos)*

ElenaCornescu(born Manu) wearing an 18th century dress

Boyar'swife...

... and Boyarfrom Moldavia, colour etching

Boyar...

... and Boyar'swife from Moldavia *(bottom)*

Rochiidin catifea, lucrate cu fir de aur, provenind din ateliere balcanicesau orientale

Jachetădin catifea și pânză de in, cu fir de aur, atelier oriental

Velvet dresses,sewn with golden thread, manufacturedin Balkanor Oriental workshops

Velvet and linen jacket with golden thread, Oriental workshop

Anteriu din mătase, pânză de bumbac, fir auriu

Silkand cotton surplicewith golden thread

Costum de femeie confecționat din catifea, fir de aur și satin, atelier oriental

Costum de boier, lucrat din catifea, fir de argint, mătase

Işlicdin catifea, mărgean, perle, mătase; se purta în interior. Treptat, în secolulXIX, devine un accesoriufolosit de lăutari.

Ilic din postav și pânză de in, cu fir de aur, atelier balcanic

Woman's dressmade of velvet, golden thread and satin, Oriental workshop

Boyar's suit made of velvet, silverthread and silk

Largeround- or square-bottomed fur cap made of velvet, coral, pearls, silk; originally, it was worn in the house, but in the 19th century it becamean accessory used by fiddlers.

Thick linen Romanian peasant'svest, with golden thread, Balkan workshop

Punguță pentru bani

Money purse

Cepchenprodus de un atelier-școalăde tip oriental

Boyar'sshort jacket (with slit sleeves)made in an Oriental workshop

Papucide tip „nalân" din lemn de trandafir, catifea albastră, sidef, fir de aur. (Sepurtau când jupânițele erau obligate să părăseascăiatacul.)

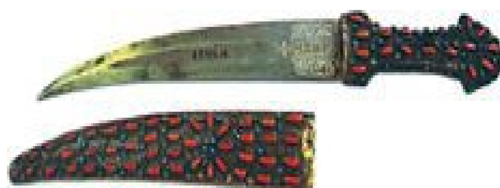
Typeof shoesworn over the sleepers(if the young ladieshad to leavetheir bedroom), made of rosewood, blue velvet, mother-of-pearl, golden thread

Pafta din argint, atelier oriental

Brăţară din bronz argintat

Tabacheră din argint, cu ciucuri de bumbac

Pumnal, atelier-şcoală oriental

Broşă de factură orientală, din argint

Cercel din argint aurit

Pafta din argint, atelier oriental

Silver buckle, Oriental workshop

Silvered bronze bracelet

Silver cigarette box, with cotton tassels

Dagger, Oriental workshop

Oriental silver brooch

Gilded silver earring

Silver buckle, Oriental workshop

Orășeansas

Tânărăunguroaică

Saxoncity dweller

Young Hungarian woman

Nobil ungur

Hungarian nobleman

Locuitoare...

... și locuitor din Sibiu

Woman...

... and man from Sibiu

Femeiedin Cluj

Student...

... şi orăşeandin Sibiu

Săsoaicădin Braşov

Tânărădin Sibiu în drum sprespovedanie

Evreudin Transilvania

Woman from Cluj

Student...

... and inhabitant of Sibiu

Saxonwoman from Braşov

Young lady from Sibiu going to confession

TransylvanianJew

Învățător român transilvănean

Egumen ortodox din Transilvania

Orășeancă română

Țărani transilvăneni

Romanian teacher from Transylvania

Orthodox Superior from Transylvania

Romanian town lady

Transylvanian peasants

Păcurar(cioban) transilvănean

Tâmplardin secuime

Româncedin Făgăraș

Transylvanian shepherd

Szeklercarpenter

Romanianwomen from Făgăraș

Țăran...

... și țărancă din Moldova

Plăieș transilvănean

Peasant...

... and peasant woman from Moldavia

Transylvanian border guard

Român din Hațeg

Romanianfrom Hațeg

Româncăîn haină de sărbătoare

Dressed-up Romanianwoman

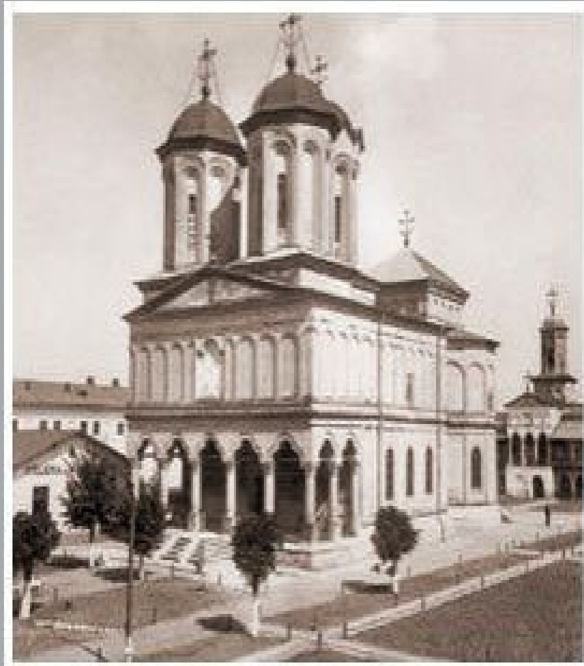
... domnul care a ridicat mănăstirea Văcărești, monument de artă dărâmat din ordinul lui Nicolae Ceaușescu...

... who built Văcărești Monastery, a monument demolished on Nicolae Ceaușescu's order

Nicolae Mavrocordat (domn al Țării Românești, 1716, 1719–30, și al Moldovei, 1709–1710, 1711–1715)...

Nicholas Mavrocordatos (ruler of Walachia 1716, 1719–30, and of Moldavia 1709–10, 1711–5)...

... a fost luat prizonier de trupele austriece în 1716 din orașul său de scaun, București.

He was taken prisoner by the Austrian troops in Bucharest in 1716

Pagină din manuscrisul bizantin miniat trimis în dar de Nicolae Mavrocordat regelui Franței Ludovic al XV-lea

Page from the Byzantine manuscript with miniatures given by Nicholas Mavrocordatos to Louis XV, King of France

NicolaeMavrocordat și familia sa, tablou votiv din bisericaStavropoleos

NicholasMavrocordatosand his family, votive painting in StavropoleosChurch

StemaMoldovei și Țării Româneștiîn timpul domniei lui Nicolae Mavrocordat

Coat of armsof Moldavia and Walachiaduring NicholasMavrocordatos' reign

BisericaStavropoleos,1724, unul dintre monumentele de artă remarcabileale epocii fanariote

StavropoleosChurch, 1724, one of the remarkable art monuments of the Phanariotperiod

Act de la Antim Ivireanul, mitropolit al Țării Românești, 20 iulie 1715

Document issued by Antim Ivireanul, Metropolitan Bishop of Walachia, on 20 July 1715

Prin pacea încheiată în 1718, la Petrovaradin...

In 1718, after the peace agreement signed at Petrovaradin...

... unde se dusese și o aprigă luptă în primul an al războiului, 1716...

... where a bloody battle was fought in 1716...

... austriecii primesc Banatul și Oltenia, pe care o vor păstra până în 1738. (hartă austriacă de epocă)

... the Austrians got the provinces of Banat and Oltenia, the latter of which they kept until 1738. (Austrian map of the time)

Autoritățile austriece au adus în Banat, alături de populația autohtonă, țărani bănățeni...

Austrian authorities brought to Banat, among the local population, Banat peasants...

... femei cu copii mici...

... Coloniști germani, cunoscuți ca șvabi...

... women with young children...

... German colonists, known as Swabians...

... călugăriță...
... femeie cu copil

... nun...
... woman with child

Hrisovemis la 10 noiembrie 1735...

... de Grigore II Ghica (1733–1735)

Stemele unite ale Moldovei și Țării Românești pe un hrisov, emis la 1 aprilie 1751 de Grigore II Ghica.

În vremea lui Grigore II Ghica a izbucnit un nou război austro-otomano-rus.

Document issued on 10 November 1735...

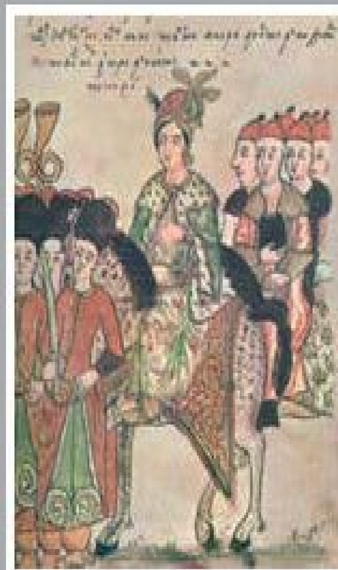
... by Grigore II Ghica (1733–5)

The two joint escutcheons of Moldavia and Walachia on a document issued by Grigore II Ghica on 1 April 1751

Another Ottoman-Austrian-Russian war broke out during Grigore II Ghica's reign.

Ținute militare austriece în miniaturile logofătului Petrache

Austrian military uniforms in Chancellor Petrache's miniatures

Constantin Mavrocordat a domnit în Țara Românească în șase rânduri, între 1731 și 1763, și în Moldova de patru ori, între 1733 și 1749
(sus stânga)

Stemele unite ale Moldovei și Țării Românești pe un act emis de Constantin Mavrocordat la 17 februarie 1736
(jos stânga)

Constantine Mavrocordatos ruled six times in Walachia, between 1731 and 1763, and three times in Moldavia, between 1733 and 1749
(top left)

The two joint escutcheons of Moldavia and Walachia on a document signed by Constantine Mavrocordatos on 17 February 1736
(bottom left)

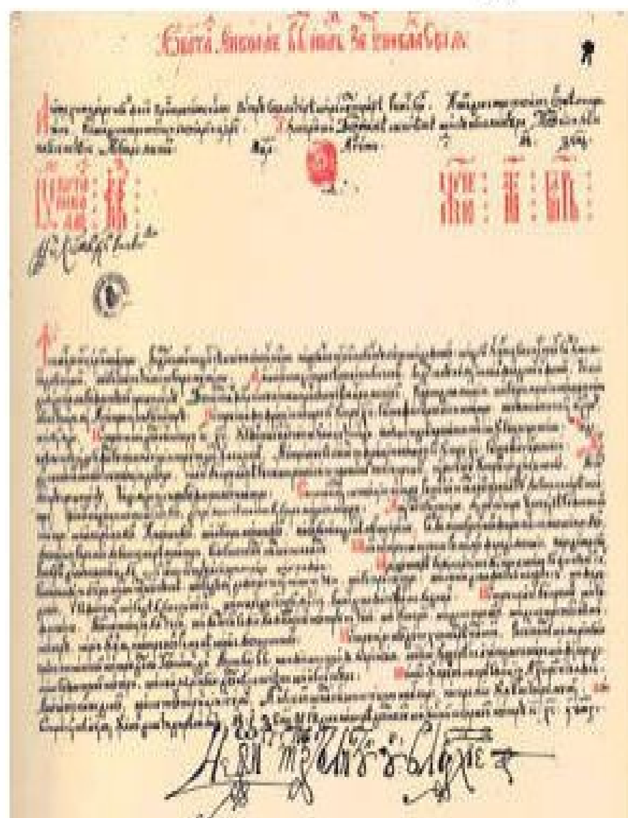

Act emis de Constantin Mavrocordat la 28 noiembrie 1732

Document issued by Constantine Mavrocordatos on 28 November 1732

Act emis de Constantin Mavrocordat la 5 august 1746, prin care domnul desființează dependența personală a țăranilor din Țara Românească

Document issued by Constantine Mavrocordatos on 5 August 1746 by which he abolished peasants' personal dependency in Walachia

Maria Terezia (1740–1780)

Iosif al II-lea (1780–1790)

Uniforme ale ofiţerilor din regimentele de graniţă ale Imperiului Austriac

Maria Theresa (1740–80)

Joseph II (1780–90)

Officer uniforms of Austrian Imperial border troops

Nevoia de a delimita mai clar granițele și de a le controla, un element al procesului de constituire a statelor naționale, a determinat o preocupare sporită pentru unități de tip grănicerești în țările române. *Fresca potecașilor* din biserica din Viorești Slătioarei (județul Vâlcea)...

... și detaliu *(jos)*

Miniatură dintr-un act emis de Mihai Racoviță la 25 august 1742, reprezentând un grănicer *(dreapta)*

The need to better mark and control the borders, a major element of the process of building up the national states, prompted an enhanced preoccupation for border-type units in Walachia and Moldavia. *Fresca potecașilor (The path guards' fresco)* in Viorești Slătioarei Church, Vâlcea County...

... and a detail *(bottom)*

Miniature on a document signed by Mihail Racoviță (on 25 August 1742) featuring a border guard *(right)*

Conștiința națională a românilor din Transilvania a rezistat prin Biserică (ortodoxă sau greco-catolică) și prin cărturari.

Inocențiu Micu, episcopal românilor uniți, a cerut în mai multe rânduri Dietei drepturi egale pentru românii din Transilvania.

National conscience of the Transylvanian Romanians withstood thanks to the Orthodox or Greek-Catholic Church and to the scholars.

Inocențiu Micu, Bishop of the United Romanians, repeatedly requested the Transylvanian Diet to grant equal rights to the Romanians.

Catedrala greco-catolică din Blaj

Palatul episcopal din Oradea, construit între 1762 și 1770, monument de artă barocă, creație a arhitectului vienez F.A. Hillebrand

The Greek-Catholic Cathedral in Blaj

The Episcopal Palace in Oradea, built between 1762 and 1770, a monument of Baroque art created by the Viennese architect F.A. Hillebrand

Biserica Sf. Nicolae din Brașov, pe lângă care a funcționat și o școală în limba română

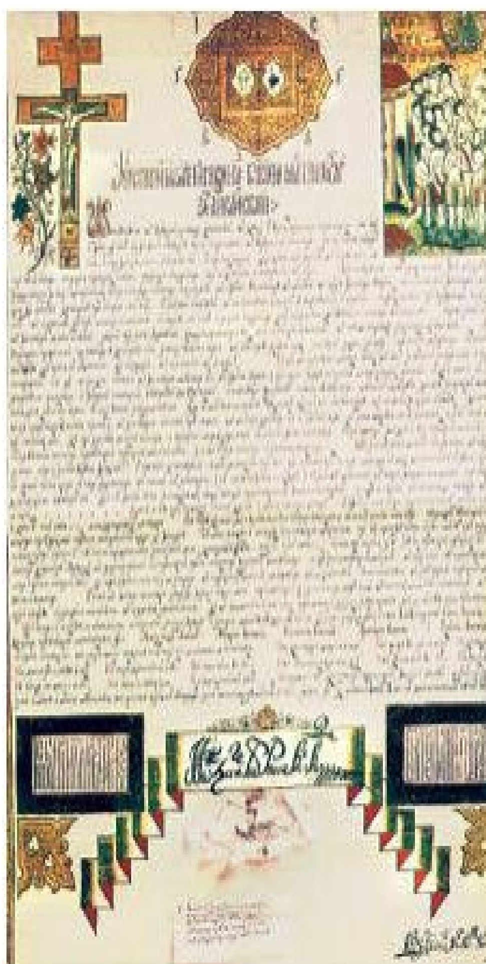
St. Nicholas Church in Brașov, where a school in Romanian was set up

În timpul celei de a doua domnii moldovene a lui Grigore Callimachi (1767–1769), a izbucnit un nou război ruso-otomano-austriac.

During Grigore Callimachi's second Moldavian reign (1767–9) a new Russian-Ottoman-Austrian war broke out.

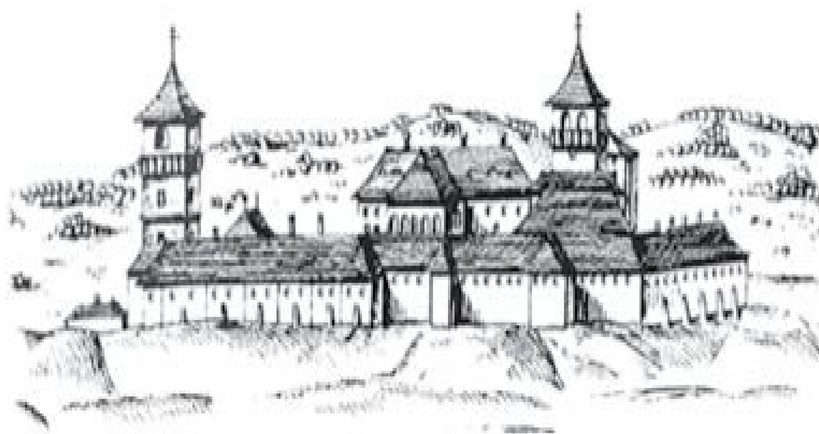

Nici în secolul XVIII românii nu au uitat de mănăstirile închinate de la Muntele Athos, rămânând, așa cum spunea rusul Uspenski, principalul lor reazem. Hrisov de danie pentru mănăstirea Xeropotamu de la domnul Țării Românești Scarlat Ghica, 1760

Mănăstirea Xeropotamu

Neither in the 18th century did the Romanians forget the worshipped monasteries on the Holy Mountain, for which they remained, as the Russian scholar Uspensky said, the main supporters. A donation document for Xeropotamou Monastery from Scarlat Ghica ruler of Walachia, 1760

Xeropotamou Monastery

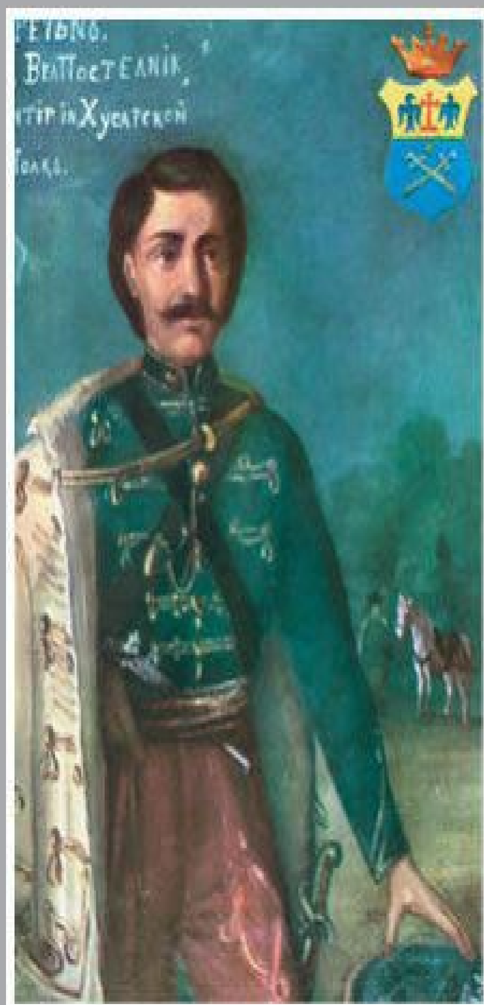

Mănăstirea fortificată Strehaia, din Oltenia (desen austriac)

Prințul Golițîn lângă trofeele turcești. Alegorie a victoriei rușilor, 1769, acvaforte

Strehaia fortified Monastery in Oltenia (Austrian drawing)

Prince Golitsyn by Turkish trophies. An allegory of the Russian victory of 1769; etching

Ștefan Greceanu, șef al unui corp de voluntari români care au luptat împotriva otomanilor

Ștefan Greceanu, head of a Romanian volunteer unit that fought against the Ottomans

Pe teatrul de luptă din principate s-a utilizat armament de tip oriental și occidental.

In the combat theatre of the Principalities Oriental and Occidental weaponry was used.

Sabie...

Sword...

... secure de vânătoare cu coada placată cu os...

... hunting axe with bone-plated handle...

... puști cu cremene de proveniență balcanică...

... flintlock guns of Balkan origin...

... puști cu cremene turcești...

... Turkish flintlock guns...

... spadecu mâner din porțelan de Meissen...

... spadă...

... spadăfranceză...

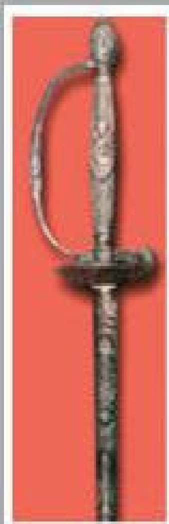
... pumnale orientale...

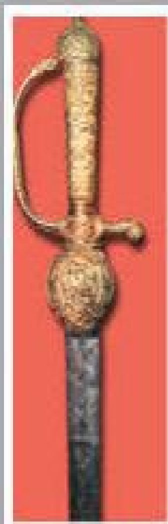
... swords with Meissenporcelainhandles...

... sword...

... Frenchsword...

... Oriental daggers...

Carabinăde vânătoarecu cremene,de proveniență occidentală,și corn pentru praf de pușcă

Hunting flintlock rifle of Western origin, and gunpowder horn

Pistolcu cremenede proveniențăotomană, cu toc...

... și un detaliu cu ornamente de execuție

Flintlockpistol of Ottoman origin in a holster...

... and detailed view of ornaments

Victoria armatelor ruse comandate de contele Piotr A. Rumiantev asupra otomanilor, la Cahul

Înfrângere a turcilor la Giurgiu, acvaforte

The Russian army led by count Pyotr A. Rumyantsev wins against the Ottomans at Kagul.

The Turks are defeated at Giurgiu; etching

Grigore III Ghica, ucis de otomani în 1777 pentru că s-a opus cedării Bucovinei către Imperiul Habsburgic

Act emis de Grigore III Ghica la 15 ianuarie 1769, cu stemele reunite

Manufactura de la Chiperești, întemeiată de Grigore III Ghica (Copia desenului original, adusă de la Istanbul de profesorul Mihail Guboglu, a fost recolorată conform cu originalul, la indicațiile profesorului, de Titus Pittini.)

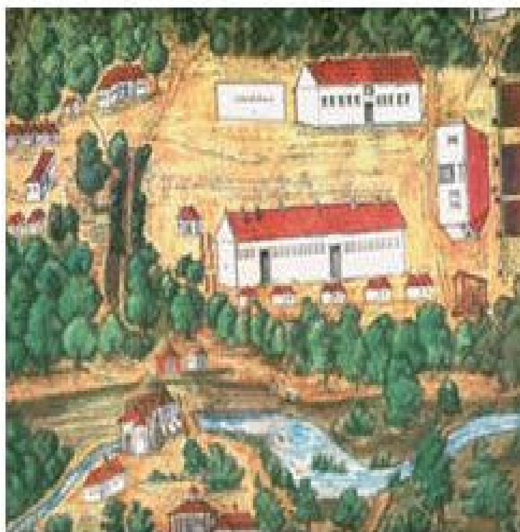
The end of the war in 1774 was to bring, three years later, the death of Moldavia's ruler Grigore III Ghica, killed by the Turks because he opposed Bucovina's relinquishment to the Habsburg Empire.

Document issued by Grigore III Ghica on 15 January 1769, with joint coats of arms of Walachia and Moldavia

The manufacture of Chiperești, set up by Grigore III Ghica (A copy of the original drawing, brought from Istanbul by Prof. Mihail Guboglu, was recoloured by Titus Pittini according to the original at the Professor's indications.)

Convenția ruso-turcă de la Aynalikavak, din 1779, a reconfirmat privilegiile câștigate de țările române, dar Bucovina a rămas, până în 1918, în componența Imperiului Habsburgic, apoi Austro-Ungar.

Palatul imperial de la Aynalikavak

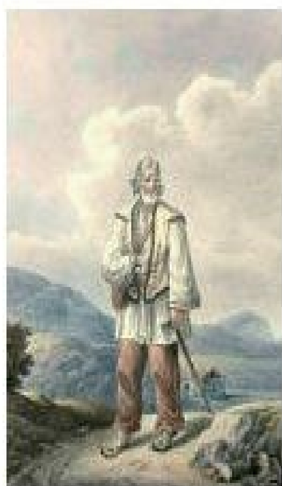
The 1779 Russian-Turkish Treaty of Aynalikavak reconfirmed the privileges gained by the Romanian Countries, but until 1918 Bukovina remained part of the Habsburg, then the Austrian-Hungarian Empire.

The Aynalikavak Imperial Palace

Peisajdin Bucovina, litografie color

Boier...

... țăran...

... și țărănci din Bucovina

Bukovinian landscapecolour lithograph

Boyar...

... peasant...

... and peasant women of Bukovina

Trecereaprin pasul Borșa în Bucovina, litografie color

Passing through the gorge Borșa to Bukovina; colour lithograph

RigasVelestinlis
(1757–1798)...

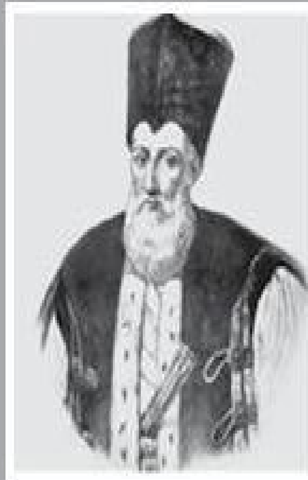
... și pagină dintr-un
manuscrisal său
cu portretul lui
Alexandru cel Mare

RigasVelestinlis
(1757–98)…

… and a page
from one of his
manuscriptswith
Alexanderthe Great's
portrait

Tribunalul criminalicesc al Țării Româneștifuncționa într-o clădire din actualul complex al Hanului lui Manuc.

The Criminal Court of Walachia operated in a building belonging to the present compound of Manuc's Inn.

Alexandrul Ipsilanti, domn în Țara Românească (1774–1782; 1796–1797) și Moldova (1787–1788), s-a ocupat de organizarea juridică a țării. În 1780 a promulgat culegerea de legi *Pravilniceasca Condică*.

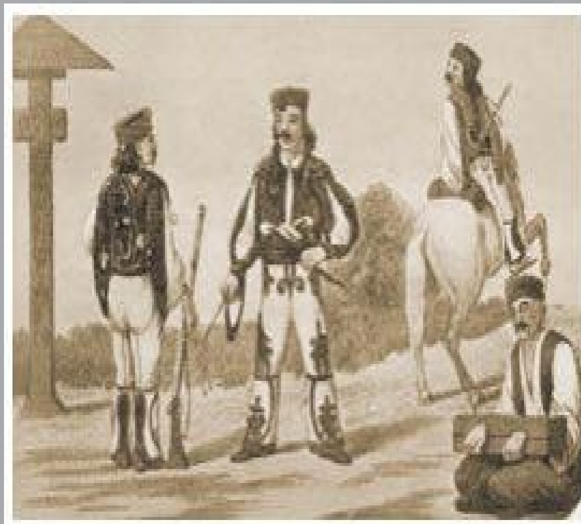
Haiduc, litografie color

Alexander Ypsilantis, ruler of Walachia (1774–82; 1796–7) and Moldavia (1787–8), cared for the judicial organisation of the country. In 1780 he promulgated *The Code of Customary Laws*

Outlaw, colour lithograph

Hoț în obezi și dorobanți

Thief in stocks and police officers

Portretul lui Horea din Catedrala Episcopală Ortodoxă Română (Biserica cu Lună) din Oradea, zidită în anul 1784

Horea's portrait in the Romanian Episcopal Orthodox Church (The Moon Church) in Oradea, built in 1784

Cloşca şi Horea, gravură de epocă

Ţăran din grupul lui Horea

Cloşca and Horea, engraving of the time

Peasant from Horea's group

Catedrala Episcopală Ortodoxă Română (Biserica cu Lună) din Oradea

Romanian Episcopal Orthodox Church (The Moon Church) in Oradea

Două imagini de epocă ale momentului prinderii lui Horea și Cloșca

Two contemporary illustrations of Horea and Cloșca's capture

Horea și Cloșca în închisoare, acvaforte

Horea and Cloșca in prison, etching

Atac al răsculaților asupra unei case nobiliare; în medalioane: portretele lui Horea și Cloșca; în mijloc, steaua cu opt colțuri; acvaforte

Rebels' attack on a noble manor house; inset portraits: Horea and Cloșca; in the middle: the eight-cornered star; etching

Constantin Moruzi, domn al Moldovei (1777–1782)...

sabialui...

... și un veșmântal său

Constantine Mourouzis (Moruzi), ruler of Modavia (1777–82)…

… his sword ...

… and a garment that belonged to him

Nicolae Mavrogheni, domn al Țării Românești (1786–1790), o primea la Curte, în iunie 1786, pe Lady Craven, o călătoare britanică.

Domnul a rămas în anale și prin plimbarea pe care o făcea la șosea în caretă trasă de cerbi.

On June 1786 Nicholas Mavrogenes, ruler of Walachia (1786–90), received at his court Lady Craven, a British traveller.

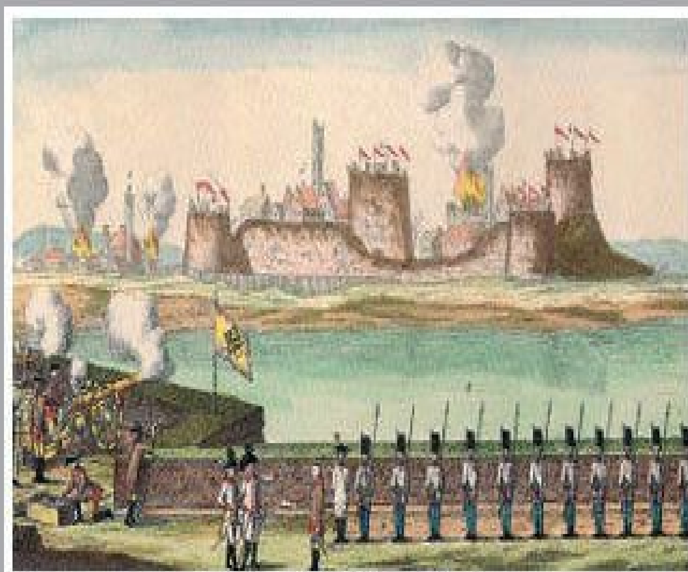
The ruler also went down in history by the ride he used to take on the main road outside the city in a stag-driven coach.

În vremea lui Mavrogheni a început ultimul mare război (1787–1791) al veacului XVIII între cele trei mari imperii vecine, pe pământul principatelor. Coperta albumului *Tableau des événements les plus mémorables de la guerre actuelle des Autrichiens et des Russes contre les Turcs, et des places turques qui en ont été le théâtre*, Basel, 1789

Vederea fortăreței Grădiștea

In the times of Mavrogenes, the last big war (1787–91) of the 18th century started, fought on the territory of the Principalities between the three big neighbouring empires. The cover of the album *Tableau des evénements les plus mémorables de la guerre actuelle des Autrichiens et des Russes contre les Turcs, et des places turques qui en ont été le théâtre*, published in Basel in 1789

View of Grădiștea Fortress

Trupe austriece în fața orașului Iași

Lupta dată lângă peștera Veterani, în Banat, 17 august 1788

Bombardarea cetății Brăila de către ruși, 1788

Austrian troops in front of the city of Iași

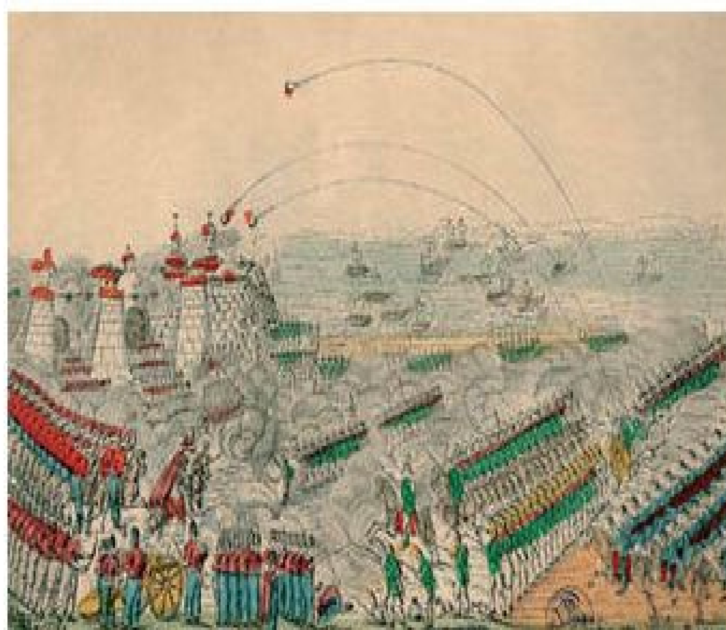
Battle fought near Veterani Cave, in Banat, on 17 August 1788

Brăila Fortress bombed by the Russians in 1788

Lupta de la Botoșani, între austrieci și otomani, 22 martie 1788

The Battle of Botoșani between the Austrians and Turks, 22 March 1788

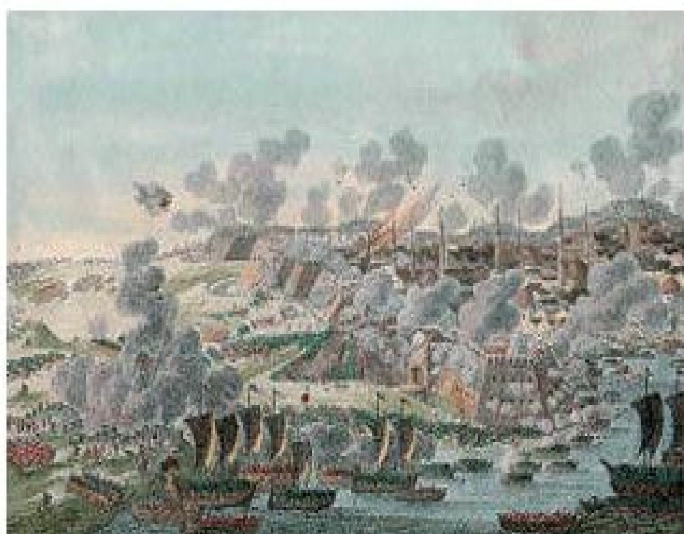

Planuldispunerii trupelor rusești a celor otomane la Tighina, 1789

Layout of the Russianand the Ottoman troops at Tighina, 1789

Ieșireaotomanilor din Hotin și intrarea trupelor austriece,29 septembrie1788

AsediulFocșanilor de către rușii comandați de AleksandrV. Suvorov și austriecii comandați de prințul de Saxa-Coburg

Cucerirea cetății Ismailde către ruși, 1790

Turks leaving Hotin and the Austrian troops coming in, 29 September1788

Siegeof Focșaniby Russiantroops led by AlexanderV. Suvorov and Austrianslead by the Princeof Saxe-Coburg

Conquest of Ismail Fortressby the Russians,1790

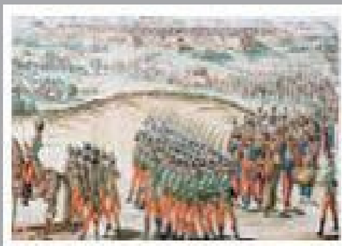
Luptă între otomani și austrieci, octombrie 1789

Bătăliade la Focșani,1789

Battle between the Turksand the Austrians, October 1789

Battle of Focșani,1789

Retragerea otomanilor din Tighina

Bătălienavalălângă Oceakov,28–29 iunie 1789

The Turks' withdrawal from Tighina

Navalbattle near Ochakov,28-9 June 1789

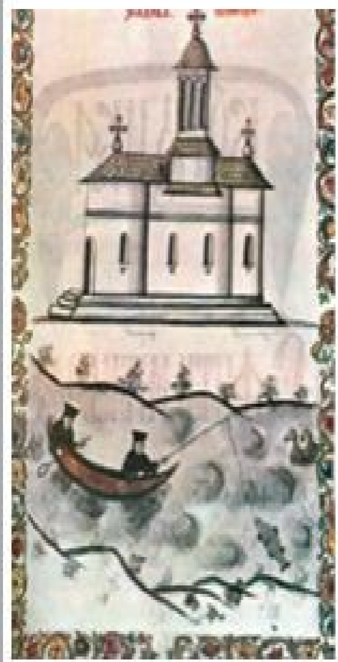

Prințul Potemkin primind cheile cetății Tighina

Prince Potemkin receiving the keys of Tighina fortress

Lupta dintre otomani, austrieci și ruși pe râul Râmnic, între satele Târgu Cucului și Martinești (județul Râmnicu Sărat)

Imagine-simbol a Bucureștilor, cu mănăstirea Mihai Vodă. Dealul a fost nivelat și biserica mănăstirii, mutată din ordinul lui Nicolae Ceaușescu.

Imagine de epocă înfățișând intrarea prințului de Saxa-Coburg în București

The battle between the Turks, the Austrians and the Russians on the banks of Râmnic River, between Târgu Cucului and Martinești villages, Râmnicu Sărat County

Symbolic image of Bucharest with Mihai Vodă Monastery. The hill was levelled and the church moved away on Ceaușescu's order.

Image depicting Prince of Saxe-Coburg entering Bucharest

Odată războiul încheiat, lucrurile revin la normal. Biserica mănăstirii Sadova și călugări pescuind pe lac. Miniatură din condica mănăstirii Sadova, 1792

Once the war was over, things came back to normal. The Church of the Sadova Monastery and monks fishing in the lake, miniature from the Sadova Monastery registry, 1792

Alexandru Moruzi, curtenii săi și arhimandritul Ignatie; în dreapta, Radu cel Mare, ctitorul mânăstirii Radu Vodă, în a cărei condică apare această miniatură

În 1805 Alexandru Moruzi *(stânga, jos)* dă un așezământ agrar prin care, pentru întâia oară, o parte a moșiei era eliberată de servituțile feudale și transformată în proprietate absolută.

Alexander Mourouzis, his courtiers and Archimandrite Ignatie; on the right side, Radu the Great, founder of Radu Vodă Monastery; miniature from the Monastery's register.

In 1805 Alexander Mourouzis *(bottom left)* issued an agrarian regulation by which, for the first time, part of an estate was freed from feudal servitutes, and changed into an absolute property.

Logofătul Dudescu...

... și logofeteasa sa

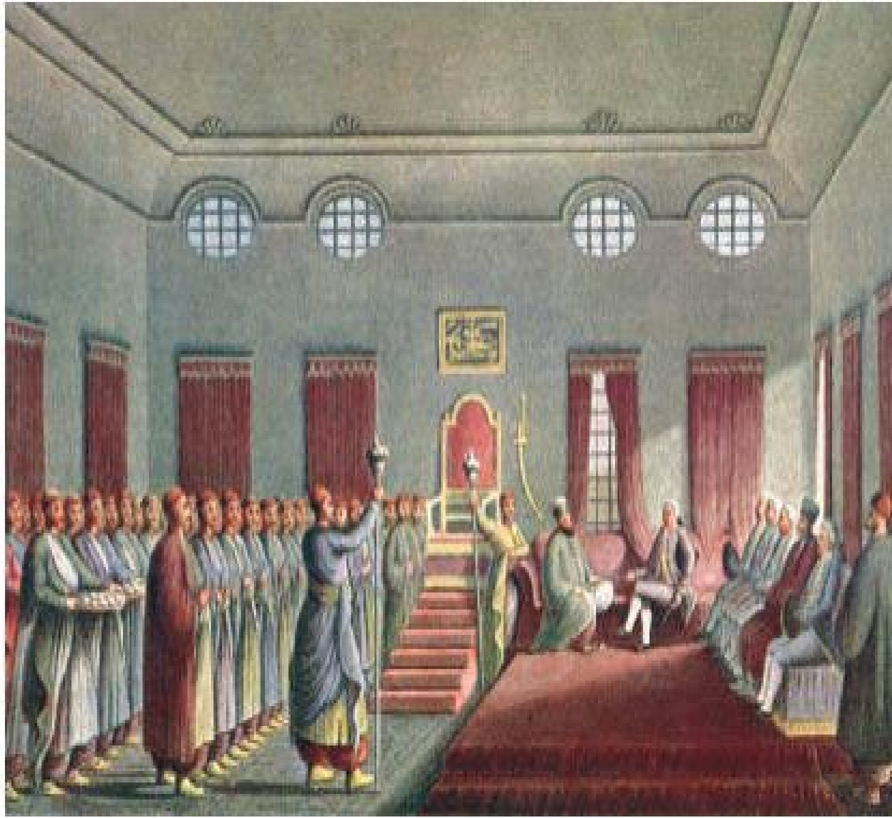
Chancellor Dudescu...

... and his wife

Alexandru Moruzi primeşte la Curtea Domnească din Bucureşti pe ambasadorul englez la Constantinopol, Sir Robert Ainslie cu suita, aflat în trecere prin Ţara Românească.

Constantin Hangerli, domn al Ţării Româneşti (1797–1799), omorât la Bucureşti pentru fiscalitate excesivă

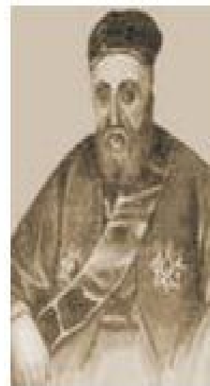
La cumpăna dintre veacurile XVIII şi XIX, o nouă pacoste vine pe capul locuitorilor Ţării Româneşti: paşa de Vidin, Osman Pasvantoglu, pradă Oltenia şi arde Craiova în două rânduri.

Alexander Mourouzis receiving at the Royal Court of Bucharest the English Ambassador to Constantinople, Sir Robert Ainslie, with his suite, in his passing through Walachia

Constantine Hangerli, ruler of Walachia (1797–9), murdered in Bucharest for excessive taxes

At the turn of the 19th century, a further misfortune hit the inhabitants of Walachia: the Pasha of Vidin, Osman Pasvantoglu, plundered Oltenia and burnt Craiova twice.

Ambasada lordului Ainslie pe malul Oltului

Lord Ainslie's group on the Olt Riverbanks

În același timp, în Transilvania, aflată sub mai liniștita stăpânire austriacă, se dezvoltă producția manufacturieră, mai ales în industria mineritului.

Salină în exploatare din Transilvania, 1780

At the same time in Transylvania, under the gentler Austrian domination, manufactures develop especially in the mining industry.

Working system of an old Transylvanian salt mine, 1780

Pod peste un râu, sfârșitul secolului XVIII

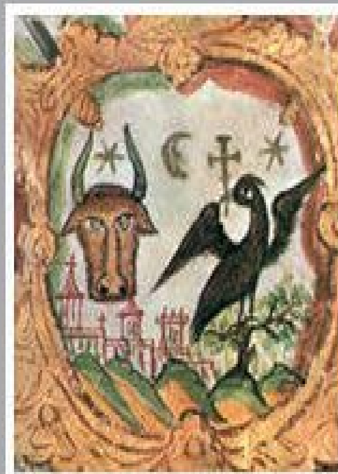
Bridge over a river, end of the 18th century

Constantin Ipsilanti a avut trei domnii în Țara Românească (1802–1806; 1806–1807; 1807), întrerupte de izbucnirea războiului ruso-otoman dintre 1806 și 1812. Domnul a acordat un privilegiu la doi întreprinzători pentru a înființa o filatură de bumbac „după a englezilor tertip" și a vrut să refacă regatul Daciei din Moldova, Țara Românească și Serbia. Constantin Ipsilanti și ctitorul mănăstirii Cotroceni, Șerban Vodă Cantacuzino, cu egumenul Visarion care le prezintă condica mănăstirii Cotroceni

Miniatura reprezintă, pe un act emis de Constantin Ipsilanti, Justiția cu sabia într-o mână și balanța în alta.

Act emis de Constantin Ipsilanti în iunie 1805, cu stemele reunite

Document issued by Constantine Ypsilantis in June 1805, with the joint coats of arms

Constantine Ypsilantis had three reigns in Walachia (1802–6; 1806–7; 1807), interrupted by the Russian-Turkish war between 1806 and 1812. He granted a privilege to two entrepreneurs to set up a cotton spinning will "in the English fashion" and planned to rebuild the Kingdom of Dacia, out of Moldavia, Walachia and Serbia. Constantine Ypsilantis and the founder of Cotroceni Monastery, Șerban Vodă Cantacuzino, with Father Superior Visarion presenting the Monastery's registry

A miniature depicting Justice with the sword in one hand and the scales in the other, from a document issued by Constantine Ypsilantis

GeneralulMihail I. Kutuzov, portret de George Dawe, Ermitaj, Sankt-Petersburg

Paceadin 1812, dintre otomani și Imperiul Țarist, aduce o nouă pierdereteritorială: Basarabia. BisericaCrăciunului...

GeneralMikhail I. Kutuzov, by George Dawe, Hermitage Museum, Saint Petersburg

The peaceof 1812 between the Turksand the TsaristEmpirebrought a new territorial loss: BessarabiaChurch of Christmas...

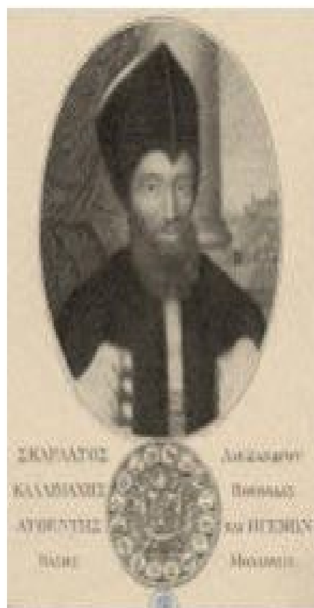

... și BisericaAdormirii din Chișinău

... and Assumption Church in Chișinău

Alexandru ScarlatCallimachi, portret din a treia domnie în Moldova (1812–1819), când a apărut *CodiceleCivil* al Principatului Moldovei

Alexander ScarlatCallimachi, a portrait from his third reign in Moldavia (1812–9) during which *The Civil Code* of the Moldavian Principalitywas published

Serviciude cafea dăruit de împăratul austriacFrancisd lui ScarlatCallimachi

Lasfârșitul veacului XVIII,mulți români din ținuturile balcanice aflate sub stăpânire otomană emigreazăîn Imperiul Habsburgic. Voievodularomân Pârvandin Cocorici

Femeiemorlacă

Coffee set offered to ruler Alexander ScarlatCallimachiby the Austrian Emperor FrancisI

At the end of the 18th century many Romaniansfrom the Turk dominated Balkansemigrated to the HabsburgEmpire. Aromanian ruler Pârvanfrom Cocorici

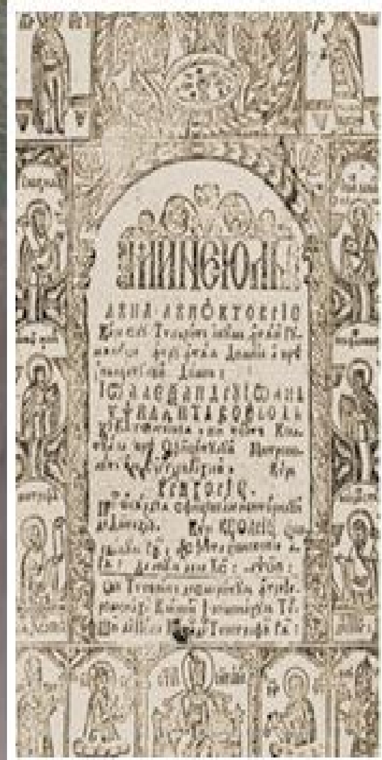
Morlach woman

Mihai Mocioni, reprezentantul unei familii plecatedin Balcaniîn Imperiul Habsburgic

Mihai Mocioni, representativeof a family who left the Balkansfor the HabsburgEmpire

Mineiul, carte de ritual bisericesc, cuprindea în ordine lunară serviciul divin oficiat spre pomenirea sfinților.

Ienăchiță Văcărescu, unul dintre pionierii poeziei culte la noi, dar și autor al unei istorii a sultanilor otomani

Minei (liturgy book), ritual church book comprising in a monthly order the divine service delivered for the Saints' memorial

Ienăchiță Văcărescu, one of the pioneers of Romanian cultivated poetry and author of a history of the Ottoman Sultans

SVPPLEX LIBELLVS
VALACHORVM
TRANSSILVANIÆ
IVRA TRIBVS RECEPTIS NATIONIBVS COMMVNIA
POSTLIMINIO SIBI ADSERI
POSTVLANTIVM.

CVM NOTIS HISTORICO - CRITICIS
I. C. E.
CIVIS TRANSSILVANI.

CLAVDIOPOLI

Sumptibus et Typis Martini Hochmeister, Caes. Reg. Dicast. Typographi & pr. Bibliopolæ. MDCCXCI.

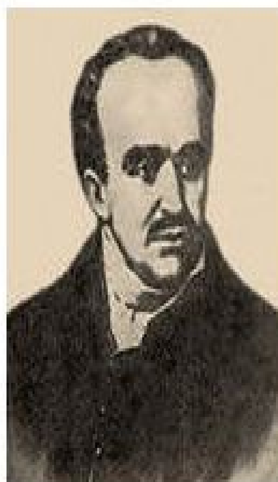
Supplex Libellus Valachorum sintetiza, în 1791, programul politic al națiunii române din Transilvania.

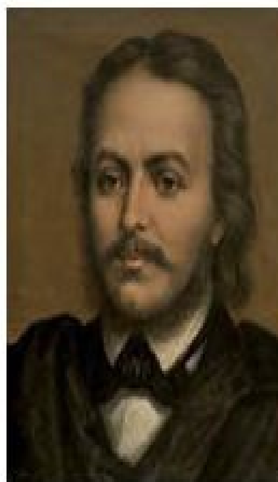
Gheorghe Asachi (tablou de Giovanni Schiavoni) a organizat la Iași, în 1816, prima reprezentație teatrală în limba română.

Supplex Libellus Valachorum (1791) synthesized the political program of the Romanian nation of Transylvania.

In 1816 Gheorghe Asachi (painting by Giovanni Schiavoni) organised in Iași the first drama performance in Romanian.

Petru Maior...

... și Gheorghe Șincai, doi reprezentanți ai Școlii Ardelene

Gheorghe Lazăr, ardelean, a fondat învățământul în limba națională în Țara Românească.

Petru Maior...

... and Gheorghe Șincai, two representatives of the Transylvanian School

Transylvanian Gheorghe Lazăr, founder of the education in the national language in Walachia

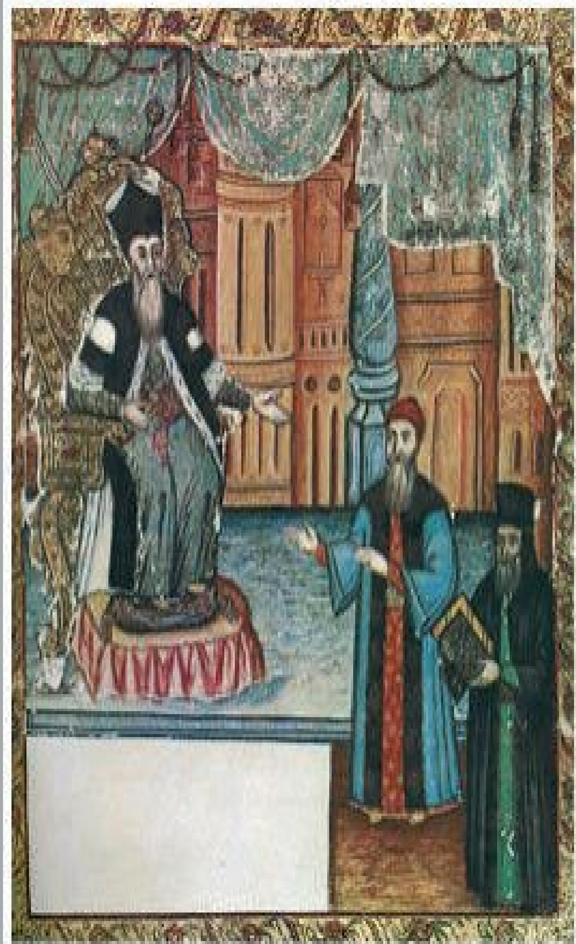

Procesul modernizării și al sincronizării cu Europa a fost marcat și de episodul călătoriei lui Dinicu Golescu în Occident, din care a rezultat *Însemnarea călătoriei mele, Constantin Radovici din Golești făcută în anul 1824, 1825, 1826.*

The process of modernisation and alignment with Europe was also marked by the episode of Dinicu Golescu's travel to the West, described in *Account of my travel, Constantin Radovici from Golești, made in the years 1824, 1825, 1826.*

Casele Golescu din București, viitorul palat al lui Alexandru Ioan Cuza după Unire și al regelui Carol I în primii ani de domnie

Golescu House in Bucharest, the future palace of Alexandru Ioan Cuza after the Union and of King Carol I in the first years of his reign

Tot un act de modernitate a fost și Legiuirea Caragea. Arhimandritul Dionisie Plumbuiteanul, epitropul mănăstirii Cotroceni, înfățișează condica lăcașului spre întărire domnului Ioan Gheorghe Caragea, prin mijlocirea marelui logofăt Mihalache Manu.

Another moment of modernity was *Caradja's Law*. Archimandrite Dionisie Plumbuiteanul, the Father Superior of the Cotroceni Monastery, presents the monastery registry to be enhanced by ruler John George Caragea through the mediation of High Chancellor Mihalache Manu.

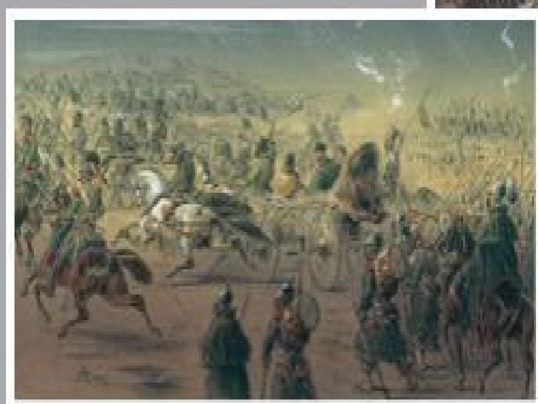
Ei au fost ultimii domni fanarioţi: Mihai Suţu *(stânga)* în Moldova...

... şi Alexandru Suţu în Ţara Românească.

These were the last Phanariot rulers. Michael Soutzos *(left)* in Moldavia...

... and Alexander Soutzos in Walachia.

SECOLUL

XIX

CENTURY

Veacul naționalităților

Charles-Maurice de Talleyrand, ministrul de externe al lui Napoleon I, spunea, spre sfârșitul domniei împăratului, că centrul politic de greutate al Europei se află la Dunărea de Jos. Românii evoluează în acest spațiu, unde trei imperii (otoman, habsburgic și țarist) își dispută supremația; lupta se încheie la sfârșitul veacului cu dispariția celor trei imperii. Tăvălugul cuceririlor napoleoniene – ideile, moda, căutarea identității naționale –, în ciuda restaurației încercate pretutindeni de Sfânta Alianță a imperiilor absolutiste, trezeşte la viață, la înnoire spații geografice întregi.

Viteza de sincronizare a societății românești cu marile fenomene europene sporește considerabil, încât la 1848 românii sunt parte a revoluției europene. Aceeași simultaneitate – la dimensiunea timpului istoric – se constată în procesul de închegare a statelor naționale moderne Germania, Italia și România.

Veacul îl deschide Tudor Vladimirescu pandurul înrolat odinioară în trupele de voluntari care mărșăluiau în Balcani trimise de Maica Rusie să-i apere pe creștini. Dar cel care declanșează o adevărată revoluție, „domnul Tudor", privit de țărani ca un salvator și intrat în legendă, chiar în viață fiind, pentru disciplina impusă trupelor sale, nu găsește un limbaj comun cu grecul Alexandru Ipsilanti, șeful Eteriei. Mândru, trufaș, aventuros, crezându-se ocrotit de țarul Aleksandru I, acesta era convins că putea elibera Elada declanșând o acțiune antiotomană de pe pământul românesc. În această schemă nerealistă, bravul pandur ar fi trebuit să i se supună necondiționat. Dar țelurile le erau deosebite și confruntarea inevitabilă. Ipsilanti îl ucide pe Tudor la Târgoviște, în mai 1821. Refuzul țarului de a sprijini Eteria și invazia otomană în Țara Românească avea să facă restul: eteriștii sunt măcelăriți, Ipsilanti se pierde într-o închisoare austriacă.

Pentru români există și o parte bună: revenirea, după mai bine de un secol, la domnii pământeni.

Grigore al IV-lea Ghica și Ioniță Sandu Sturdza sunt numiți de sultan pe câte șapte ani, însă sub supravegherea atentă a rușilor. În vremea lor se aude tot mai puternic glasul boierilor mici și al ciocoilor, care pretind egalitate de tratament cu protipendada în materie de impozite, privilegii, acces la slujbe. Omniprezența rușilor (consuli, agenți, spioni, instructori, călugări) lasă cu greu să răzbată vocea țării. Și totuși acum, în al treilea deceniu al secolului XIX, apar numeroase proiecte de reformă, noțiunile de „patriot", „republică", „egalitate" încep să fie dezbătute și conștientizate de un număr sporit de cetățeni. Tot mai mulți locuitori ai Principatelor Dunărene înțeleg decalajul cultural față de Transilvania, în primul rând, apoi față de Europa, în general. Apar societăți literare, curentul antigrecesc de la nivel politic se extinde și în ceea ce privește învățământul, exprimat atât de viguros până atunci în așezămintele existente la București și Iași.

Trecerea de la viața cu pecete orientală spre valorile europene se face anevoios, contradictoriu, cu nenumărate stângăcii. Un obstacol esențial în dezvoltarea societății românești

până dincolo de mijlocul secolului îl constituie războaiele. Provocate de alții, duse fără vreun profit pentru principate, ele au constituit răstimpuri dramatice, marcate de ocupații, rechiziții, epidemii, pierderi de vieți omenești.

Septenatul primilor domni pământeni se încheie cu izbucnirea Războiului ruso-turc din 1828–1829. Odată războiul încheiat prin pacea de la Adrianopole din septembrie 1829, Principatele Dunărene par a avea din nou o șansă. Monopolul comercial otoman se atenuează considerabil. Circulația pe Dunăre se liberalizează, și ocupația militară rusească, odată trecute excesele îngrozitoare ale rechizițiilor, se confundă cu administrația benefică, în cea mai mare măsură, a contelui Pavel Kiseleff. Acum se elaborează Regulamentul Organic, ansamblu eteroclit de legi care pune în să ordine în mai toate compartimentele vieții sociale, economice, politice și culturale ale țărilor române. În plus, redactarea asemănătoare pentru Țara Românească și Moldova induce o dată în plus în mintea contemporanilor ideea unirii celor două principate.

Regulamentul Organic, formă incipientă de Constituție, e valabil, cu unele amendări din 1851, până la Convenția de la Paris din 1858. Elementele de modernizare sunt vizibile. Apar instituții indispensabile: armata, rețeaua școlară (dezvoltată semnificativ la sate), arhive, spitale dirijate de o Eforie. Urbanismul constituie o preocupare majoră, reflectată între altele în structura stradală a noilor orașe Alexandria sau Turnu Severin. La București, Iași, Galați, Craiova, Buzău apar grădini publice, canalizări, case construite de arhitecți, podiri sau pietruiri de ulițe, iluminatul cu felinare, servicii municipale (pompieri, ecarisaj, se scot cimitirele din perimetrul orașelor), farmacii, ținute mai toate de nemți. În 1829 apar primele ziare: *Curierul românesc* la București, scos de Ion Heliade Rădulescu și *Albina românească* tipărită de Gh. Asachi la Iași. Cabinete de lectură, cluburi, librării, muzee, o încercare de bibliotecă publică la București (materializată abia în 1838) sunt expresia interesului românilor pentru informare, cunoaștere, educare. Tezaurul de la Pietroasa, descoperit în 1837, fascinează lumea românească prin bogăția lui.

Într-un climat politic incert, cu o legislație a cărei aplicare provoacă răscoale țărănești, ocupația rusească încetează și în fruntea principatelor sunt numiți, în mai 1834, Alexandru D. Ghica, la București, și Mihail Sturdza, la Iași.

Rusia face în principate un experiment: acceptă creații instituționale, circulația dirijată a informației, plecarea la studii în străinătate (așa se va școli, în primul rând la Paris, aproape toată generația pașoptistă; Mihail Kogălniceanu, trimis de vodă, e silit a se duce la Berlin). Are în același timp grijă să evalueze riguros potențialul uman și material al Țării Românești și Moldovei sub forma recensămintelor (din 1831 și 1838). Acesta din urmă devansează cu șapte ani operația similară efectuată în Franța și reprezintă o imagine de o excepțională valoare documentară a societății timpului. Acțiunea Rusiei în principate era astfel pe de o parte una de imagine – promovarea unor idei liberale într-un spațiu aflat sub protectorat țarist –, iar pe de alta una insidioasă, de cuprinderea lor în sfera ei de influență, poate chiar

de încorporare.Rușiimai găsesco formă subtilă de infiltrare în țările române, de dobândire aici a unor averi însemnate:căsătoriacu pământence. Vladimir Blaremberg,cumnatul lui vodă Ghica, și PetreRückmann(însuratcu o Bălăceancă)sunt doar două exempleluate la întâmplare.

În ciuda tutelei rusești, în anii premergători Revoluției de la 1848 se produc acumulări salutare, se operează o regenerarea a societății. Vămile între principate se desființează, muntenii și moldovenii se vizitează reciproc, Ion Ghicaține cursurila AcademiaMihăileană din Iași,mulți seregăsescadeseoriîn capitaleleeuropene.La aceastăcunoașterereciprocă, schimbde idei, făurire de planuri comune se alătură un număr mereu sporit de ardeleni și bănățeni. Profesori,publiciști, topometri, farmaciști, medici trec munții, realizându-semai toți admirabil din punct de vedereprofesional. Sunt de amintit Ion Maiorescula Craiova, SimionBărnuțiu și DamaschinBojincăla Iași,Al. PapiuIlarianșiEftimie Murgu la București.

SpiritulRegulamentuluiOrganicîncepesăfie contestat. Aplicarealui ca atare sedovedește uneori ineficace. Sunt necesaremodificări, adaosuri, precizări. În Țara Românească, Alexandru Ghica trebuie să facă față unei Adunări Obștești –formă incipientă de Parlament – zgomotoaseși contestatare,animată de Ion Câmpineanu,Gr. Cantacuzinoși alții. SocietateaFilarmonicamărturisește scopuri culturale, de promovare a teatrului, dar în realitateurmăreșterăsturnareaordinii „legale". Membrii ei, mai toți înscrișiîn loji masonice occidentale,militeazătainic sub flamurile liberalismului.Implicarealor în 1838 în discuțiile din Adunare privind respingereaarticolului adițional la Regulamentul Organic (conform căruiaorice modificare în textul acestuiaar fi trebuit încuviințată în prealabil de Curtea de la Petersburg -ceeace echivalacu anulareaautonomiei interne), în mișcarearevoluționară din 1840 ori în răscoaleledin 1841 și 1843 de la Brăila, unde participă și bulgari, campania dusă împotriva domnului în străinătate prin articole, pamflete, broșuri ori vizite de informare trădeazăo starede efervescență,de refuz tot mai vădit al ordinii regulamentare. Unul dintre capii opoziției din Adunare, Gheorghe Bibescu,reușeșteîn 1842 să provoace demisialui Ghicașisă-iocupe tronul. Seconfruntă la rândul săucu aceleașigreutăți: tutelă rusească,încorsetareîn prevederileRegulamentuluiOrganic (ceeace înseamnăîn primul rând o gestionarerigidă a banului public), o opoziție tot mai decisă,mai amenințătoare.

Orgolios, bogat, ambițios peste măsură, BibescuVodă sfideazăsocietateadespărțindu-se de Zoe Mavrocordat, cea cu mințile rătăcite, pentru a se căsători cu Marițica Văcărescu (soțialui CostacheGhica),la fel de ambițioasăși, în plus, femeierăsfățată.Domnul modifică legea privind divorțul, însușindu-șio parte din avereacelei părăsite, și pe urmă îl silește pe mitropolit săbinecuvântezecăsătoriaa două persoanedivorțate.

În Moldova, vodăMihai Sturdzaadministreazăcu mânăde fier. Instrucțiunileemanatedin Regulamentul Organicle adună într-un *Manual administrativ* careîșidovedeșteeficacitateapână către sfârșitulveacului.Oponenții sunt redușila tăcereprin corupere, izolare sau expulzare.

Moda vestimentară,ca și ceade decorarea interiorului sunt de factură occidentală.Sefac abonamentela publicații străine, și bibliotecileparticularecontin un număr impresionantde lucrărialeenciclopediștilor,filosofilor germani, eruditilor englezi. Importul de trăsuri, piane, mobilă de la Viena sau Lipsca(Leipzig)crește semnificativ. Comenzilerománilor la marile magazine europene vădescconvertireaexplicită a gusturilor spre Apus. Seratele,balurile

de la Curte ori din casele boierești au, după mărturia participanților străini, strălucirea celor de la Paris.

Numeroși străini vin în principate, unii să-și încerce norocul, alții deciși să se împământenească. J.A. Vaillant înființează pensionate și scrie o carte remarcabilă în trei volume, *La Roumanie* (1844). Enric Winterhalder, Ludovic Steege fac carieră administrativă, unul ajungând președintele CEC (în 1864), celălalt, ministru de finanțe. Agenții diplomatici (Colson, Billecocq, Tavernier, Colquhoun) se implică în viața principatelor, nu totdeauna cu măsură.

Alte fenomene naturale lovesc pământul românesc: cutremurele din 1802, 1828, 1838; epidemii de ciumă și holeră (ultimele cazuri sunt semnalate în 1837), ceea ce va determina organizarea unui sistem eficient de carantine la Dunăre, cu rosturi vamale și grănicerești totodată.

În martie 1847, un foc mistuitor distruge o treime din orașul București. Ajutorul internațional nu întârzie: sultanul, țarul Rusiei, filoromâni de pretutindeni, dar mai cu seamă sindicii iarmarocului de la Lipsca contribuie cu mari sume de bani.

În 1848, cele două principate sunt prinse puțin diferit în vâltoarea revoluției: moldovenii, în câteva adunări la Iași, se ridică împotriva administrației Sturdza; aceasta intervine rapid, arestează, expulzează, exilează, și revoluția se termină înainte de a fi început.

La București există o pregătire laborioasă, un consens de participare care implică boierime liberală, negustori, meșteșugari, țărani. Mulți ardeleni devin propagandiști în sate, lămurind poporul asupra intențiilor revoluționarilor. Vodă Bibescu abdică și un guvern revoluționar conduce țara timp de trei luni. Proclamația de la Izlaz, foile *Popolu suveran* și *Pruncul român*, constituirea Comisiei proprietății, care-i pune pentru prima oară față în față pe țăranii clăcași cu boierii, arderea simbolică a Regulamentului Organic și a *Arhondologiei* – cartea rangurilor –, confruntările de stradă cu elementele potrivnice, încercarea de organizare a rezistenței armate împotriva rușilor și a otomanilor (în acest din urmă caz se consumă faptele de bravură ale pompierilor din Dealul Spirii, la 13 septembrie 1848), toate dovedesc o înțelegere superioară a evenimentelor, o implicare excepțională în destinele țării. Nicolae Bălcescu, C.A. Rosetti, Ion Brătianu, Ion Ghica, I. Heliade Rădulescu, Iancu Bălăceanu, frații Golești, Ana Ipătescu, Gheorghe Magheru devin simboluri ale revoluției.

În Transilvania spiritele sunt deopotrivă maturizate pentru schimbare drastică. Dar revoluția română și cea maghiară se desfășoară paralel, scopurile lor ajungând la un moment dat divergente. Românii, majoritari, ținuți – în ceea ce îi privește pe țărani – în stare de iobăgie, se pot mândri că au o „intelighenție" puternică, răzbătătoare, instruită la Viena, Roma, Budapesta, Cluj sau Sibiu, care le apără drepturile în fața autorităților chezaro-crăiești cu competență, cu înverșunare, dar în același timp cu strălucire. Marile adunări populare de la Blaj din 1848 sunt un test de afirmare a națiunii române din Transilvania, nerecunoscută ca atare de stăpânire.

Ungurii, conduși de Lajos Kossuth, caută să se elibereze de sub dominația austriacă, dar rămân insensibili la situația degradantă a iobagilor și jelerilor români de pe moșiile grofilor lor. Când Austria, unul dintre jandarmii Europei, zguduită ea însăși de revoluție, intervine în Transilvania, românii și ungurii nu sunt solidari, ci vrăjmași. Românii din Munții

Apuseni, conduși de „crăișorul" Avram Iancu și de Ion Buteanu, se încred în promisiunile imperiale. Confruntările româno-maghiare sunt de o rară violență, lăsând în urmă mii de morți. „Proiectul de pacificare" oferit lui Kossuth de Bălcescu vine prea târziu. Înfrângerea ungurilor la Șiria, în 1849, marchează sfârșitul revoluției în Transilvania și instaurarea unui regim polițienesc riguros.

Înfrântă pretutindeni pe pământ românesc, revoluția pașoptistă n-a însemnat restaurarea vechiului regim. În Transilvania, mai multe legi agrare reglementează raporturile dintre țărani și proprietari, iobăgia fiind desființată. Tactica folosită de români încă de la sfârșitul secolului XVIII, a petițiilor către împărat, se intensifică acum în sensul obținerii autonomiei naționale. Solidaritatea exemplară a românilor transilvăneni determină un avânt cultural exprimat, între altele, în activitatea Astrei, a băncilor populare, de susținere în primul rând a lumii satelor, de instruire temeinică a tineretului. Se formează astfel o intelectualitate puternică (avocați, profesori, filologi, preoți ortodocși și uniți), care la sfârșitul veacului va exprima din nou doleanțele neamului sub forma *Memorandumului* (1894).

În Principatele Dunărene, în pofida exilării revoluționarilor, rușii și otomanii, cei care au înăbușit revoluția, trebuie să accepte dezideratul lor major: modificarea Regulamentului Organic. Prin Convenția de la Balta Liman (1849), Barbu Știrbei și Grigore Al. Ghica sunt numiți, pe șapte ani, domni ai Țării Românești și, respectiv, Moldovei. Dacă unul se dovedește excelent gospodar (întemeiază, în 1852, Teatrul Național din București, dă un nou așezământ agrar derivat din Regulament, cu înlesniri pentru țărani, reorganizează învățământul, racordează țara la sistemul telegrafic continental), celălalt îmbrățișează ideea care cucerește tot mai mult teren, a unirii principatelor, și îi susține pe promotorii ei. Apoi ia măsura salutară a desființării cenzurii și îi dezrobește pe țigani.

Domniile amândurora sunt tulburate de începutul Războiului Crimeii. Ocupația militară tripartită ruso-austro-otomană readuce rigorile administrației străine, rechiziții, ostracizarea oponenților, pagube materiale considerabile. Dar la sfârșitul războiului, Congresul de la Paris (1856) pune în atenția concertului european situația Principatelor Române. Pentru prima oară, soarta românilor nu mai depinde doar de puterile din regiune, teritoriile românești ieșind de sub influența Orientului și trecând sub cea a Occidentului. Cum Rusia tocmai fusese înfrântă, vocea cea mai autorizată să le decidă soarta rămâne Franța. Napoleon al III-lea e arbitrul Europei și impune consultarea reprezentanților tuturor păturilor sociale din cele două țări asupra viitorului lor. Alegerile pentru adunările consultative (ad-hoc), organizate de locțiitorii de domn (caimacamii), sunt falsificate în Moldova de Nicolae Vogoride, omul Porții. Interesul major al Europei pentru stabilitate politică în spațiul danubiano-pontic duce la intervenția energică a împăratului Napoleon al III-lea și a reginei Victoria a Angliei. Noile adunări înfățișează comisarilor puterilor garante un program fără echivoc: respectarea autonomiei principatelor, unirea lor, principe străin, neutralitate, adunări reprezentative.

Drumul spre Unirea Principatelor era deschis. O campanie fără precedent în favoarea unirii, susținută de foile *Steaua Dunării* (cu ediție în limba franceză la Bruxelles, *L'Etoile du Danube), Zimbrul* și *Vulturul*, cu participarea energică și eficientă a soților de unioniști, misiuni repetate în străinătate pentru edificarea cabinetelor europene fac să triumfe dorința românilor. La 5 ianuarie 1859 moldovenii îl aleg domn pe Al.I. Cuza, iar la 24 ianuarie

Adunarea Electivă a Țării Românești îl proclamă deopotrivă domn pe alesul de la Iași. Într-o Europă divizată, în care fiecare putere garantă își urmărea interesele proprii – Austria, Turcia, Rusia, Anglia fiind potrivnice unirii, Franța dorind să aibă un pion puternic la Dunărea de Jos, iar Sardinia și Prusia reflectând asupra propriei condiții –, românii au acționat într-un mod pe care istoriografia avea să-l studieze, să-l analizeze și să-l aprecieze ca un adevărat model.

Domnia lui Cuza (1859–1866) dă posibilitate generației pașoptiste să se manifeste plenar, dar în același timp creează și stări de tensiune paroxistică, soldate, între altele, cu o premieră în istoria românilor din secolul XIX: asasinatul politic. Președintele consiliului de miniștri, Barbu Catargiu, care tocmai respinsese o adunare comemorativă a evenimentelor din 1848, ieșind din incinta Parlamentului a fost ucis de o persoană rămasă până azi necunoscută. Speculațiile țesute, atunci și mai târziu, în jurul acestei crime au implicat nume sonore de politicieni, destituiri de procurori prea zeloși și în cele din urmă suspendarea anchetei.

Moștenirea regulamentară trebuia înlăturată și trebuia adoptată o legislație nouă. Codul Napoleon, Constituția Belgiei sunt consultate și confruntate cu normele existente în țară. Se elaborează astfel coduri de procedură civilă și criminală. Secularizarea averilor mănăstirești (1863) readuce în patrimoniul țării 27% din suprafața ei. În Parlament românii învață arta politică, dar derapajele nu lipsesc. Presa e peste măsură de critică, desființând mai toate inițiativele guvernelor lui Cuza. Activitatea Comisiei Centrale de la Focșani, organism menit să armonizeze legislația celor două principate, e paralizată. După cinci ani de domnie, Cuza trebuie să facă față presiunilor unei situații financiare grave (împrumuturi oneroase repetate în străinătate), nerezolvării problemei țărănești și coalizării liberalilor și conservatorilor – „monstruoasa coaliție" – împotriva sa. În mai 1864, Cuza Vodă, secondat de sfetnicul său de excepție, prim-ministrul Mihail Kogălniceanu, taie nodul gordian: singura soluție pentru continuarea programului de reforme e lovitura de stat. Consumarea acesteia, expresie a unui „cezarism reprobabil", cum s-a spus în epocă, îngăduie totuși, în primul rând, înfăptuirea reformei agrare, prin care 400 000 de țărani au fost împroprietăriți.

Contractul cu țara al acestui om dezinteresat, patriot, dar neputincios în fața pretențiilor nesăbuite ale camarilei Palatului, devenea caduc. În februarie 1866 se produce o fractură în societatea românească: oponenții lui Cuza obțin abdicarea lui, instituind o vremelnică locotenență domnească, și pornesc în Europa după un principe dispus să ocupe tronul României. Se materializa astfel o altă dorință exprimată în adunările ad-hoc de la 1857. Principele Filip de Flandra declină oferta, înspăimântat de această țară necunoscută și având un handicap serios pentru un suveran (surzenia). După conciliabule cu Napoleon al III-lea și Bismarck, emisarii locotenenței domnești, Ion Brătianu și Ion Bălăceanu, se opresc la un principe din casa imperială prusiană: Carol de Hohenzollern.

La 10 mai 1866 acesta depunea jurământul de credință în București noii sale patrii. Domnia de 48 de ani a principelui (din 1881, rege al României) se confundă cu edificarea plenară a României moderne. Pentru țară, secolul XIX se încheie cu domnia acestuia, în 1914, în ajunul Primului Război Mondial.

Ideea principelui străin păruse salvatoare spre a curma luptele nesfârșite pentru domnie. În plus, reprezentantul unei case monarhice europene ar fi atras mai bine România în marea familie a statelor continentale. Materializarea ei s-a dovedit însă anevoioasă. Disciplina seacă, de tip prusian, a principelui, orientarea – firească pentru el – a alianțelor politice, preocuparea pentru înarmare, procurarea de împrumuturi, realizarea diferitelor investiții spre lumea germană s-au lovit de francofilia românilor, ca și de lipsa lor de disciplină și continuitate în aproape orice demers. Războiul franco-prusian din 1870 avea să ducă lucrurile la paroxism. În fața manifestărilor zgomotoase în favoarea Franței de la București, cu molestarea reprezentanților diplomatici ai Prusiei, principele Carol a dat publicității o intenție de abdicare din fruntea acestor români „neguvernabili". Oprit la timp de capete mai puțin înfierbântate, având-o alături pe principesa Elisabeta animată de aceeași devoțiune pentru noua ei patrie, Carol și-a urmat destinul.

Implicarea României în Războiul ruso-turc din 1877, cu o participare exemplară, plină de eroism, elogiată și de neprieteni, a însemnat obținerea independenței de stat, cuprinderea Dobrogei în hotarele sale, dar și pierderea județelor din sudul Basarabiei. Atunci s-a realizat, neîndoios, acea fuziune sufletească între principele „străin" și români. Un exemplu dintre cele mai elocvente în privința acestei evoluții de la respingere la acceptare totală rămâne D.A. Sturdza: de la articole, publicate sub nume fals, despre „spionul prusac", până la sărutarea mâinii venerabilului suveran către apusul vieții amândurora...

O pleiadă de oameni politici excepționali, unii cu tinerețe revoluționară pașoptistă, îi vor sta alături: Ion Brătianu, Mihail Kogălniceanu, C.A. Rosetti, Manolache Costache Epureanu, Lascăr Catargiu, P.P. Carp, Take Ionescu, Al. Marghiloman, Titu Maiorescu. Se structurează acum marile partide politice: liberal și conservator („roșii" și „albii"). Din disputele lor, ca și din strădania fruntașilor lor și dibăcia regelui de a-i manevra, România a fost înzestrată cu legi esențiale, ce aveau să dureze până la sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial.

Șansa a făcut ca, dincolo de forma de guvernământ, de spectrul politic, să se nască și să strălucească în a doua parte a veacului câteva nume intrate în panteonul național: al poetului Mihai Eminescu, al dramaturgului I.L. Caragiale, al povestitorului Ion Creangă. Ziariști înzestrați cum ar fi C.A. Rosetti, Gh. Panu, Nicolae Fleva sau Barbu Ștefănescu Delavrancea sunt deopotrivă debateri parlamentari temuți, cuvântul lor putând adesea impune ori anula o lege.

Creațiile instituționale începute sub domnia lui Cuza sunt extinse. Instituții de învățământ superior, laboratoare, stațiuni științifice, ferme experimentale, fundații, Academia sporesc zestrea culturală a țării. Se înființează instituții economico-financiare (Banca Națională, bănci particulare, societăți de asigurare, cazinouri, cluburi, între care Jockey Club). Se ridică o multitudine de edificii: Ateneul Român, sediul CEC, Palatul Poștelor, Palatul de Justiție, hipodromul de la Băneasa, palatul administrativ din Iași, Arsenalul; case particulare somptuoase (Cantacuzino, Arion, Mihail, Marghiloman, Ghica, Știrbei, Pogor, Sturdza, Roznovanu). Se fac amenajări portuare, hale, tipografii, silozuri, teatre, sedii de prefecturi, o rețea de clădiri școlare („ale lui Haret"), căi ferate, tunele, prefecturi și administrații financiare și, mândria constructorilor noștri, podul de peste Dunăre de la Cernavodă (1895). Toate dau României o notă particulară de soliditate și prosperitate, de activitate ambițioasă și plină

de roade. E o emulație ce se vede, pe de o parte, în mentalitatea multor oameni bogați, transformați în generoși donatori, care instituie premii ale Academiei (Adamachi, Năsturel ș.a.) ori își lasă averea acesteia sau unor instituții filantropice (Leagănul Sf. Ecaterina, întemeiat de Cantacuzini). Pe de altă parte, dinamismul societății românești atrage numeroși străini. Pietrari, cioplitori, mecanici, fotografi, meșteri de tot felul, medici, giuvaiergii, modiste din Austro-Ungaria, Croația, Grecia, Serbia, Bulgaria, Franța se stabilesc în orașele și târgurile României, integrându-se rapid în curentul lucrativ general.

Se înmulțește și numărul străinilor în trecere. Numele lui Brahms ori al lui Strauss se alătură celui care acum începe să strălucească, cultivat și de regina Elisabeta, George Enescu.

Tributară până în ultimele decenii ale secolului XIX științei și culturii străine, România se lansează, la rându-i, în competiția capetelor de geniu. Astronomul și matematicianul Spiru Haret, filosoful Vasile Conta, speologul Emil Racoviță, doctorii V. Babeș, G. Marinescu, Nicolae Paulescu, astronomul Nicolae Coculescu, aviatorul Traian Vuia, microbiologul Ion Cantacuzino intră în elita intelectuală europeană.

Observatorul atent al realităților românești are un prim bilanț al realizărilor României în parada carelor alegorice ce defilează la sărbătorirea proclamării regatului (1881). Jubileul de 40 de ani de domnie a regelui Carol, în 1906, e un alt prilej de judecată retrospectivă. În fine, războaiele balcanice, încheiate cu Pacea de la București (1913), consfințesc hegemonia României în Balcani.

Moda saloanelor, care a făcut faima Franței, unde, de la politică la literatură și de la muzică la bârfa cea mai diversă, totul e discutat, comentat, apreciat și nu de puține ori... desființat, se înstăpânește și în Vechiul Regat. Mai mult, câteva românce se impun cu saloanelelor în atât de trufașul și exclusivistul Paris. Elena Bibescu, pianista plină de har, poeta Anna de Noailles (născută Mavrocordat) atrag în jurul lor tot ce are Franța mai elitist. Valentina de Caraman Chimay, soția lui George G. Bibescu, ține salon atât la Paris, cât și la București. Le-a precedat, până în 1888, la Florența, Elena Ghica (nepoata domnului regulamentar Alexandru Ghica, mai cunoscută ca scriitoare sub numele de Dora d'Istria), al cărei salon s-a bucurat de vizitele împăratului Braziliei, ale lui Angelo de Gubernatis ori Edgar Quinet.

Curtea regală, la București (în palatul de pe Calea Victoriei ori la Cotroceni) și la Peleș, dă tonul pentru acele *savoir vivre* și *savoir faire* care aveau să însemne, între altele, adoptarea costumului popular românesc de către femeile din înalta societate, cultivarea tradițiilor noastre în materie de folclor, audiții muzicale de calitate, o educație și o etichetă stricte, primiri de oaspeți de seamă. Vizita împăratului austriac Franz Joseph în 1896 ori a țarului Nicolae al II-lea în 1914 se transformă în adevărate evenimente. La Curtea regală începe să se afirme tot mai mult perechea moștenitoare – principele Ferdinand, nepotul regelui, și soția sa Maria, principesă de Marea Britanie și Irlanda.

Întâmplările de la Peleș, colportate adeseori discret de cea care avea să rămână doar logodnica neconsolată a principelui Ferdinand, viitoarea scriitoare Elena Văcărescu, sunt ascultate cu nesaț de toată lumea. Așa, când perechea princiară suedeză înnoptează acolo și nu se supune dispoziției regelui de a se retrage în camere la ora 23.00, întârziind pe culoarele

castelului ca să-i admire decorațiunile, e surprinsă de întreruperea luminii (regele însuși e cel care o stinge), rămânând toată noaptea ghemuită pe o scară, în beznă...

Există și altă față a României, măcinată de boli, de sărăcie, de nemulțumiri profunde. Pelagra, sifilisul, TBC-ul, lepra, malaria sunt prezente mai ales în lumea satelor. Tot acolo, lipsa cronică de pământ duce la răscoalele din 1888 și la cea memorabilă din 1907. Stările conflictuale favorizează aderența la mișcarea socialistă, la curentele nihiliste ce încep să se contureze în ultima parte a secolului XIX. Printre reprezentanții de seamă ai acestora sunt C. Dobrogeanu-Gherea și Ioan Nădejde.

O suferință surdă, dar adânc resimțită în întreaga societate românească este viețuirea în hotare politice diferite. Contactele dintre regățeni, transilvăneni, bănățeni, bucovineni, basarabeni, aromâni sunt continue. Se încheie căsătorii, tot mai mulți români din afara regatului se stabilesc aici. Memorandiștii sunt ajutați, moral și material, de la București, inițiativa având-o mai cu seamă Gogu Cantacuzino, redactorul *Voinței naționale*. Liga Culturală deopotrivă militează pentru coeziunea neamului. Climatul politic european nu îngăduie deocamdată mai mult.

Dar Balcanii, recunoscuți ca „butoiul cu pulbere al Europei", nu se dezmint nici de această dată. Atentatul de la Sarajevo, când e ucis moștenitorul tronului Austro-Ungariei, va fi pretextul pentru declanșarea primei conflagrații mondiale. România, a cărei orientare spre Puterile Centrale, după venirea principelui Carol în fruntea ei, s-a făcut lent, dar constant – un tratat secret exista în acest sens încă din 1883 – ar fi trebuit, cel puțin în credința suveranului, să treacă de partea Austro-Ungariei și a Germaniei. Moartea avea să-l cruțe pe artizanul acestei opțiuni de a-și vedea urmașul îndreptându-se spre Antantă.

The Century of Nationalities

Charles-Maurice de Talleyrand, Napoleon's Foreign Affairs Minister, used to say, towards the end of the Emperor's reign, that the political centre of Europe lays on the Low Danube. The Romanians lived in this area, where three empires (Ottoman, Habsburg and Tsarist) fought for supremacy; the combat was over at the end of the century, when they disappeared. In spite of the Holy Alliance's attempts to reinstate the absolutist empires everywhere, the steamroller of Napoleonic conquests – the ideas, fashion, the quest for national identity – awakens to life and renewal entire geographical areas.

Romanian society's alignment to the major European events substantially increases, so that in 1848 the Romanians are part of the European revolution. The same simultaneity in historic time marks the process of shaping the modern national states of Germany, Italy and Romania.

The century is opened by Tudor Vladimirescu, the pandour once enlisted in the volunteer troops that tread the Balkans, having been sent by Mother Russia to protect the Christians. But "Lord Tudor" who triggers a real revolution, regarded by peasants as a saviour and gone into legend when still alive for the discipline imposed on his troops, does not find a common language with the Greek Alexander Ypsilantis, the head of Eteria. A proud, arrogant, adventurous man who thought himself protected by Tsar Alexander I, Ypsilantis was convinced that he could free Greece by starting an anti-Ottoman action from the Romanian lands. In this idealistic scheme, the brave pandour should have submitted to him unconditionally. But their goals were different and the confrontation was unavoidable. Ypsilantis had Tudor murdered at Târgoviște in May 1821. The Tsar's refuse to support Eteria and the Ottoman raids to Walachia were to do the rest of it: the Eterists were slaughtered, Ypsilantis was lost in an Austrian prison.

For the Romanians there was also a good result: the restoration, after over a century, of local rulers.

Grigore IV Ghica and Ioniță Sandu Sturdza were both appointed by the Sultan for seven years, but under the close supervision of the Russians. In their times, the small gentry and upstart boyars became more and more vocal, claiming equal treatment with the upper crust in terms of taxes, privileges, and access to jobs. The Russians' omnipresence (consuls, agents, spies, instructors, monks) hardly let the country's voice be heard. And yet now, in the third decade of the 19th century, numerous draft reforms are brought forth, notions like "patriot", "republic", "equality" start being debated and apprehended by an increased number of citizens. More and more inhabitants of the Danube Principalities realize the cultural gap between them and Transylvania in the first place, then Europe in general. Literary circles are set up; the anti-Greek trend extends from the political level also to education, so vigorously expressed until then in the existent establishments of Bucharest and Iași.

The shift from Oriental life style to European values is difficult, contradictory, and hindered by awkwardness. An essential obstacle to the development of the Romanian society, until

well after the middle of the century, are wars. Triggered by others, and fought without any profit for the Principalities, they are dramatic spells, marked by occupations, requisitions, epidemics, human life losses.

The seven-year period of the first local rulers ends with the Russian-Turkish war of 1828–9. Once the war is over and the peace of Adrianople is signed in September 1829, the Danube Principalities seem to have another chance. The Ottoman commercial monopoly is substantially mitigated. The traffic on the Danube is liberalised and the Russian military occupation, once the terrible excesses of requisitions are over, changes into the mostly beneficial administration of Count Pavel Kiselyov (Kiselef). The Organic Regulation is worked out now, a heteroclite collection of laws, which puts order in almost all the areas of social, economic, political and cultural life of the Romanian countries. Moreover, the similar wording for Walachia and Moldavia induces once more in people's minds the idea of the unification of the two Principalities.

An incipient form of Constitution, The Organic Regulation remained in force, with some amendments of 1851, until the Convention of Paris of 1858. The modernisation elements are visible. The indispensable institutions of the state are created: the army, the school network (significantly developed in the villages), archives, hospitals run by Guardians' associations. Urbanism is a major preoccupation, reflected, among others, in the street structure of new towns like Alexandria or Turnu Severin. In Bucharest, Iași, Galați, Craiova, Buzău public gardens and sewerages are laid out, houses are built by architects, lanes get floored or paved, street lighting is on, municipal services are set up (fire brigades, knackers' trade), cemeteries are taken out of the cities precincts, and pharmacies appear, run almost always by Germans. In 1829 the first newspapers are published: *Curierul românesc* in Bucharest, edited by Ion Heliade Rădulescu, and *Albina românească*, published by Gh. Asachi in Iași. Reading rooms, clubs, bookshops, museums, an attempt of a public library in Bucharest (only materialized in 1838) are expressions of the Romanians' interest in information, knowledge, and education. Pietroasele Treasure, discovered in 1837, fascinates the Romanian world by its richness.

The Russian occupation ends in an uncertain political climate, with a legislation whose enforcement caused peasant risings, and in May 1834 Alexandru D. Ghica and Mihail Sturdza are appointed at the head of the Principalities in Bucharest and Iași respectively.

Russia makes an experiment in the Principalities: she allows creation of new institutions, guided circulation of information; young people are permitted to go abroad to study (almost all the Forty-Eighters will be educated in the West, mostly in Paris; Mihail Kogălniceanu, sent by the ruler, is forced to go to Berlin). At the same time Russia takes good care to assess rigorously the human and material potential of Walachia and Moldavia in the form of censuses (of 1831 and 1838). The latter outruns by seven years the similar operation performed in France and is an image of an exceptional documentary value of the society of that time. Russia's activity in the Principalities was thus on one hand an attempt to present a certain image – the promotion of some liberal ideas in an area under its Tsarist protectorate – and on the other hand an insidious attempt to include them into its scope of influence, maybe even to incorporate them. The Russians find another subtle form to

infiltrate the Romanian Countries, and to make here significant fortunes: the marriage with local women. Vladimir de Blaremberg, Prince Ghica's brother-in-law, and Peter Rückmann (married to a Bălăceanu lady) are only two random examples.

In spite of the Russian trusteeship, salutary accumulations occur, and a regeneration of the society takes place in the years prior to the Revolution of 1848. The custom houses between the Principalities are terminated, Walachia's and Moldavia's inhabitants pay visits to each other, Walachian Ion Ghica delivers courses at the Academia Mihăileană in Iași, Moldavia, and many Romanians meet in the European capitals. This mutual knowledge, exchange of ideas, making of common plans, is increasingly joined by an important number of Transylvanians and Banat's people. Professors journalists, land surveyors, pharmacists, physicians cross the mountains, most of them making brilliant careers. Ion Maiorescu in Craiova, Simion Bărnuțiu and Damaschin Bojincă in Iași, Al. Papiu Ilarian and Eftimie Murgu in Bucharest are noteworthy.

The spirit of the Organic Regulation starts being challenged. Its application as such proves sometimes inefficient. Modifications, supplementations, and clarifications are often required. In Walachia, Alexandru Ghica has to put up with a Public Assembly, an incipient form of Parliament, a noisy and ever-challenging gathering, animated by Ion Câmpineanu, Gr. Cantacuzino and others. The Philharmonic Society avows cultural purposes of dramatic art promotion, but in fact pursues the overthrow of the "legal" order. Its members, most of them enlisted in Occidental Masonic lodges, militate secretly under the colours of liberalism. Their involvement in 1838 in the Assembly's debates on rejecting the additional article to the Organic Regulation (according to which any modification in its text had to be beforehand consented by the Court of Petersburg, which actually meant the cancellation of internal autonomy), in the revolutionary movement of 1840 or in the peasant risings of 1841 and 1843 in Brăila, where the Bulgarians participate as well, the campaign conducted abroad against the ruler by means of articles, pamphlets, brochures or informative visits reveal a state of effervescence, an ever more obvious refuse of the statutory order. In 1842 Gheorghe Bibescu, one of the opposition leaders of the Assembly, manages to make Ghica resign and occupies his throne. In turn, he is confronted with the same difficulties: Russian trusteeship, limitations of the Organic Regulation provisions (which means in the first place a rigid administration of public funds), an ever more determined and threatening opposition.

A vain, rich, and extremely ambitious person, Ruler Bibescu defies the society, divorcing mentally deranged Zoe Mavrocordatos in order to marry Marițica Văcărescu (Costache Ghica's wife), a lady as ambitious as he is and a spoilt woman. The ruler modifies the law on divorce, taking into possession a part of the wealth of the abandoned woman, and then he forces the Metropolitan Bishop to bless the marriage of two divorced persons.

In Moldavia, Mihai Sturdza rules with a firm hand. He collects provisions from the Organic Regulation into an *Administrative Manual* that proves effective until the end of the century. The opponents are silenced by corruption, isolation or expulsion.

Clothing fashion, or interior decoration are now of Western influence. Subscriptions are made to foreign publications and the private libraries contain an impressive number of works by Encyclopaedist writers, German philosophers, and English scholars. Import of

coaches, pianos, furniture from Vienna or Leipzig increases significantly. Romanians' orders to the large European stores reveal the explicit conversion of their tastes to the West. The soirees and balls at the Court or at manor houses have, as foreign participants say, the glamour of similar events in Paris.

Numerous foreigners come to the Principalities, some to try their fortune, others determined to settle down. J.A. Vaillant sets up boarding schools and writes a remarkable book in three volumes, *La Roumanie* (1844). Erich Winterhalder and Ludovic Steege make administrative careers, one becoming the president of CEC (Savings and Consignments House, 1864), the other Minister of Finance. Diplomatic agents (Colson, Billecocq, Tavernier, Colquhoun) involve themselves in the life of Principalities, not always moderately.

Natural phenomena ravage the Romanian land: the earthquakes of 1802, 1828, 1838; epidemics of plague and cholera (the last cases occur in 1837), which will spur the organisation of an efficient system of quarantines by the Danube, for both customs and frontier guarding reasons.

In March 1847, a consuming fire destroys one third of the city of Bucharest. The international help is not late in coming: the Sultan, the Tsar of Russia, Romania's sympathisers from everywhere, but especially the syndics of the Leipzig fair contribute large amounts of money.

In 1848, the two Principalities are caught up a little differently in the revolution turmoil: in a few assemblies in Iași, the Moldavians rise against Sturdza's administration; he steps in rapidly, makes arrests, expels, exiles, and the revolution ends before it started.

In Bucharest there are laborious preparations, a consensus of participation that involves liberal boyars, merchants, handicraftsmen, and peasants. Many Transylvanians become propagandists in villages, clarifying the revolutionaries' intentions to the people. Ruler Bibescu abdicates and a revolutionary government runs the country for three months. The Proclamation of Izlaz, the papers *Poporul suveran* and *Pruncul român*, the establishment of the Propriety Commission, which brings peasants and boyars face to face for the first time, the symbolic incineration of the Organic Regulation and of the *Almanac of Nobility* (the book of ranks), the street confrontations with the opposing forces, the attempt to organize army resistance against the Russians and the Turks (who were bravely rejected by the firemen brigade in the Dealul Spirei battle, on 13 September 1848), all prove a superior comprehension of the events, an exceptional involvement with the country's destiny. Nicolae Bălcescu, C.A. Rosetti, Ion Brătianu, Ion Ghica, I. Heliade Rădulescu, Iancu Bălăceanu, the Golești brothers, Ana Ipătescu, Gheorghe Magheru become symbols of the revolution.

In Transylvania, the spirits are also maturated for a drastic change. But the Romanian Revolution and the Hungarian one take place in parallel, and their goals diverge at some point. The majority Romanian population was kept – as for the peasants – in a state of serfdom but they could boast a self-asserting, tenacious intelligentsia educated in Vienna, Rome, Budapest, Cluj or Sibiu, who defended their rights in front of the relevant Imperial and royal authorities with frenzy, but at the same time with brilliancy. The great popular assemblies in Blaj are a self-assertion test of the Romanian nation in Transylvania, which at that time was not recognised as such by the authorities.

The Hungarians led by Lajos Kossuth try to free themselves from the Austrian domination, but they remain insensitive to the humiliating situation of the Romanian serfs and Transylvanian yeomen on the estates of the Hungarian counts. When it intervenes in Transylvania, Austria, one of Europe's gendarmes, shaken as it is by the revolution, finds the Romanians and the Hungarians as disunited, sworn enemies. The Romanians of the Western Carpathians, led by "Prince" Avram Iancu and Ion Buteanu, believe in the Imperial promises. The Romanian-Hungarian confrontations are extremely violent, leaving behind thousands of dead. The "Peace-making Project" offered Kossuth by Bălcescu comes in too late. The defeat of the Hungarians at Șiria, in 1849, puts an end to the revolution in Transylvania and triggers the establishment of a rigorous police regime.

Defeated on the entire Romanian territory, the Revolution of 1848 did not lead to the restoration of the old regime. In Transylvania, several agrarian laws settle the relationship between peasants and landowners, and serfdom is abolished. The tactics used by the Romanians as early as the end of the 18th century, namely the petitions to the Emperor, are intensified now and aimed at gaining national autonomy. The exemplary solidarity of the Transylvanian Romanians leads to a cultural upsurge, expressed, among others, in the activity of ASTRA, of people's banks supporting mainly the rural world, and in a thorough training of youth. Powerful intellectuals (lawyers, professors, philologists, Orthodox and United priests) are trained who, at the end of the century, will express again the wishes of people in the *Memorandum* of 1894.

In the Danube Principalities, in spite of the revolutionaries' being exiled, the Russians and the Turks, who repressed the revolution, must accept the Romanians' major desideratum: the modification of the Organic Regulation. By the Treaty of Balta Liman (1849), Barbu Știrbei and Grigore Al. Ghica are appointed rulers of Walachia and Moldavia for seven years. While one of them proves to be an excellent manager (he founds, in 1852, the National Theatre of Bucharest, gives a new agrarian settlement derived from the Regulation, with facilities for peasants, reorganises education, connects the country to the continental telegraphic system), the other one adopts the idea that gains more and more ground – the unification of the Principalities – and supports its promoters. Then he takes the salutary measure to terminate censorship and sets the Gypsies free.

Both reigns are troubled by the start of the Crimean War. The Russian-Austrian-Turkish tripartite military occupation brings back the rigors of a foreign administration, requisitions, ostracizing of opponents, considerable material damages. But at the end of the war, the Congress of Paris (1856) brings to the attention of the European states the situation of the Romanian Principalities. For the first time, the Romanians' destiny does not depend any longer only on the regional powers: the Romanian territories get out from under the Orient's influence and pass under the sway of the Occident. As Russia had just been defeated, the most relevant voice to decide their fate remains France. Napoleon III is Europe's arbitrator and imposes the consultation of representatives of all the social strata in the two countries about their futures. The elections for the consultative (ad-hoc) assemblies, organised by the rulers' deputies (caimacams) are falsified in Moldavia by Nicolae Vogoride, the man of the Porte. Europe's major interest in the political stability of the Danube area leads to the energetic intervention of Emperor Napoleon III and Queen Victoria of England. The new

assembliespresent the commissarsof the associatedpowers with an unequivocal programme: acknowledgementof the Principalities'autonomy, their union, a foreign Prince, neutrality, representativeassemblies.

The path to the Union was open. An unprecedentedcampaign in its favour, backed by the papers *SteauaDunării* (with its Frenchedition in Brussels *L'Ètoiledu Danube*), *Zimbrul* and *Vulturul*, with the energetic and efficient participation of the Unionists' wives, and the repeated missionsabroad to persuadethe Europeancabinetsresult in the triumph of the Romanians'wish. On 5 January1859, the Moldavianselect as ruler Al.I. Cuza, and on 24 January, the ElectiveAssemblyof Walachiaalso proclaimshim as a ruler. In a divided Europe, where eachguaranteeingpower pursuedits own interests – Austria, Turkey, Russia, Englandwere againstthe Union, Francewished to havea strong pawn at the Low Danube, while Sardiniaand Prussiaconsideredtheir own situation – the Romaniansacted in a way which historiographywas to study, analyse,and reckon a real model.

Cuza'sreign (1859-66) enablesthe generation of 1848 to assertitself fully, but at the same time it createsstatesof paroxysmaltension, resulting in, among others, a premierein the Romanianhistory of the 19th century: the political assassinateWhen coming out of the Parliament'sprecincts, Barbu Catargiu, the presidentof the Council of Ministers, who had just rejectedthe idea of an assemblyto commemoratethe eventsof 1848, was murdered by a personthat remainedunknown until this day. The speculationswoven then and later around this murder involvednamesof well-known politicians, dismissalsof overly zealous prosecutorsand finally the suspensionof the inquiry.

Thelegacyof the OrganicRegulationhad to be abolishedand a new legislationadopted. The NapoleonicCode, the Constitution of Belgiumare consultedand comparedto the norms of the country. So the codesof civil and criminal procedure are drafted. The secularizationof the monasteries'wealth (1863) brings back to the patrimony of the country 27% of its area. In the Parliament, the Romanianslearn the art of politics, but not short of side-slipping. The pressis overcritical, tearing to shredsalmost all the initiativesof PrinceCuza'sgovernments. Theactivityof the Central Commissionin Focșani,meant to harmonizethe legislationof the two Principalities,is paralysed. After a five-yearreign, Cuza must cope with the pressures of a worrying financial situation (repeatedonerous loans from abroad), with the peasants' issue, which had not been settled, and with the Liberals' and Conservatives'alliance – "the monstrouscoalition" – working againsthim. In May 1864, PrinceCuza, secondedby his exceptionalcounsellor, PrimeMinister Mihail Kogălniceanu, cuts the Gordian knot: the only solution to continue the reform programme is a coup. Its occurrence, expressionof a "blameable royal attitude", as it was calledat the time, allows, in the first place, the enforcement of the agrarian reform, by which 400,000 peasantsare put into possessionof land.

The contract concluded with the country by this unselfish, patriotic, but helpless man in front of the foolish claims of the Palacecamarilla, becomesflimsy. In February 1866 a fracture occursin the Romaniansociety: Cuza's opponents force him into abdication, instituting a TemporaryLieutenancy, and go out to Europe in searchfor a prince ready to occupy the Romanianthrone. And so another wish expressedin the ad-hoc meetings of 1857 is materialized. Prince Philippe of Flandersdecline the offer, frightened as he is of

this unknown country and having a serious handicap for a sovereign (he was deaf). After secret meetings with Napoleon III and Bismarck, Ion Brătianu and Ion Bălăceanu, emissaries of the Temporary Lieutenancy, choose a prince from the Prussian Imperial house: Carol of Hohenzollern.

On 10 May 1866 Carol pledges allegiance in Bucharest to his new country. The Prince's 48-year reign (from 1881 on as King of Romania) is a wide-ranging building up of modern Romania. The Romanian 19th century ends with his death in 1914, on the eve of World War I.

The idea of having a foreign prince seemed salutary at the time in order to bring to an end the constant fights over the throne. Furthermore, the representative of a European monarchical house was to better insert Romania into the big family of the continental states. But this project proved difficult to implement. The strict Prussian discipline enforced by the Prince, the natural orientation of his political alliances, his preoccupation with arming the country, getting loans, and the various investments coming in from the German world clashed with the Romanians' French kinship, as well as with their lack of discipline and consistency in almost all activity. The French-Prussian War of 1870 was to bring things to a paroxysm. Faced with noisy demonstrations in Bucharest in favour of France, with the molestation of the diplomatic representatives of Prussia, Prince Carol made public his intent to abdicate away from the "non-governable" Romanians. But stopped in time by some less hot-headed people, and having on his side the equally devoted to her new country Princess Elisabeth, Carol pursued his destiny.

Romania's involvement in the Russian-Turkish War of 1877, with an exemplary heroic participation, equally eulogized by her enemies, resulted in gaining state independence, in the inclusion of Dobrudja within its boundaries, but also in the loss of the southern counties of Bessarabia. This was, undoubtedly, the moment when the soul fusion occurred between the "foreign" Prince and the Romanian people. One of the most telling examples of this evolution from rejection to full acceptance is D.A. Sturdza: from the articles, published under a pseudonym, about the "Prussian spy", to kissing the hand of the venerable sovereign toward the end of both men's lives...

Exceptional politicians, some with a 1848 revolutionary youth, will side with him: Ion Brătianu, Mihail Kogălniceanu, C.A. Rosetti, Manolache Costache Epureanu, Lascăr Catargiu, P.P. Carp, Take Ionescu, Al. Marghiloman, Titu Maiorescu. The major political parties take shape now: Liberals and Conservatives ("reds" and "whites"). Thanks to their disputes, as well as their leaders' endeavours and the King's ability to handle them, Romania was given essential laws, which were to last till the end of the World War II.

The form of government and political spectrum aside, important names arise and shine in the second part of the century, who will later enter the National Pantheon: the poet Mihai Eminescu, the playwright I.L. Caragiale, and the storyteller Ion Creangă. Talented journalists like C.A. Rosetti, Gh. Panu, Nicolae Fleva or Barbu Ştefănescu Delavrancea are at the same time feared parliamentary debaters; their word could often impose or annul a law.

The setting up of state institutions which started during Cuza's reign is now extended. Tertiary education establishments, laboratories, scientific stations, experimental farms,

foundations, the Academy increase the cultural patrimony of the country. Economic and financial institutions are set up (The National Bank, private banks, insurance companies, casinos, clubs, among them the Jockey Club). Numerous edifices are erected: the Romanian Athenaeum, CEC headquarters, the Post Office Palace, the Palace of Justice, the Hippodrome of Băneasa, the Administrative Palace in Iași, the Arsenal; sumptuous private houses (Cantacuzino, Arion, Mihail, Marghiloman, Ghica, Știrbei, Pogor, Sturdza, Roznovanu) are erected and projects are implemented of harbours, market places, printing houses, silo warehouses, theatres, prefectures headquarters, a chain of school buildings ("Haret's schools"), railways, tunnels, prefectures and tax and revenues offices and, the pride of our constructors, the Cernavodă bridge over the Danube (1895). All these achievements give Romania a particular note of solidity and prosperity, of ambitious and fruitful activity. It is an emulation that can be seen on the one hand in the mentality of many rich people, turned into generous donors, who institute awards of the Academy (Adamachi, Năsturel) or leave by testament their fortune to it or to some philanthropic institutions (St. Catherine Orphanage founded by the Cantacuzinos). On the other hand, the dynamism of the Romanian society attracts numerous foreigners. Stone hewers, carvers, mechanics, photographers, handicraftsmen of all kinds, physicians, jewellers, milliners from Austria, Hungary, Croatia, Greece, Serbia, Bulgaria, France settle down in Romanian towns and boroughs, rapidly integrating in the general lucrative trend.

The number of the passing foreigners also increases. The names of Brahms or Strauss are now associated with a name which is just starting to glow and is cultivated by Queen Elisabeth herself: George Enescu.

Strongly influenced until the last decades of the 19th century by foreign science and culture, Romania is now launching herself in the genius minds' competition. The astronomer and mathematician Spiru Haret, philosopher Vasile Conta, speleologist Emil Racoviță, physicians V. Babeș, G. Marinescu, Nicolae Paulescu, astronomer Nicolae Coculescu, aviator Traian Vuia, microbiologist Ion Cantacuzino join the European intellectual elite.

The careful observer of the Romanian reality can see the first record of Romania's achievements in the pageant parade marching at the celebration of the Kingdom proclamation (1881). In 1906 the anniversary of King Carol's 40 years of reign is another occasion of retrospective judgment. Finally the Balkan Wars, concluded with the Bucharest Peace (1913), sanction Romania's hegemony in the Balkans.

The fashion of parlours, which made the fame of France, where everything from politics to literature to music to the most diverse gossips is talked over, commented, appreciated and quite often... torn to pieces, is also established in the kingdom. Moreover, some Romanian ladies make themselves known with their parlours even in the arrogant and exclusivist Paris. Elena Bibescu, the very talented pianist, the poet Anna de Noailles (born Mavrocordatos) attract the most elitist French society around them. Valentine de Caraman Chimay, George G. Bibescu's wife, keeps parlours both in Paris and in Bucharest. They were preceded in Florence, until 1888, by Elena Ghica (better-known as a writer by the

name of Dora d'Istria, the niece of ruler Alexandru Ghica), whose parlour enjoyed the visits of Brazilian Emperor, of Angelo de Gubernatis or Edgar Quinet.

The Royal Court in Bucharest (in the Palace on Victoriei Road or at Cotroceni) and in Peleș led the way of that "savoir vivre" and "savoir faire" that meant, among others, the adoption of the Romanian folk costume, by ladies of the high society cultivating Romanian traditions in folklore, high quality musical events, imposing a strict education and etiquette, receiving famous guests. The visit of the Austrian Emperor Franz Joseph in 1896 or that of Tsar Nicholas II in 1914 become real celebrations. At the Royal Court, the crown couple – Prince Ferdinand, the king's nephew, and his wife Marie Princess of Great Britain and Ireland – starts to assert themselves more and more.

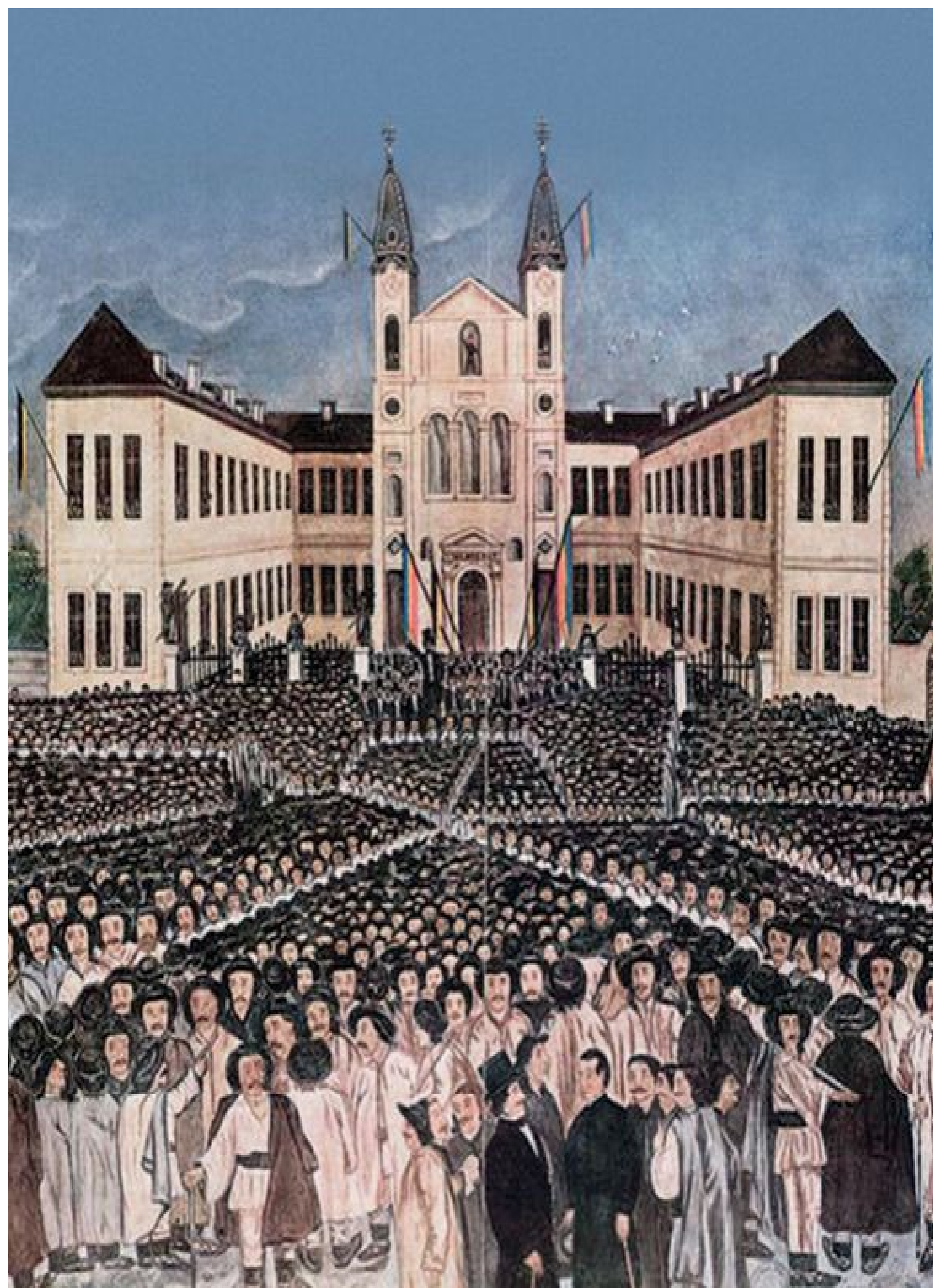
The events in Peleș, often disclosed by the woman who was to remain only Prince Ferdinand's disconsolate fiancée, the future writer Elena Văcărescu, are listened to with relish by everyone. For example, when the Swedish princely couple stay there overnight and do not obey the King's order to withdraw into their chambers at 23.00 hours, being late on the castle's corridors to admire the decorations, they are surprised by the light being cut off (by the King himself) and stay all night crouched on the stairs, in the dark...

There is another face of Romania, eaten up by diseases, poverty, profound discontents. Pellagra, syphilis, tuberculosis, leper, and malaria are present especially in the villages. The chronic lack of land leads to the peasant rising of 1888 and the memorable one of 1907. Social conflict favours adhesion to the socialist movement, to the nihilist trends that take shape in the latter half of the 19th century. Some of their most famous representatives in Romania are C. Dobrogeanu-Gherea and Ioan Nădejde.

A dull but profound pain of the entire Romanian society is the separation into different political entities. The contacts among inhabitants of the Romanian Kingdom, of Transylvania, Banat, Bukovina, and Bessarabia, the relations with Macedo-Romanians are continual. Marriages are contracted, more and more Romanians from outside the Kingdom settle down here. The *Memorandum* people are helped, morally and materially, from Bucharest, the initiative belonging mainly to Gogu Cantacuzino, chief editor of *Voința națională*. The Cultural League also militates for the nation's cohesion. The European political climate does not allow anything else for the moment.

But the peoples from the Balkans, recognized as the "powder keg of Europe", confirm their reputation again. The Sarajevo assassination, when the Crown Prince of Austria-Hungary is murdered, becomes the pretext for the start of the first world conflagration. Romania, whose orientation toward the Central Powers after Prince Carol sat on its throne was developing slowly but steadily – a secret treaty had been already signed in 1883 – should have, at least in the sovereign's belief, joined the side of Austria-Hungary and Germany. Death spared him the disappointment of seeing his successor go toward the Entente.

TRANSILVANIA
21 3

Tudor Vladimirescu

Alexandru Ipsilanti, litografie color

Marele ban Grigore Brâncoveanu

Alexander Ypsilantis, colour lithograph

Great Ban Grigore Brâncoveanu

Gravură de operă, înfățișându-i pe Constantin Bălăceanu (primul din stânga), Grigore Dimitrie Ghica (al doilea din dreapta) și Grigore Alexandru Ghica (primul din dreapta, cu ochelari)

Pandur

Contemporary engraving depicting Constantin Bălăceanu (first on the left), Grigore Dimitrie Ghica (second on the right) and Grigore Alexandru Ghica (first on the right, wearing glasses)

A pandour

Panduri trecând Oltul la 10 martie 1821

Pandours crossing the Olt River on 10 March 1821

VeniaminCostache,
mitropolitul Moldovei, pus
în fruntea căimăcămieide
domnul Mihai Suțu

VeniaminCostache,
Moldavia'sMetropolitan,
named provisionalruler
by Michael Soutzos

Uciderea arnăuților lui BimbașaSava
de către otomani, 8 august 1821

Lupta dintre eteriști și otomani,
25–26 iulie 1821, în curtea mănăstirii
Slatina. Grecii sunt îmbrăcați
în uniformă rusească cu pălării.

The Turks kill the Albanians of
BimbašaSava on 8 August 1821.

Fight between Greeks and Turks in
the courtyard of Slatina Monastery
on 25–6 July 1821. The Greeks are
wearing Russian uniforms and hats.

Întâiul domn pământean de după 1821 al Țării Românești, Grigore Dimitrie Ghica (1822–1828)

Palatul Ghica-Tei, construit de el...

... și interior

The first local ruler of Walachia after 1821, Grigore Dimitrie Ghica (1822–8)

The palace he built in Tei…

… and interior view

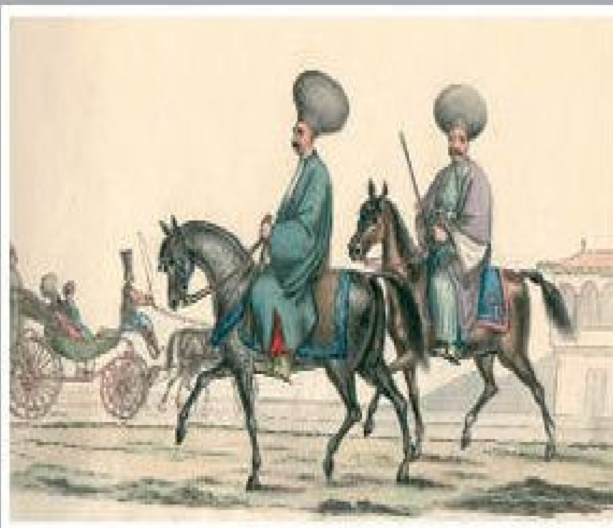

Întâiul domn pământean al Moldovei, Ioniță Sandu Sturdza, avea să-și sfârșească domnia dus între baionete rusești în exil în Basarabia.

The first local ruler of Moldavia, Ioniță Sandu Sturdza, was to end his reign in exile in Bessarabia, taken under the threat of Russian bayonets.

Două lumi paralele pe ulițele Bucureștilor: trăsură occidentală și boieri de rang secund, călare; acuarelă

București, vedere generală, gravură colorată

Two parallel worlds on the streets of Bucharest: a Western-type carriage and second-rank boyars riding; aquarelle

Bucharest, overall view, colour engraving

Boieri mici și căminari, acuarelă

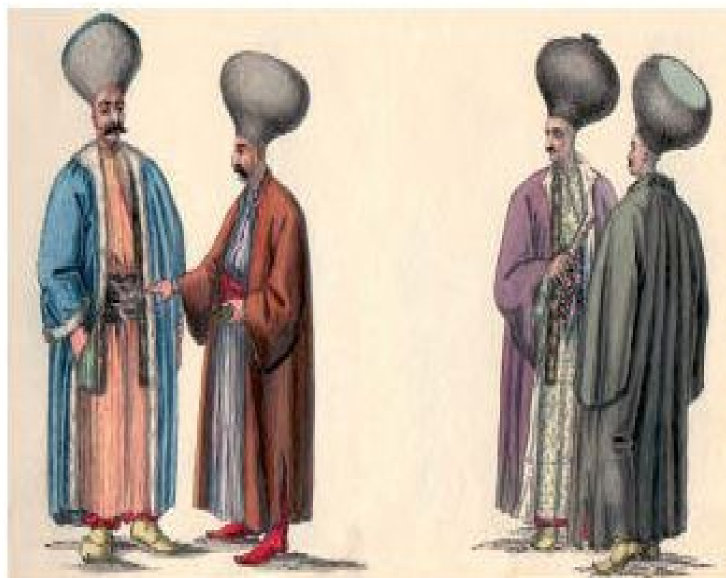
Oamenide condiție modestădin București

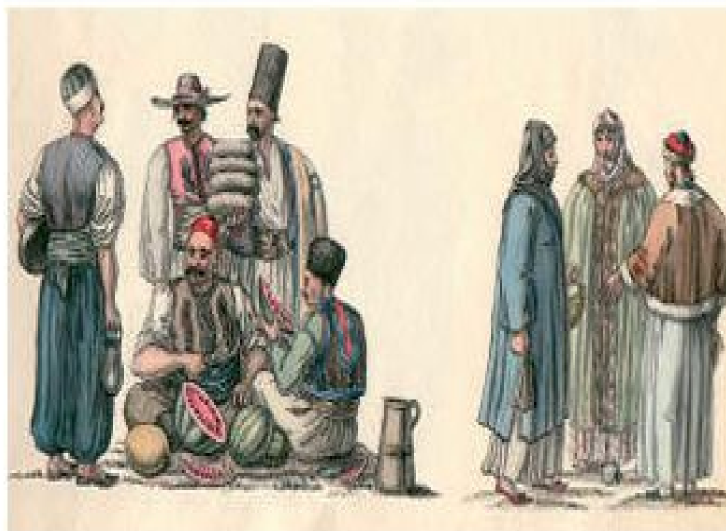
BeizadeaGrigore Ghica, fiul lui Grigore Ghica(1822–1828), plimbându-sela șoseacu faetonul tras de patru telegari. În spate: sluga și arnăutul de pază. Beizadeauapoartă costum „evropenesc" și „țilindru" sau joben.

Second-rankboyars, aquarelle

Simplepeople in Bucharest

PrinceGrigore Ghica, son of ruler Grigore Ghica(1822–8), out on a promenadein his phaeton driven by four trotters. Behind: his valet and the hireling acting as bodyguard. The prince is wearing an "European" outfit and a "cylinder" or top hat.

Boieri mărunți și negustori

Boier...

... și boieroaică

Low-rank boyars and merchants

Boyar...

... and boyar's wife

Tânărăromâncă, litografie colorată

Romanianpeasant woman, colour lithograph

Tânără din Țara Românească, litografie colorată

Young woman from Walachia, colour lithograph

Burghezi din Sibiu, litografie colorată

Țărănci din Bucovina, acuarelă

Bourgeois from Sibiu, colour lithograph

Bukovinian peasant women, aquarelle

Femei din Sibiu, litografie colorată

Women from Sibiu, colour lithograph

Tânără din Transilvania, acvatintă colorată

Român înstărit, litografie color

Transylvanian young woman, colour acquatint

Wealthy Romanian, colour lithograph

Țăran din Maramureș, acuarelă

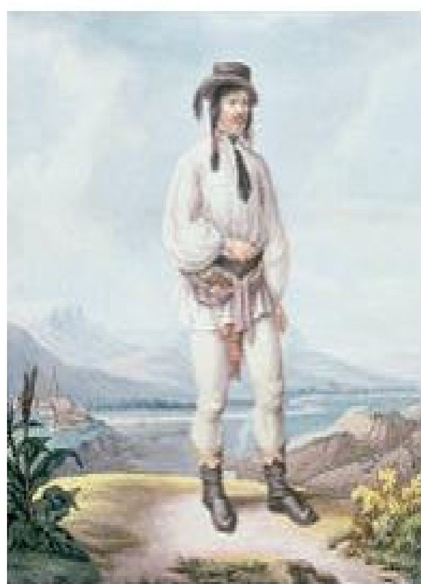
Țăran din Transilvania, acvaforte colorată

Peasant from Maramureș, aquarelle

Transylvanian peasant, colour etching

Țărancă din preajma Bucureștilor, litografie colorată

Țărani transilvăneni, litografie colorată

Peasant woman from Bucharest area, colour lithograph

Transylvanian peasants, colour lithograph

Plăieș din Transilvania, acuarelă

Transylvanian, aquarelle border guard peasant

Ţărancă din Moldova, litografie color...

... şi din Râmnic, litografie color

Moldavian peasant woman, colour lithograph...

... and peasant woman from Râmnic, colour lithograph

Ţărani români, tipăritură colorată

Romanian peasants, colour print

Ţăran din zona de câmpie, litografie

Peasant from the plains, lithograph

Ţărancă din împrejurimile Craiovei, litografie

Peasant woman from Craiova area, lithograph

Egumenal mânăstirii Hurezi

Abbot of Hurezi Monastery

Locuitor de la munte

Mountain area inhabitant

Săteancădin Moldova

Moldavian countrywoman

Cioban moldovean

Moldavian shepherd

Femeiedin zona Câmpulung

Ţăranidin Roznov

Woman from Câmpulung area

Peasantsfrom Roznov

Interiorul unei cârciumi...

... şi al unei case ţărăneşti

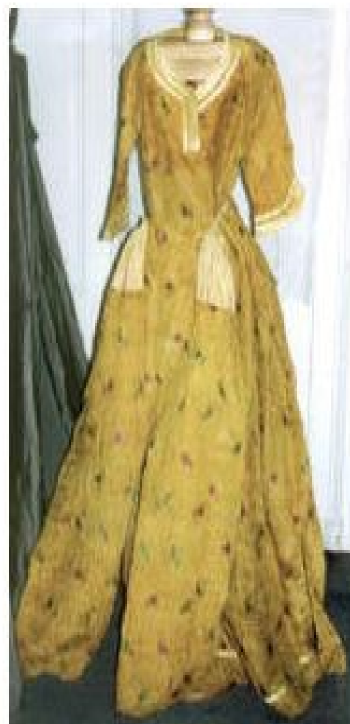
Insidean inn...

... and a peasant's house

Costum femeiesc oriental cu ceacşiri (pantaloni largi)

Haine de surugiu

Oriental woman's gown with shalwar-like pants

Coachman clothes

Rochie de boieroaică, atelier european, începutul secolului XIX

Unelte de scris

Dress of a boyar woman, European workshop, beginning of the 19th century

Writing tools

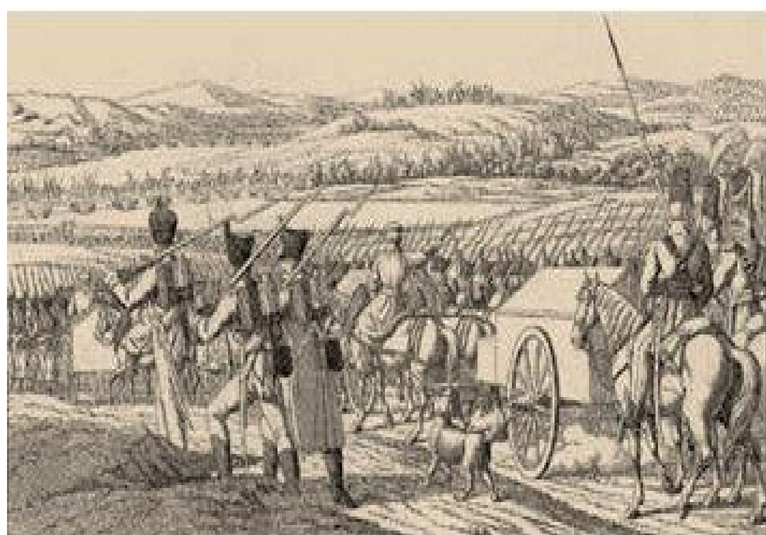

Ipingea (manta bărbătească lungă, cu glugă, parte din costumul de surugiu)

Cloak (long hooded robe for men, part of a coachman's outfit)

În 1828 izbucnește un nou război ruso-otoman. Gravură înfățișând trecerea Dunării de către armata rusă, pe două poduri de vase, în Dobrogea, în urma manifestului lansat de țarul Nicolae I la 26 aprilie

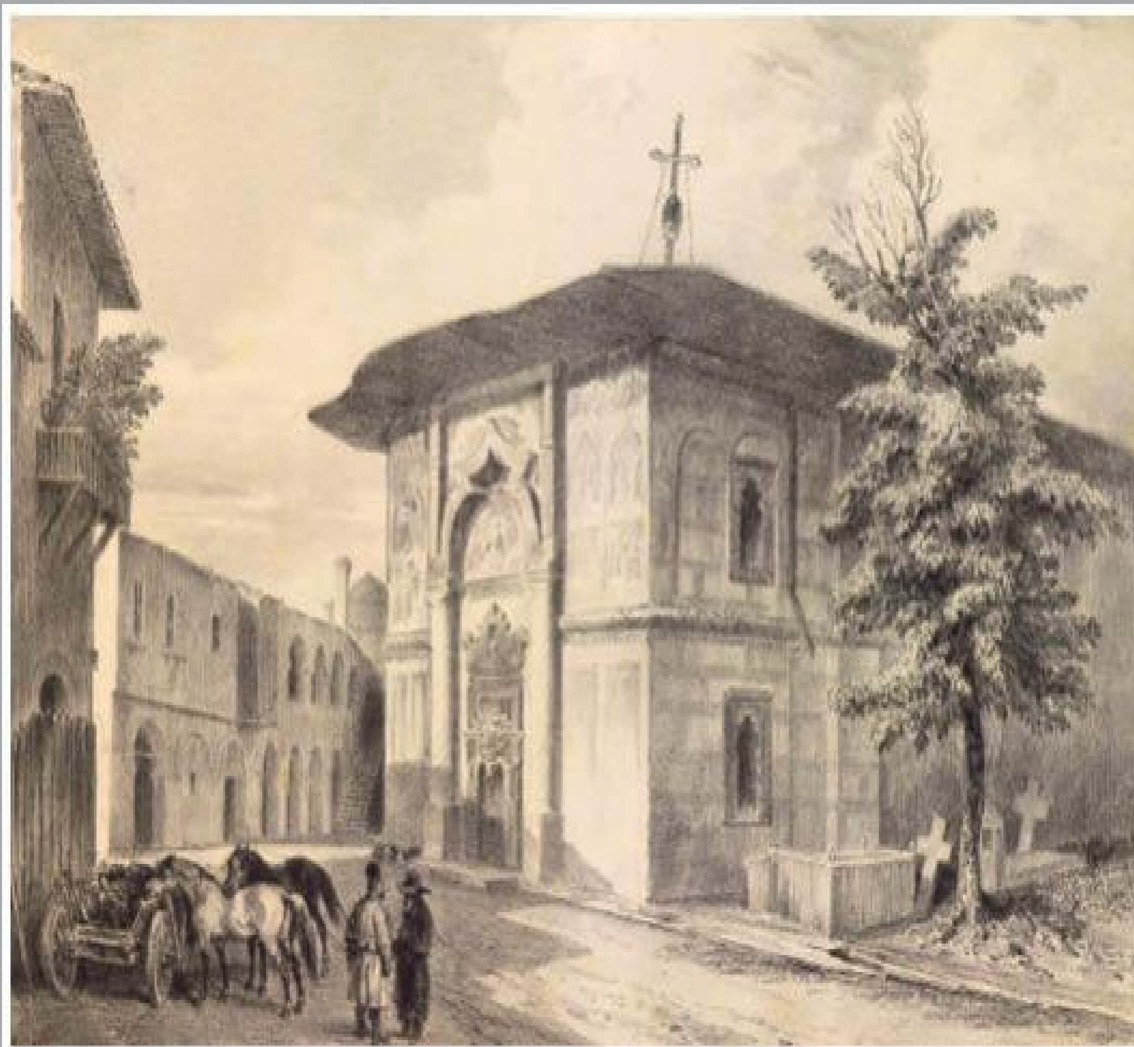
Rușii asediază cetatea Brăilei, 15–16 iunie 1828, acvaforte colorată de mână

Lupta dintre ruși și otomani din 26 septembrie 1828, acvaforte colorată

Another Russian-Turkish war starts in 1828. Engraving depicting the Russian army crossing the Danube on two ship bridges, following Tsar Nicholas I's manifesto from 26 April 1828

Russians attacking Brăila on 15–6 June 1828, hand- coloured etching

Battle between the Russians and the Turks on 26 September 1828, colour etching

Bisericagrecilor din București,litografie

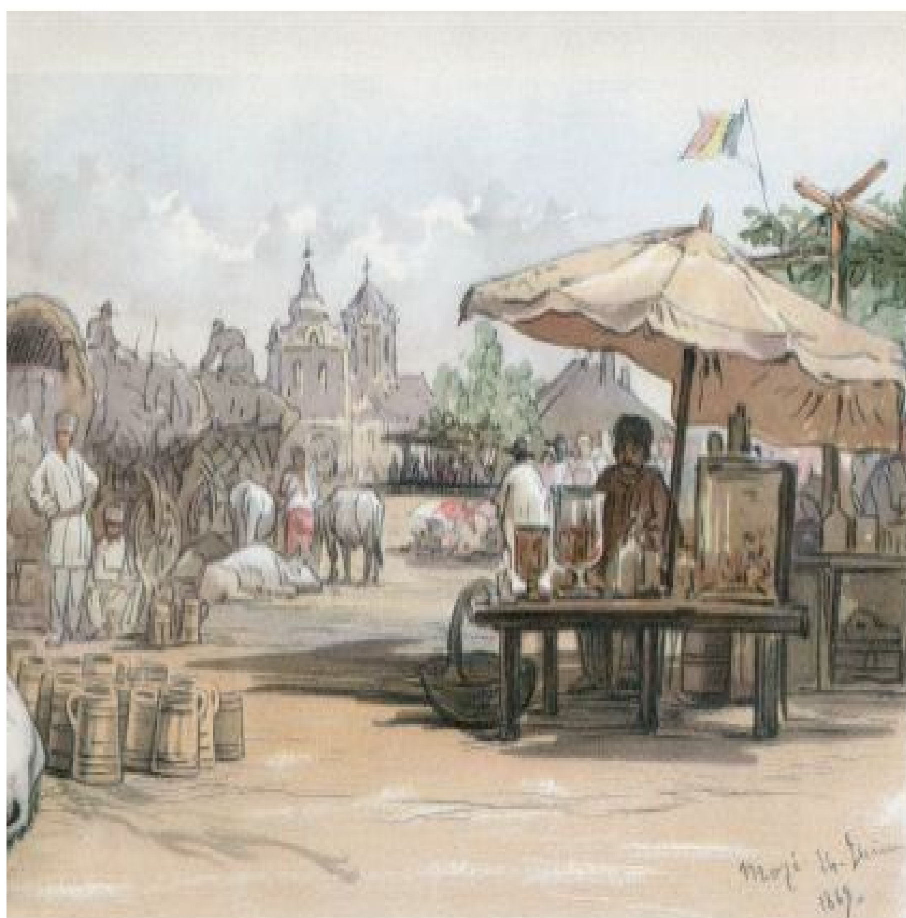
OrașulBrăila,cel mai important port al Țării Românești,litografie

GreekChurch in Bucharest,lithograph

City of Brăila,the most important Walachian port, lithograph

Târg în Țara Românească...

... și imagini ale unui târg în Sibiu

Fair in Walachia...

... and images from a fair in Sibiu

Târg bucureştean

Hanul lui Manuc, curtea interioară

Bucharest Fair

Manuc's Inn, the inner courtyard

Târg de Sfânta Vineri la Iași

Doi călători străini cărora le datorăm multe imagini ce redau atmosfera de la mijlocul veacului XIX: Demidoff...

Good Friday fair in Iași

Two foreign travellers whom we owe many of the images depicting the atmosphere of mid 19th century Romanian lands: Demidov...

... și Raffet (autoportret)

... and Raffet (self-portrait)

Spitalul Sfântul Spiridon, Iași

St. Spyridon Hospital in Iași

Calafat, litografie

Town of Calafat, lithograph

Scafă

Stradădin București

Scoop

BucharestStreet

Giurgiu...

... şi turnul de pază al oraşului *(centru, stânga)*

Giurgiu...

... and the city watchtower *(left centre)*

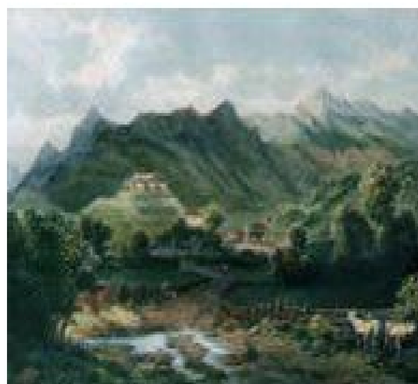
Baia de Aramă

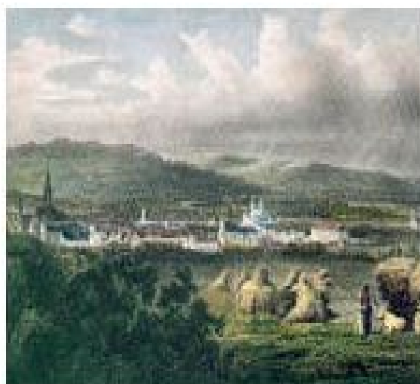
Town of Baia de Aramă

Pasul Turnu Roşu, cu drumul ce duce la Tălmaciu

Turnu Roşu mountain pass, with the road leading to Tălmaciu

Orașe transilvănene în gravuri de epocă – Brașov

Transylvanian cities in engravings of the time – Brașov

Cluj...

... și biserica reformată din oraș *(centru)*

Sebeș

Cluj...

... and the Reformed church in the city *(centre)*

Sebeș

Oradea

Oradea

Mânăstireaursulinelor din Sibiu

Ursulines'Monastery in Sibiu

Orșovaveche

Cetatea Sighișoarei...

... și imagine din oraș

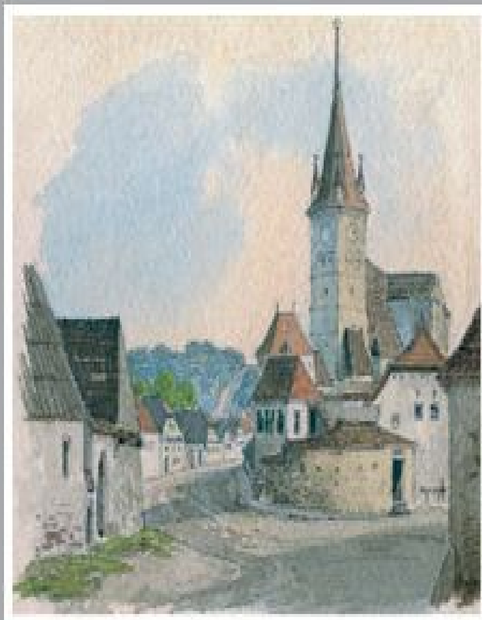
Old Orșova

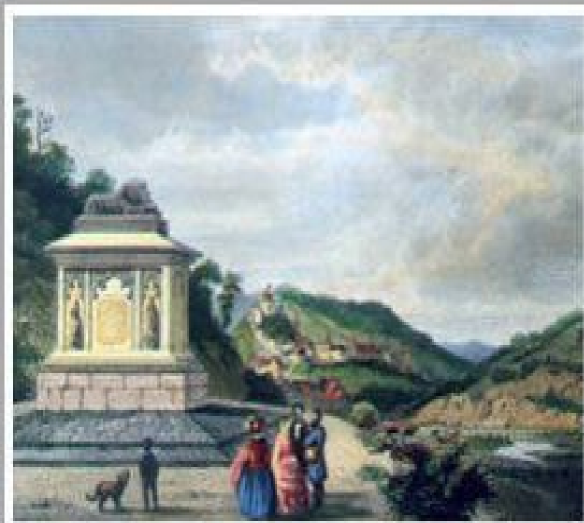
Sighișoara citadel...

... and an image of the town

Bisericadin Cisnădie

Churchin Cisnădie

Târgu Mureș

Fortul Elisabeta din Orșova

Târgu Mureș

ElisabethFort in Orșova

Petroșani

Baziaș

Petroșani

Baziaș

Cladova

Mehadia

Cladova

Mehadia

BăileHerculane

ŢigăncuşădinTransilvania

BăileHerculane

Transylvanian Gipsygirl

Cascada de la Geoagiu

Waterfall in Geoagiu

Ruinela marginea Turzii

Ruinson the periphery of Turda

Castelși sat din Transilvania

Castleand village in Transylvania

CheileTurzii

TurdaGorge

Timișoara

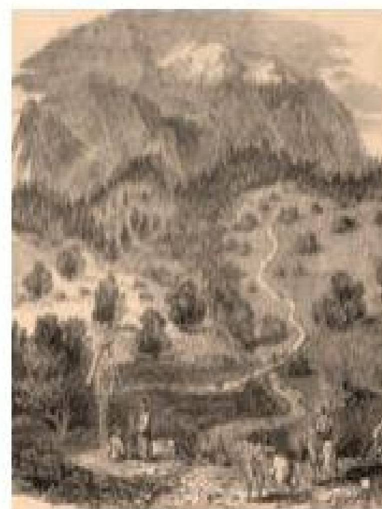
Lotrioara *(dreapta)*

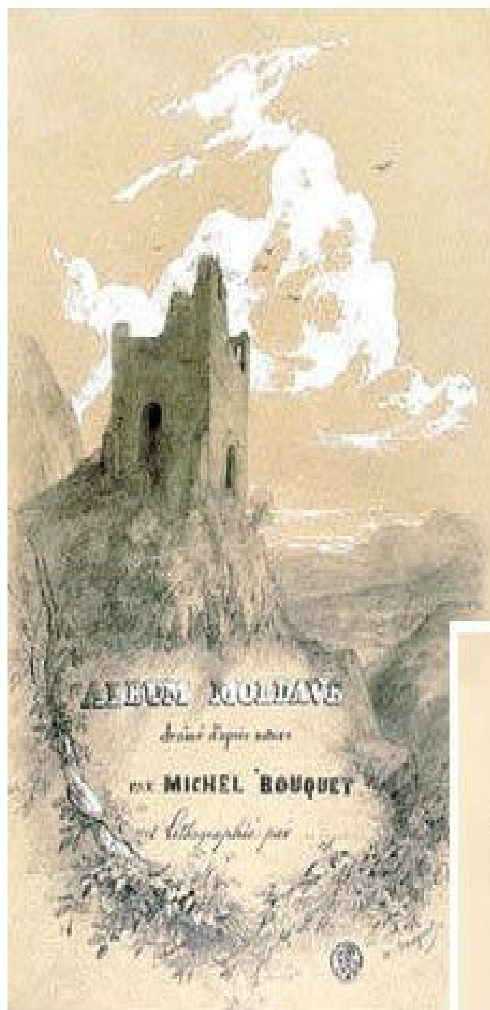
Timișoara

Lotrioara *(right)*

Munții Bucegi Bucegi Mountains

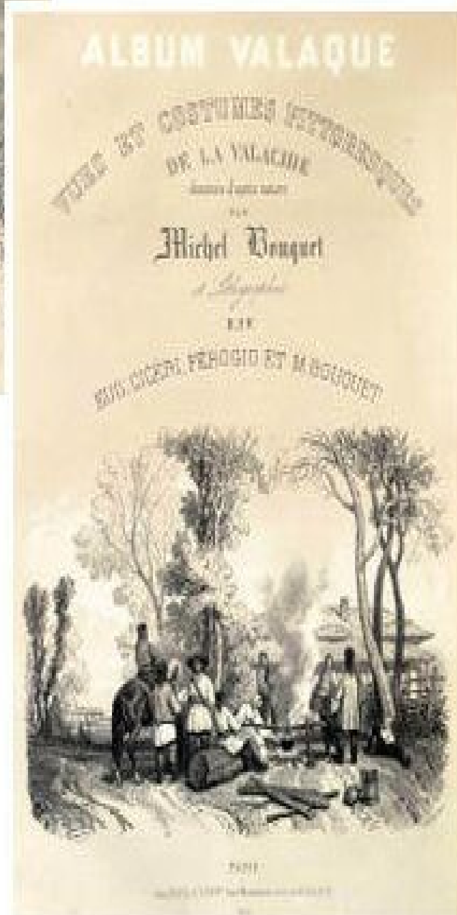
Michel Bouquet, coperta albumului consacrat Moldovei...

Cover of the Moldavian album by Michel Bouquet, French traveller...

Biserica Sf. Gheorghe din București

St. George Church in Bucharest

... și a celui despre Țara Românească

... and of the Walachian album by the same author

Câmpulung Muscel

VărsareaDunării în Marea Neagră, la Sulina

Câmpulung Muscel

Sulina, the place where the Danube River flows into the Black Sea

Câmpia valahă

Fortul Chilia Nouă, la Marea Neagră

Walachiansteppe

Chilia Nouă Fort on the Black Sea shore

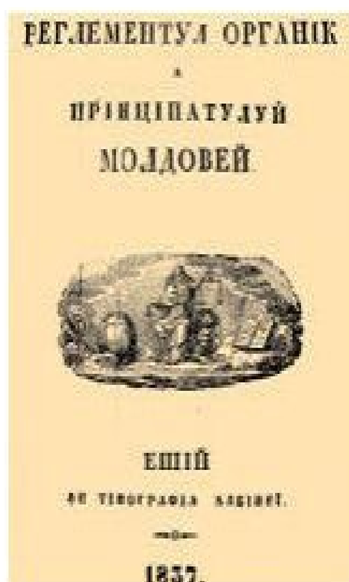

GeneralulPavelDmitrievici Kiseleff

GeneralPavelDmitrievich Kiselyov

Coperta Regulamentului Organical Țării Românești...

... și al Principatului Moldovei

Thecover of the OrganicRegulations of Walachia...

... and of the Principalityof Moldavia

Seratăla palatul domnului Gheorghe Bibescu

Soireeat PrinceGheorghe Bibescu'spalace

Secretarul Divanului, cu călimarala brâu

Secretaryof the Divan wearing the inkpot around his waist

CasaBalș, unde s-au instalat prima oară Arhivele Moldovei

Tânără din București

Casă, Curtișoara (județul Gorj)

BalșHouse, where Moldavia's Archives were first set up

Young woman from Bucharest

House, Curtișoara, Gorj County

Mari boieri...

High-rank boyars...

... și negustor din București

... and Bucharestmerchant

Fiu de boier în haine occidentale

Boyar'sson in Westernclothes

Fatăde boier de rang mijlociu

Middle-rank boyar's daughter

Feciorde boier

Boyar'sson

Rochie de bal, litografie color

Ball dress, colour lithograph

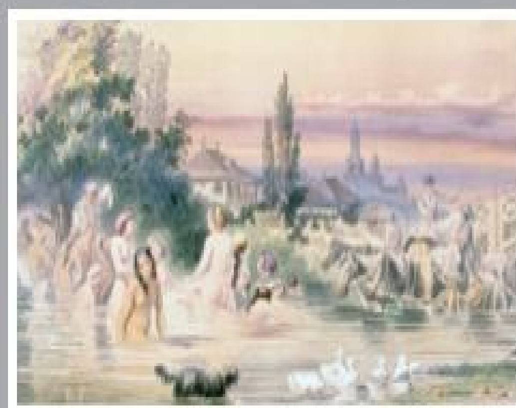

Mireasăşi domnişoare de onoare

Bride and bridesmaids

La scăldat, acuarelăcolor

Bathing in the river, colour aquarelle

Nuntă în Ţara Românească

Casăboierească

Walachianwedding

Boyar'shouse

Ţărani din Ţara Românească

Walachian peasants

Călugări de la mănăstirea Tismana

Monks from Tismana Monastery

Căruțașțigan,
litografie color

Gipsycart owner,
colour lithograph

Cobzar

Kobza player

Caterina Odobescu, mama scriitorului Alexandru Odobescu

Bragagiu

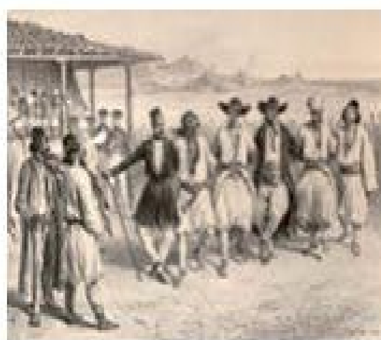
Horă

Caterina Odobescu, writer Alexandru Odobescu's mother

Boza seller

Hora (circle dance)

Sărbătoarea de Sf. Gheorghe la Turnu Severin

St. George celebration in Turnu Severin

Domnul Țării RomâneștiAlexandru Dimitrie Ghica (1834–1842)...

... și cel al Moldovei Mihail Sturdza (1834–1849)

Alexandru II Ghica, ruler of Walachia (1834–42)...

... and Mihail Sturdza,ruler of Moldavia (1834–49)

Gheorghe Bibescu,domnul Țării Românești(1842–1848)...

Gheorghe Bibescu,ruler of Walachia(1842–8)...

... și soția sa Marițica

... and his wife Marițica

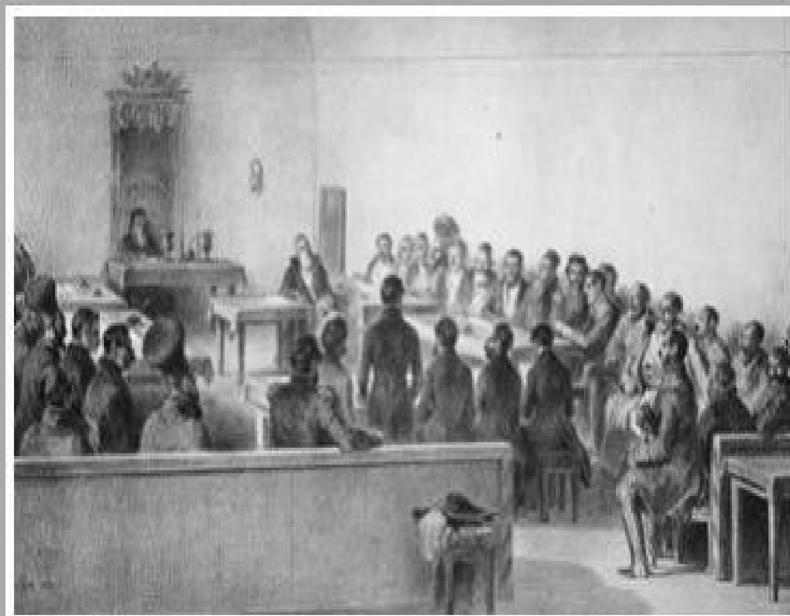
Palatul domnesc din Iași

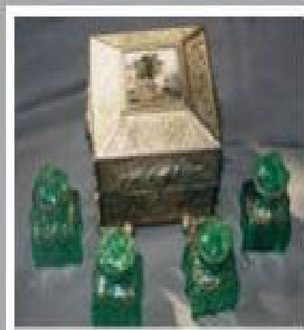
Adunarea Obștească a Țării Românești

Princely Palace in Iași

National Assembly of Walachia

Casetă cu patru flacoane din sticlă de Boemia, atelier european. Pe interiorul capacului este scrisă o dedicație cu cerneală neagră: „Această casetă dăruită de Stănutză Cesianu, 24 ani, anul 1844, când s-a căsătorit cu Mari Slătineanu în vârstă de 17 ani".

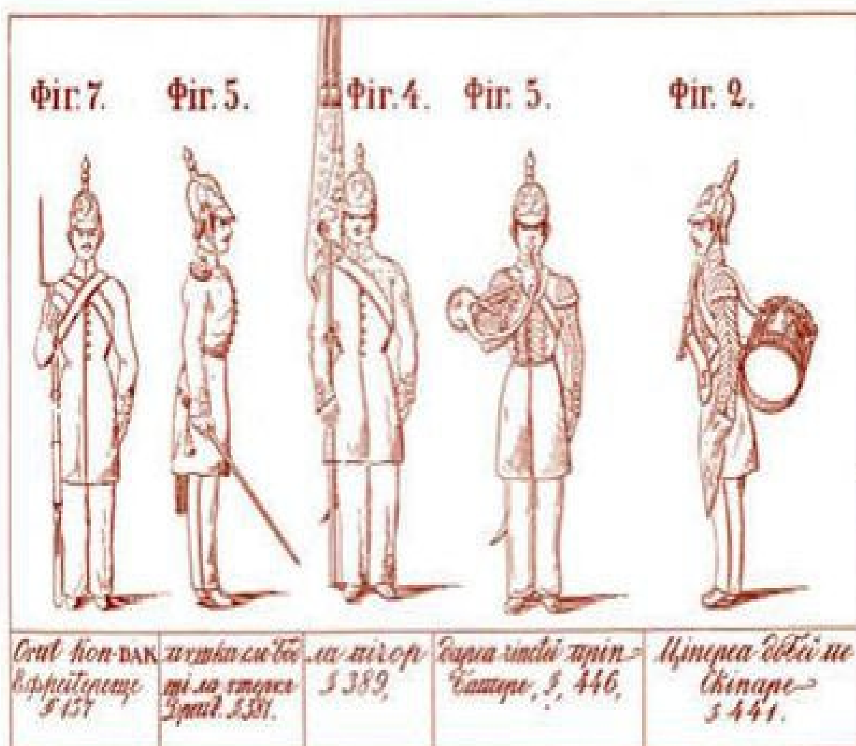
Box with four bottles made of Bohemian glass, European workshop. On the reverse side of the box lid there is a dedication written in black ink: "This box was offered by Stănutză Cesianu, 24 years old, in the year 1844, when he married Mari Slătineanu, aged 17."

George Lățescu, colonel de cavalerie din Moldova

George Lățescu, Cavalry Colonel of Moldavia

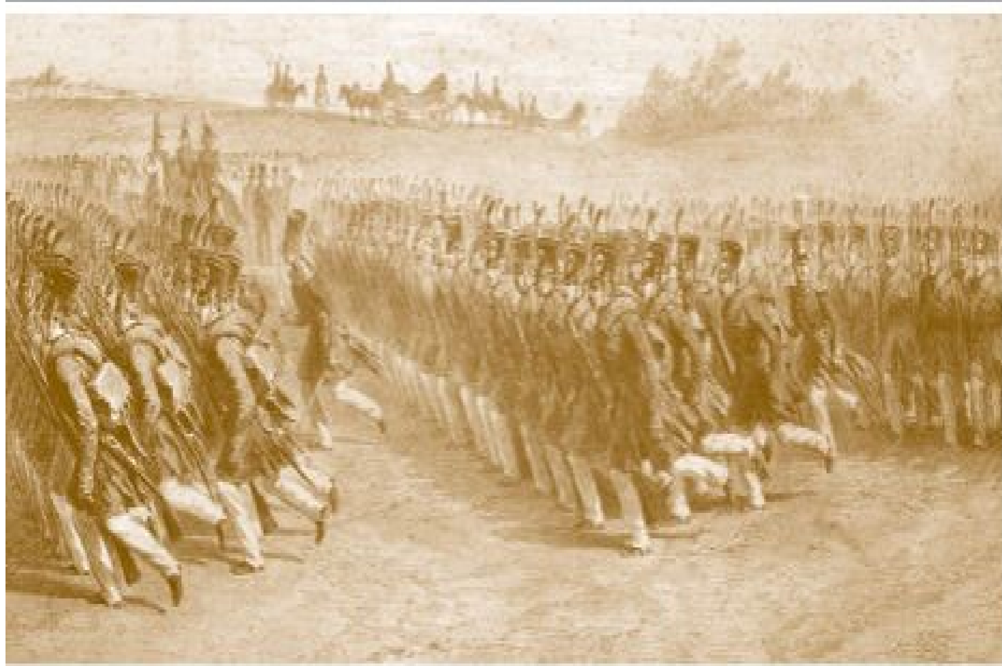

Alexandru Ghica, inspector al armatei Țării Românești

Fanfara armatei

Alexandru Ghica, inspector in Walachia's army

Army brassband

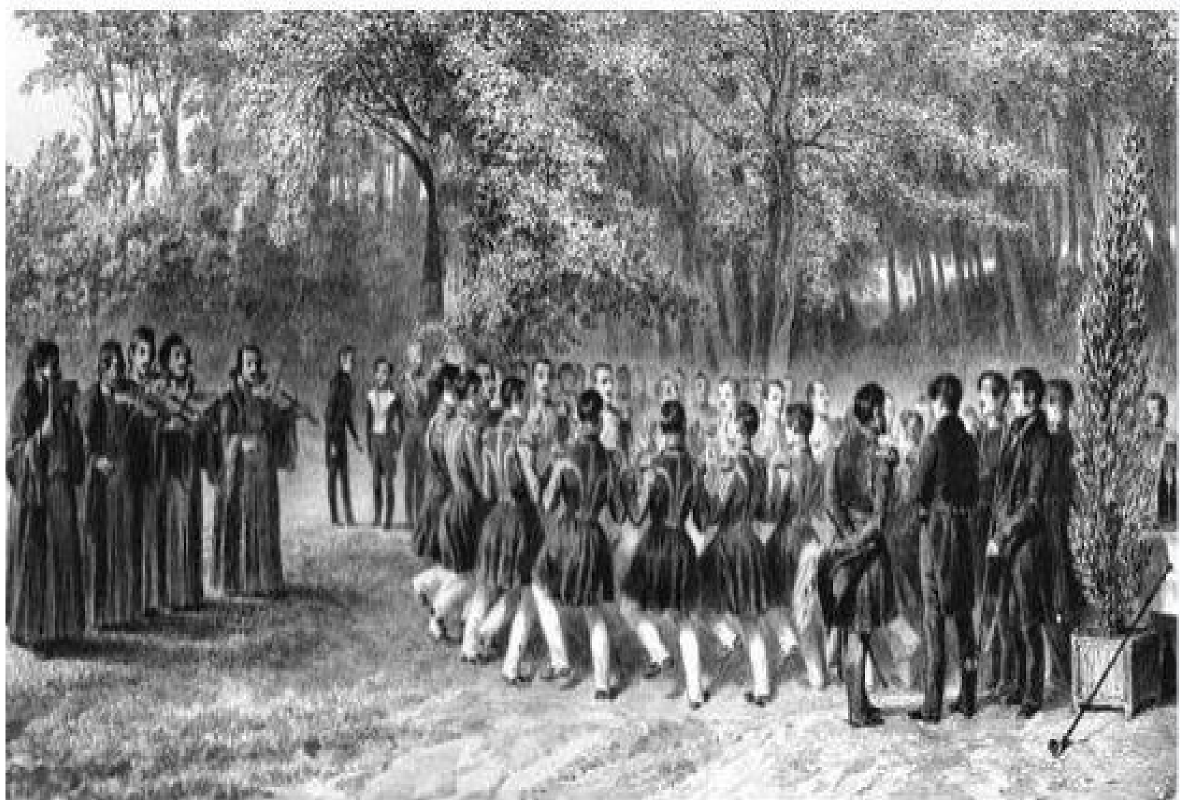

Infanterie munteană defilând

Horă a muzicanților Regimentului 2 al Țării Românești, acompaniați de lăutari

Walachianinfantry marching

Musiciansof the 2nd regiment of the Walachian army dancing hora, accompaniedby fiddlers

Dorobanți călări
Mounted infantrymen

Evoluția uniformelor armatei între 1837 și 1860

Uniforme de dorobanți *(pagina alăturată)*

Evolution of army uniforms between 1837 and 1860

Infantry uniforms *(next page)*

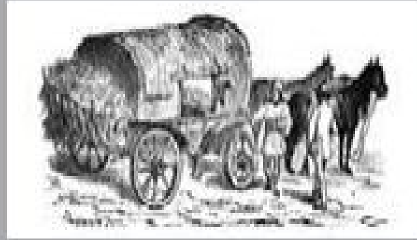

Surugiu

Carriagedriver

Căruță și echipaj de poștă

Trăsurăde poștă pe drumul către Buzău

Stațiede poștă

Postalservices carriage

Postalcarriageon its way to Buzău

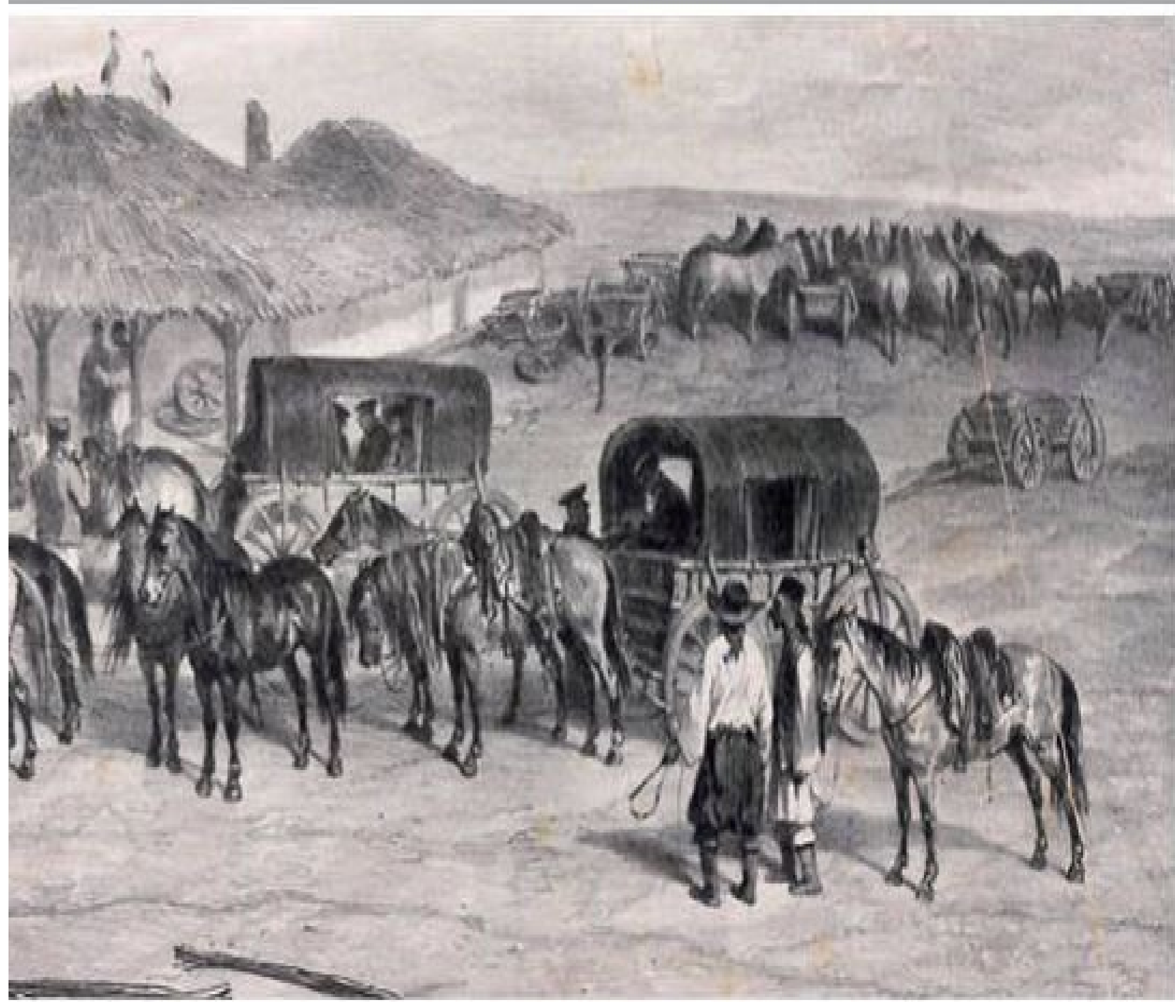
Postalstation

Releude poștă, Șindrilița

Postal relayin Șindrilița

BisericaSf. Gheorghe din București cuprinsă de incendiul din 23 martie 1847

Uniformă de pompier, model 1851

St. George Church in Bucharest,seized by the fire of 23 March 1847

Fireman'suniform, 1851 model

Turnul Colței, carea fost afectat de cutremurul din 1838

Colțea Tower was damagedby the powerful earthquake of 1838.

Bal la Iași
Lăutari

Ball in Iași
Fiddlers

Sfântul Nicolae, pictură de Gheorghe Tattarescu,Biserica Albă din București, 1827

Saint Nicholas, painting by Gheorghe Tattarescu,White Church of Bucharest, 1827

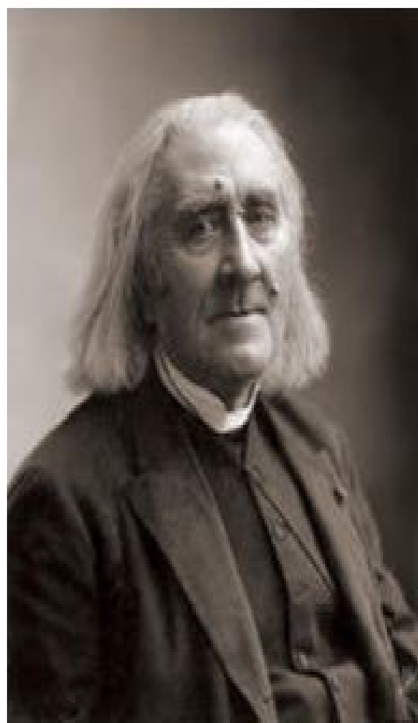
Catedrala mitropolitană din Iași, construită în anii 1833–1839

Stradă principală din Iași

Metropolitan Cathedral in Iași, built between 1833 and 1839

Main street of Iași

FranzLiszt

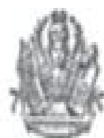
MAGAZINU ISTORIKU

DACIA

A. ТРЕБ. ЛАѴРІАН

ші

НІКОЛ. БЪЛЧЕСКꙋ

Томꙋ I.

БꙋКꙋРЕЩІ

1845.

RevistaMagazin istoric pentru Dacia

Transilvăneanul August Treboniu Laurian

HistoricalMagazine for Dacia

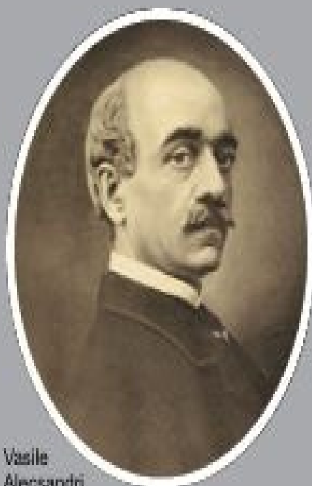
Transylvanianscholar August Treboniu Laurian

Anton Pann, așacum șil-a imaginat Barbu Ștefănescu Delavrancea

Anton Pann, the way Barbu Ștefănescu Delavrancea imagined him

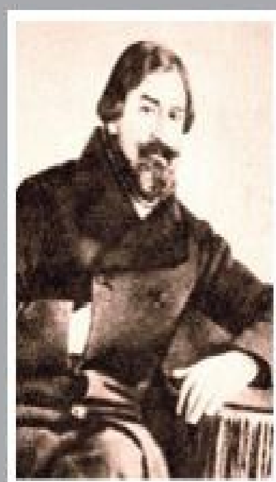
Vasile
Alecsandri

Ion
Brătianu

Timotei
Cipariu

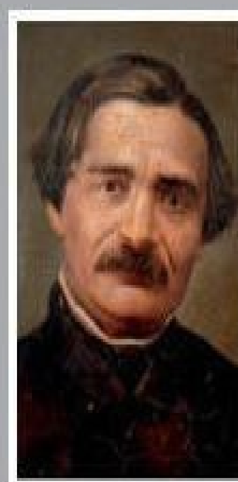

CostacheNegri

Ion Câmpineanu(1798–1863), ctitor al Societăţii Filarmonice(1833–1836) şi al Şcolii de muzică şi declamaţie

Ion Câmpineanu(1798–1863), founder of the PhilharmonicSociety(1833–6) and of the Music and Declamation School

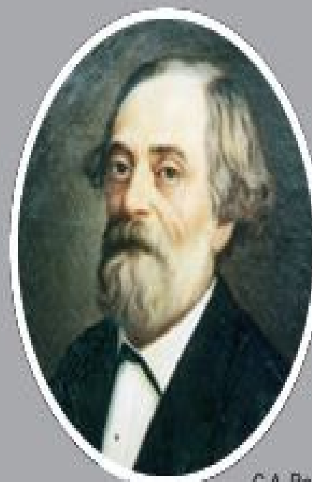
Ion HeliadeRădulescu

George
Bariţiu

Nicolae
Bălcescu

C.A. Rosetti

Adunarea de la Blaj din 3/15 mai 1848

Guvernul Provizoriu din Țara Românească

Blaj Assembly of 3/15 May, 1848

The Provisional Government of Walachia

Cele 22 de puncte ale Proclamației de la Islaz

The 22 articles of the Islaz Proclamation

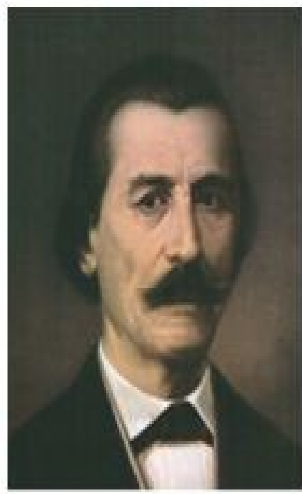
Strada principală din Cernăuți

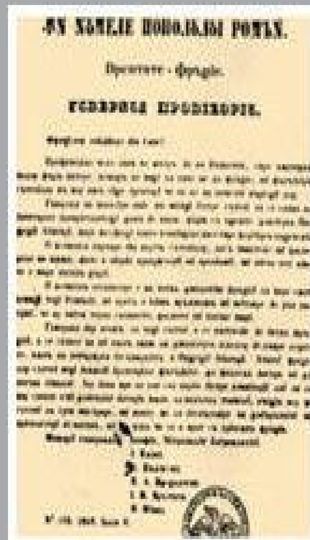
Gheorghe Magheru

Main street in Cernăuți

Gheorghe Magheru

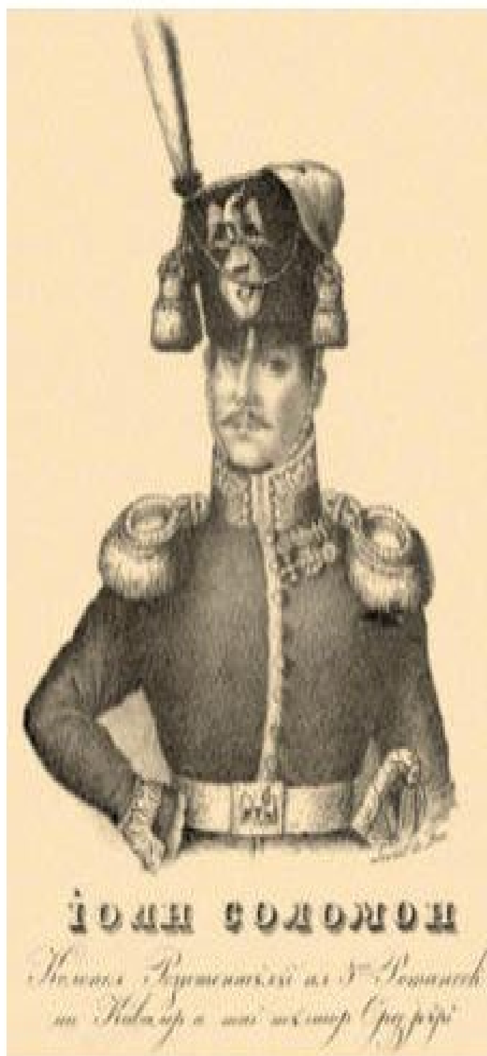
Apel al Guvernului Provizoriu din Țara Românească adresat țăranilor

Appeal of the Walachian Provisional Government to the peasants

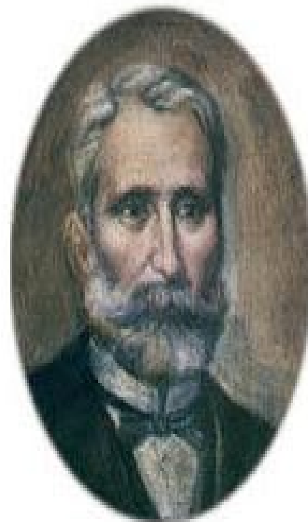
Câmpia de la Filaret

Filaret plain

Colonelul Ioan Solomon

Colonel Ioan Solomon

Christian Tell

Suleiman Pașa trece Dunărea la Giurgiu și intră în București. Imagini din *Illustrierte Zeitung*

Christian Tell

Süleyman Pasha crossed the Danube River at Giurgiu and enters Bucharest. Images taken from *Illustrierte Zeitung*

Spânzurarea Regulamentului Organic la București

Lupta din Dealul Spirii, 13 septembrie 1848

Pavel Zăgănescu, căpitanul de pompieri care a comandat Compania Pompieri la Dealul Spirii

Hanging the Organic Regulation in Bucharest

Battle of Dealul Spirii, 13 September 1848

Pavel Zăgănescu, the Captain who led the firemen brigade on Dealul Spirii

Monumentul ridicat în Dealul Spirii în memoria pompierilor

Monument erected on Dealul Spirii in memory of the firemen

Prefectul
Ioan Buteanu

Avram Iancu

... și casa lui

Prefect Ioan Buteanu

Avram Iancu...

... and his house

Intervenția a trupelor țariste în Transilvania

Intervention of Tsarist troops in Transylvania

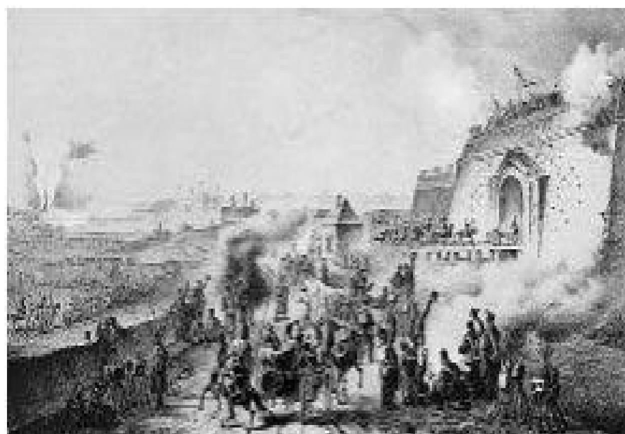

Monumentul lui Sándor Petőfi din Albești

Atac asupra orașului Sibiu

Monument to Sándor Petőfi in Albești

Attack on Sibiu

Bătălia de la Arad

Capitularea de la Șiria...

... și execuția generalilor maghiari

The battle of Arad

The surrender of Șiria...

... and the execution of the Hungarian generals

ElenaNegri

După înăbușirea mișcăriide la 1848, cei mai mulți dintre capii revoluției au luat drumul exilului. Ion Ghica și Costache Negri *(sus,stânga)*

Ion Ghica și Vasile Alecsandri *(jos, stânga)*

After the repression of the movement of 1848 most of its leaderswent into exile. Ion Ghica and CostacheNegri *(topleft)*

Ion Ghicaand VasileAlecsandri *(bottomleft)*

Studenți revoluționaridin Moldova și Țara Româneascăprezentând la Paristricolorul româanescinscripționat cu „Dreptate, Frăție" în 1848.

Walachianand Moldavian revolutionary students carrying the Romaniantricolore in Paris,1848, with the words "Dreptate, frăție (Justice,Brotherhood)"

În 1853 începe Războiul Crimeii, care opune Imperiului Ţarist Poarta Otomană, aliată cu Franţa, Anglia şi Imperiul Habsburgic. Caricaturi franceze despre situaţia Principatelor Dunărene

In 1853, a new conflict, the Crimean War, brings face to face the Tsarist Empire and the Ottoman Empire allied with France, Great Britain and the Habsburgs. French cartoons on the situation of the Danube Principalities

Ultimul domn al Ţării Româneşti, Barbu Dimitrie Ştirbei...

... şi soţia lui, Elisabeta Ştirbei

Cel din urmă domn al Moldovei, Grigore Alexandru Ghica

The last ruler of Walachia, Barbu Dimitrie Ştirbei...

... and his wife Elisabeta Ştirbei

The last ruler of Moldavia, Grigore Alexandru Ghica

Bătăliade la Oltenița, 1853

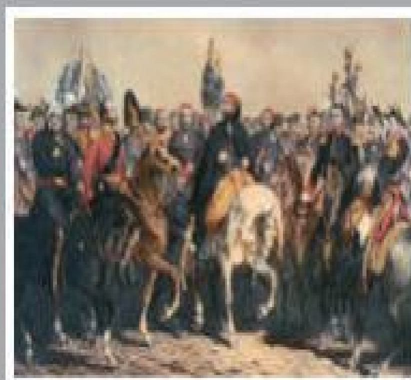
Monumentul ridicat la Oltenița în memoria celor căzuți în luptă

Battle of Oltenița, 1853

Monument erectedin Oltenița in memory of those who died in the battle

Retragereaotomanilor la Giurgiu

Ottomans' withdrawal at Giurgiu

Sultanul Abdul Medjid pe teatrul de luptă din Crimeea

Confruntare otomano-rusă la Calafat

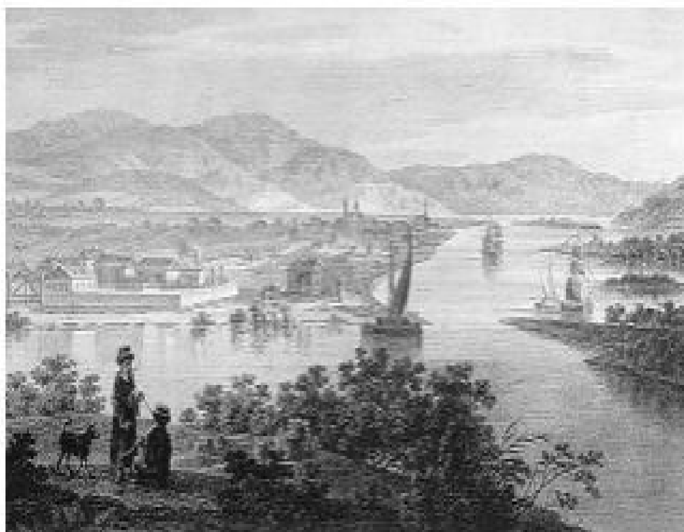
SultanAbdulmejid on the battlefield in Crimeea

The Turksconfronting the Russiansin Calafat

Orașul București *(sus)*

The city of Bucharest *(top)*

Revenirea lui Barbu Știrbei în București

Barbu Știrbei's return to Bucharest

Congresul de pace de la Paris, care pune capăt Războiului Crimeii, redă Moldovei cele trei județe din sudul Basarabiei – Ismail, Cahul, Bolgrad –, în vreme ce restul Basarabiei rămâne Rusiei țariste.

Confluența Prutului cu Dunărea

Scarlat Sturdza, primul guvernator al Basarabiei numit de ruși

The Peace Congress in Paris, which ends the Crimean War, gives Moldavia back the three counties of southern Bessarabia: Ismail, Cahul, Bolgrad, while the rest of Bessarabia remains within the borders of Tsarist Russia.

Confluence of the Prut and Danube rivers

Scarlat Sturdza, Bessarabia's first Governor appointed by the Russians

Solemnitatea deschiderii Divanului ad-hoc în Țara Românească

Casa lui Moș Ion Roată

Nicolae Conachi-Vogoride

Opening ceremony of the ad-hoc Divan in Walachia

Uncle Ion Roată's house

Nicolae Conachi-Vogoride

ROMÂNUL

Din 1857, C.A. Rosetti scoate ziarul *Românul*

Teodor Balș

Starting in 1857, C.A. Rosetti published the newspaper *Românul*.

Teodor Balș

Matei Millo și câtevadintre personajeleinterpretate

Matei Milo and some of the charactershe played

1850. ОКТОМ. 15.

ТЕАТРЪ НАЦІОНАЛ

Afiş din anul 1850 al Teatrului Naţional

Poster of the National Theatre, 1850

Mihail Pascaly (1830–1882), societar al Teatrului Naţional

Mihail Pascaly (1830–82), associate of the National Theatre

Costache Caragiale

Costache Caragiale

Clădirea Teatrului Naţional din Bucureşti

National Theatre of Bucharest

Ștefan Vellescu (1838–1899), actor, profesor la Conservatorul dramatic, îndrumătorul generațieilui C. Nottara, prima generație clasicăa teatrului românesc

Fanny Tardini (1823–1908), renumită pentru turneele făcute cu trupa în Bucovina și Ardeal; din 1872, actriță a Teatrului Național

Aristizza Romanescu (1854–1918) în rolul Julieta

Constantin I. Nottara (1859–1935) în rolul Hamlet

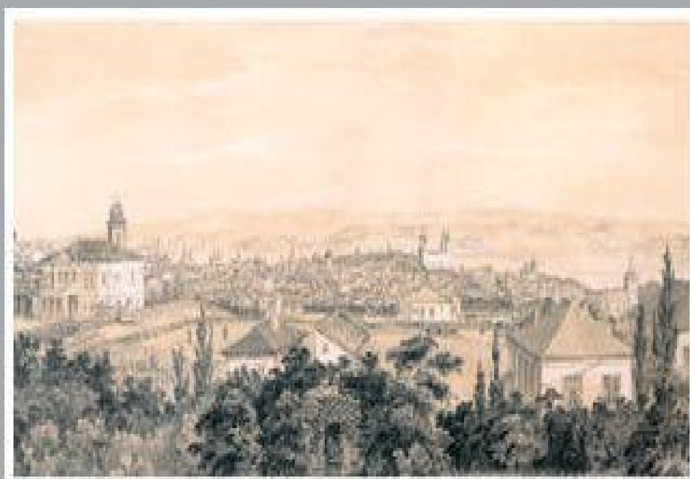

Ștefan Vellescu (1838–99), actor, professor at the Dramatic Art Conservatory, mentor to C. Nottara's generation, the first classic generation of the Romanian theatre

Fanny Tardini (1823–1908), famous for the tours she made with her troupe in Bukovina and Transylvania; since 1872 she was an actress of the National Theatre.

Aristizza Romanescu (1854–1918) playing Juliet

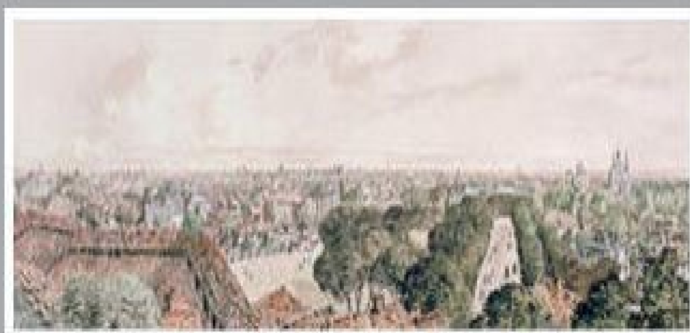
Constantin I. Nottara (1859–1935) playing Hamlet

Iași, vederede pe Copou *(stânga)*

The city of Iași seenfrom the Copou hill *(left)*

Școalade Infanterie din București

CaleaVictoriei la jumătatea veaculuiXIX

BucharestSchoolof Infantry

Victoriei Roadin the middle of the 19th century

București

Mitropolia din București

Bucharest

Metropolitan Church in Bucharest

Caseleboierului Iancu Crețeanu din fața PalatuluiDomnesc

Boyar Iancu Crețeanu's house in front of the PrincelyPalace

Casa Liebrecht, azi Casa Universitarilor

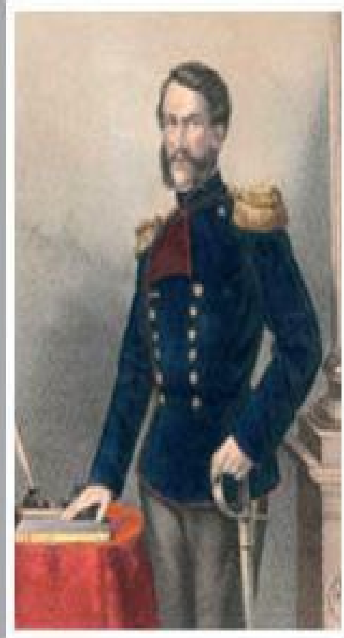
Liebrecht House, nowadays the House of the University Professors

Sosirea lui Alexandru Ioan Cuza la deschiderea Camerei

Alexandru Ioan Cuza's arrival at the opening of the Romanian House (Parliament)

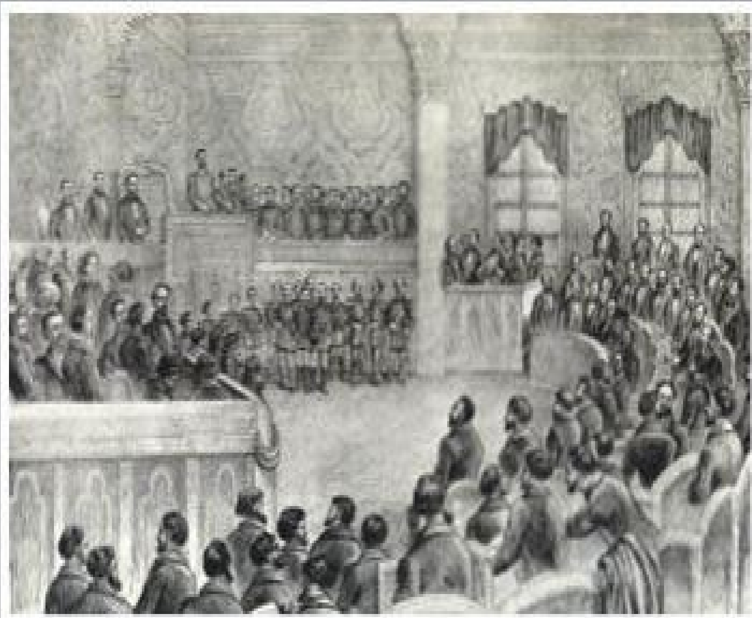

Alexandru Ioan Cuza, tablou de Carol Popp de Szathmári...

... și fotografie de epocă

Alexandru Ioan Cuza in a well-known painting by Carol of Szathmári...

... and in a photograph of the time

Ședința de deschiderea Camerei României în prezența domnitorului Cuza

Opening meeting of the Romanian House in the presence of Prince Cuza

Mihail Kogălniceanu

Nicolae Suțu

Mihail Kogălniceanu

Nicolae Suțu

Apostol Arsache

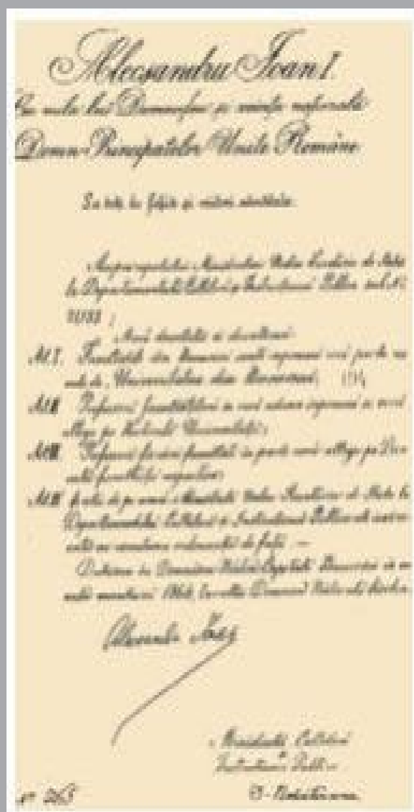
P.S.Aurelian

Vechea clădire a Universităţii din Iaşi
Clădirea Universităţii din Bucureşti

The old building of Iaşi University
Building of Bucharest University

Alecsandru Ioan I
[illegible]
Domn Principatelor Unite Române
[illegible]

Decretul din 4 iulie 1864 privind înfiinţarea Universităţii Bucureşti

Palatul Universităţii din Bucureşti, schiţă de Alexandru Orescu

The Decree of 4 July 1864 on the establishment of the Bucharest University

University Palace in Bucharest, sketch by Alexandru Orescu

B.P.Hasdeu,portret de NicolaeGrigorescu

B.P.Hasdeu,portrait by NicolaeGrigorescu

Titu Maiorescu

A.I. Odobescu (în picioare)și C.C. Cornescu (pe scaun),în costum de vânătoare

Titu Maiorescu

A.I. Odobescu (standing)and C.C. Cornescu (sitting) wearing hunting uniforms

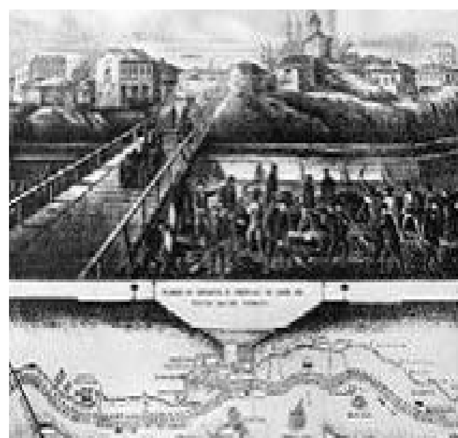

Fracde diplomat carea aparținut lui N. Kretzulescu(1812–1900)

Diplomat's tailcoat belonging to N. Kretzulescu(1812–1900)

Imagine de epocă a Dâmboviței

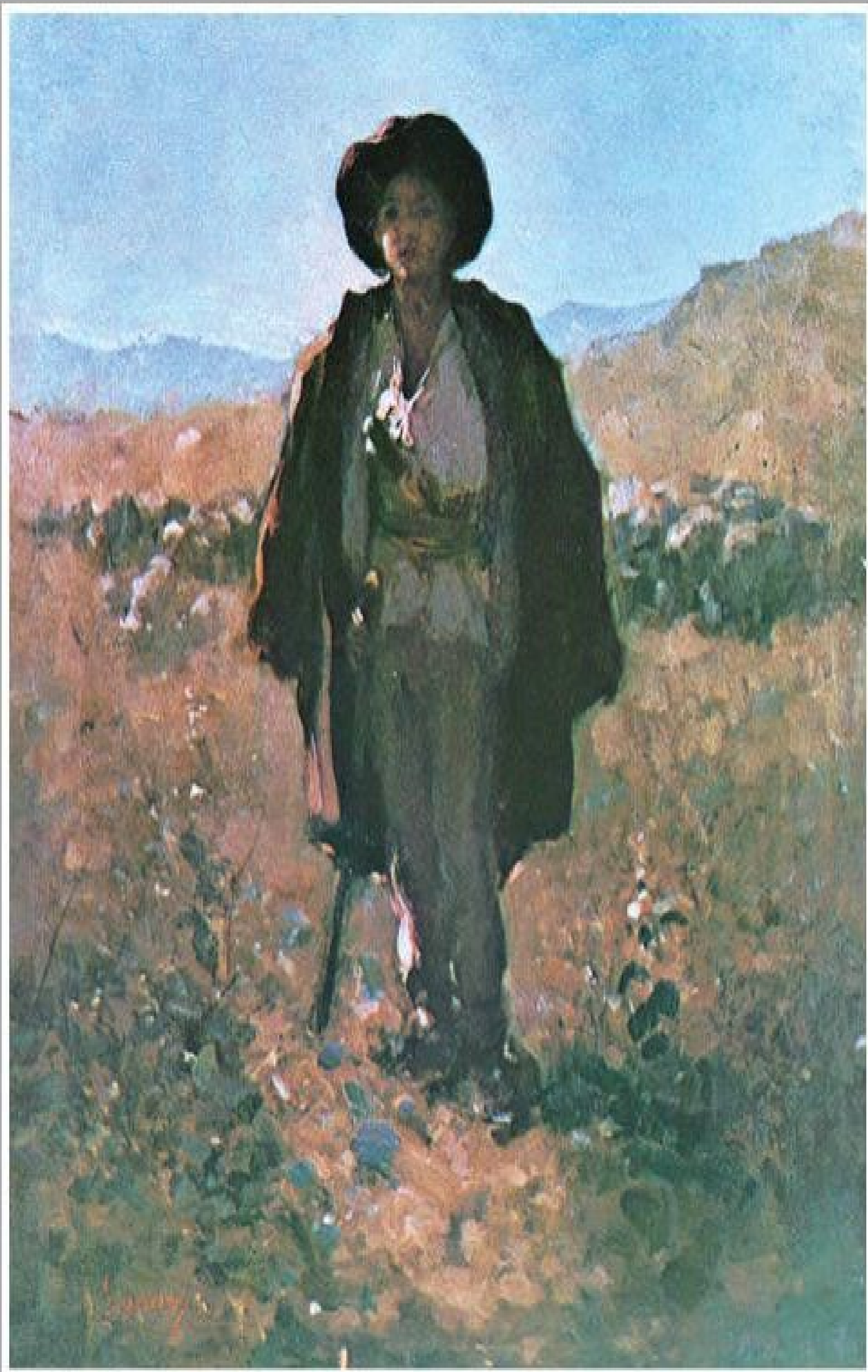
Dâmbovița inundă capitala, martie 1865.

Planul de regularizare a cursului Dâmboviței

Dâmbovița River in the 19th century

Dâmbovița flooding the Capital, March 1865

Plantoo regulate Dâmbovița Riverflow

Ciobănașul tablou de Nicolae Grigorescu

The little shepherd painting by Nicolae Grigorescu

ElenaCuza

Tipuri sociale de la jumătatea veacului

Palatulde la Ruginoasa

ElenaCuza

Socialtypes, mid19th century

Ruginoasa palace

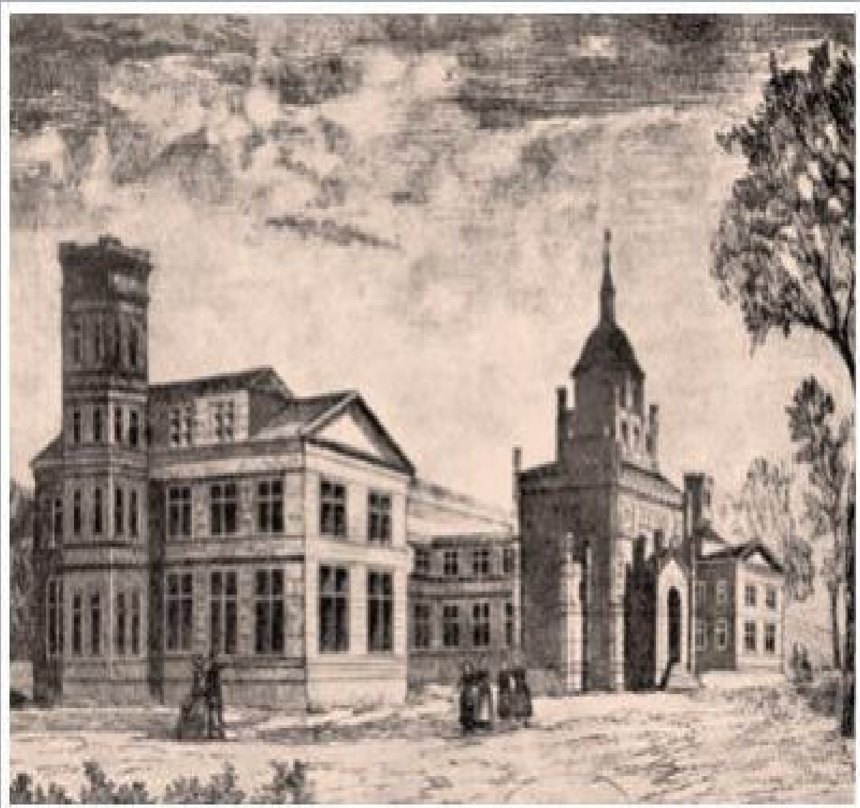
Două bucureștence de la mijlocul secoluluiXIX. ElisabetaHagi Tudorachi,ulei pe pânză (1856)...

... și ElisabetaMarin, ulei pe pânză (1856)

Two women of mid19th century Bucharest.Elisabeta Hagi Tudorachi,oil on canvas(1856)...

... and Elisabeta Marin, oil on canvas (1856)

Maria Obrenovici

Azilul ElenaDoamna

Abdicarealui Alexandru Ioan Cuza, 11 februarie 1866, xilogravură

Maria Obrenovici

ElenaDoamna asylum

Alexandru Ioan Cuza's abdication on 11 February 1866, xylograph

Casaîn care a locuit Maria Obrenovici (în dreapta)

The house where Maria Obrenovici lived (on the right)

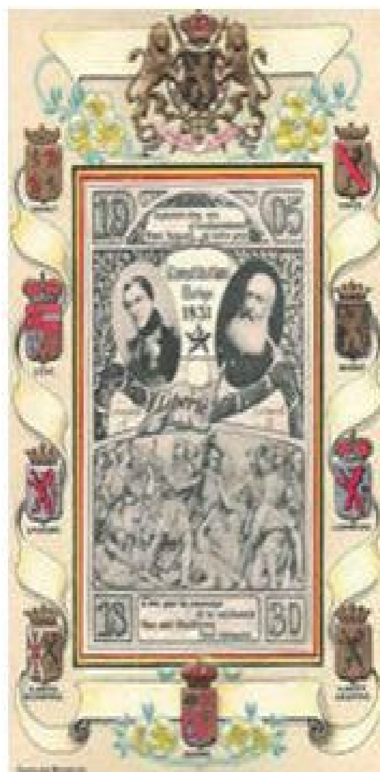
Marghiolița
Sturdza

Membrii locotenenței domnești

The members of the Provisional Lieutenancy

Filip de Flandra

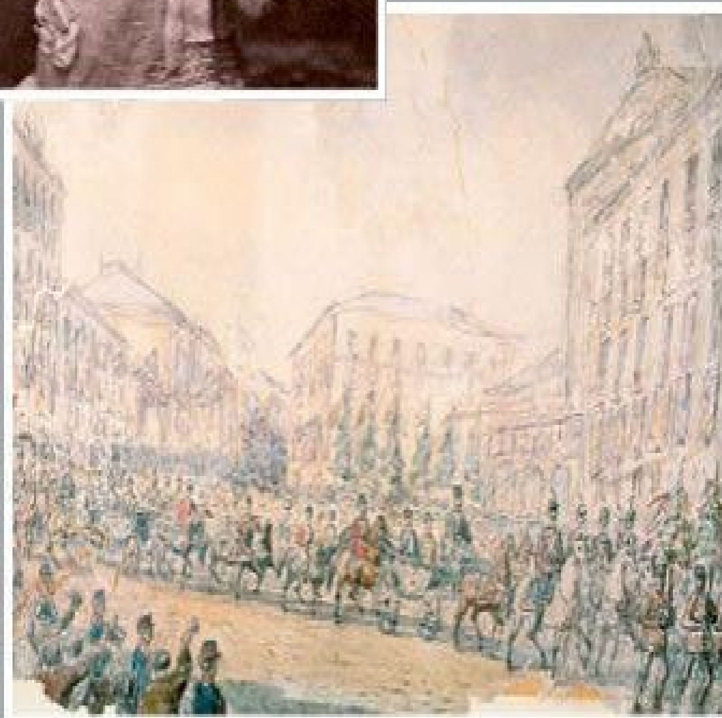
Coperta Constituției belgiene

Phillip of Flanders

Cover of the Belgian Constitution

Regina Elisabeta

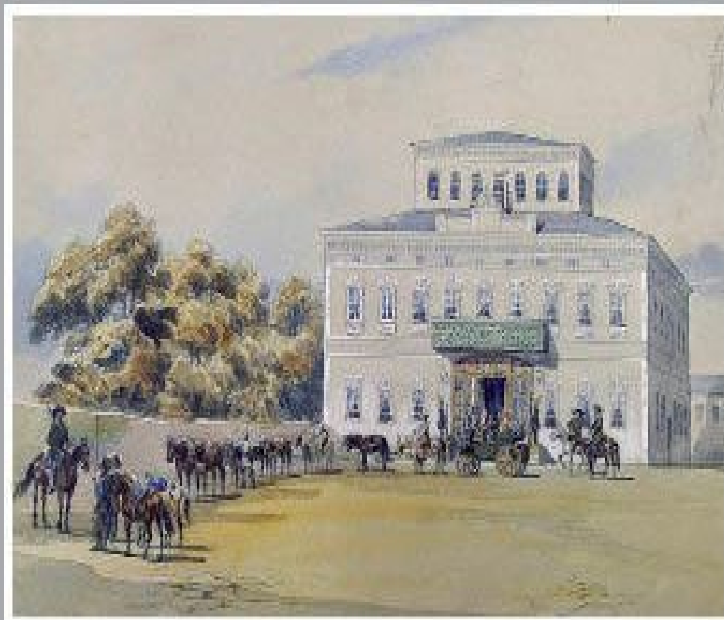
Queen Elisabeth

RegeleCarol I

Intrarea principelui Carol în București

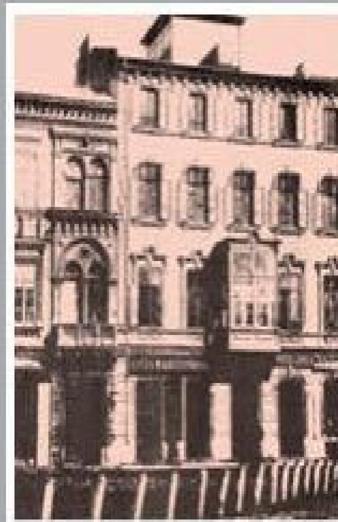
King Carol I

PrinceCarol entering Bucharest

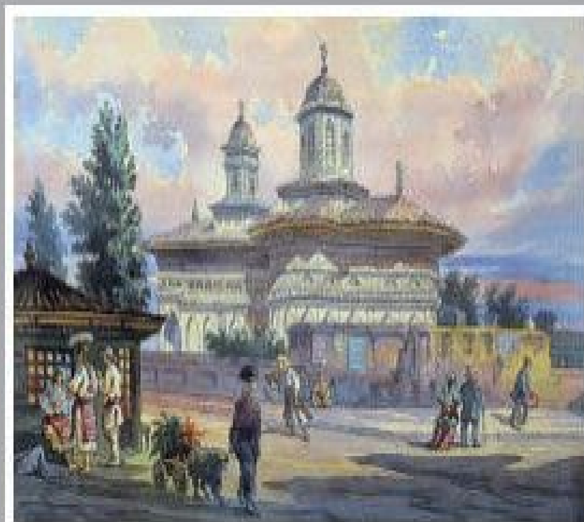
CaseleGolescu,primul palat al lui Carol I

GolescuHouse,Carol'sfirst royal palace

Biserica Stavropoleos și un colț din București

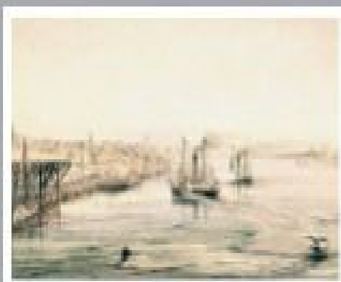
Stavropoleos Church and a corner of Bucharest

Două imagini ale aceluiași imobil de pe CaleaVictoriei, înainte de 1865 și după 1873

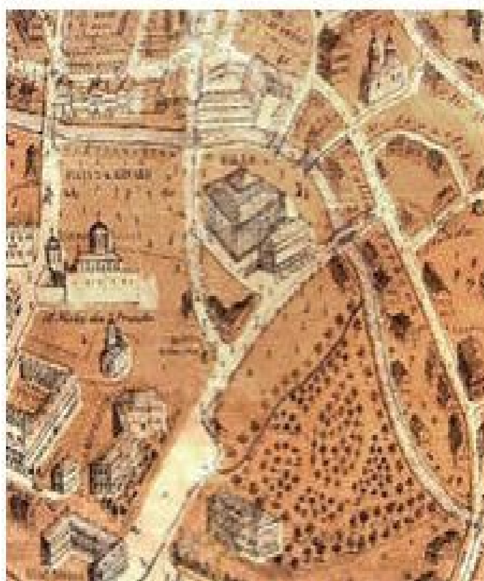
Two imagesof the same building on Victoriei Road, before 1865 and after 1873

Sosirea principelui Carol la Turnu Severin, acuarelă

PrinceCarol arriving to Turnu Severin, aquarelle

PlanulBucureştilorde Dimitrie Pappazoglu

Detaliu din planul centrului Bucureştilor, zona colorată în roz din imaginea de sus, editor Dimitrie Pappazoglu(1871)

Planof Bucharestby Dimitrie Pappazoglu

Centreof Bucharest, detail of the plan, pink areain the picture above, edited by Dimitrie Pappazoglu(1871)

Ulița Știrbei

BerăriaCaru' cu Bere

ȘtirbeiAlley

Caru' cu Berebeer pub

Vederedin București. Dâmbovița la biserica lui Bucur

Image from Bucharest. Dâmbovița Riverin front of BucurChurch

Adunarea Deputaților în 1876, ilustrație din *Allgemeine Illustrierte Zeitung*

Petre P. Carp (în centru), alături de Iacob Negruzzi

Stephen Bartlett Lakeman, cunoscut și sub numele de Mazar Pașa, în a cărui casă s-au pus bazele Partidului Național Liberal

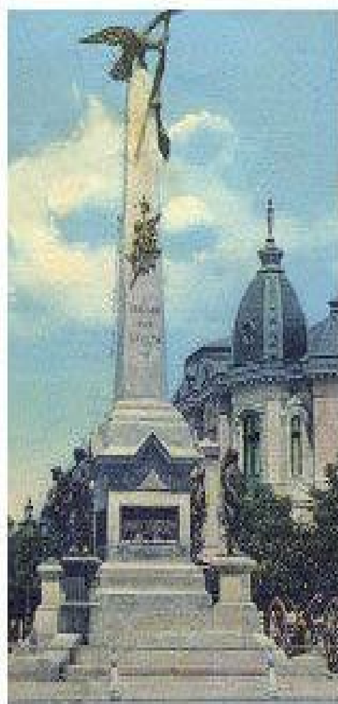
Deputies' Assembly in 1876, illustration from *Allgemeine Illustrierte Zeitung*

Petre P. Carp next to Iacob Negruzzi

Stephen Bartlett Lakeman, also known as Mazar Pasha, in whose house the National Liberal Party was founded

Napoleon al III-lea

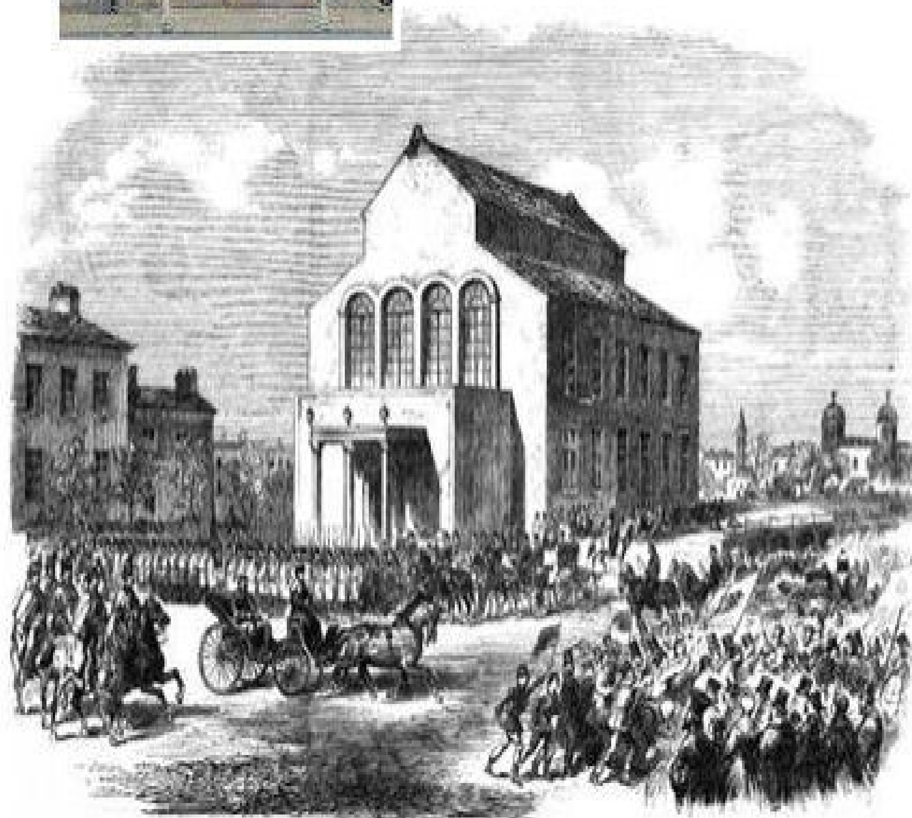
Napoleon III

Statuia ridicată la Ploiești în amintirea mișcării lui Candiano Popescu

Statue in Ploiești erected in memory of Candiano Popescu

Carol I s-a confruntat în 1870 și în 1871 cu două mișcări antidinastice. Prima, organizată la Ploiești de Candiano Popescu, ajuns apoi aghiotant regal (imagini din orașul Ploiești)...

... și a doua, pe fondul ostilității față de înfrângerea Franței de către Prusia în 1871, când populația Bucureștiului a demonstrat pe Calea Victoriei prin fața Teatrului Național.

Carol I had to face two antidynastic revolts, in 1870 and 1871. The first one was organized in Ploiești by Candiano Popescu, who was to become royal adjutant (images from Ploiești)...

... and the second one in 1871, out of hostility towards France's defeat by the Prussians when the people of Bucharest marched on Victoriei Road, in front of the National Theatre.

Palatulconstruit de Grigore Sturdza,cunoscut ca Beizadea Vițel (era în stare să ridice un vițel în brațe), devenit sediul Ministerului Afacerilor Străine

Vechiul local al Administrației poștelor din Strada Doamnei

The palace built by Grigore Sturdza, also known as The Calf Prince(he could lift a calf in his arms), which later becamethe headquartersof the Ministry of ForeignAffairs

The old building of the Post Office Administration in Doamnei Street

Tramvaicu cai în București

Horse-driventram in Bucharest,1872

Linie a tramvaiului 5

Tramno. 5

Gara din Cluj...

... din București...

... din Iași...

Cluj railway station...

... Bucharest railway station...

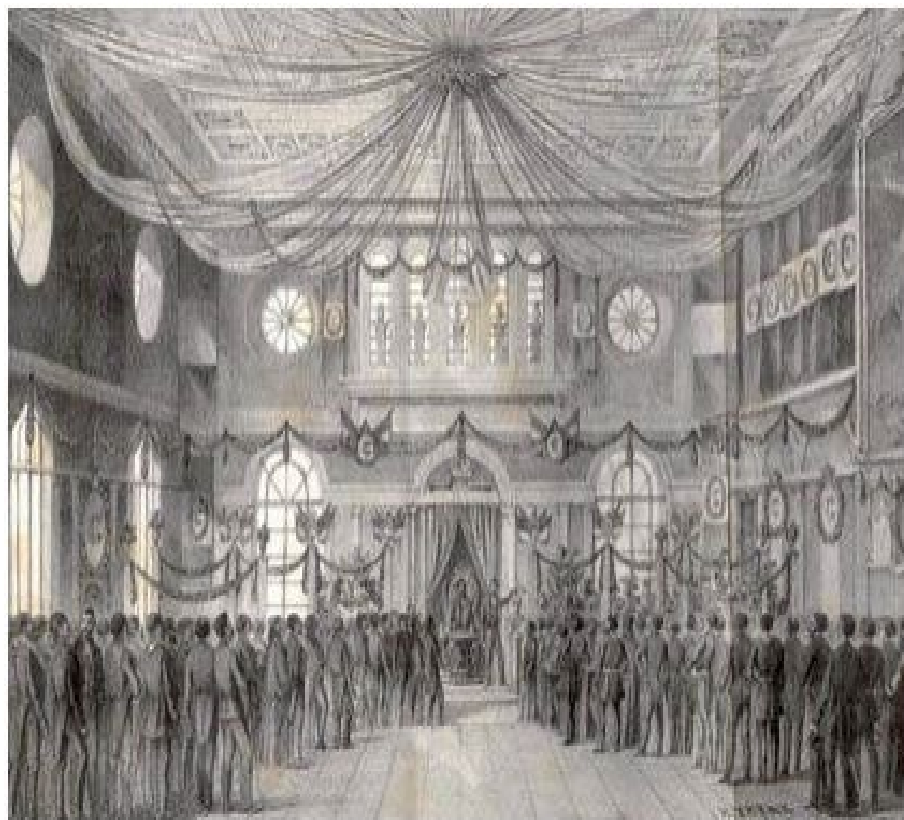
... Iașirailway station...

... și din Comănești

... and Comănești railway station

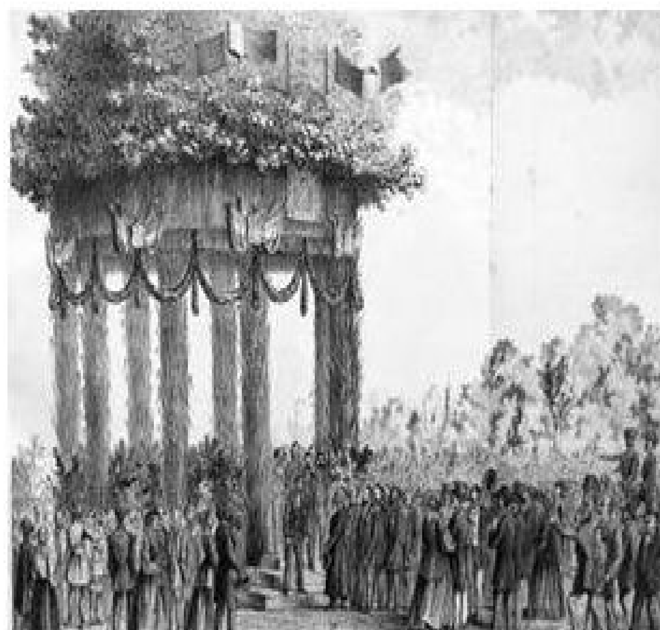

Recepţieoferită de membrii Societăţii Literarela Rondulde la Şosea

Inaugurarea bustului lui Zappala SocietateaLiterară Română,august 1867

Receptionorganised by the membersof the LiterarySociety in the Pavilionon the main road out of town

UnveilingZappa's bust at the Romanian LiterarySociety, August 1867

EvanghelieZappa s-astrăduit săreînvie JocurileOlimpice.

EvanghelieZappa tried to revivethe OlympicGames.

Salade lectură a Bibliotecii Academiei Române

Readingroom of the RomanianAcademy Library

Zappeion,construcția ce amintește azi în Atena de inițiatorul JocurilorOlimpice moderne

Funcționariai Bibliotecii Academiei Române:Nic. Istrati, N. Zaharia, Al. Lapedatu, Gh. Chebap, Il. Chendi, Al. Ionescu, Al. Obedenaru, V. Pârvan, Al. Dordea, Iuliu Tuducescu, NervaHodoș, I. Bianu, Oct. Lugoșianu, Șt. Pop(miercuri, 20 octombrie 1904)

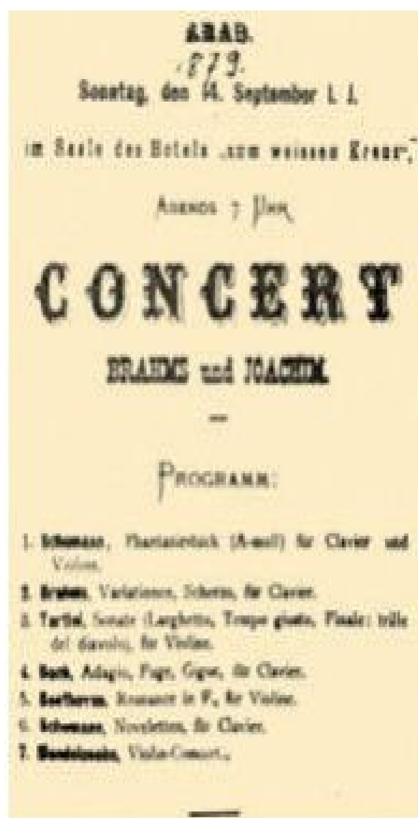
Zappeion,the building in Athens that remindsus today of the founder of the Modern Olympic Games

Employeesof the RomanianAcademy Library:Nic. Istrati, N. Zaharia,Al. Lapedatu,Gh. Chebap,Il. Chendi, Al. Ionescu, Al. Obedenaru, V. Pârvan,Al. Dordea, Iuliu Tuducescu, NervaHodoș, I. Bianu, Oct. Lugoșianu, Șt. Pop(Wednesday, 20 October 1904)

Editorul Samoil Şaragaalături de vizitiul lui Cuza

SamoilŞaraga, famous editor, photographed next to Cuza'scoachman

ARAD.
1879.
Sonntag, den 14. September l. J.

im Saale des Hotels „zum weissen Kreuz",

Abends 7 Uhr

CONCERT

BRAHMS und JOACHIM

PROGRAMM:

1. Schumann, Phantasiestück (A-moll) für Clavier und Violine.
2. Brahms, Variationen, Scherzo, für Clavier.
3. Tartini, Sonate (Larghetto, Tempo giusto, Finale: trille del diavolo), für Violine.
4. Bach, Adagio, Fuge, Gigue, für Clavier.
5. Beethoven, Romanze in F, für Violine.
6. Schumann, Novelletten, für Clavier.
7. Mendelssohn, Violin-Concert.

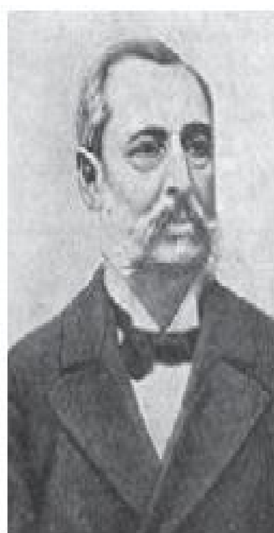
Afişul concertului dat la Arad...

Posterof the concert held in Arad...

... de Johannes Brahms

... by Johannes Brahms

EduardWachmann a dirijat, la 22 aprilie 1866, primul concert simfonic din Bucureşti

EduardWachmann conducted the first symphonicconcert in Bucharestoin 22 April 1866.

CastelulPeleș

PeleșCastle

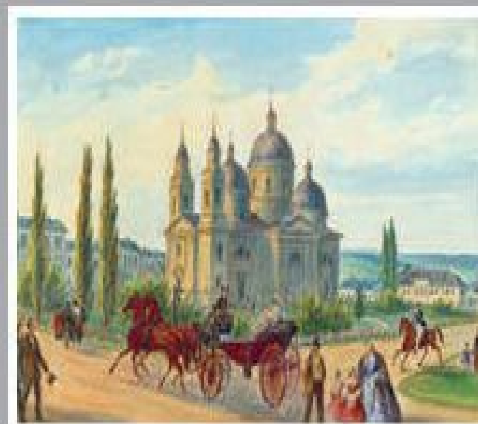
Sufrageriacastelului Peleş

PeleşCastle'sdining room

Locuinţă de huţuli din Bucovina

Hutsul cottage in Bukovina

La 22 aprilie 1860, Curtea de la Viena hotărăşte unirea Bucovinei cu Galiţia. Catedrala... *(sus)*

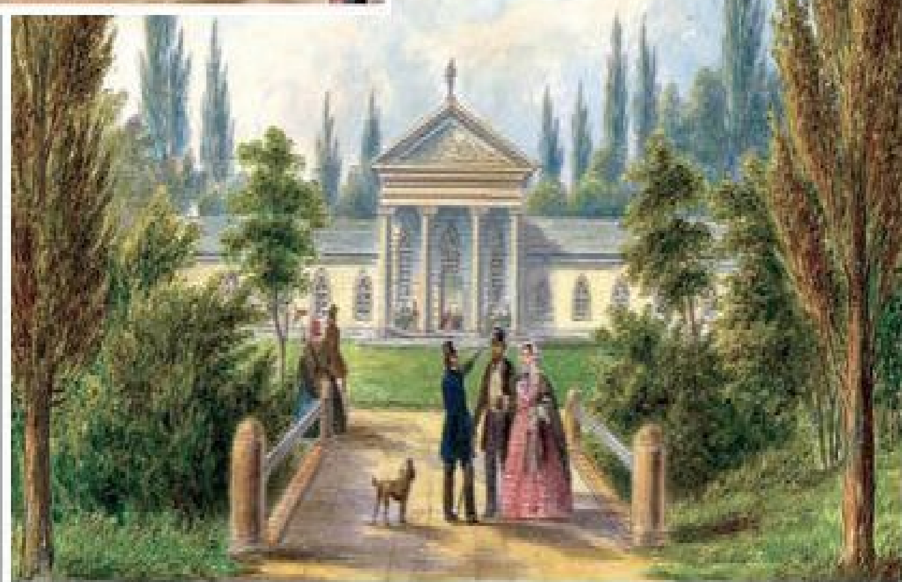
... parcul public... *(mijloc)*

... şi băile din Cernăuţi *(jos)*

On 22 April 1860, the Vienna Court decides to unite Bukovina and Galicia. Cathedral ... *(top)*

... public garden... *(centre)*

... and spas in Cernăuţi *(bottom)*

Bucovina,așacum a surprins-oun călător din acea vreme. Iacobeni...

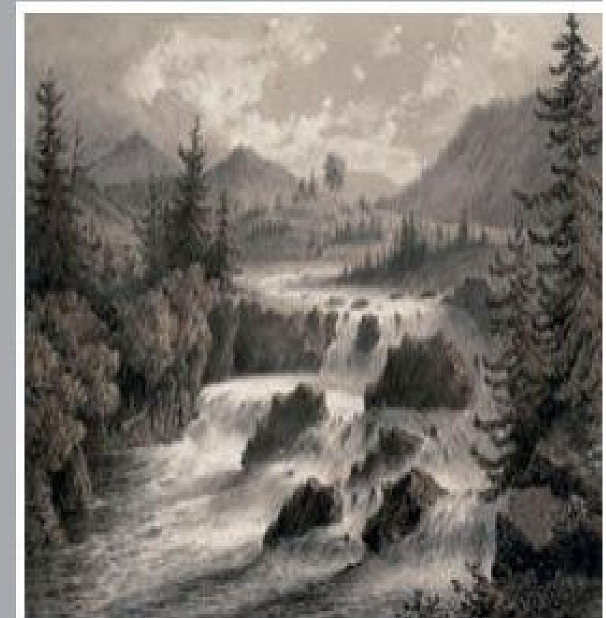
... Vatra Dornei...

Bukovina,the way a travellerof that time pictured it. Iacobeni...

... Vatra Dornei,...

... valeaȘipot

Țăranbucovinean

... Șipot Rivervalley

Bukovinianpeasant

Fosta capitală a lui Ştefan cel Mare, Suceava

Drumul spre Putna

Suceava, the former capital of Stephen the Great

Road to Putna Monastery

Stradă din Sibiu

Street in Sibiu

Tot în afara României erau şi românii din Transilvania şi Banat. Sighet

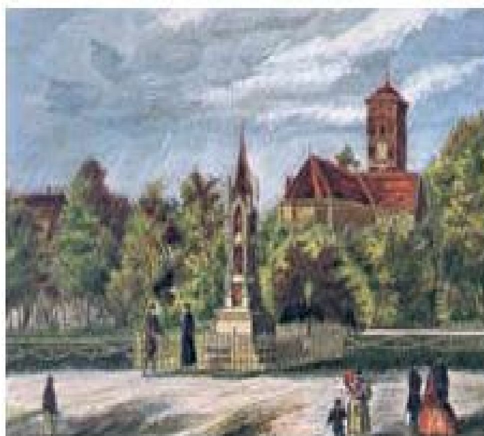
Alba Iulia

Codlea

The Romanians of Transylvania and Banat were also outside Romania. Sighet

Alba Iulia

Codlea

Rupea

Oradea

Biserica evanghelică din Brașov

Palatul de Justiție din Alba Iulia

Evangelic Church in Brașov

Palace of Justice in Alba Iulia

Universitatea din Cluj

Bistrița

Cluj University

Bistrița

Castelul Csito din Jimbolia

Csito Castle in Jimbolia

Scena încoronării împăratului Franz Joseph ca rege al Ungariei în 1867

Coronation of Emperor Franz Joseph as King of Hungary in 1867

La Sibiu are loc, în aprilie 1863, un congres național al românilor, care deleagă pe...

... viitorul mitropolit Andrei Șaguna să prezinte împăratului revendicările politice ale românilor.

Sediul Astra din Sibiu

National Congress of the Romanians takes place in Sibiu in April 1863, which mandates...

... the future Metropolitan Bishop Andrei Șaguna to inform the Emperor about the political claims of the Romanians.

Astra headquarters in Sibiu

Gimnaziul greco-catolic din Beiuș

Greek-Catholic Highschool in Beiuș

Corpul de gardă al palatului Cotroceni

Guards at Cotroceni Palace

Depunerea jurământului și distribuirea drapelelor Gărzii cetățenești din capitală de către Carol, la 10 septembrie 1867, la Cotroceni, litografie

Clădirea Malmaison

Ofițeri din Batalionul 1 Vânători la 1866

Ceremony of taking the oath and distributing the flags to Bucharest Civic Guards by Carol I on 10 September 1867, at Cotroceni palace lithograph

Malmaison building

Officers of the 1st Fusilier Battalion in 1866

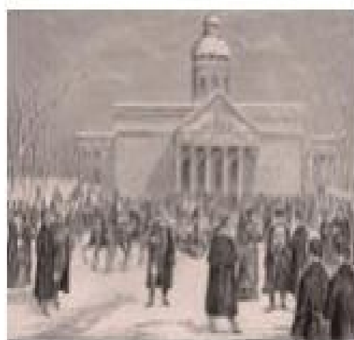

Arsenalul armatei

Building of the Arsenal

Ofiteri ruși la Chișinău, în iarna anului 1876

Catedrala din Chișinău (din *Allgemeine Illustrierte Zeitung*)

În fața cartierului general al țarului la Chișinău, xilogravură

Russian officers in Chișinău during the winter of 1876

The Cathedral in Chișinău (image taken from *Allgemeine Illustrierte Zeitung*)

In front of the Tsar's General Headquarters in Chișinău, xylograph

Trupe rusești în gară la Ungheni

Russian troops at the railway station in Ungheni

Grup de ofițeri și trupă în fața cazărmii Al. I. Cuza înaintea plecării pe front

Group of officers and soldiers in front of Al. I. Cuza barracks before going to war

Generalii Grigore Cantili...

... și I.Em. Florescu...

Generals Grigore Cantili...

... and I.Em. Florescu...

Tunică de sublocotenent din Garda Civică, model 1866

Second lieutenant's tunic of the Civic Guard, 1866 model

... Carol Davila, organizatorul serviciului sanitar

... Carol Davila, organiser of the sanitary service

Carol I în două reprezentări de epocă, pe câmpul de bătălie

Carol I in two contemporary pictures, on the battlefield

Căpitanul Valter Mărăcineanu, alături de alți doi ofițeri

Soldați otomani

Captain Valter Mărăcineanu with two other officers

Ottoman soldiers

Luarearedutei Grivița la 30 august 1877

Capturing Grivița redoubt on 30 August 1877

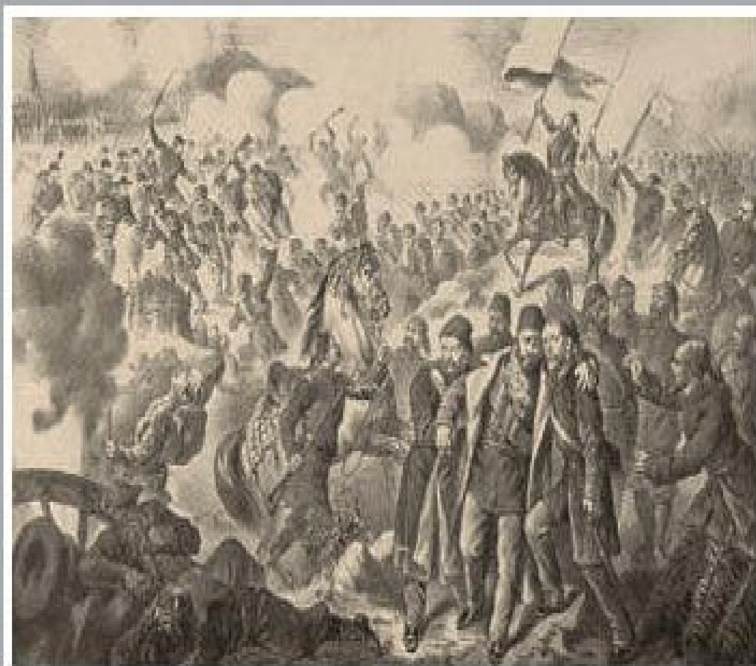

Bătăliapentru Rahova, noiembrie 1877

CapitulareaPlevnei

Battle for Rahova, November1877

The Turkssurrender at Plevna.

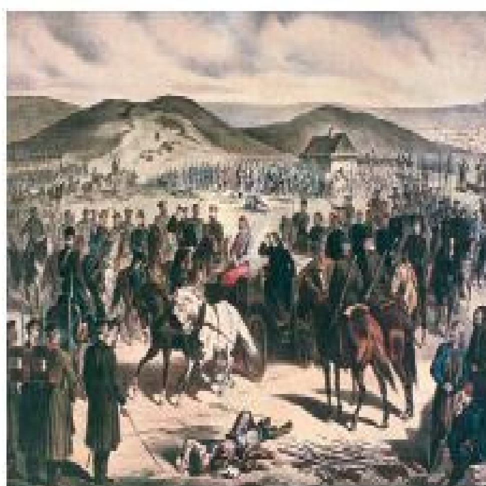

Româniaiiberă, litografie alb-negru

FreeRomania,black and white lithograph

Predarealui Osman Pașa,fotografie...

... și întâlnirealui cu Carol I și țarul Aleksandrual II-lea, cromolitografie

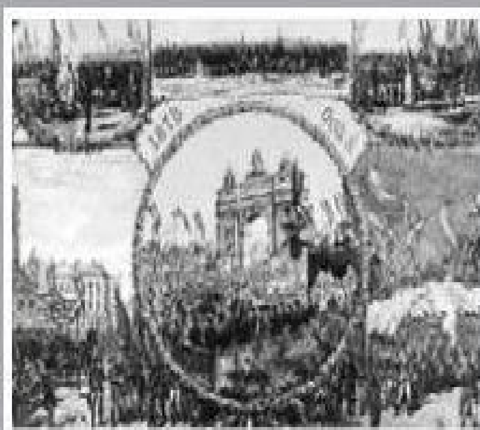
În amintirea viteji lor lui Carol I, xilogravură

Osman Pasha's surrender, photograph...

... and his meeting with Carol I and TsarAlexanderII, chromolithograph

In memory of the brave soldiersof Carol I, xylograph

Santinelă otomană în Dobrogea

Întoarcerea triumfală a armatei în București

Ottoman sentinel in Dobrudja

Triumphal return of the army to Bucharest

Mangalia

Mangalia

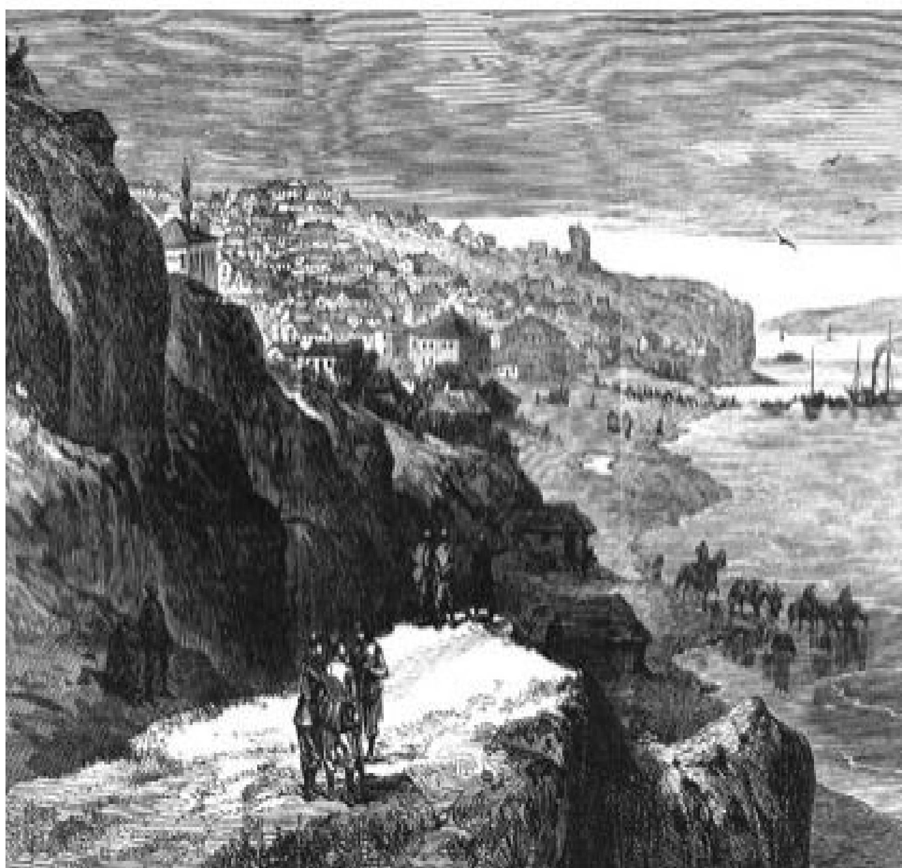

Puț în Dobrogea

Hârșova

Well in Dobrudja

Hârșova

Congresul de la Berlin consfinţea independenţa României şi noile ei hotare.

Tot acolo i s-a impus României să acorde cetăţenilor români de origine evreiască drepturi egale. Emblemele unor meserii practicate de evrei

Congress of Berlin legitimated Romania's independence and its new frontiers.

In Berlin Romania was also required to grant equal rights to Israelite Romanian citizens. Emblems of some trades practiced by Jews

Alegorie reprezentând momentul încoronării

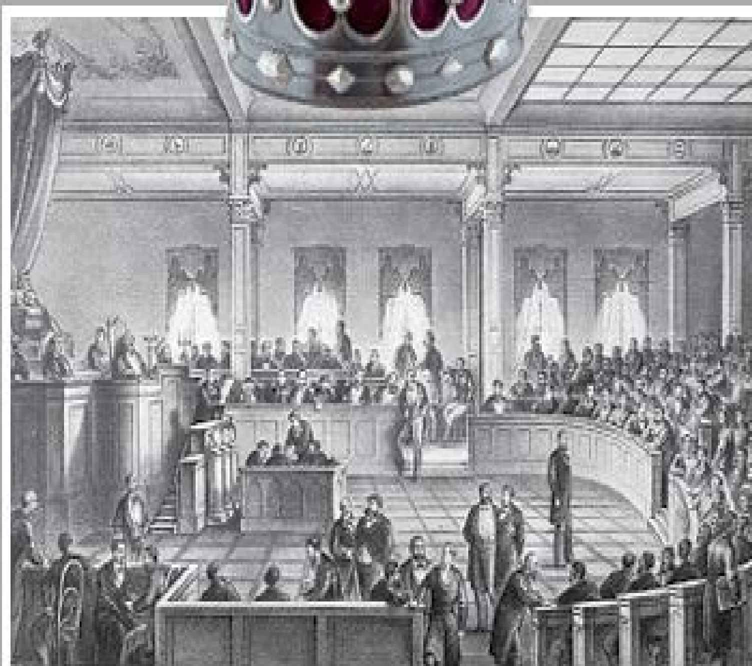
Carol I între suveranii Europei

Allegory of the coronation ceremony

Carol I among Europe's sovereigns

Actul proclamării Regatului României

Coroanafăcută din țeavaunui tun capturat de la otomani în Războiulde Independență

Document proclaiming the Romanian Kingdom

Crown made from the barrel of a gun captured from the Turksduring the War of Independence

Mareapecete a Regatului României

Proclamarea Regatului României

Official Great Sealof the Romanian Kingdom

Proclamationof the Romanian Kingdom

Marea defilare organizată cu prilejul proclamării Regatului României

Carol I cu suita

Agricultorii

Producătorii de băuturi gazoase

Ceasornicarii, giuvaiergiii și aurarii

Caretașii

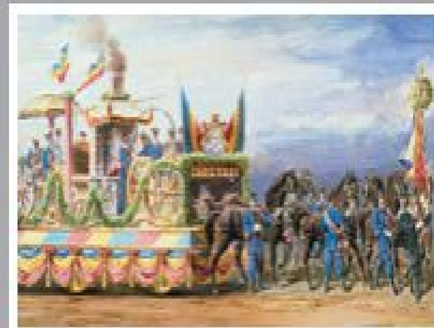
Great parade organised on the proclamation of the Romanian Kingdom.

Carol I with his retinue

Farmers

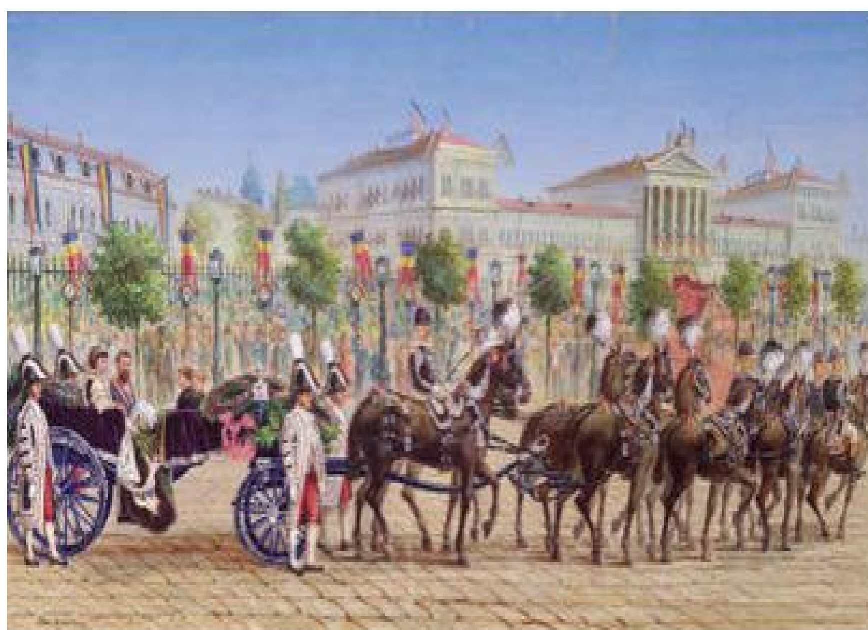
Sodamakers

Watchmakers, jewellers and goldsmiths

Coachmakers

Constructorii

Builders

Lucrătorii de la CFR

Railwayworkers

Cortegiul reginei Elisabeta

Negustorii

Artiștii

Vânătorii

Queen Elisabeth's procession

Merchants

Actors

Hunters

Proclamarea lui Ferdinand ca principe moștenitor

Camera de lucru a regelui Carol I

Ferdinand is declared Crown Prince.

King Carol I's working cabinet

Elisabeta cu fiica ei Maria, moartă la 9 aprilie 1874

Queen Elisabeth with Princess Mary, who died on 9 April 1874

Promoția anului 1881 de la Liceul Sf. Sava; între absolvenți și I.I.C. Brătianu

Graduation year of St Sava Highschool, 1881; among them I.I.C. Brătianu

Aniversarea a 25 ani de la venirealui Carol I în România

The 25th anniversary of Carol's first coming to Romania

Ferdinand,în uniformă de ofiţer din armata lui Fredericcel Mare al Prusiei...

... şi Maria, la un bal la Curte

Ferdinand,wearing the officer uniform of the Prussian army in the times of Frederickthe Great...

... and Mary, at a Court ball

Defilarela Cotroceni în 1894. Ofiţeri de stat-major...

Military Paradeat Cotroceni in 1894. GeneralStaff officers...

... şijandarmi germani

... and German Gendarmes

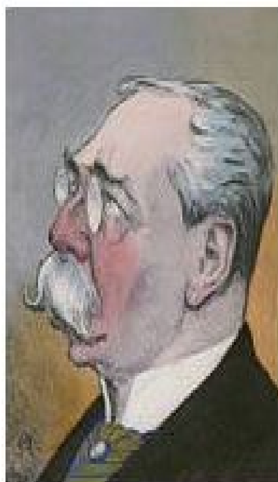

Carol I cu suita prin București

Proiectpentru clădireaSenatului

Carol I with his retinue in Bucharest

Designof the Senatebuilding

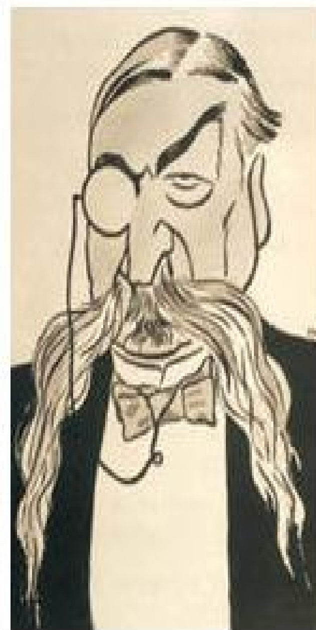

D.A. Sturdza

GeneralulIacobLahovari

D.A. Sturdza

GeneralIacobLahovary

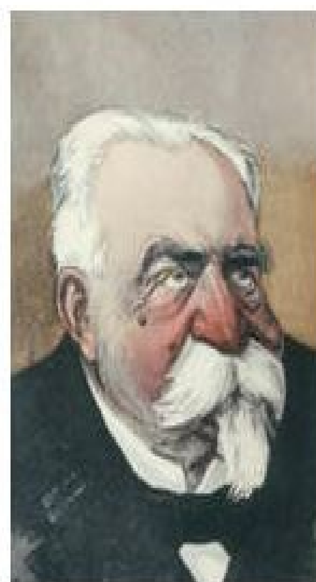
IoanLahovari

AlexandruBeldiman

IoanLahovary

AlexandruBeldiman

GeneralulGeorgeManu

GeneralGeorgeManu

PetreP. Carp

PetreP. Carp

Alexandru Marghiloman

NicolaeFleva

NicolaeFilipescu

Alexandru Marghiloman

NicolaeFleva

NicolaeFilipescu

A.C. Cuzacu familia

A.C. Cuzaand his family

Ateneul Român

Biserica Domnița Bălașa și Palatul de Justiție din București...

... și cel din Craiova

Romanian Athenaeum

Princess Bălașa Church and the Palace of Justice of Bucharest...

... and the one in Craiova

Petre Mavrogheni cu soția

Vasile Lascăr

Petre Mavrogheni with his wife

Vasile Lascăr

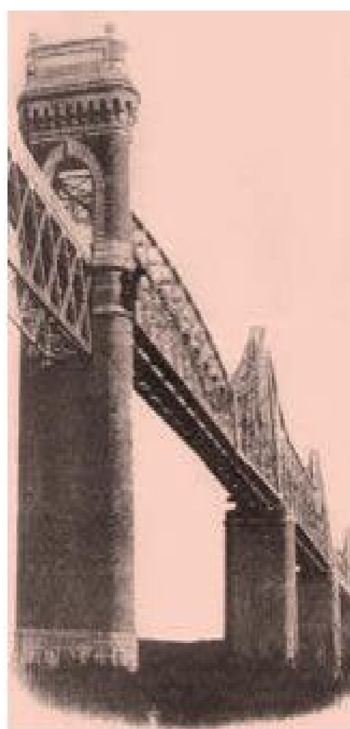

Piața Ovidiu din Constanța

Bufetul Doina de la Șosea București

Ovidiu Squarein Constanța

Doina cafeteria, the main road out of town

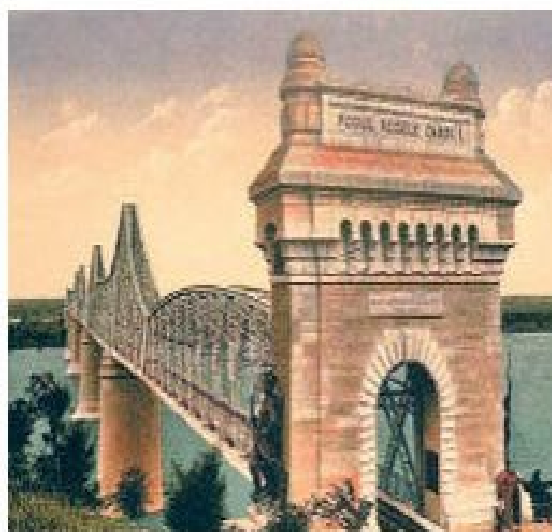
Podul și constructorul lui, Anghel Saligny

The bridge and its builder, Engineer Anghel Saligny

Imagini de la inaugurarea podului de la Cernavodă

Inauguration of CernavodăBridge

Fundația Carol I, azi Biblioteca Centrală Universitară

Teatrul Liric din actuala Piață Valter Mărăcineanu, distrus de bombardamentul german de după 23 august 1944

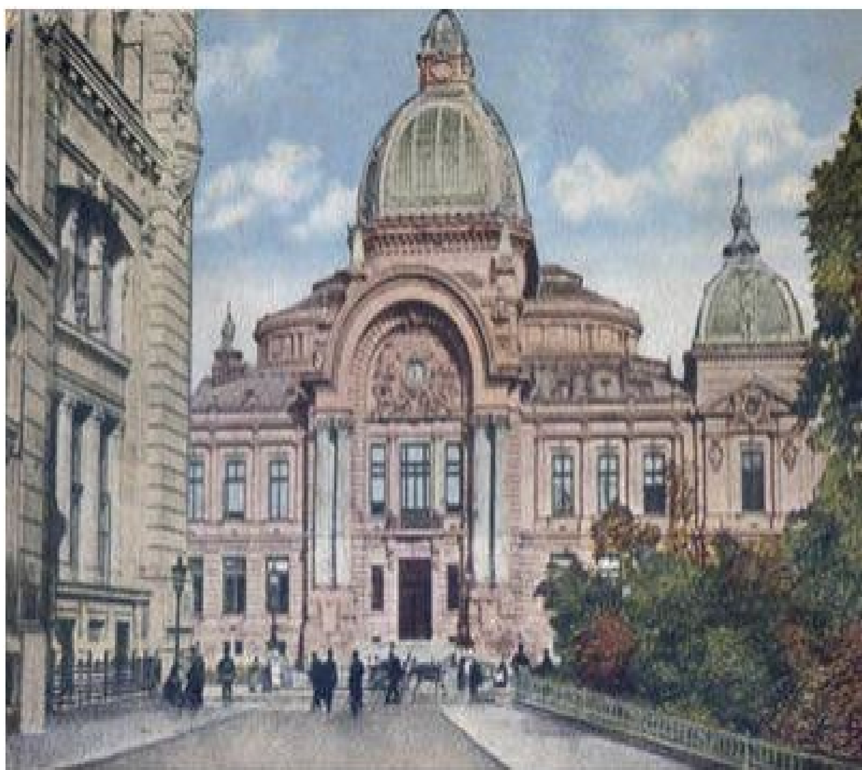
Clădirea Casei de Depuneri din 1874

Carol I Foundation, nowadays the Central University Library

Lyrical Theatre in Valter Mărăcineanu Square, destroyed by German bombs after 23 August 1944

Headquarters of the Savings Bank built in 1874

Palatul Poștei
Palatul CEC

Post Office Palace
Savings Bank Palace

Banca Națională a României văzută dinspre strada Lipscani

Intrarea în strada Lipscani *(sus)*

National Bank of Romania seen from Lipscani Street

Entry to Lipscani Street *(top)*

Ministerul Domeniilor

Vedere cu strada Lipscani, semnată de I.L. Caragiale

Ministry of Estates

Postcard of Lipscani Street signed by I.L. Caragiale

Dimitrie Barbu Știrbei cu soția Alexandrina la Viena, mai 1895

Vienna, May 1895: Dimitrie Barbu Știrbei with his wife Alexandrina

DascălulStan StanoviciLupescu, căsătoritîn anul 1823 cu Uța Mihalcea

Dr. C. Davilași Alexandru Davila (1884)

TeacherStan StanoviciLupescu, married in 1823 to Uța Mihalcea

Dr. C. Davilaand Alexandru Davila (1884)

Castelulde la Sihlea

SihleaCastle

PrefecturaPoliției Capitalei

BucharestPoliceCentral Headquarters

Noua clădirea Universitățiidin Iași

New building of Iași University

PiațaSărindar din fața Cercului Militar Național

Sărindar Square,in front of the National Military Circle

LibrăriaSocec

SocecBookshop

PiațaTeatrului Național din București*(stânga)*

National TheatreSquare in Bucharest*(left)*

Palatul administrativ din Iași

Administrative Palacein Iasi

Piațade flori Sf. Anton

St. Anton FlowerMarket

Amintire de la fotograf

Souvenirfrom the photographer

Oamenii în vârstă

ȘerbanCoculescu

Old men

ȘerbanCoculescu

Vizită la piramide

Visiting the Pyramids

Chipuri imortalizate acum mai bine de 100 ani

Facesfrom over one hundred yearsago

Al. Pisoski,ing. Bujor, Ionel Brătianu, Iunin Leca, Dinu Brătianu, C. Marinescu, Al. Peretz,col. Exarcu, gl. Văleanu,Gr. Peretz, PaulBujor. Fotografie de ing. Văsescu în anul 1885

Al. Pisoski,EngineerBujor, Ionel Brătianu, Iunin Leca, Dinu Brătianu, C. Marinescu, Al. Peretz,Colonel Exarcu, GeneralVăleanu,Gr. Peretz, PaulBujor. Photograph taken by EngineerVăsescu in 1885

SașaOdobescu

SașaOdobescu

LuigiCazzavillan, creatorul ziarului *Universul*

Alexandru Câmpeanu,paznicul monumentului și al grădinii publice din Brăila,la vârstade 101 ani (9/21 august 1884)

GeneralulNicolae Golescucu soția și fiica (1878)

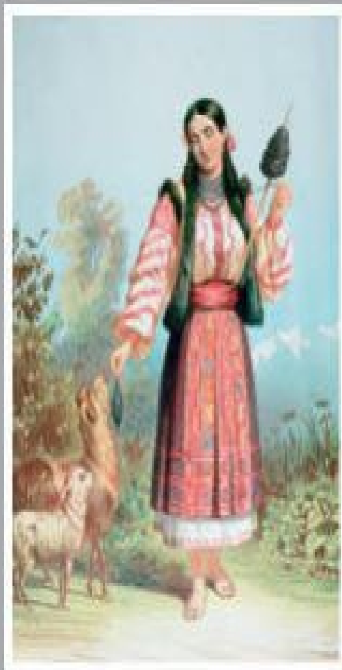
LuigiCazzavillan,the founder of *Universul* newspaper

Alexandru Câmpeanu,guardian of the monument and the public garden in Brăilaat the age of 101 (9/21 August 1884)

GeneralNicolae Golescuaccompanied by his wife and daughter (1878)

Țărăncidin Piatra...

Peasantwomen from Piatra...

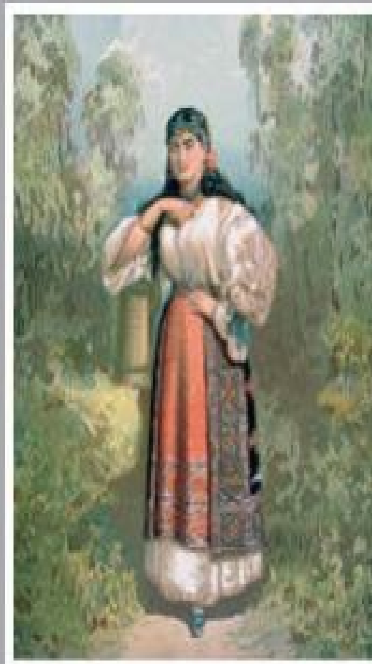
... Muscel...

... from Muscel...

... Argeș...

... from Argeș...

... Ialomița...

... from Ialomița...

Întoarcerede la târg

Coming back from the fair

Jachetă din catifea și mătase

Jacket made of velvet and silk

Bluză, atelier din Paris, vândută în București, str. Lipscani, nr. 8; stofă, satin, tafta, metal nichelat

Women's shirt, Paris workshop, sold in Bucharest on 8 Lipscani Street; woven cloth, satin, taffeta, nickel-plated metal

Mantie, atelier oriental, catifea, blană de hermină, mărgele

Pelerină, atelier balcanic, stofă și fir de aur

Cloak, Oriental workshop, velvet, ermine fur, beads

Cape, Balkan workshop, woven cloth, golden thread

Rochie din mătase cu ornamente florale

Corsaj din mătase, catifea, satin şi dantelă

Botine de damă pentru călătorie, atelier european, piele, tafta. Au aparţinut Ecaterinei Tell, fiica generalului Christian Tell.

Silk dress decorated with flowers

Bodice made of silk, velvet, satin, lace

Women's half-boots for travel, European workshop, taffeta, leather. They belonged to Ecaterina Tell, General Christian Tell's daughter

Corsaj din mătase şi mărgele

Costum din catifea, blană, dantelă

Bodice made of lace and beads

Velvet outfit, fur, lace

Rochie de fetiţă, tul alb, dantelă

Little girl's dress, white tulle, lace

Tunică de locotenent-colonel de artilerie, din postav, fir de aur, catifea, metal (ținută de ceremonie cu eghileți)

Tunic of an artillery lieutenant colonel, made of cloth, golden thread, velvet, metal (ceremonial garment with lanyards)

Pipă din lemn de trandafir și chihlimbar. A aparținut domnitorului Al.I. Cuza.

Botine bărbătești cu ghetre, din piele, postav, metal, elastic și pâslă

Geantă diplomat din piele, argint aurit, rips de mătase. A aparținut poetului Vasile Alecsandri.

Pipe made of rose wood, amber. It probably belonged to Prince Al.I. Cuza.

Men's half-boots with gaiters, made of leather, cloth, metal, elastic, thick felt

Attaché case made of leather, gilded silver, silk reps. It belonged to the poet Vasile Alecsandri.

Tunică de maior de roșiori, din postav, fir de aur, fir de mătase, metal galben (ținută de ceremonie)

Tunic of cavalry major made of cloth, golden thread, silk thread, yellow metal (ceremonial garment)

Gramofon — Gramophone

Telefon — Telephone

Poşetădin argint cu strasuri — Silverhandbag, with rhinestone

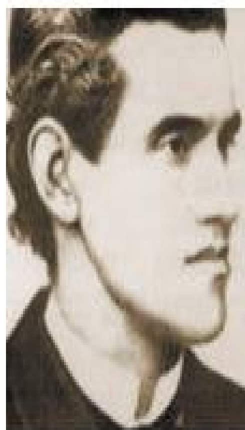
Calendarde masă — Tablecalendar

Portmoneu din argint şi piele

Wallet made of silver and leather

Ciprian Porumbescu

Ciprian Porumbescu

Conducătorii Arboroasei, societate a studenților români din Cernăuți (Porumbescu este în centru.)

Eudoxiu Hurmuzachi

Leaders of Arboroasa, a society of Romanian students in Cernăuți (Porumbescu is in the middle.)

Eudoxiu Hurmuzachi

Grigore Antipa cu colaboratori

Grigore Antipa with his aids

A.D. Xenopol

A.D. Xenopol

Biroul de presă din Cluj al memorandiştilor

Demonstraţie la Bucureşti în favoarea memorandiştilor arestaţi

Cluj Press office of the *Memorandum* movement

Demonstration in Bucharest against the arrest of *Memorandum* leaders

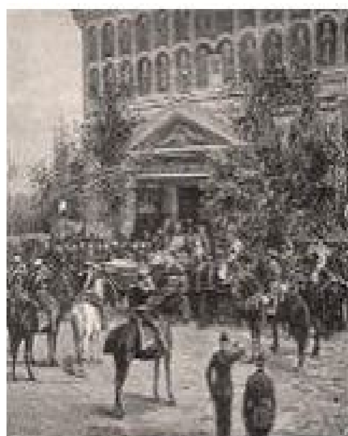

Regele şi regina României merg la mitropolie pentru o slujbă în favoarea eliberării memorandiştilor arestaţi.

King and Queen of Romania go to the Metropolitan Church to attend a service for the release of the arrested *Memorandum* supporters.

Emanoil Gojdu a stabilit un fond de burse pentru românii transilvăneni şi din Vechiul Regat.

Emanoil Gojdu set up a scholarship fund for Romanians from Transylvania and from the Kingdom.

Consulatul Austro-Ungariei

Clubul austro-ungar din Bucureşti

Cele cinci domnişoare (Letiţia Roşca, surorile Eugenia şi Catinca Simionescu, Elena şi Alexandrina Cunţan) care, cu ocazia întoarcerii de la Cluj la Sibiu a condamnaţilor – membri ai Comitetului Central al Partidului Naţional Român – în procesul *Memorandumului*, le-au ieşit înainte purtând pe piept tricolorul român cu inscripţia: „Totul pentru naţiune". Au fost condamnate de statul ungar să plătească fiecare o amendă de 200 de coroane. Portret donat Academiei Române de inginerul Daniel Claiu, preşedintele Ligii Culturale, secţia Bacău

Austro-Hungarian Consulate

Austro-Hungarian club in Bucharest

When the members of the Central Committee of the Romanian National Party – convicted in the *Memorandum* Case – came back, five ladies (Letiţia Roşca, sisters Eugenia and Catinca Simionescu, Elena and Alexandrina Cunţan) welcomed them wearing on their chests the Romanian tricolour and the slogan: "Everything for the nation." They were subsequently condemned by the Hungarian State to pay a 200 crowns fine. The portrait was donated to the Romanian Academy by Engineer Daniel Claiu, president of the Cultural League, Bacău department.

În 1896, împăratul Franz Josephfăcea o vizită la București,fiind primit cu toate onorurile. De la stânga la dreapta: Ferdinand,Carol I, Elisabetașezând,Franz Joseph,Maria, ducele de Edinburgh, tatăl ei

Fotografie de grup la palatul Cotroceni cu ocazia vizitei din 1896

In 1896 EmperorFranz JosephvisitedBucharest and receiveda red-carpet treatment. Fromleft to right: Ferdinand,Carol I, Elisabeth,FranzJoseph, Marie, and the Duke of Edinburgh, her father

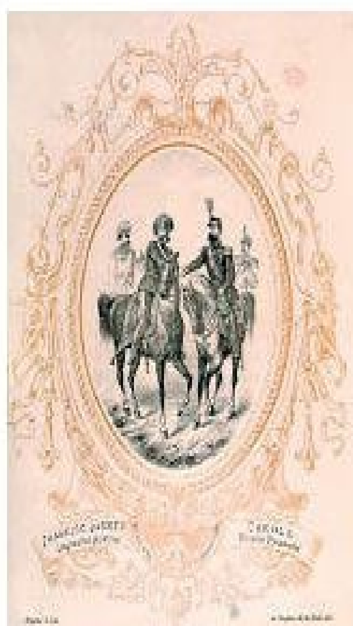
Group photograph at Cotroceni Palaceduring the visit of 1896

Prințul de Wales în vizită în România

Prince of Wales during a visit in Romania

Cei doi suverani cu ocazia vizitei din 1896

The two monarchs during the 1896 visit

Franz Joseph la Sinaia

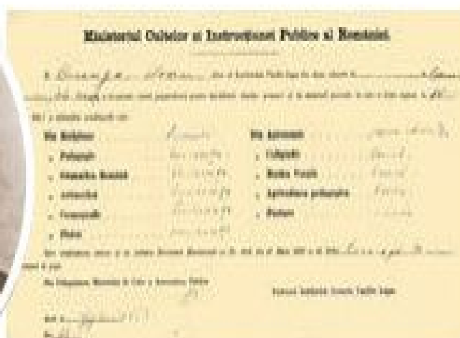
Franz Joseph in Sinaia

Unul dintre arcele de triumf din București de la intersecția străzii Buzești cu Calea Griviței

One of the Triumphal Arches of Bucharest at the crossroads of Buzești Street and Griviței Road

Ministerul Cultelor și Instrucțiunei Publice al României

Copii mergând la școală

Children on their way to school

Ion Creangă și diploma lui de absolvirea cursului de învățători

Caricatură împotriva măsurii de reducerea numărului de școli

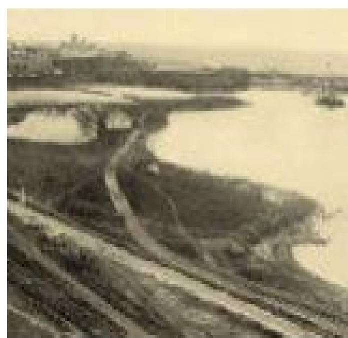
Promenada din Cluj

Ion Creangă and his graduation diploma of the course for school teachers

Caricature against reducing the number of schools

Cluj promenade

Inaugurarea lucrărilor la portul Constanţa

Imagini ale portului…

… şi silozurilor

Inaugurating the construction site of Constanţa harbour

Images of the harbour…

… and the silos

Vecheaclădirea primăriei București

Old BucharestCity Hall

Palatulregal în două imagini

ClădireaMinisterului de Interne

Two imagesof the RoyalPalace

Ministry of Home Affairs

Proiectulpentru o nouă clădire a primăriei aprobat în ședința de consiliudin septembrie1912

Projectof a new City Hall approvedin the City Council meeting of September1912

Cercul Militar

The Military Circle

Hotel Capitol

Calea Victoriei în dreptul Casei Capșa

Capitol Hotel

Victoriei Road, Capsa House

Strada Episcopiei din București

EpiscopieiStreet in Bucharest

Grand Hotel Boulevard

BoulevardGrand Hotel

BulevardulColţei

SpitalulBrâncovenesc

Colţei Boulevard

BrâncoveanuHospital

Stradădin Craiova

Streetin Craiova

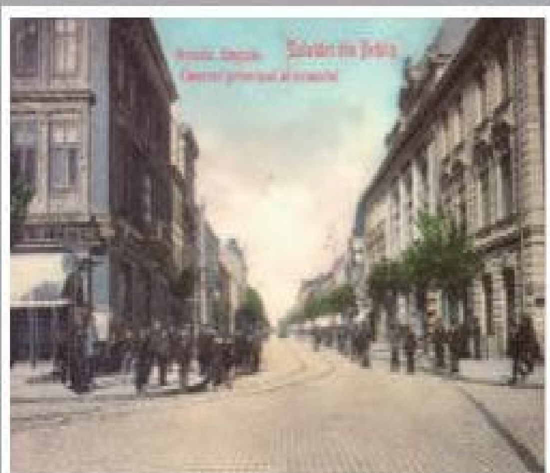
Piaţacentrală din Cluj

Central Square in Cluj

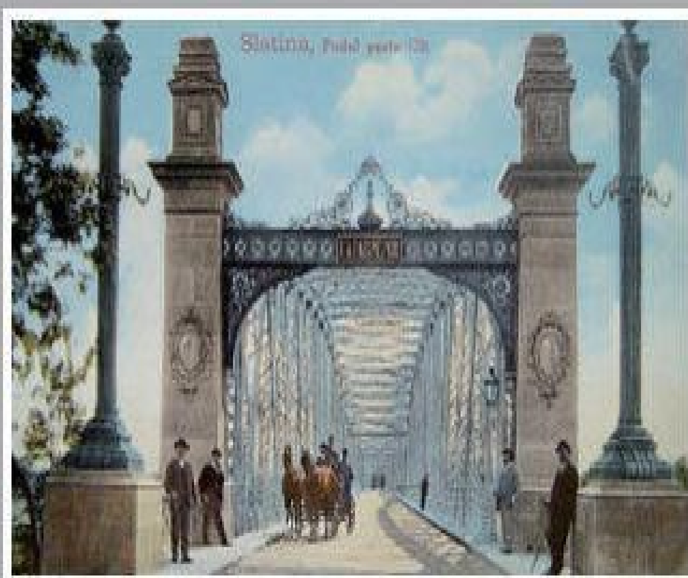

Grand Hotel de pe Calea Victoriei, demolat după cutremurul din 1977

Hotel Gambrinus

Grand Hotel on Victoriei Road, demolished after the earthquake of 1977

Gambrinus Hotel

Focşani

Brăila

Vedere cu podul peste râul Olt la Slatina

Focşani

Brăila

View of the bridge over Olt River in Slatina

Doi tineri din Brașov

Femeiedin Mediaș

Young men from Brașov

Woman from Mediaș

Chipuri de la 1900

Horă în satul Rucăr (județul Muscel)

Satul Băilești, (județul Dolj)

Portraitsin 1900

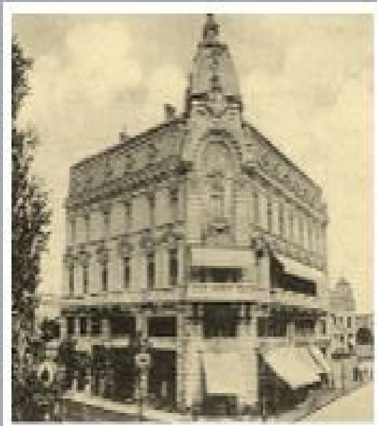
Hora (circle dance) in Rucăr village, Muscel County

Băilești village, Dolj County

Batoză Thresher

ClădireaJockey Clubului din București

JockeyClub building in Bucharest

StradaLipscani, colțul dinspre BancaNațională

LipscaniStreet, the corner toward the National Bank

Botoșani...

... și grădina Belvederedin oraș

CasaRosetti-Roznovanudin Iași

Botoșani...

... and its gardens Belvedere

Rosetti-Rozovanu Housein Iași

Pompă de apă pe strada Antim, București

Water pump in Antim Street, Bucharest

Palatul Șomănescu, strada Clemenței, București

Palatul Emil Lahovari, care adăpostea Legația americană

Sala Bragadiru de pe Calea Rahovei, București

Somănescu Palace, Clemenței Street, Bucharest

Emil Lahovary Palace, which hosted the American Legation

Bragadiru Hall on Rahovei Road, Bucharest

Strada Șelari

Șelari Street

Ioan Nădejde

Artur Gorovei

Ioan Nădejde

Artur Gorovei

Guvernul Titu Maiorescu – Take Ionescu: Titu Maiorescu, președinteal consiliuluiși ministru de externe (centru); de la stânga la dreapta, sus: Alexandru Marghiloman (Finanțe), C. Dissescu(Culte și Instrucțiune Publică), Nicolae Xenopol (Comerț și Industrie), Take Ionescu(Interne); jos: Nicu Filipescu(Domeniiși Agricultură), general Constantin Hârjeu (Război), Mișu Cantacuzino(Justiție), Alexandru Bădărău (Lucrăripublice)

„Gura păcătosului", caricaturădin revista *Furnica* Take Ionescula înființarea PCD

Titu Maiorescu – Take Ionescu Government: Titu Maiorescu, President of the Council and ForeignMinister (in the middle); left to right, top: Alexandru Marghiloman (Finances), C. Dissescu(Cults and PublicEducation), NicolaeXenopol (Commerceand Industry), Take Ionescu(Home Affairs); bottom: Nicu Filipescu(Estatesand Agriculture), GeneralConstantin Hârjeu (War), Mișu Cantacuzino(Justice), AlexandruBădărău(PublicWorks)

"The moment of truth", caricaturein *Furnica*magazine. Take Ionescuspeaking of the Conservative-DemocraticParty

Constantin Mille

Vasile Gheorghe Morţun

Cantină populară

Constantin Mille

Vasile Gheorghe Morţun

People's canteen

Lupta electorală dintre conservatori şi liberali într-o viziune umoristică

Electoral battle between Conservatives and Liberals from a humorous perspective

Aspect din interiorul Café de la Paix

Café de la Paix, image from the interior

Cafeneaua Riegler, peste drum de Teatrul Național

Riegler coffee bar, across from the National Theatre

Imagine din interiorul unui restaurant

Inside a restaurant

Café de la Paix, de pe Calea Victoriei, peste drum de Palatul Regal

Cafenelele bucureștene erau loc de adunare pentru lumea literară și artistică a Capitalei. Terasa Oteteleșanu, dispărută pentru a face loc Palatului Telefoanelor. Vedere generală...

... și intrarea

Café de la Paix, on Victoriei Road, across the Royal Palace

Bucharest coffee bars were gathering places for the representatives of the literary and artistic life of the Capital. Oteteleșanu open-air bar, demolished to make room for the Telephony Palace. General view...

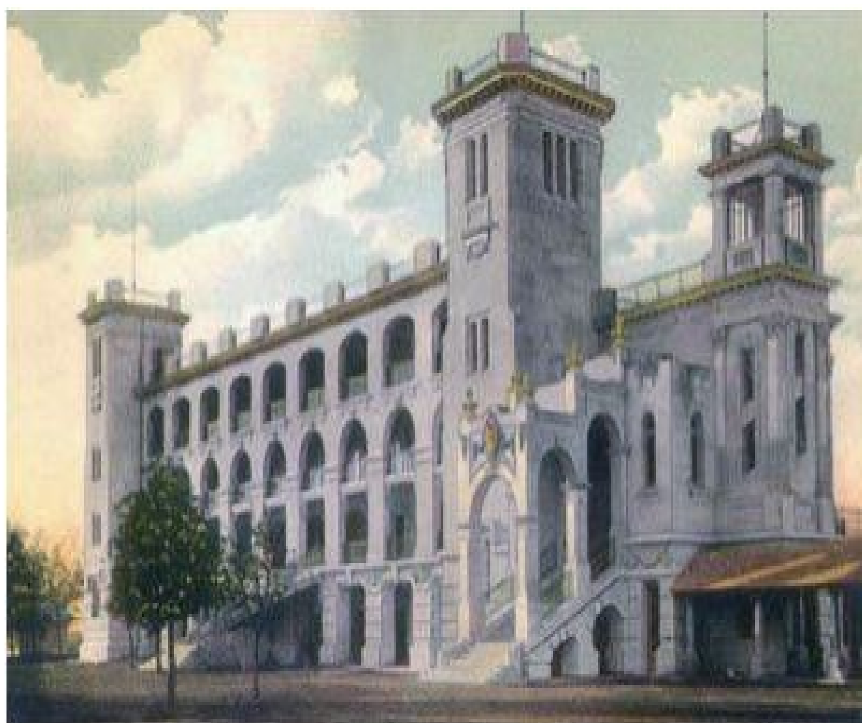
... and the entrance

Carol I la Hipodrom

Carol I at the RaceCourse

Alexandru Marghiloman

Clădirea hipodromului de la Băneasa

Alexandru Marghiloman

The Hippodrome in Băneasa

RegeleCarol I și regina Elisabetacu un grup de excursioniști prin pădure

ReginaElisabeta cu GeorgeEnescu

King Carol I and Queen Elisabeth in the forest, with a group of holidaymakers

Queen Elisabethwith George Enescu

RegeleCarol I, regina Elisabeta,principele Ferdinandși principesaMaria, împreună cu copiii lor: Carol, Elisabeta,Marioara și Nicolae

King Carol I, Queen Elisabeth,PrinceFerdinand and PrincessMarie with their children: Carol, Elisabeth,Maricara and Nicholas

Concert la palat, cu regina Elisabeta la pian

Castelul Pelișor

Concert at the Palace. Queen Elisabeth is playing the piano.

Pelișor Castle

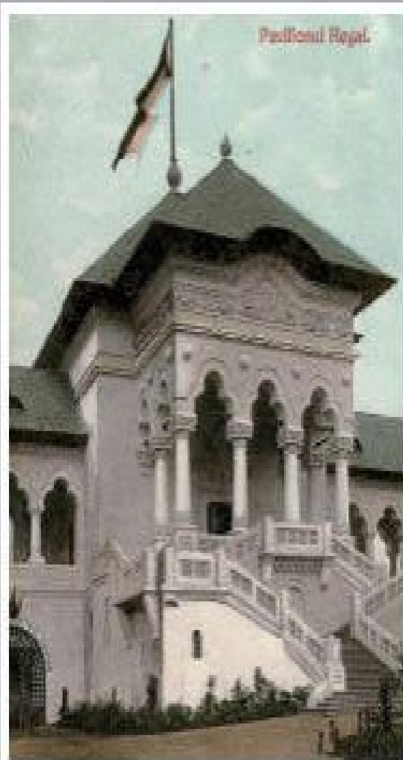

Expozițiadin 1906 organizatăîn ParculCarol, intrarea principală

Câtevadintre pavilioanele organizateîn cadrul expoziției. PalatulArtelor (noaptea)...

Main entranceto the Exhibitionorganizedin Carol Parkin 1906

Someof the Exhibition pavilions. Palaceof Arts (night view)...

... PavilionulRegal... ... RoyalPavilion...

... PalatulAgriculturii... ... Palaceof Agriculture...

... Comisiunea Europeanăa Dunării...

... Cârciumă moldovenească...

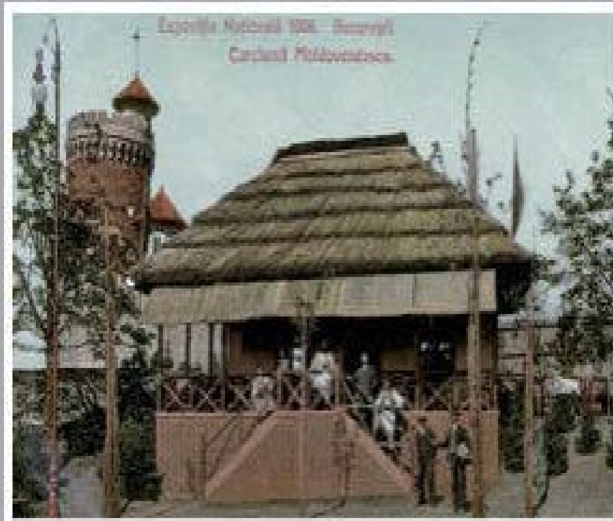
... EuropeanCommittee for the Danube...

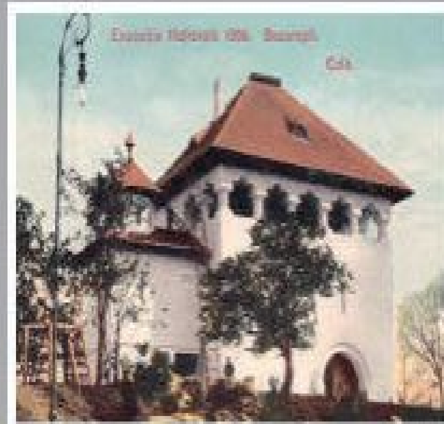
... Moldavian tavern...

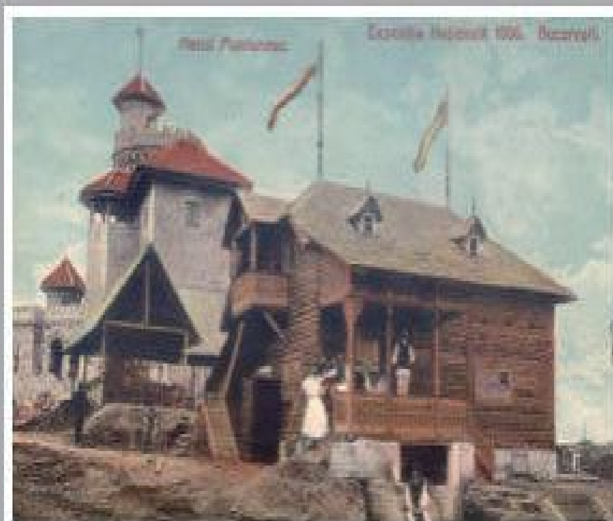

... Culă...

... Cula...

... Turnul lui Vlad Țepeș *(deasupra)*..

... și han muntenesc

... Vlad the Impaler's Tower *(above)*...

... and Walachianinn

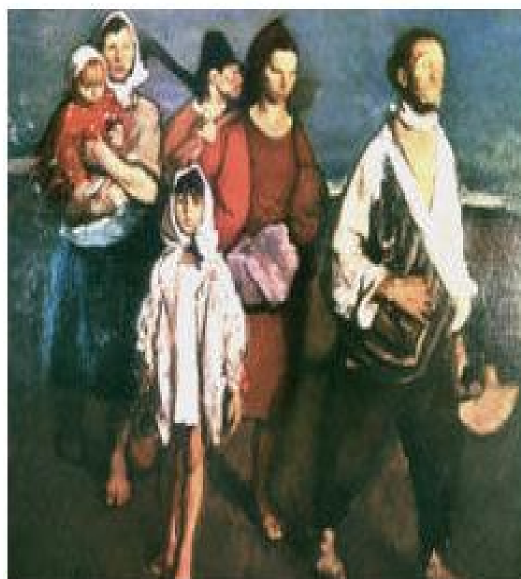
Lăutari
la ţară

Countryside
fiddlers

Soţia lui Take Ionescu

Ţărani tablou
de Corneliu Baba

Foştiparticipanţi la
răscoală

Take Ionescu'swife

*Peasants*painting by
Corneliu Baba

Formerparticipants
in the uprising

Grigore Gafencu copil,
la 19 aprilie 1903

Grigore Gafencu as a
child, 19 April 1903

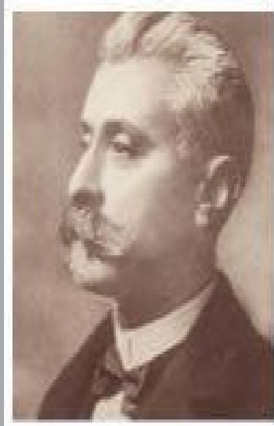

SpiruHaret, reformatorul școliiromânești moderne...

... și într-un grup, în 1907

SpiruHaret, the reformer of the Romanian modern school system...

... alsoin a group, 1907

Liceulcu internat din Iași

Boarding highschool in Iași

CasaȘcoalelor

Houseof Schools

Liceul Gheorghe Lazăr

Gheorghe Lazăr Highschool

Teatrul Național din Cluj

National Theatre in Cluj

Emil Racoviță

Teatrul Maghiar din Cluj

Emil Racoviță

Hungarian Theatre in Cluj

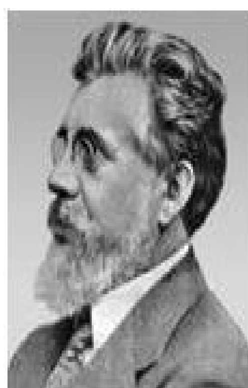
Victor Eftimiu, Eugen Lovinescu, D. Karnabatt, Cincinat Pavelescu, Maria Filotti, Emil Gârleanu, Lucrezia Karnabatt, Ion Pavelescu

Victor Eftimiu, Eugen Lovinescu, D. Karnabatt, Cincinat Pavelescu, Maria Filotti, Emil Gârleanu, Lucrezia Karnabatt, Ion Pavelescu

Hotelul Imperial şi cafeneaua Kübler

Imperial Hotel and Kübler coffee bar

Istoricul Dimitrie Onciul

Dimitrie Onciul, historian

Şt.O. Iosif Şt.O. Iosif

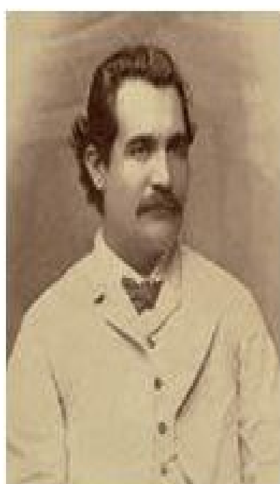
Gala Galaction Gala Galaction

Mihai Eminescu

I.L. Caragialecu Mateiu, fiul său

Mihai Eminescu

I.L. Caragialewith his son Mateiu

Dimitrie Bolintineanu

Dimitrie Bolintineanu

PaulZarifopol, EcaterinaCaragialeși CellaDelavranceala Berlin

Magazinul Dragomir Niculescu,Calea Victoriei colț cu StradaRegală;la etaj era redacțiagazetei *Timpul*, la care colabora și Eminescu.

Iacob Negruzzicu soția la Roma, în anul 1901

PaulZarifopol, EcaterinaCaragiale and Cella Delavrancea in Berlin

Dragomir Niculescu Shop, Victoriei Road at the crossroadswith RoyalStreet; upstairs *Timpul* headquarters were located, where Mihai Eminescuwas a contributor.

Iacob Negruzziwith his wife in Rome, 1901

În istoria începuturilor aviației, România deține câteva priorități. Traian Vuia

Primul aparat cu reacție realizat de Henri Coandă

Romania holds some remarkable records from the beginnings of aviation. Traian Vuia

The first jet airplane designed by Henri Coandă

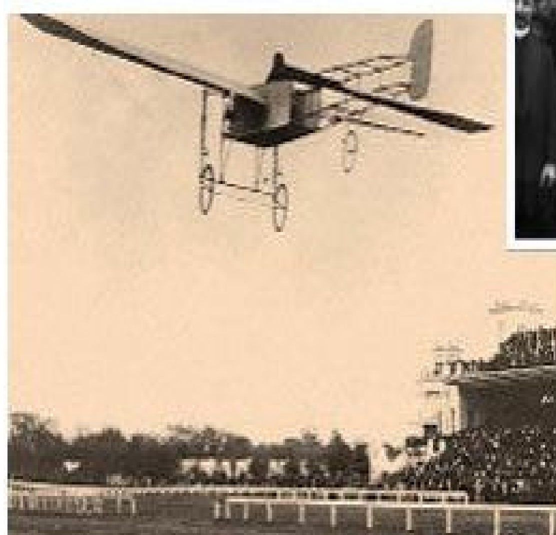

Aurel Vlaicu Aurel Vlaicu

Imagini surprinse cu ocazia demonstrației aeriene efectuate de Louis Blériot la București, în anul 1909

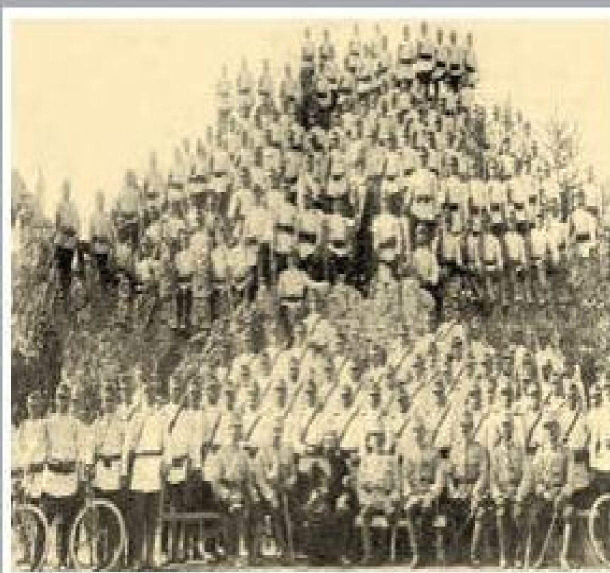
Air demonstration made by Louis Blériot in Bucharest, 1909

Carol I inspectează trupele înainte de plecarea pe front.

Ionaș Grădișteanu (amintire din campania anului 1913)

Carol I inspecting the troops before they leave for the front

Ionaș Grădișteanu (souvenir from the 1913 campaign)

Regele Carol I trece în revistă trupele la 3 iulie 1913.

Generalul Berlescu, inspectorul general al Jandarmeriei rurale, cu ofițeri, în timpul campaniei din 1913

Compania de jandarmi rurali atașată Marelui Cartier General

Carol I reviews the troops on 3 July 1913.

General Berlescu, General Inspector of Rural Gendarmerie, with officers during the 1913 campaign

Rural Gendarmes Company assigned the General Staff

Principele Ferdinand și principele Carol în gara Plevna

Nikola Pašić delegatul Serbiei, și Eleftherios Venizelos, cel al Greciei, la Conferința de pace de la București...

Prince Ferdinand and Prince Carol at Plevna railway station

Nikola Pašić, Serbia's representative, and Eleftherios Venizelos, representing Greece, at the Peace Conference of Bucharest

... Toncev, delegatul Bulgariei...

... Tonchev, Bulgaria's representative...

Ministrul de război, Constantin Hârjeu, cu delegații militari la Conferința de pace

Titu Maiorescu, președintele permanent al Conferinței de pace...

Constantin Hârjeu, Minister of War, with military representativesto the PeaceConference

Titu Maiorescu, permanent President of the Peace Conference...

... și Janko Vukotić, al Muntenegrului

... and Janko Vukotić, representing Montenegro

După al Doilea Război Balcanic, România a colonizat elemente româneşti din sudul Dunării în Dobrogea. Cărbunar din Balcani

After the Second Balkan War, Romania began colonising Dobrudja with people from south of the Danube. Coal miner from the Balkans

Casa unui istroromân

Aromânce din Medgidia

Fârşerote din Coriţa, Albania

Istro-Romanian house

Farsherot Macedon-Romanian women from Medgidia

Istro-Romanian women from Korçë, Albania

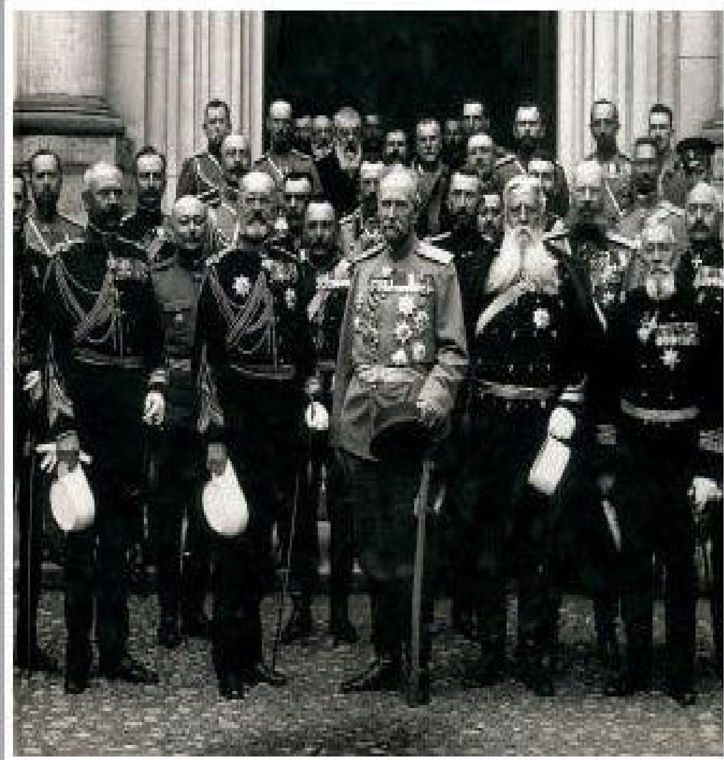
Aromâni din Pind

Aromanians from the Pindus Mountains

Carol I la 75 ani

Carol I at the age of 75

Delegaţiemilitară română vizitează Rusiain 1910.

Familiaregală şi princiară a României cu familia imperială rusă, Constanţa, 1 iunie 1914

Romanianmilitary delegation visiting Russiain 1910

Romanianroyal family posing with the RussianImperial family. Constanţa, 1 June1914

Principelemoştenitor Ferdinand, ţarul Nicolaeal II-leaal Rusiei, regeleCarol I la Constanţa, 1914

Crown PrinceFerdinand,Tzar NicholasII, King Carol I in Constanţa, 1914

SECOLELE

XX-XXI

CENTURIES

Secoluldictaturilor

Puțini români și-au dat seama,în iunie 1914, că asasinareaprințului moștenitor al Austro-Ungarieila Sarajevova sluji de pretext pentru declanșareaprimei conflagrații mondiale, în care aveau să piară 10 milioane de oameni și alte 20 de milioane să fie răniți ori mutilați pe viață.

Prin tratatele încheiate, în secret, cu Puterile Centrale (Germania și Austro-Ungaria), Româniaar fi trebuit să li se alăture acestora.Ar fi însemnatsă renunțe la Transilvaniași Bucovina,cu speranțarecăpătăriiBasarabieiaflată substăpânireruseascăOpinia publică româneascăcereaalăturareațării la Antantă, ceeace însemnarenunțarea la Basarabia. Soarta și înțelepciuneacu care a acționat clasa politică româneascăau făcut ca, după grele suferințe îndurate în cei trei ani de participarela război, Româniasă-șiîndeplinească obiectivelenaționale.

Urmașullui Carol I (caremurisela 27 septembrie1914), nepotul său Ferdinand,căsătorit cu principesaMaria de Marea Britanie și Irlanda, a declaratde la început că „va domni ca bun român", ceeace însemnaraliereala stareade spirit cvasigenerală națiunii: intrarea în război împotriva Puterilor Centrale. În Consiliul de Coroană din 14 august 1916 se decide intrarea Românieiîn război alături de Franța,Anglia, Italia și Rusia.

După o înaintare victorioasă peste Carpați până aproape de Sibiu, armata română e înfrântă în septembrie1916 catastrofalla Turtucaia.TrupelePuterilorCentrale înaintează spreBucurești.Suveraniiși guvernul Ionel Brătianu seretrag la Iași.

În primele luni ale anului 1917 începerefacereaarmatei române, cu ajutorul substanțial al Misiunii Militare Francezeconduse de generalul H.M. Berthelot. Ziarul *America*, al românilor trăitori în StateleUnite, faceo colectăde 1,2 miliardede dolari pentru sprijinirea războiului.

Cu armata refăcută, ofensiva germană este stopată la Mărăști, Mărășești, Oituz. Dar în Rusiaizbucnește revoluția, pe front se instalează anarhia. Pentru români, curățarea teritoriului de trupele ruse bolșevizatedevineo prioritate. În ianuarie1918, trupe române conduse de generalul Ernest Broșteanu intră în Basarabiapentru a restabili ordinea tulburată de bolșevici. Rusia sovietică rupe relațiile diplomatice cu România. Pacea încheiată de Rusiacu Germania și ultimatumul Puterilor Centrale obligă Româniasă se așezela masatratativelor. Guvernul Al. Marghiloman, de orientare progermană, încheie în martie tratatul de pacecu reprezentanții Puterilor Centrale.

Românii din Vechiul Regat, dar și cei din Basarabia,Bucovina și Transilvanianu depun armele. Și astfel, la sfârșitul anului 1918, după ce denunță tratatul cu PuterileCentrale și reia lupta, Româniarecapătăcele trei provincii istorice.

Sistemultratatelor de pacede la Versaillesconsfințeștenoile hotare postbelice.Pestecâteva luni, Româniae cosemnatarăa pactului SocietățiiNațiunilor privind securitateacolectivă.

Următorii 20 de ani marchează efortul de armonizare și omogenizare instituțională a noului stat. În sfera politică, după o succesiune rapidă de guverne pestrițe, generată de instabilitatea postbelică, ajung să domine liberalii, cu sloganul „Prin noi înșine!" Exproprierile drastice, reforma agrară care fusese promisă, sub presiunea evenimentelor, încă din 1917 (șase milioane de hectare din marea proprietate se transformă în proprietăți mici, cu o pondere de 82% în ansamblul exploatărilor rurale), reforma financiară inițiată de N. Titulescu (între altele, impozitul global progresiv), tariful vamal protecționist, crearea camerelor de comerț județene, reglementarea operațiilor cu devize, o legislație protecționistă privind minele, energia electrică, apoi crearea unui sistem bancar și de credit dinamic, ca și împrumuturile masive din străinătate (la care se adaugă despăgubirile, totuși parcimonioase, primite de la învinși) – toate acestea constituie un fundal pozitiv pentru dezvoltarea noului stat român. Constituția din 1923 îi va da coerența necesară. Se constituie serviciul statistic, se adoptă calendarul gregorian (la 1 aprilie 1919). Institutul Social Român desfășoară o activitate laborioasă privind problematica muncii, a politicilor sociale, prin D. Gusti, Petre Andrei, Tr. Herseni, H. Stahl, M. Ralea, V. Pârvan, M. Vulcănescu, C. Rădulescu-Motru. Spațiul literar este dominat de revista *Sburătorul* și de cenaclul inițiat de conducătorul acesteia, Eugen Lovinescu.

Una dintre personalitățile cele mai interesante ale primilor ani postbelici este Take Ionescu, promotorul unor alianțe regionale vizând autoapărarea, dar și formarea unui cordon sanitar de protecție antibolșevic. Ideea se materializează în Mica Înțelegere (România, Iugoslavia, Cehoslovacia) ce va dura până în 1938. Prezența în două rânduri (1930 și 1931) a lui N. Titulescu la conducerea Societății Națiunilor propulsează România pe eșichierul politic european. Ea devine semnatara unor tratate internaționale privind garanțiile în materie de asistență juridică, compensațiile, îngrădirea imigrației de muncitori, neagresiunea; participă la conferințe de dezarmare, inițiind, între altele, *Memorandumul Pella* Găzduiește Congresul antirăzboinic, urmărește atent demersurile diplomatice în ceea ce privește definirea agresorului. În sfârșit, în primul deceniu postbelic, politica externă românească e marcată de relațiile tensionate cu Rusia, fosta aliată din război, a cărei schimbare revoluționară o face un partener surd la dialog. Contenciosul româno-rus (nerestituirea tezaurului românesc dus la Moscova și revenirea Basarabiei în hotarele firești) nu va fi uitat nici după reluarea relațiilor diplomatice, în 1934.

În interior, exploatarea resurselor ia forma organizată a cartelurilor, concernelor, societăților pe acțiuni și a monopolurilor (Industria Sârmei, Columbia, Uzinele Malaxa, Reșița, Cugir, I.A.R.-Brașov, Titan-Nădrag-Călan, Casa Autonomă a Monopolurilor, Telefoanele ș.a.). Un șir întreg de instituții contribuie la formarea specialiștilor (nou înființata Universitate din Cluj, Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, Institutul de Speologie din același oraș, apoi Academia de Înalte Studii Agronomice, Institutul de Biooceanografie de la Constanța, cel privind profilaxia cancerului de la Cluj, Institutul de Istorie Universală de la București). Totodată, cooperarea științifică internațională devine o prioritate a guvernanților. Institutul de Seruri și Vaccinuri condus de dr. I. Cantacuzino are aceeași

notorietate cu Institutul Pasteur din Paris. Institutul de Studii Bizantine, Institutul Francez, Școlile române de la Roma și Paris, ca și Concordatul cu Vaticanul privind statutul cultului greco-catolic în România înseamnă tot atâtea deschideri spre Occident.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale inițiază, în cooperare cu Institutul de Igienă și Sănătate Publică, politici eficiente de eradicare a unor maladii, de prevenire a altora (se introduce, de exemplu, vaccinul BCG, antituberculos). Regimul penitenciarelor se restructurează. Legea sanitară din 1930 impune oficiilor județene de ocrotire urmărirea atentă a stării de sănătate a populației.

Climatul de liniște și relativă prosperitate se regăsește în apariția unor instituții culturale, diversificarea publicațiilor, emergența unor curente avangardiste. Înființarea Operei Naționale din Cluj, a celei din București, a Conservatorului de Muzică, a Muzeului de Etnografie a Transilvaniei, a Muzeului Militar, a Muzeului Satului e urmată de constituirea Fundației Elias, a Fundației Regale Ferdinand I, a Bibliotecii Armenești, a Societății de Difuziune Radiofonică ș.a. Acum apar o serie de reviste cu impact definitoriu asupra mentalului colectiv românesc: *Gândirea, Cuvântul, Korunk, Vremea, Bilete de papagal, Arhivele Basarabiei, Axa, Revista Fundațiilor Regale, Sociologia românească, Era nouă, Cuget clar.*

Tristan Tzara creează în 1916 la Zürich curentul dadaist, iar Urmuz alimentează literatura absurdului cu ale sale *Piese paralogice*. Avangarda exprimată de opera lui Ilarie Voronca, Ștefan Roll, Geo Bogza, Sașa Pană, Barbu Brezianu ori Victor Brauner confirmă spiritul înnoitor de care e cuprinsă societatea românească. El se regăsește și într-o serie de construcții civile remarcabile: catedrala de la Alba Iulia, Academia Comercială din București, Sinagoga Mare, Institutul de Cercetări și Științe Agronomice, crematoriul Cenușa, palatul Aro, al Telefoanelor, catedrala din Chișinău, Halele Obor, Arcul de Triumf, vila Bellona, Biblioteca Academiei, Uzinele Malaxa, Academia Militară.

Românii, ca individualități, se manifestă, în țară și străinătate, cu succese notabile: Th. Pallady (cu expoziții la Paris), ing. Șt. Procopiu, H. Oberth, G. Bothezat, Gogu Constantinescu, Tr. Vuia, H. Coandă, dr. M. Ciucă, C. Paulescu, matematicianul O. Mayer, sculptorul C. Brâncuși, Panait Istrati, Eugen Ionescu, Mircea Eliade își leagă numele de descoperiri, curente, fenomene ce vor intra în patrimoniul cultural al umanității. În țară se impun personalități din cele mai diferite domenii ca: G. Țițeica, D. Danielopolu, G. Murnu, M. Gaster, I. Lupaș, Th. Capidan, N. Iorga, V. Slăvescu, Șt. Zeletin, V. Pârvan, M. Sadoveanu, H. Papadat-Bengescu, I. Jalea, A. Oțetea, T. Arghezi, V. Voiculescu, N. Ghica-Budești, Gh. Ionescu-Șișești, C. Nenițescu, M. Minovici, C. Brăiloiu, Gr. Moisil, M. Manoilescu, C. Bușilă, A. Dragomir, H. Hulubei, D. Barbilian, Gh. Spacu, L. Blaga, M. Caragiale, Al. Sanielevici, I. Iser, Dărăscu, Petrașcu, Șt. Popescu, Fr. Rainer. Ei și opera lor justifică de ce, peste decenii, răstimpul interbelic e apreciat cu nostalgie. Cel mai

expresiv apare înfățișată această perioadă în cele patru volume ale *Enciclopediei României* publicate sub îngrijirea lui Dimitrie Gusti.

Tonul general poate fi optimist, percepția ulterioară înfrumusețată, dar realității cotidiene nu i-au lipsit accentele dramatice, manifestările aberante, eșecurile și chiar crimele. Poate personajul de care s-a vorbit cel mai mult în toți acești ani, aflat ca într-o vitrină, a fost principele, apoi regele Carol al II-lea. Mereu în răspăr cu regulile de comportament impuse unui viitor monarh, pătimaș, proteic, arghirofil, inteligent și charismatic, principele moștenitor contractează, în vremea primului război, o căsătorie morganatică, se căsătorește din nou cu o principesă grecoaică, renunță la tron (ca să ducă o viață anonimă în străinătate alături de altă femeie iubită), revine asupra hotărârii și își începe, la 8 iunie 1930 (ziua Restaurației), o domnie de zece ani, plină de lumini și umbre. Personalitatea sa și-a pus pecetea asupra epocii, și judecata istoriei continuă și azi să fie împărțită în ce privește meritele și vinovățiile sale. A cauționat ori provocat mulțime de fapte, pe unele nu le-a putut evita, de altele a fost depășit, sfârșind în 1938 cu instaurarea dictaturii personale.

Una dintre consecințele imediate ale Primului Război Mondial a fost restructurarea, formarea, divizarea ori dispariția partidelor politice. Dintre tradiționalele partide liberal și conservator, doar cel dintâi va supraviețui, schimbat și el semnificativ, cu disidențe și lupte intestine. Celălalt se prăbușește imediat după expropriere, odată cu clasa marilor proprietari care îl animase. Capitalul politic al transilvănenilor, cu o etică oarecum deosebită de a regățenilor, se va topi în creuzetul politic de la București, reușind la un moment dat, în 1928, sub forma Partidului Național-Țărănesc să preia conducerea țării.

Dar perioada interbelică cunoaște și fenomene care, până la urmă, vor configura istoria României pentru mai bine de 80 de ani, și anume cele legate de apariția formațiunilor politice extremiste. Cu motivațiile bine-cunoscute ale mântuirii neamului, ale egalității sociale, profitând de crizele economice periodice, atât comuniștii, cât și legionarii își recrutează aderenți și instituie practici contrare vieții democrate. Susținute, moral și material, de Rusia sovietică și de Germania nazistă, acestea incită la greve, manifestații studențești, comit atentate și nu ezită, atunci când autoritățile statului încearcă neutralizarea lor, să treacă la lichidarea fizică a unor oameni politici. E cazul lui I.G. Duca în 1933 și al lui Armand Călinescu în 1939. Interzicerea Partidului Comunist (în 1924), anihilarea rebeliunii bolșevice de la Tatar-Bunar ori execuția publică a unor legionari nu îi descurajează pe fanatici. Unii dintre ei participă, în tabere diferite, la Războiul Civil Spaniol. Trebuie observat însă că, pentru moment, extrema dreaptă e mai puternică și în urma alegerilor din 1937 obține 15% din sufragiile electoratului. Guvernul Goga–Cuza este expresia politică a acestei orientări.

Cedarea sistematică a democrațiilor occidentale în fața politicii revanșarde germane, ineficiența vădită a Micii Înțelegeri, ca și precaritatea pactului Înțelegerii Balcanice

(România, Iugoslavia, Grecia și Turcia), amenințarea rusească în continuă creștere – totul dublat de conflicte sociale acute în interior – determină situația României într-o Europă ce se îndreaptă inexorabil spre război.

Carol al II-lea vede salvarea țării în instituirea dictaturii, ceea ce echivala cu dispariția partidelor politice, reprimarea brutală a mișcării legionare, conducerea țării (împărțită în ținuturi având în frunte rezidenți regali) prin Consiliul de Coroană. Singurul partid admis va fi Frontul Renașterii Naționale, mai apoi Partidul Națiunii. E primul partid unic, de masă, din istoria României.

Ascensiunea nazismului și a bolșevismului (materializată, în ce ne privește, în Pactul Ribbentrop–Molotov din 1939), conjugată cu garanțiile anglo-franceze oferite României, formează fundalul pe care se desfășoară dictatura carlistă până la abdicarea monarhului (6 septembrie 1940). Într-un efort disperat de a rămâne în afara conflictului mondial ce se profila la orizont, România inițiază „Blocul neutrilor". La 1 septembrie 1939, prin atacarea Poloniei, inevitabilul se produce: începe al Doilea Război Mondial. Ajutorarea refugiaților polonezi, dependența economică sporită de Germania hitleristă, retragerea din Societatea Națiunilor dovedesccă neutralitatea era o himeră. Anul tragic 1940 marchează amputări teritoriale severe: Basarabia și Bucovina de Nord (prin ultimatumul sovietic din 26–28 iunie), Transilvania de Nord (prin Dictatul de la Viena din 30 august), Cadrilaterul (prin cererea Bulgariei din septembrie) sunt smulse din trupul țării.

Regele nu-și făcuse datoria, încât a trebuit să plece. La 6 septembrie, abdicarea era un fapt consumat. Îi urmează pe tron fiul său Mihai, dar conducerea efectivă și-o asumă generalul Ion Antonescu (în colaborare cu legionarii), ceea ce antrenează fără echivoc intrarea României, devenită stat național-legionar, în tabăra Axei (adică aderarea la pactul tripartit – Germania, Italia, Japonia – și ieșirea din Înțelegerea Balcanică). Fața României tradiționale se schimbă de la o zi la alta: bunurile evreiești sunt confiscate (prin „românizare"), iar legionarii se dezlănțuie într-o formă degradantă pentru imaginea democratică de altădată. Le cad victime mii de oameni. Între aceștia, Nicolae Iorga, Virgil Madgearu și cei măcelăriți în închisoarea Jilava. La începutul anului 1941, generalul Antonescu pune capăt dezmățului legionar înăbușind rebeliunea acestora. În același timp, țara se îndreaptă dramatic spre conflictul armat. Militarizarea instituțiilor, mobilizările succesive, aplicarea tratatului economic româno-german, prezența misiunii militare a Reichului și plebiscitul privind politica generalului (99,9% – o cifră ce se va repeta obsedant în următorii 50 de ani – dintre români o încuviințează) exprimă dictatura antonesciană.

La 22 iunie 1941 armata română trece Prutul pentru recuperarea Basarabiei cotropite de sovietici. România intră – doar prin voința lui Antonescu, fără vreun document oficial de alianță – într-un război de trei ani la capătul căruia aveau să înceapă o desfigurare, o înstrăinare și o mutilare morală fără precedent a ființei. Succesele inițiale de pe front le

urmează retrageri „strategice", colaborări anevoioase cu Wehrmachtul, înfrângeri soldate cu zeci de mii de morți (143 000 numai la Stalingrad).

Sute de mii de evrei și țigani sunt deportați în Transnistria și doar o parte a lor aveau să poată reveni, după chinuri cumplite. Ceilalți au pierit, victime ale statului ai cărui cetățeni erau. Acestei politici de deportări i se adaugă masacrele comise împotriva evreilor în Moldova, în perioada premergătoare intrării în război, și crunta represiune contra lor după ocuparea Odessei. Sub presiunea evenimentelor de pe front și confruntat cu intervențiile unor personalități române și străine, Antonescu e silit să renunțe la noi deportări, dar răul cel mare fusese făcut.

Coaliția Națiunilor Unite începe să-și facă simțită prezența prin bombardamente cumplite, în primul rând împotriva zonei petrolifere Prahova – una dintre principalele surse de aprovizionare ale armatei germane. La 4 aprilie 1944, Bucureștii sunt loviți îngrozitor de un bombardament american. Singura salvare era ieșirea cât mai grabnică din alianța cu Germania.

Discuțiile repetate între surzi – Hitler–Antonescu–, convorbirile de la Cairo ale emisarilor partidelor democrate (PNL, PNȚ) cu reprezentanții puterilor occidentale, cele de la Stockholm dintre diplomații români și ambasadoarea sovietică Aleksandra Kollontai, toate căutau soluția optimă de prezervare a ființei statale. Antonescu se socotea legat moral de soarta Reichului, cu care începuse războiul, încât singura formulă posibilă rămânea îndepărtarea lui de la conducere.

Aceasta a venit prin lovitura de stat de la 23 august 1944, când regele Mihai a dispus arestarea mareșalului, iar România a întors armele împotriva Germaniei. Până la data de 12 septembrie, când în sfârșit s-a semnat Convenția de armistițiu cu Națiunile Unite, sovieticii au continuat să ia prizonieri români (130 000 de persoane), iar cooperarea armatei pe frontul de vest a însemnat decimarea sistematică a unităților românești trimise în linia întâi. Divizia Tudor Vladimirescu (formată din prizonieri români îndoctrinați în lagărele sovietice) a apărut pe străzile Bucureștilor, iar comuniștii au început să facă, peste noapte, legea pe pământul românesc.

Colaborarea românilor, redusă la început la cei circa 800 de comuniști ieșiți din ilegalitate, s-a extins cu participarea oportuniștilor, ignoranților, naivilor ori a disperaților pur și simplu. În sfera politică, guvernul Petru Groza, instaurat sub presiunea sovieticilor la 6 martie 1945, a început opera de anihilare a reprezentanților partidelor tradiționale prin metode necunoscute până atunci românilor: alegeri parlamentare grosolan falsificate, campanii denigratoare de presă, mai cu seamă prin nou apăruta *Scânteia*, manifestații provocatoare, procese răsunătoare, soldate cu ani grei de temniță la Aiud, Sighet, Gherla, Făgăraș ș.a. Harta locurilor de detenție a românilor din rațiuni politice, până în 1964, este

una dintre cele mai „populate" din spațiul aflat sub tutela sovietică. Rând pe rând, au fost înlăturate toate formațiunile politice, altele decât cele aflate sub obediența strictă a PCR.

Și în domeniul economic țara a asistat neputincioasă la aplicarea arbitrară a armistițiului, care a însemnat un volum uriaș de bunuri confiscate, rechiziționate, capturate de ruși; constituirea societăților mixte româno-sovietice (sovromuri) de exploatare a resurselor țării în primul rând în folosul ocupantului; reforma agrară (1945), preludiu al calvarului colectivizării și al desființării proprietății private. Raționalizarea drastică a bunurilor de consum, introducerea cartelelor și în același timp a cotelor la care țăranii erau siliți față de stat s-au făcut paralel cu înființarea discretă a magazinelor „cu circuit închis" pentru aprovizionarea înlesnită a activiștilor de partid. Seceta din 1946–1947 n-a făcut decât să accentueze coșmarul. Scoaterea din casele proprii a mii de români etichetați drept „burghezi" (profesori, ingineri, doctori, avocați, actori), „bandiți burghezo-moșierești" ori chiaburi și instalarea în ele a acelorași activiști a însemnat, de la o zi la alta, un transfer de statut social impus, de la o stare dobândită prin muncă, educație, tradiție, la un grup de oportuniști, cunoscători șovăielnici ai lozincilor de moment. Propriile conflicte intestine din sânul Partidului Comunist, orchestrate și susținute de sovietici (cu victima cea mai mediatizată în ultimii 60 de ani, Lucrețiu Pătrășcanu) dovedeau că ultima grijă a noilor „părinți ai patriei" era bunăstarea și liniștea populației.

Brutalitatea administrației și spălarea creierelor, înfăptuită în primul rând cu ajutorul cumplitei poliții politice – Securitatea (înființată oficial în 1948) –, au introdus un climat de spaimă, de automatizare a indivizilor, de încercare disperată de supraviețuire, echivalente cu o traumatizare generală a societății românești. Introducerea cenzurii, interdicția de a călători peste graniță, inducerea păcatului de a avea rude în străinătate, eliminarea din circuitul public, doar în 1948, a peste 8 000 de titluri de cărți (între care aproape toată opera lui M. Eminescu, N. Iorga, Gh. Brătianu, L. Blaga), apariția unor instituții culturale mixte (ARLUS, Muzeul Româno-Rus), munca „voluntară" pe șantiere și întrecerile după pilda lui Stahanov, siluirea istoriei naționale, în formula standard a unui manual unic elaborat de subinginerul în construcții M. Roller, epurările din armată, administrație, învățământ, spitale, introducerea noțiunii de „origine sănătoasă" și, deasupra tuturor, spectrul arestărilor – acestea începeau să însemne România, țară învinsă, supraviețuind în umbra amenințătoare a Rusiei lui Stalin. Statutul de cobeligeranță la care românii ar fi fost îndreptățiți le-a fost refuzat la Conferința de pace de la Paris, din 1946–1947.

Abdicarea forțată a regelui Mihai (la 30 decembrie 1947) punea capăt vieții constituționale de până atunci și românii, ca să supraviețuiască, trebuiau să-și găsească fiecare în parte, în familie ori în grup organizat, un *modus vivendi*. Unii au refuzat compromisul, fatalitatea și s-au înrolat în mișcarea de rezistență. Dimensiunile ei au ieșit la iveală abia după prăbușirea regimului totalitar.

Nu a existat componentă a vieții politice, sociale, economice ori culturale care să nu fie modificată, schimbată – de cele mai multe ori în sens restrictiv –, aceasta în cazul când n-a dispărut cu totul. Termenul atât de uzitat în epocă al „epurărilor" a însemnat concedierea totală a personalului MAE (la ordinul Anei Pauker), înlocuirea juriștilor (avocați, judecători, procurori) cu asesori populari abia școliți (măsură operată de Lucrețiu Pătrășcanu), schimbarea structurii Academiei (în 1948 și-au pierdut titlul 98 de membri și au fost cuprinși oameni de cultură dispuși să coopereze cu puterea). Învățământul, mai ales cel din sfera științelor sociale, s-a transformat într-o îndoctrinare sistematică prin cursuri de marxism, socialism științific și istoria URSS primenite și ele periodic după cum evolua climatul politic. Școala Jdanov, mai apoi Ștefan Gheorghiu, a devenit pepiniera de noi dascăli ideologici. Învățământul religios a fost suprimat, iar Biserica Greco-Catolică desființată (1948). Slujitorii ei au luat calea temnițelor, a martiriului, ca în primii ani de creștinism. Ca să supraviețuiască, Biserica Ortodoxă Română a trebuit să coopereze într-o formă neobișnuită până atunci cu autoritățile laice, inclusiv cu Securitatea.

Naționalizările succesive (a întreprinderilor, locuințelor, cabinetelor medicale etc.), reformele monetare, sporirea impozitelor au însemnat de fapt sărăcirea în primul rând a clasei de mijloc, principalul factor dinamic într-o societate normală. Reorganizarea teritoriului, renunțarea la județe în favoarea regiunilor și a raioanelor, constituirea gospodăriilor agricole colective, evacuările brutale din zonele frontaliere și expedierea celor dislocați în Bărăgan au însemnat tot atâtea drame pentru dezvoltarea firească a familiilor, a colectivităților închegate de sute de ani.

Măsurile coercitive care au vizat pe aproape toată lumea (nici activiștii de vârf nu erau scutiți – vezi cazurile Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu, Miron Constantinescu, Iosif Chișinevschi) erau întreținute și de continue delațiuni, practică ridicată la rang de comportament etic exemplar.

Dar represiunea nu putea rămâne la nesfârșit un scop în sine. Societatea românească astfel pregătită trebuia să producă, spre a supraviețui, dar și să facă dovada, în exterior, a superiorității noii orânduiri. Din acest punct de vedere a fost un consum de muncă uluitor pe șantiere (Canalul Dunăre–Marea Neagră, hidrocentrale, drumuri, porturi), ca și la ridicarea nenumăratelor fabrici, complexuri, institutii și stațiuni de cercetare etc. O industrializare accelerată, încercarea de a valorifica resursele indiferent de costuri, paralel cu sporirea birocrației și a măsurilor restrictive ordonate de PCR, forță conducătoare unică, dau în anii 1950–1960 iluzia prosperității. Curând, politica aceasta își va dovedi falimentul, și plata ei s-a făcut pe seama scăderii dramatice a nivelului de trai al populației.

S-au construit atunci mari complexuri industriale: Electroputere, Electronica, Semănătoarea, Autobuzul, Steagul Roșu, Săvinești, rafinăria de la Brazi, fabrica de la Pipera, combinatul de la Galați, fabrica de penicilină din Iași etc. A început amenajarea unor bazine

hidroenergetice (Bicaz, Porțile de Fier). Și construcțiile civile ajung să împânzească țara (hotelurile de pe litoral, Casa Scânteii, studioul Buftea, Opera, Sala Palatului). Noile cartiere – Balta Albă, Drumul Taberei, cu blocuri-dormitor – la fel și în provincie – se fac adeseori prin demolări, distrugeri de vechi monumente, care afectează structura identitară a comunităților urbane. Cum populația orășenească se împrospătează violent, prin aducerea de locuitori din alte zone, adesea rurale, noile locuințe sunt bine-venite. În ele va locui „omul nou". În 1970, 71% din populația Bucureștilor provenea din alte localități.

Institute de cercetare (ale Academiei, Institutul de Geriatrie, IPROMET), muzee (al Literaturii, al Ceasului, la Ploiești, cel de etnografie din Poiana Sibiului, de Artă), uniuni de creație (ale artiștilor plastici, scriitorilor, muzicienilor), formațiuni muzicale (Madrigal) dezvoltă o suprastructură politizată, dar a cărei valoare rămâne extraordinară. Producția de carte, de o bogăție excepțională, distribuită în mare măsură prin lanțul de biblioteci publice gratuite, transformă lectura într-o obișnuință a multor români. La fel de benefic, cu o rezonanță admirabilă la public, va fi în acești ani și teatrul. Realizările științifice, culturale, artistice îngăduie participarea la manifestări internaționale. Unele se organizează chiar în țară (Festivalul Enescu). Aspectele de constrângere, de filtrare a participării rămân bine ascunse și imaginea României se ameliorează simțitor pe arena internațională. Intrarea în UNESCO, încheierea de acorduri de cooperare culturală (crearea Asociației de Studii Sud-Est Europene), ori economică (participarea la FAO, la agenția nucleară de la Viena), succesele răsunătoare ale sportivilor noștri, medierea în conflicte internaționale (precum cel chino-sovietic) – toate dau senzația revenirii României în marea familie europeană. A fost vorba de o liberalizare „controlată". Căci plecarea trupelor sovietice de ocupație (începând din 1958), atenuarea bruierii posturilor de radio occidentale, emigrarea evreilor, sașilor și șvabilor (contra cost), eliberările din închisoarea de la Sighet, deschiderea Târgului Internațional București, declarația din aprilie 1964 (echivalând cu o încercare de degajare de sub tutela Moscovei), lichidarea sovromurilor au avut un revers: colectivizarea forțată și înăbușirea sângeroasă a revoltelor țărănești prilejuite de acest proces, folosirea criminală a pedepsei capitale, participarea la Tratatul de la Varșovia și la CAER, impunerea unor cote aberante, procese de sabotaj închipuit ori pentru lectura unor cărți aflate la index (cazul Noica), schimbarea numelor satelor pentru pierderea – a câta oară? – a identității comunitare, ortografierea limbii române în sens slavizant etc., etc.

Societatea românească evolua silnic, nu firesc, după programe impuse cel mai adesea de sovietici și aplicate de o oligarhie națională cooperantă.

În 1965, când România făcea eforturi disperate să se desprindă de tutela sovietică și să-și afirme propriul sistem cu valențe marcat naționale, s-a petrecut un eveniment ale cărui semnificații și dimensiuni aveau să fie percepute și înțelese treptat de societatea românească. Din luptele interne declanșate între comuniști la moartea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej avea să iasă victorios Nicolae Ceaușescu. Acesta și-a construit cu vicleană

migală cariera, practicând izolarea adversarilor, populismul autoritar și naționalismul înșelător pentru occidentali, dar și omogenizarea prin sărăcie și multiple constrângeri a societății românești. Cei 25 de ani de conducere cu mână de fier și mănușă de sârmă au însemnat sute de vizite în străinătate, alături de soția sa, cu tot cortegiul de onoruri, decorații, titluri academice, și semnarea unor contracte economice de cele mai multe ori nerealiste, căci au supus România unei industrializări sufocante, incapabile să facă față noilor tehnologii de pe piața internațională.

Din perspectivă istorică, sfertul de veac ceaușist este un răstimp extraordinar de alternanță a măsurilor coercitive cu o părelnică liberalizare, ceea ce avea să stârnească nu de puține ori admirația străinilor și să nască cohorte de nostalgici după trecerea lui. Numeroasele vizite făcute și primite (Charles de Gaulle, Richard Nixon, Konstantin Caramanlis, Reza Pahlavi, Gustav Heinemann, Margaret Thatcher, Golda Meir, Henry Kissinger, Helmut Kohl, François Mitterrand, V. Giscard d'Estaing), inițiativele diplomatice, intrarea României în Grupul celor 77, găzduirea unor congrese internaționale (de promovare a limbii latine, de fizică, bizantinologie, istorie, bronhopneumologie), organizarea colocviului Brâncuși, a expoziției internaționale „Medicina '86", participarea la Conferințele Pugwash, la lucrările UNICEF, lansarea conceptelor de „neamestec în treburile interne" ori „nerecurgere la forță", ca și constituirea unor societăți mixte de tipul Rombac sau Oltcit propulsau neîndoios România în rândul țărilor active, dinamice, puternic implicate în viața internațională. Momentul de maximă popularitate în afară și de succes al politicii lui Ceaușescu rămâne poziția acestuia în cazul invadării Cehoslovaciei.

Au fost și alte semnale salutare: începe construcția de locuințe proprietate personală; se înființează policlinicile cu plată, apar mandatarii pentru exploatarea unor restaurante. E reabilitat Lucrețiu Pătrășcanu (dar nu și „bandiții" care fuseseră ținuți în temnițe până în 1964) și înfierat marele torționar Al. Drăghici. Împrumuturile contractate în străinătate par să ajute la dezvoltarea industriei proprii (între altele, se dă în exploatare centrala nucleară de la Cernavodă). România participă la numeroase șantiere în Africa, țările arabe, Grecia, iar diversificarea industriei creează locuri de muncă.

Dar există și un revers, și acesta e copleșitor. Din toate vizitele în străinătate, cuplul Ceaușescu e impresionat mai cu seamă de cele văzute în China și în Coreea de Nord: manifestații mamut pentru „conducătorul iubit" și o ingerință diabolică în viața individului. Dacă cultul personalității ia proporții ridicole, constituind un divertisment în cenușiul cotidian românesc (grăitoare rămâne și producția de bancuri pe această temă), cu expoziții, decorări, adjective ornante („geniul Carpaților"), unele măsuri erodează și traumatizează societatea noastră. Interzicerea avorturilor (măsură în urma căreia au murit 11 000 de femei) și nașterea unor copii nedoriți („decrețeii"), obligativitatea catalogării bunurilor de patrimoniu (precum banalele cești Rosenthal), subordonarea vieții intelectuale directivelor de partid, diminuarea rolului Academiei (între altele, prin apariția Academiei

de Științe Sociale și Politice), suspiciunea paroxistică față de străini, închiderea mai tuturor caselor memoriale, restrângerea spațiului de locuit la 8 m² de persoană (cu excepția activiștilor și a celor din sistemul represiv), raționalizarea progresivă a consumului de electricitate, gaze naturale, programe TV, carburanți, introducerea cartelelor și a sistemului „rațional" de alimentare (spre a-i feri pe români de... obezitate!), confiscarea bunurilor celor fugiți sau obligarea celor plecați legal din țară să vândă statului casele, înregistrarea caracterelor mașinilor de scris (de teama unei producții subterane de manifeste anticeaușiste) erau argumente că România dictatorului devenea tot mai mult rodul fantasmelor sale, nu o țară civilizată, îndreptățită la progres și prosperitate.

Erau și lucruri doar hilare: înlocuirea cuvântului „salariu" cu „retribuție", suprimarea apelativelor „domnule", „doamnă", interzicerea portului verighetei...

Sistematizarea localităților, „reconstrucția" orașelor în proporție de 90% (adică distrugerea a 29 de așezări urbane și desfigurarea altor 37), demolarea brutală a sute de biserici, ca și construcțiile faraonice – Casa Poporului, Canalul Dunăre–Marea Neagră și cel Dunăre–București, desecarea nechibzuită a Bălții Brăilei au dat un caracter de unicitate negativă epocii Ceaușescu. La aceasta s-a adăugat industrializarea, care a secătuit rezervele naționale, obligând chiar la import de materii prime, cum a fost cazul ani de zile cu combinatul falimentar siderurgic de la Galați, îndatorând țara și scăzând standardul de viață al românilor la un nivel pernicios. Inundațiile periodice și devastatorul cutremur din 1977 au mărit sărăcirea, operată oricum inexorabil de politica megalomană a unui cuplu tot mai rupt de realitate. Achitarea datoriei externe până în 1987, prin impunerea de noi privațiuni poporului, avea să ducă la paroxism situația României.

Raportările fictive și angajamentele entuziaste de mărire a cutărei producții n-au putut ascunde totdeauna adevărul. Remediul a fost mereu perfecționarea aparatului birocratic de partid și a celui represiv ori militarizarea – în ultimă instanță – a unor sectoare industriale (furnizarea energiei electrice, de pildă). Orice încercare de protest a fost reprimată violent (grevele din 1977 din Valea Jiului, mișcarea de la Brașov din 1987, protestele individuale ale lui Mihai Botez, Paul Goma, Doina Cornea, Dumitru Iuga, criticile lui Constantin Pârvulescu la un congres al partidului). Criticile din afară (Europa Liberă, cancelarii de peste ocean ori europene, comitetul de la Paris pentru salvarea monumentelor istorice) doar au trecut pe la urechile lui Nicolae Ceaușescu.

Pe acest fundal sumbru, românii și-au dovedit uimitoarea capacitate de supraviețuire, de adaptare și în același timp de potențial creator. Stă mărturie opera, chiar dacă inegală ca valoare, a unei întregi pleiade de oameni de cultură care aparțin în primul rând României, nu epocii Ceaușescu: Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Eugen Barbu, Ion Brad, George Oprescu, Paul Cornea, George Apostu, Emil Botta, G. Zane, Al. Paleologu, C. Daicoviciu, E. Condurachi, Eugen Simion, P. Creția, N. Balotă, I. Vlasiu, Marin Preda, R. Beligan, Virgil

Cândea. Au început să apară revista *Magazin istoric*, care a astâmpărat inteligent setea de informație istorică a marelui public, revista *Lumea*, care oferea o altă imagine asupra lumii, și *Secolul XX*, ce permitea accesul la marile curente culturale. Producția de carte, în primul rând din clasicii literaturii universale, a însemnat un paliativ extraordinar la mizeria cotidiană.

Dincolo de retorica „dezvoltării multilaterale" a României, de industria îmbătrânită și de utilajele depășite, rămâne inventivitatea inepuizabilă a oamenilor, capacitatea extraordinară de depășire a ceea ce părea mereu a fi ultima expresie a contrarietății și absurdului. Aceste destine individuale însumate la nivel de societate explică supraviețuirea la experimentul unic din secolul XX de „făurire a omului nou" și își așteaptă încă istoriograful călăuzit de principiul sine ira et studio.

Sfârșitul dictaturii lui N. Ceaușescu a fost caracteristic pentru cel care se rupsese de mult timp de realitate, mulțumindu-se cu raportările liniștitoare ale unor acoliți profitori. Când în jurul României regimurile comuniste se prăbușeau, când chiar URSS, prototip al totalitarismului, încerca reformele de glasnost ori perestroika, la București domnea triumfalismul de operetă. La primul semnal drastic de zdruncinare a sistemului – revolta de la Timișoara începută la 16 decembrie 1989 –, cuplul Ceaușescu a reacționat prin măsuri ce trădau încolțirea, frica disperată: introducerea stării de necesitate, catalogarea drept „huligani" a revoltaților, represiunea bezmetică, arderea cadavrelor celor uciși, promisiuni mizere de sporire a „retribuției" populației, căutarea „trădătorilor". Peste o săptămână, întreaga țară era în fierbere, iar la București colaboratorii de până mai ieri îl ofereau pe Ceaușescu vindictei populare. Executarea cuplului, în ziua de Crăciun, a închis o epocă din istoria României, contradictorie, bogată în fapte, cu destine tragice și afirmări spectaculare, realizări memorabile și eșecuri teribile îndurate de o societate chemată acum să-și decidă soarta. Explozia din decembrie 1989, prin ridicarea supapei, a dezlănțuit stihiile. După ce cuplul dictatorial a devenit inofensiv, au mai fost ucise 2 241 de persoane. Teroriștii s-au aflat pretutindeni și nicăieri, iar românii și-au descoperit, peste noapte, vocația de a face scenarii privind intervenția străină, manevrele Securității, consolidarea rapidă a eșalonului doi de activiști.

Pentru mai fiecare român s-au pus probleme dilematice: să uite, să ierte, să se ascundă, să-și schimbe pielea? După un moment de euforie la începutul anilor 1990, ce a permis refacerea partidelor istorice, constituirea Asociației Foștilor Deținuți Politici, condamnarea unor căpetenii comuniste, revenirea din emigrație a unor români încrezători (precum Ion Rațiu), puterea a fost monopolizată de FSN. S-a instaurat un regim de tranziție în care și-au făcut loc măsuri reparatorii (recunoașterea calității de academician a celor scoși din înaltul for în 1948, reintroducerea orelor de religie în școli, libera circulație peste graniță, reactivarea, după 53 de ani, a vieții parlamentare, sancționarea unei legi a fondului

funciar, declarația de nulitate a Pactului Ribbentrop–Molotov, revenirea la ortografia firească, de sorginte latină, a limbii române, deschiderea discuțiilor pentru retrocedarea bunurilor confiscate Bisericii Greco-Catolice, redeschiderea, după 50 de ani, a Bursei de Valori, o lege, chiar dacă incompletă, privind regimul caselor naționalizate), ca și altele, necesare pentru dorința românilor de a reveni în familia europeană: crearea diferitelor organisme ale minorităților naționale, înființarea regiilor autonome, a unor bănci și oficii valutare, a posturilor particulare de televiziune, cooperarea în zona Mării Negre, intrarea în Consiliul Europei, încheierea de acorduri cu FMI, parteneriatul cu NATO, realizarea unor reuniuni internaționale (Crans-Montana) la București, asocierea la Uniunea Europeană, respectarea embargoului impus aprovizionării Iugoslaviei cu combustibil (ceea ce va pricinui țării noastre pagube de aproape un miliard de dolari), încheierea tratatului de bună vecinătate cu Ungaria. În același timp, s-au manifestat și acțiuni contrare, ce au făcut mult rău țării: lozinca „Moarte intelectualilor!" și chemarea, în repetate rânduri, a minerilor pentru reprimarea opoziției. Cea mai spectaculoasă manifestare a acestora a fost degajarea, după 53 de zile, a Pieței Universității din București de cei care respingeau orice formă de restaurarea comunismului.

Desprinderea de trecut s-a dovedit anevoioasă, și analiștii au legat-o de anume tradiții ale românilor care făceau ca aceștia să considere profitabilă supunerea în fața autorității. Ideea Proclamației de la Timișoara (punctul 8) de a-i elimina din viața publică pe foștii activiști, ca și lustrația la scara întregii țări nu s-au putut impune. Incidentele de la Târgu Mureș și refuzul vreme îndelungată de a permite regelui Mihai să vină în țară dovedeau persistența unor mentalități comuniste. În același timp însă, climatul de libertate era evident: activitatea Alianței Civice, câștigarea parțială a alegerilor locale în 1992 de către opoziție, vizita transformată în triumf a regelui cu ocazia Paștelui din 1992, dar și șomajul cu o rată de 10% au făcut posibilă alternanța la putere a Convenției Democrate în 1996.

Confruntată cu o corupție virulentă, o debandadă economică sub sigla prost înțeleasă a „democrației", noua putere abordează numeroase dosare, are inițiative notabile, dar și eșecuri care peste patru ani vor fi cenzurate de electorat. Deschiderea spre Europa e evidentă, ca și revenirea la unele instituții indispensabile bunei funcționări a unei societăți libere. Deopotrivă trebuie însă plătit tribut economiei competitive. În schimb, repetatele contacte cu NATO (mai ales colaborarea în cadrul Parteneriatului pentru Pace) pentru a obține intrarea efectivă în alianță marchează explicit întoarcerea nu doar sentimentală a românilor în sânul comunității europene.

În spațiul cultural, atât de izolat vreme de mai multe decenii de dialogul cu lumea savantă de pretutindeni, se produc mutații benefice. Un număr impresionant de edituri și de publicații periodice se revarsă asupra publicului încă neînvățat cu informația contradictorie. Li se adaugă cele 141 de posturi de radio și televiziune de toate tipurile, pentru ca orice consumator de mass-media să rămână un dilematic: unde e adevărul?

The Century of Dictatorships

Few Romanians realised in June 1914 that the assassination of the Austria-Hungary's Crown Prince in Sarajevo would be an excuse for the start of the first world conflagration, in which 10 million were to die and another 20 million to be wounded or maimed for life.

According to the treaties secretly signed with the Central Powers (Germany and Austria-Hungary), Romania should have joined them. This would have meant giving up Transylvania and Bukovina, with the hope of regaining Bessarabia, which was under Russian domination. The Romanian public opinion wanted Romania to join the Entente, which meant giving up Bessarabia. Fate and the wise decisions of the Romanian politicians made it possible for the country to fulfil its national objectives after the pains it had been through during the three years of war waging.

The successor of Carol I (the King who had died on 27 September 1914), his nephew Ferdinand, married to Princess Marie of Great Britain and Ireland, stated that "he would reign as a good Romanian", which meant join the quasi-general state of mind of the nation: entering the war against the Central Powers. On 14 August 1916 the Royal Council decided that Romania would enter the war on the side of France, England, Italy, and Russia.

After the successful crossing of Carpathians to Sibiu, the Romanian Army suffered a catastrophic defeat in September 1916 at Turtucaia. Central Powers troops advanced towards Bucharest. The royal family and Ionel Brătianu moved to Iași.

During the first months of 1917 the Romanian Army started being reinforced, receiving an important support from the French military mission headed by General H.M. Berthelot. *America* newspaper, edited by the Romanians living in the United States, collected 1.2 billon dollars to support the war effort.

The reinforced army stopped the German attack at Mărăști, Mărășești, and Oituz. But the Revolution broke out in Russia and anarchy started spreading on the battlefield. Cleaning up their country from the Russian Bolshevised troops became a priority for the Romanians. In January 1918 the Romanian troops under the command of General Ernest Broșteanu entered Bessarabia to reestablish the order upset by the Bolsheviks. Soviet Russia interrupted her diplomatic relations with Romania. The peace Russia signed with Germany and the ultimatum issued by the Central Powers forced Romania to begin negotiations. In March the pro-German government of Al. Marghiloman signed a peace treaty with the representatives of Central Powers.

The Romanians living in the Old Kingdom, as well as those from Bessarabia, Bukovina and Transylvania did not surrender. Thus, at the end of 1918, after denouncing the treaty signed with the Central Powers and resuming the battle, Romania got back the three historical provinces.

The Versailles peace treaties system laid down the new postwar frontiers. A few months later, Romania was one of the cosignatories of the League of Nations treaty on collective security.

The next 20 years of the new state were marked by the struggle for institutional harmonisation and homogenisation. In the political sphere, after a quick succession of motley governments generated by the postwar instability, the Liberals became the dominant party with the slogan "By ourselves!" Severe expropriations, the land reform promised, under the pressure of events, since 1917 (6 million hectares of large estates changed into small properties amounting to 82% of the total rural exploitations), the financial reform initiated by N. Titulescu (among others, the global progressive tax), protective customs tariffs, foundation of Chambers of Commerce in the counties, regulation of currency operations, a protective legislation in the field of mining and electrical energy, creation of a dynamic banking and credit system, as well as substantial loans from abroad (to which one can add the compensations – although insufficient – received from the defeated countries) made up a positive background for the development of the new Romanian State. The Constitution of 1923 was to provide the necessary coherence. The statistic service is founded and the Gregorian calendar adopted (on 1 April 1919). The Romanian Social Institute conducts an arduous activity in the field of labour and social policies thanks to the contributions of D. Gusti, Petre Andrei, Tr. Herseni, H. Stahl, M. Ralea, V. Pârvan, M. Vulcănescu, and C. Rădulescu-Motru. The literary life is dominated by the *Sburătorul* magazine and the literary club founded by its chief editor Eugen Lovinescu.

One of the most interesting personalities of the first postwar years is Take Ionescu, promoter of a number of regional alliances, but also of a regional sanitary cordon for anti-Bolshevik protection. The idea materialised in the Little Entente (Romania, Yugoslavia, and Czechoslovakia) that was to last until 1938. N. Titulescu's presence at the head of the League of Nations (twice, in 1930 and 1931) propells Romania into the elite of European politics. The country is part of a number of international treaties regarding guarantees in the field of legal assistance, compensation, limiting workers' immigration, nonaggression; it participates in disarmament conferences initiating, among others, the *Pella's Memorandum*. It hosts the Antiwar Congress, and carefully follows the diplomatic steps to defining an aggressor. By the end of the first postwar decade the Romanian external politics is marked by the edgy relations with Russia, the former war ally, which revolutionary changes turned into a deaf partner for dialogue. The disputed claim (Russia's failure to return the Romanian thesaurus taken to Moscow and Bessarabia's integration into the Romanian state) will not be forgotten even after the diplomatic relations are resumed in 1934.

As for the internal affairs, the exploitation of the resources takes the organised form of cartels, concerns, joint-stock companies and monopolies (Wire Industry, Columbia, Malaxa

Factories, Reșița, Cugir, I.A.R.-Brașov, Titan-Nădrag-Călan, The Autonomous House of the Monopolies, Telephony Company etc.). An entire range of institutions (the newly-founded University of Cluj, The Academy of High Commercial and Industrial Studies, the Speleological Institute of the same city, the Academy of High Agronomic Studies, the Institute of Bio-oceanography in Constanța, the Cancer Prophylaxis Institute in Cluj, the Bucharest Institute of Universal History) train specialists. At the same time, international scientific cooperation becomes a priority for the governing authorities. The Institute for Serums and Vaccinations headed by Dr. I. Cantacuzino is as notorious as Pasteur Institute in Paris. The Institute for Byzantine Studies, the French Institute, the Romanian Schools in Rome and Paris, as well as the Concordat with the Vatican on the status of the Greek-Catholic cult in Romania are just as many openings towards the Occident.

The Ministry of Labour and Social Protection in cooperation with the Institute of Hygiene and Public Health initiates effective policies for the eradication of a number of diseases and for the prevention of others (for example, the BCG anti-tuberculosis vaccination is introduced). The organization of the penitentiaries is restructured. The Sanitary Law of 1930 requires the health protection institutions in the counties to carefully watch the state of health of the population.

The peaceful and relatively prosperous climate is illustrated by the emergence of a number of cultural institutions and avant-gardist movements, and by the diversification of publications. National Opera houses are set up in Cluj and Bucharest, as are the Academy of Music, the Museum of Transylvanian Ethnography, the Military Museum, and the Village Museum. They are followed by the establishment of the Elias Foundation and Ferdinand I Royal Foundation, the Armenian Library, the Broadcasting Society etc. Several magazines with an essential impact on the Romanian collective mind start being issued: *Gândirea, Cuvântul, Korunk, Vremea, Bilete de papagal, Arhivele Basarabiei, Axa, Revista Fundațiilor Regale, Sociologia românească, Era nouă, Cuget clar.*

In 1916 Tristan Tzara brings to life the Dadaist movement in Zürich, while Urmuz feeds the literature of the absurd with his *Paralogical Works*. The avant-garde works of Ilarie Voronca, Ștefan Roll, Geo Bogza, Sașa Pană, Barbu Brezianu, and Victor Brauner confirm of the innovating spirit that had seized the Romanian society. The same spirit can be identified in a number of remarkable civil constructions: the Cathedral in Alba Iulia, the Commercial Academy, the Great Synagogue, the Institute for Agronomic Research and Sciences, Cenușa Crematory, Obor Market Halls, the Triumphal Arch, the Bellona Villa, the Library of the Academy, Malaxa Factories, the Military Academy, Aro Palace, Telephony Palace in Bucharest, the Chișinău Cathedral.

Romanians achieve considerable individual success at home and abroad: the names of Th. Pallady (with exhibitions in Paris), Eng. Șt. Procopiu, H. Oberth, G. Bothezat, Gogu

Constantinescu, Tr. Vuia, H. Coandă, Dr. M. Ciucă, C. Paulescu, the mathematician O. Mayer, the sculptor C. Brâncuși, Panait Istrati, Eugen Ionescu, Mircea Eliade are linked to discoveries, movements, events belonging to the general cultural heritage of the humanity. At home, several personalities assert themselves in different fields of activity and achieve recognition: G. Țițeica, D. Danielopolu, G. Murnu, M. Gaster, I. Lupaș, Th. Capidan, N. Iorga, V. Slăvescu, Șt. Zeletin, V. Pârvan, M. Sadoveanu, H. Papadat-Bengescu, I. Jalea, A. Oțetea, T. Arghezi, V. Voiculescu, N. Ghica-Budești, Gh. Ionescu-Șișești, C. Nenițescu, M. Minovici, C. Brăiloiu, Gr. Moisil, M. Manoilescu, C. Bușilă, A. Dragomir, H. Hulubei, D. Barbilian, Gh. Spacu, L. Blaga, M. Caragiale, Al. Sanielevici, I. Iser, Dărăscu, Petrașcu, Șt. Popescu, Fr. Rainer. These individuals and their works are the reason why the interwar period has been seen with nostalgia over the years. Its most suggestive description can be found in the four volumes of the *Encyclopaedia of Romania* published under Dimitrie Gusti's supervision.

The overall tone may be optimistic, its later perception embellished, but the everyday reality is not short of dramatic accents, aberrant events, failures and even murders. The Crown Prince, later to become King Carol II, was the character most spoken of during these years, his life exhibited just like in a shop window. Passionate, protean, greedy, intelligent, and charismatic, always contradicting the behaviour rules of a future king, the Crown Prince concluded a morganatic marriage during the Great War, then married a Greek princess, gave up the throne (to live an anonymous life with another lover), reconsidered his decision and on 8 June 1930 (the Restoration Day) started a ten-year reign full of lights and shadows. His personality left its mark on the period and the judgment of history continues to be divided as for his merits and shortcomings. He either sanctioned or provoked a number of actions; there were others he couldn't avoid, situations he couldn't handle, and all this ended in his personal dictatorship in 1938.

One of the immediate consequences of the First World War was the restructuring, founding, split or disappearance of political parties. Of the two traditional parties, the Liberals and the Conservatives, only the former would survive, significantly changed, with dissidences and internal fights. The latter broke down soon after the expropriation, together with the social class of the great landowners that animated it. The political capital of the Romanians from Transylvania, who possessed a slightly different ethics than that of Walachia and Moldavia, was to melt in the political crucible of Bucharest. In 1928, as the National Peasant Party, they succeeded in briefly assuming the leadership of the country.

However, other events occurred during the interwar years which were eventually going to shape Romanian history for more than 80 years: the emergence of extremist political parties. Based on well-known motivations – salvation of the nation, social equality – and taking advantage of the periodic economic crises, both the Communists and the Iron

Guard started recruiting followers and establishing practices that were contrary to the democratic life. Morally and materially supported by Soviet Russia and Nazi Germany, these parties incited to strikes and student movements, committed assaults and did not hesitate to murder political officials when the state authorities tried to neutralize them. Such were the cases of I.G. Duca in 1933 and Armand Călinescu in 1939. The outlawing of the Communist Party (in 1924), the annihilation of the Bolshevik Tatarbunary uprising or the public execution of a number of Iron Guard members did not discourage the fanatics. Some of them participated, taking different sides, in the Spanish Civil War. The right extremists were more powerful for the moment and they obtained 15% of the electorate's votes in the elections of 1937. The Goga–Cuza Government was their political expression.

The systematic retreat of Western democracies in front of the revanchist German politics, the obvious inefficiency of the Little Entente, as well as the precariousness of the Balkan Entente (Romania, Yugoslavia, Greece, and Turkey), the more and more powerful Russian threat – to which severe internal social conflicts added up – shaped Romania's situation in an inexorably war-heading Europe.

Carol II saw the salvation of the nation in a dictatorship, which led to the dissolution of political parties, the violent repression of the Iron Guard and to ruling country (divided into counties led by Royal Residents) through the Crown Council. The only allowed party became the National Renaissance Front, later the Party of the Nation. This was the first case of a single-party state in the history of Romania.

The rise of Nazism and Bolshevism (expressed as regards the Romanians in the Ribbentrop–Molotov Pact of 1939) combined with the English-French guarantees offered to the country, were the background of Carol's dictatorship until his abdication on 6 September 1940. In a frantic attempt to stay out of the predictable world conflict, Romania initiated "the Bloc of Neutrals". On 1 September 1939, with the invasion of Poland, the inevitable happened: the Second World War started. The help granted to the Polish refugees, the increasing economic dependency on Hitler's Germany, the withdrawal from the League of Nations showed that neutrality was a delusion. The tragic year 1940 marked severe territorial amputations: Bessarabia and Northern Bukovina (by the Soviet ultimatum of June 26–8), Northern Transylvania (by the Second Vienna Award on 30 August), and the Quadrilateral (at Bulgaria's request in September) were torn away from the country's body.

The King had not fulfilled his duties, so he had to leave. On 6 September his abdication was received as old news. His son, Michael, succeeded to the throne, but the actual powers were assumed by General Ion Antonescu (in cooperation with the Iron Guard Legionnaires) which unequivocally made Romania, at that moment turned into a national Legionnaire state, join the Axis Powers (that meant adhering to the tripartite pact – Germany, Italy, Japan – and withdrawing from the Balkan Entente). Traditional Romania

changed overnight: Jews' goods were confiscated ("Romanianized") and the Legionnaires unbridled themselves in a way that disgraced the democratic image Romania had used to have. Thousands of people became their victims; among them, Nicolae Iorga, Virgil Madgearu and those slaughtered in Jilava prison. At the beginning of 1941, General Antonescu put an end to the Legionnaires' anarchy, suppressing their riot. At the same time, the country was dramatically heading towards the armed conflict. Militarization of institutions, successive calls to arms, enforcement of the Romanian-German Economic Treaty, the presence of the Reich's military mission and the plebiscite on the General's policy (approved by 99.9% of the Romanians – a percentage that would be obsessively repeated during the next 50 years) characterized Antonescu's dictatorship.

On 22 June 1941 the Romanian Army crossed the Prut River to take back Bessarabia that had been invaded by the Russians. By Antonescu's will only, without having signed any official alliance document, Romania entered a three-year war at the end of which an unprecedented disfigurement, alienation and moral mutilation of the country was to begin. The first victories on the battlefield were followed by "strategic" retreats, difficult collaborations with the Wehrmacht, defeats which resulted in thousands of dead (143,000 only in Stalingrad).

Hundreds of thousands of Jews and Gypsies were deported to Transnistria, and only part of them came back later, after being inflicted terrible suffering. The others died victims of the state whose citizens they were. These deportation policies were along the lines of the massacres committed against the Jews in Moldavia right before the war and of the cruel anti-Jewish retaliations after the occupation of Odessa. Under the pressure of battlefield events and faced with protests of Romanian and foreign personalities, Antonescu stopped the deportations, but the horrible evil had already been done.

The United Nations coalition started making its presence felt by terrible bombardments, first of all against Prahova oil region – one of the main supply sources of the German Army. On 4 April 1944 Bucharest was dreadfully bombed by the Americans. The only way out was withdrawal from the alliance with Germany. Repeated discussions between the two deaf – Hitler and Antonescu –, the talks in Cairo between emissaries of the two democratic parties (National Liberal Party and National Peasant Party) and representatives of the Western powers, the talks in Stockholm between Romanian diplomats and the Soviet Ambassador Alexandra Kollontai were attempts to find the best way to preserve the Romanian State. Antonescu felt morally connected to the fate of the Reich, on whose side Romania had entered the war, so the only solution was his removal from the country's leadership.

This was achieved through the coup of 23 August 1944 when King Mihai ordered for Marshal Antonescu to be arrested and reversed Romania's Army against Germany. By 12

September, when the armistice was finally signed with the United Nations, the Soviets had continued to take Romanian prisoners (130,000 persons) and the military cooperation on the Western Front translated into the systematic decimation of the Romanian units sent to fight in the front line. The Tudor Vladimirescu Division (made up of Romanian prisoners indoctrinated in the Soviet camps) arrives in Bucharest and overnight the communists start making the law in Romania.

The Romanians' collaboration, limited at first to those about 800 communists now out of underground, increased through the participation of the opportunists, of ignorant, naïve or simply desperate individuals. In the political realm, the Petru Groza Government – installed under Soviet pressure on 6 March 1945 – started annihilating the representatives of the traditional political parties, using methods Romanians had never known before: parliamentary elections flagrantly falsified, denigratory media campaigns, especially in the newly founded newspaper *Scânteia (The Spark)*, provocatory manifestations, famous trials resulting in many years of prison in Aiud, Sighet, Gherla, Făgăraș, etc. By 1964 the map of the detention places for the Romanian political prisoners was one of the most „populated" in the countries under Soviet occupation. One by one, all the political parties were eliminated, except for the ones under strict RCP (Romanian Communist Party) control.

Economically, the country just as helplessly witnessed the arbitrary application of the truce, resulting in a huge amount of confiscated goods requisitioned and captured by the Russians; the establishment of mixed Romanian-Soviet companies (*sovroms*) meand to exploit the resources of the country to the best benefit of the occupier; the land reform (1945), a prelude to the collectivization ordeal and the suppression of private property. The drastic rationalization of the consumer goods, the food cards and the contributions peasants were forced to pay to the state were introduced simultaneously with the discreet establishment of "closed circuit" shops where Party members and activists could get their supplies. The drought of 1946–7 only worsened the nightmare. The eviction of thousands of Romanians labelled as "bourgeois" (professors, teachers, engineers, doctors, lawyers, actors), "bourgeois landowning bandits" or "kulaks" and the distribution of their houses to Party members and activists accomplished, from one day to the next, a compulsory transfer of the social status earned through work, education, tradition to a group of opportunists, roughly aware only of the slogans of the moment. The intestine conflicts within the Communist Party, orchestrated and supported by the Soviets (whose most publicized victim, in the last 60 years, was Lucrețiu Pătrășcanu), prove that the welfare and peace of the population were the least concern in the mind of the new "fathers of the country".

The brutality of the administration and the brainwashing policy, carried out mainly with the help of the terrible political police – the Securitatea (officially established

in 1948) – created an atmosphere of terror, of individuals turned into automata, of a desperate struggle for survival, resulting in a general trauma for the Romanian society. The establishment of the censorship, the interdiction to travel abroad, the idea that it was a sin to have relatives in the West, the banishment from the public circuit of more than 8,000 books in 1948 only (including almost the entire work of Eminescu, Iorga, Gh. Brătianu, L. Blaga), the emergence of a number of mixed cultural institutions (ARLUS, the Romanian-Russian Museum), the "voluntary" work on construction sites and in Stakhanovite competitions, the falsification of national history according to the standard formula of a single history textbook written by the building engineering technician M. Roller, purges in the army, administration, education system, hospitals, the introduction of the "healthy origin" notion and above all the specter of arrests began to represent the new Romania, a defeated country surviving in the menacing shadow of Stalin's Russia. The co-belligerence the Romanians were entitled to was denied them at the Paris Peace Conference of 1946-7.

King Mihai was forced into abdication (on 30 December 1947) and so the constitutional life came to an end. In order to survive, Romanians had to find their own modus vivendi in their families or in organized groups. Some of them refused the compromise, the fatalism and joined the resistance movement, whose dimensions were revealed only after the collapse of the totalitarian regime.

Not even the smallest component of the political, social, economic or cultural life remained unchanged, unaltered – most often in a restrictive way – if, that is, it didn't entirely vanish. Purges, the term which was so often used during that period, meant dismissing the entire staff of the Ministry of Foreign Affairs (on Ana Pauker's order), replacing the jurists (lawyers, judges, prosecutors) with recently-trained people's assessors (measure enforced by Lucrețiu Pătrășcanu) changing the structure of the Academy (in 1948, 98 members lost their title and men of culture ready to cooperate with the power were brought in instead). Education, especially in the field of social sciences, became a systematic indoctrination through lectures on Marxism, scientific socialism and the history of the Soviet Union, periodically refreshened depending on the evolution of the political climate. Jdanov School, followed by Ștefan Gheorghiu School, became nurseries for new ideological teachers. Religious education was terminated and the Greek-Catholic church dismissed (1948). Its ministers were imprisoned or martyred as in the first years of Christianity. In order to survive, the Romanian Orthodox Church had to cooperate with the secular authorities, including Securitatea (the Security), in ways unheard of before.

Successive nationalizations (of factories, houses, medical practices, etc.), monetary reforms and tax increases resulted, first of all, in the impoverishment of the middle class, the main dynamic factor in a normal society. Territorial reorganization of the counties into

regions and districts, establishment of collective agricultural farms, brutal evacuations from the frontier areas and moving of those dislocated in Bărăgan were just as many disruptions in the natural development of families and communities that had coagulated over hundreds of years.

Coercive measures that applied to almost everyone (not even the high-rank members of the Party were exempted: see the cases of Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu, Miron Constantinescu, Iosif Chișinevschi) were also perpetuated and fed by permanent denouncements, a practice seen as exemplary ethical behaviour.

But repression could not continue to be a goal in itself forever. The Romanian society thus prepared had to produce both to survive and to prove to others the superiority of the new order. Huge efforts were made in this respect on the big construction sites (the Canal, hydropower stations, roads, harbours), as well as for the erection of numerous factories, industrial complexes, research institutions and stations, etc. Rapid industrialization, the attempt to exploit resources regardless of costs, paralleled by an increase in bureaucracy and in the restrictive measures ordered by the Romanian Communist Party, the only leading power, helped creating an illusion of prosperity in the 50s and the 60s. But this policy was very soon to prove its inefficiency and its price was the dramatic decline of the population's living standard.

Large industrial complexes were built: Electroputere, Electronica, Semănătoarea, Autobuzul, Steagul Roșu, Săvinești, the oil distillery in Brazi, the Pipera factory, the industrial complex in Galați, the penicillin factory in Iași etc. A number of hydroenergetic basins began to be developed – Bicaz, Porțile de Fier (the Iron Gates). Civil constructions also started to dot the entire country (hotels on the seaside, Casa Scânteii, Buftea film studios, the Opera, The Palace Hall, the new neighbourhoods: Balta Albă, Drumul Taberei with dormitory buildings); the same situation was in the provincial towns. New structures were usually built by demolishing or destroying old monuments, thus affecting the identity of the urban communities. As urban population was raised dramatically by bringing inhabitants mostly from rural areas, the new dwelling space was most welcome. The "New Man" was going to live here. In 1970, 71% of Bucharest's population came from other places.

Research institutes (of the Academy, the Institute of Geriatrics, IPROMET), museums (of literature, the Clock Museum in Ploiești, the Ethnography Museum in Poiana Sibiului, art museums, etc.), creative unions (of artists, writers, musicians), music choirs (Madrigal) constituted a politicized superstructure, but of a nevertheless extraordinary value. An exceptional number of books were published and distributed mainly through the free-access public libraries and many Romanians became accustomed to reading. The theatre was just as beneficial and had an excellent impact on the public during all those years. Scientific, cultural, artistic achievements allowed people to participate in international

events. Some of them were organized at home (EnescuMusic Festival). The coercive aspects and the filtration of the participants remained well hidden and Romania's image substantially improved on the international arena. Joining UNESCO,concluding agreementsof cultural or economic cooperation (the establishmentof the South-Eastern European Studies Association, the participation in FAO, in the Vienna Atomic Energy Agency), the spectacularsuccessesof our sportsmen, mediation of international conflicts (like the Chinese-Sovietone) gave the impressionthat Romaniahad regainedits place in the big Europeanfamily.

But this was actually a "controlled" liberalization. For the withdrawal of the Russian occupation troops (as of 1958), the lesserjamming of Western radio broadcasting, the (paid) emigration of Jews, TransylvanianSaxons and Swabians, the release of Sighet prisoners, the opening of the BucharestInternational Fair, the April 1964 Declaration (in fact, an act of freedom from Moscow's tutorship), the liquidation of the *sovroms*– all these had a price: the forced collectivization and the violent repressionof peasant riots against it, criminal use of the capital punishment, participation in the Warsaw Pact and in Comecom, the enforcement of aberrant taxes, trials for imaginary sabotagesor for reading forbidden books (the Noica case), changing names of villages in order to make them lose – for the umpteenth time – their identity, Slavonicorthography for the Romanianlanguage etc., etc.

The Romanian society had an artificial, unnatural development, following programs mostly imposed by the Sovietsand enforced by a national cooperating oligarchy.

In 1965, when Romania was desperatelytrying to get free of the Soviet tutorship and create its own system of a profoundly national character, an event occurred whose meaningand dimensionswere to be graduallyperceivedand understoodby the Romanian society. NicolaeCeaușescucameout the winner in the internal struggle for power among the Communistsafter the death of Gheorghiu-Dej. He built his careerwith carefulslyness, practicing the isolation of his opponents, the authoritarian populism and a nationalism meant to deceivethe West, but also homogenization of the Romaniansociety through poverty and multiple constraints. His 25-year ruling of the country with an iron hand in barbed wire gloves resulted in hundreds of visits abroad together with his wife, in the reception of a lot of honours, decorations, academictitles and in the conclusionof many unrealisticeconomicagreements,for he forced Romaniato undergo a suffocating process of industrialization, rendering the country incapableof coping with the new technologies on the international market.

From the historical point of view, those 25 years were an extraordinary period that alternated coercivemeasureswith a seemingliberalization, which would often gain him the admiration of the foreigners and gave birth to a plenty of nostalgic supportersafter

his death. The great number of visits paid and received (Charles de Gaulle, Richard Nixon, Caramanlis, Reza Pahlavi, Gustav Heinemann, Margaret Thatcher, Golda Meir, Henry Kissinger, Helmut Kohl, François Mitterrand, V. Giscard d'Estaing), the various diplomatic initiatives, Romania's joining the Group of the 77, the many international congresses hosted (for the promotion of the Latin language, of physics, Byzantine studies, history, broncho-pneumonia), the Brâncuși Colloquium and the international exhibition Medicine '86, the participation in the Pugwash Conferences and UNICEF sessions, the concepts of "non-interference in the internal affairs" and "not resorting to force", as well as the establishment of a number of joint companies like Rombac and Oltcit undoubtedly made Romania into an active, dynamic country, deeply involved in the international life. The culmination of the outside popularity and success of Ceaușescu's politics was his position towards the invasion of Czechoslovakia.

There were other salutary signs, too: people were allowed to build their own houses; polyclinics opened that offered medical consultations against money; restaurants were given in concession to private operators. Lucrețiu Pătrășcanu was rehabilitated (but not the "bandits" kept in prison until 1964) and the famous torturer Al. Drăghici was condemned. Loans received from abroad seemed to back the industrial development (among others, the startup of the Nuclear Power Plant in Cernavodă). Romania participated in several major construction sites in Africa, the Arab countries, Greece, and this industrial diversification created new jobs.

But there was a reverse side too, and it was overwhelming. Of all their visits abroad, the Ceaușescus were mainly impressed by what they had seen in China and North Korea: mammoth manifestations for the "beloved President" and a diabolical state interference with the individual's private life. While the cult of personality became truly ridiculous, with exhibitions, decorations, ornamental adjectives ("the Genius of the Carpathians"), achieving somehow the role of a special kind of entertainment in the daily grey atmosphere in the country (the number of jokes on this topic speaks for itself), measures were taken which eroded and traumatized the society. The criminalization of the abortion (which resulted in the death of 11,000 women) and the birth of unwanted "decree-born" children, the obligation to have the patrimony goods (such as common Rosenthal tea cups) officially registered, subordination of intellectual life to the Party directives, diminishing the role of the Academy (among others, by the creation of the Academy for Social and Political Sciences), the paroxysmal suspicion towards foreigners, the closing down of almost all memorial houses, the reduction of the living space to 8 m² per person (except for the Party members and those acting in the repression system), progressive rationalization of electric power, fuel, and natural gas consumption, cutdown of TV programs, introduction of rations and of a "rational" food system (to protect Romanians from... obesity!), confiscation

of the goods of the runaways and forcing those who had legally left the country to sell their houses to the state, registration of typewriter characters (in an attempt to avoid any underground production of anti-Ceaușescu leaflets) are evidence that the dictator's Romania was gradually becoming the embodiment of his phantasies and not a civilized country entitled to progress and prosperity.

Simply hilarious measures were taken sometimes: the word "salary" had to be replaced with "remuneration", the appellatives "Mister", "Missus" were forbidden, wearing wedding rings was prohibited…

The systematization of the towns, the 90% reconstruction of the cities (meaning the destruction of 29 urban settlements and the maiming of 37 more), the brutal demolition of hundreds of churches, as well as the megalomaniac constructions – The House of the People, the Danube-Black Sea Canal and the Danube-Bucharest Canal –, the unwise draining of Brăila Mooreland made the Ceaușescu period uniquely negative. One can add to this the industrialization, which drained the national reserves forcing the country to import raw materials, as in the case of the bankrupt metallurgic industrial complex in Galați, and running it into debts which resulted in the lowering of Romanians' living standard to a pernicious level. The periodic floods and the devastating earthquake of 1977 deepened people's poverty, generated anyway by the megalomaniac policy of a ruling couple completely out of touch with the real world. Paying back the external debt until 1987 by further deprivation of the people brought Romania's situation to paroxysm.

Fictional reports and enthusiastic commitments to increase the production could not always hide the truth. The remedy had always been the improvement of both the bureaucratic mechanism of the Party and of the repressive apparatus or the militarization – as a last recourse option – of a number of industrial sectors (electric power supply, for instance). Any attempt to protest was violently annihilated (the 1977 strikes in the Jiu Valley, the 1987 revolt in Brașov, the individual protests of Mihai Botez, Paul Goma, Doina Cornea, Dumitru Iuga, Constantin Pârvulescu's criticism during a Party Congress). Criticism from abroad (expressed by Free Europe radio station, European or American officials, the Paris Committee for the Preservation of the Historic Monuments) did not reach Nicolae Ceaușescu's ears.

Against this dark background, Romanians proved their amazing capacity to survive, adjust and at the same time create. To support this statement we have the work, even if not of constant value, of an entire generation of writers and poets belonging first and foremost to Romania and not to the Ceaușescu period: Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Eugen Barbu, Ion Brad, George Oprescu, Paul Cornea, George Apostu, Emil Botta, G. Zane, Al. Paleologu, C. Daicoviciu, E. Condurachi, Eugen Simion, P. Creția, N. Balotă, I. Vlasiu, Marin Preda, R. Beligan, Virgil Cândea. Certain journals began to be published: *Magazin*

istoric, which intelligently quenched the public's thirst for historical information, *Lumea*, which offered another image of the world, and *Secolul XX*, which allowed free access to new cultural movements. The publishing of books – among them, classics of the world literature – was an extraordinary palliation from the daily misery.

Beyond the rhetoric of "Romania's multilateral development", beyond the outdated industry with obsolete equipment there was people's inexhaustible ingenuity, their fabulous capacity to overcome whatever seemed to be, each time, the last expression of vexation and absurdness. Summed up at the level of the society, these individual destinies explain how people survived this unique experiment of the 20th century – "the creation of the New Man" – and are still waiting for a historian guided by the principle *sine ira et studio* to study them.

The end of Ceaușescu's dictatorship was symptomatic for a man who had long ago lost contact with the real world, satisfying himself with the reassuring reports of profiteering acolytes. While the communist regimes were collapsing around Romania, and even the Soviet Union, the prototype of totalitarianism, was attempting the *glasnost* or *perestroika* reforms, in Bucharest the operetta triumph went on. When the first drastic sign of the system shaking became visible – the revolt in Timișoara, which started on 16 December 1989 – the Ceaușescu couple responded with measures that showed their fear and desperation at being cornered: the state of emergency was introduced, the revolutionists were labelled "hooligans", an insane retaliation was launched, the bodies of the dead were burnt, and pathetic promises to increase the "remuneration" were made, while a search for "traitors" began. Within one week, the entire country was boiling, and in Bucharest the couple's former collaborators were offering them to the popular revenge. Their execution on Christmas Day put an end to an age of Romania's history, a contradictory time packed with events, tragic destinies and spectacular statements, memorable achievements and terrible failures of a society which now had to decide its destiny by itself. The 1989 outburst made the safety valve blow up and unleashed all the ghosts of the past. 2,241 more people were killed after the dictatorial couple was made harmless. Terrorists were everywhere and still nowhere and the Romanians developed overnight a talent for scenarios about foreign intervention, Securitate's intrigues, and the fast consolidation of the second echelon of Party members.

Every Romanian faced certain dilemmas: should he forget, should he forgive, should he hide or change his skin? After the first moment of euphoria at the beginning of the 90s, which enabled the historic parties to come back to life, the Association of the Former Political Prisoners to be founded, some communist leaders to be condemned, and some trustful Romanians (Ion Rațiu, for instance) to come back from emigration, the power was monopolized by the National Salvation Front. A regime of transition was instituted,

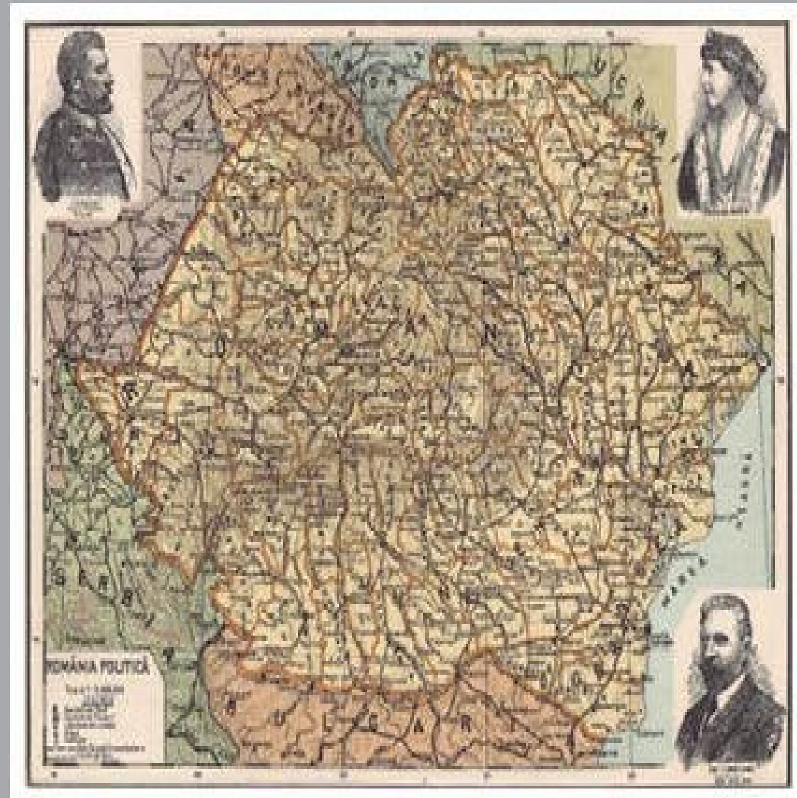
which took some reparative measures (recognizing the title of Academician to those who had been excluded from the high forum in 1948, reintroduction of religion classes in schools, free movement abroad, reactivation, after 53 years, of the parliamentary life, issue of a Land Law, repudiation of the Ribbentrop–Molotov Pact, the return to the natural orthography of Latin origin of the Romanian language, beginning the talks for the retrocession of goods confiscated from the Greek-Catholic Church, reopening, after 50 years, of the Stock Exchange, a law, even if incomplete, on nationalized houses), as well as other measures necessary for the Romanians to fulfil their wish of returning to the European family: establishment of various institutions of the national minorities, of autonomous administrative units, of banks and exchange offices, of private TV stations, the Black Sea cooperation, accession to the European Council, agreements with IMF, the partnership with NATO, hosting some international reunions in Bucharest (Crans-Montana), association with the European Union, observing the embargo against supplying Yugoslavia with fuel (which costed Romania one billion dollars), conclusion of a good-neighbouring treaty with Hungary.

At the same time, there were opposite actions that harmed the country: the slogan "Death to the intellectuals!" and the convening of the miners to Bucharest, on different occasions, to repress the opposition. Their most spectacular intervention was when they cleaned up the University Square in Bucharest, where those who rejected any form of Communist restoration had been gathering for 53 days.

The farewell to the past proved difficult and the analysts held responsible the Romanians' traditions that made them believe obeying the authorities was profitable. The idea suggested by the *Proclamation of Timișoara* (art. 8) to eliminate from the public life of the entire country the former Communist Party members was not accepted. The incidents in Târgu Mureș and the lenghty refusal to allow King Mihai to come back to Romania proved the persistence of Communist mentalities. At the same time though, freedom was obvious: the activity of the Civic Alliance, the local elections partially won by the opposition in 1992, the triumphal visit of the King Michael during the Easter holiday in 1992, but also the 10% unemployment rate resulted in a change of power – the Democratic Convention took the lead in 1996.

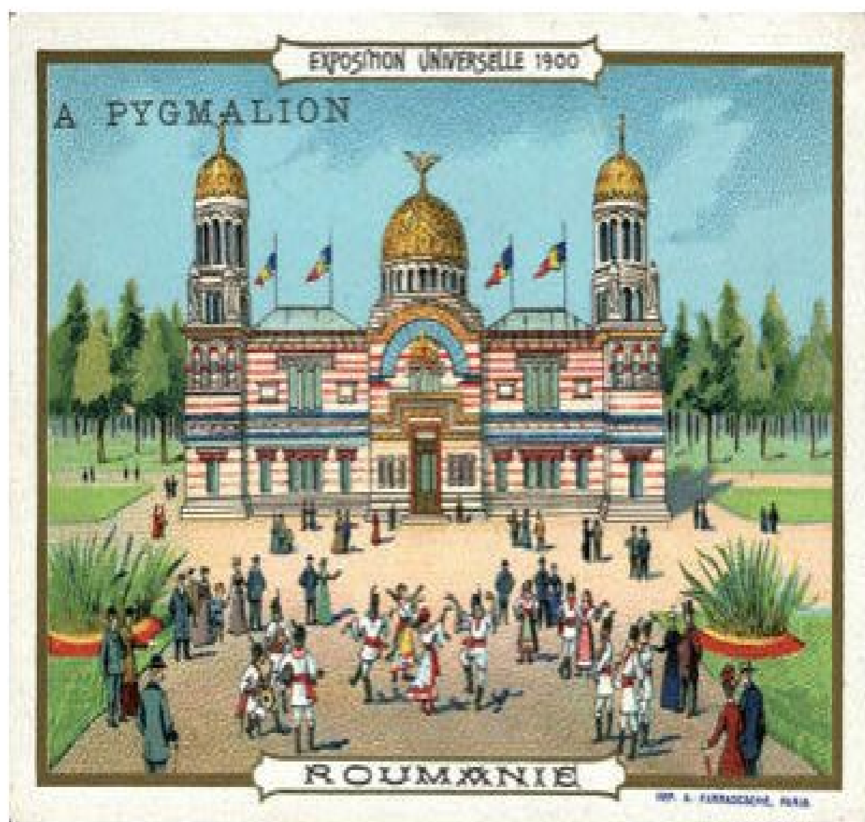
Facedwith virulent corruption, with economicdisorderunder the ill-understood faзade of "democracy", the new power tackled numerous issues,had notable initiatives, but also failureswhich were sanctionedby the electorate in four-year time. The opening towards Europe is obvious, as well as the return to certain essentialinstitutions of a properly functioning free society. But a tribute has to be paid to the competitive economy. The numerous contacts with NATO (especiallythe collaboration within the Partnershipfor Peace')in order to get full membershipinto the allianceexplicitly marks the Romanians' return – and not only a sentimentalone – to the Europeancommunity.

In the cultural area, isolated for so many decadesfrom the dialogue with the scientific world outside, beneficialchangestake place. An impressivenumber of publishing houses and periodic publications speak to a public that is not accustomed to contradictory information. We can add to this the 141 TV channelsand broadcasting stations of all kinds which make everymassmedia consumerkeep askinghimself: where is the truth?

ROMÂNIA POLITICĂ

Pavilionul României...

... și diploma acordată Academiei Române la Expoziția Universală de la Paris, din 1900

The Romanian pavilion...

... and diploma awarded to the Romanian Academy at the Exposition Universelle of Paris, 1900

Palatul Culturii din Iași, construit în anul 1907

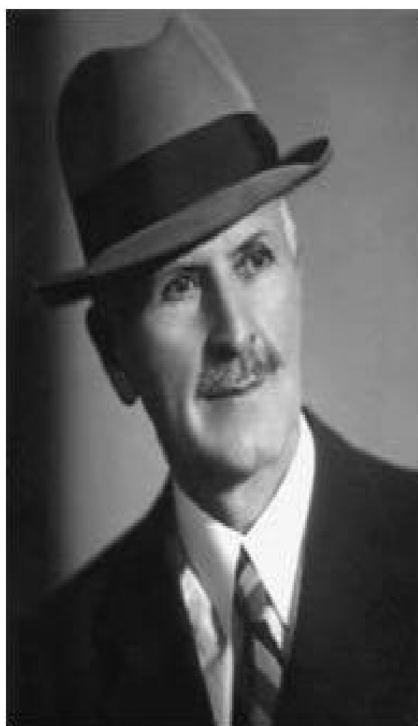
The Palace of Culture in Iași, built in 1907

Ion Nistor Ion Nistor

NicolaeBănescu NicolaeBănescu

Ovid Densusianu

Marcu Beza

Victor Papacostea (primul din dreapta), alături de ambasadorulTurciei, Suphi Tanriöver, și PetrePapacostea

Ovid Densusianu

Marcu Beza

Victor Papacostea (first from right) with Suphi Tanriöver, the TurkishAmbassador, and PetrePapacostea

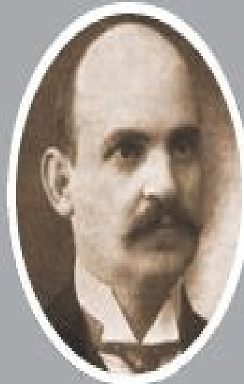
Grigore Tocilescu

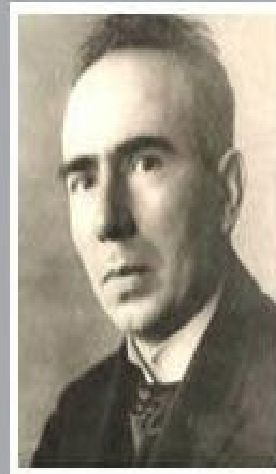
Nicolae Iorga, Doctor Honoris Causa al Universității Oxford, alături de Nicolae Titulescu *(jos)*

Grigore Tocilescu

Nicolae Iorga, Doctor Honoris Causa of Oxford University, with Nicolae Titulescu *(bottom)*

Constantin Giurescu

Vasile Pârvan

Dimitrie Gusti

Dimitrie Gusti

Banchetla pensionarealui Constantin Moisil, director al Arhivelor Statului

Festivedinner on the retirement of Constantin Moisil, Director of the State Archives

Emil Condurachi

Andrei Oțetea

Constantin Rădulescu-Motru

Emil Condurachi

Andrei Oțetea

Constantin Rădulescu-Motru

NicolaeCondiescu
şi Grigore Antipa

NicolaeCondiescuand
Grigore Antipa

Martie 1933. Solemnitatea decorării profesorului Gheorghe Marinescucu Legiuneade Onoareîn grad de comandor

March 1933. Ceremonyof presenting ProfessorGheorghe Marinescuwith the Commander-rank Legion of Honour

PetreAndrei conferenţiind la FundaţiaCarol

PetreAndrei lecturing at the Carol I Foundation

Mircea Eliade(dreapta)cu Karl GustavJung

Mircea Eliade(right) with Carl GustavJung

P. Picassoşi Tristan Tzara, în 1950

P. Picassoand Tristan Tzarain 1950

Duiliu Zamfirescu

Duiliu Zamfirescu

P.P. Negulescu (pe scaun, stânga)

Traian Săvulescu, decanul Facultăţii de Agronomie (în picioare)

Octavian Goga şi A. de Herz

P. P. Negulescu (sitting, left)

Traian Săvulescu, Dean of the Agronomy Faculty (standing)

Octavian Goga and A. de Herz

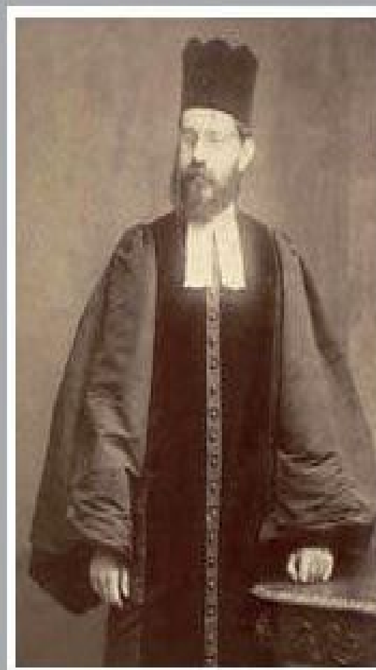
Moses Gaster Moses Gaster

Constantin Noica Constantin Noica

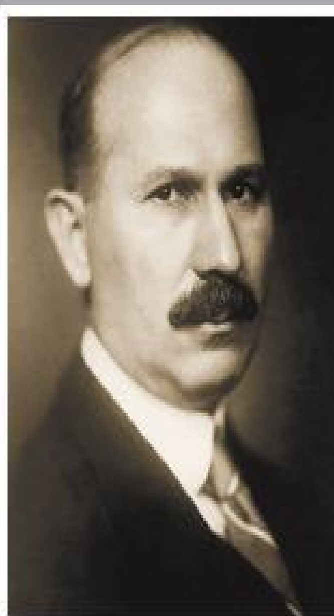
Ion Agârbiceanu Ion Agârbiceanu

Gheorghe Ionescu-Sisești

Gheorghe Ionescu-Sisești

Emil Cioran Emil Cioran

Claude Romano Claude Romano

Ioan Alexandru Brătescu-Voinești

Ioan Alexandru Brătescu-Voinești

Liviu Rebreanu, Emil Petrovici (așezat), Nichifor Crainic

Lucian Blaga rostindu-și discursul de recepție la Academie

Liviu Rebreanu, Ion Petrovici (sitting), Nichifor Crainic

Lucian Blaga delivering his acceptance speech upon his reception into the Romanian Academy

Hortensia Papadat-Bengescu

Ana Brâncoveanu, contesă de Noailles

Hortensia Papadat-Bengescu

Anna de Brancovan, Countess of Noailles

Martha Bibescu

Marthe Bibesco

RaymondPoincarécu ElenaVăcărescu
RaymondPoincaréwith ElenaVăcărescu

Nicolae Titulescu
cu Eleftherios
Venizelos

Panait Istrati

Nicolae Titulescuwith
EleftheriosVenizelos

Panait Istrati

Mihail Sadoveanuși Gala Galaction
Mihail Sadoveanuand Gala Galaction

Infantele Spanieila Academia Română, alături de Nicolae Iorga și Ion Bianu

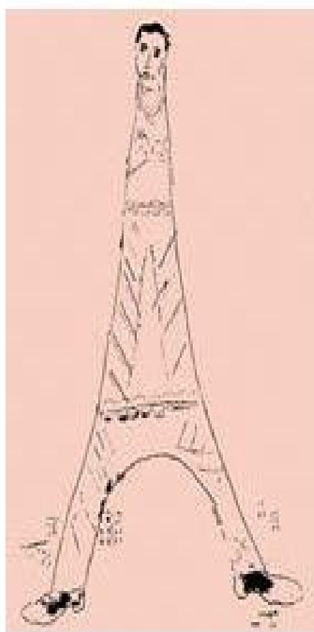
La Posada,Martha Bibescu(cu batic), lordul Lloyd George, președinteleBritish Council (cu pălărie), și George Valentin Bibescu

The Infant of Spain at the Romanian Academy, with NicolaeIorga and Ion Bianu

Marthe Bibesco(in a headkerchief), Lord Lloyd George, Presidentof the British Council (in a hat) and George ValentinBibescu, at Posada

Ilarie Voronca, desende Chagall

Ilarie Voronca, drawing by Chagall

Mihail Sebastian

Mihail Sebastian

Ion Christu, generalul Victor Dombrovski, primarul capitalei, și Maria Tănase

Victor Eftimiu și Ion Minulescu

Marcel Duchamp, Constantin Brâncuși și Tristan Tzara în 1924

Ion Christu, General Victor Dombrovski, Mayor of Bucharest, and Maria Tănase

Victor Eftimiu and Ion Minulescu

Marcel Duchamp, Constantin Brâncuși and Tristan Tzara in 1924

GeorgeCoceacu PabloCasals

CellaDelavrancea

GeorgeCoceawith PabloCasals

CellaDelavrancea

NicolaeLeonard în opereta *Orfeu în infern*

NicolaeLeonardin the operetta *Orpheus in the Underworld*

Anatol Vieru

Anatol Vieru

Ionel Perlea

Ionel Perlea

SergiuCelibidache

SergiuCelibidache

George Enescu cu tânărul său elev Dinu Lipatti

De la stânga: George Enescu, Jacques Thibaud, George Georgescu

George Enescu with his young student Dinu Lipatti

Left to right: George Enescu, Jacques Thibaud, George Georgescu

Albert Einstein (al treilea de la stânga din primul rând), George Oprescu (primul din stânga, în picioare) și Nicolae Titulescu (al cincilea de la dreapta din ultimul rând), împreună cu ceilalți membri ai Comisiei de cooperare intelectuală internațională de pe lângă Societatea Națiunilor

Albert Einstein (third from left in the first row), George Oprescu (first from left, standing) and Nicolae Titulescu (fifth from right in the last row) with the other members of the Commission for International Intellectual Cooperation at the League of Nations

Corala Andrei Sagunadin SUA

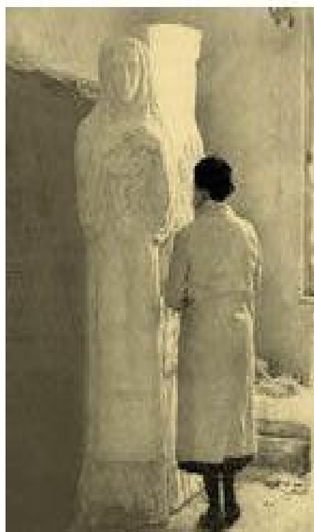
Andrei Şaguna Choir in the US

Aurora Cocăneanu, actriță

Actress Aurora Cocăneanu

Milița Petrașcu lucrând la statuia EcaterineiTeodoroiu

Milița Petrașcu working on Ecaterina Teodoroiu's statue

ElenaChrissoveloni,căsătorităa doua oară cu PaulMorand

HйlиneChrissoveloni,married to Paul Morand

Basulrus Fiodor Saliapinla sosireaîn Garade Nord

ValentinBibescula Moscova,cu ocazia unui miting aviatic

Anton Bibescucu soția Elisabeth, născutăAsquith

RussiarbassFyodor Shalyapinon his arrivalto the North RailwayStation in Bucharest

ValentinBibescuat a Moscow air show

Antoine Bibescowith wife Elisabeth,born Asquith

Henri Focillonîn timpul vizitei la București

Henri Focillonduring his visit to Bucharest

Abatele ceh Metode˘j Zavoral

CzechPriestMetode˘j Zavoral

Emmanuelde Martonne într-o conferință la București

Celebrul Hotel Negrescodin Nisa, creațiaunui român

Singurullaureat român al Premiului Nobel, GeorgeEmil Palade

Emmanuelde Martonne during a conferencein Bucharest

Thefamous Negresco Hotel in Nice – a Romanianinvestment

GeorgeEmilPalade, the only Romanian holder of the Nobel Prize

17 mai 1915. Manifestație de simpatie față de Italia, intrată recent în război de partea Antantei, la care participă conducătorii Acțiunii Naționale, compusă din fruntași politici din diverse partide: Ionaș Grădișteanu, Take Ionescu, Nicolae Filipescu, preotul Vasile Lucaciu, dr. C. Istrati, Constantin Argetoianu, Nicolae Xenopol, prof. dr. Thoma Ionescu, C.G. Costa-Foru.

17 May 1915: Manifestation of sympathy with Italy, which had recently joined the war on the Entente side. The participants are leaders of the National Action movement, made up of prominent politicians from different parties: Ionaș Grădișteanu, Take Ionescu, Nicolae Filipescu, Priest Vasile Lucaciu, Dr. C. Istrati, Constantin Argetoianu, Nicolae Xenopol, Prof. Dr. Thoma Ionescu, C.G. Costa-Foru.

Tristan Bernard cu Anton Bibescu

Tristan Bernard and Antoine Bibesco

În iunie 1916 socialiștii se pronunțau împotriva războiului.

In June 1916 Romanian Socialists manifested against the war.

Pictorul francez Edouard Vuillard făcându-i portretul lui Elisabeth Bibescu

French artist Edouard Vuillard painting Elisabeth Bibesco's portrait

Cu muzica în frunte, trupele române trec munții Carpați.

Romanian troops crossing the Carpathian Mountains led by the musical band.

Caricatură din revista *Furnica* nr. 38 din 12 mai 1915 satirizând ofertele celor două tabere combatante pentru intrarea României în razboi

Cartoon in *Furnica* magazine of 12 May 1915 ridiculing the offers the two belligerent sides made Romania to lure her into the war

Trupe române trecând Dunărea în timpul Operațiunii Flămânda, 1916

Romanian troops crossing the Danube during the Flămânda Offensive, 1916

Ultimul consul austro-ungar la Galați

The last Austro-Hungarian Consul in Galați

Soldații germani la Rupea

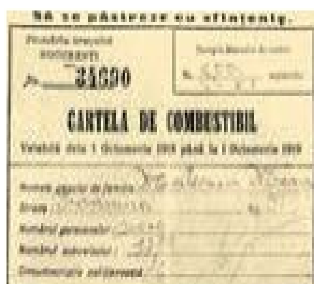
German soldiers in Rupea

Prizonieri români într-un lagăr din Germania jucând piesa lui Ion Luca Caragiale *D'ale carnavalului*

Romanian prisoners in a German camp playing Ion Luca Caragiale's *A Carnival Night*

Să se păstreze cu sfinţenie.

No 31690

CARTELA DE COMBUSTIBIL

Cartelă pentru combustibil utilizată în Bucureşti sub ocupaţia germană

Fuel card used in Bucharest under German occupation

Feldmareşalul August von Mackensen în Bucureşti

Trupe germane defilează prin faţa Casei Capşa.

Mackensen în vizită la Curtea de Argeş

Field Marshal August von Mackensen in Bucharest

German troops marching by Capşa House

Mackensen visiting Curtea de Argeş

GeneralulConstantin Prezan,șeful marelui cartier general român

GeneralConstantin Prezan,Chief of the GeneralStaff of the RomanianArmy

1 aprilie 1917. Înmormântareala Sofiaa colonelului GeorgeNaumescu, mort în spitalul din acestoraș ca prizonier de război; el comandase Regimentul2 Roșiori, în timpul șarjei de la Prunaru.

Piloții români și francezi...

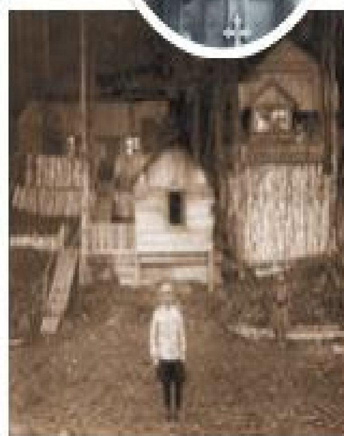
... și obuziere pe frontul din Moldova

Sofia, 1 April 1917. Funeralsof Colonel GeorgeNaumescu, who died in one the local hospitalsas a war prisoner. He had commanded the SecondCavalry Regimentduring the cavalrychargein Prunaru.

Romanianand French pilots…

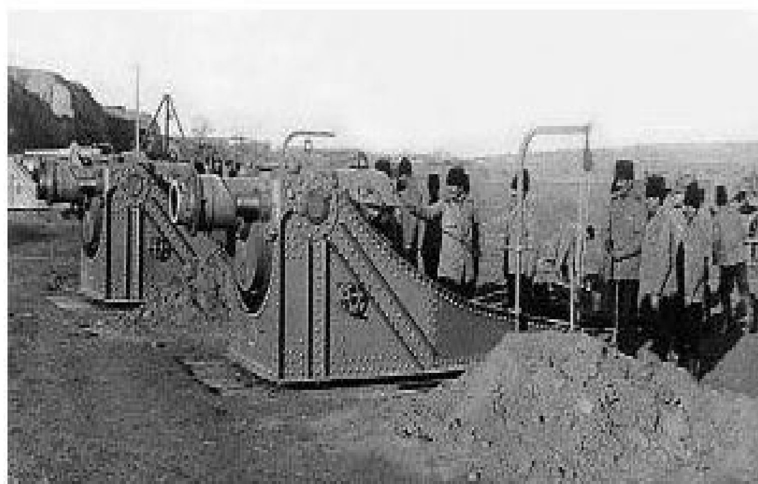
… and mortars on the Moldavian front

Postde comandă al armatei române

Commanding station of the Romanian Army

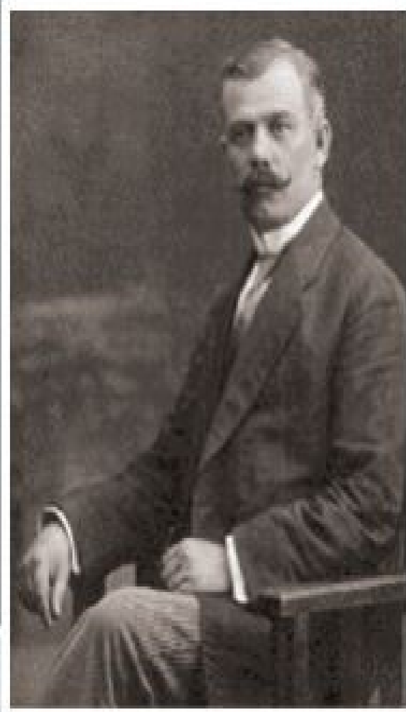

Istoricul Alexandru I. Lapedatu a fost delegat să însoțească al doilea transport, care includea și bunuri culturale.

Trenul care a transportat tezaurul României la Moscova

Historian Alexandru I. Lapedatu was commissioned to accompany the second transport, which included cultural assets.

The train carrying the Romanian treasure to Moscow

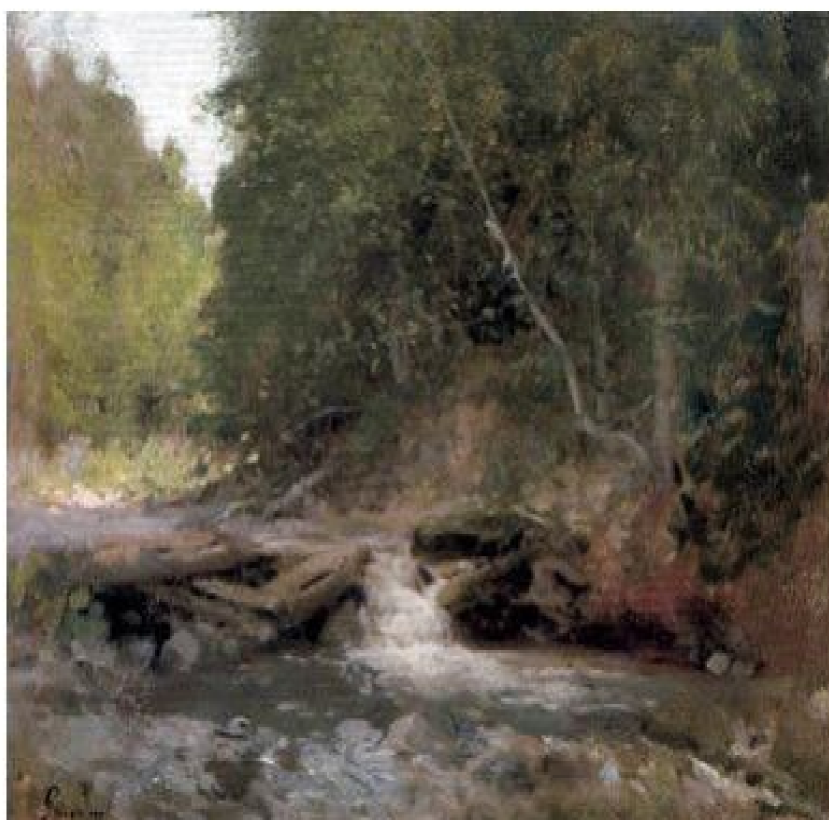

Generalul-locotenent Aleksandr Aleksandrovici Mosolov, șeful cancelariei ministeriale a Curții Imperiale, cel care a semnat pentru Rusia procesul-verbal cu privire la transmiterea tezaurului

General Alexander Alexandrovich Mosolov, chief of the Chancery of the Ministry of the Imperial Court, who signed the treasure transfer protocol on behalf of Russia

Lucrările lui Nicolae Grigorescu au făcut parte din Tezaurul României dus spre păstrare în anul 1917 în Rusia, în timpul Primului Război Mondial care au fost restituite în anul 1956

Peisaj cu turmă de oi

Puntea ruptă

Nicolae Grigorescu's works were part of the Treasury of Romania sent to Russia in 1917, during the First World War. wich were given back in 1956

Landscape with sheep

Broken bridge

Familiaregală părăsindcapitala, noiembrie 1916

Royalfamily leavingBucharest in November 1916

Coloanăde refugiaţi ajunsăde trupele germane

CruceaRoşie (grup de medici militari români, între careşi dr. Ioan Cantacuzino, marcat cu X)

Refugeescaught by Germantroops

TheRedCross (group of Romanian army physicians, among them Dr. Ioan Cantacuzino, marked with an X)

Între 1916–1918, Iașiul a jucat rolul de „capitală de război". Regele Ferdinand, regina Maria și mitropolitul Pimen Georgescu la ieșirea din catedrala mitropolitană, Iași, 1916

In 1916–18 the city of Iași was the "war capital" of Romania. King Ferdinand, Queen Marie and Metropolitan Bishop Pimen Georgescu getting out of the Metropolitan Cathedral in Iași, 1916

Ministrul armamentului din Franța, Albert Thomas, în vizită pe frontul românesc

Albert Thomas, French Minister of Armament visiting the Romanian front

Locotenent-colonel Ion Antonescu

Lt. Col. Ion Antonescu

Ofițeri români alături de prizonieri de alte naționalități, în Germania

Generalul Eremia Grigorescu și generalul Henri M. Berthelot (dreapta)

Mareșalul Joseph Joffre inspectează unități ale armatei române.

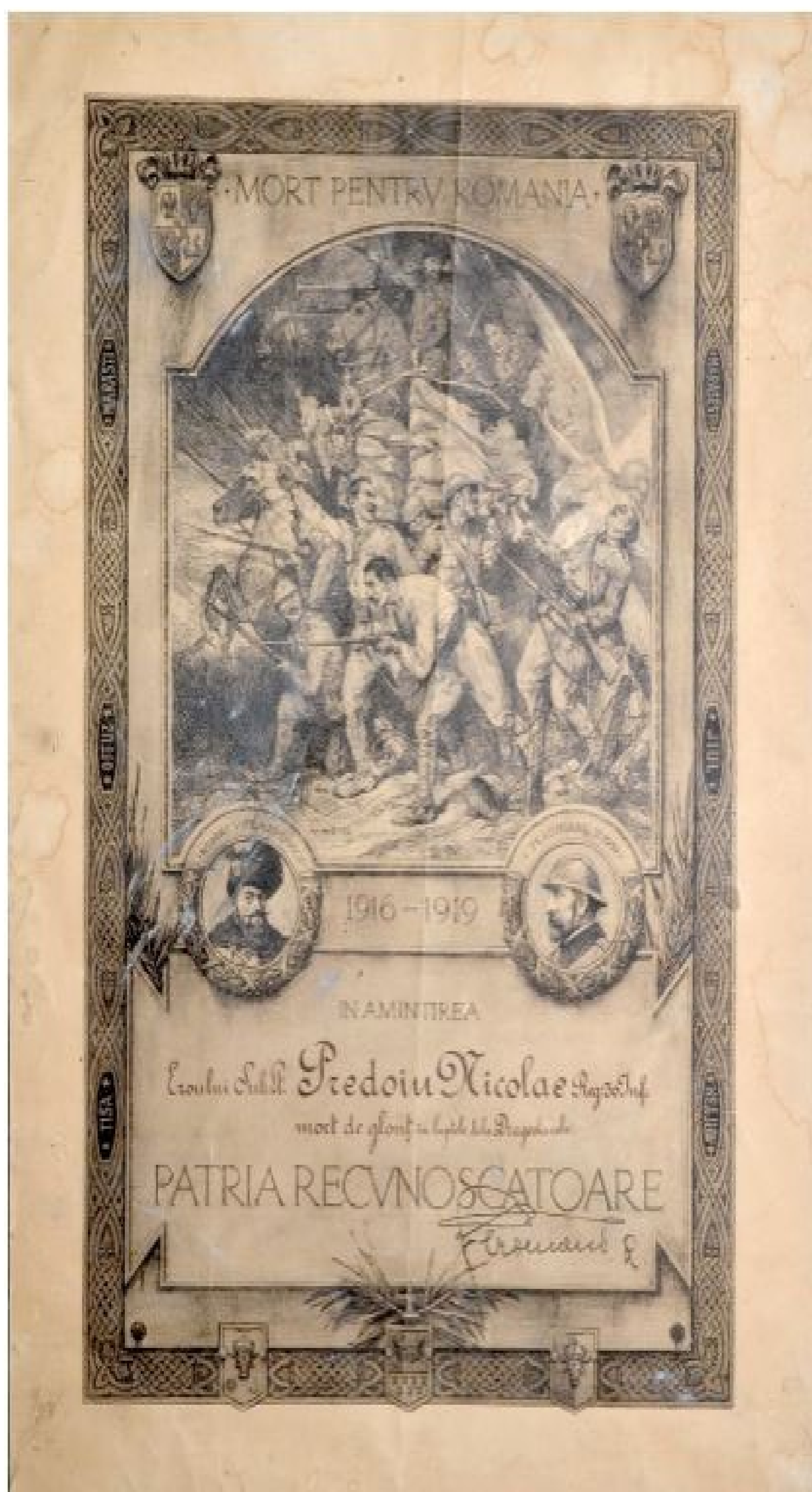
Obuziere în cimitirul de la Mărășești

Romanian officers with prisoners of other nationalities in Germany

General Eremia Grigorescu and General Henri M. Berthelot (right)

Marshal Joseph Joffre inspecting units of the Romanian Army

Mortars in the Mărășești cemetery

Diplomă în amintirea eroului

Diploma in memory of a hero

Trupe române pe frontul de la Mărășești, în 1917

Bombardier german doborât

Romanian troops on the Mărășeștifront, 1917

Shot down German bomber

Ion Pillat și generalul francez Vouillemin

Regimentul 32 Mircea

Ion Pillat and French General Vouillemin

32nd Mircea Regiment

Ofițeri români și francezi la Onești, în 1917

10 mai 1917, Iași. Solemnitateadecorării ofițerilor francezi, membri ai Misiunii Militare Franceze în prezențagen. Henri Mathias Berthelot

Romanianand Frenchofficers in Onești, 1917

10 May 1917, Iași. French officers of the FrenchMilitary Mission are decorated in the presenceof Gen. Henri Mathias Berthelot.

Scenede luptă din campania anului 1917

Battle scenes from the 1917 campaign

Răniți în spitale

1917, august. Regina Maria și regele Ferdinand vizitează spitalul din Căiuți.

Wounded soldiers in hospitals

1917, August. Queen Marie and King Ferdinand visit the Căiuți hospital.

ReginaMaria și principeleCarol pe front

Reginași principele Nicolaela o manifestareîn sprijinul orfanilor de războila Iași, în 1918

RegeleFerdinandI împreunăcu regina Maria decorând militarii care au luptat la Mărășești

QueenMarie and PrinceCarolon the front

QueenMarie and PrinceNicholasduring an activity dedicated to the war orphansin Iași,1918

King FerdinandI and Queen Marie decorating soldiers who had fought at Mărășești

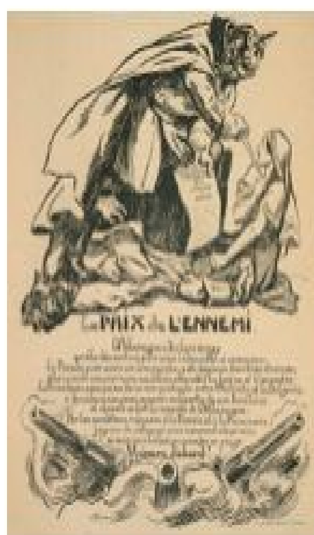

ReginaMaria în locomotiva trenului careurma săreaducăfamilia regalăromână la București

Queen Marie on the engine of the train that brought the royal family back to Bucharest

Colonelul JosephW. Boyle, implicat în drama evacuării tezaurului Românieila Moscova

Colonel JosephW. Boyle, involved in the evacuation of the Romaniantreasure to Moscow

Caricaturăpolitică franceză: kaizerul german, cu piciorul pe cadavrulunui rus (Rusia)amenințăcu un pumnal o femeie (România)săsemnezetratatul de pace.

Frenchpolitical caricature: GermanKaiser pointing a dagger at a woman (Romania), while showing her the 'Traité de Paix' and stepping on a dead man (Russia)

Momentul semnării Păciide la București

Revenireafamiliei regale la Bucureștiîn două imagini

Signingthe Peace Treatyof Bucharest (1918)

The royal family returning to Bucharest,in two images

Mare manifestație populară la Chișinău în favoarea revoluției antițariste, 10 martie 1917

La 20–27 octombrie 1917, la Chișinău a fost convocat Congresul militarilor moldoveni, care a proclamat autonomia teritorială și politică a Basarabiei în componența Republicii Federative Ruse. Delegații congresului...

Mass demonstration supporting the anti-Tsarist revolution, Chișinău, 10 March 1917

A congress of Moldavian Military convened in Chișinău on 20–27 October 1917, which proclaimed Bessarabia's territorial and political autonomy within the Russian Federative Republic. The delegates to the Congress...

... și casa eparhială din Chișinău, locul în care a avut loc congresul

... and the Bishop's house in Chișinău where the Congress assembled

Clădirea Sfatului Ţării

Deputaţii Sfatului Ţării, 27 noiembrie 1918. În mijlocul lor, generalul A. Văitoianu, comisarul militar al Basarabiei

Building of the National Council

National Council deputies, 27 November 1918. In their middle is General A. Văitoianu, Military Commissioner in Bessarabia

Actul Unirii votat de Sfatul Țării

Familiaregală a Românieila serbarea unirii Basarabiei(Iași, 30 martie 1918)

The Union Act voted by the National Council

Romanianroyal family celebrating the union of Bessarabiaand Romania(Iasi, 30 March 1918)

Comisiede negocieri româno-rusă

Romanian-Russian negotiating commission

27 martie 1918, după votul de unire al Sfatului Țării. O parte dintre deputații moldoveni, cu reprezentanții guvernului și armatei române

27 March 1918, after the vote castin favour of the unification by the National Council. Moldavian deputieswith representatives of the Romanian Government and Army

Ministerul Basarabiei (casaHerța), Chișinău, în perioadainterbelică

Ministry for Bessarabia (HertsaHouse),Chișinău, interwar period

Consiliul Directorilor Generali, primul guvern al Republicii Democratice Moldovenești

Council of General Directors, the first government of the Moldavian Democratic Republic

Primăriaorașului Chișinăuîn perioada interbelică

Trupe române în Basarabia

ChișinăuCity Hall in the interwar period

Romaniantroops in Bessarabia

Mitropolitul Vladimir de Repta, unul dintre artizanii reunirii Bucovinei cu țara, care a devenit senator și, ca decan de vârstă, primul președinte al Senatului României Mari și membru de onoare al Academiei Române

Congresul Unirii Bucovinei la Palatul Mitropolitan din Cernăuți. Iancu Cavaler de Flondor vorbind în prezența mitropolitului Repta, a generalului Zadik și a celorlalte autorități locale

Metropolitan Bishop Vladimir Repta, one of the architects of Bukovina's unification with Romania, who became a senator and, as the oldest member of the Senate of Greater Romania, its first President, as well as a honorary member of the Romanian Academy.

Union Congress in the Metropolitan Bishop's Palace of Cernăuți. Iancu Flondor speaking in the presence of Metropolitan Bishop Repta, General Zadik and other local officials

La 14/27 octombrie 1918, din inițiativa lui Iancu Flondor...

On 14/27 October 1918, on the initiative of Iancu Flondor...

... și Sextil Pușcariu s-a organizat la Cernăuți Marea Adunare Națională Română.

... and Sextil Pușcariu, the Great National Assembly of the Romanians was organised in Cernăuți.

Episcopul Iuliu Hossu citeşte Rezoluţia Adunării Naţionale de la Alba Iulia.

Adunarea Naţională de la Alba Iulia, 1 decembrie 1918

Ţăranii transilvăneni manifestând pentru unire

Bishop Iuliu Hossu reading the Resolution voted by the Alba Iulia National Assembly

Alba Iulia National Assembly that decided the unification of Transylvania with the Romanian Kingdom, 1 December 1918

Transylvanian peasants demonstrating in favour of the unification

Delegaţia românilor ardeleni care a tratat cu István Tisza condiţiile impuse prin Declaraţia de la Oradea din 12 octombrie 1918

The delegation of Transylvanian Romanians who negotiated with István Tisza the conditions imposed by Oradea Declaration of 12 October 1918

Vasile Lucaciu

Vasile Lucaciu

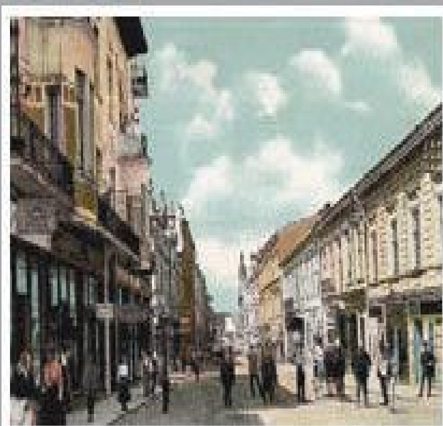

Iancu Flondor și generalul Iakob Zadik anunță votarea Unirii.

Divizia 8 defilează la Colomeea, azi în Ucraina.

Iancu Flondor and General Iakob Zadik announce the Union has been voted.

8th Division marching in Kolomeea, present-day Ukraine

Stradă în centrul Cernăuților

Central street in Cernăuți

Membrii Consiliului Dirigent al Transilvaniei împreunăcu alți câțiva fruntași ardeleni (de la stânga la dreapta – în față: Alexandru Vaida-Voevod, Ștefan Cicio-Pop, Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Aurel Vlad; în spate: Augustin Pordea, Iosif Jumanca, Romul Boilă, Ioan Suciu, Victor Bontescu, LaurențiuOancea, Ștefan Haliță, Aurel Lazăr, Emil Hațieganu, Ioan Flueraș)

Delegațiadin Transilvaniacare a înmânat actul unirii regelui Ferdinandîn 1918 (VasileGoldiș, Miron Cristea, Iuliu Hossu, Alexandru Vaida-Voevodși Caius Brediceanu)

Members of the Directory Council of Transylvaniawith a few other Transylvanian Romanianleaders. Left to right: first row – Alexandru Vaida-Voevod, Stefan Cicio-Pop, Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Aurel Vlad; secondrow – Augustin Pordea, Iosif Jumanca, Romul Boilă, Ioan Suciu, Victor Bontescu, Laurențiu Oancea, Ștefan Haliță, Aurel Lazăr, Emil Hațieganu, Ioan Flueraș

The Transylvanian delegateswho handed King Ferdinand the Union Act in 1918 (VasileGoldiș, Miron Cristea, Iuliu Hossu, Alexandru Vaida-Voevodand CaiusBrediceanu)

Autoportret al lui SamoilăMârza. Fotograf român, cunoscutmai ales pentru realizarea singurelorclişee fotografice care surprind Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia din 1 decembrie1918.

Albumul oferit lui NicolaeIorga se găseştela Biblioteca AcademieiRomâne din Bucureşti.

Self-portrait of SamoilaMârza. Romanian photographer, he is best known for taking the only photos of the Great National Assembly at Alba Iulia on December1, 1918

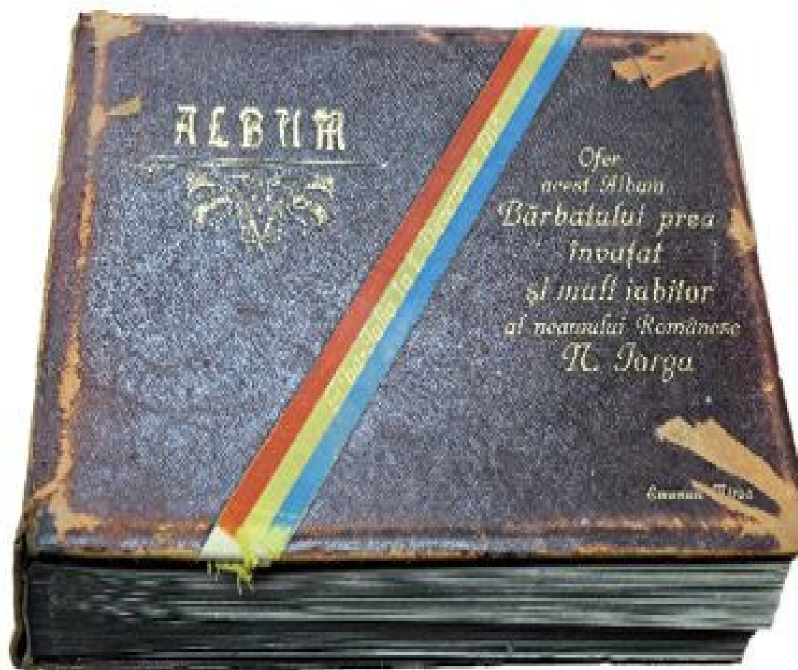
The album offered to NicolaeIorga is found at the Libraryof the RomanianAcademy in Bucharest.

Aparatul de fotografiat cu trepied pe care SamoilăMârza l-a cumpărat în adolescenţă,în schimbulunei perechi de boi, şi pe careavea să-lfoloseascătimp de 60 de ani seaflă astăzi la Muzeul Naţional din Alba Iulia, alături de mai multe plăci fotografice.

The camerathat SamoilăMârza bought when he was a teanager, paying it with a pair of oxen, and wich he would use for 60 yearis now at the National Museum of Alba Iulia, together with some photo plates

Suveranii Ferdinand şi Maria primesc defilarea trupelor române la Oradea.

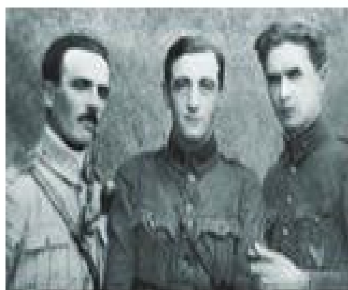
Intrarea trupelor române în Transilvania, Cluj, 1918

Trupe române ocupând Budapesta, 1919

King Ferdinand and Queen Marie watching the parade of the Romanian troops in Oradea

Romanian troops enter Transylvania, Cluj, 1918.

Romanian troops occupying Budapest, 1919

Trei ofiţeri români la Budapesta, în august 1919: P. Bucoveanu, Ed. Fischer şi Radu Beller

Three Romanian officers in Budapest, August 1919: P. Bucoveanu, Ed. Fischer and Radu Beller

Volume cu credențialedate delegaților la Alba Iulia

Volumescontaining the credentialsgiven to the delegatesto Alba Iulia Assembly

Un grup de membri ai delegațieiRomâniei la Conferința de Pace de la Paris

Militari români la Viena

R.W. Seton-Watson alături de Octavian Goga și G.M. Trevelyan

Membersof the RomanianDelegation at the ParisPeace Conference

Romanianmilitary men in Vienna

R.W. Seton-Watson with OctavianGoga and G.M. Trevelyan

Vizita regelui Ferdinand și a reginei Maria la Alba Iulia, 1919 (ANR, colecția Fototecă, FI 3362)

King Ferdinandand QueenMarie visiting Alba Iulia, 1919

14 iunie 1920, palatul Trianon de la Versailles. Semnarea Tratatului de pace care confirmă unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Maramureșului, Bucovinei și Basarabiei cu România

14 June 1920, Grand Trianon Palace in Versailles. The Peace Treaty of Trianon is signed. It sanctions the union of Transylvania, Banat, Crișana, Maramureș, Bukovina and Bessarabia with Romania.

Mormântul Eroului Necunoscut din Parcul Carol

The Tomb of the Unknown Hero, Carol Park, Bucharest

Generalul francez Victor Pétin la mormântul soldaților francezi căzuți în România

French General Victor Pétin at the Tomb of the French soldiers who died in Romania

Sabina Cantacuzino la o ceremonie în fața mausoleului ridicat la Mărășești în amintirea celor căzuți

Sabina Cantacuzino at a ceremony in front of the Mărășești Mausoleum erected in honour of the dead

Imagine din timpul lucrărilor pentru înălțarea Catedralei Încoronării de la Alba Iulia...

... și o imagine contemporană a catedralei

Coroana de Oțel a regelui Carol I pe care a purtat-o și regele Ferdinand I al României la Încoronarea de la Alba Iulia în 1922

Building site of the Coronation Cathedral in Alba Iulia...

... and the Cathedral today

Steel Crown of King Carol I of Romania, worn also by King Ferdinand I on his coronation as the sovereign of Romania, in Alba Iulia in 1922

Momentul solemn al încoronării

The solemnity of the coronation

Stema Regatului României întregite

Coat of arms of the Kingdom of Greater Romania

Ion I.C. Brătianu, în trăsură cu generalul Gh. Mărdărescu, se îndreaptă către ceremonia de încoronare desfăşurată la Alba Iulia.

Ion I.C. Brătianu with General Gh. Mărdărescu in a carriage heading to the coronation ceremony in Alba Iulia

Maria, regina tuturor românilor

Queen Marie of all Romanians

Regele tuturor românilor, Ferdinand I

King Ferdinand of all Romanians

După moartea regelui Carol I, tronul regatului a revenit nepotului său, Ferdinand, căsătorit cu principesa Maria din familia regală britanică. Fotografie de la logodna celor doi

Au avut șase copii, dintre care ultimul, Mircea, a murit de mic. În imagine: Marioara (n. 1900), Nicolae (n. 1907) și Ileana (n. 1909)

After Carol I's death the throne went to his nephew Ferdinand, married to Princess Marie of the British Royal Family. Picture on their engagement day

They had six children, of which Mircea, the youngest one, died in infancy. Here: Marioara (born 1900), Nicholas (born 1907), and Ileana (born 1909)

Regele Ferdinand cu Nicolae

King Ferdinand with Nicholas

Elisabeta (n. 1894) și Nicolae

Elisabeth (born 1894) and Nicholas

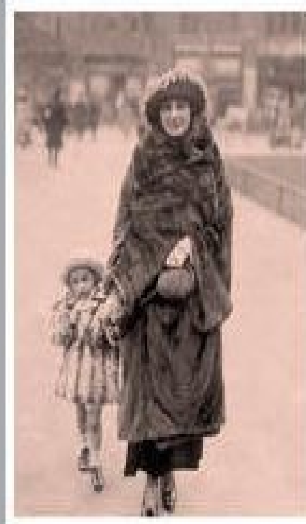
Carol, viitorul rege, în tinerețe, într-un grup de prieteni

Future King Carol II in his youth with a group of friends

Zizi Lambrino, una dintre iubirile lui, și Grigore Mircea, fiul lor

Zizi Lambrino, one of Carol's lovers, with their son Grigore Mircea

Cei doi băieți au dat mari bătăi de cap și părinților, și statului român. Nicolae la volanul unei mașini

Regina Maria, portret din tinerețe...

The two sons caused great trouble to both their parents and the Romanian State. Nicholas at the wheel of a car

Queen Marie, a youth portrait...

... și în timpul vizitei la New York (1926)

... and during her visit to New York (1926)

RegeleFerdinand, regina Maria şi prinţul Carol, 1922

Prim-miniştrii Românieişi Iugoslaviei,Ion I.C. Brătianuşi Nikola Pašic'la Bucureşti,cu ocazianunţii

Carol al II-leacu Elena

King Ferdinand, QueenMarie and PrinceCarol, 1922

PrimeMinisters of Romaniaand Yugoslavia,Ion I.C. Brătianuand Nikola Pašic'in Bucharest,at the wedding

Carol II with Helen

Regele George al Greciei şi regina Elisabeta

Carol al II-lea, Elenaşi Mihai

King George of Greece and Queen Elisabeth

Carol II, Helen and Michael

Familiile regale ale României și Iugoslaviei la nunta din 1924 dintre Marioara și Alexandru

Marioara cu copiii

La nunta principesei Ileana cu prințul Anton de Habsburg

Royal families of Romania and Yugoslavia at the wedding of Marioara and Alexander

Marioara with her children

Wedding of Princess Ileana with Prince Anton of Austria

Nicolae, principesa Irina a Greciei, Elena și Ion I.C. Brătianu

Marioara cu soțul, regele Alexandru al Iugoslaviei

Regina Maria cu principesa Ileana

Nicholas, Princess Irene of Greece, Helen and Ion I.C. Brătianu

Marioara and her husband, King Alexander of Yugoslavia

Queen Marie with Princess Ileana

Aripa centrală a Palatului Regal, așa cum arăta la începutul secolului XX

Imagini de la defilarea de 10 mai 1923

Bucharest Royal Palace at the beginning of the 20th century

The parade of 10 May 1923

Aripa din dreapta a Palatului Regal, cu sala tronului

Right wing of the Royal Palace with the Throne Hall

Aripa din stânga, fostele case Golescu

Its left wing, former Golescu Houses

Ruineleunei bisericiarmenești

Templul Evreiesc din Cluj

Ruinsof an Armenian church

JewishTempleof Cluj

Carte poștalăcu sigla Asociației sașilordin București

Statuialui Ovidiu din Constanța

Postcardwith the stamp of the Saxon Associationof Bucharest

Ovid's statue in Constanța

Miron Cristea, primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Biserica Patriarhiei Române

Miron Cristea, the first Patriarchof the Romanian Orthodox Church

Church of the Romanian Patriarchate

Hărman (județul Brașov).În biserică

Insidethe Hărman church, Brașov County

Comuna Iad, județul Bistrița-Năsăud.Gata de biserică

Iad, Bistrița-NăsăudCounty. Readyfor the church

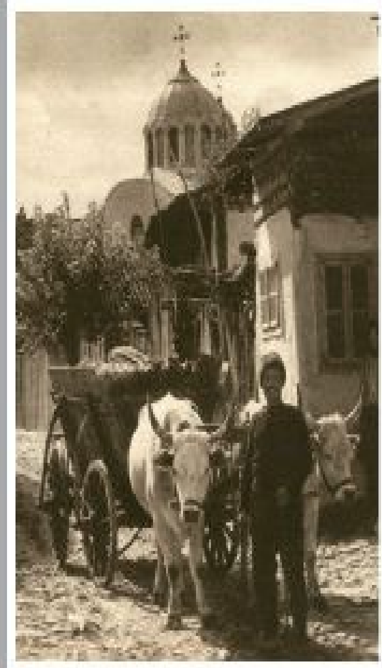
Localitatea Vâlcov de la gurile Dunării (azi în Ucraina)

Town of Vylkove in the Danube Delta (nowadays in Ukraine)

În Turtucaia (Dobrogea)

Turtucaia (Dobrudja)

Cetatea Soroca

Soroca Fortress

Președinta Uniunii Femeilor Țigănci din perioada interbelică

President of the Union of Gypsy Women in the interwar period

Membri ai comunității italiene din București

Lipoveni din deltă

Tătari din Dobrogea

Members of the Italian community of Bucharest

Lipovans from the Danube Delta

Tartars in Dobrudja

Turc din Ada-Kaleh

Turk in Ada-Kaleh

Latreierat

Țărăncidin Gorj

Bătutul porumbului

Threshing

Peasantwomen from Gorj

"Beating" the corn

Femeitorcând

Women spinning

Gr. Trancu-Iași și generalul Burileanu în vizită la o mină în Ardeal (1921)

Gr. Trancu-Iași and General Burileanu visiting a mine in Transylvania (1921)

Cărând lemne din pădure (localitatea Șant, județul Bistrița-Năsăud, 1935)

Atelier de prelucrare a lemnului

Atelier de cizmărie

Fetching wood from the forest (Șant village, Bistrița-Năsăud County, 1935)

Woodwork shop

Shoemaker's shop

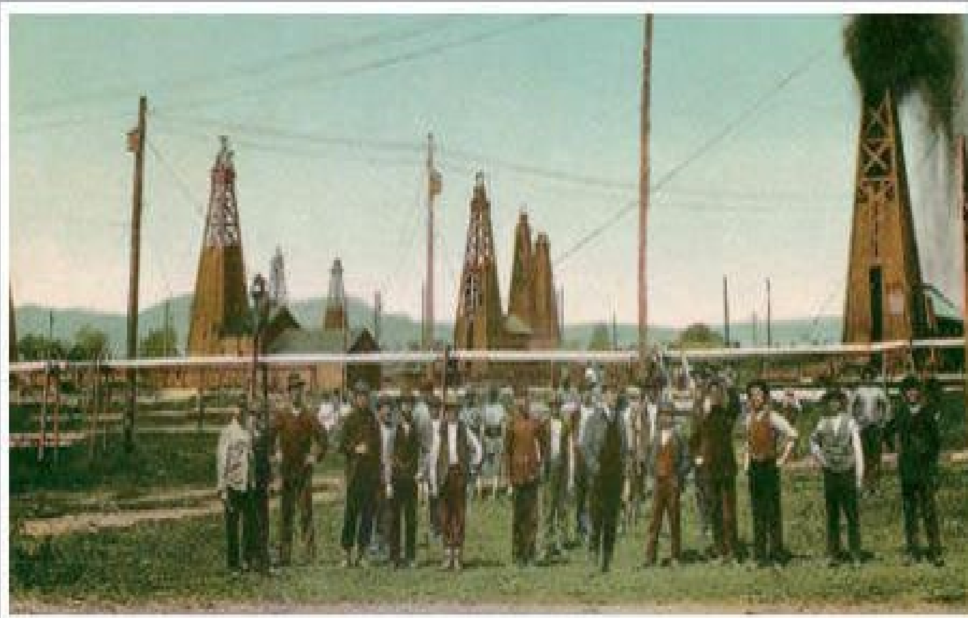

Un tren aglomerat

A crowded train

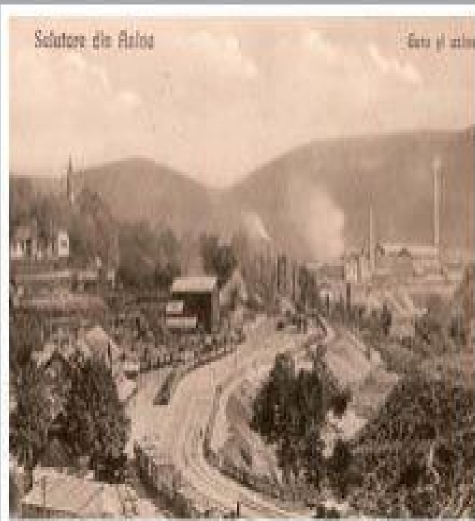

Sonde de petrol, Câmpina

Fabrică din Comarnic, proprietatea lui George Valentin Bibescu

Oil wells, Câmpina

Plant in Comarnic owned by George Valentin Bibescu

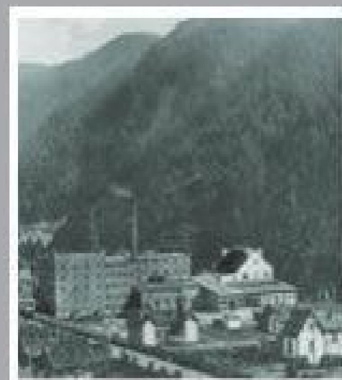
Gara și uzinele din Anina

Fabrica de ciment...

Railway station and plants in Anina

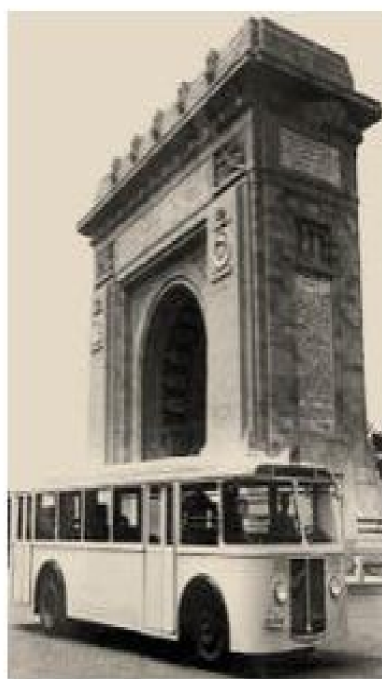
Cement plant...

... și cea de bere din Azuga

... and brewery in Azuga

Gara din Bender

Railway station in Bender

Autobuz STB în dreptul Arcului de Triumf

Tramvaie în Piața Câmpineanu

Autobuze la poalele Dealului Mitropoliei

STB (Bucharest Transport Society) bus near the Triumphal Arch

Trams in Câmpineanu Square

Buses at the foot of Metropolitan Church Hill

Avioane ale Air France, compania de transport aviatic născută în august 1933 din fosta Companie Franco-Română de Navigație Aeriană

Planes of Air France, the airline born in August 1933 of the former French-Romanian Company for Air Transport

ReginaMaria la o cantină a săracilor din Chișinău, 20 mai 1920

Vizita regelui Ferdinandși a reginei Maria la Chișinău, 1920

Queen Marie visiting a canteen for the poors in Chișinău, 20 May 1920

King Ferdinandand Queen Marie visiting Chișinău, 1920

Profesori și elevi de la școala de arte din Chișinău. În centru – directorul școlii, sculptorul Alexandru Plămădeală, autorul monumentului lui Ștefan cel Mare din Chișinău

Teachers and students of the Art School of Chișinău. In centre – the school principal, sculptor Alexandru Plămădeală who carved Stephen the Great's statue in Chișinău

Grigore Bălăceanu-Stolnicila volanul unui automobil pe străzile capitalei

Grigore Bălăceanu-Stolnicibehind the steering wheel of his car on the streetsof Bucharest

Echipajparticipant la raliul București–Paris, în capitala Franței

Un automobil în curtea Palatului Cotroceni

Inițial, Arcul de Triumf trebuia să arate astfel.

Romanianteam participating in the Bucharest–Parisrally

A car in the courtyard of the Cotroceni Palace

Thisis what the Triumphal Arch should have looked like in the beginning.

Cu măgărușul la Șosea

With the donkey in Bucharest

La începutul Șoselei Kiseleff, Muzeul Antipa

Statuia regelui Carol I, opera sculptorului croat Ivan Meštrović

Casa amiral Urseanu, devenită Observatorul Astronomic

Antipa Museum at one end of Kiseleff Road

Carol I's statue by the Croatian sculptor Ivan Meštrović

Admiral Urseanu's House, now the Astronomic Observatory

Blocul Casata, cu statuia lui Take Ionescu, dispărută după instaurarea regimului comunist. Blocul s-a dărâmat la cutremurul din martie 1977.

The Casata Building with Take Ionescu's statue (demolished after the installation of the communist regime). The building collapsed during the earthquake of March 1977.

Una dintre puținele statui rămase la locul ei: Al. Lahovary, din piața cu același nume

One of the few statues remaining on its location: Al. Lahovary in the Lahovary Square

Bulevardul Brătianu în dreptul Bisericii Italiene

Brătianu Boulevard in front of the Italian Church

Blocul ARO

ARO Building

Hotelul Ambasador

Ambasador Hotel

O altă clădire căzută pradă „reconstrucţiei" din perioada comunistă: Muzeul Simu, pe locul căruia se ridică azi blocul Eva

Another building sacrificed by the "reconstruction" fury of the communist period: Simu Museum, replaced by Eva Building nowadays

ClădireaUniversitățiide Arhitectură și Urbanism Ion Mincu

The building of Ion Mincu Universityof Architecture and Urbanism

BloculDunărea, prăbușit la cutremurul din martie 1977

FostaSalăDalles

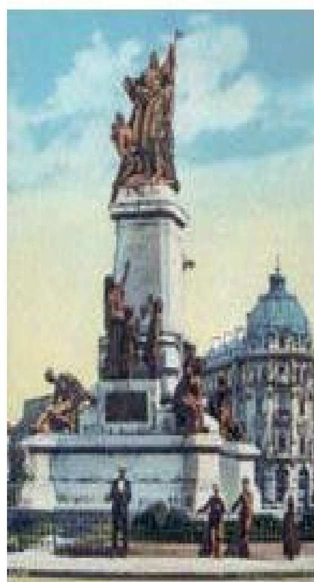
DunăreaBuilding, collapsedduring the 1977 earthquake

FormerDallesHall

Vederea aeriană a Pieței Universității; în prim-plan Biserica Rusă, apoi clădirea Palatului Suțu, azi Muzeul de Istorie a Municipiului București, Universitatea, în spatele ei blocul Dunărea, iar peste drum locul pe care s-a ridicat Teatrul Național și hotelul Intercontinental

Bird's-eye view of the University Square; in the foreground the Russian Church, further on Suțu Palace – nowadays the Bucharest Museum – the University building, behind it Dunărea Building and across them the place where the National Theatre and Intercontinental Hotel would be built

Statuia lui Ion Brătianu de la Universitate

Ion Brătianu's statue near the University

Bulevardul Brătianu în apropierea Universității

Piața Universității văzută dinspre Biserica Colței...

... și dinspre Universitate

Brătianu Boulevard near the University

University Square seen from Colțea Church...

... and from the University building

PiaţaSf. Gheorghe, unde a fost amplasată statuia Lupoaicei, dăruită de primăria Romeimunicipalităţii bucureştene

PiaţaNaţiunii, Bucureşti

Cheiul Dâmboviţei

St. GeorgeSquare, where the she-wolf statue waslocated; it was a gift from Rome'sMayor's office to Bucharest Municipality

Nation's Squarein Bucharest

DâmboviţaRiverbank

Statuialui Mihai Viteazul şi clădirea SocietăţiiGenerala ridicată peste drum de Universitate

Michael the Brave's statue and the building of GeneralaSociety acrossthe University building

Biserica Anglicană de lângă Grădina Icoanei

Anglican Church near Icoanei Garden

Casa Capșa (a doua clădire pe dreapta)

Capșa House (second building on the right)

Palatul de Justiție

Hotel Princiar, pe bulevardul Elisabeta, la intersecția cu strada Brezoianu

Intersecția dintre Strada Regală, ce urca printre Teatrul Național și hotelul Continental, și Calea Victoriei

Palace of Justice

Princiar Hotel on Elisabeta Boulevard at the crossroads with Brezoianu Street

Crossroads of Regală Street and Victoriei Road, with the National Theatre and Continental Hotel

Imaginede ansamblu a PiețeiPalatului Regal,cu clădirea FundațiilorRegaleîn centru

BloculAdriatica, Teatrul Național...

... și hotelul Continental, aflat pestedrum

General view of the RoyalPalaceSquare with the Royal Foundationbuilding in the middle

Adriatica Building, the National Theatre...

... and Continental Hotel acrossthe street

Calea Victoriei la ieșireadin Piața Palatului(fostele caseDinicu Golescu,*dreapta*); clădireadin stânga a dispărut, pe locul ei fiind scuarul de azi din fața Senatului.

Victoriei Roadat the RoyalPalace(former GolescuHouses, *right*); the building on the left has disappearedand has been replaced by the squarein front of the Senate.

Palatul Telefoanelor

TelephonyPalace

Casafamiliei Brătianu din PiațaAmzei

Brătianu Housein Amzei Square

Primăriasectoruluiverdedin bulevardul Banu Manta

City Hall of Bucharest's Green District in Banu Manta Street

CasaMarghiloman din București

Marghiloman Palace, Bucharest

Vila Minovici, București

Minovici Villa, Bucharest

Bucureștiulinterbelic era mai ales un oraș cu străzilinistite, pline de verdeață,cu casela curte. Dar a existat și o periferie a Bucureștilor, pe care primari ca Dem Dobrescu...

Interwar Bucharestwas a city with lots of quiet streetsfull of verdure, and housessurrounded by gardens. But there were also the outskirts of Bucharest,which Mayors like Dem Dobrescu...

... saugeneralul Victor Dombrovski (centru)nu au reușit să o schimbe.

... or General Victor Dombrovski (center)could not change.

Șoseaua Ștefan cel Mare...

... și imagini din mahalalele Bucureștilor

Ștefan cel Mare (Stephenthe Great) Road...

... and Bucharest's outskirts

Cernăuți: catedrala ortodoxă...

Cernăuți: Orthodox Cathedral…

... și Piața Teatrului

… and Theatre Square

Majoritatea orașelor și-au păstrat caracterul patriarhal.

Galați, imagine din port

Brăila

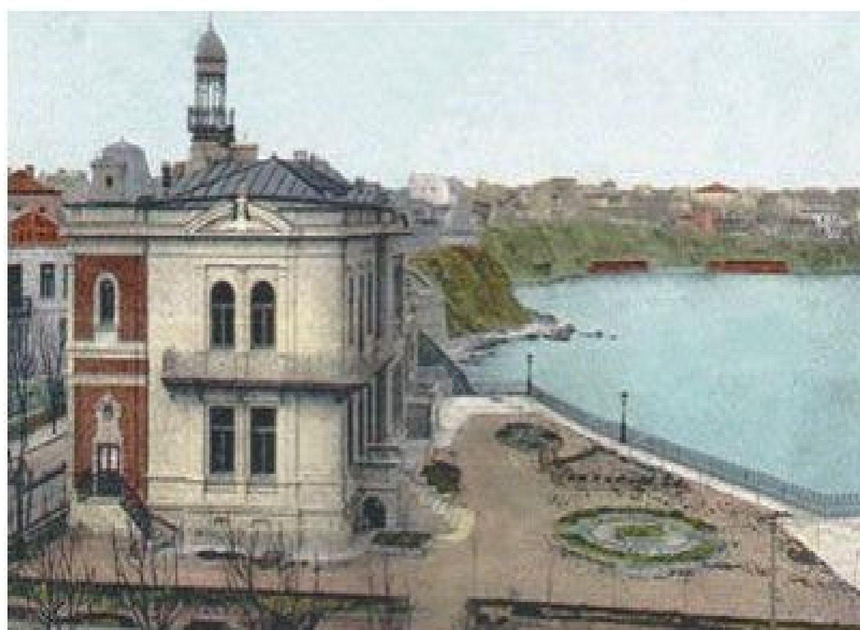
Brașov

Most towns and cities preserved their patriarchal appearance.

Galați, the harbour

Brăila

Brașov

Palatul Sturdza din Constanța

Primăria din Cernăuți

Imagine din Arad

Sturdza Palace in Constanța

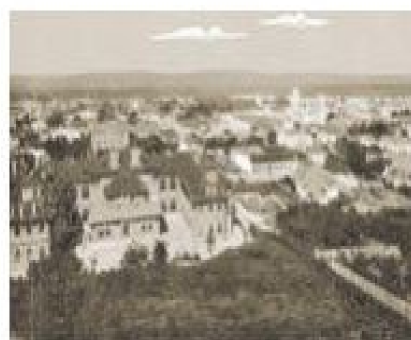
Cernăuți City Hall

View of Arad

Pitești

Pitești

RaliuChișinău–Hîncești,1929

Imagine de epocă a conacului lui Manuc Bei din Hîncești,azi RepublicaMoldova. În 1935, o rudă a familiei Manuc (Mârzaian)a donat castelulCaseiRegale române.

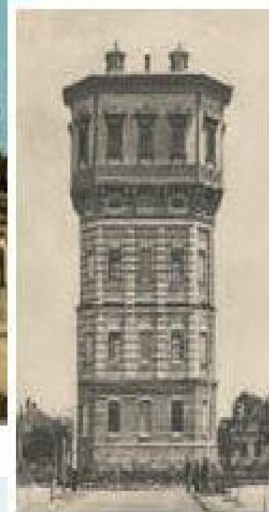
RallyChișinău–Hîncești,1929

Historicimage of Manuc Bey's mansion, in Hîncești, present-dayRepublic of Moldova. In 1935 a relativeof the Manuc (Mârzayan)family donated the castleto the RoyalHouseof Romania.

Teatrul Național din Chișinău în perioada interbelică, fosta Casă a Întrunirilor nobilimii basarabene, azi cinematograful Patria-Loteanu

Interwar building of Chișinău's National Theatre, former House of Assembly of the Bessarabian nobility, today Patria-Loteanu cinema

Castelul de apă, Chișinău

Water tower, Chișinău

Centrul Chișinăului, anii 1920

Center of Chișinău, 1920s

Catedrala Sfinții Împărați Constantin și Elena, Bălți

Sfințirea catedralei, la care au participat regele Carol al II-lea și marele voievod Mihai, Bălți, 2 iunie 1935

St. Constantine and Helene Cathedral, Bălți

Consecration of Cathedral with the participation of King Carol II and Great Voivode Michael, Bălți, 2 June 1935

Secvenţăde la inaugurareapodului de la Tighina, 1935

RegeleCarol al II-lea, Mihai şi Gheorghe Tătărescuîn vizită la cetatea Hotin (azi în Ucraina),1935

Photo taken at the opening of Tighina bridge, 1935

King Carol II, Michael, and Gheorghe Tătărescuvisiting Khotyn Fortress (present-dayin Ukraine),1935

Procesiune religioasă pe Calea Victoriei

Religious procession on Victoriei Road

Apă sfinţită

Mitropolitul Pimen al Moldovei la o slujbă de comemorare pentru voievodul Alexandru cel Bun

Punerea pietrei de temelie la biserica Sf. Elefterie

Moaştele Sf. Dumitru, protectorul Bucureştilor, la patriarhie

Relics of St. Demetrius, patron of Bucharest, in the Metropolitan Church

Holy water

Metropolitan Bishop Pimen of Moldavia during a memorial service for Prince Alexander the Good

Laying the foundation stone of St. Eleutherius Church

Minunea
de la Maglavit

Credincios rugându-se la un altar în pădure, la mânăstirea Hurezi, județul Vâlcea

Miracle at Maglavit

Praying in front of a forest altar near Hurezi Monastery, Vâlcea County

Petrache Lupu, ciobanul predicator, vorbind pelerinilor

Petrache Lupu, the preacher shepherd, speaking to the pilgrims

După Unire, greco-catolicii și-au păstrat toate drepturile.

After the Union, Greek-Catholics preserved all their rights.

Mitropolitul greco-catolic al Blajului, Nicolescu, și episcopul Lugojului, Bălan

Greek-Catholic Bishop Nicolescu of Blaj, and Bishop Bălan of Lugoj

Catedrala greco-catolică din Blaj la alegerea noului mitropolit unit al Ardealului, 1932

Greek-Catholic Cathedral in Blaj during the election of the United Metropolitan Bishop of Transylvania, 1932

Arhiepiscopul Cisar la cimitirul catolic din București, de Ziua Morților, 2 octombrie 1931

Archbishop Cisar in the Catholic Cemetery of Bucharest on the Day of the Dead, 2 October 1931

Catedrala catolică Sf. Iosif din București: nunțiul apostolic Angelo Maria Dolci și arhiepiscopul Cisar (cu mitră)

St. Joseph Catholic Cathedral in Bucharest: the Apostolic Nuncio Angelo Maria Dolci and Archbishop Cisar (with a mitre)

Asistență medicală pentru copii

Medical assistance for children

Spitalul de Urgență...

... și imagine din interior

Așezământul Principesa Elena

The Emergency Hospital...

... and inside view

Princess Helen Foundation

Mașina Salvării

Ambulance

Ședințăde ultraviolete

UV session

Bazarde binefacereorganizat la palatul Cotroceni

Charity bazaarat Cotroceni Palace

Colonie de copii la mare

Children summercamp at the seaside

Caravană pentru educație sanitară

Adăpost pentru cei fără locuință

Sanitary education truck

Shelterfor homeless people

Cursuri de vară pentru învăţători organizate la Braşov, iulie 1932

Functionarii Ministerului Educaţiei în uniforme ale Frontului Renaşterii Naţionale

Ceremonie străjerească la Liceul Gheorghe Lazăr

Copii pregătindu-se să plece în tabără

Summer courses for teachers, Braşov, 1932

Employees of the Ministry of Education in uniforms of the National Renaissance Front

"Little Guards" ceremony at Gheorghe Lazăr Highschool

Children getting ready to leave for the camp

Cercetaşi la cursuri de apărare civilă

Scouts in civil defence courses

Ceremonia străjerilor la Liceul Dimitrie Cantemir

"Little Guards" ceremony at Dimitrie Cantemir Highschool

Începe un nou an școlar.

A new school year begins.

Promoție de elevi ai Liceului Matei Basarab

Eleve de la Școala Centrală

Inaugurarea Săptămânii Copilului

Graduation class of Matei Basarab Highschool

Pupils of Girls' Central Highschool

Inauguration of Children's Week

Curs practic de gospodărie la școala din Cocioc, județul Ilfov

Housekeeping and husbandry class at Cocioc School, Ilfov County

România interbelică oferea o paletă largă de tipuri umane și sociale un fascinant spectacol al străzii.

Grigoraș Dinicu împreună cu fiii

Vânzător de sorcove

Atelier din Vatra Luminoasă unde lucrau orbi

Interwar Romania displayed a wide range of human and social types a fascinating world.

Grigoraș Dinicu with his sons

Seller of sorcovas (traditional sticks adorned with artificial flowers and carried by children on New Year's Day to congratulate people)

Workshop for blind people in Vatra Luminoasă neighbourhood

Comisionari în fața hotelului Continental

Errand boys in front of Continental Hotel

Muncitori din Mediaș, anii 1930

Workers in Mediaș, 1930s

Meşteşugari pe cheiul Dâmboviţei

Handicraft men on Dâmboviţa Riverbank

Deţinuţi într-un atelier de la penitenciarul Văcăreşti

Prisoners in a workshop in Văcăreşti Penitentiary

Coşar la lustragiu

Atelier de cizmărie în aer liber

Vânzare de plăcinte calde

Chimney sweeper at the shoeshiner

Open-air shoemaker's shop

Selling hot pies

„Ia porumbelul cald!"

Societatea de Cultură Macedoromână, 28 iunie 1930, București

Taraf de lăutari, 1937

"Hot boiled corn!"

Macedo-romanian Cultural Society, 28 June 1930, Bucharest

Musicians' band, 1937

Vânzător turc de zaharicale

Turkish seller of sweets

Leacuri care vindecă orice boală

Medicines for all kinds of diseases

Ion I.C. Brătianu în salonul conacului de la Florica...

... și plimbându-se prin sat

Ion I.C. Brătianu in the sitting room of FloricaManor House…

.... and taking a walk through the village

În fața conacului familiei Chrissovelonide la Ghidigeni

Acasăla familia Ghica-Deleni

In front of Chrissoveloni Manor in Ghidigeni

At home with the Ghica-Deleni family

ReginaMaria cumpărând flori

Queen Marie buying flowers

Mutarea chiriașilorse făceade două ori pe an, de Sf. Dumitru și de Sf. Gheorghe.

Tenantsmoved twice a year, on St. Demetrius' Day and on St. George's Day.

La drum cu carul cu boi

Curs de menaj pe stradă

On the road with the oxen-drivencart

Housekeepingclass in the street

La un depozit de lemne

At a wood warehouse

Unul dintre ultimii muscalidin București

One of the last Russian coachmenin Bucharest

Casaanticarilor, din spatele Caseide Depuneri; *în medalion*: anticariatul Eskenasydin strada EdgarQuinet

Old booksellers'building behind the SavingsBank; *(insert)*Eskenasy Old Books Shopin EdgarQuinet Street

La măturat strada

Sweeping the street

Udând străzile

Transportarea gunoiului

Țigăncuțe pornite să culeagă mucuri de țigări de pe stradă

Street watering

Waste management

Young Gypsy girls picking cigarette butts in the streets

Curățând instalația de iluminat electric

Cleaning the electric lighting system

Tramvaicu plug pentru deszăpezireașinelor, în București,iarna 1930–1931

Posttelefonic instalatpe Dealul Feleacului,Cluj

Tramequipped with a snowplough to cleanthe rails, Bucharest,winter of 1930–1

Telephonebooth on FeleacHill near Cluj

În frunte cu Mihail Berceanu,ajutor de primar, și Dan Anastasescu, primarul sectoruluiIII albastru, cetățenii ajută la curățareazăpeziidin cartier.

Hala Matache Măcelaru

Led by Deputy Mayor Mihail Berceanuand Dan AnastasescuMayor of Bucharest'sBlue District, people help clearing away the snow.

Matache Măcelaru(The Butcher)Market Hall

În fața centrului de recrutare

In front of the drafting centre

Piațăde legume

Vegetablemarket

Generalul Teodorescu cu Marina Știrbey

General Teodorescu and Marina Știrbey

Excursioniștii la Sarmizegetusa, 1928

Concurs auto

Concurs de motociclete pe Feleac

Holidaymakers in Sarmizegetusa, 1928

Car race

Motorbike contest on Feleac Hill

Bal costumat la Cotroceni, 13 februarie 1937

Balul englez de la Athénée Palace (al doilea de la stânga la dreapta, V.V. Tilea)

Masquerade at Cotroceni Palace, 13 February 1937

English Ball at Athénée Palace Hotel (second from left, V.V. Tilea)

La restaurantul Epurescu

Aprilie 1933, biserica Sf. Spiridon – nunta lui Ion Lugoşianu cu Elena Stelian Popescu; naşi: Ecaterina şi Nicolae Titulescu

Inside Epurescu Restaurant

April 1933, St. Spyridon Church. Wedding party of Ion Lugoşianu and Elena Stelian Popescu; godparents: Ecaterina and Nicolae Titulescu

În parcul Herăstrău

In Herăstrău Park

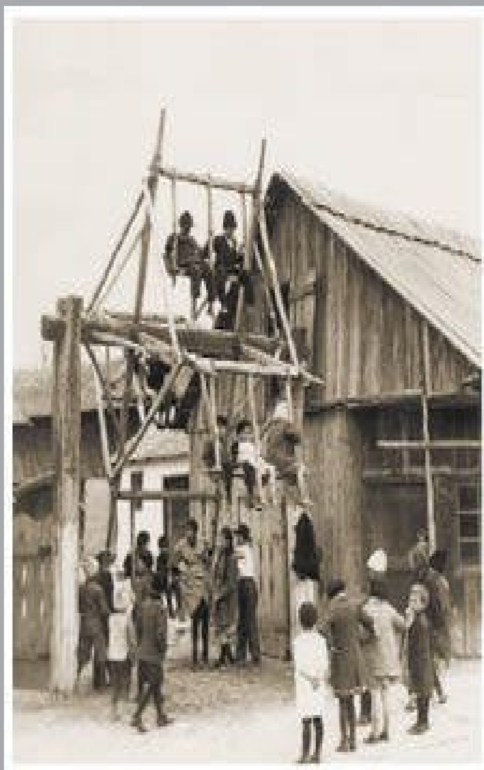

Restaurantul Monte Carlo din Cişmigiu, aşa cum arăta în perioada interbelică

Monte Carlo Restaurant in Cişmigiu Park in the interwar period

Roatămare la Pașcani,1930

Ferriswheel in Pașcani, 1930

Jocțărănesc,Draga

Peasantdance, Draga

De ZiuaRecoltei

HarvestDay

Pavilionulcu ape minerale...

... și lectură a gazetelorîn parculCișmigiu

Mineral water pavilion...

... and reading the newspapers in CișmigiuPark

Spectacolde circ

Elefantal Circului Bush

IstrateMicescu,în primul rând, cu pușca pe umăr

Circusshow

Elephantof Bush Circus

IstrateMicescu,in the first row, with the rifle on his shoulder

Carol al II-lea cu Mihai la vânătoare

CarolII with his son Michael, hunting

Peterenul de golf

V.V. Tilea (centru), președinteal Federației Românede Fotbal

On the golf court

V.V. Tilea (center), President of the RomanianFootball Federation

Echipade fotbal Venus, campioanăa Româneiin anul 1937

Venus football team, Romania's championsin 1937

Un evenimentcare a făcut vâlvăîn epocă: prăbușirea unei tribune a stadionului ANEF, 8 iunie 1936

An incident which causedmuch ado: a stand collapsed at the ANEF stadium, 8 June 1936.

Patinajîn Cișmigiu

Șerban(Bani)Ghica (cu spatele)îi paseazăbalonul lui Nicky Chrissoveloniîntr-un meci al echipeinaționale de rugby a României.

Skatingin Cișmigiu

Șerban(Bani)Ghica (rear view) passesthe ball to Nicky Chrissoveloniduring a game of the Romaniannational rugby team.

Mărioara Ganesco (Janescu) prima Miss România, 1928

Mărioara Ganesco (Janescu) the first Miss România, 1928

Două dintre stațiunile cele mai frecventate în perioada interbelică – Călimănești...

... și Herculane

Two of the most visited spasin the interwar period: Călimănești...

... and Herculane

RaoulBossype plajă

RaoulBossyon the beach

Imagine de pe plajă...

... și toboganul și Cazinoul de la Mamaia

Pictureof the beach...

... and the toboggan and Casinoin Mamaia

La sfârșitul anilor 1930, guvernul român, împreună cu Liga Națiunilor (predecesorul ONU), a construit un sanatoriu de osteo-tuberculoză în Bugaz (azi în Ucraina). Acest sanatoriu a devenit cea mai mare clădire construită în Basarabia perioadei interbelice. Sanatoriul a fost inaugurat la 20 iunie 1937 de către regele Carol al II-lea. Arhitectul edificiului, Angelo Viecelli.

At the end of the 1930s, Romanian government built together with the League of Nations (forerunner of the UN) a sanatorium to treat bone tuberculosis in Zatoka (present-day Ukraine). It was to become the largest structure erected in interwar Bessarabia. The sanatorium was inaugurated by King Carol II on 20 June 1937. Its architect was the Italian Angelo Viecelli.

Lecție de înot pentru copii pe plaja din stațiunea Budachi-Cordon (azi Ucraina)

Swimming lesson for children on the beach in Kurortne resort (present-day Ukraine)

Maria Cebotari, cântăreață de operă născută în Basarabia, una dintre cele mai mari soprane din lume în anii 1930 și 1940

Maria Cebotari was a celebrated Bessarabian-born soprano and actress, one of greatest opera and singing stars in the 1930s and 1940s.

Cor sătesc

Inaugurarea unui cămin cultural la țară, în prezența prim-ministrului Gheorghe Tătărescu

Servitoare în ziua liberă, în Cișmigiu

Countryside choir

Opening of a rural cultural centre in the presence of Prime Minister Gheorghe Tătărescu

Maid on her day off in Cișmigiu Park

Elvira Godeanu pe coperta revistei *Ilustrațiunea Română* din 26 octombrie 1932

Elvira Godeanu on the cover of *Ilustrațiunea Română* magazine, 26 October 1932

Constantin Tănase

Constantin Tănase

Primul film sonor românesc, *Ciuleandra*

Ciuleandra, the first Romanian sound film

Scenă din piesa *Napoleon*, de Benito Mussolini și Giovacchino Forzano, la Teatrul Național. De la stânga la dreapta: Duțulescu, Gingulescu, Tantzi Bogdan, Măruță, Bulfinski și Maria Filotti

Scene from *Napoleon*, a play by Benito Mussolini and Giovacchino Forzano, at the National Theatre. Left to right: Duțulescu, Gingulescu, Tantzi Bogdan, Măruță, Bulfinski and Maria Filotti

Caravană cinematografică în Piața Sf. Gheorghe din București

C.C. Giurescu la o expoziție a Oficiului Național Cinematografic

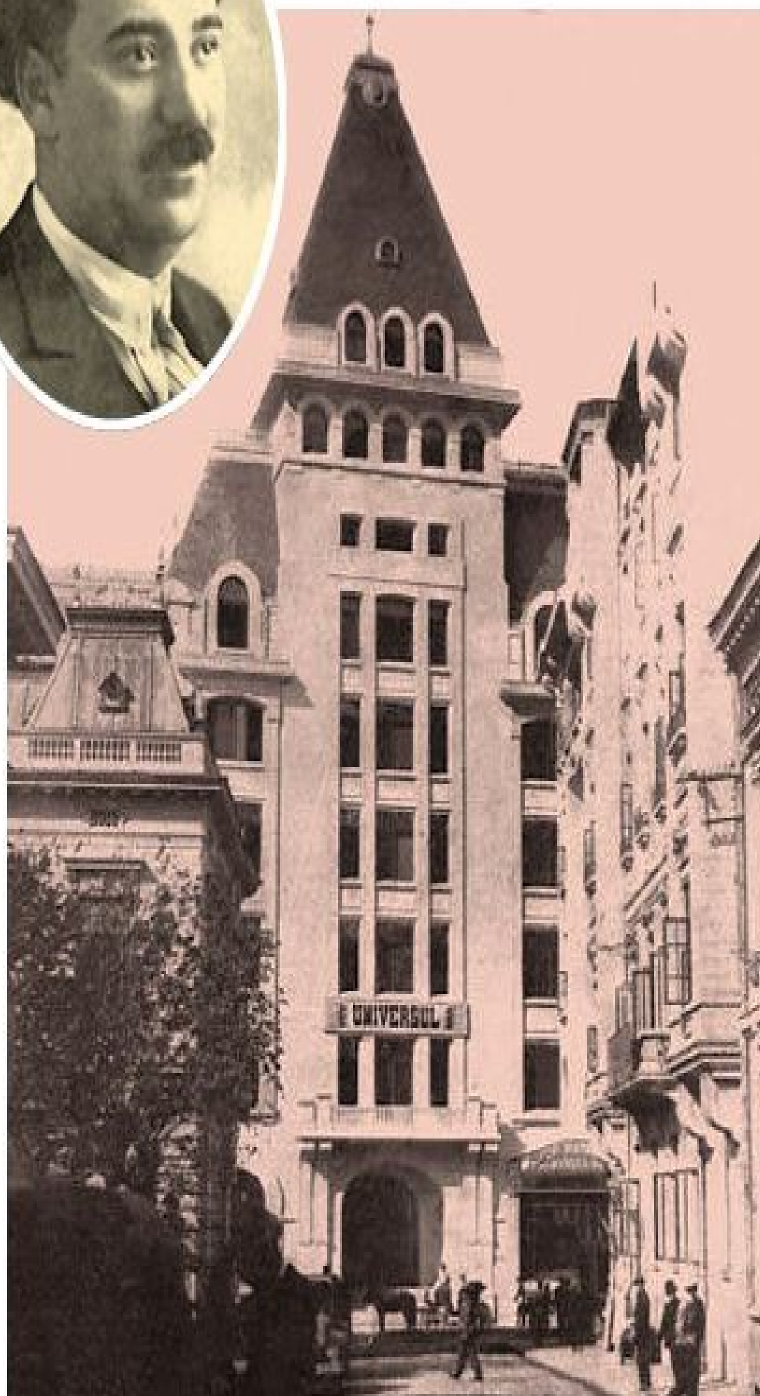
Tony Bulandra la sărbătorirea a 30 de ani de activitate teatrală

Movie caravan in St. George Square in Bucharest

C.C. Giurescu at an exhibition of the National Cinematographic Office

Tony Bulandra celebrating 30 years of theatrical activity

Pamfil Șeicaru

Palatul ziarului *Universul*

Pamfil Șeicaru

Headquarters of *Universul* newspaper

Cu steaua...

Carol singing at Christmas...

Sărbătoarea bairamului la moscheea din București

Bayram celebration at Bucharest Mosque

... și cu plugușorul

Se inaugurează Luna Bucureștilor în Parcul Carol, în 1936, în prezența regelui Carol al II-lea și a moștenitorului tronului, Mihai.

Defilarea zarzavagiilor olteni prin fața Băncii Naționale

... and on New Year's Day

Opening of the Month of Bucharest in Carol Park in 1936, in the presence of King Carol II and the Crown Prince Michael

Vegetable sellers from Oltenia marching along the National Bank

Defilarea veteranilor de război la 10 mai

Generalul Coandă (în prim-plan, al treilea din stânga)

Take Ionescu (în prim-plan, al doilea din stânga)

Veterans of the First World War marching on the 10th of May

General Coandă (in the foreground, third from left)

Take Ionescu (in the foreground, second from left)

Carol al II-lea dezvelind placa comemorativă a expoziției Luna Bucureștilor, 1936. Foto: J. Berman

Carol II unveiling the memorial plaque for the Month of Bucharest Exhibition, 1936. Photo by J. Berman

RegeleFerdinand și Constantin Argetoianu, politicianul carea trecut prin aproape toate partidele interbelice

King Ferdinand and Constantin Argetoianu, the politician who navigated through almost all the interwar political parties

Timișoara,1923: Mihai Popovici,Iuliu Maniu și alți fruntași ai Partidului Național Român

NicolaeLupu, Ion RășcanuIon Mihalache

Constantin (Dinu) I.C. Brătianu, cel care i-a urmat lui Ion I.C. Brătianu, dar nu i-a putut lua locul

Timișoara,1923: Mihai Popovici, Iuliu Maniu, and other leadersof the RomanianNational Party

NicolaeLupu, Ion RășcanuIon Mihalache

Constantin (Dinu) I.C. Brătianu, who was the successorof Ion I.C. Brătianu, but could not equal him

Guvernul Averescu la depunerea jurământului în 1926

A.C. Cuza și Nicolae Iorga (dreapta)

Gheorghe Cristescu (stânga) și C. Popovici (dreapta), în 1932

Averescu Government at taking the oath in 1926

A.C. Cuza and Nicolae Iorga (right)

Gheorghe Cristescu (left) and C. Popovici (right) in 1932

Constantin Titel-Petrescu la masă (centru)

Constantin Titel-Petrescu at the table (centre)

Vizita suveranilor români la Paris în 1924

Romanian royal family visiting Paris in 1924

Reginele Maria și Elizabeth, soția lui George al VI-lea

Queens Marie and Elizabeth, George VI's wife

Regele Ferdinand în caleașcă alături de George al VI-lea al Marii Britanii...

... și cu prințul moștenitor al Japoniei

Ferdinand with George VI of Great Britain in a carriage...

... and with the Crown Prince of Japan

Ministrul afacerilor străine român I.G. Duca, cel al Iugoslaviei Momc̆ilo Ninc̆ić și cel al Cehoslovaciei Edvard Beneš

Miniștrii de externe din cele trei țări ale Micii Înțelegeri: Nicolae Titulescu, Edvard Beneš și Bogoliub Jević

Foreign Ministers I.G. Duca of Romania, Momc̆ilo Ninc̆ić of Yugoslavia and Edvard Beneš of Czechoslovakia

Foreign Ministers of the three Little Entente countries: Nicolae Titulescu, Edvard Beneš and Bogoljub Jević

Ministrul român al afacerilor străine, Dimitrie Ghica, participă la o conferință a Micii Înțelegeri la București.

Dimitrie Ghica, Romanian Minister of Foreign Affairs, participating in a Little Entente conference in Bucharest

Regele Paul al Iugoslaviei și Edvard Beneš își iau rămas-bun de la regele Carol al II-lea.

King Paul of Yugoslavia and Edvard Beneš saying good-bye to King Carol II

Demonstrație pentru Mica Înțelegere

Manifestation in favour of the Little Entente

Mareșalul Averescu cu mareșalul Pietro Badoglio

Tratative purtate la Viena, în 1924, cu Rusia sovietică pentru recunoașterea unirii Basarabiei cu România

Marshal Averescu with Marshal Pietro Badoglio

Negotiations in Vienna, 1924, with Soviet Russia for the recognition of the union of Bessarabia with Romania

Ilie Moscovici

Ilie Moscovici

Constantin Iamandi la aniversarea zilei de 10 mai la Legația României din Praga

Gh. Buzdugan, membru al Regenței

Constantin Iamandi on the 10th of May anniversary at the Romanian Legation in Prague

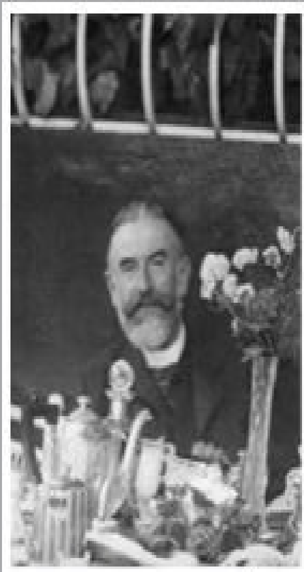
Gh. Buzdugan, member of the Regency

Profesorul german Gamillschegg conferențiind la București

German Professor Gamillschegg lecturing in Bucharest

Cea din urmă fotografie a lui Carol I *(stânga)*

Regina Elisabeta

Carol I's last photograph *(left)*

Queen Elisabeth

Ultima fotografie de grup a familiei regale făcută înaintea morții regelui Carol I. De la dreapta: Ferdinand, Carol al II-lea, Nicolae, Elisabeta, Carol I, viitoarea regină Maria și Marioara

Sosirea trenului mortuar la Curtea de Argeș

Last group photograph of the royal family taken before Carol I's death. Right to left: Ferdinand, Carol II, Nicholas, Elisabeth, Carol I, the future Queen Marie and Marioara

Arrival of the funeral train to Curtea de Argeș

Înmormântarea regelui Ferdinand

King Ferdinand's funeral

Gheorghe Tătărescu la Chișinău, în 1928

Partidul Național Liberal (*în imagine*: Vintilă Brătianu și I.G. Duca, alături de Nicolae Titulescu)...

Gheorghe Tătărescu in Chișinău, 1928

National Liberal Party (*here*: Vintilă Brătianu and I.G. Duca with Nicolae Titulescu)...

... era afectat de puternica disidență a lui Gheorghe Brătianu, fiul lui Ion I.C. Brătianu.

... was affected by the strong dissidence of Ion I.C. Brătianu's son, Gheorghe Brătianu

După ce principele Carol, prea îndrăgostit de Elena Lupescu, renunță la tron...

After Prince Carol, too much in love with Elena Lupescu, gives up the throne...

... se numește o regență condusă de patriarhul Miron Cristea (de la stânga la dreapta: principele Nicolae, regina Maria, patriarhul și Iuliu Maniu).

... a Regency is appointed, headed by Patriarch Miron Cristea (left to right: Prince Nicholas, Queen Marie, the Patriarch, and Iuliu Maniu).

Miron Cristea și Constantin Sărățeanu

Miron Cristea and Constantin Sărățeanu

Regele minor Mihai, cu mătușa Ileana

Underage King Michael with his aunt Ileana

Carol alături de fratele săuNicolae, în ziua revenirii în țară...

... și depunând jurământul în Parlamentca rege al României

Carol with his brother Nicholason the day he returned to Romania...

... and taking the oath in the Parliament asKing of Romania

Carol al II-lea

Carol II

Paradămilitară în fața Palatului Regal,10 mai

Military paradein front of the Royal Palaceon the 10th of May

RegeleCarol al II-lea cu mareșaliiPrezan și Averescu

King Carol II with MarshalsPrezan and Averescu

Constantin Daicoviciu, la Sarmizegetusacu Carol al II-leași Mihai

Constantin Daicoviciu at Sarmizegetusawith Carol II and Michael

Carola II-leas-a sprijinit peun grup deoamenpolitici, de cultură și militari, manevrându-i pentrua-șiatinge scopufinal: puterea totală.

PatriarhulNicodim, mareșalulPrezan și NicolaeIorga

Carol a II-lea împreunăcu Gheorghe Tătărescu,Ion Inculeț și Constantin Argetoianu

GabrielMarinescu dând lovitura de începerea unui meci de rugby

Mihail Ghelmegeanu cu NicolaeMalaxala UzineleReșița

CarolII reliedon a groupof politicians, menof cultureand military whomhe manipulatedn order to achievehis final goal:total power.

PatriarchNicodim, Marshal Prezanand NicolaeIorga

Carol II with Gheorghe Tătărescu, Ion Inculeț and Constantin Argetoianu

GabrielMarinescu giving the first kick in a rugby game

Mihail Ghelmegeanu with NicolaeMalaxa at ReșițaPlants

ProfesorulNicolae Iorga și un fost elev

Generalii Ilasievici și Teodorescu

ProfessorNicolae Iorga and a former student

GeneralsIlasievici and Teodorescu

ZiaristulStelian Popescu(*dreapta*)

JournalistStelian Popescu(*right*)

Constantin Flondor, mareșalul Curții regale

Constantin Flondor, Marshal of the RoyalCourt

Ion Inculeț

Ion Inculeț

RichardFranasovici

O imagine precursoare a congreselor Partidului Comunist; de la stânga: C.C. Giurescu, C. Argetoianu, S. Dragomir

RichardFranasovici

Sceneforeshadowing the congressesof the Communist Party;left to right: C.C. Giurescu, C. Argetoianu, S. Dragomir

Halădin Uzinele Reșița

Manu-facturing hall in Reșița Plant

C.C. Giurescu(în uniformă albă) într-o discuție cu Alexandru Tzigara-Samurcașși Alexandru Rosetti *(susstânga)*

Teofil Sidorovici, VasileStoicași Nichifor Crainic

C.C. Giurescu(in white uniform) talking to Alexandru Tzigara-Samurcaand Alexandru Rosetti *(top left)*

Teofil Sidorovici, VasileStoica, and Nichifor Crainic

Adunare electoralăla care participă Grigore Trancu-Iași,Gheorghe Brătianu și generalul Arthur Văitoianu

Întrunire politică a Partidului Național Țărănesc

Electoralmeeting with the participation of Grigore Trancu-Iași, Gheorghe Brătianuand General Arthur Văitoianu

Meeting of the National Peasant Party

Tun fabricat la Reșița

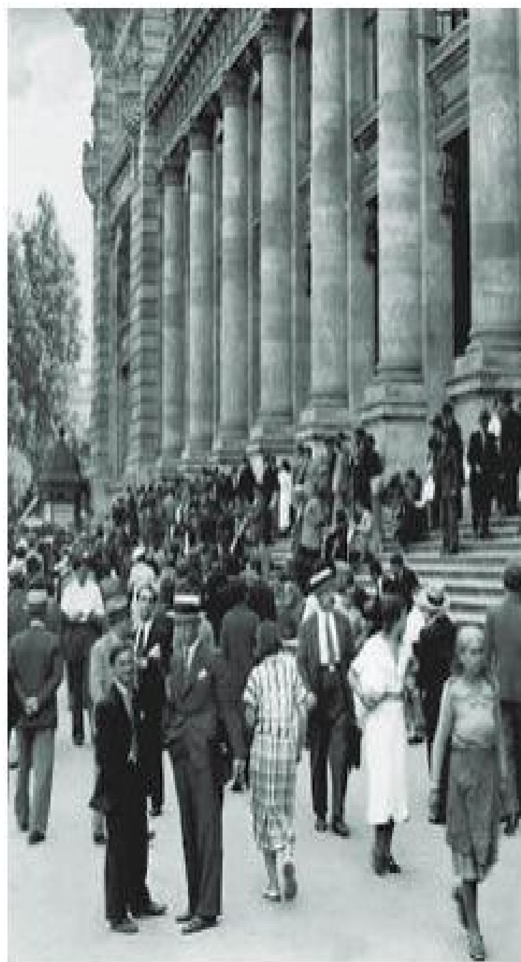
Cannon manufactured in Reșița

Sediul Băncii Chrissoveloni. Nicky Chrissoveloni a răspuns tuturor cererilor de retragere de lichidități în timpul crizei economice, vânzând inclusiv sediul băncii sale.

Chrissoveloni Bank. Nicky Chrissoveloni met all the cash withdrawal requests during the economic crisis and ended up selling everything, including his bank headquarters.

Pentru câteva locuri de muncă la Poștă se prezintă la examen mii de candidați.

Cadre didactice rămase fără post în urma curbelor de sacrificiu aplicate în timpul crizei economice

For a few jobs at the Post Office there are thousands of applicants.

Jobless teachers after the wage decrease enforced during the economic crisis

Membrii guvernului Maniu

Alți doi deținători ai portofoliului de premier în acea perioadă dificilă: Iuliu Maniu și Alexandru Vaida- Voevod

Ion Mihalache la Topoloveni

The members of the Maniu Government

Two other Prime Ministers of that difficult period: Iuliu Maniu and Alexandru Vaida- Voevod

Ion Mihalache at Topoloveni

Cei doi experți francezi, Charles Rist și Roger Auboin, chemați să ajute la depășirea efectelor crizei economice în plan financiar

The two French experts, Charles Rist and Roger Auboin, invited to help Romania overcome the financial effects of the economic crisis

Guvernul Gheorghe Tătărescu

Victor Antonescu, ministru de finanțe

Hală de montaj, anii 1930

Gheorghe Tătărescu Government

Victor Antonescu, Minister of Finances

Assembling hall in the 1930s

Mihai, mătușa sa Elisabeta și Carol al II-lea față în față cu doi prim-miniștri din perioada crizei economice: G.G. Mironescu și N. Iorga

Bruno Seletzky, principalul inculpat în afacerea Škoda

Michael, his aunt Elisabeth and Carol II with two Prime Ministers of the Great Depression period: G.G. Mironescu and N. Iorga

Bruno Seletsky, the main defendant in the Škoda case

Comitet cetățenesc în Ferentari, 1936

17 aprilie 1931: la o secție de votare în București

Imagini din timpul grevei ceferiștilor din București, 1933

Citizens' Committee in Ferentari neighbourhood, 1936

17 April 1931: polling station in Bucharest

Railwayworkers' strike in Bucharest, 1933

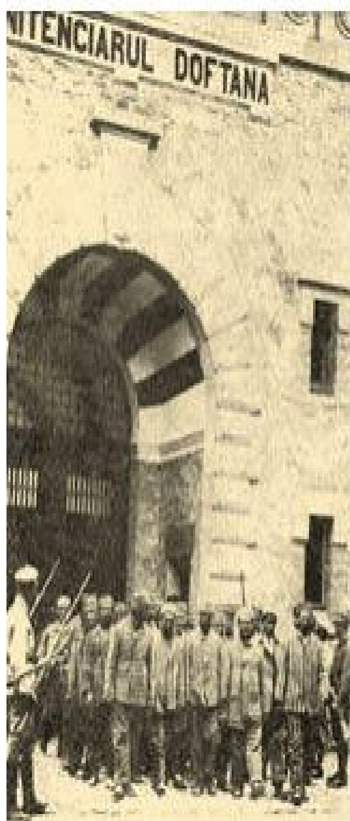

Hoț de voturi prins Ballot thief caught

Închisoarea Doftana, unde au fost deținuți mulți comuniști, transformată în loc de pelerinaj în primele deceniiale regimului instaurat de aceștia

Doftana prison, where many of the communist prisonerswere incarcerated,was turned into a pilgrimage place in the first decades of the communist regime

Tun cu apă folosit împotriva manifestanților

Condamnați în proces, deținuți la Craiova; al doilea din dreapta, rândul doi: Gheorghe Gheorghiu-Dej

Completul de judecată din procesul de la Craiova

Water cannon used against the protesters

Convictsdetained in Craiova; second from right, second row: Gheorghe Gheorghiu-Dej

The judges' panel in the Craiovacase

Corneliu Zelea Codreanu într-o tabără de muncă legionară

Corneliu Zelea Codreanu in a Legionnaires' work camp

Codreanu şi Moţa

Cortegiul la înmormântarea lui Moţa şi Marin

Generalul Gheorghe Cantacuzino Grănicerul

Codreanu and Moţa

Cortege at Moţa and Marin's funeral

General Gheorghe Cantacuzino

ErnestUrdăreanu

ErnestUrdăreanu

I. Gigurtu, O. Goga, I. Petrovici,dr. Banu, Rădulescu-Mehedinți (21 ianuarie 1938)

Cortegiul regal la deschiderealucrărilor Parlamentului

Membrii guvernului la depunerea jurământului

I. Gigurtu, O. Goga, I. Petrovici,Dr. Gh. Banu, Rădulescu-Mehedinți (21 January1938)

Royalretinue at the opening of the Parliament

Themembersof the Governmenttaking the oath

Constantin Argetoianu vorbind la radio

Constantin Argetoianu delivering a broadcasted speech

În fața Parlamentului, în uniforme ale Frontului Renașterii Naționale

Ion Nistor în uniformă a Frontului Renașterii Naționale

Generalul Ion Antonescu, ministru de război

In front of the Parliament, wearing uniforms of the National Renaissance Front

Ion Nistor wearing the uniform of the National Renaissance Front

General Ion Antonescu, Minister of War

Grigore Gafencu

Grigore Gafencu

Patriarhul Nicodim, principesa Elisabeta, Carol al II-lea, Mihai, Nicolae Iorga, Octavian Goga, Ion Inculeţ (în primul rând), alături de cei decoraţi cu Ordinul Ferdinand

Reuniune AGIR

Patriarch Nicodim, Princess Elisabeth, Carol II, Michael, Nicolae Iorga, Octavian Goga, Ion Inculeţ (in the first row) with those decorated with Ferdinand Order

Meeting of AGIR (General Association of Romanian Engineers)

Defilarea breslelorpe Calea Victoriei

Mihai Raleași Tudor Vianu la inaugurarea Universității Muncitorești

Raziepe Calea Victoriei, în dreptul hotelului Bulevard

Guilds' paradeon Victoriei Road

Mihai Raleaand Tudor Vianu at the opening of the Workers' University

Raidon Victoriei Road, in front of BulevardHotel

Nicolaelorga și Armand Călinescu

Nicolaelorga and Armand Călinescu

Catafalcul lui Armand Călinescu, în holul Ateneului

Armand Călinescu's catafalquein the Athenaeum Hall

Înmormântarea rabinului-șef Iacob Niemirower

Funeralof Chief RabbiIacob Niemirower

LouisBarthou, ministru de externe, împreunăcu ministrul Franțeila București, d'Ormesson,la sosireala București,iunie 1934

FrenchForeignMinister Louis Barthouwith d'Ormesson, FrenchMinister to Bucharest, on their arrivalto Bucharest, June1934

NicolaeTitulescucu soția în 1936

Noile eminențe cenușiiale politicii externeau devenit Grigore Gafencuși AlexandruCretzianu (stânga).

V.V. Tileacu Leslie Hore-Belisha

NicolaeTitulescuwith his wife, 1936

The new "gray eminences" of the foreign policy were Grigore Gafencu and AlexandruCretzianu (left).

V.V. Tileawith Leslie Hore-Belisha

Anton Bibescu în vizită la românii din SUA

Victor Antonescu și generalul Maurice Gamelin, cu soțiile, la București

Antoine Bibesco visiting the Romanians in the US

Victor Antonescu and General Maurice Gamelin with their wives in Bucharest

Întrevederea la care participă miniștrii de externe ai Franței, Pierre Laval, României, Nicolae Titulescu, și Iugoslaviei, Bogoljub Jevtić

Meeting of the Foreign Ministers Pierre Laval of France, Nicolae Titulescu of Romania and Bogoljub Jevtić of Yugoslavia

Victor Antonescu și Barthou la București

Victor Antonescu and Barthou in Bucharest

Ministrul Marii Britanii la București, Reginald Hoare

Reginald Hoare, British Minister to Bucharest

V.V. Tilea în ziua prezentării scrisorilor de acreditare

V.V. Tilea cu lordul Halifax, ministrul de externe britanic

V.V. Tilea on the day of his credential presentation

V.V. Tilea with Lord Halifax, British Foreign Minister

Grigore Gafencu cu Winston Churchill

Grigore Gafencu with Winston Churchill

Ministrul de externe al Iugoslaviei, Milan Stojadinović, președintele Cehoslovaciei, ThomášMasaryk, și ministrul său de externe, Edvard Beneš,cu Nicolae Titulescu

Ministrul de externe al Iugoslaviei,Vojislav Marinković, la București

Membri ai guvernului la slujba în memoria președinteluigerman Paulvon Hindenburg

Milan Stojadinović, YugoslavianForeign Minister, Tomáš Masaryk, Presidentof Czechoslovakiaand his ForeignMinister EdvardBenešwith NicolaeTitulescu

VojislavMarinković YugoslavianForeign Minister, in Bucharest

Membersof the Government at the German PresidentPaulvon Hindenburg'sfuneral

Sosirealui Fabricius la București

Fabricius'arrivalto Bucharest

Decorarea mareşalului Prezan la Legaţia Poloniei

Decoration of Marshal Prezan at the Polish Legation

Nicolae Iorga şi Józef Piłsudski

Nicolae Iorga and Józef Piłsudski

Ministrul polonez J. Beck cu Nicolae Petrescu-Comnen la Galaţi

Polish Minister J. Beck with Nicolae Petrescu-Comnen in Galaţi

Victor Antonescu cu mareşalul Edward Rudz-Smigty, preşedintele Poloniei, şi ministrul său de externe, colonelul Józef Beck

Victor Antonescu with Marshal Edward Rudz-Smigty, President of Poland, and his Foreign Minister, Colonel Józef Beck

C.C. Giurescu cu ministrul de externe german Joachim von Ribbentrop

Nicolae Iorga însoțindu-l pe regele Italiei la Expoziția de la Veneția

Primire la Carol al II-lea...

C.C. Giurescu with Joachim von Ribbentrop, German Foreign Minister

Nicolae Iorga accompanying the King of Italy at Venice Exhibition

Received by Carol II...

Wilhelm Fabricius, ministrul plenipotențiar german, la prezentarea scrisorilor de acreditare la București

German Plenipotentiary Minister Wilhelm Fabricius presenting his credentials in Bucharest

... și cu prim-ministrul Armand Călinescu

... and with Prime Minister Armand Călinescu

Al. Buzdugan, Adina Take Ionescu, Ugo Sola, ministrul Italiei, prinţesa Marina, Ecaterina Titulescu, contele Volpi di Misurata, primarul Veneţiei

C.C. Giurescu şi Roberto Farinacci

Al. Buzdugan, Adina Take Ionescu, Ugo Sola, Italian Minister, Princess Marina, Ecaterina Titulescu, and Count Volpi di Misurata, Mayor of Venice

C.C. Giurescu and Roberto Farinacci

RaoulBossyîşi prezintă scrisorilede acreditarela Berlin.

În octombrie 1939, RaoulBossyîşi prezintă scrisorilede acreditarela Roma.

Adunare a saşilor la Braşov

RaoulBossy presentinghis credentialsin Berlin

RaoulBossypresents his credentialsin Romein October 1939

Meeting of the Saxonsin Braşov

Carolal II-leacu ţarul Borisal III-leaal Bulgarieila Sinaia în anul 1934

CarolII with Tsar BorisIII of Bulgaria at Sinaiain 1934

Nunțiul apostolic Andrea Cassulo cu regele Carol al II-lea

Apostolic Nuncio Andrea Cassulowith King Carol II

Scriitorii Ion Marin Sadoveanu(centru) și Liviu Rebreanu(dreapta)în vizită la Benito Mussolini

Ministrul Turciei Suphi Tanriöverse îndreaptă către Palatpentru a-și prezentascrisorilede acreditare.

Writers Ion Marin Sadoveanu(center) and Liviu Rebreanu(right) paying a visit to Benito Mussolini

TurkishMinister Suphi Tanriöver heading to the Palaceto present his credentials

Grigore Gafencu și ministrul de externe al Egiptului

Carol al II-lea în timpul vizitei la Ankara

Grigore Gafencu and the EgyptianMinister of ForeignAffairs

Carol II during a visit to Ankara

20 iunie 1935: aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir în țară. În gara Iași, printre alții, Gheorghe Tătărescu și Mihail Sadoveanu

Toma Cazacu, fost prizonier în Rusia din Primul Război Mondial, se întoarce în țară; la Constanța, este întâmpinat de ziariști.

Titulescu și Litvinov la Geneva

20 June 1935: Dimitrie Cantemir's relics are brought home. Gheorghe Tătărescu and Mihail Sadoveanu at Iași railway station, among others

Toma Cazacu, a former prisoner of war in Russia since World War I, returns to Romania; journalists meet him in Constanța.

Titulescu and Litvinov in Geneva

Nicolae Titulescu cu ministrul Rusiei Mihail S. Ostrovski

Nicolae Titulescu with the Russian Minister Mikhail S. Ostrovsky

Noul ministru sovietic, A.I. Lavrentiev, sosește la București.

The new Soviet Minister A.I. Lavrentyev arrives in Bucharest.

Septembrie 1939. Începe al Doilea Război Mondial. Trenuri cu refugiați polonezi sosesc în România.

September 1939. Second World War has started. Trains with Polish refugees arrive in Romania.

28 septembrie. Ministrul sovietic de externe Viaceslav Molotov semnează Pactul Molotov–Ribbentrop. În spatele său, în picioare, la stânga, se află ministrul german de externe Joachim von Ribbentrop și, în dreapta, premierul sovietic Iosif Vissarionovic Stalin.

Soviet Foreign Minister Vyacheslav Molotov signs the German-Soviet Treaty of Nonaggression in Moscow, on 28 September 1939; behind him stand Joachim von Ribbentrop, to the left, and Joseph Stalin, to the right.

Defilarea de la 10 mai 1940

Exerciții de apărare pasivă

Trupe române se retrag, abandonând armamentul și echipamentul.

Parade on the 10th of May 1940

Passive defence exercise

Romanian troops retreat abandoning their weapons and equipment.

Trupe sovietice forțează Nistrul.

Defilarea trupelor bolșevice la Chișinău, 4 iulie 1940

Soviet troops force crossing of the Dniester.

Parade of the Bolsheviks in Chișinău, 4 July 1940

Susținătorii sovieticilor salută intrarea Armatei Roșii în Basarabia.

Soviet supporters greet the entry of the Red Army into Bessarabia.

Armata Roșie intrând în Chișinău.

Miting sovietic la Chișinău, 4 iulie 1940

Dezarmarea trupelor române

Red Army entering Chișinău

Soviet manifestation in Chișinău on 4 July 1940

Romanian soldiers being disarmed

Soldaţi sovietici în Cernăuţi

Pe malul Prutului, devenit graniţă între români

28 iunie 1940. Doliu pentru Basarabia şi Bucovina

Soviet soldiers in Cernăuţi

On the Prut River bank, now a borderline between Romanians

28 June 1940. Mourning day for Bessarabia and Bukovina

Crucea Roșie s-a ocupat de hrănirea refugiaților.

Red Cross feeding the refugees

Exodul basarabenilor, urmarea anexării Basarabiei la 28 iunie 1940

Refugiați din Basarabia

Refugiați basarabeni în Gara de Nord

Exodus of Bessarabian people after the annexation of Bessarabia on 28 June 1940

Bessarabian refugees

Bessarabian refugees at Bucharest's North Railway Station

Germanii părăsesc Cleaştiţul în 1940.

Germans leaving Cleaştit in 1940

Evacuarea germanilor basarabeni prin Galaţi, 1940

Evacuation of Bessarabian Germans through Galaţi, 1940

La 2 august 1940, printr-un decret semnat de Stalin, a fost înfiinţată RSSM.

On 2 August 1940, MSSR was established by a decree signed by Stalin.

Prim-ministrulromân pe peronul gării din Salzburg, alături de ministrul german de externe, Ribbentrop...

RomanianPrimeMinister Ion Gigurtu with GermanForeign Minister Ribbentropat Salzburg RailwayStation...

... și împreună cu ministrul de externe al Italiei, contele Ciano

...and with Count Ciano, Italian Foreign Minister

Aducerealui Ion Gigurtu în fruntea guvernuluinu a scutit Româniade noi pierderiteritoriale.

Cele două vizite nu au putut împiedica Dictatul de la Viena. În palatul Belvedere, când a văzut harta noii României, Mihail Manoilescu(aici dând un interviu)a leșinat.

PalatulBelvedere

Bringing Ion Gigurtu at the head of the Government did not spareRomanianew territorial losses.

The two visitscould not preventthe rendition of the SecondVienna Award. In Belvedere Palace,upon seeing the new map of Romania,Mihail Manoilescu(giving an interview)fainted.

BelvederePalace

Trupe ungare în orașul Târgu Mureș...

... și pe drumurile Transilvaniei

Preoți refugiați din Transilvania

Hungarian troops in Târgu Mureș...

... and on Transylvanian roads

Refugee priests from Transylvania

Amiralul Horthy intrând în Oradea

Admiral Horthy entering Oradea

Ion Antonescu în cămașăverde, la un miting legionar, alături de Horia Sima

ReginaElena revine în țară.

Ion Antonescu wearing the green shirt at a Legionnaires' meeting, together with Horia Sima

Queen Helen returns to Romania.

Ion Antonescu devineprim-ministru al României...

... iar Mihai devine rege după abdicarea tatălui său.

Ion Antonescu becomesPrime Minister of Romania...

.... and Michael becomesKing after his father's abdication.

La scurt timp, Antonescu îi asociazăla putere pe legionari.

Shortly after that Antonescu coopts Legionnairesinto the government.

Ministrul de externe al României, Mihai Sturdza, Ion Antonescu și ministrul de externe german, Joachimvon Ribbentrop

Romania'sForeign Minister Mihail Sturdza,Ion Antonescuand German Foreign Minister Joachimvon Ribbentrop

Mihai Antonescu primit de Adolf Hitler

Ion Antonescucu Karl Clodius, expert economical Reichului

Ion Antonescula Berlin, 22 noiembrie 1940

Mihai Antonescu receivedby Adolf Hitler

Ion Antonescuand Karl Clodius, an economyexpert of the Reich

Ion Antonescuin Berlin, 22 November 1940

Institutul Român din capitala Germaniei

RomanianInstitute in the GermanCapital

Studenți legionari

Defilarea tinerelor legionare

Legionnaire students

Paradeof young Legionnaire girls

Procesiuneorganizată de legionari cu prilejul reînhumării celor executați din ordinul lui Carol al II-lea

Operațiuni de salvare a victimelor din blocul Carlton, distrus de cutremurul din noiembrie 1940...

... și unul dintre cei salvațidin ruine și doi salvatori

Legionnaire processionat the reburialof their comradesexecuted by order of Carol II

Rescueoperations at Carlton Building, collapsedduring the earthquakeof November1940

... and one of those freed from among the ruins, with two rescuers

Printre victimele legionarilor din noiembrie 1940 s-a aflat și istoricul Nicolae Iorga. Una dintre ultimele fotografii cu familia...

... și o imagine de la înmormântarea savantului

Rebeli legionari capturați

Historian Nicolae Iorga was one of the victims of the Legionnaires in November 1940. One of his last family pictures...

... and the historian's funeral

Captured Legionnaire rebels

Magazine distruse în timpul rebeliunii legionare din ianuarie 1941

Shops destroyed during the Legionnaire rebellion of January 1941

Voluntari din grupul etnic german înrolați în armata germană

Ethnic German volunteersto the German Army

Într-un sat basarabean

In a Bessarabian village

Începecampania din Est.

Truperomâne trec Prutul la Țiganca.

Truperomâne salutateîn Basarabia

EasternCampaign has started.

Romaniantroops crossingthe Prut Riverat Țiganca

Romaniantroops welcomed in Bessarabia

Trupe române intră în Chișinău.

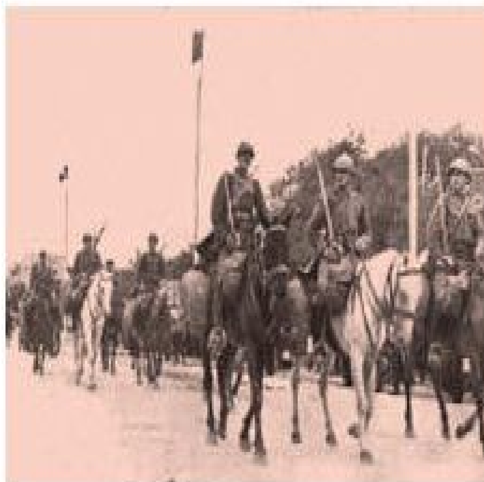
Ion Antonescu, regele Mihai, regina mamă, feldmareșalulKeitel și Mihai Antonescu în așteptareadefilării trupelor române organizată la Arcul de Triumf, după eliberareaBasarabiei

Armata română intrând în Cernăuți în 1941

Romaniantroops entering Chișinău

Ion Antonescu, King Michael and Queen Mother, FieldMarshal Keitel and Mihai Antonescuwaiting for the military paradeorganisedat the TriumphalArch after the liberation of Bessarabia

RomanianArmy entering Cernăuți in 1941

Catedraladin Chișinăuafectată de bombardament

ChișinăuCathedral damagedby bombs

RegeleMihai și generalul Ion Antonescu pe malul râului Prut

King Michael and Ion Antonescuon the Prut River banks

Armata română defilând pe străzile Chișinăului după eliberareaorașului, iulie 1941

RomanianArmy marching in Chișinău'sstreetsafter the liberation of the city, July 1941

Soldațiromâni înlăturând sârmaghimpată de la Prut

Romaniansoldiersremoving barbed wire on the Prutriver banks

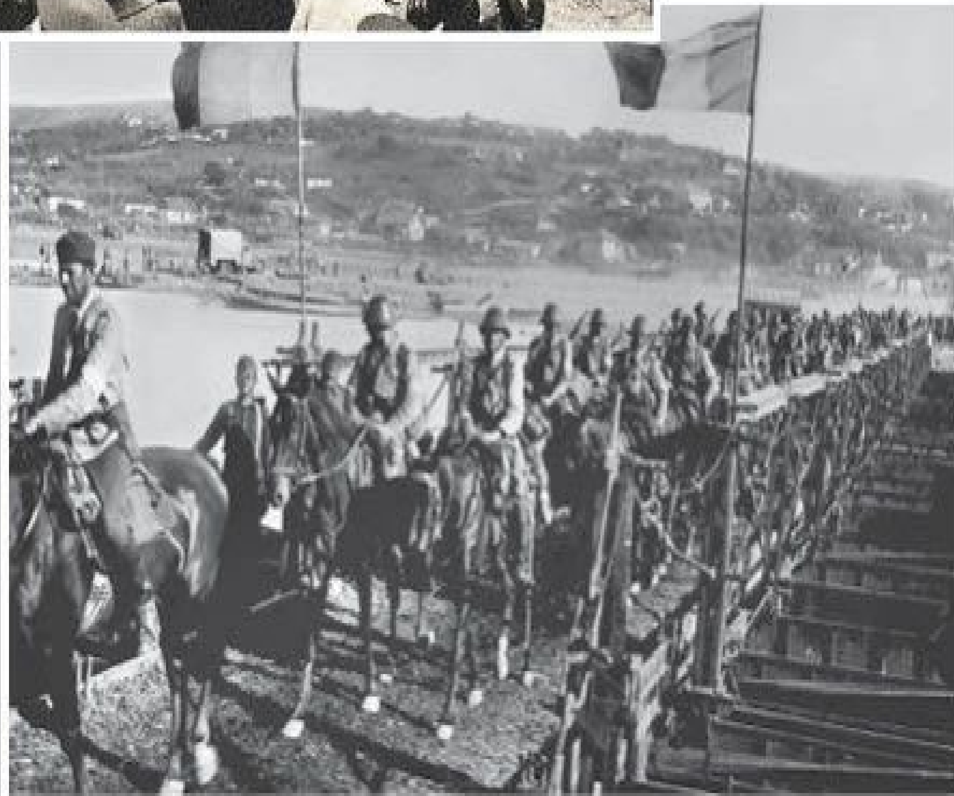

Direcțiile războiului

Cavaleriecromână la trecerea Nistrului

Directionsof the war

Romaniancavalry crossingthe Dniester

La 1 noiembrie 1942 în Chișinău a fost inaugurat Turnul Dezrobirii Basarabiei. Întregul monument a fost distrus de sovietici după reocuparea Basarabiei în 1944.

On 1 November 1942, Bessarabia's Liberation Tower was inaugurated in Chișinău. The entire monument was destroyed by the Soviets after the reoccupation of Bessarabia in 1944.

Manifestație la Chișinău, în 1943, cu prilejul a 25 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, la care a participat și mareșalul Ion Antonescu.

Manifestation in Chișinău on the 25th anniversary of the Union of Bessarabia with Romania, 1943, attended by Marshal Ion Antonescu

Renéde Weck, ministrul Elveției la București,a contribuit la salvareamultor evrei.

Renéde Weck, SwissMinister to Bucharest,helped rescuemany Jews.

Victime ale NKVD descoperite după eliberarea Basarabiei

Imagine din Transnistria

Evreideportați din Basarabia

NKVD victims exhumedafter the liberation of Bessarabia

In Transnistria

Deported BessarabianJews

Diplomatul român Florin Manoliu a contribuit și el la salvarea multor evrei.

Romanian diplomat Florin Manoliu also helped rescue many Jews.

Evrei din București așteptând să fie repartizați la muncă

Vapor cu refugiați evrei din Transnistria ajuns la Istanbul

Bucharest Jews waiting to be sent to work

Ship with Transnistrian Jewish refugees arriving in Istanbul

Generalul Iosif Iacobici (centru), aici alături de Gh. Jienescu (primul din stânga), subsecretar de stat la Ministerul Aerului, s-a opus continuării campaniei de peste Nistru dându-și demisia din fruntea marelui stat major.

Fomațiune de luptă din avioane românești IAR80

General Iosif Iacobici (centre), here with Gh. Jienescu (first from left), State Subsecretary at the Air Ministry, opposed the continuation of the campaign beyond the Dniester and resigned from the command of the General Army Staff.

Romanian IAR80 planes in mission

Horia Agarici, devenit un mit al aviației române pe frontul de est

Horia Agarici, a myth of the Romanian aviation on the Eastern Front

Pe un aerodrom din Rusia vara...

... și iarna

On a Russian airstrip in summer...

... and in winter

Și generalul Ilie Șteflea s-a numărat printre opozanții continuării războiului.

General Șteflea was also among those who opposed the continuation of the war.

Gheorghe Alexianu, guvernator al Transnistriei

Gheorghe Alexianu, Governor of Transnistria

Ion Antonescu (centru), cu generalul Alexandru Ioanițiu, care a murit stupid, lovit de palele elicei unui avion, și cu generalul Arthur Hauffe, șef al Misiunii Militare Germane din România

Trupe române în drum spre Odessa

Trupe române în Caucaz

Militari români în Crimeea în 1942

Ion Antonescu (centre) with General Alexandru Ioanițiu, who died a stupid death, hit by a plane propeller, and General Arthur Hauffe, Chief of the German Military Mission in Romania

Romanian troops on their way to Odessa

Romanian troops in the Caucasus

Romanian military in Crimea, 1942

La asaltul Sevastopolului

Santinelă pe vreme de iarnă

Într-un spital de campanie

Attacking Sevastopol

Sentinel in winter time

In a field hospital

Generalul Titus Gârbea, reprezentantul marelui stat major român pe lângă Înaltul Comandament german, avertiza că războiul era pierdut de Germania.

General Titus Gârbea, representative of the Romanian General Staff at the German High Command, warned that Germany was losing the war.

Submarin în Marea Neagră

Submarine in the Black Sea

Trimisul regimului de la Vichy în România, scriitorul Paul Morand

Envoyof the Vichy Government to Romania, writer Paul Morand

În urmărirea inamicului

Căzuți în luptă

Meci de rugby între echipeleItaliei și României,1943

Following the enemy

Died in combat

Rugbygame between the Italian and Romanianteams, 1943

ElenaBrătianu (a treia din rând), participantă, într-o unitate sanitară, la debarcareadin Normandia

ElenaBrătianu (third in the row) participating with a sanitary unit in the invasionof Normandy

BombardiereB-24 zburând peste câmpurile petrolifere, Ploiești,august 1944

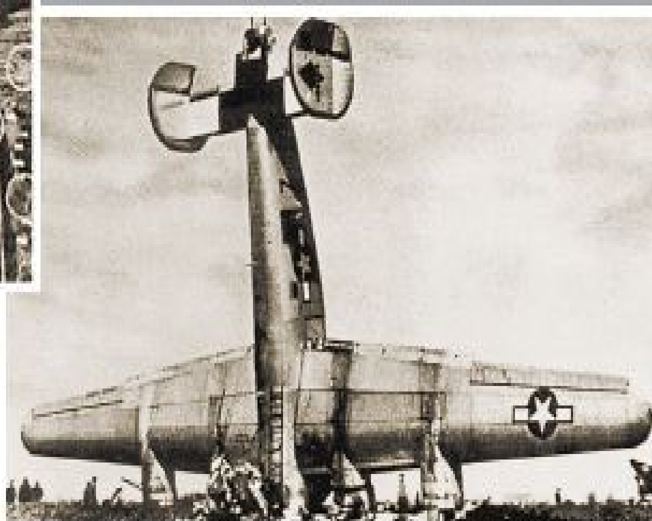
Bombardamentpe Valea Prahovei

B-24 bombers flying over Ploieștioil fields, August 1944

Bombing the Prahova Valley

Avion american doborât

Shot down American plane

Constantin Bâzu Cantacuzino, un as al aviației române

Constantin Bâzu Cantacuzino, an ace of the Romanianaviation

Armata sovietică intrând în Chișinău...

... apoi în Iași

SovietArmy entering Chișinău...

... and then Iași

Imagini din timpul evacuării Arhivelor Naționale din Iași

National Archives are evacuated from Iași.

Grigore Niculescu-Buzești într-un grup de ziariști

Grigore Niculescu-Buzeștiin a group of journalists

Şeful noului guvern a devenit generalul Constantin Sănătescu.

Peste ani, comuniştii aveau să îşi aroge principalul merit în reuşita întoarcerii armelor. Ion Gheorghe Maurer (centru) a organizat evadarea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej din lagărul de la Târgu Jiu, permiţându-i să preia conducerea Partidului Comunist.

Actul de la 23 august 1944 i-a luat prin surprindere pe germani. Manfred von Killinger, ministrul german la Bucureşti, s-a sinucis...

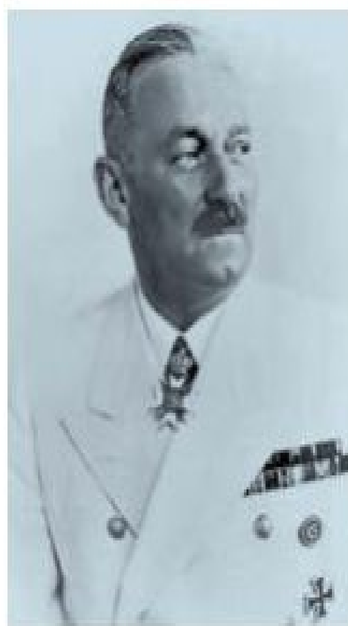
General Sănătescu became Prime Minister of the new government.

Years later the Communists would claim the main merits for the success of switching sides. Ion Gheorghe Maurer (centre) organised the escape of Gheorghe Gheorghiu-Dej from the Târgu Jiu camp, thus enabling him to take the lead of the Communist Party.

The coup of 23 August 1994 took the Germans by surprise. Manfred von Killinger, German Minister to Bucharest, committed suicide...

Reprezentanţii opoziţiei înmulţesc contactele cu Aliaţii pentru ieşirea României din război. Iuliu Maniu

Representatives of the opposition multiply their contacts with the Allies to help Romania withdraw from the war. Iuliu Maniu

... iar şeful Misiunii Militare Germane, generalul Erik Hansen, a căzut prizonier.

Prizonier german lucrând la repararea clădirii Ateneului Român

..., while General Erik Hansen, Chief of the German Military Mission, was taken prisoner.

German prisoner working to repair the Romanian Athenaeum building

Trupesovietice
pe străzile
Bucureştiului

Soviettroops
in the streets
of Bucharest

Transmisionişti
români pe frontul
din Ungaria

Romanian
communication
intelligenceagents
on the Hungarian
front

EpiscopulOradei
binecuvânteazăostaşii
Regimentului15
Infanterie.

Constantin Titel
Petrescuîntr-un grup
de bucureştenicare
întâmpină trupele
sovietice

Armata română
defilând prin Clujul
eliberat

Mortier pe malul Tisei

Bishopof Oradea
blessingthe soldiers
of the 15th Infantry
Regiment

Constantin Titel
Petrescuin a group of
Bucharestinhabitants
welcoming the Soviet
troops

RomanianArmy
marchingthrough
liberated Cluj

Mortar on the Tisza
Riverbank

Militari români și sovieticipe frontul din Transilvania

Mitraliori în poziție de tragere

Romanian and Soviet military on the Transylvanian front

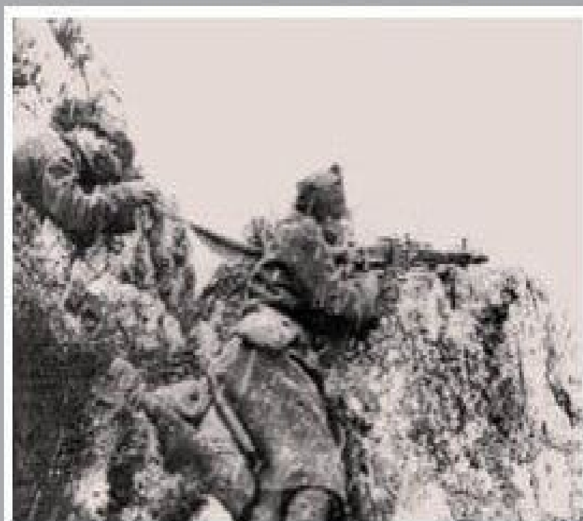
Machine gunnerson their positions

Ungaria, decembrie 1944. Generalul Avramescu,comandantul Armatei IV, la postul de comandă al Regimentului3 Dorobanți

Hungary, December 1944. General Averescu,Commander of the 4th Army, at the commanding post of the 3rd Territorial Infantry Regiment

Horia Sima inspectează voluntari români din trupele SS.

Zalău,august 1945. Întoarcerea Batalionului7 Vânătoride Munte de pe front

Horia Sima inspecting Romanian volunteersto the SStroops

Zalău,August 1945. The7th Mountain Corps Battalion returns from the front.

Ianuarie1945. Geniștiromâni și sovieticipe frontul din Cehoslovacia

January1945. Romanian and Soviet sapperson the Czechoslovakian front

Constantin Argetoianu s-a întors în țară, spre surprinderea tuturor, convins că va forma un nou guvern. A sfârșit în închisoare.

To everybody's surprise, Constantin Argetoianu returned home believing he would make the new government. He ended up in prison.

Manifestație în sprijinul invalizilor, văduvelor, orfanilor de război și deportaților

Regele Mihai I, urmat de prim-ministrul român

Demonstration in support of the war invalids, widows, orphans and of the deported

King Michael I followed by the Prime Minister

Liderul comunist Gheorghe Gheorghiu-Dej cu generalul C.V.R. Schuyler, reprezentant al SUA în Comisia Aliată de Control

Communist leader Gheorghe Gheorghiu-Dej and General C.V.R. Schuyler, American representative in the Allied Control Commission

Manifestaţia din 28 februarie 1945

De la stânga la dreapta: generalul I.Z. Susaikov, loctiitorul preşedintelui Comisiei Aliate de Control, Petru Groza, consilierul A.P. Pavlov, generalul Moskvitin, Lucreţiu Pătrăşcanu

Demonstration on 28 February 1945

Left to right: General I.Z. Susaykov, Deputy President of the Allied Control Commission, Petru Groza, counsellor A.P. Pavlov, General Moskvitin, Lucreţiu Pătrăşcanu

Întoarcerea de la Moscova a delegaţiei Partidului Comunist condusă de Gh. Gheorghiu-Dej şi Ana Pauker

Primirea în ţară a Diviziei Tudor Vladimirescu

Romanian Communist Party delegation, headed by Gheorghe Gheorghiu-Dej and Ana Pauker returns home from Moscow.

Welcoming home Tudor Vladimirescu Division

Membrii noului guvern Petru Groza primiţi de Andrei Ianuarievici Vişinski, comisar-adjunct pentru afaceri străine al URSS

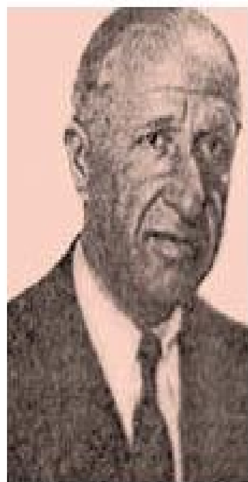
The members of the new Petru Groza Government are received by Andrey Yanuaryevich Vyshinsky, Soviet Vice-Commissar for Foreign Affairs.

A.L. Zissu, președintele Executivei Sioniste din România

A.L. Zissu, President of Romanian Zionist Executive

Rabinul-șef al României, Alexandru Șafran, ținând un discurs la Satu Mare, în 1946, cu prilejul comemorării deportării evreilor.

Chief Rabbi of Romania, Alexandru Șafran, delivering a speech in Satu Mare in 1946, on the commemoration of the Jews' deportation

Adunare a comunității evreiești, septembrie 1944

Marele industriaș Max Aușnit (aici audiat în timpul procesului intentat de regimul carlist în 1939) a fost silit să părăsească România.

A.I. Vîșinski (în genunchi), Archibald Clark Kerr (din profil, jos pe covor) și Averell Harriman (aplecat). Fotografie făcută de regele Mihai, ianuarie 1946

Meeting of the Jewish community, September 1944

The great industrialist Max Auschnit (here during hearings in the lawsuit initiated by Carol regime against him in 1939) was forced to leave Romania.

A.I. Vyshinsky (on his knees), Archibald Clark Kerr (in profile, on the carpet) and Averell Harriman (bending). Picture taken by King Michael in January 1946

Manifestaţie a tineretului naţional-ţărănist

Cetăţeni la vot în noiembrie 1946

Constantin Titel Petrescu, liderul Partidului Social-Democrat, la un miting electoral

Young members of the National Peasant Party demonstrating

People voting, November 1946

Constantin Titel Petrescu, leader of the Social-Democratic Party, during an electoral meeting

Pe străzile Bucureştiului, în aprilie 1946 se dădea o luptă aprigă pentru inscripţii pe pereţi şi trotuare.

In April 1946 a fierce battle raged in the streets of Bucharest for inscriptions on wall and pavements.

Petru Groza şi Gheorghe Gheorghiu-Dej la o întrunire electorală

Petru Groza and Gheorghe Gheorghiu-Dej at an electoral meeting

Simpatizant al noului guvern, mulțumit de reforma agrară

Sympathiser with the new government, happy with the land reform

Iuliu Maniu la o adunare electorală în 1946

Iuliu Maniu in an electoral meeting in 1946

Imagine de la manifestația din noiembrie 1945 în sprijinul grevei regale

Industriașul Nicolae Malaxa...

... și proiectul autoturismului românesc ce urma să fie realizat la uzinele acestuia

Demonstration in November 1945 in support of the royal strike

Industrialist Nicolae Malaxa...

... and the Romanian car that should have been manufactured in Malaxa Plants

Deschiderea lucrărilor conferinței

Delegația României la Conferința de pace de la Paris. În prim-plan, de la stânga la dreapta: Lucrețiu Pătrășcanu și Gh. Tătărescu vorbind

Discurs regal susținut în aula Parlamentului la 1 decembrie 1946, când regele Mihai a pus capăt așa-zisului boicot regal. Prin acest discurs de inaugurare a Adunării Deputaților, regele certifica rezultatele alegerilor din 16 noiembrie 1946.

Opening of the Conference works

Romanian delegation at the Paris Peace Conference. In the foreground, left to right: Lucrețiu Pătrășcanu and Gh. Tătărescu speaking.

Royal address of 1 December 1946 in the Great Hall of the Parliament building, by which King Michael ended his Royal boycott and acknowledged the results of the November elections.

Experții examinând harta României

Gh. Gheorghiu-Dej și Gh. Tătărescu, doi dintre membrii delegației României la Conferința de pace de la Paris

Experts examining the map of Romania

Gh. Gheorghiu-Dej and Gh. Tătărescu, members of the Romanian delegation to the Paris Peace Conference

Fotografii realizate la nunta reginei Elisabeta a II-a a Marii Britanii, în toamna anului 1946, la care a participat și regele Mihai. Fotografiile provin dintr-un album confiscat de Securitate.

Pictures taken at British Queen Elisabeth II's wedding, autumn of 1947, which King Michael had attended. They were found in an album confiscated by the Securitate.

După arestarea lui Iuliu Maniu și interzicerea Partidului Național Țărănesc (imagine de la procesul liderului politic)...

... următorul pas a fost alungarea regelui Mihai de pe tron, vestea care i-a fost comunicată în Palatul Elisabeta.

Generalul Nicolae Rădescu fugise din țară, cu sprijin britanic, încă din anul 1946.

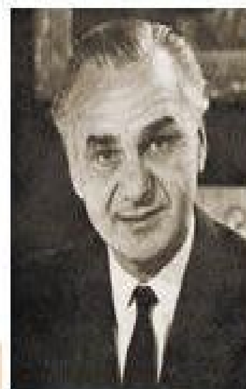
After Iuliu Maniu's arrest and the banishment of the National Peasant Party (here, its political leader during trial)...

... the next step was removal of King Michael from the throne – a decision which was communicated to him in Elisabeta Palace.

General Rădescu had already fleed the country with British help in 1946.

Ion Rațiu Ion Rațiu

Constantin Vișoianu Constantin Vișoianu

George Uscătescu

Nicky Chrissoveloni a reușit să plece cu familia în Grecia în anul 1960.

George Uscătescu

Nicky Chrissoveloni managed to leave with his family to Greece in 1960.

Alexandru Busuioceanu

C.C. Giurescu și Aurel Decei pe insula Halki

Eugen Ionescu cu profesorul francez Raymond Aron

Alexandru Busuioceanu

C.C. Giurescu and Aurel Decei on Halki Island

Eugen Ionesco with French Professor Raymond Aron

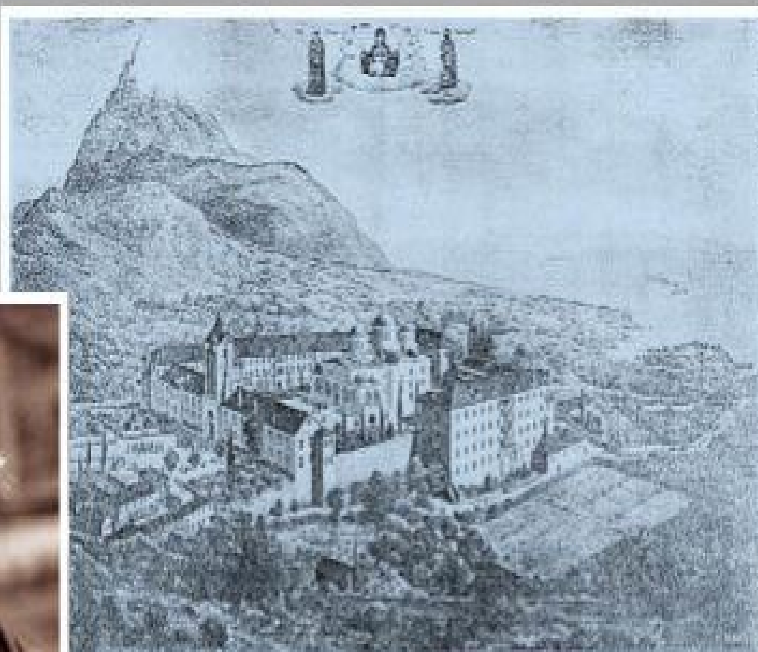

Principesa Ileana, călugăriță (maica Alexandra)

Scrisoare de mulțumire a călugărilor de la schitul Prodromu pentru o danie a principesei Margareta Sturdza către Muntele Athos

Princess Ileana as a nun (under the name Alexandra)

Letter of thanks written by the monks of Prodromos Skete for a donation by Princess Margareta Sturdza

MĂNĂSTIREA ROMÂNEASCĂ „PRODROMUL" din SF. MUNTE ATHOS

6 Iunie 1958.

Excelenței Sale
Principesa
George Sturdza

Excelență

Prin luna Ianuarie a anului curent, Schitul nostru a fost anunțat de D-nul N. G. Caranfil, din New York City America, cum că, din partea Excelenței-Voastre, vom primi din Norvegia 6, costume impermiabile de pescărie, pentru serviciul de marină a Schitului nostru, Luați cunoștință că după atâta timp , acuma sau primit în Schitul nostru sus ziesele costume complect duppă cum am fost anunțați.

Ca drpt recunoștință V-ă mulțumim călduros, pentru acest sentiment generos, de naționalitate și patriotism ce ați arătat către Mănăstirea noastră Românească din Sf. Munte Athos, sperăm că și-n viitor nu vom fi uitați pe cât posibil, dorința noastră este pentru a V-ă trece numele propiu în condica bisericii de ctitorie veșnică, dacă lem avea.

Solicitând dela D-seu, cu speranță ca să fim cât mai curând întro Românie liberă și indepedentă, ca mai nainte, primiți încă odată, din partea întregului nostru sobor, vii mulțumiri și sincere considerețiuni.

In Schitul CHinovial Romînesc Prodromul din Sf. Munte

Superiorul Ierom; Veniamin Popa Ierom Veniamin Popa

Brevetul de aviatoare al Smarandei Brăescu

Smaranda Brăescu's pilot licence

Fédération Aéronautique Internationale

FÉDÉRATION AÉRONAUTIQUE ROYALE DE ROUMANIE

Istoricul Ștefan Meteș

Historian Ștefan Meteș

Canalul Dunăre–Marea Neagră, inițiat și oprit din ordinul Moscovei

Celula în care a fost închis Iuliu Maniu la Sighet

The Danube–Black Sea Canal, initiated and stopped on orders from Moscow

The cell where Iuliu Maniu was imprisoned in Sighet

Victor Metea...

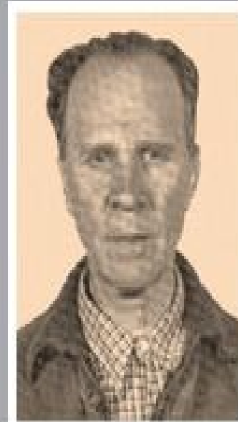
Victor Metea...

... Vasile Stoica...

... Vasile Stoica...

... Ioan Chiujdea...

... Ioan Chiujdea...

... Ion Gavrilă Ogoranu, oameni care au trecut prin pușcăriile comuniste din cauza convingerilor lor politice...

... sau au fost duși la Canal, de unde mulți nu s-au mai întors.

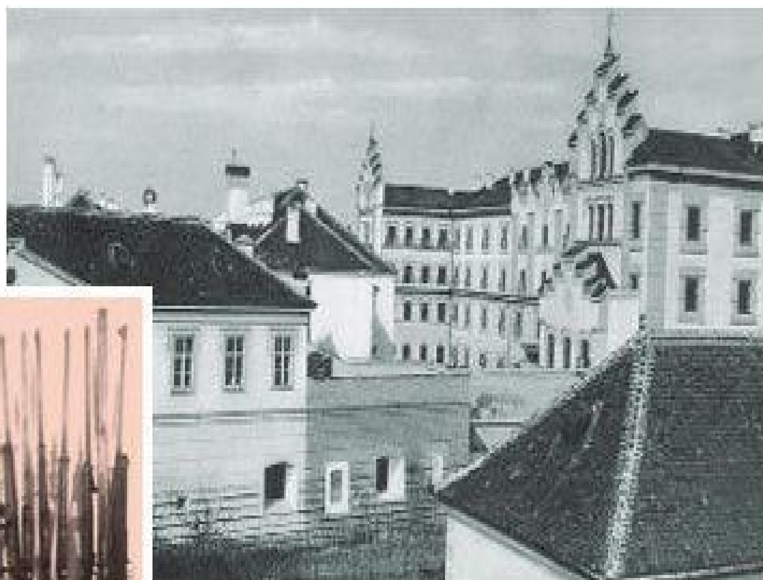
... Ion Gavrilă Ogoranu, people who went through communist prisons because of their political beliefs...

... or were sent to the Canal, from where many have never returned.

Arme capturate de Securitate

Weapons captured by the Securitate

Gheorghe Brătianu, una dintre ultimele fotografii

Gheorghe Brătianu in one of his last photographs

Pușcăria Gherla

Închisorile de la Aiud...

... și Văcărești

Gherla Prison

Prisons of Aiud...

... and Văcărești

Monument ridicat în amintirea deținuților din InsulaMare a Brăilei

Monument erected in memory of the prisonerson Great BrăilaIsland

P.P. Panaitescu, istoricul trecut și convertit prin închisorilecomuniste

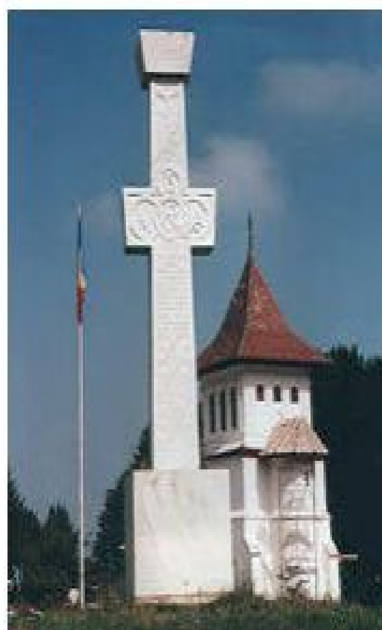
Participanții la primul congresal Asociației de prietenie cu popoarele sovietice ARLUS

Monument ridicat în amintirea victimelor regimului comunist

P.P. Panaitescu,the historian converted in the communist prisons

Participantsin the first Congressof the Friendship Associationwith the SovietPeoples (ARLUS)

Monument in memory of the victims of the communist regime

SilviuDragomir

SilviuDragomir

Slavă măreţului Stalin şi poporului sovietic!

Doliu la moartea lui Stalin; peste câţiva ani, statuia avea să fie demolată.

Glory to great Stalin and to the Soviet people!

Mourning Stalin's death; his statue will be demolished a few years later.

Semnarea acordului economic româno-sovietic. De la stânga la dreapta: Petru Groza, Gh. Gheorghiu-Dej, Ana Pauker, Chivu Stoica

Signing the Romanian-Soviet economic agreement. Left to right: Petru Groza, Gh. Gheorghiu-Dej, Ana Pauker, Chivu Stoica

Sovrompetrol și alte sovromuri s-au creat imediat după 1947.

Directiva despre munca cu agentura

Angajament pentru informatori

Fișă de evidență a informatorului

Sovrompetrol and other *sovroms* (Soviet-Romanian companies) were formed immediately after 1947.

Directive on the work with the agents

Declaration of commitment given by informants

Registration file of the informant

DIRECTIVA DESPRE MUNCA CU AGENTURA

Arma de bază și hotărîtoare a organelor Securității Statului în lupta împotriva activității de subminare, dusă de serviciile de informații imperialiste și de reacțiunea internă, - este rețeaua de informatori b[illegible] organizată.-

Subsemnatul (numele și prenumele), născut la (anul, luna, ziua), în (localitatea, județul), domiciliat în (adresa) mă angajez să sprijin în mod secret, organizat și activ organele de securitate în activitatea ce o desfășoară pentru prevenirea, descoperirea și lichidarea infracțiunilor îndreptate împotriva securității statului, pentru combaterea oricăror manifestări care afectează interesele orînduirii noastre socialiste.

Cum este cunoscut în evidențe ____________

Scopul recrutării ____________

Scurtă caracterizare a persoanei (calități și posibilități informative) ____________

Date despre membrii de familie*) ____________

Data recrutării ____________ ofițerul care a efectuat recrutarea ____________ (semnătura) ____________.

Sistemul de legătură stabilit ____________.

Ana Pauker

Ana Pauker

Două caricaturi cu chiaburi care luptau contra colectivizării

Cartoons on kulaks fighting the collectivisation

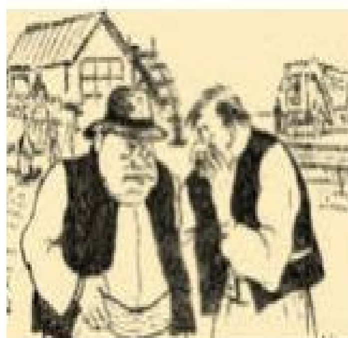

Propagandă pentru planul cincinal în agricultură

Imagini din timpul procesului de colectivizare

Propaganda poster for the five-year plan in agriculture

During the collectivisation process

Pe pancartă se poate citi: „Trăiască prima gospodărie agricolă colectivă din jud. Teleorman!"

The banner reads: "Long live the first collective farm in Teleorman County!"

Muncitori veniți de la oraș să-i ajute pe țărani să repare utilajele

Învățământ politic la sate

Entuziasmul cu care erau predate cotele exista doar în materialele de propagandă.

Workers came from towns to help peasants repair their equipment.

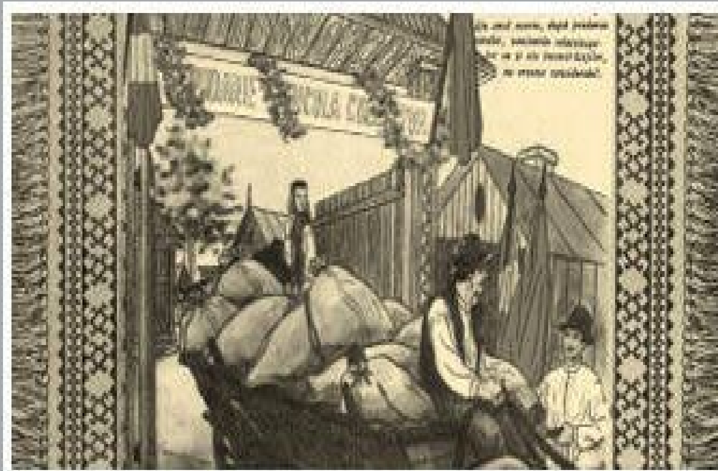
Political instruction in the village

Popular enthusiasm during quota collection existed only in the propaganda materials.

Agricultură științifică

Scientific agriculture

O nouă gospodărie agricolă colectivă sub semnul lui Stalin

A new collective farm in Stalin's name

Centrul de predare a cerealelor, Chișinău, 1947

Reception centre for grain, Chișinău, 1947

În pofida foametei, sub supravegherea colaboratorului NKVD, țăranii predau grânele la stat. Satul Durlești (azi în RepublicaMoldova), 16 iulie 1947

Țăraniicooperatori erau plătiți cu câte un kilogram de cereale pentru o zi de muncă.

Copii basarabeni în timpul foametei create artificial de către sovietici

Despitethe famine, peasantshand over the grain quotas under the supervision of the NKVD collaborator. Durlești village, present-day Republicof Moldova, 16 July 1947.

Kolkhoz peasants were paid one kilogram of grain per work day.

Bessarabiarchildren during the famine artificially brought about by the Soviet state

Deportați din Basarabia

Scriitorul basarabean Nicolae Costenco (deportat în 1941 în Siberia)cu soția și copiii

People deported from Bessarabia

Bessarabian writer Nicolae Costenco (deported to Siberiain 1941) with his wife and children

Basarabence deportate încărcând lemn în vagoane, regiunea Tiumen, Siberia,1955

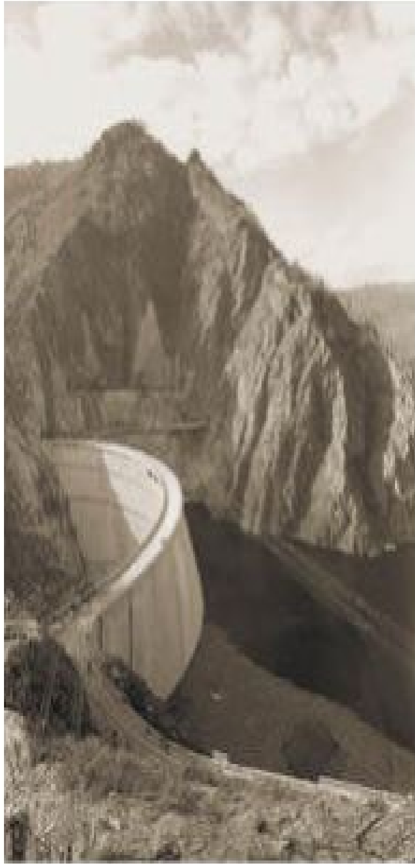
Deported Bessarabian women loading wood onto flatcars, Tyumen region, Siberia,1955

Barajul Vidraru

Vidraru Dam

Electrificare

Termocentrala de la Ovidiu

Electrification

Ovidiu thermal power station

Portul Constanța

Constanța harbour

Fabricatîn România

Made in Romania

Vizită a unei delegații sovieticela Uzinele Grivița

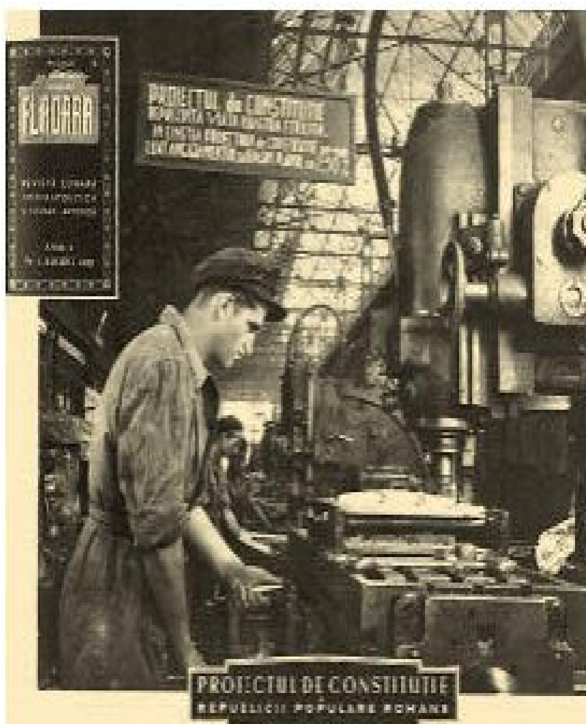
Modelul stahanovistuluia ajunsși în România.

Propagandăpentru noua constituție...

Visit of a Soviet delegationto Grivița Plant

The Stakhanovite model reached Romania.

Propagandafor the new Constitution...

... și votareaei în Marea Adunare Națională

... and voting for it in the GreatNational Assembly

Pregătire pentru parada militară

Getting ready for the military parade

EmilBodnăraș înmânează drapelul de luptă Academiei Militare.

Bodnăraș împreună cu consilierimilitari sovietici

EmilBodnăraș handing the combat flag to representatives of the Military Academy.

EmilBodnăraș with Sovietmilitary counsellors

Inspecția armamentului

Presentingthe equipment

Moment de destindere

A moment of relaxation

Iosif Chişinevschi, Ana Pauker, Gheorghe Gheorghiu-Dej

Alegerile, aşa cum le prezenta propaganda comunistă

Iosif Chişinevski Ana Pauker, Gheorghe Gheorghiu-Dej

Electionsas presentedby the communist propaganda

Abia după 1960 a început procesulde eliberarea deţinuţilor politici. 1965, ŞerbanGhica şi Andrei Scully-Logotheti

Politicalprisonersstarted being releasedfrom prison only after 1960. 1965, ŞerbanGhica and Andrei Scully-Logotheti

Piaţa Obor

Deşi pentru alimente şi cele mai multe produse existau cartele, în imaginile din presă, magazinele ofereau o abundenţă de bunuri.

Obor Market

Although everything was sold on ration cards, the papers showed an abundance of goods in shops.

Troleibuz

Tramvaicare trecea prin fața Universității București

Asistențăsanitară pentru copii

Trolleybus

Tramnear the University

Medical carefor children

PiațaUniversității UniversitySquare

Florăresele par a fi la fel ca înainte de război.

Flowergirls seemto have stayedthe sameas before the war.

Bulevardul Elisabeta, devenit 6 Martie, apoi Gheorghe Gheorghiu-Dej, redevenit azi Elisabeta, în dreptul berăriei Gambrinus

Elisabeta Boulevard, successively renamed 6th of March, Gheorghe Gheorghiu-Dej, and then again Elisabeta these days, in front of the Gambrinus beer saloon

Bulevardul Brătianu, redenumit Nicolae Bălcescu a revenit azi la numele inițial.

Turnul Bărăției

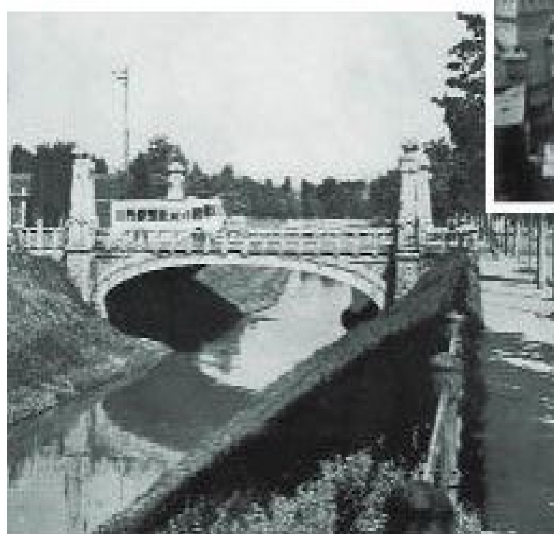
Gara de Nord

Brătianu Boulevard, renamed after Nicolae Bălcescu, returned nowadays to its initial name

Catholic Church Tower

North Railway Station

Unul dintre podurile de peste Dâmbovița, așa cum arăta înainte de sistematizare

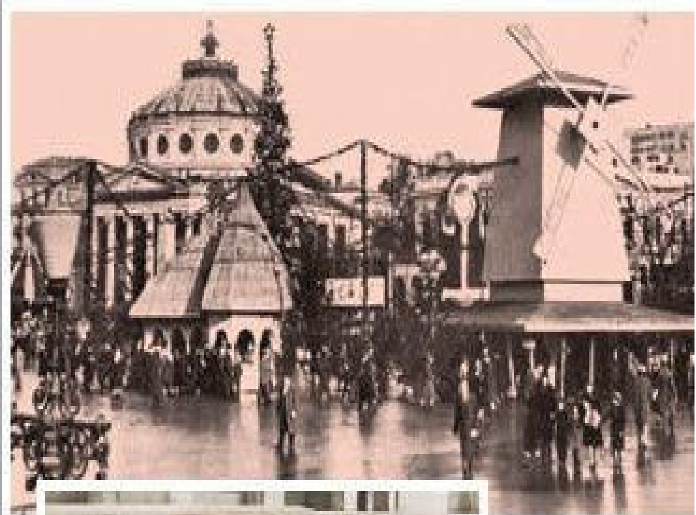
One of the bridges over the Dâmbovița River before the regulation of its course

Pionierii în jurul unui aparat de radio

Pioneers round a radio set

În Orășelul Copiilor, organizat în Bucureștiîn fosta Piațăa PalatuluiRegal, veneaMoș Gerilă.

Cu autobuzul la grădiniță

PalatulCotroceni a fost transformat în Palatul Pionierilor.

Children's Town in the former Royal Square

Busto the kindergarten

Cotroceni Palace changedinto Children's Palace.

Eleviiișicăutau manualelelipsăla „bursa cărților".

Pupilslooking for textbooks at the "bookstock exchange"

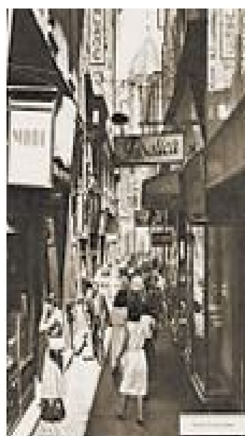

Clubul Uzinelor Griviţa

O seară în familie

The club of Griviţa Plant

Family evening

Strada Şelari

Şelari Street

O plimbare în parc

Walking through the park

În timpul construirii stadionului 23 August din București

În 1953, orașul Bucureștia găzduit FestivaluMondial al Tineretului.

Building the 23 August Stadium

In 1953 Bucharest hosted the World Festivalof Youth.

Întrecerede atletism...

Track and field contest...

... și defilare a sportivilor

... and athletes' parade

Carmen Stănescu,înainte de a fi actriță a Teatrului Național, a fost campioanănațională la tir.

Iolanda Balaș,campioanăolimpică și mondială la săritura în înălțime

Before becoming an actressof the National Theatre,Carmen Stănescuwas a national target shooting champion.

Iolanda Balaș,high jump Olympic and world champion

Angelica Rozeanu(stânga), campioană mondială la tenis de masă

Mihaela Peneș, medaliată cu aur la Olimpiada de la Tokyo din anul 1964

Angelica Rozeanu (left), table tennis world champion

Mihaela Peneș won the gold medal at the 1964 Tokyo Olympiad.

Drumeție în munți

Mountaineering

Manualele erau distribuite gratuit în școală.

Bibliotecile de cartier, funcționale multă vreme, erau căutate, în condițiile unei oferte reduse din partea televiziunii.

Spre sfârșitul regimului comunist, cărțile bune se vindeau pe sub mână în librării.

Textbooks were distributed freely in schools.

Neighbourhood libraries were frequented as the TV offered only short programmes.

At the end of the communist regime good books used to be sold "under the table".

Curs de alfabetizare

Liquidation of illiteracy

Academia Românăa fost desființată și recreată, pentru a-i îndepărta pe cei indezirabili.

The Romanian Academy was dismantled and then recreated to remove the undesirable members.

De la dreapta: Mihail Sadoveanu,Mihai Beniuc, George Macovescu, Eugen Jebeleanu

Right to left: Mihail Sadoveanu,Mihai Beniuc, George Macovescu, Eugen Jebeleanu

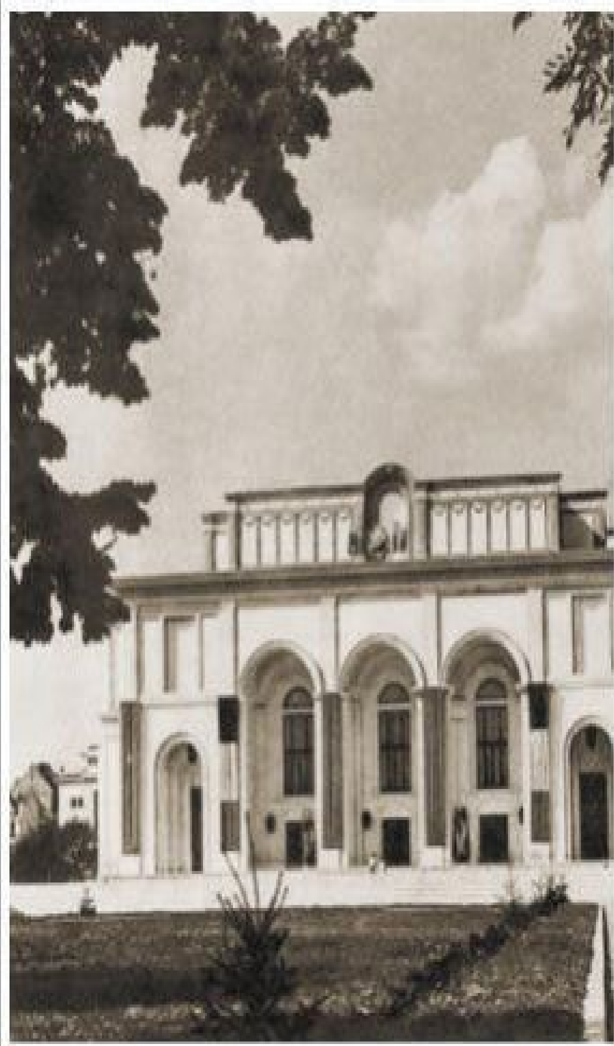

Pe treptele Facultății de Drept

După modelul Universității Lomonosov, s-a ridicat Casa Scânteii.

On the stairs of the Law School

Casa Scânteii *(House of the Spark)* was built on the Soviet model of Lomonosov University.

Noua clădire a Operei din București

The new Bucharest Opera House

George Vraca George Vraca

Imagine din timpul construirii studiourilor cinematografice de la Buftea

Building site of the Film Studios in Buftea

Expoziție organizată de Muzeul de Istorie a Partidului Comunist (1963)

Exhibition at the Communist Party History Museum (1963)

Marcel Anghelescu

Marcel Anghelescu

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Justinian Marina, şi patriarhul rus Aleksei

Arhiepiscopia catolică din Bucureşti (devenită sediul nunţiaturii papale) a fost multă vreme considerată de regimul comunist o agentură de spionaj.

Grigore Vasiliu Birlic

Justinian Marina, Patriarch of the Romanian Orthodox Church, and the Russian Patriarch Alexey

The Catholic Archiepiscopate of Bucharest (headquarters of the Apostolic Nuncio) was long deemed by the Communist regime a spying agency.

Grigore Vasiliu Birlic

Un obicei păstrat: drăgaica

George Calboreanu

A folk tradition: drăgaica (Midsummer Day)

George Calboreanu

... cu Nikita Hrușciov...

... with Nikita Khrushchev...

Gheorghe Gheorghiu-Dej cu Iosip Broz Tito...

La Ambasada Cehoslovaciei

Inaugurarea Podului Prieteniei de la Giurgiu

Gheorghe Gheorghiu-Dej with Iosip Broz Tito...

At the Czechoslovak Embassy

Inauguration of the Friendship Bridge in Giurgiu

... și în tren, cu Emil Bodnăraș, pregătindu-se să plece la ședința de crearea Tratatului de la Varșovia

... and on the train, with Emil Bodnăraș, ready to leave for the founding meeting of the Warsaw Pact

Mihail Sadoveanu cu președintele Indiei

Mihail Sadoveanu with the President of India

Mausoleul din Parcul Carol a fost construit special pentru Gheorghe Gheorghiu-Dej.

The Mausoleum in Carol Park was especially built for Gheorghe Gheorghiu-Dej.

În Gara Băneasa, tovarășul Dej este condus la plecare.

Semnarea unui acord cu Republica Democrată Germană

Semnarea acordului guvernamental cu Republica Populară Chineză, 1958

Comrades see Dej off at Băneasa Railway Station

Signing an agreement with the German Democratic Republic

Signing the Government agreement with the People's Republic of China, 1958

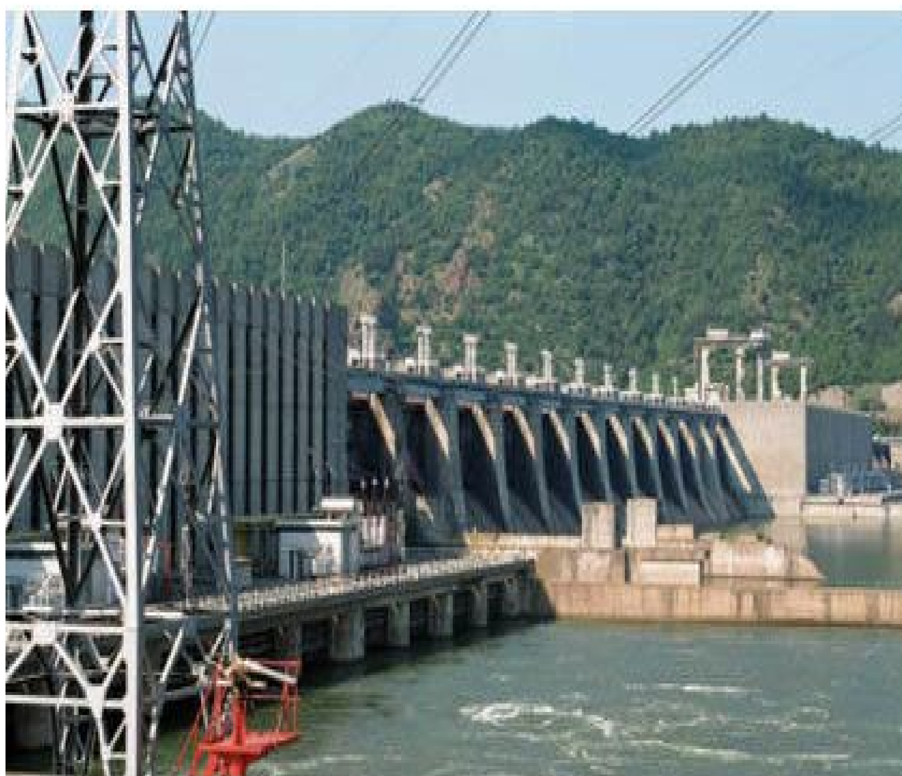
Nicolae Ceaușescu a fost propulsat în fruntea partidului prin manevre de culise, hotărâre confirmată de Congresul IX al PCR.

Nicolae Ceaușescu a impus o politică de industrializare forțată, care nu a ținut cont de resursele reale ale țării. Inaugurarea Canalului Dunăre–Marea Neagră

Nicolae Ceaușescu was propelled to Party leadership by inside manipulations. His appointment was sanctioned by the 9th Congress of the Romanian Communist Party.

Nicolae Ceaușescu imposed a policy of forced industrialisation that did not take into account the real resources of the country. Here, opening the Danube–Black Sea Canal

Ecluzade la Cernavodăa CanaluluiDunăre–Marea Neagră

Hidrocentralade la Porţile de Fier

CernavodăGatesof the Danube–Black SeaCanal

Iron Gates Hydropower Station

Momentul de glorie al lui Nicolae Ceaușescu l-a constituit discursul din balconul CC al PCR în august 1968, după ce statele membre ale Tratatului de la Varșovia, cu excepția României, au invadat Cehoslovacia.

Vizită de lucru

The peak of Nicolae Ceaușescu's glory was the speech delivered from the balcony of the Central Committee building in August 1968 after Czechoslovakia had been invaded by troops of the Warsaw Pact countries, except Romania.

Work visit

Peste zece ani, Paul Goma iniția și în România Carta '77.

Ten years later Paul Goma initiated Charter '77 in Romania.

Cantină studențească

Students' canteen

Aglomerația din mijloacele de transport și din stații era obișnuită.

Cu Leonid Ilici Brejnev relațiile au fost reci.

Premierul chinez Zhou Enlai în vizită la București

Crowded means of transportations were common.

Relationships with Leonid Ilich Brezhnev were cold.

Chinese Prime Minister Chou Enlai paying a visit to Bucharest

Nicolae Ceaușescu a continuat destinderea în relațiile cu Statele Unite ale Americii începută în vremea lui Dej.

Nicolae Ceaușescu continued the policy of détente with the United States initiated by Dej.

Delegație (Grigore Moisil, Athanase Joja, Ilie Murgulescu și George Macovescu) în vizită în SUA în 1963

Delegation (Grigore Moisil, Athanase Joja, Ilie Murgulescu and George Macovescu) visiting the USA in 1963

Richard Nixon...

Richard Nixon...

... și Jimmy Carter, doi președinți americani care au vizitat capitala României

... and Jimmy Carter, two American Presidents who visited the Romanian Capital

Averell Harriman la București, 1967

Averell Harriman in Bucharest, 1967

Din păcate, populația de origine germană a părăsit masiv România, ducând în Germania amintirea locurilor care i-au fost casă vreme de 1 000 de ani.

Unfortunately ethnic Germans left Romania massively, taking with them the memory of the land that had been their home for 1,000 years.

România a fost a doua țară socialistă, după URSS care a reluat relațiile diplomatice cu RFG. În imagine: Willy Brandt și Corneliu Mănescu

Președintele Consiliului de Stat Chivu Stoica și mareșalul Tito

Nicolae Ceaușescu cu premierul britanic Margaret Thatcher

Romania was the second socialist country after the Soviet Union to resume diplomatic relations with Western Germany. Here: Willy Brandt and Corneliu Mănescu

Chivu Stoica, President of the State Council, and Marshal Tito

Nicolae Ceaușescu and the British Prime Minister Margaret Thatcher

NicolaeCeaușescu a acordat o atenție deosebită relațiilor cu țările din lumea a treia, în special cu cele africane.

NicolaeCeaușescu attached great importance to the relations with Third World countries, especially African States.

Primul ambasador al României își prezintă scrisorile de acreditare în Israel.

First Romanian Ambassador to Israel presenting his credentials

Ion Gheorghe Maurer primit în audiență la papă

Ion Gheorghe Maurer is received by the Pope.

Cu Golda Meir. România nu a urmat exemplul celorlalte state socialiste și nu a întrerupt relațiile diplomatice cu Israelul după 1967.

With Golda Meir. Romania did not follow the other Socialist countries' example and did not break the diplomatic relations with Israel after 1967.

Cosmonauţii Leonid Popov şi Dumitru Prunariu pe nava spaţială *Salut-6*...

... şi la centrul de pregătire a cosmonauţilor din Zvezdnii Gorodk, Rusia (pagina opusă)

Leonid Popov and Dumitru Prunariu on *Salut-6* space craft...

... and at the astronaut's training centre, Zvezdnyi Gorodok, Russia (opposite)

22 mai 1981 – Întoarcerea de pe *Salut-6* care l-a purtat pe primul cosmonaut român, Dumitru Prunariu

22 May, 1981 – returning from *Salyut-6* carrying the first Romanian cosmonaut, Dumitru Prunariu

Baikonur. Platforma 17. Lansarea navei spaţiale Soyuz-40, 14 mai 1981

Soyuz40 is launched from the Baikonur Cosmodrome on 14 May 1981.

Corneliu Baba

Liviu Ciulei tatăl, inginer constructor cu mari realizări în perioada interbelică, și fiul, mare regizor și actor

Corneliu Baba

Liviu Ciulei Sr., an engineer with important achievements in the interwar period, and Liviu Ciulei Jr., a great actor and director

Emanoil Petruț, în picioare, Mihai Fotino și George Constantin la teatru radiofonic

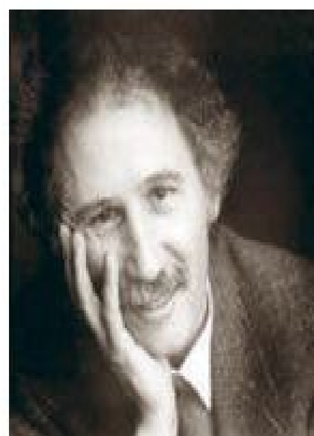
Octavian Cotescu

Emanoil Petruț, standing, Mihai Fotino and George Constantin during a theatre broadcast

Octavian Cotescu

Radu Beligan
Marin Preda
Nichita Stănescu
Marin Sorescu

Radu Beligan
Marin Preda
Nichita Stănescu
Marin Sorescu

Nadia Comăneci,prima gimnastă din lume carea primit nota 10

Nadia Comăneci,the first gymnast in the world to get a 10

Ilie Năstaseşi Ion Ţiriacîn finala Cupei Davisjucată la Bucureşti

Ilie Năstaseand Ion Ţiriacduring the finals of the DavisCup in Bucharest

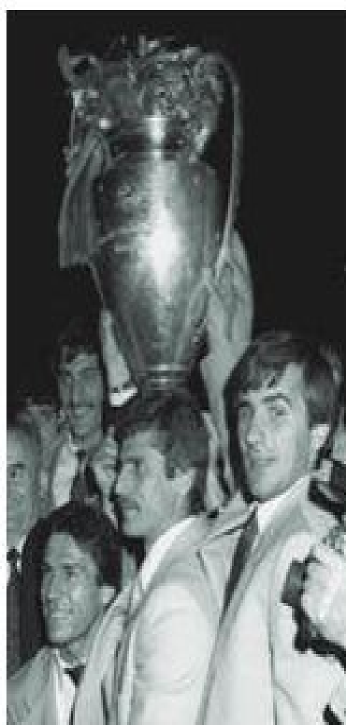
Echipade handbal a României, campioană mondială în 1970

Romanian handball team, world champion in 1970

Ivan Patzaichin

Ivan Patzaichin

Echipa de fotbal Steaua Bucureşti a câştigat în anul 1986 Cupa Campionilor Europeni.

Steaua Bucharest football team won the European Champions' Cup in 1986.

După cutremurul din martie 1977, Nicolae Ceaușescu a pornit campania de demolare și reconstrucție în București. I-au căzut victimă și mănăstirea Mihai Vodă...

... și Așezămintele Brâncovenești.

After the March 1977 earthquake, Nicolae Ceaușescu started a demolition and reconstruction campaign in Bucharest. Mihai Vodă Monastery was one of its victims...

... as was the Brâncoveanu Hospital Foundation.

„Casa Poporului" – este a doua construcție ca mărime din lume, după Pentagon.

The new "House of the People" is the second biggest structure in the world after the Pentagon.

Ședințăa Cenaclului Al. Mateevici, Chișinău, 1989

Primul număr al ziarului *Glasul* în grafie latină, tipărit ilegal la Riga

Meeting of Al. Mateevici Literary Circle, Chișinău 1989

First issue of the newspaper *Glasul* (*The Voice*) in Latin script illegally printed in Riga

Anul 1989. Mișcarea de renaștere națională a scos lumea în stradă.

1989. The movement for national revival drew people in the streets.

PrimaMare Adunare Națională, Chișinău, 27 august 1989

Pentru prima oară în istoria URSS la Chișinău, românii au oprit parada militară de 7 noiembrie 1989.

First Great National Assembly, Chișinău, 27 August 1989

For the first time in the history of the Soviet Union Romanians stopped the 7 November military parade in Chișinău in 1989.

Mircea Snegur, primul președinte al Republicii Moldova, și Al. Moșanu, președinte al Parlamentului, după adoptarea Declarației de Independență, 27 august 1991

Condamnarea puciului de la Moscova, Piața Marii Adunări Naționale, Chișinău, 22 august 1991

First President of the Republic of Moldova Mircea Snegur and Parliament Chair Al. Moșanu after the adoption of the Declaration of Independence, 27 August 1991

Condemning the Moscow August Coup in the Great National Assembly Square, Chișinău, 22 August 1991

Spectacol folk cu Doina și Ion Aldea-Teodorovici

La tribună, poetul Grigore Vieru

Folk revival show with Doina and Ion Aldea-Teodorovici

Poet Grigore Vieru speaking to the crowds

Imagini din timpul războiului din Transnistria,1992

Scenesfrom the Transnistria War, 1992

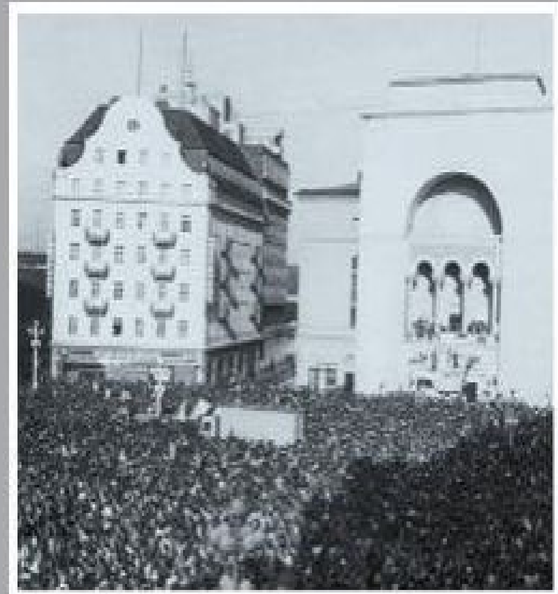

DespreCongresul XIV s-a spus că a fost ultimul bal.

The 14th Congress of the Party, said to be "the last ball"

Clădirea Operei din Timişoara a devenit centrul rezistenţei anticomuniste din oraş.

The Timişoara Opera House became the centre of city's anti-communist resistance.

Tancuri în faţa Clădirii Operei din Timişoara

Tanks in front of the Timişoara Opera House

Armata a pactizat cu revoluționarii.

The Army joined the revolutionaries.

Elicopterul îi scoate pe soții Ceaușescu din Comitetul Central.

Primarevoluție transmisăîn direct la televizor

The helicopter lifting the Ceausescusfrom the roof of the Central Committee building

The first revolution broadcastedlive on television

Pe străzile Bucureștiului, în decembrie 1989

In the streets of Bucharest in December 1989

Într-o mobilizare civică exemplară, românii au păzit revoluția de un pericol fără chip.

Through an exemplary civic mobilisation, Romanians defended the Revolution against a faceless danger.

Teroriştii au fost alţii decât cei din imagine, omorâţi şi profanaţi pe nedrept.

Reconstituirea execuţiei soţilor Ceauşescu Foto: Mediafax

Liderii noii puteri: Ion Iliescu şi Petre Roman

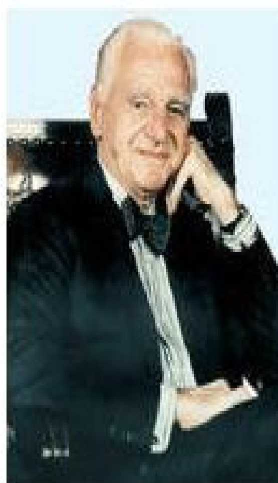
These people, unjustly killed and defamed, were not terrorists.

Reconstruction of the Ceauşescus' execution. Photo by Mediafax.

Leaders of the new regime: Ion Iliescu and Petre Roman

Recuperarea istoriei s-a făcut şi prin liderii fostelor partide istorice: Corneliu Coposu...

... sau Ion Raţiu,...

... dar şi prin readucerea acasă a rămăşiţelor pământeşti ale fostului suveran Carol al II-lea...

History was regained thanks also to the leaders of the historic political parties: Corneliu Coposu...

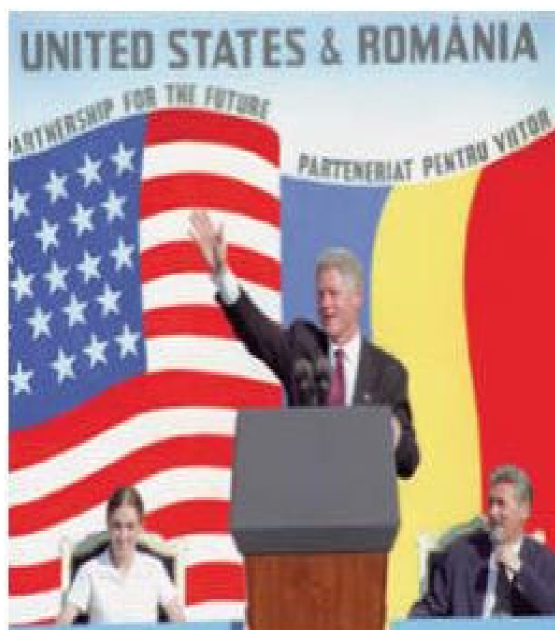
... and Ion Raţiu...

... but also by bringing back home the relics of King Carol II...

... şi ale lui Nicolae Titulescu.

... and of Nicolae Titulescu.

Reprezentantul ceangăilor, români catolicizați din zona Bacău, primit de papă

Representative of the Csangos, catholicized Romanians from Bacău area, received by the Pope

Președintele SUA Bill Clinton la București

Ioan Paul al II-lea binecuvântează România.

US President Bill Clinton in Bucharest

Pope John Paul II blessing Romania

La reuniunea șefilor de state membre NATO de la Praga, din 2002, România devine membru al Alianței.

At the Prague Summit of NATO states in 2002 Romania becomes a member of the Alliance.

SemnareaTratatului de aderarea României la Uniunea Europeană, 25 aprilie 2005

29 martie 2004 – Româniadevine membru cu drepturi depline al Organizaţiei Tratatului Atlanticului de Nord (NATO).

SigningRomania's AccessionTreatyto the EuropeanUnion, 25 April 2005

29 March 2004. Romaniabecomesa full member of the North Atlantic Treaty Organization (NATO).

Protestele în masă împotriva guvernării comuniste la Chișinău, în urma falsificării alegerilor din 2009, au marcat soarta ulterioară a țării.

Mass protests against the communist government brought to power by fraudulant elections in 2009 decided the country's future.

Clădirile Președinției și Parlamentului Republicii Moldova vandalizate în urma violențelor din 7 aprilie 2009

Vandalised buildings of Moldovan Presidency and of the Moldovan Parliament after the violent incidents on 7 April 2009

Semnarea Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, Bruxelles, 27 iunie 2014

Demontarea gardului de sârmă ghimpată de la hotarul cu România, Sculeni, 22 februarie 2010

Signing the Association Agreement between the European Union and Republic of Moldova, 27 June 2014

Dismantling the barbed wire at the border with Romania, Sculeni, 22 February 2010

Președintele României Klaus Iohannis la summitul de securitate nucleară de la Washington, 31 martie 2016

Oficiali români și americani inaugurează la Deveselu sistemul antirachetă al NATO.

Romanian President Klaus Iohannis at the Nuclear Security Summit, 31 March 2016

Romanian and American officials inaugurate the NATO missile defence system in Deveselu.

UNIRE!

Mulțumiri

Autorii și editura aduc mulțumiri tuturor celor care ne-au pus la dispoziție materialul fotografic.

Revista Magazin istoric (redactor-șef Dorin Matei) pentru permisiunea de a reproduce numeroase imagini tipărite în cartea *Mileniul românesc;*

Muzeul Național de Istorie a României

Muzeul Național de Artă a României

Biblioteca Academiei Române –
Cabinetul de stampe

Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei

Muzeul de Istorie din Craiova

Fototeca online a comunismului românesc

Antologia fotografiei basarabene

Aurel Rustoiu; Pavel Bălan; Mihai Potârniche;
Iurie Foca; Paul Buciuta; Radu Oltean

wikipedia.org; dreamstime.com;
shutterstock.com; oldchisinau.com

S-au depus toate eforturile pentru a-i identifica pe deținătorii drepturilor de autor asupra imaginilor reproduse și ne cerem scuze anticipat pentru orice omisiune neintenționată a menționării autorilor unor fotografii. Ne-ar face plăcere să inserăm mențiunea de rigoare în edițiile ulterioare ale cărții.

Acknowledgments

The authors and the publishing house wish to thank everyone who provided them with the visual material for this book:

Magazin istoric journal (edited by Dorin Matei) for permission to reproduce lots of illustrations from *Mileniul românesc;*

The National Museum of Romanian History

The National Museum of Art of Romania

Romanian Academy Library –
The Engravings Department

The National Museum of Transylvanian History

Oltenia History Museum, Craiova

Online Photo Library of Romanian Communism

Anthology of the Bessarabian photography

Aurel Rustoiu; Pavel Bălan; Mihai Potârniche;
Iurie Foca; Paul Buciuta; Radu Oltean

wikipedia.org; dreamstime.com;
shutterstock.com; oldchisinau.com

All efforts have been made to identify the copyright owners of the illustrations in this book. We apologize in advance for any involuntary omission and will be happy to correct it in future editions.